Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

497. Kontynuacja Skryptów publicznych w Czasie teraźniejszej Rewolucji w r. 1770 in publicum wyszłych – 1771.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Зав. 497/II

Ex Libris Jacobi Klembowski V. Terrae Lucoviae Valoris Oprawa fl. 3.

Nr. 497.

II. F. 35

2.

Manuscripta. II.

Jmc

Kontynuacya Skryptow Publicznych w Czasie Teraznieyszey Rewolucyi w Roku 1770. In Publicum wyszłych, y 1771.

Skrypt pod Tytułem Zelosus Patriota.

Jak napełnione są Miłością Oyczyzny pisania wszystkie, ktore Dziś na Swiat Polski wychodzą, że iuż się zdaie, że mogliby Smiele spoczywać Obywatele na Łonie ufności tusząc że przywroci się Szczęśliwość Narodu, gdy te tylko Osoby o Niey myslec będą, ktore do tąd myslały. Ale błąd wtym rozumieniu znayduie, ktory nieuszczypliwość wyiawiac żądam, bo to wstydzi y wstydzieć by powinno podobnie myslącego, nie mowią dla Mowienia Samego, bo tę wprożności zapłatę by miało, ale dla rozwiązania Samey dobroci myslenia Jnnych, y Okazania zbłąkania Drugich, tę mysl rozszyrzać widzę potrzebę.

Zapalony Narod y co raz bardziey płonący pożarem, ktory lubo przeskocznym Ogniem lub w Sąsiedztwie Obywatel na Obywatela Go rozciągaiącym dość Oznacza, iak każdemu niefolguię nieszczęśliwość y Ostatnia Ruina Kraju, iak wzbudza żal, y Ten iuż przechodząc przez wszystkie Naysuptelnieysze Części Rządu wszyst:

kich

Jmc

wszystkich dotknął, y przeiął Cały Stan Swięcki od Pierwszey Głowy zacząwszy, procz kilku Osob, ktorych ze są Obywatelami zapomnieć można, doszedł y do Ostatniego Kmiecia, z pracy y potu Czoła, Całey Swego Domu Familij szukaiącego Szczęsliwosci, y czuć się mu dał rownie iako y możnemu. To się dzieie z Stanem Swieckim, kiedy Część Duchowienstwa znaczną Liczbę Obywatelow formuiąca w Milczeniu do tąd zostawała, czuiąc Całość tłumiła, Uszy przed Naszykaiącemi zatykała, Cierpliwość za Radę podaiąc, do tąd w Milczeniu była, procz Trzech Biskupow Gorliwych ktorzy Ofiarą Stali się wtedy, gdy Drudzy przeciw Wierze, Wolnosci y Prawom układali, Konferencye Sekretne miewali, Nadgrody brali, na koniec na wszystko przystali, mowiąc że zginiemy gorzey, gdy powolni niebędziemy, y tak Delegacya ustanowiona, a po Tey ieszcze do Tego Czasu wtych Duchach powolność została podlegania Slepego, poki Miłość mienia, y boiaźń utracenia wszystkiego nie obudziła Tych Duchow, ktore o własnych Obowiązkach zapomniały. Teraz bowiem dopiero Rady zaczęły się, nie iak Salwować Oyczyznę, ale iak Siebie ocalić od Publicznego Podatku, ktory wierzyć trzeba że Mieysca

Mieysca mieć niemoże, ieżeli zaś był zatrzymany, to przyznać trzeba umieiętności zabieżenia Onemu. A gdy ta u Was iest Sposobność Przezacne Duchowieństwo w przykładzie, z ktorego wzor brać byśmy powinni, za Coż Jey dla Dobra Kraju zażyliście, z Żalem przerwać muszę milczenie y prawie po przezwiskach wyrażać Jmiona każdego powinienbym, Jednak abym Całego Duchowieństwa przez to niekaził, mniey dziwowałem się, gdy Ritus Graeco Latini widziałem po Większey Części przeciwnych Wierze Naszey, pomocnieyszych Jnney, lecz tu niespodziwałem się przyznaie aby Romano Latini toż myslec mieli. Niedopuszczam ieszcze Tey Myśli, y Sam ią w Sobie przecze w tey Nadziei, że odmieni każdy wszedłszy w Siebie myśl powziętą, albo też że Dwor Peterzburski roztropnie przez Części przechodząc Radę daiących lub wczynności z Sobą wchodzących Osob pozna. Alec co mowię, bo iuż nad to dobrze znać musi Subjekta, ktore /: niech się tu myśl zatrzyma :/ iak maią bydź wierne, Stałe, y pomocne Jnteressom Dworu Peterzburskiego, gdy Narod własny zdradzaią. Jakże Takim Osobom Dufać można, z mocnie kto Jm wy:

perswadować

Jmc

wyperswadowac ze Tenze iest Jnteress Narodu co y Mo:
skwy. A gdy nie iest czyńmy tu Reflexyą potrzebną,
iz chcieć Dwom Panom służyc, albo Dwom Narodom
chcieć Prawa dawac, iest to pretendowac rzeczy nadto
trudney, gdyz rozłączona moc zawsze słabsza, y chąc
moze się własną Siłą pod Czas utrzymac, iednak
osłabia się, gdy wycięczac się musi, a Jezeli iest
polityką pomocną, wolno uwazyc, nie lepi tedy
dla Moskwy przestac prześladowania Narodu, przy:
iąc uzalenia Jedney Strony, Drugiey Części do Ostatniey
rozpaczy nieprzyprowadzac, y dac Czas aby ułozyc rzecz
z wschodniemi Potencyami; Nie lepiey bowiem ze
dobroc y Sprawiedliwość Tey Monarchini okaze się,
nizeli Sama przemoc, ktore choc poniewolne Umy:
sły, nigdy na zawsze milczące niezostawi. Wiedziec
bowiem moze, iuz z Doswiadczenia Nayiasnieysza
Jmperatorowa Jmć, Co gwałtowna Rada uczyniła,
gdy Woyny niespodziwaney była początkiem. Z dru:
giey Strony Narod do podniesienia Broni przeciw
Sobie przymusiła. Przypomniec Sobie tu mozemy,
co przymus zrobił w Szwaycarach, gdzie Trzy Kan:
tony wyłamawszy się za Panowania Alberta Cesa

rza

Jmć

Cesarza 1317. Roku. Czytałem w Skrypcie pod Tytułem Myśli Obywatela w teraznieyszych Okolicznościach niedawno wyszłym, że Ten Autor Ciekawy iest Jakim Sposobem połączyć umysły y Spokoyność zbliżyć, dziwno mi bardzo że nad tym myśl Swoią zatrzymuię; gdyż Jedność iest Duszą Rządu, zwyczayne iednak na to iest wszystkich mowienie że chcieć Jedności, iest to chcieć rzeczy niepodobney, dla czego pytam, Czyż Obywatel mogący dopomoc tak chwalebnemu Dziełu, przeciwić się mu będzie, y własne Oyczyzny Swoiey Wnętrzności będzie Smiał wyrywać przez niezgodę. Pozwalam że Wiele iest Osob w Narodzie, co Jedności żądaią lecz nie iednym Sposobem, chcąc każda mieć honor Pierwszeństwa; Wszystkie bowiem gdyby chcieć miały Jedności, czyż podobna pretendować aby połączenia przeciwne, zemsta, niedokończona nienawiść przeciw Osobom wyraźnie zgodzenia się zmysłami broniąca, choby nayleprzemi na iedno się zgodzieć mogli, bo kiedy to z tych Osob, Ten choć dobry Projekt pochodzi, ktoremi zawsze przeciwno były, ktore mię zroynować chcą, Odebrać mi Urząd, Mnie Sądzić, Mnie poniżyć; Miłość znowu

własna

Jmc

Miłość znowu własna, na ten plac staię mo:
wiąc; Mogę Ja Rozom moy poddać pod czyie
zdanie, znaiąc że więcey mam Doskonałości, wię:
cey Praktyki ułożenia y poznania rzeczy. Po:
tym wyliczeniu zwyczaynych Myśli, sam widzę
że to iest pretendować rzeczy niepodobney, lecz
nim ią tak osądziemy, ieszcze rozważmy y Dystyn:
gwoymy znowu przeciwnie Obywatela dobrego Pa:
tryotę, ktory dla wsparcia Oyczyzny, dla utrzyma:
nia Całości Kraju, zapomina chętnie, y poświęcać
wszystko gotow, choćby y stracić Fortunę, Honor,
y Dostoieństwa postradać, Życie na Ofiarę ponieść,
byle Całość ogolną utrzymać. Nieuważa wtedy
ten dobrze myślący Obywatel, kto pierwszy zaczął
Dzieło iakie, o wszystkich Nienawiściach zapomi:
na, ubiega się z każdym, y tłumiąc Miłość własną
przystaie, ieżeli kto zdrowszą daię Radę. Nakoniec
zważyć trzeba, poki był y bydź może Sposob Salwo:
wania Oyczyzny, lub zgubienia Iey, Ieżeli nie
ten Jedyny przez Konfederacyą, nielepiey by się
z nią pomiarkować, daymy to że w niey mamy

co

co przyganiać, że Ta Wiele Osob dotyka, lub przeciw Nim podnieca. A zas Miłości Oyczyzny nie mogła przemoc partykularności, a zas Ten Cordius niepo: winien bydz przykładem do nasladowania Nam Obywatelom, byle Oyczyznę Ocalić, A zas zdrugiey Strony Części Obywatelow choc Większa formuie Cały Stan Narodu, czyz niegruntownieysza iest moc, gdzie iest złączona wistności rzeczy, choc by była rozłączona wsposobach myslenia, zatym ziednoczenie bowiem idzie, że Narod sklijony prę: dzey zblizyc potrafi spokoyność żądaną, gdy złą: czony będzie wstanie o wszystkim Traktowania. Chcieć zas Konfederacyi, chcieć Domowy Woyny, kto: ra nigdy dobrych Skutkow nieprzyniosła, gdy wszel: kie rozdwoienia, Słabi moc Narodu: Non sicut Odi, non sicut Amo, non sicut timeo, sed sicut audio, sicut video, dico. Lecz wracaiąc się do Moie: go przed się wziętego Mowienia; Odpowiadam na zarzud, ktoryby mogł bydz uczyniony, że kto chce mowić, niepowinien tykać Duchowienstwa, gdyz to iest mieć mało Wiary, albo wcale Jey niemieć,

Jakie

Jmc

Jakie iest Axyoma zwyczayne. Za coz prosze Preferencya miała by bydz, dla Tey Części tak znaczney Narodu, aby Jey prawdy wolno mowic nie: było, wtedy gdy Druga słuchac przymuszona Tey, iakze nie Sarknąc gdy boli, nie mowic gdy Obowiązek mowic każe, milczyc y wbłąd dobrowolnie wpadac, gdy Człowiek z Niego Wolnym bydz może y powinien, Lepiey moim zdaniem niewinną Sobie Mowę tę Losowi powierzyc, ktora iezeli Szczęsliwie pod Niedobry przez Jedność myslenia skutek Oyczyznie rządzi, iezeli zaś kogo urazi niech się za trąceniem wstoł odczewic iak Nożyce, alboz Tez przeyrzy iak wzierscie dle. Uprzedzam Drugi Zarzut, ktory by mi mogł kto uczynic, ze mowic Co albo radę dawac, trzeba bydz pewnym rzeczy, inaczey to iest potwarz zadawac. Nad to odpowiedzią nie rozszyrzam się, lecz niech każdę Oczy Swiadczą, ktore naczynności patrzały, iak co było. Znam Ja ze milsza iest Rada ktora pochlebnym Mowieniem

Ludzi.

Ludzi myśl y Serce, y dla tego iest Słodsza, lecz ta okryta Pozorem Przyiazni, cieższą zadaię ranę. A że tu tylko do Rozumu mowić chcę, przeto niech Ten w każdym Człowieku Własnym będzie Sędzią. Myśl bowiem rozsądek zrobiła, ktorym złe y dobrze ~~kt~~ rozeznaiemy, Cnoty wybieramy, Ludziom y Sobie się pożytecznemi Staiemy. Myśli zaś wyiawić Sposobu niemasz lepszego, iako przez Pisania, ktore przez ułożenie mniey lub Więcey ią pożyteczną wydaie. Z tey tedy Uwagi każdy z Miłości Własney ogołocony pozna, iak ma myśleć y rządzić zdaniem Swoim, lepiey bowiem że prędzey rozezna Rozumu dobrego Prawidło, niżeli mu Czas z Żalem tak w powszechności iako w Ogolności błędy Onego pokaże. Sepe modos quos ratio non poterat Tempus docuit, et multi qui Rationibus non Cesserunt, Temporibus Victi Sunt.

Przestroga o Redutach

Czy możecie Zaczni Obywatele wątpić

o tym

Jm

otym że wtych uciechach Nocnych ukryte są Sidła Ludzi złośliwych, ktorzy niepotrzebnym Fanaty:zmem uwiedzeni, mieć to będą za uczynek chwa:lebny, mądry, pobożny, by Jednych Konfuzyami, Drugich roznemi przeraźliwemi Strachami odwo:dzieć od Tey Cnotliwey y Godziwey zabawy.

Uzbrajacie na to Umysły Wasze, y te zamy:sły choć by były wykonane na Jednych, Wyie:dnak Mężnie y rzezwo tańcoycie, przestraiay:cie się w Maszki, a choć Lud wzgardy pełen po odzierany wtych Okolicznosciach Krajo:wych wołać na Was będzie, Zatykaycie U:szy Wasze, niech te rowno z Sercem Wa:szym tylko na Mazorki y Kontredanse otwar:te będą.

Nasycaycie delikatne Żołądeczki Wasze Tra:ktyerskiemi przysmakami, a te Brzuchy zgło:dniałe Pobożniszkow y Ludu prostego, Niech zwaszey rozważney przemyslnosci wczesnie Post zaczynaią.

Zawstydzaycie prętko Wiernego Biskupa

Jzro:

Jz rozumiał że wtych Czasach Pokuty Nam potrzeba, nakłaniaycie Same Duchowienstwo do nieposłuszenstwa, niech przeciwne Cnoty Pokucie u Was na Czole będą, a ieżeli Ten Fanatyzm pokuty pokazać by się miał na Twarzach Waszych, przykrywaycie Co prę: tę Znaki Maszkami rozmaitemi.

Utyskowanie Kupcow o nie zapłacone Towary na Maszki Odsyłaycie do Zwierchności, ktora od Was niech będzie uprzedzona, niech Milcze: nie głębokie Tym Zuchwalcom rozkazane bę: dzie, a z Kompassyi Wam przyrodzoney, Wiem że Jm nie odmowiecie Biletow darmo na Re: duty, aby Tam Swego nieukontentowania, ba: wiąc się z Wami zapomnieć mogli. Na Miłość Boska Bachusa Wam prezyduiącego, Zakli: nam Was, za prace moie podięte, w Opisaniu Tych przestrog, nieukazoycie powierzchownie ukontentowanie, ktore Wam ztąd przynoszę, bo Ta Radość zbytnia, zapewne więcey by Szko:

dziła

Jmć

Szkodziła Zdrowiu Waszemu y kwitnącey Jch Reputacyi.

Praca moia w Ten Czas Nadgrodę Swoię odbierze kiedy Oddaliwszy Passye, rozumem zdrowym to czytac Godni Obywatele będziecie Płci Oboyga.

Racye dla Ktorych mimo żądania JW. Jmć Xiędza Biskupa Kamienieckiego nie moze bydz JW. Jmć Pan Krasinski Podkomorzy Rozanski Generalnym Marszałkiem Konfederacyi Koronney.

1mo.

Usus et formalitas dawna iest, ze Marszałka Generalnego ex Gremio Marszałkow Obierano zawsze. JW. Krasinski Podkomorzy Rozanski był Obrany na Radomską Konfederacyą pod Flintami Moskiewskiemi Ziemi

Ciechanowskiey

Ciechanowskiey Marszałkiem. Ten Akt iuż upadł, ponieważ Teraznieysza Konfederacya podniesiona directé przeciwko Absordom Konfederacyi Radomskiey, y na dowod Tego kto Jmy, to iest Jmć Pan Zielinski Podstoli Zawskrzynski iest Marszałkiem Ziemi Ciechanowskiey. Zadną miarą zracyi Sobie przeciwnych Kleić się niemoże Konfederacya Teraznieysza z Konfederacyą Radomską zdrowym Umysłem. A gdyby Jedney Ziemi Marszałek miał się utrzymać, Consequenter y Xiąże Radziwiłł y Jmni wszyscy Marszałkowie.

2do.

Konfederacyi Wszystkich Jako Narodowych Elekcye zawsze Stawały w Granicach Państwa, nie za Granicą, y Kandydat także Intra Limites Regni znaydować się powinien. JW. Podkomorzy Rozański do Tych Czas nieznayduie się w Granicach, a przecież JW. Biskup In

hoc

Jms

hoc Interstitio prokurował y wymyslał Vota.

3tio.

Vota prokurowane są od Jmć Panow Marszał:
kow, Podwoynych, Potroynych, nawet Poczwor:
nych, Jako Sandomierscy, ktorych Legitimitas
własna pod Rugi podpada, y iakże Vota Jch
maią bydz Legitima

4to.

Wolnosci Treść zawisła w Wolnych wszel:
kich Elekcyach, Tym bardziey Generalnego
Marszałka. Początek sam Radomskiey Kon:
federacyi naganny, że Xże Radziwiłł pod Flin:
tami od Moskwy Obrany. NB Krol Jmć
Francuski Jako Gwarant Traktatu Oliwskiego
y Potencya Turecka przez Traktat Karłowicki
Nadprudzki widząc gwałtowny Despotyzm
Moskwy, Offiarował się Rplitą w Stanie da:
wney Wolnosci zostawic. A moznasz się spo:

dziewac

Jmć

spodziewać, żeby tę Potencye Nagannośći czyniąc Moskwie, Same do podobney gwałtowney roboty miały bydź powodem, a Przeto głoszona wieść, że Woysko Tureckie utrzymuie Jmć Pana Krasinskiego Marszałkiem Generalnym, niema Fundamentu, bo Naymnieyszey odminy by niebyło, Tam pod Mocą Flint Moskiewskich a tu Oręża Tureckiego. To tylko iest Jmći Xiędza Biskupa Kamienieckiego Sposob udawania, wystraszyć y wymusić Vota dla Brata Swego.

5to.

Stan Rycerski poniżony, początkiem Ratunku podniosł Konfederacyą, do Czego Naypierwszym Autorem był JW. Jmć Pan Puławski Szta Warecki Marszałek Związkowy. Coż się Stało, a zamiast Nadgrody y wdzięcznosci od Teyże Barskiey Konfederacyi, oddalony został od Tego Urzędu, y sromotnie w Areszcie umarł. Dotykał mocno Stan Rycerski Ten przypadek, czuią zkolli:

gowane

Jmć

gowane Domy z Nieboszczykiem gwałtowność, czyliż mogą /: ile iest Wiele Marszałkow JPP. Zielinskich/ powierzyć podobnie Życia, honory, y Fortuny, y owszem znarzekaniem Strzedsię deklaruią.

6to.

Stan Rycerski uskarza się na Familią mocno, Tym bardziey się strzedz Tych, co złączeni są z Krolewską Krwią JmćPP. Krasinscy są z Kolligowani z Krolewiczem Jmć Karolem, Postrzegaią iuż pretendowaną Jch moc, ieszcze nie masz approbowania przez Rplitą, przecież widziemy szczerey pochodzące Ambicyi Gwałtowność y namowy na Puławskich, Xiążętach Lubomirskich y Sułkowskich, y Jnne Osoby Konfederatow dobrych Patryotow iak każą łapać, zabijać, zabierać, Dobra roynować, w Kaydany kuć, więzić, y prowadzić, Zasłużone w Oyczyznie Godne y Rozumne Osoby Niegodziwemi Kalumniami czernić, Szlachtę niektorą za Chłopow udawać, reszte Szlachty hołotę y głupią nazywać, za co trzeba będzie Swego Czasu stricte odpowiedzieć.

7mo

JW. Jmć X. Biskup Kamieniecki w Jnstrukcyi Sekretney JP. Lasockiemu do JW. Podskarbiego W. K. Sam wyraża w Punkcie No 3tio że iak Konfederacya będzie chciała obrać Jnnego Jmćgo Marszałka tedy JP. Podkomorzy musi uczynić Jakiś Akt złożenia Urzędu Swego, poniewaz pisał się na Liście do Francyi y na wszystkich Aktach Marszałkiem Jmćym: Więc Sam przyznał Illegalitatem, poniewaz w Barskiey Konfederacyi Zadney nie było Elekcyi y

Owszem

y owszem tylko Substitutem był postanowiony.

8vo.

JWW. Marszałkowie w Liczbie Zey, iak się przed Nieprzyiacielem zgromadzieć mogli, Akt Elekcyi złożyli w Miesiącu Kwietniu /: 1769 :/. y JW. JPana Wdę Mazowieckiego /zawsze Gorliwego Patryotę, rozumnego y przezornego Senatora, o całość Wiary, Praw, Wolności, ktory nie wchodził w konfederacyą Radomską, ani na Oneyze, tudziesz na zdradliwey Delegacyiny Kommissyi ręki Jego podpisu nieznaydzie, nie tak iak Jnne, JmĘ X. Biskupa, JmĘ Pana Podkomorzego Rozańskiego Brata Jego podpisany Patent na Konfederacyą, y ieszcze JmĘ Panu Podkomorzemu wygodził 80 Tysięcy :/ Obrali, y moc Traktowania z Potencyami Przyiaznemi dali, Jako y teraz z Nowu Jnni JWW. Marszałkowie Vota Swoie przysłali. Powtorny Akt Elekcyi niemoze bydz nullitatis, y znosić niemoze potestatem primitivam bo quo prior Jure potior. Aze JW. Woiewoda Obrany Marszałkiem Generalnym, niezaczyna Jurysdykcyi Swoiey, to tylko dla Skutku doskonałego, czeka na pomoc regularnego Woyska, widząc do tych Czas nieszczęśliwe z konfederatami przykłady ktore po Części Nieprzyiaciel, po Części sami Sobie znoszą.

9no.

Nieskuteczna Negocyacya JmĘ X. Biskupa, gdy niewyrobił posiłkow regularnego Woyska, Drugi Rok dochodzi, iak podciwi Ludzie gineli y giną, Druga przyiaźń z Niektoremi Familiami, oraz despotyczne rządy, przestrzegaią wszystkich Obywatelow, ze się w opiekę dalszą oddać niechcą.

10mo.

JmĘ X. Biskup w Jnstrukcyi Teyze Sekretney daney JmĘ Panu

Panu Lasockiemu wyraza w Punkcie No. 5to że juz Jakowas Staneła Konwencya, czyli Traktat z Turkiem względem Haraczu, o co przedtym bywały Woyny. Jezeli przez Wiedzy Rplitey na złe Jey stawałyby ugody, czegoz potym, gdyby Rząd Generalny Jmć Panu Podkomorzemu dany był spodziwac by się potrzeba, z unikaiąc swego Nieszczęscia dalszego Narody Niedawałyby y dac nie mogą Tey władzy Naturalnym rozumem, gdyz y owszem skassowac y Annihilowac muszą, te privata Authoritate zawarte ac si Traktaty.

11mo.

Nova formalitas Jmć X. Biskup dla Brata Swego Vota zbierał od kilku Miesięcy, a teraz Akt 31. 8bris. Więc nizeli się Dziecie urodziło, ochrzczone.

12mo.

Kommenda Oddana nad Koroną Jmć Panu Pacowi, ze quitur Dictatura nigdy niepraktykowananym a Condita Republica sposobem. Przyzwoiciey by było, aby Koronny Marszałek ex Primatu Rządził Litwą. Krzywda dosyc cięszka, bo często znaczy, ze Subjektow niema w Polszcze, y Regimen przez to byłaby odmieniac Tych Dwoch Narodow, ktore Seorsive maią zawsze Swoie Jurysdykcye y Prawa, a nigdy niezłączone. To znac Tym Sposobem Litwa chce obiąc Rządy, nad Polską koroną będzie Litwa, a Polska Xięstwem, musi to bydz Projekt Moskiewski aby Tym prędzey podbic y zrobic Prowincyą Swoią ile przez bliskość Granic, łatwiey zawojowac Litwe iak z Kurlandyą zrobiła.

13tio

13tio.

Wiadomo Całey Polszcze Jż JmĆ Pan Starosta Ziołowski Pac promulgował się Marszałkiem Generalnym Prowincyi Litt, po Nieswieskiey Akcyi uczynił Recess in Forma od Tegoż Marszałkostwa, przez co Samo Juz Tey Funkcyi Abrenuntiavit, a iakże teraz może wracać się do Tego Urzędu, ad Amissa non datur regressus, Jednakże ziechał do Bielska w Granicach Szląskich leżącego, tam z JchmĆ PP. ac si Marszałkami podwoynemi, potroynemi, poczwornemi Koronnemi /: kilku tylko dobrze obranych excypuiąc:/ uczynił złączenie ac si Konfederacyi Generalney Litewskiey z Koronną, y przybrawszy większą Liczbę Marszałkow Litewskich pluralitate, podług upodobania Swego wszystko konkluduie. Kommendę Sobie przywłaszczył, nad Całą Koroną Polską, przeto iuż Całey Rplitey Dyktatorem się czyni, pozordawszy, że poki JmĆ P. Krasinski za Granicą do tych Czas będący nieprzybędzie ad Regnum, łatwo każdy tę Politykę poznać może, że gdy Poczty Cudzoziemskie piszą, o klęsce JPana Podczaszego Litt y JPana Krasinskiego, kto wi czyli powroci. Więc JmĆ P. Paca z krzywdą Narodu Kłolestwa Polskiego a Mianowicie JmĆ Pana Mostowskiego Marszałka Generalnego moc y władza stać by niemogła. A wszakże iuż w początkach Opieka Litewska wywarła potęgę, kiedy JmĆ Pana Bierzynskiego Marszałka Związkowego, a przez tyle Akcyi z Nieprzyiacielem mianych Rycerza Sławnego, y od Woyska Generalnym Głosem Marszał

ka

na Związkowego Obranego w Bielsku na Sessyach
mianych odsądzono, zadaiąc Jemu z Dwuch Millionow
Pieniędzy wybranie, y nakazuiąc Onychże kalkulacyą,
a to podobno za to, że Tenże JmĆ Pan Bierzynski bę-
dąc w Wdztwie Brzeskim Litt z Dywizyą swoią, miał
się w Kontrowersyi przykro przemowić z JmĆ Panem
Horaimem Wdą Brzeskim Litt, y tato podobno
okoliczność przywiodła do Tey zemsty na Koronnym
Synie. Podobnież JmĆ P. Parysa Starościca Winnic-
kiego Obywatela znaczney Substancyi zkolligo-
wanego przez Jchmć Swoią Sołtykowną z Xiem JmĆ
Biskupem Krakowskim In Contumatiam Contra
Legem et Justitiam dobrze Obranego Marszałka
odsądzono, a JmĆ Pana Amora Tarnowskiego
Czwartego Marszałka w Gabułtowie w Węgrzech
Obranego uznali za dobrego. A na reszcie wszak
wszystkiego Nieszczęścia, y z tego iest pryncypalną
Okazyą Konfederacya Radomska, bo początkiem
była tego wszystkiego zamięszania. Ale co zgubiło
Rplitą Jeżeli nie Ten Pseudo Seym, a naybardziey
niepraktykowanym Sposobem Seym Ostatni, a oso-
bliwie wyznaczona z Niego Kommissya, na ktorey
Delegowani ac si Kommissarze Stanowili rożne
układania z poniżeniem widocznym Wiary S. K.
Rzymę, z Nadaniem Praw Dyssydentom, z przewroce-
niem Wolności y Praw Starodawnych, z poddaniem
iak gdyby Prowincyi Jakiey Rplitey pod Despotyczną
Gwarancyą, a bardziey rząd Moskwie, Oddaniem
Kurlandyi y ustanowieniem na Wolny Narod Po-
datkow, y tak Wiele Innych absordow Ciż Panowie
Delegaci

Delegaci z Xiciem Repninem Posłem Rossyskim ustanowili, y rękami Swoiemi podpisali. Y ci to są Gwałciciele Oyczyzny w Exekucyi, przeciwko ktorey czynności y wszystkim Tym Osobom, uti Contra hostes Patriae Konfederacye podniesione, zoswiadczeniem dochodzenia na Nich Sprawiedliwosci y Sądzenia. JWJP. Pac Starosta Ziołowski był Delegatem na tez Kommissyą podpisał te wszystkie Absurda; Jakże więc może ręką swoią zgubiwszy Oyczyznę, tąż ręką skalaną Oswobodzac ią, y owszem pierwey powinien odpowiedzieć Rplitey za Ten występek, nie brac się ad Fasces rządzenia, ile iuż raz odstąpiwszy Konfederacyi, gdy Recess uczynił. Sprawiedliwie Rplita niemoze dowierzac Ludziom tym, y Ich Ratunku, ktorzy iuż raz zgubili widocznie Oyczyznę, ani tez przez zdrowe Uwagi oddawac się w Kommendę y pozwalac Rządow.

Pokazał się tu Skrypt Sub Titulo Fructus Quos Augustissimus Imperator Modernus Josephus II. Magnam Terrae peragendi Partem Collegit de Tenore Sequenti.

Imo.

Notum est, Dum Prussia ad Regni Dignitatem evehetur, hanc Qualitatem non fuisse Eiq Simpliciter pro Omni Tempore Concessam, sed cum restrictione idest, Quamdiu modo Vivens Familia Brandeburgica Eiq Dominabitur. Ideoq si Contigerit hanc Familiam extingui, In hunc modum provisum est. Ducalis Prussia Polonica unietur illi, quam

defacto

defacto possidet Rex Borussor, et Utraq simul juncta In perpetuum Titulo et Dignitate Regni gaudebit. In defectu Viror Feminae etiam ex Eadem Familia descendentes Regni hujus Haeredes Instituuntur. Quarum tamen Haeredum Viri tanqm Reges et Administratores Clari Ordinis Teuthonici, ac Veluti Bonor Ecclesiae a Sede Apostolica ad Conformitatem Regni Neapolitani, cum dependentia hoc Regnum possidebunt.

2do

Silesiam possidebit Modo Regnans Monarcha, tanquam Praemium Laborum et Victoriarum suar, qm Diu vixerit, post Fata Vero Illius cum Filius Magni Dux Toscaniae Filiam Principissae Borussiae Matrimonio Sibi Copulaturus sit. Provintia haec Eidem In Dotem dabitur, excepto Principatu Glogoviensi et Saganensi, et Tisq quae ad Bohemiam pertinent. Eamq Sub Titulo Magni Ducis utriusq Silesiae gubernabit. Comitatus itaq Glacensis Imperatori tanqm Bochemiae Regi restituetur. Principatus vero Glogovienę et Saganensis a Resignante Electore Brandeburgico possidebitur.

3tio.

Cum Gallia Ducatum Evaniensem cum Adhaerentijs Saedi Apostolicae restituere nolit, loco hujus Eidem Principatus Ratiboriensis et Dominium Pilsohense In Silesia Assignatur, deinde ut Religio Catholica In Germania Integra et intacta conservetur Episcopatus Vratislavienę In Archiepiscopatum Sublevabitur, et Duo Novi Episcopatus Ratiboriensis scilicet et Glogovienę erigentur. Quorum Episcopi cum Episcopo Litusiensi In Brandeburgia Archiepiscopi Vratislavienę erunt Suffraganei. Cujus Archiepiscopi Bona Simul juncta Principatum efficiunt, hac tamen cum Exceptione, ut quamdiu Rex vixerit, Nissa tanquam Locus Sponsionis Inter Domum

Borussiae

Borrussiacam et Austriacam ab Utriusq Monarchæ Militibus possideatur, et Episcopus In suum Episcopatum proxime Introducatur. Archiepiscopatui Magdeburgensi Episcopi providebuntur, qui tamen Temporalia Bona hisce ott respective Episcopatibus Incorporata, et modo jam Seculariata non Possidebunt, sed Pensionem Annuam Decem Millium Imperiall unus quisq accipiet, donec plenarie et ex integro non fuerit extincta Familia Brandeburgica.

4to.

Commentia Qualiacunq ex utraq parte Libera permittuntur, Cassanturq Omnia extra Ordinaria Telonea et Vectigalia.

5to.

Ut Bellum Inter Moschovitas, Polonos, et Magnum Turcarum Imperatorem exortum finiatur, Statuitur ut Imperatrix Russiæ Copias suas Militares ex Polonia Evacuet, atq Illius Regni Incolas suo Jure et Legibus antiquis frui permittat.

6to.

Curlandiam stante sua Vita Possidebit Biron, post Cujus Mortem Ejusd Filio providebuntur Bona Libera atq Immunia In Prussia, Cui etiam Bona Illa permittentur quæ Hæreditario Jure Possidet In Curlandia. Supremum Autem Illius Terræ Regimen Principi Carolo de Saxe Committetur, Cujus Filij In Eod Regimine Eid Succedent, Russiæ vero Loco Curlandiæ assignabuntur Provintiæ Azow, Tartaria, Barbaria et Terra Circassienq

7mo

Regimen Poloniæ Secundum Antiqua Pacta Conventa Instituetur, superq Rex iterato Jurabit, hoc Autem ut exacte observetur, Suam Sponsionem seu Gvarantiam promittunt, et Interponunt, Imperatrix Russiæ, Domus Brandeburgica ac Austriaca, nec non Magnus Imperator Turcar. Dissidentes ad Offitia Civilia admitti possunt, exceptis

tamen

tamen Ijs, quæ ad Religionem Rni et ad Publica Ecclesiæ Negotia tractanda quomodocunq Spectabunt.

8vo.

Quod Spectat ad Imperatorem Turcarum Imperatrix Russiæ Eundem Juvabit et faciliori modo Provintiam Turgestam, Serviam et Partem Armeniæ a Persis Possessam recuperare Valeat.

9no.

Vinculum hujus Novi Fœderis Inter Russiam et Austriam evadet fortissimum et Indissolubile, Quod Rex tanquam Procurator Desponsationem Magni Principis Russiæ cum Archiducissa Austriæ Theressiæ Imperatoris Filiæ Conclusurus sit. Hinc etiam Conclusa est Unio Ecclesiæ Græcæ cum Latina Ecclesia, ad quam Unionem Amplectendam Magnus Etiam Turcarum Imperator Græcos In suis Regnis ac Provintijs habitantes se exhortatur pollicetur. Viennæ Edificabitur Ecclesia pro Hominibus Ritus Græci, qm Episcopus Carlovienq Consecrabit. Pœnes Eandem Ecclesiam ex Dispositione Augustissimæ Imperatricis Extructur Monasterium pro Patribus Basilianis, Quorum una Medietas assignabitur et Terris hæreditarijs, altera vero Medietas Suppeditabitur ex Russia.

10mo.

Rex Prussiæ Jesuitas ex Hispania et Gallia ejectos, In suas Civitates Suscipiet, cum hac tamen Conditione ut Pensio Ejsdem assignata exacte persolvatur, pro Quorum Commoditate præter Collegia In Silesia jam extructa, alia etiam Regiomenti, Stetini et Francoforti ædificabuntur.

11mo.

Hoc etiam pro Solatio Nostro sciendum est Pulchram Illam

Britannorum

Britannorum seu Regis Angliæ Sororem Ludovicam Annam futuramesse Augustissimi Imperatoris Nostri Sponsam. Successor Throni Angliæ desponsabit sibi Principissam Galliæ, unde fiet, Quod quædam Provintiæ In præterito Bello per Anglos Gallis ereptæ, modo restituentur, Quædam vero penes Gallos remanebunt, et Insuper In explicabile illud Odium, ac Inimicitia erga Religionem Catholicam In Anglia extinguetur.

12mo.

Pro Regia Familia Stuartorum hæc emanavit decisio, quod sit Capax Assequendi Regni Angliæ Thronum, tamen non nisi Cessante Familia Hanoverana nequid Conscendere. Hæc itaq sunt Quibus proinde paci ac Tranquilitati Totius Orbis Augustissimus Imperator Josephus II. Consulere voluit.

Deklaracya Jmć Pana Paca Sty Ziołowskiego Generalnego W. X. Litt Marszałka z Obozu D. 24. Januarij 1770 Anno wydana.

My Stany Rady Duchowne y Swieckie Marszałkowie Konsyliarze y Cały Stan Rycerski z Wiązkiem Jlney Konfederacyi złączeni.

Zostatniey wybijaiąca się toni Rplita Polska Wszystkie pozwoloney przez Prawa Boskie Prawa Natury y Prawa Narodow Obrony przedsiebiorąc Sposoby, niewyzuła się nigdy z tey Ludzkosci, ktora Szczegulnieyszym Sposobem, Oswiecone Narody od Dzikich rozni; z Nieprzyiacielem tylko wpolu czyniła poty Smierc niosąc, poki Oręz Obrony wzaiemnie groził z Adherentami. Na Samym tylko Ostrzeganiu dosyc miała pilnie Jakiszkolwiek bądz niewszczesnego y Nieprawnego strzegąc się kroku, z Samemi Dyssydentami, pierwszego tego fatalnego w Oyczyznie Naszey Ognia, Autorami, z tak niepospolitą postępowała delikatnoscią, Jzgdy się na Nich Skarzyła, Ja

Jako Cnotliwych Oyczyzny Synow, Orezerzdata Jako Szlachtę
y wspot Brać, Niepodległy Dobra Jch tylko rownie z Innemi
zwyczaynym Wdzięk uchwałom, wolała wiecie swoim cierpiec
nie Jako Cześć zarazaiąca, niżeli Cnoty Cnotnący wdzięk
przez Zdzięr y Ogień zamieniać Pola y Pustynie, Leż Kiedy
raz Bystra Smutnym doświadczeniem nauczenia Jż zapsa:
miętałe na Wiarną y Własney Oyczyzny zgubę Duszę, zwy:
stępku brnąc w Występek przestępstwa domieniąc. Brzeżm:
pstwy wgłąb Niepraworci Stanowszy, Contemnunt Deum Jn
profundum Venerint, Kiedy tylu po wysłaney Cnocie nieżyci
Zagranicznego Nieprzyiaciela Mordała, do Nowych a Codzien:
nych podnieczaią Morderstw, Kiedy y na nieżliczone Ciepio:
tow Stosy Stypi, Nowe przez Nich w Wsiach y Dworach Cno:
Kliwych y Spokoynych Obywatelow wznieczaią pozary, Kie:
dy Zabraniem Nowiązanego w Senacie y Stanie Rycerskim
Charakteru Snob nieskontenei, przez Jnspiracya Mordwie
z Obywatelow Społecznie w Domu Siędzących y tęskliwie
na nieszczęśliwe Oyczyzny Lasy Doczekuiących, Nowych
Codziennie czyni Niewolnikow, przymuszeni będziemy per
Reprezalia Wydać Regestr Zdrayców Oyczyzny, a Głowy Jch
z Głowami Laborcow y Bannitow porownać, przymuszeni
będziemy per Reprezalia wydać Ordynanse Hommendom Naszym
aby Jnsze Zakonnych w Kraiu Naszym aż do Nieme wzgęcy Krwie
wyplenionym y wyniszczonym było, przymuszeni będziemy
per Reprezalia nizczyc wzaiemnie Ogniem Domy y Oziadło:
sci, Obieraiąc razem Ciągłą Kraiu pustynie, niżeli aneby nie:
które tylko zostały się miejsca nieuchronney zuchwałości,
Miejsca Fatalnego zwycięstwa, Miejsca czyli Smutne Świa:
dectwa y Porazki, Leż tak siła złąd Cierpiec będzie Ludzkości Nasza,
Jak siła bolsze będą, te powszechne ajżeż jeż wkrotce per Re:
prezalia nieuchronne Nieszczęścia, Jakoż Nas przed Bowiem:

Dromi

niemi Narodami nieukrytą niestawą, Jakie Nieuwiernych
a zostatnią Waleczych rozpaczą. Lecz nieuwyciężą, niech
się nadtym kazdy zamyśli Jeżeli Jur Obywatelskiego zapęd
się Imienia nie bydź Cztowiekiem, wstydźi się iestrze. My Jen
Europy Wyrok Ubrzymniemy, Jeszcze Kommendom Naszym
Jmych nieuwydaige Rozkazow, nad pełną wzrzędnie Karność
y Sprawiedliwość, y Jeżeli gdzie Zdarzane Kupy mimo Jur
teneya Generalności, Jakę broią Swywolą, tych Karzyciełek za
kary y znoszenia Godnych Kar za Kamitow policzaią.
Spodziewamy się że W Sercach na zgubę Oyczyzny Dzieżących,
wzbudzą Miedykolwiek Litość, że wumysłach przez podnięcie
Woyska Moskiewskiemu dotąd Srożących odemknione Oby-
watelstwo, Szczędzi Nam czynić pmysłrości. Do czego że czy-
nić niechcemy pmed Samym Bogiem Protestuiemy się, y zelży-
słom Moskiewskim p: względem Nas Cnotliwych Obywatelow y
Nieprzyiacielskim p: względem Siebie Auxyliarnym p: dyktuiąc
odtąd zgodne Sprawom Narodow Karolii y pmepizy pozwola
Nam w Losach Woyny czytać nasze pmeznaczenia y zazdro-
ścić Nam Niebędą, wypotomności Nam pmynay mniey Chwa-
lebnego Obrońcow Oyczyzny Jmienia, tym Grobkowie Wzory
wtamie porwięciwszy Fortuny Cudzym zniepowszechną Dy-
stancyą do tych Cnot wybiiaią. Działo się W Kobozie 1770 Ro-
ku Dn. 24. Jany Michał Lai Sta Zielowski M.S. W.J. Lit.
Ignacy Zebrzyd J. Konfederacyi Sekretarz

Zdanie Sprawiedliwego Politykа nad Teraźniey-
szą Polski nieszczęśliwością.

Kiedy sobie pmerzywam Zwyczayne Zabawy y prace, w Jntencyi odkry-
cia prawdy, iakia mi się Jasie widzieć, y poznawać, niemam ani Zey my
śli, abym sobie niegodziwie pochlebiać miał: zem Jeden Obrowiec
wtak Wielkim Zgromieniu Kplitey, ani tey Ambicyi żeby uwagi

moie

moie od wszystkich zaniezawodne y naygruntownieysze konie:
cznie przyięte były. Prawdy szukaiąc wszędzie iak przystoi na
uczciwego, y rozumem chcącego się powodować Człowieka, goto:
wem ią przyiąć zust naypodleyszych. Szacunku u mnie dla Oso:
by, ktoraią opowiada niebraci.

Częstosię trafia wnaymnieyszey Jasności
Że Wielka prawda, y zbawienna gości.

Za nią tedy idę, Jey szukam, y wszystkie Inne względy maiąc
za nieprzyzwite, lub niegodne. Pragnę się mieścić w Liczbie
Tych ktorzy po Bogu Cnotę, y prawdę nad wszystko prze:
kładaiąc, niemaią zdroznego wdociekaniu Jey zamierzenia.
Ale niech mi się godzi Jeden tylko ieszcze prosz wzmiankowa
nego wspomnieć Obowiązek, Obywatel Jestem; Przyrodzenie
y/: podobno Jedyne krwi Szlacheckiey znamie:/ miłość Oyczy:
zny dotkliwym Mnie uczyniła. Patrząc na takie Nieszczę
śliwości, wktorych tonie Oyczyzna, niemożna nie westchnąć
nayserdeczniey. Do takich fatalności łączą się błędne mnie:
mania. A iakże skutecznie tym Naszym Nieszczęśliwościom
radzieć mamy, kiedy zrodeł Ich prawdziwych niewidziemy. ~~Raz
się tedy ieszcze ztym Oswiadczam~~ Bodaybyto fałszywy był
wniosek, że przez błędy Nasze, biorąc to za przyczynę niesz
częścia, co nie iest prawdziwą przyczyną, zamiast przyspie
szenia Ratunku Oyczyznie, oddalamy nawet Same Nadzieię
skutecznego Jey podźwignienia. Raz się tedy ieszcze ztym
Oswiadczam, że nie prywata, niepotoczne względy, bo to
wszystko mam za niegodne prawdziwie uczciwego Człowieka,
nie Interess, słowem nie to wszystko, co płochy umysł, a ser:
ce podłe uwieść y pokusić może, wiedzie Mnie do wytłuszcze
nia Tey prawdy, ale podziwość Obowiązek Obywatelski y

powinne

y powiime uszanowanie Zwierzchności, Dano od Boga daney,
Zwiecenie moie bilbu Dusz, morze y zadney, a wtedy przy nay:
mniey Satysfakcyya zdobrey pobudliwey, czystey y bez Interesso:
waney Intencyi chwalebnego Zamierzenia wypływaiącą.
Dawne to niemniey iak prawdziwe u wszystkich Stanowych Stano:
zytności Mędrcow zdanie było, że Szczęśliwe Krolestwa nazywały
się w ktorych Mądry Krolowie Panowali: Wszystkie kroniki
Świata Całego o tey prawdzie przyświadczaią, a zkolwiek
zas ledwo niewięcey obrosmych Imion: Nerodow, Falarysow
Rychardow, Historya przechowuie. Jednak Nayrozsze Ży:
rannie Tey prawdy przydusić niemogły; że pamięć Ich zawsze
była, y będzie u Ludzi wobrzydzeniu. Szczerze iszcze y tego
niemozna, aby Naywięksi y nayleppi Krolowie, niebyli
bez Jakiey si Roty, O' ile Ich było, y iest o ktorych mozna
mowiec, iak o Herodzie: Niewolnik w wszystkim Sabaw
a Na Woynie Rycerz. Ow Cyrus wstałiey Życia Ostrości
wychowany, a przy tonem mego prozno pusznego Zwycięstw Błazałością
unoszący się. Ow Alexander Wielki Rycerz, a dawny zazdrosny
Deboz. Ow Edward III. Krol Anglij przez 40. Lat podziwieniem
Europy, a po Nich wzgarda Poddanych. Ow Henryk Wielki
puszczaiący się na Azard Losu, y kraiacy Wiele pozytkow wo:
iennych Na wygodzenia Kapryi. Mozna tedy bezpiecznie twier:
dzic Że Naywięksi y Nayustawnieysi Krolowie niebyli bez wszel:
kiey niedoskonałości. Trebaby zebrac wspaniałość Ludwika
XIV. Odwagę. XII. Karola Potęgę, Karola V. Cesarza, Szczęście
Henryka V. w Anglij Panuiącego. Dobroc Ku Poddanym Leopol:
da Xcia Lotaryngij. Swiętobliwość Ludwika IX. Polskę V.
Ferdynanda Krola Hiszpańskiego, y wiedzę to wszystko
umieszczic Osobie, aby ukształtować wyobrażenie Doskonałe:

go Monarchy. Ale y taki Krol małoby dokazał, trzeba ieszcze zeby miał za Admirałow Trompa, Blaka, Reutera, Dukera, za Hetmanow Hunniadę, Czarneckiego, Eugieniusza, Kondeusza, Turenna, Luzemberga, Malbouga, Maurycego. Trzebaby ieszcze zeby Jaki Sulli, albo Kolbert Dochody Krolewskie pomnozył, zeby Jaki Rychelieu nauki rozkrzewiał, zeby w Jednym Krolestwie Newton, Kassyni, Alumbert, Wolff, na zaszczyt y pozytek Narodu pracowali. Aleby to podobno w Imaginacyi tylko w naszey ukinowana była Wielkość Krolestwa, ale do rzeczywistosci wcale niepodobna, y zgadzaiąca się z Ową Platonską Rplitą, ktora się u Mądrych w Głowie Miesci, ale na Ziemi znaydowac się niemoze. Ta iest niedołęzność Rozumow Ludzkich Jz Sprawy Jch zewszech miar doskonałe bydz niemogą, Nihil est ab Omni parte beatum

Przystępoymy raczey do wyobrazenia prawdziwego y Między Ludzmi praktykowanego Rządu, niemozemy temu przyczec, wpatruiąc się w Dzieie Krolestw, aby dobrego y pomyslnego Rządu wiele Okoliczności niewypływało. Istota Sama Rządu odmienia się, coz dopiero doskonałość y pomyslność Jego od iak Wielu Okoliczności zawisły; Zwyczaie Czasu, Maxymy Polityczne, położenie Mieysca, Potęga Sąsiadow, Kształd Publicznych Obrad, Geniusz Narodu, Nauki, Rzemiosła, handle kwitnące, Obyczaie Obywatelow: Tę są rzeczy, ktore z nieuchybnym wpływaniem wzmacniaią Go, lub Osłabiaią. Na Koncu dopiero kładę Sposobność Rządzącego. Jakoz wiadome maiąc rozmaitosci Rządow, musiemy zeznac, Jz nietylko Jmieniem, ale y rzeczą Samą między Sobą roznią się. Jednowładztwa ułozenie, Maxymy Fundamentalne, Srodki do utrzymania, Sposoby do podzwignienia, wcale Jnne y odmienne są, niz w Gminnowładztwie.

Co Jnnego

Co Innego Despotyzm, co Innego Monarchia, Granicami opisana,
co Innego Mocnieyszych Rząd. Że Despotyzm bojaźnią, Monar:
chia honorem, Rplita Cnotą utrzymuie się, Widzimy się zga:
dzaią Politycy. Idźmy Daley, O. iako odmienne czasy Nasze
we wszystkim, od tych co ie poprzedziły. Łatwo było Mona:
chom Aspirującym wbić się wtaką potęgę, przy powszechney Sąsia:
dow nieudolności, Widzieliśmy że poźniey Wielcy trudow podiąć
ponieśli, niżeli Nemrod, albo Semiramis: Widzieliśmy Jako Nowe
wynalazki zawsze Tryumfowały nad nieuwięzionemi:
Bo Lutta Alinosieczny Macedończykow przełonał Persow:
Ziawienie prochowey Strzelby, którey Francuzi ieszcze nieznali,
Zwycięstwo Edwardowi III. Królowi Anglij pod Kressy przypio:
sło. Hiszpanom Ameryką podbito. Owe Ogniste Obręcze od
Waletta Wielkiego Mistrza Multańskiego wymyślone, nie
spodziewaiących się vanity Turkow. Owe tak szybkie, tak prędkie
Szarzerunki w Pruskim Woysku, za Naszych iuż Czasow Fryderyka
III. z Wycieczką uczyniły.
Coż mam mowić o Maxymach Politycznych, z Kartagińczykowie
w Handlach zatopieni, Grecy Czasow Cwiczących w obronieniu Gra:
nic, a Wolności swoiey, Rzymianie w rozszerzeniu Państwa,
Gottowie, Normandowie, Gallowie, Hunnowie, na Panowa
niu Cudzego, Scytowie wbłądzaniu się po krajach swoich, iżbo:
swoiego Rządu polubiadali. Inne zapewne Maxymy były u Fran:
kow przy wyniesieniu naprzemiad na Tron Klodowewusza, Inne
pod Karolem Wielkim; Inne w Rządzie Hołdowniczym, przy konca
Drugiey Familij Panuiącey. Inne pod Ludwikiem XI. który chciał
do szczętu Rząd hołdowniczy. Inne u Anglikow za Czasow Planta:
genetow. O. iak Inne za Czasow Kromwella, Inne pod Karolem
V. Cesarzem, Inne teraz - Patrząca Europa cicho, na zwycięstwo
Henryka V.

Henryka V. Krola Anglij, gdy osłabioną wewnętrznemi Niezgodami Francyą pod Panowaniem Karola V. podbiiał. Niechcieli Tym ze Okiem patrzyc, Włoscy Panowie, gdy Karol VIII. Krol Francuski y następcy Jego o Neapol y Medyolan kusili się. Mało to ią Obchodziło, kiedy Machomet Wielki dobywał Konstantynopola, kiedy wschodnie Cesarstwo upadło, Wiązała się cała, kiedy postrzegła, Wielka Ludwika XIV. potęgę. Inne teraz Maxymy Panuią, teraz zmocnienie Jedney Wielkiey Potencyi, iest Osłabienie Drugich. Jeszcze od Filipa Augusta Niezgody Angielskie są zbawienne dla Francyi, y przeciwnie. Na ten Koniec Traktaty, Przymierza, Warunki, Poselstwa, Negocyacye, nieustannie prawie po Dworach Europeyskich odprawuią się.

A położenie Mieysca małosz przydaie Krajowi Mocy polityczney. Widzieli dobrze Persowie, ze do podbicia Grecyi, trzeba było pierwey Jonią to iest Wyspy Egieyskie, y brzegi Azyatyckie w Natolij Grekami Osadzone zawoiowac. Wiedzieli dobrze Grecy, ze trzeba było tę Jonią oderwac od Persow, aby Ich Osłabic, czego Themistocles po Części na Woynie z Xerxesem dokazał; Wiedzieli dobrze Rzymianie, ze trzeba było Macedonią podbiec, a dopiero rzuciec się na Grecyą. Rzymianie w Brytannij Wielkiey, Chynczykowie, Moskale zabiegaiąc nieustannym Trwogom, ktore z Sąsiedzkich wycieczek pochodziły, Murem się iedni od Piktow, Szkotow, Inni od Tatarow zasłonili; Pewnie nikt Temu przyczyc niebędzie, ze krytyczne było położenie przez Długi Czas Francyi, z Jedney Nieprzyiazni az do Smierci Karola II. Hiszpania z drugiey, zwrodzoną dla Francuzow zazdroscią y nienawiscią. Anglia, tu Holandya, tu Panstwa Niemieckie

Niemieckie naypospoliciey przeciw Francuzom Sprzymierzone. Nakoniec Subaudia bliska iest y Sąsiedzka. Szczęśliwsza Anglia cała na Morzu uzbroione Flotty maiąca, Zakasztelle Zamki, ktorych pierwey dobywać potrzeba. Szczęśliwe Chiny, lubo y tam dla Dzikości Sąsiedzkich Narodow tak częste Rewolucye.

Cożdopiero Potęga Sąsiadow! Nayszczęśliwa z tey Miary Moskwa, z Jedney Strony Graniczy z Naysłabszą Polską, do ktorey tyle ma przez Nasze Niedołężność Influencyi! Graniczy z Szwecyą, ktorą właśnie Osłabiła, y prawie zawoiowała. Z tyłu nieprzebyte Puszcze Tatarami Dzikiemi Osadzone, przeszło kilkaset Mil do Chinskiego Państwa. Persowie nie ci, ktorzy kiedyś byli! Nayszczęśliwsza z drugiey Strony Polska, Austrya, Prusak, Moskwa, Turek, Cztery iak Straszne Potencye Otaczaią Nas, a choc za Nas Czasem Obstaią, y chociaż z Sobą się tylko kłocą, iednak zawsze Nas to boli, y dolega. A Nayczęściey się trafia, że się zgodzą na zgubę Naszą. Dali Dowod Tey Polityki, kiedy niechcąc tak bliskiego Sąsiada, iakim chciał bydź Ludwik XIV. zaymuiąc Belgiom na Hiszpanach Ligę z Anglią y Szwecyą przeciw Niemu uczynili, kiedy Sobie Warowali Traktatem Barrierowym wolne niektore w odległych Mieyscach trzymanie Garnizonow. Ale y Kształt Publicznych Obrad nieprzydaiesz Wagi Publicznym Interessom. W Monarchiach ułożenie Sekretne w Gabinecie, porusza Woyska po Krolestwie, dysponuie Marsze, rozporządza Attaki. U Attenczykow każdego Dnia Jnny Hetman w Woysku, u Rzymian Consul, zaciągi czynił idąc na Woynę. Turcy wydaią Woynę, na poł Roku uroczystą De:

klaracyą

Deklaracyą. Na Ostatniey Woynie, podobno pierwey Krol Pruski z Woyskiem w Saxonij, niż Jego Deklaracya pokazała się: U Nas w Polszcze trzeba Pierwey Seymu Walnego, Seym poprzedzaią Ziemskie y Powiatowe Seymiki. Trzeba żeby Uniwersał Krolewski przed Seymikami po całym Kraju rozszedł się. Uniwersału Krol niewydaie bez Rady Senatu, Rada Senatu powinna bydź na Jakiś Czas wyznaczona. Seym wyznacza Podatki, Woyska przyczynia, na Woynę; a tak trzeba długo czekać; A tym Czasem Nieprzyiaciel Zaymuie, pali, niszczy, tak iż gdy przeydzie ratować, niebędzie komu y kim: Oto mamy kształt Publicznych Obrad Naszych.

Wszwaycaryi Jedno wystrzelenie z Armaty, Ognie na Pagorkach zapala, zgromadza Obywatelow, za Kwadrans po wystrzeleniu każdy w Mundurze Woyskowym z Prochem Strzelbą, z Prowiantem w drodze, iuż się do Marszu gotowym znayduię: Oto mamy rozność w Dwuch Rplitach Wolnych. Oxenstiern, y Forstenson Szwedzi, Malboury, Anglik mieli tyle rozkazu wogolności, aby gromili Nieprzyiaciela, ale dobycie Turynu od Fenikada zawieszone było Nowym Contra Ordynansem od Generała Marsen pokazanym. Wendome poki był z Xiem Burgundyi we Flandryi przegrawał, a iak Sam w Hizpanij Obrotami Woiennemi powodować zaczął, utrzymał Koronę na Głowie Filipa V.

Geniusz podobnie y skłonność powszecha w Narodzie, nie mało się przyczynia do rządu: Owi Assyryiczykowie

Co Azyą

Co Azyą zawoiowali, zlenieli, y od Waleczniey szych wtedy Persow przekonani byli. Owi Sami Persowie, skoro od Tey Pierwiastkowey Zycia Ostrosci odstąpili upadli. Lacedemończykowie, wszystkie Swoie Maxymy polityczne na Zołnirzu pokładaiąc, poty bitni byli, poki Lizander Wodz bogactw niewprowadził. Ruszyła się własnie Cała Azya na pognębienie Grekow, ale Cnota y Wolność były Jch chwalebne hasła, y Okrzyki do Woyny, a pobudki y przyczyny zwycięstwa. Między Turkami Woiowanie pod pretextem Religij, w Anglij gwałcenie Przywilejow Narodowych, we Francyi Honor Monarchy. W Moskwie przed Piotrem I. Ogolenie brod, w Hollandyi bogacenie się, były to rzeczy lub są, za ktore gotowi Krew przelewać, y pospolite czynić w Narodzie poruszenie. Taka Odmiana Geniuszu nie mało wpływa do odmiany Rządu, y wynikaiących przypadkow rozmaitosci.

Patrzmy ieszcze Jako y Nauki przyczyniaią do odmiany Kraju. Egipskie Nayznacznieysze y Naydawnieysze Panowania, bo w Nich Nauki Kwitnęły, a poupadku Jch stękał Egipt w Niewoli Perskiey. Wskrzesił ie Alexander w Mieście od Swego Jmienia nazwanym, y po Nim Ptolemeuszowie Sławnieysi byli. Teraz Widziemy iak grubianstwo w Tureckiey Niewoli utrzymuie, gdziesz Naywięcey Egipskich Kolonij y Osad było, w Grecyi. Grecya iest ze teraz bynaymniey podobna do Owey Sławney u starozytnosci Grecyi. Podobno gdyby nie Historykow podanie, wierzyc byśmy niechcieli: ze Jeden Kray y tak bitnych Woiownikow, y tak głębokich Politykow, tak Mądrych Filozofow niegdyś przechowywał.

niegdyś przechowywał, tak upodlonych teraz we wszystkim Nauki z Grecyi po zniszczeniu Cesarstwa Wschodniego przeniosły się do Włoch. Powstały te Miasta, te Rplite, ktorym się podziś Dzien dziwuiemy. Francya kiedyś w Naywyższym Wielkości Stopniu stanęła! Oto pod Ludwikiem XIV. kiedy Nauki swego doskonałości prawie doszły Peryodu. Handle prawda od Niektorych Narodow przynaymniey niebyły wydoskonalone, ale to od Tych Naybardziey, ktore wcale przeciwne Handlowi Maxymy rządzenia przed się brały. Atoli Nam tu dosyć niech będzie Jedna Holandya Handlem dźwigaiąca się z Oppressyi Hizpanow, handlem do tey wielkiey iest teraz potęgi przychodząca, y handlem w swoiey utrzymania się porze. Nie wchodzę tu w rozbieranie Jnnych względem Politycznych, dosyć mi, że handel tyle Miast zbogacił, y tak osiadłemi, iak są uczynił. Przez Rzemiosła y Manufaktury Francya, Anglia, Holandya, Prussy, y wszystkie polerownieysze Narody, y potrzeby swoie opatruią y bogacą się. Nakoniec Obyczaie Narodu, ieżeli nie Jedyną, to naypierwszą są przyczyną Odmiany Rządu, mocy, lub Słabości Państwa Jakiego. Niech się Nam nieprzykrzy, że Jedne często przed Nasze Oczy prezentuią się Imiona. Perska Owa Sławna w Starożytności Monarchia, czemusz Łupem Grecyi dostała się? bo zamiast Walecznego Cyrusa, to iest Żołnierza w Rycerskiey Szkole czwiczonego, miała Słabych Monarchow. Ostatni był Daryusz 3$\frac{m}{00}$ Woyska Wyprowadził, przeciw kilkudziesiąt Tysięcom Macedonczykow. Ale Jakiesz to były Woyska? Oto na Okazałości Oręża, a nie na Cnocie bitność swoie pokładały. Grecy bitnieysi, y ieszcze wtedy Cnotliwsi, łatwo Jch przekonali.

Krotka

Krotka odmiana Obyczajow zgubiła Grekow, zgubiła y Rzymian, bo od Cnoty Miłosci Oyczyzny poodstępowali. Ambicyą y chciwoscią przodkowania iak Maryusz, Sylla, Pompeiusz, Cezar, Antoniusz, uwodzili się, Nastąpił upadek Rplitey a potym y Całego Państwa pod Słabemi Cesarzami. Przystępuiąc do poznieyszych Czasow, Chinczykowie zawoiowani od Tatarow ustawne mieli Rewolucye. Moskwa fatalnym dla Nas doswiadczeniem przeznaczona od Piotra Wielkiego, wchodzi w Interessa Europeyskie, gdy przedtym za Naywiększe szczęscie poczytała, kiedy od Tatarow niebyła napastowana. Ale gdziesz Mnie to zaniosł Ten Impet polityczny? Zdaiemi się zem od przedsiewzięcia Mego wyboczył, ktorego Jednak ieszcze zumysłu nieopowiedziałem. Ztym wszystkim ta mysl moia była, abym pierwey dotknął, iak to do porządku, lub Nierządu, Potęgi lub Osłabienia, Szczęscia lub Nieszczęscia Narodu te wszystkie przerzeczone rzeczy pomagaią. Istota Sama Rządu ktory nie wszystkim Narodom Jednaki przystoi tak, iz za odmianą Jego Kray Słabieie, albo wzmacia się. Widziemy to ieszcze w Szwecyi, Znaioma od Gustawa Wazy, przez Krajowe tylko Rewolucye, od Niego az do Fryderyka I. wzrastało Jednowładztwo, y wzmacniało się, y miało Sławnych Krolow: Gustawa, Adolfa, Krystinę, Karola, Gustawa Karola XI. y XII. To tylko tu mowię czego z Historyi Krolestwa Tego dochodzę, iz za powstaniem Większych Wolnosci moc Jey upadła. Przeciwnie Dania wiele wtedy od Monarchow wspomnionych ucierpiała, ale gdy się poddała pod Rząd Jednego, zdaie się ze Potęga Jey co Dzien wgorę idzie. Maxymy Polityczne Więk, Czas, położenie mieysca Potęga Sąsiadow, Kształt Publicznych

Publicznych Obrad. Geniusz Narodu, Handle, Rzemiesła, Nauki y Obyczaie Mieszkancow odmieniaią Intencyą Rządu. Pozwolmy ieszcze Sobie na moment Tey mysli. Daymy to niech się porządek Polityczny nieodmieni. Rozumiemy tak, że Anglia Cała przenosi się do Polski, a Polska do Anglij. U Nas będą Woiewodztwa Essex, Sussex, Westsex, u nich będą Hrabstwa, Radomskie, Rozanskie, Halickie, Czerskie, y Jnne. My nieumieiący Zeglugi, maiąc Sposobność z mieysca powoli Jey nauczemy się, ani utraciwszy tę Sposobność, zapomną Jey. Nam możeby w początkach Jako niedoskonałym w Marynarstwie Francuzi, Hollendrzy, Hizpani, wydarli Karolinę Wirginią, Kanadę, y Jnne Amerykańskie Osady, ale zczasem moglibyśmy to odebrać. Anglicy zarwaliby zaraz z Krolem Pruskim, to by Jm Moskwa daymy to Hrabstwa Upitskie, Wiłkomirskie, Brasławskie, niszczyła. Zwołałby Parlament Jerzy III. Nałożyliby Podatki, ale gdyby w takie Długi zaszli, w Jakich teraz są, zniszczyliby się, niemaiąc Sposobu powstania, przez handel. Ja widzę prętszy Srodek zguby dla Anglikow. Narod Ten porywczy do Buntow, do kłutni do rozlewania krwi Obywatelskiey, maiąc od ktorego kolwiek Sąsiada Naprzykład od Moskwy pomoc, wichrzyłby ustawicznie. Otoż nieszczęśliwa Anglia przesadzona z Swego mieysca. Daymy to niech by Szwaycarowie na Naszym mieyscu usiedli, mowilibyśmy w Geografij o Kantonie Podolskim, o Kantonie Wołynskim, Mazowieckim &c: Zapewne mieyscami Pastwiska dobre na Bydło, bardzo by się dla Pospolstwa przydały, ale niemieliby takich wygod tak dalszych Sąsiadow, iak pierwey, gromadziliby się do Kraju, a tym Czasem Prusacy Kantonby Poznanski zaiechali. Daymy niech te będą u Nas, co w Turczech

Maxymy

Maxymy y zwyczaie, Więc każdy Towarzysz chciałby bydź Baszą Szlachcice Agą przynaymniey. Tentowała Anglia za Czasow Kromvella, aby się na Wolną wybić Rplitą, ale po wielu odmianach, musiała się wrocić do dawnego Rządu. Ale zbliżam się wreście do tego, do czego dotąd zmierzałem, że nie od Jedney zdatności Rządy zawisły, moc, potęga, lub Słabość Narodu. Zgadzam Ja się chętnie na to: Iż wiele dodaie mocy Krajowi zdatność, lub niezdatność Rządcy, y owszem przeczec Temu, byłoby przeciw Wszystkim Historykom powstawać. Mamy tego przykłady w Anglij po Edwardzie I. Walecznym. Syn Jego Słaby y z Tronu od Własney Małżonki zepchnięty, miał Sławnego Następcę w Edwardzie III. Potym Rychard detronizowany, nastąpił Szczęśliwszy Henryk IV. y miał szczęśliwszego ieszcze potomka w Henryku V. Ale tego Syn Dwakroć na Tronie, Dwakroć w Więzieniu, wreście życie utracił. Owszem tego mi trzeba w tey mierze, abym dowiodł, że się Nacya w krotkim Czasie ani wcale zepsuć, ani wcale naprawić niemoże. Ale skoro zaczyna upadać bez prętkiego ratunku, cięszko się Jey wydobyć z Swoiego Nieszczęścia. Obalił iakośmy rzekli. Ludwik XI. Rząd chołdowniczy, ponim rosła Potęga Krolow Francuskich. Karol VIII. Syn Jego pokusił się o Neapolitańskie Krolestwo, Następcy Jego waleczni byli, lubo nie tak Szczęśliwi iak chcieli. Upadała Francya pod Synami Henryka II. ale to Jey szczęście Iż Henryka IV. miała, ktory ią podniosł, y od Niego bierze się Epoka wzrastaiącey y nieustaiącey Monarchij Francuskiey.

Rozdzielił Potęgę Austryacką Karol V. Cesarz Między Brata Ferdynanda y Syna Filipa, y mocno się Osłabił. Hiszpania Osobliwie po niejakim Czasie, stała się niepodobną do Siebie. Zgadzam się tedy na to: Iż Wiele Szczęśliwość

sliwość Narodu od zdatności Rządcy zawisła, ale kiedy Narod w sobie mocny iest, choc pod Jednym upada, pod Drugim powsta: ie. Y tak widziemy we Francyi y Jndziey ustawiczne alternaty, y odmiany. Po Klodoweuszu rozdzielona Francya słabsza była, pod Karolem Wielkim do niesłychaney Potęgi przyszła, znowu Podział Kraju zniżył ią. Podniesli tę przyemioną Wielkość Kapetyngowie od Ludwika VI. zawsze mocnieysi, po Janie nieszczęsliwym był Mądry Karol V. ktory zabiegł Ruinie Kraju, Syn Jego Karol VI. prawie do Ostatniey zguby przy: wiodł Krolestwo, ale dzwigneło się y z tego Nieszczęscia pod Następcami. Trzeba mowic na to czasu, aby postac Rzą: du w Kraju iakim odmienic mozna. Ile było Rewolucyi Wszwe: cyi Nim Gustaw Waza Monarchą został. Ile woien domowych Rzymianie stoczyli nim nastał Absolutyzm. Niemozna tedy ani raptownie odmieniac, ani poprawiac Rządu; Rządu mowię z ktorego bespieczenstwo y szczęsliwość dla Kraju wypływa, Rządu, ktory na tak Wielu rzeczach, nie na iedney Krola zdatnosci zasadza się. Lecz dosyc iuz zdaiemi się tych Ogro: dek y Fundamentow, ktore iednak /: traktuiąc rzeczy Grun: townie y należycie:/ poprzedzic powinny były następuiące o Polszcze y Krolu uwagi, rozwazaiąc w Jakim Narodzie Panuie, w Jakich Czasach, Jakich ma Sąsiadow, uwazaiąc co zrobił dobrego, co zrobic chciał a nie mogł. Albo przesta: niemy Tych Dyffidencyi, ktore niemogą bydz tylko fatal: ne, y Smiertelne w tych Czasach dla Dobra Rplitey, albo mu Więcey przyznamy Sprawiedliwosci. Ten moy Cel pier: wszy był, atoli Traktuiąc rzecz porządnie, odwrocic na: lezało poprzedzaiącemi Reflexyami, niektore uprzedzenia, ktore Nam tu iuz zawadzac niepowinny.

Narod Polski iest to Jeden Dziś w Całym Swiecie, Narod, gdzie dawne zwyczaie z nowemi Maxymami na pozor

niby

niby łączą się, a w Samey rzeczy między Sobą walczą.
Iest to Nacya, bo blisko na Trzysta Mil Panowania rozcią:
ga, y nie Nacya bo Niema Związku Między Obywatelami. Sena:
torowie pomiernie Maiętni Wolą zdradzać Oyczyznę, byle się
dobrze mieli, Urzędnicy wolą dogadzać Passyom Pryncypałów
Swoich choć z Krzywdą Rplitey, byle w Swoich prywatnych żą:
daniach mogli co zyskać. Szlachta gnębi Poddanstwo, byle się
panoszyła. Łatwo Więc Kmiotek w takim uciśnieniu żyiący
na perswazyą Nieprzyiaciela przeciw Swoim Dziedzicom Dzier:
zawcom powstaie, ponieważ mu to iedno (: iak naprzykład
teraz Kozakom Ukrainskim :) czy pod Polskim, czy pod Moskie:
wskim zostawać Panowaniem. Łatwo Szlachcice byle forę
zboża wziął, Poseł łatwo przekupiony Seym zerwie y weydzie
z Potestacyą. Łatwo Senator maiący piękne Obietnice sta:
nie się Głową Fakcyi Nieprzyiacielskiey. Nadto Prepoten:
cya Panow, niedołężność Praw, upodlenie Stanu Szlachec:
kiego, niewiadomość y Slepota w Maxymach Politycznych,
uciemiężenie Poddanych, Niszczenie Starostw, Sprawiedli:
wość zawsze ku mocnieyszemu nakłaniona, Skarb Rpoli:
tey Starszenstwo bogacący, Woyska niekompletuiący,
Miasta w ruinach leżące, Nauki zaległe, czyli zaniedba
ne, Obyczaie coraz rozwiązleysze, Edukacya Młodzi
według Każdego upodobania, Rady Sił niedostatek.
Te to są Fatalne ciąsy, ktore Korzen Sam Szczęśliwości
Narodowey przecinaią.
Takie iest Opisanie w pewnym Wieku Tego Dziejopisie
Rplitey Naszey: Polska iest to Kray, w ktorym Poddan
stwo w niewoli, Szlachta Swoie kreski przedaie, w Skarbie
Publicznym nigdy niemasz, za co by Woysko wystawić,
Prawa bez mocy y dzielności, Słowem gdzie Wolność

nie Jnnego

nie Jnnego nie sprawuie, tylko fakcye, niezgody y poroznie:
nia, Czarny to ale rzeczywisty Portret Krolestwa Naszego.
Ale Czasom przypatrzmy się, a to gdy wszystkie Narody
w Europie Jnną wzięły postać, Kiedy Francya przyłą:
czeniem Lotaryngij, pokrewienstwem z Hiszpanią, Sycy:
lią, Parmą, umocniona. Anglia nabyciem Florydy,
Kanudy y Wysp Amerykańskich, Sabaudia Sardynią y Po:
wiatami Xstwa Medyolanskiego, Austrya Toskanią na:
była. Polska od Dawnieyszego prawda Czasu, Szląsk, Prussy,
Pomeranią Jnflanty, Ukraine, Smolensk, Multany, Czer:
niechow, Kijow utraciła. To mnieysza ale ktorysz teraz Kray
bez Fortec, bez Woyska, bez Handlu, wtedy gdy po kazdey
Woynie coś Sobie wszystkie Potencye Waruią Traktatami,
Polska Jedna albo ustępuię albo cicho siedzi. Kiedy po
wszystkich Dworach Poselstwa Publiczne przesiadaią,
Polska Jedna niby przez Grzeczność wiedzieć niechcę, co
oniey myslą. To taka iest Polska względem Jnnych Na:
cyi. Ale Jaka w Sobie, o to. Rady Jey zwyczayne, za
przeszłego y dalszego ieszcze Panowania rwały się y nie:
dochodziły. Ustawy Popisy Wdztw Podobienstwa jakiś da
wnych u Rzymian Lustracyi, w ktorych się przypominało,
że chociaż w Pokoju Zołnierz, y Szlachcic do Woyny opatrzo:
nym bydz powinien. Polska po Szwedach do Moskwy tak
przyszyła się, że teraz choc ią za Łeb bierze, nic niemowi. Wol:
ne przyscia Woyskom Cudzoziemskim przez Kray pozwolone,
bo Jch zabronić y wstrzymać niema czym. Wolne Werbunki
Obcych Potencyi, aczkolwiek dla Nas uciązliwe, ktoto wie Ja:
kiego Nam dały Jnne Dwory. Seymy wreście Same pod Flin
tami, Więzienia Senatorow wpośrod Seymu Gwałtownie

y przymu

y przymuszenie Posłow, rabowanie Dobr, niebespieczne po:
drucze, y własne Domy niemaią tak bliskich iak mniemamy przy:
czyn, ale się fatalność Nasza dawniey zaczęła. Ten to Piotr Ale:
xiewicz co Nam Traktatem Jnflanty przywrocić Obiecał, zaczął
nieszczęscie Nasze przyiazniąc się z Nami, y daiąc Protekcyą
Augustowi II. Za Jego przykładem Poszła Anna, y Augu:
sta III. przeciw Wolney Elekcyi, Stanisława Teraznieyszego
gwałtem utrzymała. Ta to Moskwa tak pierwey od Nas prze:
konana, tak się Nam Straszną stała Sąsiedztwem Swoim
y nieszczęsliwą Przyiaznią. Z Drugiey Strony Rycerz Wie:
ku Tego Krol Pruski pewnie Sobie Tego niezyczy, aby kiedy
do porządku Kray Ten przyść miał, wiedząc zeby y Jego wol:
ność względem Warunkow Cell ustanowienia cokolwiek umniey:
szyłaby się. Ta to Austrya ktora stanowszy wrownosci z Fran:
cyą wiele iak zawsze moze, Otacza Nas. Turek nakoniec
y Tatarowie Graniczą. Takie Mocarstwa Mamy Sąsiedz:
kie, przy Takiey Naszey Słabosci y niedołęznosci. Ta to Na:
sza Naywiększa Nieszczęsliwość iest, Jz w takim Czasie ra
tunku potrzebuiemy, kiedy Go Nam Sąsiedzi dac niechcą,
a Nawet Samym się Nam dzwigac z Tego nieszczęscia
niedopuszczaią. Teraz Com iuz namienił, zmocnienie Je:
dnego Kraju, iest Osłabienie Drugiego; Zgodziliby się prę:
dzey Sąsiedzi Nasi, na rozerwanie Między Siebie Polski/:
Jak Proiektował Piotr III. Car Moskiewski:/ ale się na to
niezgodzą, abyśmy do Porządku przyszli.
Francya podobno Jedna Nayprawdziwiey zyczy, polepsze:
nia Naszego, miałaby łatwo pomoc na Austryaka w po:
trzebie, a pewną Zemstę na Moskwę. Ale ktoz Tey tak
oddaloney od Nas zamysły y ułozenia wspierac moze, w Ta

kich

w Takich tedy Okolicznosciach niemozna winowac dobrych, a przecież o dalszym Oyczyzny Szczęsciu myslących Obywate:low, iezeli takie kroki wzieli, ktore maią prawda Wiele przy:krosci, ale Jedyne były do ratowania Oyczyzny. Widząc ze Nam Moskwa Dwuch Krolow dała, Jednego po Drugim, nie:godziło się wprowadziec, Autoryzowac dalszym przykładem takich niesprawiedliwosci, ale kiedy Ten Jedyny był do Sal:wowania Oyczyzny Sposob, trzebaz go było opuszczac? potrzeba nagła Kraju nieprzechodzisz wszystkich Praw? Nie iest ze Ratio Status podzwignienie bespieczenstwa Narodu? Aby Jey naywyraznieysze Prawa wpotrzebie ustąpiły? Trzeba było przerwac tę Sukcessyą, ktorą z Obcego Prawa /: Sankcyi Pragma:tyczney:/ zdawała się rozporządac Tronem Polskim, trzeba było /: mowie to zrespektem y uznaniem wszystkich po:zytkow ktore Dom Saski wprowadził:/ Obudziec się wtym Letargu Pokoju, wktorym Spokoyne prawda Dwuch Augustow Panowanie Nas nie Czuynych y uspałych czyniło. Letargu mowie na Ow Czas Szczęsliwego, ale na dalsze Czasy niepomyslnego, bo tak fatalne pociągnął Skutki. Wiem Ja ze są Jnsze bliższe przyczyny dzisiey:szych Nieszczęsliwosci, ale niemozna Temu nigdy przeczyc, aby y tamte choc odlegleysze niepomagały, albo raczey tamte Owszem prawdzie są przyczyny Naszego Nieszczę:scia; a Panowanie Krola okazuią tylko, y podnięto po:zoru Tego ktory tlał wiskierkach y zapalał się, maiąc pod Jakimkolwiek wrescie Krolem wybuchnąc y Całą Ogarnąc Oyczyznę.

Wtym Sobie

Wtym Sobie darmo łamiemy Głowę, kiedy Ludzkim Sposobom y przyczynom wywyższenie Krola przypisuie: my. Opatrzność Tym rozrządziła, iuż to w przedwiecznych Dekretach napisano. Jż Stanisław Poniatowski miał bydź Krolem Polskim. Ale niezachodząc tak daleko względami Politycznemi, mowmy raczey po ludzku. Kłotliwe zawsze y burzliwe bywały bez Krolewia Polskie, coż za Kryminał, że dla ustraszenia przeciwney Strony 6000 Wszystkiey Moskwy w Polskę wprowadzono, bo Nay pierwey choćby Jey nie proszono, to by przyszła, bo się bardzo w Elekcyach Polskich zakochała. Niewzywano Jey na Elekcyą Augusta III. a postaremu Sama przyszła, ale tu oco Jnnego chodziło. Jeden Piast mogł uliczyć choroby tu, na ktore umiera Rplita. Piast mowie znajomy dobrze Praw, zwyczaiow a oraz y Sposobow przyzwoitych ratowania. Trzeba było zamydlić Oczy Postronnym Nacyom, że my chcemy do porządku przychodzić, trzeba było oszukać y udało się po części. Swiadczył się Poseł do Krola Pruskiego wysłany, że Gabinet Tamteyszy wcale nierozumiał Naszych Interessow. Były prawda Gwałtowności y zdrożności w pokazywaniu Niegodziwey Nienawiści, ale to Ludzi pokazywało nie Sprawę złą y Intencye. Jnaczey potrzebaby mieć za złe Galenowi w Syrakuzach, że ostrzey trochę postąpił, aby był oparł się Kartagińczykom, ale przywrocenie Wolności Obywatelskiey, obroniwszy ią Wiecznie Go sławić będzie w dzielnych Sercach. Trzeba by mieć za złe Likurgowi że przymusem zaczął reformować Prawa, atoli skutek pokazał chwalebne chęci. Trzeba by mieć za złe Andrzejowi Doria, że przyiął nieiako Absolutyzm, ale Go przyiął na przywro

cenie

cenie Wolności Genueńczykom. Niemożna chyba przez ostatnią niewdzięczność lub niewiadomość, przeczyć temu, że wiele pożytecznych w początkach Samych y z czasem stanęło Praw. Stanęły Kommissye z umartwieniem prawda Osob, ktorym władzy ukrucono, ale z Dobrym Rplitey. Stanęła iuż zgoda, aby Obrady Publiczne Większością Głosow lub Krysek kończyć, to iest, aby nieodbierać tego Ostatniego konaiącey Rplitey Kordyału. Coż nadto pożądańszego w tak Krytycznych Czasach bydź mogło. Scyssye y poroznienia zawsze bywały od Smierci Zygmunta Augusta. Mamy zawsze kilku Kandydatow, co się pną na Tron Nasz, a więc niezgody pod Czas bezkrolewia niebyły Osobliwe, niemożemy tego taić, aby niemiało bydź z pożytkiem Narodu. Trybunałow na czas przeniesienie do Lwowa y Bidgoszczy dla Łatwieyszey y nie tak Kosztuiącey kwoli Uboższych podruży. Ustanowienie Szkoły Rycerskiey z Siebie Arcychwalebne. Słowem weźmy Konstytucye Jego Panowania, nie masz co na nie mowić, wyiąwszy to, gdzie się Interess nad chęć Publicznego Dobra bardziey przekładał. Kompanie Manufaktor, Fabryki rożne, Kommissya Dobrego porządku w Warszawie, punktualnieysze płacenie Kwart, ze Starostw na Skarb Rplitey, Mustra po Regimentach, Oświecenie Narodu w Materyach politycznych przez Monitory, Papiernie, Ludwisarnie, Mennice &c: Tego ganić niemożna, ale iak nayczęściey bywa, tak się stało, że gdy się chwalebny zamysł nieuda, to za lekkomyślność wchodzi; A że ta pomyślność zerwana przez następuiące Nieszczęśliwości, mamy ią za fałszywą y podstępną. Ale wzieraymy tylko w przyczyny prawdziwe y istotne, poznamy że chciał więcey pożytkow sciągać na Oyczyznę, a nie mogł.

Wszak

Wszak naypierwey Nieprzyiazni Krolowi źle tłumacząc wszystkie Jego zamysły, brali to za Kroki do Absolutności, cokolwiek dobrego uczynił, lub czynić chciał. W tey zawzię:tości chwycili się Projektu od Moskwy podanego, na ułudze:nie Narodu Detronizacyi Krola. Włosy na Głowie powsta:ią ziakim to pospiechem zrobiona była Konfederacya Radomska, prawie Jednego Dnia Cała Polska skonfederowa:na, nayniegodziwiey zrobiono, że Repnina, Carową, Krola Pruskiego objaśniono, iż takie porządki Krol czynić zaczy:nał. Zerwało się wszystko, y zepsuło. O! iak wielu było w tym mniemaniu, że Radomska Konfederacya Krolewska to robota, ale temu Wiary nigdy nieda ktowie, Jaka była wtedy Dworu Konsternacya, naradzania się Sekretnie Familij. Czym się przyłożył do Tey Konfederacyi Krol, to było iedynie oto, Jż zewolił na to Narodu Oszukanie, ależ bo wreście szło o Tron, o Honor, że się obrocił politycznie, y na niektorych Nieprzyiacioł te nawalność, ktora Głowie Jego gro:ziła odwrocił, a wreście wszystko się przymusem działo. Nie:godzi mi się rozrzewniać żale Obywatelskie przypominaniem tego, coby więczney niepamięci zagrzebane bydź powinno. Po:dłość taka y Strach Narod opanowały iż się na wszystko podpisywał. Rozumieli Polacy, że porwać się na Mo:skala byłoby to iedno, co Barankowi na Niedźwiedzia. Ale znalazły się w Narodzie Dusze Heroiczne, Jedną polity:ką, wspomaganiem, radą, Jnne Męstwem y Azardem naymilszych rzeczy zerwały te niegodziwe pęta, y Kay:dany, w ktorych ięczał Narod. Coż Nam Więcey zostaię, iako odpowiedzieć na pewne zarzuty. Jako to: Czemu Krol łączy siły z Moskwą, na Barską Konfederacyą?

Zaco.

Jmc

Zaco na Senatus Consilium proszono o Sukurs Moskwy, ale ktoz nie widzi, ze taz moc, tez grozby, ktore Gwarancyą zkleiły, y Senatus Consilium uformowały, ale miarkoymy po Sprzeciwieniu się Familij. Podobno w takiey zawziętosci Nieprzyiaciol, niebyłozby to iedno oswiadczyc się przeciwko Moskwie, co z Tronu zleciec. Podobnoby Nieprzyiaciele widząc podporę z Moskwy, ktoraby urazona była na Krola dali zasli w nieprzyiazniach swoich, nizeli ci, co Xcia Radziwiłła niszczyli. A Ostatnie Senatus Consilium nie iest ze przeciwne dawnieyszemu, z niewyrazaiąz tam oczywiscie, Jz przymuszeni byli prosic o pomoc; Nakoniec y Barska Expedycya y Senatus Consilium Pierwsze było wtedy, kiedy ieszcze Repnin w Warszawie siedział. Niewidziemy zadnego takiego z Krolewskiey Strony Kroku, gdy Xże Wołkonski niemniey gorliwy w Interessach Pryncypałki swoiey, ale nie tak zuchwały, iak Jego poprzednik obiął mieysce Ministra. Potym gdyby Krol tego był przedsiewzięcia, niemiał zeby swoich Kreatur y Konfederacyi /: Czego niewidziemy :/ nieprzeszkadzał, zeby Nowym Związkiem, y tego niemasz, nie łączył się daley z Moskwą, ale przynaymniey powierzchownie y z przymusu to czyni. Jęczy Oyczyzna y Krol nad Jey y swoim nieszczęsciem.

Prawda iest ze urodzony na Łonie wolney Oyczyzny, maiąc Domowe w Oycu Walecznosci y Obywatelstwa przykłady, znaiomy Praw y zwyczaiow Rplitey, maiąc po temu Rozom y Serce dobre, mogłby był uszczęsliwic Narod, a Jmie Stanisława rownie z Alfredem, Karolem, Henrykiem, Ludwikiem wsławic. Był byto niewymowny zaszczyt y pociecha

Serdeczna

Serdeczna dla wszystkich Obywatelow, że Polak zrownosci wzięty na Tron, y zdatnym dla Niego był, y ieszcze Go wsławił. Prawda że Popularnym trzeba było się robić wpoczątkach Samych, zaraz ufność Narodu pozyskać Sposobami, ktore tylko Jeden Piast Krol mieć może, ugodzić y ułagodzić Niechęci Zawistnych Sobie; Tryumfować nad Niemi Dobroczynnością, kupiłby się y kleił Narod do uskutkowania wszystkich chwalebnych Projektow. Ktokolwiek Politykę y Obyczay Rządzenia ma Sobie wiadomy, nieprzyczyłby Temu, Jż trzeba zaludnić Kray, wprowadzić potrzebne Manufaktury, poprawić Sposob Naradzania się, Reformować Woysko, Skarb pomnożyć, Miasta reparować, porządek y Sprawiedliwość ubezpieczyć, Obyczayność y Swiatło na Umysły Obywatelow sprowadzać. Stałby się Krol u Poddanych godnym Kochania, u Sąsiadow Poważnym y trochę Strasznym, wdługiey Potomności podziwieniem.

Prawda że Umysł prawdziwie Szlachecki powinien bydź gotow na wszystkie Azardy, powinien Tronu niezasiadać, tylko dla uszczęśliwienia Kraju, zwłaszcza wtym Narodzie, gdzie wolne wybranie y nadzieja przyszłey Szczęśliwości, nie Przodkowie Koronę daią. Ale Ludzie iesteśmy wymagać Tego koniecznie po Rycerzach można, po Ludziach nie można. Weyrzeymy tylko w Nas Samych, nieznaydziemy podobno takich przeszkod do pełnienia Obowiązkow Naszych, a przecie Jch podobno niepełniemy. To zawsze prawda będzie, posądzaiąc Go niewinnie, pomnażamy nienawiści, ktore

nie mogą

niemogą bydz, tylko fatalne Dobru Aplitey, pruiemy mu Serce, ze Straci ochotę prawowania dla niewdzięcznych. Troskliwość Obywatelow o Wolność Swoie, boisie Absolutności zbytecznie, y dla tego zdaie się, ze ią tam Widzi, gdzie Jey niemasz; Ale nierozumieymy aby tak głupia miała bydz Moskwa, zeby się przeciw Jnteressom Swoim do wzmocnienia się Polakowi pomagała. Ktoz to wie mozeby y zbawiennieysze było Nam Małe uięcie Tey Swawolney y rostpustney Wolności, gdyby się łączyło zwiększym dla Obywatelow bespieczeństwem, zwiększym uszczęśliwieniem Narodu, Jedno się tylko nadzieią karmi Serce Obywatelskie wtakich nieszczęsciach, ze przemoze tak Wielkę nędze y biedy, iak teraz doznaię Narod, a moze, ze mu pokazą y wyperswaduią naydowodniey, ze się większych ieszcze, aczkolwiek zdaią się niepodobne wtakim nierządzie Spodziwac powinien.

Moze to Nayłaskawszey Opatrzności Przestroga, ze Nas dotyka, abyśmy się zawiesili nad własną Sytuacyą. Krew leiąca się tylu Obywatelow Ofiary Dobr, Włosci, zdrowia Przyiacioł dla Oyczyzny, Sprawią moze odrodnych Synow Skutek. Ja kończę tą myslą, od ktorey zacząłem, ze mnie do Strawienia kilka Godzien nad Tym Pismem, nie Melancholia przywiodła, lubo by podobno nie była zła, nie Jnteress y Nadzieja podtym uwodząca się zyskiem, nie Prewencye y uprzedzenia, bo gotowem za prawdą pośc, y odmienić zdanie, iak mi się teraz zdaie Sprawiedliwe, ale powinność dobrze znaiącego Obowiązki

Swoie

Swoie Obywatela y wdzięcznego, a czym się tylko może chcącego się przysłużyć Oyczyznie Syna.

Dekret Generalney Konfederacyi Koronney na Jmć Pana Bierzynskiego D. 1ma Martij 1770. ferowany.

Rzeczpospolita Wszystkich Kraju Swego Obywatelow Poważnym Synow Oyczyzny Czci Jmieniem, y Jezeli kiedy od Ogolności Ciała Swoiego Część Jako odcinać daie się przymuszona, nie czyni tylko ze Szczerem żalem y zasmuceniem, znosi Cierpliwie y długo postrzeżeniu się y poprawie Czas daię, y nie skłania się do Kary, chyba wtenczas, gdy zapamiętałego y wgłąb Złości brnącego wstrzymać nie może, Poświęca Jednego Jż by chroniła wszystkich, odcina Część zarażoną Jż by całość zdrowego Ciała oszczędziła, karze winnego Jżby niezgorszyła Cnotliwych y szczegulnie Non parcit Malis ne Bonis Noceat. Stawa na celu Sprawiedliwych Sprzymierzonych Rplitey Wyrokow JW Jmć Pan Jozef Bierzynski Wdztwa Sieradzkiego Marszałek, ktorego postępki Akcye y demerita nietylko Gorliwych Swoiego Wdztwa Obywatelow Zawiodły Oczekiwania, nie tylko iuż w Samych Początkach Przysięgłych razem Sobie Kollegow, ale pozniey Sprzymierzoney Generalnie Rplitey zdradziły Nadzieie, na Ostatek z Zagranicznych Panstw zgładziły Opinie y Mniemania, w krytycznych Oyczyzny Czasiech, gdzie Religia, gdzie Wolność, gdzie Prawa nieodwłoczney potrzebowały pomocy, gdzie Exotyczny Nieprzyiaciel Kray niszcząc wnieznośne wprzęgał

Jarzmo

Jarzmo, gdzie Obywatel nieprzewidzianym zalękniony
Nieszczęściem wołał Ratunku, Jmć Pan Bierzynski pod
Tytułem Marszałka Sieradzkiego Wierną Swoiey Oyczy:
zny Obronę Solennie Bogu poprzysiągł; Ktozby spieszną
na wspolny Ratunek pod Takie niezgromadził się Zastąp?
ktoz by Syt własnych niełązył w Jedną? Ktozby Samą
Suspicyą zalokuąc by się niemogł? Jztemu dotrzymana
niebędzie Wiara? ktory y Samą Skrytość Serc Ludzkich
myśli y Jntencyi niezawodnie przezira y Widzi? Czas
Nayskutecznieyszy iest to rzeczy przeszłych Swiadek;
Postępki y Dzieła Są to Naypewnieysi Akcyi Cudzych
Tłumacze, pozno lecz nieomylnie Charakter y zdradę
Jmć P. Bierzynskiego odkryły. Pycha y wyniosłość
były mu do pierwszych Krokow pobudką; Chciwość
y prywata nieodstępnym w dalszych postępkach Towa:
rzystwem, niebył Kupiec bespieczny w Swoiey Drodze, y
azeby zdradziecko y Okrutnie nie stracił Zycie, dosyc
było, Jzby znaleziony przy Nim Pieniężny nieiaki
znacznieyszy Zapas był Wzięty, Swiadkiem Tego iest
Manifest Jmć Pana Winickiego: Alboz niewart uka
rania Kryminał; Własną Wolą bez poprzedzenia
znikim zniesienia się wpomięszane Sąsiedzkim Naro:
dom wtargnąc Granice, z kąd mimo te ktore nastąpiły
Tysiąc przykrzeyszych daleko mogło by nastąpic Skut:
kow, a to Jedynie dla prywatnego wzbogacenia się
z Poborow y Zdzierstwa, Swiadkiem są tego Mia:
sta Spiskie, ktoz krzywoprzysięstwo zliczy, z złą:

czyli się

złączyli się na ten czas w osobie pod Moszynką, ktorzy
o Oyczyste Dobro Gorliwi Marszałkowie Jednomyślności
Wiarę wypadłym Pluralitate Dekretem y Ordynansom
Posłuszenstwo Swięte zaprzysięgli: Tym Obowiązkom
zaufani, Wszystkie Swoie wiedną skupiwszy Dywizyą
pod Jmć Pana Bierzynskiego oddali Kommendę. Dzień
zaden nieminął nienaznaczony Skargow, wyrazne
y zuchwalsze wraz od tąd wydanym Roskazom niepo:
słuszenstwo, Swiadkiem są tego zaniesione Jeden JW.
Jmć Pana Potockiego Starosty Kaniewskiego Marszał:
ka Ruskiego na Dniu 5. Julij w Roku 1769. tym
Obszernie In suis Expressionibus Manifesta, od tąd
wyniosłość Jmć Pana Bierzynskiego juz dalszych
nie cierpiała Granic, nienasycony wszystkich Jego miar
chciwości, Kray cały podany Łupom, Przechodził z Jednego
Woiewodztwa do Drugiego, z Jedney Ziemi do Jnney, nie iuz
Koncem pozytecznego Jch ad Commune Fœdus związania,
Jako raczey z podtey prywaty szczegulnego y Osobistego z cu:
dzych Substancyi zbogacenia się, znosił ciężar nadzwy:
czaynego Podatku z rozpaczą Obywatel, dzwigał ze łzami
Krwawą Jmpozycyą lub nędzny, drogo Swoie bezpieczenstwo
opłacały Klasztory, trzymani y wodzeni pod Wartą Ducho
wienstwa Przełożeni, Swiadkiem Tey krzywdy wyższe
nad wszelkie podobienstwa wydawać zakazane Palety,
Swiadkiem są stawieni w Areszcie OO. Jezuitow Pro:
wincyał y Rektor Collegium Sandomirskiego, na osta:
tek z Wiązanego Woyska przywłaszczona Kommenda

Mimo

mimo Własną Favore JW JMć Pana Potockiego Pod:
czaszego Litt wykonaną Przysięgę rozwiązania narozne
Rabunki y Excessa Ludzi pod Swoią władzą mianych,
na Ostatek z Teyże nie Obiętey powodu, ile sciągniony
Oboz Odkryty a niezasłoniony Krakow Swiadkiem Są
Tego rzeczonego Miasta bez Nadziei Sukursu bronić się
nie mogącego, Strata wszystkich, Nieszczęśliwości, kto:
rych od Tamtego doznaiemy Czasu; Pierwsze iuz na
Ten Czas rzeczone przyczyny, ważne to aż nader były
pobodki, dla ktorych by iuz wtenczas preskrypcyi y
Smierci kara prawnie mogła bydź Ogłoszona: Lecz
kiedy niektore przestępstwa bez dostatecznych Dowo:
dow zdawały się bydź ieszcze Oboiętnemi, kiedy Na:
dzieja postrzeżenia się wzamiane Sądowego Rygoru
Klemencyą ziednała; Kontentowały się Stany Sprzymie:
rzoney Rplitey Samym upomnieniem y wdanym
Rewersie od Pretensyi Kommendy Marszałkostwa
Związkowego, wypełnieniem Woli Swoiey posłuszeń:
stwa niezastanawiała się Rada Generalna nad bła:
chemi a przez JMć Pana Bierzynskiego prowadzonemi
y Subordynowanemi Praktykami niedochodziła, zrodła
Tego Buntu y nieposłuszenstwa w niektorych Officye:
rach /: Jezeli tak poważnego Godni Imienia ktorzy
Prywatą zaslepieni, Naywyższą zuchwale wzgardza
ią Władzę:/ Nieszukała Winy, boiąc się Jey zna
leść, zwlekała karę, Oszczędzaiąc chociaż y złego

przeciesz

przecież Obywatela; Lecz kiedy zuchwale wzgardona Cierpliwość, kiedy nieprawością przebrana miara, kiedy dłuższa Dyssymulacya Publicznym stałaby się zgorszeniem, kiedy Oyczyzney cały bespieczenstwo nieodwłocznego wołało zapobieżenia, kiedy przeięte JP. Bierzynskiego Listy, a praktykowany przez Tegoż Bunt Woyska przeswiadczenia dowodzą, kiedy też same Listy iawnie pokazuią że JmćP. Bierzynski sam tylekroć krzywo Przysięzca, Częsci Woyska wykonanym Solennie Juramentem do Wiary y posłuszenstwa Sprzymierzoney Rplitey podniecić y buntować, y pod swoie Ordynanse podciągać zdradliwie usiłował; Gdy naostatek względem Wzięcia przypadkiem przez Kommendę Czerską JmćPP. Grabowskich do Generalnosci prowadzonych, od Teyże Generalnosci wydanym JP. Janikowskiego Ordynansem, azeby do Obozu pod konieczną oddani, tamże do dalszego wtey mierze postanowienia, zprzyzwoitym Jch Charakterowi honorem strzeżeni byli, było zalecono. JP. Bierzynski Temerario Ausu z Tymże JP. Janikowskim Cæterisq Ejusdem Criminis Complicibus zniosłszy się, winnę Rplitey y poprzysiężone posłuszenstwo wzgardziwszy, privata Authoritate, nie tylko bez żadnego Generalnosci Ordynansu, ale mimo zakazu, y mimo trwaiącą Aktu na ten czas cum Subdelegata Potestate naznaczonych z Koła Naszego JWW Lustratorow Powagę, Kommendę sobie przywłaszczywszy, pod

Straż

Jms

Straz swoią z pomocą dalszych In praejuditium Generalitatis przez Siebie Wziętych obiął, y gdy z iedney Strony fałszywe y zdradliwe Generalności czynił Oswiadczenia, wierność posłuszenstwo Teyże przywłaszczoney Straży, pilność y pewność Jure Juramento przez Listy Swoie ofiarował y zaprzysiągł, z Drugiey Strony wtaiemne iakowes z Zemisz JPP. Grabowskiemi wszedłszy Rewersa, tym Jchmściom Uyść dopuscił, y dopomogł. Przeto Krew własnych Braci, krew tylu Godnych Mężow w okrutney ięczących Niewoli, ktorych Tym sposobem wymiany moglibyśmy się Spodziewać, zdradziecko y koniecznie zaprzedał. Na Ostatek z Grzechu brnąc wdalsze przestępstwa mimo wyraznych oddalenia się Ordynansow, ku Biały ruszywszy się Podatki Skarbu Koronę wszędzie wybierał, Kray Furażowaniem y Paletami wszędzie obciążał y niszczył, Powagę Generalności od ktorey zasłużoney kary lękać się był powinien, Niegodziwemi Słowy lżył y Obrażał, przetoż Sprzymierzona Rplita wspomnionego JW JPana Potockiego Marszałka Ruskiego y dalszych JWW. Marszałkow Godnych Zacnych y zasłużonych Koła Naszego Kollegow Manifestowi Inhaerendo In Omnibus punctis Clausulis ac Paragraphis non Obstante niektorych Recessu approbando ac Manutenendo Rzeczonego tylekroć JP. Jozefa Bierzynskiego

Jako Części

Jako Część zarażoną od Ogolności Ciała Swoiego po:
wszechnego odcina, z Rady Generalney wyrzuca, od Mar:
szałkostwa Wdztwa Sieradzkiego quocunq Electionis
Titulo od Niego mogłby pretendere odsądza, Obywa:
telstwa Nawet y Jmienia Szlacheckiego Niegodnym
czyni. A Jako Krzywo Przysiędzcę pro perduelli per:
petuo Jnfami Communi Hoste Patriae ogłasza y
deklaruie. Hocq Jntuitu nieodwłocznie Karę Smierci
Statuieyą Osobę Jego, pro Jnvindicabili Capite podaie.
Ktoby Go wziął y do Sądu Konfederackiego Jn Ordine
Executionis Stawił, Takowemu Każdemu Dignam
Mercedem Ofiaruie, Dobra Jego wszystkie Ruchome
y nieruchome Jn Usus Konfederacyi et Jn bonifica:
tionem Damnificatorum Konfiskuie. Areszta wsze:
dzie ipso Facto zakłada. Ktoby Takowe Depozyta
w Kraju lub za Granicą będące wydał y Objawił,
Delatorowi Partem Quartam przyrzeka; Pro resi:
duo wszystkich z Nim Łączących się ex Ipso facto za
Nieprzyiaciół Oyczyzny deklaruie. Kommendy Jego Jeże:
liby ktore upornie przystąpić niechciały z Naywiększym
Hazardem, tak Kommendom od Rplitey Dependuiącym,
Jako y wszystkim Gorliwym Obywatelom znosić
nakazuie; Ktoreby zaś postrzegłszy się Sami dobro:
wolnie do posłuszenstwa Rplitey Tey przystąpili Eo:
Nomine Pardon Approbuie. Szczegulnie Respektu
Complicum Uyscia Jmć Panow Grabowskich prae:

missa

Jmć

premissa plenaria Rerum Judicatione Futuram Sententiam Zachowuie. Działo się pod Konieczną Ignacy Bochusz Generalney Konfederacyi Sekretarz

Kopia Listu JW. JMć X. Krasinskiego Biskupa Kamienieckiego do JW. JMć Pana Marszałka Generalnego, y Wszystkich Marszałkow Prowincyi Wielkopolskich Dn. 30. Marca 1770. z Cieszyna pisanego.

W pierwiastkach uwolnienia Oyczyzny z Jarzma Moskiewskiego Słuszeliście JWMć Panowie, z zadumieniem o kilku odważnych Mężach, ktorzy Naypierwsi pod Barem na Obronę powszechną dobili Oręża, wielu Obywatelom zdawały się Ich zamysły popędliwe y zawczesne, dlaczego żądaliście z upragnieniem widzieć Wypowiedzianą Woynę, Między Turczynem a Moskwą, Jeszcze na tym chwiała się bojaźń y troskliwość JWW Mć Panow przekładaiąc rozne trudności Negocyowania z Narodem Tureckim pysznym y Łakomym, a przeto życzyliście azeby Francya wzięła w Protekcyą Konfederacyą Barską, Interessami Jey u Porty kierowała, y Pieniędzmi Suplementowała; Rostropna przezorność, ieszcze nowego przyczyniła żądania, aby Dwor Widenski Neutralność przyrzekł, Krol Pruski w Indyferencyi został, a Saxonia pomoc y wdawanie się przyobiecała.

Kto zna zaplątanie Interessow Europy po Ostatniey

Woynie

Woynie przyznać musi, że Czegoście JWWMM WMć Panowie dla doskonałego Stanu Obrony Swoiey wyglądali, to Bog tylko Jeden, y Wszechmocność Jego Sporządzić mogła, Cudowna Opatrzność ktorey Rządem Wszystkie żyią Stworzenia, dała Nam poznać widocznemi Dowodami że Czegośmy tylko żądali po Niey wszystko dopełniła. Turczyn Wojuie, y według niezawodney Relacyi 3tia Martij z Ust Samego Xcia Wołoskiego w Niewoli u Romansowa będącego mamy, że przez zdradę Xcia Mołdawskiego nieznalazszy Turcy Wystarczaiących Magazynow, Wielka Część Woyska powrociła Nazad, y nieczyniła przez to Roczney Kampanij, że chociaż Turkow mała Część tylko była, przecież przyprowadziła Woysko Moskiewskie do mizernego Stanu, tak dalece Jż Corpus Romansowa na 30/m nierachuie się Regularnego Zołnierza, Między Ktoremi 12/m rachuie się chorych. Corpus Panina zawisło na 13/m Regularnego Zołnierza, a na 30/m tak Kozakow iako y Kałmukow, co wszystko Cieniem iest przeciwko Teraznieyszemu przygotowaniu Woyska Tureckiego. Francya przyięła Posła Naszego, y znosi się z Nim o Sposobach posiłkowanych, według Listow /: ktorych Kopie posyłam JWMć Panu :/ Pieniądze tym Czasem przez Wexel Saski posyła, y za Tydzień spodziwać się Jch każe, według Tychże Samych Listow, dalsze

Zas

Jmć

Dalsze zas pomiarkowania Między Potencyami Między Europy Interessow układaią się, wszakże y teraz Kuryer powrocił się z Anglij do Warszawy z tym doniesieniem. Że Anglia niemoże się Mięszać do Interessow Polskich ani Moskiewskich, poniewaz rozne względy Traktatow z Potencyami zachować musi.

Coz potym kiedy w posrodku Dzieła Boskiego, w posrodku Miłosierdzia Jego nad Nami, na ostatku w posrodku rozlewaiącey się Krwi Obywatelow podciwych, Obrało się kilku Ludzi, ktory pogardziwszy Cnotę, pogardziwszy Obowiązki Przysięgi, zapomniawszy o Wierze y Wolnosci Buntuią Ludzi, Zbieraią Kupy, Wsie rabuią, Skarb Publiczny odzieraią, niepostawiwszy na Celu Zamysłow Swoich, tylko Oyczyznę złupić, a potym uciec z Pieniędzmi za Granicę, niemaiąc nic w Polszcze, czegoby odstąpić załowali.

Wiadomo JWMć Panu że JP. Bierzynski niema tylko 4. Chałupy, a przecie chcę bydz Depositarius Naszych Millionow, ktore przeszłego Roku z ubogiego Ludu wyciągnął wycisnął y ze Skarbu wybrał, ktore potym za Granicę wywiosł, y z ktorych Obietnicą Rachunkow Wszystkich do tych Czas Ludzi, ale pokazać nie iest w Stanie, zkądby była dla ukrzywdzonych Repetycya.

Pan Dzierzanowski Skiby Ziemi w Kraju niemaią

cy

Jmć

cy, czysty Awanturzysta, niewiem z Jakich Przypadkow w Rewerendzie bez Szeląga na Granicę Węgierską przyszedłszy, kupy zbierać zaczął, potym Wdztwo Krakowskie obdarł, na Ostatek po wyściu Moskwy z Krakowa do Miasta wpadł, 18 Beczek Soli zmarnowawszy, kilka Wsi zrabowawszy, co raz więcey proznych Ludzi zgromadza, y na Rabunek się wybiera. Ci Dway fałszywi Rycerze z ktorych Jeden, zeby Moskala nie widział Pocztą z Krakowa uciekł, a Drugi z Wiosny do Jesieni chodząc po Polszcze y Litwie, a wszędzie rabuiąc, pod Białym Stokiem był rozpruszony, Czy powinniż mieć więcey Wiary y kredytu nademnie ktory Smiele mowić mogę do JWWmć Panow Jmieniem Tey Opatrzności. ktoreyście Cudow doznali, bom był Jey Instrumentem.

Prze Bog co się dzieie, Stanelismy w tey porze, gdzie Nam niepotrzeba tylko Cierpliwosci y Cnoty, Cierpliwosci do czekania Posiłkow, Cnoty zas do trwania w Sentymentach bronienia Wiary y Wolnosci.

Poprzysięgam JWWmć Panom zeto co donoszę nie iest rzeczą wymysloną albo bałamuctwem. Wszakże wczoray dopiero posłałem Expedycyą z Paryza do Gałaczu, y miałem krotkie upewnienie kommunikowane Sobie, ze będą posiłki, będzie wsparcie, y ze w krotce Samemu JWPanu będą przysłane Pieniądze.

Porta

Jml

Porta posłała iuż Nowe Woysko do Astrachanu, pobiła teraz Moskwę pod Bukorestem, y nieczeka tylko trawy do Marszu ku Chocimowi, ponieważ żywiąc Wielbłody y muły z Magazynow Prowiantowych Woysko swoie na dalszy Czas ogłodziec by musiała.

Wszystkie te Operacye przyciskac y Gromadzic będą Moskwę do Kupy ku Dniestrowi y Kijowu, y to że od Benderu Jedna Kolumna Turkow przeydzie ku Mało Rossyi, a Druga na Wołoszczyznę, dlaczego Spodziwac się potrzeba Ewakuacyi Moskwy z Kraju, ku Koncowi Maja.

Cnotliwi Obywatele, czyliż na to Bog będzie wyganiał Moskwę z Polski, żeby ią Dwuch Nikczemnych Ludzi Smieley rabowali, czyż na tę bezbożność stygnąc będziecie Zacni Mężowie, ktorzyscie za Krzywdę Boga za Oppressyą Kraju, do tąd Męstwem zapaleni z radością niesli życie na Offiarę.

Na tę miłość Oyczyzny dla ktorey wszystko poswięciliście zaklinam JWMć Pana JW. marszałkow y Konsyliarzow tak Wdztwow Wielkopolskich Jako tez Całey Prowincyi, abyscie przed Oczy Całemu Woysku y Całemu Rycerstwu Waszemu chwalebne Jch pierwsze powstanie do Obrony Wiary y Wolnosci postawic raczyli, Abysce potym odryssowali postac Rabunkow Zdzierstwa y krzywdy Ubogiego Ludu w Takiey Szpetecznosci, Jaką się Bog y Cnota brzydziec powinna, na Ostatek żebyscie Jch Miłością Boga, Miłością Wiary Obowiązali; Abysce Przezacne Woyska Wasze pod Nay-

pozornieyszemi

naypozornieyszemi pretextami zamawiać y zwodzić nie dali; Tym Dwom Ludziom przekonanym o Rabunku, o Najazdy, o wypuszczenie Grabowskich, o porozumienie się z Nieprzyiacielem y rozne zdrady. Wszak to Konfederacya Generalna examinowała, przetrząsała, y Sądziła. Ja niemogłem bydz Tych Wyrokow przytomnym dla Słabosci Moiey, Siły stargane, myśl spracowana, zycie zgryzione, Wiek podeszły uginać się musi pod Naymnieyszym Ciężarem Słabosci; Jezeli Jednak tak daleko zdrowie zanieść mię potrafi, zechcę się zblizyć po Swiętach na Usługi Publiczne Generalnosci.

Położyliśmy Nadzieie wszystkie w Szchmocnosci Boskiey, Oswiadczylismy zaufanie Nasze w Radzie y pomocy Potencyi Nam Sprzyiaiących, proszę Więc JWMć Panow Niechcieymy się trwozyć ani powątpiwać: Wiara uczy że Nas Bog nieoszuka, Co zas Potencye Obiecały dotrzymać muszą. Ja tez za Siebie przyrzekam że Oyczyzny niezdradzę, ani JWMć Panow nieoszukam, nie raczcie tez nadstawiać Uszow fałszywym płotkom y Opacznym Relacyom; Na Całym Swiecie musi bydz Gniazdą złych Ludzi, ktorzy gdy zdrowey rady dać nieumieią, bayki przynoszą, Dyffidencye Sieią y Interessa Mięszaią.

Pamiętaycie JWWMć Panowie nato że o Wiarę

chodzi.

chodzi, o Swięte Ołtarze, o Wolność y Swobody Nasze, Jezeli tedy złączył Nas w Jedną Ogniewą, Szacunek Wiary, Boga y Oyczyzny, niechayże Związku Naszego lada Plotka, lada Suppozycya, lada Emulacya, albo Interess nie rozpara.

Czekamy według Listow co robią Turcy, czekamy powrotu Kuryera Naszego; Utrzymoymy się do Tego Kresu iak Nam napisano w Liscie. Posłuchaymy co Nam Potencye Sprzyiaiące dalcy powiedzą, kiedy Nam się ruszyc poradzą, y co robic kazą, poniewaz Nasza Rada Krajowa, nie iest tylko Swary y Babilonia. Nasze Listy niebyłyby tylko Paięczyna, gdyby niebyło przy Nas Boga, Francyi y Szabli Tureckiey, a zatym na Tych Nam się oglądac trzeba.

Te tedy moie Reflexye y prozby przełozywszy JWW WMć Panom zostaię z głębokim Szacunkiem JWW WMWMć Panow Marszałkow y Obywatelow Całey Prowincyi Wielkopolskiey MWMć Panow Dobrodz. Nayniższym Sługą. Krasinski B. Kamieniecki

Process z Obwieszczeniem powszechnego Jubileuszu Andrzey Stanisław Kostka Młodzie:

Jmć

Młodziejowski z Bozey y Sto:
licy Apostolskiey Łaski Biskup
Poznanski y Warszawski, Opat
Hebdowski, Kanclerz Wielki Ko:
ronny, Kawaler Orderow Orła Bia:
łego y Swiętego Stanisława.

Wszelkiemu Duchowienstwu Swieckiemu y
Zakonnemu, Tudziesz Wiernym Chrystuso:
wym Dyecezyi Naszey Poznańskiey y Warsza:
wskiey, Nam w Bogu Miłym, zdrowie y Pa
sterskie Błogosławienstwo.

Wposrod rozmaitych uciskow, ktoremi wninieyszych
Oyczyzny Naszey Nieszczęsliwosciach zewsząd Jesteś:
my sciśnieni; Duchowna dla Nas Odkrywa się po:
ciecha wnaznaczonym chwalebnie powszechnym
po Całym Swiecie Katolickim, wszczęgulnosci zaś
w Narodzie Naszym y Dyecezyi Tuteyszey Jubilew:
szu. Oyciec S. Klemens Papisz Tego Jmienia XIV.
po szczęsliwym na Stolicę Apostolską wynie:
sieniu, idąc chwalebnym Przodkow Swych zwyczaiem,
kwoli uproszenia dla Siebie Nayobfitszych od Pana
Boga Łask, do Nayprzyzwoitszego Sprawowania
Urzędu Nań włozonego; Wszystkim Wiernym

Chrystusowym

Jmć

Chrystusowym powszechny Jubileusz D. 12. Grudnia Roku przeszłego, Osobliwym wtey Mierze rozrządzeniem, ktorego Oryginalne Drukowane Exemplarze przez Jmć X. Nuncyusza Swego tu przytomnego, Nam przesłane, w Kancellaryach Konsystorzow Poznańskiego y Warszawskiego dla powszechney Wiadomości złożyliśmy; ogłosił. Mocą tedy wtym to rozrządzeniu Nam udzieloną zalecamy, aby Jubileusz Ten powszechny po całey Dyecezyi Naszey w Niedziele Czwartą Nadchodzącą Postu Czterdziestodniowego, to iest o Godzinie Osmey zrana D. 25. Marca zaczął się y przez Dni 15 to iest do Godziny Osmy Wieczor Dnia 8. Kwietnia trwał; Kościoły wktorych pomieniony Jubileusz ma się dostępować, w Mieście Stolicy Naszey Biskupiey Poznaniu naznaczamy Kościoły Katedralny, Kollegiacki S. Maryi Magdaleny y Parochialne S. Jana, y S. Woyciecha. W tuteyszym zas Mieście w Warszawie Kościoły Trzy Parochialne, Kollegiaty S. Jana, Panny Maryi, y S. Krzyża; po Jnnych zas Miastach y Wsiach całey Naszey Dyecezyi, wktorych Parochialne Kościoły się znayduią, tez same Parochialne Kościoły będą Mieyscem dla wszystkich Wiernych Chrystusowych dostępowania pomienionego Jubileuszu.

Nienaznaczamy Jnnych Spowiednikow do słuchania Spowiedzi pod czas Tego Jubileuszu, ale wszyscy ktorzy od Nas lub zramienia Naszego są approbowani, sprawować będą Sakrament Pokuty.

Kaznodzieie

Kaznodzieie Swieccy y Zakonni, począwszy od Niedzieli Zapustniey, wkazdą Niedziele y Swięto az do zaczęcia pomienionego Jubileuszu, zgromadzonych Wiernych Chrystusowych, z Ambon Sposobem do zrozumienia iak naytatwieyszym Starac się będą objasnic y nauczyc. 1mo Co to są Odpusty, Jubileusze, y na czym zawisły. 2do Ze Kosciol Katolicki ma moc Jch udzielania. 3tio Przekładac będą Sposoby, Dyspozycye y Kondycye potrzebne do Jch dostąpienia nie tylko wpowszechnosci, ale te ktore w Processie Swym Oyciec S. do Osiągnienia Teraznieyszego Jubileuszu przepisał, Jako to Nawidzenie przynaymniey raz Jednego z Kosciołow, do ktorych dostąpienie Jubileuszu iest przywiązane, w przeciągu Dni 15. wyzey wzmiankowanych; Tam Modlenie się na Uproszenie Oycu S. Klemensowi XIV. wszystkich potrzebnych Łask do Sprawowania iak Nayprzyzwoiciey Urzędu Głowy Widzialney Kosciola Katolickiego, y poszczenie raz we Srodę, Piątek y Sobotę, Spowiedz dokładna, y przyięcie Godne Ciała y Krwie Panskiey, udzielenie Jałmuzny podług przemozenia Kazdego. Przekładac takze maią Wiernym Chrystusowym to wszystko, co się tycze rozgrzeszenia, Odmieniania Slubow, Cenzur y Kar Koscielnych, chorych, podruznych, y wczasie Swym wykonac Kondycyi do dostąpienia Jubileuszu niemogących, zwykło bywac Ostrzezone. Nakoniec za

grzewac

zagrzewac będą Ciz Kaznodzieie wszystkich Przytomnych Wiernych Chrystusowych do czynienia Obfitych Owocow pokuty, upokorzenia się w Duchu przed Panem Bogiem y błagania Go za Nasze przewinienia.
Wszystkich zas Was Ogolnie Naymilsze w Chrystusie Owieczki! po Pasterstwu napominamy, abyscie te Duchowne Dary z Skarbu obfitych Zasług Pana Naszego Jezusa Chrystusa Matki Jego y SS. Pańskich w Kosciele Chrystusowym zostawione, a teraz przez Naywyższą Tegoz Kościoła Widzialną Głowę, powszechnie dla Nas wystawione; czerpac y osiągac usiłowali.
A że tego Samego Czasu, w ktorym Obwieszczenie o tym powszechnym Jubileuszu Nas dochodzi; Odbieramy Osobny List Oyca S. Klemensa XIV. do wszystkich Biskupow Katolickich rozpisany, w ktorym zagrzewaiąc Biskupow do pilnie czynienia Powinnosci Urzędu Swoiego, szczegulnieyszym Sposobem zaleca abysmy się poczuwali do Swiadczenia iak nayprzyzwoitszego uszanowania, wiernosci, y posłuszeństwa Krolom y Panom Naszym, przekładali Oraz przez się y Namiesnikow Naszych Kapłanow Wiernym Chrystusowym Obowiązki z Prawa przyrodzonego, Boskiego y Ludzkiego do podobnego uszanowania Wiernosci y posłuszeństwa Namazańcom Chrystusowym Krolom y Panom Naszym, iako kazdy dostateczniey o tym uwiadomiony bydz chcący doczyta się z Tego Listu, ktorego Oryginalne Exemplarze w Kancellaryach Konsystorzow Naszych Poznanskiego

y Warsza

y Warszawskiego złożyliśmy, z Zaleceniem aby proszą:
cym oto do czytania chętnie były podawane, a procz tego
dla powszechney Wiadomości w Drukarni Zubrzyszey
przedrukowane są.
Tentedy powszechny Całego Chrześcianstwa w Panu Naszym
Jezusie Chrystusie Ociec Klemens Papież XIV. widząc
nie bez Osobliwszego żalu y Oycowskiego Serca poruszenia
w Jakim Narod Nasz y Obywatele Jego uciśnieniu pod
Ten Czas się znayduią, ktorego po Większey Części zapo:
mnione od Wielu uszanowanie y posłuszeństwo Nayia:
śnieyszemu Stanisławowi Augustowi P. N. M. są przy:
czyną; Osądził nietylko za rzecz Sobie Jako Głowy Ko:
ścioła godną, ale też dążącą do okazania iak przywią:
zany iest do wszystkich Wielnych Chrystusowych,
wszczęgulności zas do tego Prawowiernego Krolestwa,
zalecić przytomnemu Jmć X. Nuncyuszowi Swoiemu
y Stolicy Apostolskiey, aby przełożył Nam wszystkim
Pasterzom, a przez Nas Owieczkom Naszym, ścisłe
Obowiązki uszanowania y posłuszeństwa powinnego
z Praw dopiero wzmiankowanych Nayiaśn. Krolowi
Dziś Panuiącemu Stanisławowi Augustowi, abyśmy
z Nim, iak nikt bardziey troskliwym o Ocalenie Wiary
y Wolności Narodowych bez rozerwania, ale Jednomyślnie
y z powinną mu powolnością myśleli y starania przy:
kładali. Dla tego tak przez posłuszeństwo Roskazom
Oyca S. iak przez powinność Pasterską umyśliliśmy
Wam Naymilsze w Chrystusie Owieczki przełożyć tu

krotko

Jmc

krotko Obowiązki Jakie mamy z Prawa Osobliwie Boskiego do słuchania Krola y Pana Naszego, do szanowania Jego, y zupełnego w Oycowskiey Jego o Nas pieczołowitości zaufania, y że wspomnione Prawo Boskie pod żadnym pozorem Religij /: iak niektorzy źle rozumieć mogą :/ od Nich się uwalniać niedopuszcza.

Władza Krolow, Naymilsze Nam w Chrystusie Owiezki! początek ma od Samego Boga, y Bog iest ktory w Piśmie Jawnie roskazuie Jm bydź posłusznemi. Wszelka Dusza Niechay będzie poddana wyższym Zwierzchnosciom, albowiem niemasz zwierzchości tylko od Boga, przeto kto się sprzeciwia Zwierzchości, sprzeciwia się postanowieniu Bożemu, a ktorzy mu się sprzeciwiaią, ci potępienie na siebie sciągaią. Przeto z potrzeby bądźcie poddani nie tylko zboiazni gniewu, ale też z obowiązku sumienia. Dawaycie Jm Podatki albowiem są Mistrzami Bożemi, zawsze czyniącemi co iest Urzędu Jch; Oddawaycie Jm coście powinni, komu podatek, podatek; komu Cło, cło; komu boiazn, boiazn; komu Część, Część. Ta nauka tak głęboko tkwiała w umyśle S. Pawła, iż zalecał Tytusowi, aby przestrzegał Wiernych Chrystusowych, żeby byli posłusznemi Swym Krolom y Jch Namiesnikom. S. Piotr rownie iak S. Paweł nauczał Tego Samego Wiernych Chrystusowych. Sprawoycie się dobrze między Pogany /: Słowa są Jego :/ aby wczym Was pomawiaią, iako

Złoczynie

Złoczyńce, z dobrych uczynkow przypatrzywszy się Wam; chwalili Boga w Dzień Nawidzenia. Bądźcie tedy Poddani Wszelkiemu Ludzkiemu Stworzeniu dla Boga, czyli to Krolowi iako Panuiącemu, czyli Xiążętom iako od Niego wyznaczonym ku pomście złoczyńcow. Bo tak iest Wola Boża, abyście dobrze czyniąc zatkali usta złych Ludzi, wszystkich czcieycie, kochaycie Waszych Braci, Boga się boycie, Krola szanoycie. Sam Chrystus Autor Religij Naszey poddawał się tym wszystkim ktorzy rządzili rozmaitemi Prowincyami Swiata, pokazuiąc Swym przykładem Jż im bydź trzeba posłusznemi, w tym wszystkim co się tycze Rządow Ziemskich; y lubo iako Bog był wyższym nad wszystkie Prawa y Zwierzchności, tudziesz prenikał Jch Omyłki niechciał iednak nigdy ubliżyć Jch powadze. Apostołowie także Jego, ktorzy bez wątpienia poznawali z Gruntu Jego Jntencye, nie tylko Sami Szanowali y posłusznemi byli Swym Panom y Monarchom, ale też nauczali Chrześcian, że powinność ta iest nieuchronna y od ktorey nikt nigdy wyłamać się niepowinien. Tym Sposobem postępowali Sobie Pierwsi Katolicy ktorzy dochowywali zawsze Wierności y posłuszenstwa Swym Cesarzom lubo Poganom służyli Jm wiernie, na Woynach y na Urzędach, ktore Jm zlicały. Tym Sposobem zdawali się czynić chwałę Ewangelij y dopełniali z pożytkiem roskazy ktore Syn Boski Jm dał przez usta S. Piotra. Nie przytaczamy tu powtornych Słow Tego Wielkiego Apostoła wyżey wypisanych, ale nad tym się tylko

zastanawiamy

Jm

zastanawiamy że Ten Apostoł rozkazywał Wiernym Chrystusowym żyiącym Między Poganami aby Jm przykładem byli, co do Sposobu życia swego, nieczyniąc nic co by do złego dążyło, y ktorym zaleca przekładaiąc Jm co maią czynić, aby się Bogu podobali; Oznacza potrzebę bydz posłusznemi Ziemskim Krolom Panom y Monarchom; Sprawoycie się dobrze Między Pogany aby wtym wczym Was pomawiaią Jako Złoczyńce zdrobnych uczynkow przypatrzywszy się Wam, chwalemy Boga w Dzień Nawidzenia. Pierwsi mowie Katolicy na przykład JEZUSA Chrystusa Swoiego Pana postępowali Sobie względem Cesarzow y Krolow Pogańskich, żywo przekonani o prawdach S. Religij, ktorą wyznawali; Nic takiego niebyło coby Jch od Niey oderwać mogło. Nieczułemi się pokazywali na Naywiększe grozby, na kary naystraysznieysze, na prześladowania Naydłuższe na Smierć, nawet Sam: Mieli Sobie zawsze za chwałę cierpieć dla Jmienia Zbawiciela; ale wtym Samym Czasie niezapominali oddawać Cesarzom co iest Cesarskiego, a Bogu co iest Boskiego. Służyli Wiernie Cesarom wtym co się tykało Handlow, Woyska y Jnnych Urzędow, niechcieli Jm bydz nieposłusznemi, tylko wten Czas gdy Jm rozkazywano odstępować y porzucać Boga y Wiarę Swiętą, lub niezgadzać się Rozumem y Sercem zprzykazaniami Moralnemi, od

Niey

od niey przepisanemi, a udawac się do czczenia Bał:
wanow albo na rospustę zycia przez Ewangelią zaka
zaną. Niegodzi się rozumiec zeby takie postępowanie
sobie wpoczątkowym Kosciele względem swych Mo
narchow niemiało Jnnego Fundamentu, procz Jch sła:
bosci, albo iakiego podchlebnego polegania lub boia:
zni; a niepodzito zistoty samey rzeczy Tudziesz zprze:
pisu Religij y Prawo Boskiego. Przykazanie ktore
Jezus Chrystus Jm dał oddawania Cesarzowi to co iest
Cesarskiego, było Jch prawidłem. Nauczyli się wszkole
Apostołow Jz Czcic trzeba Krolow y bydz Jm posłu:
sznemi, y niepowstawac przeciwko Nim; A ztey Nau:
ki Skutkow dobrych dla Religij doznawali: y tak
S. Piotr Apostoł mowiąc do wiernych Chrystusowych:
aby się sprawowali dobrze Między Pogany, aby wtym
o co Jch pomawiaią iako Złoczyńce, zdrobrych uczyn:
kow, przypatrzywszy się Jm chwalili Boga wDzien
nawidzenia; y przydaie zaraz aby byli posłusznemi;
Subjecti igitur estote Krolom iako Nayblizszym
Panom y Rządcom, lub tym, ktorzy Jch Namiesni:
kami są: przez co oczywiscie daie poznac, Jz posłu:
szenstwo y podleganie Krolom swoim iest Cząstką
dobrego Sprawowania się, ktore Słudzy Boscy za:
chowywac powinni na swięcie, aby był pochwalony
Bog ktory Celem iest Jch uszanowania. Nic niebyło
wrzeczey samey mocnieyszego do wzruszenia Po:

gan

Pogan y do pociągnienia Ich do Naszey S. Religij; iak widzieć Wiernych Chrystusowych; ktorzy z powodu Sumienia y Ustaw, ktoremi się rządzili, czyli ~~w~~ Swoich Monarchow w każdym Czasie y przeciwko Nim nigdy niepowstawali. Nienależy y tak myslec że ta powinność podlegania y posłuszenstwa z Strony Wiernych Chrystusowych Swym Krolom zasadzała się na rostropney y właściwie Ludzkiey Ekonomij, lub polityce, y S. Piotr bowiem naznacza Jey Inny wyższy początek, to iest Rozkaz Boga Subordynacyą Boską, ktora się znayduie Midzy Krolami a Poddanemi; Do tego bowiem dozą Jego wyrazenia bądźcie podległemi Krolom z Miłości Boga, propter Deum, y że to iest Wola Boska, quia sic est Voluntas Dei.

Tak naymilsze w Chrystusie Owieczki Nasze! Bog prawodawca y Autor Religij Naszey, Pismo Jego Swięte w Kosciele Chrystusowym zostawione przepiscie Czcie, Szanować y bydz posłusznemi Krolom y Panom Naszym. Czynili to wszystko bez naymnieyszego ociągania się Poprzedniey Nasi, w S. Religij Katolickiey, Pierwsi Chrzescianie, iakosmy dopiero przytoczyli, nawet Względem Krolow y Cesarzow Pogańskich Swoich przesladownikow. My Dziś mamy na Tronie Krola, w Wierze Katolickiey y na Łonie Tey Oyczyzny wychowanego, a nic więcey tylko dobro powszechne przed Oczyma maiącego, y iak nikt więcey Kochaiącego Swoy Narod; w ktorym to Krolu

Cnotliwych

cnotliwych Majestat Jego otaczaiących przymiotow, chyba Ten niewidzi, ktory Samemu rozsądkowi gruby zasło: ny z Oczow Swoich zdiąć niedopuszcza: komuz się godzi o Nim źle myslec, y Sądzic, że Wiary S. Katolickiey szczerze y u: silnie Całosci niesprzyia y nieprzestrzega; Dał by to Bog! ktory widzenie Skrytosci Umysłow y Serc Ludzkich Sobie Samemu zostawił, żeby przynaymniey troski y zabiegi nie: ustanne Tegoz dobrego Krola o uspokoienie y uszczęsliwie: nie Całego Krolestwa, iak wistocie Samey są, od kazdego poznawane były! Rzecz bowiem niepodobna żeby kazdy niemiał bydz przeswiadczony o potrzebie, że Ten Pan na to tylko zasłużył y zasługuię, żeby od Ludu Panowaniu Swemu powierzonego, był szanowany, kochany, y słucha: ny. Wszakże On przez Pierwszeństwo Swoie, naywięcey iest tknięty powszechym Krolestwa Swego nieszczęsciem, a iakże można niewierzyc że chcę bydz Pierwszym do pełnienia Swoich względem Boga y Oyczyzny Naszey Obowiązkow? Poznawaycie, poznawaycie Naymilsze w Chrystusie Owieczki Nasze! z dowodow Jnszych od Samego Oyca Swiętego Waszey uwadze podanych, że N. Pan nikomu wzarliwosci rostropney o Wiarę S. y Wolnosci Narodowe nieustępuię: Nie Jego iest Wina że większych coraz uci: skach zostaiemy, lecz to rozmaitym Okolicznosciom y od: wracaniu się od uszanowania posłuszenstwa y ufnosci Krolowi Swoiemu przypisac należy. Niemasz czegoby dozącego ku Dobru powszechnemu z Strony Twoiey zanied: bał; Tym Czasem że Bog z przepascistych Wyrokow Swo: ich, ubliżył mu dotąd zamierzonego y założonego Swo:

iego

Jmy

Swoiego wuszczęsliwieniu Ludu ukontentowania, owszem roznemi dolegliwosciami Jego y Kray Cały nawidza; Na Niego zalic się niepotrzeba, ale iest potrzeba Nasza, zebyśmy chłosz=czącą Nas Sprawiedliwie Boską Rękę nad Nami postrze=gli, y wzaleceniu widzialney Głowy Kosciola Chrystuso=wego Oyca S. Klemensa XIV. przez Szanowanie Krola Swoiego y Jemu Wiernosci y posłuszenstwo, Samego Chry=stusa ktorego są Słowa, Oddawaycie Cesarzowi co iest Cesarskiego, Bogu co iest Boskiego; Słuchali. Jest za=wsze potrzebą Naszą y powinnoscią Szacowac Krola, ybydz mu posłusznemi zwielkim rodzaiem Czci: Kto bowiem Sprzeciwia się zwierzchnosci, sprzeciwia się postanowieniu Bozemu. Nakoniec znosiemy Ręce y Serce do Pana zastę=pow, aby Wam czytaiącym lub Słuchaiącym Ninieyszy Process Osobliwszą Łaską Swoią był przytomny, w Jednych zgruntu wzbudził, w Drugich zas utwierdził tę Miłosc, uszanowanie, Wiernosci, y posłuszenstwo ku N. Panu N. M. ktore Jemu Prawem Swoim, tak iasnie obwaro=wał; Mamy zas Nadzieie, ze to Drogą z Jednoczenia Ludu z Krolem Panem Swoim przy wspolnym błaganiu Majestatu Boskiego, pożądanego dostąpiemy Ratunku. Do Was nakoniec szczegulniey wspoł pracowniey Nasi w Winnicy Chrystusowey Mowę Obracamy; Was/: Mowie/ Kapłani Panscy Swieccy y Zakonni mocą wyzey wyrazo=ną, iak nayscisley Obowiązuiemy, abyscie kazdy podług Swego powołania, przemozenia, y sposobnosci, w Koscio=łach na Ambonach y w Konfessyonałach, wzgromadze

niach

Jmć

niach, y zdarzaiących się posiedzeniach, Wiernym Chry:
stusowym przekładali miłość, Wierność y posłuszeństwo
z Prawa Boskiego JKMć powinne. Nadto począ:
wszy od Publikacyi Tego Processu zawsze przy każdey
Mszy S. Osobno za Niego Kollektę nabożnie odmawali,
do dalszey w tey Mierze Naszey Dyspozycyi, rozkazuiemy.
Dla Lepszey zaś o Tym wszystkim Wiadomości, Ninieyszy
Process Ręką własną podpisany, y Pieczęcią ztwierdzony
wydrukować, y Via Cursoria po Wszystkich Kościołach
Swięckich y Zakonnych Dyecezyi Naszey rozesłać,
a w każdym Kościele w Trzy Osobne Swięta rozważnie
powoli Ludziom zgromadzonym przeczytać nakazuiemy.
Dan w Warszawie D. 2. Miesiąca Lutego
Roku 1770 Andrzey Stanisław Biskup. mpp
Paweł Barss Sądow Zadwornych Biskupich, y Konsystorza
Generalnego Warszawskiego Pisarz mpp
z Oryginału Drukowanego Ten Process napisany.

Obiasnienie.

Pisma Swiętego w Processie wyżey wyrażonym
przez JW. Młodzieiowskiego Kanclerza W. K.
Biskupa Poznanskiego y Warszawskiego
Dnia Drugiego, Tudzież w Monitorze D. 17.
Lutego Roku 1770 wydanych, cytowanego,
z dokładem Onegoż Większym, na racyonacye

w Nich

Jmc

wnich wyrazone. Przed Jubileuszem wydane
Dn. 18. Martij Eod. Anno.

Jn Parvis pauca in magnis plura Loquuntur.
Nec horum te pieat, legere multa scies.
Z małych mniey z większych więcey Pism się dowiaduiesz
To wszystko gdy przeczytasz, wiem niepożałuiesz.

Osnowa Processu Twego Mći Xże Biskupie Warszawski Dnia Drugiego Miesiąca Lutego y Roku Teraznieyszego Jn Publicum wydanego, tak mnie głęboko wmyslach y uwagach zatopiła, że podział Jch Dwoisty względem Duszy y Ciała uczyniwszy, widzę się bydz wniebespieczeństwie Oboyga.

Albowiem rozmierzywszy bieg Zycia Moiego, a ottrąciwszy młodości y Lat kilka za zycia Rodzicow Moich, wbogoboyności przepędzonych, wylikwidowałem Trzy Części Dni, prywacie, Obrotom, szczęsciu, Honorowi, Polityce, Applikacyi Dworskiey, wypełnianiu rozkazow, roznego Gatunku praktykom, y fakcyom Omnis Generis poswięconych, tak dalece że mi cięszka y niepodobna rzecz zdawała się, wposrodku Tych czynności Recordari novissima.

Dla czego y przeszłe Dwa Jubileusze Generalny y Partykarny dla zwyczaju tylko y Oka Ludzkiego odprawiłem, przeswiadczonym wewnetrznie wprzod zostawszy, że poprawy czynić nie mogłem, chcąc bydz Szczęsliwym, wrowney iak Piłat boiazni będąc, abym Łaski Panuiącego niestracił.

A choc też czasem miałem Jakowy skrupuł, Tom Go sobie

Jmć

Sobie Sam z Głowy wybił Listem S. Pawła w Rozdziele 13.
Do Grzymian o posłuszenstwie y poddannosci Krolom pisa-
nym sądząc, że Naylepiey w Tenczas zachowuie Wyrok
S. Pawła, gdy Roskazy Panuiącego wpunkcie y usq ad
Jotam wypełniam.
Teraz zaś przy Starych Moich Latach, do Grobu Mnie nagi-
naiących, więcey maiąc Swiatła, praktyki y Przestrog
Boskich, poznawszy czyny moie, aż do Dnia Nowego Ro-
ku Teraznieyszego, skwapliwie na każdy roskaz dzia-
łane, wchodzę wrozsądek z Sobą co mam daley czynić,
abym Trafił do Szczęśliwego Konca.
Usłyszałem iak Głos wewnętrzne Dwa Instynkta. Pier-
wszy. Nemo potest Duobus Dominis Servire. a Drugi Quid
enim prodesit homini, si Lucretur Totum Mundum Ani-
mae vero suae detrimentum faciat.
Ktore wzadumieniu roztrząsaiąc, dla lepszego Oswiece-
nia, Zacząłem czytać Pismo Swięte, y w krotkim Cza-
sie odbieram Wiadomość, o nastąpić maiącym wtym
Czasie po Całey Polszcze Jubileuszu dla wypłacenia
się Ludziom zprzewinienia Sprawiedliwosci Boskiey,
przez Oyca S. pozwolonym, a wpadłszy wciekawość,
iakim się teraz Sposobem odprawiać będzie, y czyli
dla Wszystkich będzie zbawienny.
Trafiłem na Taką między Teologami Dysputę, Jakiey
pragnąłem; y nauczyłem się przez Dwie Godziny
więcey prawdy, iak przez wszystek Czas bawienia
się przy Dworze.

A nay przyncypalniey

Jmć

A Nayprynceypalniey; że Spowidz Jubileuszowa niemoże bydz doskonała y pożyteczna, ieżeli będzie bez Satysfakcyi y poprawy, a że w tym Czasie Wielom Obydwie do wypełnienia są trudne albo niepodobne; Więc nie dla wszystkich Jubileusz y Spowiedz będą zbawienne. Sument boni Sument mali, Sorte tamen in aequali Vitae vel Interitus.

Zastraszony Tym y Jnnemi Argumentami, y z Pisma S. dowodami, rekolligowałem się, czyli też Ja uczynię Spowiedz doskonałą, będąc na Fundamencie Listu S. Pawła posłusznym we Wszystkich Rozkazach Teraznieyszemu Panuiącemu, y prosiłem Jch aby to moie Solwowali pytanie.

Aż Oni Mnie z tym Odsyłaią do Konfessyonału, tylko powiedzieli że Między posłuszenstwem tyle iest Dystynkcyi, ile Słow w Liscie S. Pawła, dodaiąc, a gdyby też Krol Kazał kogo odrzec albo zabic, albo Wiary y Boga odstąpic, albo Prawom Narodowym gwałt czynic, iak się dawniey praktykowało, czy iest że Obligacya S. Pawła bydz mu posłusznym? Jak posłuszenstwo Jasne iest Bogu, y Oblubienicy Jego Kosciołowi, Jnsze Oyczyznie y Prawom, Jnsze Monarsze Absolutnemu, Jnsze nad Wolnym Narodem Panuiącemu, Jnsze Przyiaciołom pomagaiącym, Jnsze Nieprzyiaciołom Oczywistym, Jnsze iest posłuszenstwo Ciemne Slepe, Jnsze Oczywiste y widzialne, Jnne uporczywe y mściwe, Jnne pomiarkowane, Jnsze z rady y namowy, Jnsze umyslne, Jnsze z Ciała względem Ducha albo przeciwko Niemu, Jnsze z Ducha względem

względem Ciała, albo przeciwko niemu, Jnsze posłuszeństwą przed Spowiedzią mniey znane, y zaniechane, Jnsze po Spowiedzi, choc uznane, dla dogodzenia Jednak Sobie, lub Applikacyi Drugiemu, z Szkodą trzeciego ponowione. Tak iasna iest Spowiedz, dla powierzchowney tylko pobożności y Oka Ludzkiego, Jnsza dla Oczyszczenia, Jnsza ze zwyczaju, Jnsza z przykazania.

Wysłuchawszy zatym Tych Dystynkcyi, y one na Szali Rozumu zważywszy obrałem Sobie raczey Krola y Jemu posłuszeństwa odstąpic, iak Duszę moię przy schyłku Zycia, w niebespieczeństwo zbawienia puszczac.

Gotuię się więc do Tey Spowiedzi Jubileuszowey, abym ią w nadgrodę przeszłego y z poprawą przyszłego Zycia mogł doskonale zbawieniem Duszy uczynic, umacniam przedsiewzięcie, zadnych nigdy nieczynic takowych Krokow, ktore by mnie mogły od Boga oddalic, lub od krzywdy Bliźniego, albo zguby Oyczyzny, Wiary Praw, y Swobod, Narodowych prowadzic, owszem Opłakiwac dawne z Dawidem Grzechy; a Nowych chwytac się będę Dusze, zycie, y zbawienie ubespieczaiących Srodkow.

Aliści w tych Samych Myslach, przynosi mi Przyiaciel dobry, Proces Twoy Mći Xże Biskupie, fundament znowu Tych wszystkich moich ułozeniow, tak Obalaiący, ze teraz niewiem czego się chwycic, chcąc razem Dusze y Ciało ocalic, bo według Twoiey Nauki, iasno widzę, Oboie stracic musiałbym; poniewaz zaliczasz y nakazuiesz posłuszenstwo y poddannosci dla Krola, ktore Ja gdybym tak iak dotąd wykonywał, niemogłbym

Zadną

Jm

zadną miarą dobrey Spowiedzi czynic, bo po Spowiedzi toz Samo czyniąc posłuszenstwo, byłbym y Swięto: kradcą, y Krwie Niewinney Judaszem, y Heretykiem z Nieprzyiacioł mi Wiary trzymaiącym, y wyrodnym a Niewdzięcznym Oyczyzny Synem, na Jey własną Praw y Swobod zgubę zprzymierzonym, a tym Samym niebyłbym Zycia ani Maiątku mego pewnym od od Rplitey, przy Jch Obronie zkonfederowaney.

O toz to Mći Xięże Pasterzu Takowe, z Processu Twego wypływały dla Mnie nieszczęsliwe Losy, według kto: rych, albo poiedynczo Dusze y Zycie, albo razem Oboie stracic mi przeydzie. A zatym dasz mi Okazyą, że gdy staniemy na Strasznym Sądzie Boskim, Spra: wiedliwszym iak Ludzkim, skarzyc się na ciebie będę, y pokaze, że Ty Pasterzu, zamiast paszey zdrowy, dawałeś Nam Owieczkom od Naywyszszego Pa: sterza, do Czasu Opiece y Staranności Twoiey po: rzuconym zabijaiącą Duszę Truciznę.

A Lubo podług Twoiey Restrykcyi mniey cie może moia iedna Interessowac Dusza, maiąc niby pozorną racyą, że y w Oczach Pasterza, zdarza się Wilkom porwac Owcę, ale coz powiesz Sędziemu Bogu, gdy Jch więcey za Pasterstwa Twego zginie iak się nato za: nosi, Pytacie S. Jeremiasz Capite 13. Quid Dices cum Visitaverit Te Dominus, et dicet ubi est Grex Qui datus est Tibi Pecus Inclitum tuum.

O! podobno

O! podobno Ciężey będzie na Ow Czas na iedno zdobyć się ku Exkuzie Słowo, iak teraz Tysiączne dawać rady, na uszkodzenie Wiary S. y Oyczyzny, na rozlanie krwie z Braci Niewinnych Onez utrzymuiących, na podwyższenie y zmocnienie Heretykow, na ruine Kościoła Swiętego, woiuiącego, na zgubę tylu Tysięcy Dusz Wiernych Chrystusowych, ktorych płaczliwe ięki Niebo przebiiaią. Swiadczy S. Paweł Epistola ad Romanos Capite 480. Et Clamor Eorum In Aures Dei Sabaoth introivit.

Wpatrowałem się wpostępki Twoie dawnieysze, przed Lat Kilkunastu, miałem też y z Rzymu doniesioną Ich dobroć pod bytność Tam Twoie, uważałem ie potym gdyś był Audytorem u S. p. Xcia Jmć Prymasa Lubinskiego, widziałem dobrze pod Czas bezkrolewia Ostatniego, coś na Ow Czas Duchem Syzmatyckim, Serce a darami Jego ręce maiąc napełnione, z tym dobrowolnym czynił Panem, Jakeś kroki Jego według woli Swoiey dla dogodzenia Nieprzyiaciołom Wiary y Oyczyzny kierował, przypomniey Sobie Ow Projekt na Konwokacyi 1764. dla Dyssydentow podany.

Mowiłem Ci nieraz po Przyiacielsku Ey Mći Xiąże Młodziejowski, wspomnisz moie Słowa, że te Orliki Moskiewskie, polecą z Skargą do Nieba, niepatrz tak często na Nie y nie kalay niemi Ręku Tych, na ktorych Boga piastuiesz. Ne Erigas Oculos Tuos ad Opes quas non potes habere, quia facient sibi pennas

et

Jm

et volabunt In Cœlum Proverbiorum Capite 23.

Pamiętay że to rzecz znikoma, a Dusza nieśmiertelna, nad honor y bogactwa, ktorych niezgadziesz czyci Bog długo zażywać pozwoli, a rachunek z Czynow nieuchybny. Longitudo Dierum In Dextera Domini, et In Sinistra Ejus Divitiæ et Gloria Pro: Cap: 2.

Radziłem ci żebyś więcey Szacował, choc odrobiny z Ręki Boga, a z ocaleniem Sumienia, iak Skarby nay: większe z niebespieczenstwem Duszy. Melius est parum cum Timore Dei, qm Thesauri Magni et Insatiabiles Pro: Cap: 15.

Na Ostatek Cieszyłem się iuż wprawdzie, Jako Twoy dobry Przyiaciel, gdyś wziął Biskupstwo Przemyskie, y Pieczęć Mnieyszą Koronną, wnadziei będąc, że gdyś iuż stanął na Tym Stopniu, ktory ci był S. p. JPan Wda Bełzki za Życia ieszcze Augusta III. wyprorokował, y nad ktory Sobie więcey niezyczyłeś, że iuż porzuciwszy Wszystkie o dobrym mieniu y honorze przemysły y zabiegi, Boga tylko przepraszać, Dzięki mu czynić, y Życie z Urzędem Biskupim zgodne prowadzić będziesz, y z tey przyczyny Naybardziey Ci tego winszowałem, Ostatnią z Prowerbialistą Pańskim czyniąc Perswazyą. Ne delederis in semitis Impiorum, nec Tibi Amplius placeat malorum Via, fuge ab ea, nec transeas per Illam, declina et desere eam.

Aż znowu w krotkim Czasie widzę, żeś ieszcze

z tey

z tey Godnosci nie kontent, podnosisz Nogę z tego Stopnia wyzey y wsiadac chcesz na Jakiegoś Smoka, ktorego nazwisko Interess Dyssydentski, a przed Jego paszczą była Jakaś prze: paść Wielka iak Piekło, w ktorą Jmć Pan Andrzey Za: moyski Exkanclerz Teraznieyszy, uciekaiąc z boiazni przed Tym Smokiem porzucił Pieczęć Większą Koronę, a Ty po: strzegłszy to, prosiłeś Moskwy y z nią będących, aby cię wsadzili na Tego Smoka, Oswiadczywszy doskonałość Swoię w Kierowaniu Tego podług Ich mysli, y niesłucha: iąc przestrogi Samego Boga, na Ciebie w Ten Czas woła: iącego. Filij mi ne ambules cum eis, prohibe pestem Tuum a Semitis Eorum, Pedes enim Illor ad malum Cutrunt et festinant, ut effundant Sanguinem Ipsi quoq Contra Sanguinem suum insidiantur et moli: untur fraudes. Prover Capite 1mo Wiechałeś w te przepaść, y Pieczęć dostałeś.

Przyiołeś na Siebie Ten Ciężar, Ty Duchowny, ktorego Człek Swiecki wzdrygał się, y niedufaiąc Siłom Swoim aby Go w tym Czasie udzwignął, bez Szwanku Sumienia zrucił Go z Siebie dobrowolnie, gdyż był z Złamaniem Wiary, ile znaiąc że Omne minus et Iniquitas dele: bitur, Fides autem In Seculum Stabit Eccli 40

Wypełniałeś na Legis Lacyi Ochotnie te ukazy, podawałeś te Projekta, podpisowałeś, y akceptowałeś te wyroki, ktore Narod w Jarzmo, Wiarę w przepaść, y Oyczyznę do zguby przyprowadziły, y Tych Nieuznawałeś prze: ciwnemi Wiernosci, Sumienia, Urzędowi, y Przysię: dze dla przeklętego Łakomstwa. Lignum Offensio:

nis

Jmć

nis et Aurum Sacrificantium, Ve illi qui sectantur illud Eccl. 31.

Dokonywałeś potym Dzieł Swoich na Seymie Traktatowym, Dyspensowałeś Wielu od Skrupułow, perswadowałeś y zarzekałeś się na Harakter, że wszystko na dobre weydzie, aleś niewyiawiał, że tylko Tobie Samemu, gdyś znowu w ten Sam Czas dostał Biskupstwo Poznanskie, żeś przy robieniu na Wiarę Wolność y cały Narod Kaydan dymał Miechem.

Piękna Wokacya Twoia y zachowanie w niey Przykazania Boskiego. Noli querere a Domino Ducatum, neq a Rege Cathedram Honoris Eccl. 7mo

Ale y Swiadectwo dał Ci ktoś piękne w Rymie, o zdatności do Tego Urzędu Pasterskiego, a wierzyć można że nie prawowierny, chyba Moskal z Marcinem Lutrem y Kalwinem, a nie iest że to przeciwne przykazowi S. Pawła. Oportet Autem Episcopum et Testimonium habere bonum, ab his qui foris sunt, ut non In Opprobrium incidat et Laqueum Diaboli ad Timotheos Capite 1mo.

Nie mogł być zaś nik rzetelny, dobrego dać Swiadectwa, podług Opisu Tegoż S. Pawła; Znaiąc czyny Grunt y postępki Twoie, wcale tym ktorych ten Urząd wyciąga przeciwne. Oportet enim Episcopum sine Crimine esse, sicut Dei Dispensatorem, non superbum non iracundum, non turpis Lucri Cupidum, Sed benignum, Sobrium Justum Sanctum, Continentem, amplectentem fidelem, Sermonem, ut peteris sic exortari In Doctrina Sana

et.

et Eos qui Contradicunt arguere.

Włozenie Więc na Ciebie Urzędu Twego, iest to zmięsza nie razem Wody z Ogniem, a zatym wygasłe Obowiązki Pasterskie, bez pozytku y zagrzania Wiernych Owieczek ku Miłosci Boskiey y Wierze S. Katolickiey.

O tobie to widze przepowiedział Nam Bog przez usta Zacharyasza Proroka Capitt 1mo Eccle: Ego suscitabo Pastorem in Terra, qui in derelicta non visitabit, dispersum non queret, et Contritum non Sanabit, et id quod stat non enutriet, et Carnes pinguorum Comedet, et ungulas Eorum dissolvet.

Kazdy Więc zyiący y Twoiey Osoby nieznaiomy, poznał teraz podobienstwo Portretu y Charakteru Twego iak w: zierściedle w Wydanym Swiezo Processie, w ktorym oczy: Twoie, nie na Boga dawce Łask Wszelkich, nie na Wiarę Swiętą, do powinnosci Urzędu Pasterskiego przy: wiozaną obrociłes Oczy, ale szczegulnie na Tego, przy Ktorego Majestacie Interess Szczęscia Twego tak iest wykierowany, ze Cię Nayszczęsliwszym uczynił, wpośrod Nayzasłuzenszych Wcałym Narodzie Pa: tryotow, abys tylko w wytwornych, y Extraordynarcy: nych postępkach Twoich, wikłać nieprzestawał, Juz to Kosciół woiuiący y Narod Polski, Juz to Same rozumy Wiernych Chrystusowych, Co wszystko nie tylko Sam nazywasz czystemi Intencyami, ale tez wszystkim ka: zesz Sobie przyznawać zes gorliwy, a Ja mowie zes kłamca, y niemyle się gdy powiem z Swiętym Pawłem, ze y mysli y czyny Twoie, są nie gorliwe

ale

Jmć

ale prywatne, nie z Ducha S. ale z Czarta przeklętego, Quod si Selum Animarum trahetis, et Contentiones sint, in Corolibus Vestris, nolite gloriari et mendaces esse, non est enim ista Sapientia de Sursum sed Terrena Animalis et Diabolica Epi: 2da Cath: ad Rom: Cap: 5. Pokaże się iasno Całemu Swiatu, ta czystość Intencyi Twoich w Dzień przyszłego Sądu w ktory iak Złoto w ogniu probowana będzie, z wspoł czynnami Twemi, naylepi się wtenczas każdego wyda Gatunek. Unius Cujusq Opus Manifestum erit, Dies enim Domini declarabit, Quia In igne revelabitur, et Unius Cujusq Opus quale sit ignis probabit, ad Romanos 3.

Podobno w Ten Czas gdy Ten Dzień przeydzie niebędą mowić Mći Xże Kanclerzu obstawaiący gorliwie przy Dostoienstwie Krola, ale Mći Xże Biskupie widząc karę Boską przez to Oczym Wiesz, y przez Tych ktorych znasz dostatecznie, na Cały Kray z ciągnioną za zdrady na Wiarę y Kościoł Swięty. Per hoc enim venit ira Dei, In Filios diffidentiae Ad Ezechę 5to. Czemusz zobowiązku Twego Pastyrskiego nic nie mowił, wprod Tym wszystkim Zdraycom, trzeba Wam pierwey wyrzec się wszystkiey Tey roboty, Officynę w ktorey ią knuiecie obalić, narzędy y wszystkie Naczynia popsować, Ducha prawego y Serce Nowe knować; Proicite a Vobis Omnes praevaricationes Vestras, in quibus praevaricati estis, et facite Vobis Cor Novum et Spiritum Novum Ezechiel 18. Trzeba zebyście na tebliżny

ktoreście

ktoreście Oyczyznie Wierze y Braciom Waszym zadali, pre:
parowali teraz Lekarstwo, y Krwie więcey nieprzeliwali nie:
winney, bo oto wszyscy powszechnie mowią, zey Xiążęta y
Siedzący przy Tobie Senatorowie, musieli dla przysługi
Twoiey Krolu, krew z Braci wyciskac. Principes singuli
in brahio suo fuerunt inte, ad effundentum Sanguinem
Ezechi: 22.

Boś tego pragnął abyś ią widział wylaną z Własnych Pola:
kow, y to cię winnym na Oko Bogu y Ludziom wystawia.
In Sanguine Tuo deliquisti, quia te effusus est Ezech: 22.
Przestań Mći Krolu na Teyże krwie, dalsze rozlanie prze:
kupowac, y nasadzac roznych Osob, zakaz tego y fakcyi Tym
wszystkim: Qui Munera acceperunt, apud te ad effundend
Sanguinem Ezechi: 22. bo inaczey Nabozenstwo to przyszłe
nie zbawi Was, y biada Wam Wszystkim będzie, ieżeli tyl:
ko dla pozoru y omamienia Ludzkiego czynic ie będziecie, albo
Lud do modlenia się za Was pobudzac, a Sami trwac w tych
wszystkich czynnosciach będziecie. Ve Vobis Scribae et Fa:
risaei, Hipocritae, quia Similes estis Sepulschris dealbatis,
quae a Foris patent Hominibus speciosa, Intus vero plena
Sunt Ossibus mortuorum, et Omni spurcitia, sic et Vos, a
foris quidem paretis Hominibus justi, Intus autem pleni
estis hipocrisi et iniquitate, ut veniat super Vos Omnis
Sanguis justus, qui effusus est super Terram.

Bo Bog przedwieczna Mądrość zaslepi Was, połamie szy:
ki y Języki, tak że y Wiary S. niezgubicie y Sami do
Kanca trafic niebędziecie mogli; y te wszystkie, upe

wnia

Jm

upewnia Was zmazane będą Dzieła Wasze. Delebitur enim malum, et extinguetur dolus, florebit autem Fides, et Vincetur Coruptella, et Ostendetur Veritas, quæ sine fructu fuit, Diebus tantis Esdre Lib: 4. Cap: 6.

Wyperswadoycie Sobie, zadufanie to, ktorymescie y mnie samego do Siebie przyciągneli y omamili. Dixistis enim percussimus Fœdus cum Morte, et cum Inferno fecimus pactum Flagellum Mundus cum Trasierit, non veniet super Nos, quia posuimus Mendatium, et mendatio protecti sumus. Isaie 28. A oto iuz iasno poznaie, ze to wszystko ułozenie Wasze, y pracy Wasze y Całe Dzieło wtep wezmie. Et delebitur fœdus Vestrum cum Morte et pactum Vestrum cum Inferno non Stabit, flagellum Mundus, cum trasierit, eritis ei In Conculcationem Isa: 29.

Juz bądzcie pewni ze te wszystkie Rady y zdrady, ktoresmy Sami tylko y pokątnie y po Nocach robili, y mowilismy do Siebie, ze się tym lepiey gładko udadzą, gdy Onych ani Nas Nikt niewidzi, y głębokosmy ie w Sercach ukrywali; Juz są wiadome wszystkim Gabinetum Dworow Katolickich, a przez to Samo biada Wam, Væ qui profundi estis Corde, ut a Domino abscondatis Consilium, quorum Sunt In tenebris Opera, et dicunt quis Videt Nos, et quis Novit Nos Isai: 29.

Oto Ten Bog Ktoregoscie nieuznawali wszechmocnosci, y przeciwko Ktorego Oblubienicy Kosciołowi, y wybranemu Ludowi Jego prawowiernemu, Coscie wszystko.

ko taiemnie, iakoby na Was niepatrzył Działali, odkrył Całemu Swiatu te Dzieła Myśli y Serca Waszę. Ecce Dominus Cognovit Omnia Opera Hominum, et adinventiones Illorum, et Cogitationes Illorum et Corda Illorum Libro 4. Esdr. Cap: 16.

Tento Bog ktory przenika wszystkie skrytości, przepaści Morskie y Ziemskie, dał tyle Swiatła Oczom Monarchow prawowiernych, ze Samego Gruntu Serc Waszych, y roboty doyrzeli. Boyciesz się teraz Sądu Jego, porzućcie wszystko, bierzcie się do Pokuty, y przebłagania Go, bo oto iuz zapalony przez Was Ogień. Obraca się na Was Samych, oto iuz się na Was gromadzą Woyska, błagaycie Go ieszcze przed S. Jubileuszem, zeby ktorych zpomiędzy Was bezbozników, iezeli nie Diabli, to te Woyska niepor:wali, bo oto niedobra to Nowina, ktorą Wam donoszę. Qui Scrutatur Abusum, qui mensus est mare, et Conceptum Ejus, hic Novit ad Inventionem Vestram, et quae Cogitatis In Cordibus Vestris Ecce Judex, Deus Timete Eum, ecce enim incenditur Arbor, super Vos Turbae Copiosae et rapient quosdam ex Vobis Ezech: 16.

Gdnie zwiatrem Nadzieia Wasza coscie mowili, ze Tysiąc Polakow przed Jednym Moskalem z Strachu uciekać będzie, y tego dokazemy, ze y Suknie Polską, y Wiarę, y Prawa y Wolność tak zepsuiemy y zniszczemy, ze tylko chyba znak zostanie. Dixistis Mille Homines a Facie terroris quinq fugietis donec relinquamini, quasi malus Navis In vertice Montis, et quasi Signum sup Collis Isae 30

A oto

Jmć

A oto patrzący nato dalekim Okiem Monarchowie śmieią się z Was y mowią. Telæ Eorum non erunt in Vestimentum neq operientur Operibus suis, Opera enim Illorum, opera Inutilia, et Opes iniquitatis in Manibus Eorum, pedes Eorum ad Malum Currunt, et festinant, Ut Effundant Sanguinem Innocentem, Cogitationes Eorum Inutiles, Viam pacis nesciverunt, et non est Iuditium In Gressibus Eorum, non est qui Invocet Iustitiam, neq est qui Iudicet vere, sed confidunt in Nihilo, et loquuntur Vanitates, conceperunt Laborem, et pepererunt Iniquitatem. Isai: 39.

Przestrzegam Cię Mości Krolu, z Urzędu Mego Biskupiego bo mi Sam Bog przykazuie. Dic Rei et Dominatrici, humiliamini, Sedete quoniam descendet, de Capite Vestro Corona Gloriæ Jeremiæ 12

Porzuć Mći Krolu tę zapędy Swoie, oddal się od Nich zupełnie, wyzoy się z myśli o tym wszystkim, Unizay Głowę przed Majestatem Boskim, y Przyiaciołkę Twoią pyszną y Całemu Swiatu rozkazywać pragnącą przestrzeż, niech się pychy Czarta przeklętego y Wszystkich Spraw Jego wyrzecze, Inaczey bida Wam mowi Bog przez Usta Izaiasza Proroka, y nietylko ty, ktoryś się Jey Protekcyi oddał, nietylko Ona ktora Cię do Tych Czas w bespieczności Woyskiem y Pieniędzmi pomagała, upadniecie, ale też wszyscy ktoryście zadufani byli w Jey Zbroynych Ludziach, y Wielości Przyiaciół Warszawskich, Karytami po Ulicach Ludzi rozbiiaiących, rozumieiąc że iuż ie steście tak

mocni

tak mocni, tak Strasni, że Wam się żadna moc Ludzka nieoprze, a oto Czeka Was Sromota, żeś Cie niemieli Boga przed Oczami, y nieczyniliście Według Niego Spraw Waszych. Corruet Auxiliator, et cadet Cui praestatur Auxilium, Simulq Omnes Consumentur. Vae qui Equis Sperantes et habentes fidutiam, super quadrigis quia multae Sunt, et Super Equitibus, quia praevalidi Nimis, et non sunt Confisi In Deo Izai: 31.

Owaz Mći Krolu, moc waleczność y nadzieia, strachem Samym zakończy się y silność od Strachu zerwana będzie, y Temu się przypatrzysz, że nawet boiaźnią przeięci Xiążęta, Tobie naywiernieysi uciekać od Ciebie wdalekie Strony muszą, Et fortitudo Ejus a Terrore transibit, et pavebunt fugientes Principes Ejus Jai: 31.

Hey Mći Krolu słuchay przestrog moich, ktore Ci z przychylności czynię że Cię Kocham, Uznay Sam, a przyznasz Iżte Negocyacye Twoie pewne są Nieprawości, y Sercis bardzo wygurował, przy Tey dosyć pięknej dostoyności, niezażywasz Wielkiego Rozumu na Dobre, iak Bog przykazał abyś myślał o Wieczney Koronie. Si erga Dilectamini Sedibus et Sceptris, o Reges Populi diligite Sapientiam ut In perpetuum Regnetis Sap: 6. Ale na zgubę straciłeś pamięć o Samym Bogu zostawszy Krolem y wdzięcznością mu Tey Łaski nienadgradzasz. In Multitudine Negotiationis Tuae, repleta Sunt Interiora iniquitate, et elevatum est Cor Tuum In decore Tuo, perdidisti Sapientiam Tuam In decore Tuo Ezechi: 28. Kontentuy się to Koroną, z ktorey Przodkowie Twoiey dosyć byli kon

tenci

Jm

Kontenci y do niey się roznemi Sposobami ubiegali, a niesią:
gay wyzy, bo oto Bog mowi przez Usta Izaiasza Proroka, że
ią stracisz y zdeptana będzie, aby Sam mało doznawszy pociech
przed myslami Swiat gorszącemi zwiędniciesz iak Kwiat
piękny y biada Ci będzie. Vae Coronae Superbiae, pedibus Con:
culcabitur Corona Superbiae, et erit flos decidens Gloriae
exultationis Isaiae 28.

Większy potym Wstyd będzie Mć Krolu, Większa hańba,
gdy y Korone Stracisz, y Swego niedokazesz, y kazdy kto to
widzie będzie, zadziwi się nad Pierwszym Twoim Szczęsciem
y Talentami, a poslednieyszym Nieszczęsciem, z przewrotno:
sci, uwziętosci y pychy nastąpionym; Omnes qui viderint
Te, Obstupescent super Te, Nihil factus es, et non eris in
perpetuum Ezechi: 28.

Tyle Mći Krolu z Familią Swoią zostawisz pamiątki, że
nie tylko teraz zyiący Ludzie, ale y przyszła potomnosć po:
wtarac zawsze Owas będzie. Confusi sunt, et erubuerunt,
Omnes simul abierunt in confusionem Fabricatores Eorum.
Isaiae 45.

Biada Tobie zły rodzaiu, biada y Tobie Warszawo, że
w sobie tyle bezbozników y tyle napłodzonych Nieprawo:
sci przykrywała, błagay Boga, przepraszay wczesnie, aby
na Ciebie iak na Sodome y Gomore niespuscił kary. Vae Tibi
Civitas, quae abscondis iniquos, penes te, Gens mala memo:
rare, quid fecerim Sodomae et Gomorae mowi Bog.

Jednym Słowem Mć Xięże Biskupie należało Ci wprzod, ni:
zelis Proces takowy wydał, Wiedząc o wszystkich Sztukach
Krola, mowic Mu, perswadowac, y sprawic się według

Słow

Słow Boskich. Aufer impietatem de Vultu Regis, et firmabitur Justitia Tronus Ejus Proverb: 24. Należałoci gdy by był uparty, Oświecać go, odwracać od Złego, a do Boga od ktorego przez zaslepienie Szatańskie odstąpił nawracać, y bydz mu do pobożności przewodnikiem. Qui Converti fecerit Peccatorem ab errore Viæ suæ Salvabit Animam Ejus a Morte, et eripiet multitudinem peccatorum S. Paulus in Epi: Cath ad Rom 4to.

Takowym zaś Namowom Twoim Pasterskim, wprzod Łagodnym potym wstrofowaniu Ostrzeyszym, mogł by był Bog przydać Łaski, żebyś Go był Oświeciwszy w błędach, odwiodł od przepaści, do ktorey dąży, byłbyś mu się stał Większym Przyiacielem, z Urzędu Biskupiego, iak podchlebnie wszystko z nim czyniąc y przyswiadczaiąc z Urzędu Kanclerskiego, y zato samo Mogł by ci Bog użyczyć błogosławieństwa do przepędzenia z Większą Chwałą Jego życia. Qui arguunt Laudabuntur et super Ipsos Veniet Benedictio Proverb: 24.

Do Twoiey to należało Wokacyi, do Twego Urzędu, do Twoiey Przysięgi, do Twoiey powinności y Obowiązkow, a na Ostatek mogłeś się Informować, y brać przykład, choć z samych Krakowskich Biskupow, iak dopełnili powołania Swego, gdy o Honor Boski lub Wiarę S. chodziło, Owego Zbigniewa, Oleśnickiego, ex post Kardynała, ktory w zachodzącey Materyi o Religią Krolowi Władysławowi Drugiemu wzgromadzonych Stanach, niezważaiąc na Jnnych Biskupow y Senatorow Jedno z Krolem rozumieiących tak mowił; Wirażam Ci Jego Słowa do zbudowania. Ale iakoż:

kolwiek

Jmć

iakoszkolwiek bądz, atoli Ja się Oswiadczam, ze kiedy to co Wiarę zachodzic pocznie, tedy mnie iuz wten czas, ani Krolewskie, Ani niczyie zgoła Jnsze przegrozki y Zamarszczki Niechętnę nigdy tak ustraszyc niemogą, Jakobym Ja co rozumiem dobrego y przystoynego czynic statecznie nie miał. Więc Ani zwierzchna Powaga Arcybiskupia, y Biskupow Jnnych Naymniey Mie wtey mierze nieporuszą, zwłaszcza maiącego po sobie zgodliwe zdania Boskich y Ludzkich Praw Uznawcę. Ani mnie Krolu niczym ustraszyc niepomyslay, gotowego zwłaszcza o Wiarę nie tylko wszelakie zelzywosci y despekty ponosic, ale tez mizerne wygnanie, a naostatek Smiec rozmaitą ochotnie podiąc.

A Lubo Tenze Biskop był przestrzezony przez Jana Tarnowskiego Woiewodę Krakowskiego, aby się tak zbytnie nienarazał, y miał się Wostroznosci, poniewaz Krol na Niego y Zycie Jego rozne Osoby subordynował, przesiesz On niezwazaiąc nato, gorliwie przy Wierze S. Obstawał, y na Drugiey Sessyi Zarliwą Miał mowe, Ktorey Konkluzya Takowa. Zeszłodz by się Mnie wprawdzie zarowno z Jnszemi przysad Twoich zamilczywaniem, y Smacznoludnym podchlebstwem Łaski Twoiey Panskiey zabiegac, ale pamiętam na powołanie Urzędu Mego; Zaczym Mnie ani postrachy grozne, ani Dobrodzieystwa zniewalaiące zczułego Stanowiska niespędzą, na ktorym Mnie Bog y Zwierchnosc Twoia, Senatorem Biskupem, a zaczey Strażnikiem

Jmć

Strażnikiem Spraw Swiętych wypadziwszy, postrzegac Obeyscia Kazały. Więcey Ja Sobie Szacuię zdrowie Oyczyzny Miłey, anizeli Wszystkim Ludziom Smakuiące przynęty y Korzyści; A za Wielkie Twoie Krolu przeciwko Mnie Dobrodzieystwo, pamiętnieysze Umnie y ceny Większey iest zdrowie y Zbawienie Twoie anizeli Obeczna y podchlebstwem utargowana Łaska, ktora Jednak trwałey pewney y gruntowney niezwykła Miewac ustawy.

Albo S. Stanisława Biskupa Krakowskiego, ktory Krolowi Bolesławowi Smiałemu, a raczey grzychom y Zgorszeniom Jego, az do Krwie rozlania zprzeciwiał się, za co w Poczet Swiętych pomieszczony.

Albo Owego S. Jozefa Arcy Biskupa Połockiego, Ktory natarczywosciom Schizmatyckim zachowuiąc przykaz S. Pawła. Obsecro autem Vos Fratres per Nomen Domini Jesu Christi ut id ipsum dicatis Omnibus, ut non sint In Vobis Schizmata ad Corinth. 1mo Własną się załozył Głową, za co odebrał Korone Naywiększego Szacunku.

Albo Owego Sławnego wpołomne Wieki Sulikowskiego Arcy Biskupa Lwowskiego prozbą y grozbą do podpisu Konfederacyi favore Dyssidentow po Smierci Zygmunta Augusta przymuszonego, ktory po Długim wzbranianiu się, Mucet zrzuciwszy piersi Obnazaiąc y Szyie odkrywaiąc, z Jako Oswiadczył się Rezolucyą, ze prędzey Arcy Biskupstwa, y Samego gotow był postradac Zycia, anizeli

na

Jm

a nizeli na Artykuły Dyssydentskie przeciwko Bogu y Wierze S. y Prawom Oyczystym spisane podpisowac się.

Opuszczam Wiele Jnnych pobożnych y Swiętych Biskupow przy Bogu Wierzę S. Oyczyznie gorliwie Obstawaiących, abym Cię Samemi Tych przykładami niezdawał się zatrudniać, przypominam Ci tylko, Ten Ostani na ktoryś Sam patrzał, w Wielkich Męzach Obroncach, zadnym Językiem Niewysławionych Biskupach, Senatorach, Hetmanie, razem Woiewodzie Krakowskim y Synie Jego Posle Staroscie Dolinskim, ktorzy dopełniaiąc Przysięgi y Obowiązkow Urzędow Swoich, Woleli w okrutną pość niewolą, anizeli na zgubę Wiary y Wolnosci pozwolić, z ktorych Zakowa kazdego przed Bogiem Sędzią Naywyższym była przy Wzięciu Kontestacya, dla pamięci Potomkom zostawiona. Domine qui habes Sanctam scientiam, Manifeste Tu scis, quia cum a Morte possim Liberari, Duros Corporis sustineo dolores, Secundum Animam Vero propter Timorem Tuum et propter Nomen Tuum libenter hæc patior, Lib: 2do Machab: Cap: 6to

Ale Ty Mći Xięże Biskupie Poznański y Warszawski niewiesz co należy Biskupom. Kanclerzem

Jmc

Kanclerzem będąc Koronę, y wiedzieć niechcesz co to byli Biskupi w pierwiastkowym Kościoła Chrystusowego Założeniu, iakie Jch nauki, dla Boga y Wiary Swiętey, iakie z Życia swoiego przykłady, iakie prace fatygi y staranności, Około Samego Dusz Ludzkich Zbawienia a iak przez Ciebie, te swiętobliwie ułożone, dla Biskupow Prawa są wcale zniewazone y zdeptane, iuz Tego wymieniać niechcę, częscią dla wstydu, częscią dla pogorszenia, częscią dla zataienia ieszcze występkow Twoich przed Całym Swiatem, Bogu iednak y Wielu Ludziom Wiadomych.

Zarliwym się pokazuiesz Pasterzem, przez Kontestacye w Processie, a Ta Sama Gorliwość Wradach y zdradach w Smierc się tyle Tysiącom Ludzi zamienia, gdy ieszcze do Nachylenia Jch Karkow, pod Miecz srogiey ręki przyciągasz, a podnoszącemu ią na Nich nic nie mowisz. Quare respicis super iniqua agentes, et taces,? devorante Jmpio Justiorem Te mowi Bog przez Hababieta Proroka Capite 1mo.

Kazesz Nam się modlic w Czasie następuiącego S. Jubileuszu, a Coz to Krolowi pomoze,? Albo przeciwnym mu Konfederatom Wiarę S. Smiercią Własną Swoią utrzymuiącym zaszkodzi, Oto mowi Tenze Sam S. Prorog Cap: 2do Ecce qui Incredulus est, non erit recta Anima Ejus, in Semet ipso, Justus autem in Fide sua vivet.

Wyrazasz Tego Nabozenstwa czyste Jntencye, ale powiedz mi wprzod iakie Bog na koncu Roku przeszłego przyiął, czy podług żądań Twoich, abyscie zgubili Wiarę y Narod czy Kościoła y Wiernych Chrystusowych, aby Was Bog zaslepionych Oswiecił, y wszystkie Machiawel

skie

Machiawelskie połamał szyki sidła y pęta, od Lat kil:
ku gotowane; Unde Bella et Lites in Vobis? non ne
hinc ex Concupiscentijs Vestris quæ militant In Vobis
Concupiscitis et non habetis, Occiditis et Zelatis, petitis
et non accipitis, eo quod Male petatis ad Romę 4to.
Jakasz to czystość była Intencyi Twoich w przeszłym Czter:
dziestogodzinnym Nabożeństwie, dla czego zakazywałeś
Kazań gorliwych, dla zbudowania Ludu, odwodziłeś Xięży
od Zbawiennych rozsiewania Umieiętności, dlaczego gro:
ziłeś Wszystkim Xięzom, y Kapucyna do Karceresu
wziąść usiłowałeś, przez co milczeć musieli, ale to
samo Ich milczenie, y Ludu Strapionego wydawało
Głos do Boga o pomstę na ciebie wołaiący, boyże ze się
teraz, zaniechay Tych z Nowu Nowych zawczasu Du:
chowieństwu grozbow, ktorym z pacierza tylko kazania
miewać rozkazuiesz, bo ci ieszcze Dawnieysze Suppli:
kacye, zakazywane y przeszłe o ktorym rzekłem Na
bożeństwo, niezapomniane, mowi Bog przez Ezea:
sza Capite 4to Conticuit Populus Meus, eo quod non
habuerit scientiam, quia Tu Scientiam repulisti, re:
pellam Te, ne Sacerdotio fungaris michi.
Wiemy wpowszechności wszyscy Prawowierni, y wierze
my że Jubileusz iest S. y Myśli Nayświętszego Oyca
Klemensa XIV. Pasterza y Głowy Kościoła Chrystuso:
wego są Swięte, y Nabożeństwa z Odpustami Inten

cyą

Jntencyą Swiętą dla pozytku Całemu Chrześciaństwu pozwolone, ale Ty z niego iak Paiąk z Rozy zamiast Lekarstwa wyssałeś Truciznę, y zazywać Nam Jey podług Twoiey preskrypcyi Myslom Tegoz Pasterza Naywyższego przeciwney kazesz; Vae qui potum dat Amico suo, mittens fel suum et inebriat, ut Videat Nuditatem Ejus Habakuc 2do.

Nakazuiąc Nam Koniecznie posłuszenstwo Wierność y poddanność temu, ktory iedynie Smiercią Naszą zyc, krwią się nasycać, na popiołach Naszych y Rozwalinach Kościoła Swiętego, Tron Swoy wspanialszy stawiać, y ubespieczać pragnie. Wydał zaraz po Elekcyi Echo Mysli Swoich, co chce bez daney Sobie przyczyny z tym Narodem /: ktoremu za uszczęsliwienie Wdzięczny bydz powinien :/ czynić, y tak się po tyle Kroć odgrażał, mogłbym mu w oczy mowić, Scit enim Conscientia Tua, quia tu Crebro Maledixisti alijs Eccli 7mo.

Coz to była za Racya, dopiro na wyniesienie na Tron, miał Kreować w Sobie dla Narodu Wdzięczność, a On ieszcze Tey do Serca nieprzypuściwszy tak Okrutnie wygrażał? Wydaie Go z tey taiemniey Jmć Pan Prawdzicki mowiąc, oto zeby przy Mocy Moskiewskiey do bojazni Siebie przyuczał Narod, zeby z bojazliwych Osob do Niego się uciekaiących robił Sobie wczesnie Servilia Subjecta, a tym Samym, aby wczasie na Jch Samych Karkach, taki Majestat wystawił, iakiego ieszcze w Polszcze od początku nie było. Exaltabo Solium Meum, et Similis ero Altissimo. Maiąc do Tego podniesienia Swego pomocne Dwa Magnesy, Z Chyzmatycki y Dyssydentski,

ktore

Jm

Ktore przy Obietnicy pierwey z Niego Sumienie wyciągneli, dla Otrzymania Sobie wzaiemnosci.
A nie widząc wdalszym Czasie Wielkiego do Siebie nacisku, Subtelnieyszych dobywał Maxym, Rzuca kosci między Narod, dla rozdziału aby wtym Odmencie więcey mogł ułowic; Homo perversus suscitat Lites, et verbosus separat Principes. Prover 16. Jednych do Siebie przez daną Protekcyą, Drugich przez boiaźń przeciągał, a chcąc usidlec reszte Narodu, zaczął niby kłutnią pozorną z Familyą Swoią, dla Podziału Patryotow, y pomiarkowania Jch zdań y zyczenia dla rozebrania Jch na kilka Głow, daley uformował Scyssyą Między Xiem Podkomorzym Bratem swoim y Familyą, utwierdzaiąc Ac si wszystkich wzaslepieniu, ze niechęcią ku Sobie pałaią, et peccare faciebant Homines Jn Verbo Isaiae 29. Owo zgoła tak Swemi Machiawelskiemi Sidłami Narod zmatali, rozniącego, a Między Sobą niby się kłucąc, ze niewiedzieli wktorą się udac Strone, Jeden się Drugiego wystrzygał, zaden zadnemu niewierzył, Jeden się zdrugiego nasmiewał, podstępy czynił, y zdrady tak dalece, ze się zpełniły Słowa Jeremiasza Proroka Cap: 9no Unus quisq; se a Proximo suo Custodiat, et in Omni Fratre suo non habeat fiduciam, Quia Omnis Frater Subplantans Subplantabit, et Omnis Amicus fraudulenter incidet, et Vir

Fratrem

Jm

Fratrem suum deridebit, et Veritatem non loquentur, docuerunt enim Linguam suam loqui mendacium, ut iniq agerent laboraverunt. Na Ostatek przez Xcia Michała Opata Brata także swego, a mało ieszcze znaiomości maiącego chciał sobie mieć Krol podawane Wszystkie Przywileie, aby się mogł poznać z rożnemi y Akredytować, albo raczey aby wszyscy y Krol y Bracia Jego y Familya Jego z osobna sobie względem iednak Jednego przez siebie umyslonego Dzieła, robili Przyiaciół, aby łatwiey z tey samey Przyiazni w Czasie preparować mogli na zgubę Wiary y Wolności trucizne, ale medium dla absolutyzmu przez siebie upragnionego, y uszczęśliwienia Dyssydentow z Chyzmatykami.

A lubo byli tacy Statystowie, ktorzy Rozumem dosiągli Tey Polityki y Jasnieią z Projektu, ad Absolutismum zmierzaiącego na Seymie Ordynaryinym, Jakoby a Ministerio podanemi w Roku 1766. poznali, y odważyli się niektorzy z Nich mowić, Ey Mći Krolu coż się to ma znaczyć, co pod Oczy Nasze podpada, cuiq hæc Jmmago et super Jnscripto, Satius nec tantum dicere Vati qm scire licet; Pamiętay WKMć, Qui in altum mittit Lapidem, super Caput Ejus Cadet, et plaga dolosa, dolosi dividet vulnera, et qui Fovea fodit Jncidet in ea, et Laqueum alij ponit peribit in illo, facienti nequissimum Consilium, super Ipsum devolvetur Eccle: 27. Jezeli Mći Krolu chcesz budować, bąd sobie bądz komu Jnnemu Fortune, na ruinie

Naszey

Jm

Naszey, Jezeli zakładasz na Oppressyi Ubogich, a nie winnych Ludzi czyie albo Swoie lub wspolnie Assekuro: wac Szczęsliwosc, pomięsza ci Bog Twoie Rady, zkon: funduie Twoie Zamysły, poszarpie Twoie przedsięwzię: cia, Staniesz się przysłowiem Pospolstwa, y Smiechem Opuszczony od Cudzych, porzucony od Swoich; Opera Tua Opera in utilia, Congitationes Tuae, Congitationes Inutiles;

Przyznay Opatrznosci Czym iestes, bądz kontent z tey Korony, o ktorą się Zagraniczni Monarchowie, przez wszystkie Wieki ubiegali, przypatrz się dobrze ze ieszcze w Krzyzu Jey zazdrosci swieci się, plus est Servasse repertur qm quaesivisse Novum. Dziękuy tylko Bogu za Łaskę nie sięgay wyzy, dosyc y tak zostawisz po Sobie dla Potomnosci Sławy, gdy to pokazesz, ze z rownosci bę: dąc ~~wywyszczonym~~ wyniesionym y wdzięcznoscią wy: płacałes się Narodowi taką miałosci staranności o uszczęsliwieniu Rplitey, ze wszyscy w Samych Radosciach, y ukontentowaniu przepędzali Zycie, mowiąc zył z Nami y zył dla Nas, abez Nas zyc nieumiał, y spełnią Nam Obietnice przy Elekcyi przypowiedzianą; Non penitebit Vos me esse Regem. Porzuc więc wszystkie mysli, na drogę cie błedną wiodące, a Sa: mey Krwie y Miłosci wrodzoney repugnuiące: Rządz Nami Szczęsliwie y Bracią Naszemi, ktorzy cie za Oyca y Wodza Obrali. Rectorem Te posuerunt, Curam Illud habe, ut Caeteris propter Illos et Orna

mentum

Jmć

et Ornamentum Gratiæ accipias Coronam Eccle: 31.

Masz Mosci Krolu, Swobodnego Krola Jmie, masz y Same Swobodę dotąd do poki Swobodnemu Panuiesz Narodowi, Swobodni my przy Swobodnych Twoich Rządach, y Majestatu Twego Swobodnego, przy Nas zostawac będzie ubespieczenie.

Jest ci to Mći Krolu czyli z Nieba, czyli od Natury, czyli tez z Skrytey iakieysiz Zwierzchnosci, Prawem postanowioney, Reciprocus Ordo, ze Wolnemu Narodowi Swobodnie Panuie Pan, ale zaraz Timeat Necesse multos, quæ multi timent, timent vero Absolutum.

Dla Czegoz nie my bardziey bac się mamy, ktorym Wolnosci, ale Krolowie Nasi, ktorym Ozdoba Panowania, przy ubezpieczeniu miła, starac się o zachowanie Swobod y Wolnosci Narodu od Boga powierzonego maią, bo tym Samym maią Władzy Swobodę y bespieczenstwo umacniaią. Znalazł by ci się kto tak ciekawy, Jurium Majestatis Tłumacz, a moze y niemylemy się ze chciałby nieuważnie uwłaczac Polskiemu Majestatowi, patrząc Jako Krol przeymuiąc Tę Koronę dobrowolnie pod Posłuszenstwo poddaie się Prawa, y rzekł moze; ze Polscy Krolowie Prawem uwikłane maiąc Ręcę, nie we wszystkim, Absoluti będąc Juribus suæ Dominationis, minus sunt felices. My zas mowiemy, ze Tym Samym są szczęsliwi Krolowie Nasi, gdy nie we wszystkim Absoluti.

Postąpiła Sobie z Niemi ta Rplita iako Mądra y kochaiąca Matka z ukochanym Dzieciętem, ktore gdy

przez

Jm

przez pierzchliwość, obaczywszy Noz, lub Zelazo Jakie, naprze się Go do igrazki Dziecinney, Więc nie zzadney Niemiłosci Czyni Rodzicielka gdy Onego niebespie: cznego umyka Dziecięciu zelaszka, Miększą zabawe do ręki na Zych miast podaiąc, aby przez Niewładne Siły, przy igraszce Siebie albo Kogo zdomowych, bystrym nierozkrwawiło zelazem. Podobnym Sposobem po: stąpiła ta Rplita, Magna Civium Parens, Regum vero Augusta Mater. z Krolami Jako Synami Swoie: mi, gdy Onym Absolutæ potestatis ferrum, ktorego się więc łaknący Panowania Monarchowie, Curiosius gen Tutius napiraią, z Ręku wyiąwszy, Mollius et discretum Regimen, Słodkiey Munificencyi Władzey powagę, na to miast podała, aby znac Ludowi od Bo: ga powierzonemu, iakową błędnością affektu uwiodł: szy się zaszkodzic niemogli, a tym Samym, przez roz: draznienie Narodu niezgotowali Sobie Jakiego nie: bespieczeństwa.

Ze tedy tak Łaskawym Rplitey Potomkiem Krolu Panie Nasz dobrze iesteś opatrzony Jz Tego Naywyszszego Wła: dzy Miecza, na Szkodę Naszą; /: przepuść co powiemy :/ zazywac niemozesz, coz Cie to ma bolec, wszak My Krew Twoia, a Ty Nasza iesteś, na Kogo ta Srogość?

Wszak Nam się nieurodziłeś Krolem, ani My Twemi Pod: danemi, aleśmy po Smierci Augusta III. chcąc Sobie poprawic, y niby Osłodzic Dwa Saskie, choc prawde

mowiąc

Jmć

mowiąc, nie tak Ciężkie Panowania, zmowili się prawie Wszyscy na iedno, Non Assumamus Regem qui non sit Frater Noster, et Oss de Ossibus Nostris, qui pene Cadentem Servaret Patriam. A niezłuchaiąc przyiaznych Nam Dworow, że Jezeli Moskwą trącące: go, y przy Jey Assystencyi Obierzemy Krola, Ten Nam Sam Miecz, ktory mu do Ręki damy, w Sercu Naszym Czasu Swego utopi; Gladius Ipsor, Intrabit In Corda Ipsor. Dobrowolnie zupodobania Ciebie, ukochania nad wszyst: kich, y nadziei że przecież Krew Twoia Polska, zagrze: wać Cię będzie w Miłosci ku Nam, zyczliwym, y czuło: sci doda do Staranności o Nas, nachylili karki Nasze, y poddali się pod rządzenie y władnanie Nami, chcąc z Ciebie y dla Ciebie mieć, tylko Honor, a nie Mocarza. Plus Cupie: bamus Dignitatis et honoris, qm Virium et Potentiae Ten tylko Jedyny wkładaiąc na Ciebie Obowiązek. Si es Filius Materq Tua haec Patria chara, esto memor Tui, Patriae atq Legum. W Tobie Jednym ze Wszystkich wybranym, iakoś Nas przed Bogiem upewniał pokła: dalismy Ocalenia Oyczyzny y Nas Samych Nadzieie. Te Regem Patremq Reres, Te Principe cristas Ambitio ponet, et Ventura Salus, ate Suspenditur uno.

Czego od Nas zaś miałeś się spodziwać, ieżeli nie meros Amores, a ta iest Naywspanialsza, nayszczęsliwsza, ba ieszcze rzadko Widziana Majestatow Krolewskich Ozdoba, gotuiemy te niezawodnie na Ofiarę Tobie Sza: cownieysze nad Absoluti Dominij wystawione Ci przed

Oczy

Jmć

oczy pozory.

A Jezeli powiesz Mći Krolu, ze niemozesz się tak u Nas rozrządzic, iakbyś chciał, y iak Jnni Monarchowie staraią się o koło Swoich Monarchij, dlatego, ze to nie Oyczyzna, niedziedzictwo, to my Ci odpowiadamy; y owszem Mći Krolu, coś pewnieyszego niz Dziedzitwo, niz Sukcessya, bo lubo u Nas Jus et Libertas Populo eligit, ale Panuiącego Cnota hæreditat, gdy na Dobro Czułym y szczerym pieczołowaniem, Narodu Tego zarobiwszy Miłości, nad pewnieysze Dziedzictwo nie omylną w Sercach Narodu zostawisz Potomkom Swym Panowania Sukcessyą.

Chcesz tedy WKMć Jako Sam Nam Panuiesz, Potomkowi Twemu, y Jezeli Ci Go Bog da niezawodną zostawic panowania w Elekcyi Sukcessyą. Fac Tibi et Illi virtute non Armis hæreditatum.

Jezeli zas tak mowisz, iak się Echo o Uszy Nasze Obija, ze chesz Panowania y Rządow Twoich na zawsze zostawic Pamiątkę, ale nie tak iak Narod chcę, Jze z tym Narodem razem naradzaiąc się, nieprzywiodł byś Mysli Swoich do Skutku, bo iest do nierządu przywykły, y mocy Takiey iako miec chcesz przeciwney, ani Sobie Absolutyzmu zrobic inaczey nie mozesz tylko przez zgubę Wszystkich przeciwnych, y odgrazasz: Dam się Tym Kanaliom weznaki, y pamiętac mie w pokoleniach Swoich będą.

I cozto Mći Krolu za Maxyma wspaniała zostawic złą pamiątkę, Exemplum sine exemplo, a czemu niedobrą, a y to ieszcze czy o Sobie czy o Narodzie pewności

niemasz

pewnosci niemasz, a choćby o Narodzie Gorsza dla ciebie, że Portret Twoy cały splami w oczach potomnosci.
Ale tego gdy siły y sporządzone Instrumenta gotuiesz na obalenie Wolnosci, z ktorą ci Naypięknicy było y Naymilsze w niey powinieneś był znaleść znaki iako Polak, kiedy nawet Cudzoziemiec Jeden Kapiolus Venetus takie Jey perennaturum przypisał Monumentum, Libro 2do Poll. Epist: 22.

Polonia Orbis Annulus, Annuliq hujus gemma Libertas.
Polonia Orbis Oculus, Oculiq hujus pupilla Libertas
Polonia Orbis hortus, hortiq hujus Laurus Libertas
Polonia Orbis Paradisus, Paradisiq hujus Delitiæ Libertas
Polonia Orbis Cœlum, Cœliq hujus Sol Libertas.

I lubo wiemy że dla pięknosci y Lustru swego, w oczy wszystkie prawie Narody biiącego, pukąd Ludzie na swiecie, putąd zazdrość, iak Wilka drapiznego mieć będzie na sobie. Nisi Silva Humani Generis excisa, non defuturos Libertatis raptores lupos.
Ale Tym Naypewnieyszemi Siebie czyni, Jm doskonaley widziemy, że w Jedney parze nierozdzielney z Wiarą S. Katolicką Rzymską chodzi, y Jako Swiadkiem Tego stał się Spinellus w Wenecyi. Religionem Catholicam apud Polonos esse Jemmam pretiosissimam Aureo Libertatis et Pietatis Selo inclusam. Mamy więc w Bogu Nadzieie że przy Jego Opiece y pomocy Ocalone obydwie zostano.
Chobyś zas Jmći Krolu chciał Nas tak upewniać iak dawniey

Jmć

dawniey ze uszczerbiać Wiary S. niemyslisz, tobys wie:
rzenie Tym Słowom tak w Nas sprawił, gdybyśmy Cię uzna:
wali przeciwko Wolności, nic nieczyniącego, ale ze prze:
swiadczenia Mamy, Jztę zgubę usiłuiesz, idzie zatym,
ze te Dwie sprężyny na ktorych Życie y Zbawienie Nasze
zawisło, na Sobie się tak wspieraią, ze gdyby iedna z nich
pękła, Drogą tez Same pierwsze nieszczęście kruszy, y
obydwie putąd zdrowe y mocne, pukąd zadna Znich nie:
naruszona, gdy zas następuiesz na Sprężyny Wol:
nosci względem ukrzywdzenia Ludzi, uginasz zaraz
y Drugą względem Boga Całego Swiata Monarchy,
pobudzasz Go więc do Zemsty zate krzywdę przeciwko
Sobie Jz z Nim będziesz miał Woyne, a czy masz ze
tyle Mocy abys się Jego sile oparł, pamiętayże to Ten
Pan przed ktorym Nietylko Moskwa y Angielczyk,
ale tez wszystkie Drzą Mocarstwa; Fortis Dominus,
et potens Nimis, quem Adorant Dominationes Tre:
munt Potestates. Zgoła na Jedno Spomnienie Jmie:
nia Jego, Wielkiego, Magnum Nomen Ejus, Niebo
y Ziemia Swiat Cały y Samo Piekło na Kolana upa:
da, In Nomine Ejus Omne genu flectitur Celestium
Terrestrium et Infernorum, Reflektoy się Mći Krolu
aby zamiast Narodu, Wiary S. y Wolności, Sam Siebie
niezgubił, y na nieszczęście upadku Swego, przez Całe
Wieki nienarzykał. Lecz gdy na te Perswazye y re:

monstracye

Jm

y remonstracye Krol zamilkł, tylko podziwienie wyra-
ził, nad takowemi Myslami, iakoby Opacznemi, Rze-
kli mu ieszcze Statystowie: Wszak Widzisz Mosci
Krolu ze Ci Wierni zyczliwi iestesmy, dotrzymuiemy ci
Tych wszystkich przed Bogiem Obowiązkow y posłu-
szenstwa, ktore Ci zdostoynosci Twoiey winnismy, Je-
zli się przed Nami ukrywasz z Myslami, Całemu Krajowi
y Wierzę S. Szkodliwemi, to Bog na nie patrzy, roztrzą-
sac ię będzie, iezeli z Nami Niesprawiedliwą Drogą
idziesz, będąc Naszym Rządcą, Bog Cię w krotce Cięsz-
ko ukarac może, Obchoc się raczey z nami podług przy-
kazu Boskiego, bądz Nam wzaiemny, Audi ergo Rex
et Intellige quod jam data est a Domino potestas Tibi
et Virtus ab Altissimo, qui Interrogabit Opera Tua
et Cogitationes Scrutabitur, quoniam Cum esses Minister
Regni Istius, non recte Judicasti, nec Custodisti Legem
Justitiæ, neq Secundum Voluntatem Dei Ambulasti
horrende et Cito apparebit Tibi, quoniam Juditium
durissimum his, qui præsunt fiet, Spiritiæ Oto. Ale gdy
y na to nic nieodpowiedział, zakonczyli prywatnie
Swoią Audyencyą Temi Słowy. Krolu mowiemi Ci to
iako zyczliwi, wiemy zes My pod Władzą Twoią, nad
Ciebie silnieysze Prawo, nad Prawo Surowszy Bog, tego
się Obawiay, według przykazow Jego sprawuy się, bo

wszystkie

Jmc

wszystkie czyny Twoie y iasno wyda Całemu Swiatu na Strasznym Sądzie Swoim. Deum time et Mandata Observa, cuncta enim quae fiunt adducet Deus In Judicium Eccle: 12mo.

Ale coz to Temu hamulcem bydz miało, ktory uwziąwszy się raz wykonac to co zamyslił y co Jnnym poprzysiągł, Owszem nie tylko Go od Złego nieodwiodło, ale tez Większy Ogien w Ustach do dopiekania wielom zapaliło, Vir Impius fodit malum, et In Labijs Ejus Ignis Ardescit. Proverb: 16. Ktory odtąd nigdy Jnszym na Polaka nie Spoyrzał Okiem, tylko pochmurnym, myslac iedynie iakby nayprędzey mogł Szabelki wytępic, przygryzał ze złosci Wargi Swoie, y pomnazał czyny zdradliwe. Qui attonitis Oculis, Cogitat prava, mordens Labia sua perficit malum Proverb: 16. O moy Boze coz to za Krol, nie z Hinow, nie z Affryki, nie z Ameryki, nie zaden Cudzoziemiec, ale Polak Urodzony, a iakze Okrutny! iezeli iuz nie wspomne miłosci y wdzięcznosci, przynaymniey gdy się zaszczyca Wielkoscią Duszy, gdziesz Łaskawosci Tron zdobiąca? słusnie do Niego odezwac się mozna Słowy Zbigniewa Olesnickiego Biskupa Krakowskiego ktore przeszyłł do Kazicemierza Trzeciego Krola. Nieprzystoi Monarsze, Ostremi Słowy, lub uczynkami kogokolwiek urazac, bo nawet przezoty Krola bez zadła mie: waią. Dopełniaiąc iednak Krol Mysli Swoich

z Dworami

Jmć

z Dworami Akatolickiemi sklijonych, zaraz na początku Roku 1767 pobudził Cząstkę Dyssydentow Polskich, y zapalił Jch spisek przeciwko Katolikom, w Toruniu y Słudzku, pod Nazwiskiem Konfederacyi uczynioney, a zakazuiąc potaiemnie, tak Kommissyi Woyskowey, aby Woyska niewyssyłała, iako: też Obywatelom prawowiernym, przez Przyiaciół swoich, abysię przeciwko Nim niewiązali, ani Jch znosili, kazał wkrotce Marszałkom Grabowskiemu y Gottzowi, aby do niego przysłali Delegatow, ktorym przybyłym dawszy Audyencyą Publiczną, przyznał Też Spiski buntownicze, za Legalne Konfederacye.

A tu iuż prawie każdy iasno przeyrzał robotę Jego, y mowił Smiele bez Ogrodki; Homo Apostata, Vir inutilis, graditur Ore perverso, Annuit Oculis, terit pede, digitto Loquitur, pravo Corde machinatur malum, et Omni Tempore jurgia Seminat Prov: Cto.

Dostrzegłszy zas te Publiczne O Sobie Szemrania, iakoż robi załome na Oczy wszystkich, Oto rozgłasza przez Usta Xcia Repnina Posła Moskiewskiego, że Jmperatorowa Rossyska, daie Jm Protekcyą wskazanych przednią krzywdach, pragnie Cały Narod wspokoyności widzieć iako Przyiaciołka, y podeymuie się bydź Medyatorką Między Narodem, bez uszkodzenia Wiary Katolickiey Panuiącey, a Dyssydentami, tudziesz Między Krolem a Malikontentami ktorzy są, y pragnie ułożyć formę Rządow, ale to nastąpić inaczey niemoże, tylko trzeba aby się wzaiemnie Narod Polski Prawowierny zkonfederował

A tego.

A tego nieodkrywa Celu, do ktorego Moskwa, przy Anglij względem Cesarstwa Wsrodniego zmierza, y wyszsze miec chce nad Chrzescianskie.

Ani ze Krol Nasz, Tymze Potencyom będąc Posłem, ieszcze za S. P. Augusta III. w Terezburgu dał Cyrografty zaprzysiężone, względem pomagania Jm do Tego, y wprowadzenia w Senat Polski Schizmatykow y Dyssydentow, tudziesz pozwolenia Jm, Tych wszystkich Wolnosci, ktore w Jnnych Państwach maią, aby Go tylko na Tronie Polskim, w mocy absolutney utrzymali; ktorych ułozeniow Projekta chcąc miec prędzey skuteczne, przyspieszali Smierci, tak Elzbiecie Jmperatorowey, Jako tez Piotrowi Federowiczowi Jey Następcy Mężowi Dzisieyszey Jmperatorowy Katarzyny Drugiey.

Ani Tego, ze dla Tych Dworow Przyiazni wyrzekł się Wiary S. Katolickiey Rzymskiey, w ktorey się urodził, y wziął ią z Przodkow Swoich.

Ani Tego ze gdy zostanie Krolem, wszystkiemi Sołtami pomagac będzie Moskwie przeciwko Porcie Ottomańskiey, na zawoiowanie y Jnformowanie Rossyi Cesarstwa Wschodniego, choćby tez zgubą całey Polski, y poswięceniem na Smierc Wszystkich Obywatelow.

Ani Tego, ze Krol zostawawszy Krolem, zaraz po Elekcyi w Roku 1765 iuz Skrycie mimo Wiadomosci Rplitey, zawarł przez Pisarza Polnego Koron. /: Szkoda Jmienia tak zacnego:/ Rzewuskiego, iako Plenipotencyaryusza Swego y Rplitey z Dworem Rossyyskim, względem Dyssydentow Traktat.

Ani tego, ze na Seymie Ordynaryinym, widząc Narod

bardzo

Jmć

bardzo przy Wierze S. przeciwko Dyssydentom obstawaiący, y Obawiaiąc się aby przez Napisanie favore Ich Konstytucyi, ile mało co widząc Moskwy w Kraju nieporzedł do Związku, Starał się Niby Krol, azeby ac si za Interessowaniem Moskwy Stanęła Konstytucya, Wiarę S. ubespieczaiąca y Wolności, aby Tym Samym Krol Sobie y Moskwie do zadufania, nadal Wiarę w Narodzie wzbudził.

Ani tego że Krol wtym Samym Czasie, tentuiąc zaraz Absolutismum, a Widząc Narod nawet Przyiaciół Swoich, Oboygu przeciwnych wymowił się Sekretnie: Czego teraz dobrowolnie uczynić niechcieli, to potym muszą, gdy sprowadzą Moskwę Liczną, ktorą y zywić y wszystko dla Niey czynić musicie, y przez Jey Usta wszystko tak czynić będę, że Jey Słow, ani roboty Moiey niezrozumiecie, dam się wznaki Wszystkim, y Miasta przez Ruiny Swoie pamiętać Mię będą. Ecce Ego adducam super Vos Gentem, delonginquo Gentem robustam, Gentem Antiquam, Gentem Cujus ignorabitis Linguam, nec Inteligentes quid Loquatur, et Comedet Segetes Tuas, et panem Tuum, et devorabit Filios Tuos et Filias Tuas, Comedet gregem Tuum, et Armenta Tua, Comedet Vineam et ficum Tuam, et Conteret Urbes Tuas Jerem: 5to.

Ani tego, że na Tymże Seymie Ordynaryinym, Oszukuiąc Narod Cały, obłudnie Krol Oswiadczył się w mowie Swoiey, że rezelwowany iest pierwey Koronę Złożyć, iak uszczerbek Wiary Widzieć, y Listy w Tey mierze fałszywe, y Jakoby

do Dworu

Jm

do Dworu Rossyyskiego pisane rozrzucał, azeby Narod ku prawowierności swoiey z Rządkow wyszsaney, tak sobie mocno ugruntował, że choc by co czynił, y widzieli to aby Jm się do wierzenie niepodobne zdawało, iako tym kolorem, wielom zafarbował Oczy, że Slepemi na Oczywiste Czyny Jego zostali.

Ani tego, że przepowiedzenia przez Xcia Repnina Forma Rządow, niemiała bydz, dla Opisania Granic Krolowi względem postępowania, z Narodem y lepszosci Jego, ale dla Krola Samego, względem zguby Narodu, Wiary S. y Wolnosci, poniewaz Mutari Rpblicam Polonam est recta et Legitima Forma degenerare illam, invitiosam et Servitiosam Libro Politicod.

Ani tego, że Krol Pierwiastkowo od bez Krolewia do Seymu Tegoz Ordynaryynego Trwaiącą Konfederacyą dla tego iedynie na Nim Starał się rozwiązac, aby mogł Mysli Swoich, y Jnszą, y Jnszą Formą zrobic poniewaz pod Czas Tey Konfederacyi Generalney pod ktorą Obrany, niemogł by był nic zaczynac, żeby się przeciwko Niemu nieobruszały.

Ani tego, że Woyska z pod Władzy Hetmanow Oboyga Narodow odebrane, a pod moc y Dyspozycyą Krolewską oddane, aby Narod wczasie był bez silny y bez obrony.

Ani tego, że Krol zostawszy Krolem, y nieotworzywszy Gor zadnych, ani maiąc na bicie Pieniędzy Srebra, starał się naypierwey Mennice otworzyc, y dlatego wszyst

kie

Jmć

wszystkie Monety generalnie skassował, Kurs maiące, aby Narod wczasie był bez Sposobu, do ratowania się y oparcia siłom się Moskiewskim, a nadto ieszcze, y Loteryą nie znacznie na wysysanie z Ludzi Pieniądzy, tak dobrą iak grabiesz polityczna za Interessowaniem się Jmć Xdza Kanclerza Biskupa Warszawskiego Cudzoziemcom Złoto za Granice wysyłaiącym postanowił.

Takową to Supstelnoscią y Jnnemi roznemi Sposobami ostrzeł miecz Krol Polak na Karki Nas Wolnych y Prawowiernych Katolikow, a niegdys wspoł Braci swoich, y Jm więcey w Sercu Jego zadufani byliśmy, tym bardziey nato Slepi, ze On Nas iak Paiąk Muchy Sidli coraz mocniey, y wnazwisku Wolnym, Wiąze ręcę y sposobi do Niewoli przez czynienie Konfederacyi w Roku 1767.

Wyperswadował Nam Sobie Wiernym posłusznym, Jz wszystkich Narodow Nayslisley Krolom Wiernosci dotrzymuiącym, ześ my bez broni, bez Oręza, Piorem tylko zaczynac y kończyc maiąc, na piekielny Ten Związek Wiarę y Wolność Krępuiący, do Radomia przyiechali, y co się tam z Nami działo zal wspomniec; Quid quid Ibi vidi dicere dolor singula, quae referam in mille pericula.

Nazywała Nas Tam Moskwa przyiaciołami y wzaiemnosci Swoie Oswiadczała, pukąnt Krol Naszey Generalney Konfederacyi przy Wierze S. y Wolnosci uczynioney nieprzeczytał, ale przysłaną Sobie przez Kara Pułkownika Moskiewskiego, przeczytawszy, ze była przeciwko

Jmc

przeciwko mysli Jego, przysłał na Ręce Onegoz Jnszy Projekt Łącząc się z Dyssydentskiemi Buntami, y Spiskami uznaiąc się za prawdziwe Konfederacye, przypuszczaiąc Jch Jeneralnie do Wszystkich Prerogatyw, ktorych My zazywamy, Ex quo, ze są Jedney Matki Synowie, nawet Między Wiarą S. Katolicką y Sektą Dyssydentską, zadney niekładąc roznicy upraszaiąc do Tego Jmperatorowey Moskiewskiey o Gwarancyą, Jeysię Protekcyi polecaiąc, Karki Nasze y posłuszeństwo pod Jey Rękę, Decyzyą, Medyacyą, y Gwarancyą, z wyzuciem się z własney Woli, y Władzy poddaiąc.

Widziemy przetarszy Oczy ze excedit media de pietate Scelus, poznaiemy ze Nas Swoy Krol, Rozumu Swego Swiatłem oslepił, Splendor Regum Eclipsis Populorum, przeglądamy ze ile Nas do Radomia, iak ptakow dla Nakrycia Jch pod roziazd spędzonych, tyle fortelow y zdrad, w Sercu Jego przeciwko Nam było, Sicut decipula plena Avibus, ita Cor Ejus plenum dolo Ger: 5to

Doznaiemy ze to Nasze posłuszeństwo Krolowi, ten pospiech y Radość, z ktorym iechalismy, obrociły Nam się we Łzy gorzkie. In Araritudine Cithara Nostra versa est In Luctum; płaczemy nad Wolnoscią rzewliwie y mowiemy, y Myszto Polacy Szacunkiem Twoim Ozdobieni, O! piękna Wolnosci, gubić się mamy tak okrutnie, tak Sromotnie, y Tyszto Kleynocie Nasz Naydroszszy, radami zdradliwemi Otoczona, z Ręki własney Polaka Krola masz ginąc, od tylu Krolow zazdrosnych, y przez tyle Wiekow niezgubiona; O! pulchra Libertas et Orbis Consilio Cupidisq Regum Obsessa Votis Lib. de Poll: Załuię Xże Radziwiłł Marszałek ze po Smierci Augusta III. dlatego Samego był rabowany y ścigany, az za Granicę uiechał, aby szukał

Protekcyi.

Jmp

Protekcyi Jmperatorowy Moskiewskiey, y nieznacznie ze wszyst:
kiego złupiony wlazł Wsidła, ze za Granicą maiąc przestrogę
od Dworu Wersalskiego, aby Trzech Lat czekał, y ani Protekcyi
Jmperatorowy szukał, ani się do Polski wracał, chyba na Więk:
szą zgubę Swoią, ze nie szukał Tey perswazyi, niemogąc z Grun:
towac głębokich Mysli, Dworu Wersalskiego, dał się nakłonic
do przybycia w Polskę, y poięcia się takowego Marszałkostwa,
pod ktorym Wiara y Wolność ginie, na Wieczną Niesławę
Domu tak Wielkiego Radziwiłłow.

Załuiemy wszyscy Zgromadzeni, ześmy pod Czas Jnterregnum
przestrogi, od Tegoz Dworu maiąc przez Posła, abyśmy nieobi:
rali z Ducha Moskiewskiego, ale Jnspiracyi Ducha S. Krola
bądz Cudzoziemca bąd Polaka, byle takiego, ktory by się od
Jey Dependencyi mogł prawdziwie Wolnym nazwac, przekła:
daiąc Nam, ze Jezeli Obierzecie Ciołka, to zapewne Jak mu
Rogi za Trzy Lata urosną przemieni się w Wołu, y wszyst:
kich Was przebadzac będzie az do Serca: Si Regem feceritis
Vitulum, quis eum Colet, et dum Vos talem Regem facietis,
quis dignos esse honore Credet.

Załuiemy y Swizcy teraz przestrogi, nizelismy po Wdztwach
zaczeli zrobic Konfederacye, zebyśmy się niedali z wodzice,
y dobrowolnie nieprzyspieszali zguby, bo ta Sama Przyiaźń
Koscią Nam w garle Stanie, bo oto idzie Moskwa, y pieszo
y na Koniach, pod płaszczykiem Medyacyi, Stoczy Nam
Woyne: Ecce populus vadit de Terra Aquilonis, et Gens
magna Sagittam et Scutum Arripiet, Crudelis est, et non
Miserebitur, Vos Ejus quasi Mare Sonabit, et super Equos
ascendent praeparati quasi Vir ad praelium Jere: 6to.

Kazano Nam się domyslac czy moze Moskwa po Przyia
cielsku

Jmc

cielsku z Nami Obchodzicie się, gdy idzie zbronią y czy może się nazwać Jmperatorowa Medyatorką Pokoiu wewnętrznego, gdy tyle Woyska posyła do Polski, wszak takie przyiacielstwo wykonane by bydź mogło przez Jey Posła. Naostatek przestrzygano Nas, niżeliśmy tu przyiechali, że Oto Moskwa otoczy Was, zagłuszy Was Słowami grubemi, każe Wam to robić, co Krol y Jmperatorowa zechcę, a nuż na zgubę Wiary y Wolności, coż poczniecie, gdy tam do Radomia bez bronni poiedziecie, Oto Was Ten Ciołek zrobi wszystkich niememi, y tylko beczącemi Cielętami, nad zgubą Waszą, przypatrzcie się dobrze Myslom Pułnocnym, y Krola, powstańcie przeciwko Nim; Levate Vexillum quia malum Visum est ab Aquilone Consurgite, et Sanctificate super eos bellum Jerem: 6to. Ale My ach! nieszczęśliwi, dla Samey poprzysiężoney Wierności y posłuszenstwa, abyśmy Jch nieprzełamali Krolowi że Nam tak kazał, niesłuchaliśmy tego zbawiennego Głosu, a Oto teraz iuż Nas Otoczyli Moskale, wołaią krzyczą, pyszy skoro, żebyśmy y na taką Konfederacyą Jaką Krol przysłał pisali, y na nią się podpisowali, a słysząc pogrozki z Zelżywemi Słowami, że Nas będą rąbać strzelać y wniewolą zabirać, ieżeli tey bez bożności niewypełniemy, opuściliśmy Ręce y Strach Nas Opanował. Audivimus Famam Ejus, dissoluta sunt Manus Nostra, Tribulatio apprehendit Nos Jere: 6to. A czy wkładało na Nas Przykazanie Boskie posłuszenstwo wtym Krolowi. Mći Xże Biskupie Poznański y Warszawski, czy nie było to z Obelgą Samego Boga, ktory się do Nas odezwał, iakobyśmy Go drugi raz krzyżowali. Popule meus quid feci Tibi, aut quid molestus fui Tibi, respon

de

Jmć

responde mihi Mich: 6to. Niemogliśmy zas nic nato odpo:
wiedziec, tylko: Wszak Ty o Boze przenikasz wszystkie skry:
tosci, Widzisz Nas Oycze w niewoli prawie, bo Licznym
Zołnierzem Otoczonym, Wiesz kto Nas w to wprawia,
Wiesz czyia Głowa Mysli o Naszey zgubie, Zmiłuy się o
wszechmocny a Miłosierny Panie, dla chwałey Swoiey,
wybaw Nas z tych Więzow y Kosciol Twoy Swięty, zasłon
od przesladowania Nieprzyiacielskiego, a Głowę tę od
Wiekow nieznaną strąc w głębią piekielną. Tu Magne
Pater, divum miserere, Tu aquae Invisum hoc detrude
Caput, sub tartara dextra. Wiernosci iednak nieskazytel:
na ku Tronowi, y Ten ktory by się był z nieposłuszenstwem
odezwał, prędzey by był umarł, niz iakowe Słowo wymowił.
Spędza Nas Moskwa z Radomia do Warszawy z Roskazu Krola,
trzyma pod Wartą Marszałka Jeneralnego, Posłowie się
Krolowi Rewersuią, y iako dosiadywac będą w Warszawie
pukąd każe, Przysięgę mu Jmni wykonywaią, iako nigdzie
bez Wiadomosci Jego z Warszawy niewuiadą, Jnnych Op:
ponuiących się Niewoli y zgubie Wiary, każe Moskwie
około Warszawy będącey z Karyt na Ulicach publicznie
załby wywłoczyc, Jnnym grozic batogami, ktorzy nietak
mowic będą iak chce, pod wyobrażeniem Xcia Repnina
Posła Moskiewskiego Krol Jmć, patrzemy nato wszystko,
nic niemowiemy, bo podług Nauki Twoiey, Mći Xże Bieku:
pie, Wiernosc y posłuszenstwo niekaże.
Wysyłamy Posłow do Tey Protektorki z Jnstrukcyą, za uka:
zem Xcia Repnina Jey Posła, przyłączamy zaraz Gravami:
na od Smierci Augusta III. co przemoznosci z Nami ro:
biła, po Seymikach, Seymach, Sądach Kapturowych, Trybu:
nałach

Jmć

natach, mieczem zamiast Słow odpowiadaiąc, iakie zdrady postępy czyni, aby Nas uboższych Szlachtę zieść, aby na Poddanych postrzyc mogła, y że iedynie Ten cały Rodzay, przez Same pychce na zgubę się naszę uwziął. Generatio quæ pro dentibus Gladios habet et Commandit Molaribus suis, ut Comedat Pauperes de terra, et inopes ex hominibus Proverbiorum 30.

Oni tylko Sami te niezgody te rozruchy czynią w Oyczyznie, dufaiąc w Skarby ktore Naywięcey z Dobr Rplitey zebrali, y za nic Sobie posłuszenstwo od Mniey roztropnych Braci dobrowolnie pod Dependencyą idących kupiwszy, wszystko przez nich czynią, tyle wyniosłości y prezumpcyi maiąc, że nie: tylko z Nas y darow Boskich naśmiewaią się, ale też ubostwiać się chcą przez Kollossy w Oczach Naszych. In risum faciunt, panem et Vinum et pecuniæ Obediunt Omnia Eccle: 10.

Że Oni dawno Suszyli Drewka do zapalenia Tego Ognia Między Narodem, aby przy Nim na roznie Absolutno: sci y Wolności upiec, y Nam wszystkim do żywego do: piec mogli.

Że Oni z nas ktorych niemogli Pieniędzmi skorumpować, albo groźbami zastraszyć, krwawy Grosz przez ustanowione Po: datki wyciskaią Exekwuią &c: y Inne Wielorakie grawa mina, ktore z Osobna każdy czytać może Teyże Imperatoro: wey iako Medyatorce przeciwko wszelkiey Praktyce wy: pisaliśmy, aż oto przykrzeyszą nad Samą Smierć znale: źliśmy Niewiaste. Et ecce Amariorem Morte Invenimus Mulierem, quæ Laqueus Venatorum est, et Sagena Cor

Ejus

Jmć

Ejus, Vincula sunt Manus Illius Eccle: 7mo.
Pięknej doznaliśmy Medyacyi, kiedy to wszystko iak Jn:
strukcyą tak Gravamina Krolowi odesłała, bo się lepiey z sobą
znali, iak my Jm zadyfali, niewiedząc przestrogi Daniela
Proroka Cap: 2do. Duorum quoq Regum Cor erit ut male:
faciat, et ad Mensam unam, mendatium loquentur, set
non proficient. Obchodzenia się Jey z Posłami Naszemi
w Peterzburgu Więcey iak przez Rok trzymanemi, nienad:
mieniam, zostawuiąc Obszerne Czasowi Opisanie, ani Jmć
Pana Michała Wielohorskiego Kuchmistrza W. X. Litt
na Ow Czas Posła Godnych dla Potomkow Charakteru
Jego pochwał, przez Czyny Wspaniałe zasłużonych nie
wspominam, ponieważ y teraz co raz Jch w sobie więcey
przyczynia, Więc abym mniey iak należy nie wyraził, zosta:
wuie Onez Panegirystom. Wracam się do Jnstrukcyi, że
powtorne takie pod Wartą Moskiewską dla Posłow u Impe:
ratorowey będących na Roskaz Xcia Repnina podpisać
musieliśmy, iakie Krol dla Moskwy y siebie Nayzda:
tnieysze napisał, widziemy Oczywiście że się co raz
bliżey, do Nas przepaść y niewola przymyka, My przed
nią nieuciekamy, bo Wierność y Posłuszeństwo Kro:
lowi zabrania.
Spędza Nas Krol przez rekazy Moskiewskie na Jakąś Sce:
nę do Zamku, ktorą Seymem nazwał, znamy to dobrze
że na pogrzebanie Wiary y Wolności, za ktore wza:
miane Obiecał dać bezbożność y Niewolą, widziemy
że Marszał:

Imć

że Marszałkowi y zagaić nie Wolno Sessyi, pokąd mu za-
gaienia w Gabinecie nienapiszą. Nieuciekamy przed tym fatal-
nym Widokiem Spodziwanym, idziemy co raz daley, trzyma-
iąc się ciemniey Slepego przewodnika posłuszenstwa.
Robi Krol Jnczyze Wierze S. y Wolnosci gangryny niemaią-
cym, potrzemy na to Okrucienstwo; Wołaią Naygorliwsi Bi-
skupi Xże Kajetan Sołtyk Krakowski, Jozef Załuski Kijo-
wski, Tudziesz Woiewoda Krakowski H. Poll Koronę y
Syn Jego Poseł Starosta Dolinski Rzewuscy; Ey przecież
wytrzymać niemożemy Tey tyrannij nad Niewinnemi,
Aby w Oczach Naszych umierali, pokazuią y dowodzą,
że Więcey Jch dorzynać niegodzi się. Coż Jm zato perswa-
zyą Krol Zaiuszony, z ktorego iest y Oczu Ogień prawie
piekielny wybuchał, czyni? Oto Jch każe Moskwie
iedney Nocy brać w niewolą, nie za Obelgę, ani Grzech
żaden, tylko szczegulnie z Trzech przyczyn. Z pierwszey,
że ci naygoręcey mowili, y niezbitemi racyami dowodzili;
Jż tak postępować z Narodem względem Wiary y Wolnosci
niegodzi się, przez co Wielkie mieli Posłow Przyiazni,
y szli in Sensum Jch, aby te Filary naymocnieysze oba-
lić, a zatym Rada Wiarę y Wolność wspieraiąca
umnieyszy się. 2do Że wyiąwszy tak Wielkich Mę-
zow, Senatorowie y Posłowie obawiaiąc się podobnego
Niszczęscia niebędą się oponować, y dadzą się na wszyst-
ko nakłonić. 3tio Że gdy ci Wzięci będą, ktorzy wiedzą
o wszystkich prawie skrytosciach Krola, y Sekret się u-

tai

utai y Kolory rozne daiąc, mozna będzie Kłamstwo wprawdę, a Prawdę w Kłamstwo Obrocic, y iakoz tak się działo, bo to wszystko Czego Ci Senatorowie bronili, to po Ich wzięciu nastąpiło. Et Conversum est retrorsum Juditium, et Justitia Longe stetit, quia Corruit in platea Veritas, et aequitas non potuit Ingredi, et facta est Veritas in Oblivionem, et qui recessit a malo praedae potuit Isaiae 59no.

Wzięta Moskwa Tych Swiętych Męzow, te Swięte za Narod Cały y Boga Ofiary do Więzienia Moskiewskiego, ale czy: moznasz wyrazic, iak Okrutnie, ziaką Niewolą Charakteru Kapłańskiego y Godnosci Senatorskiey, gdyby nayostatnieyszych Mizerakow, bez Człeka, bez Naymnieyszey pozwolenia Im zabrania ku wygodzie rzeczy, bez Kapelanow, ba nawet bez Brewiarzy ku wypełnieniu Obowiązkow Duchownych, a czy godziło się za pobozne przy Sprawiedliwosci Obstawanie taką Im nigdy nienadgrodzoną krzywdę czynic? Non est bonum damnum inferre justo, nec percutere Principem qui recte judicat Prov: 17mo.

Iczemuz Narod patrząc na tę Ich a razem Swoią Obelgę, ze Sposrodka Rady, z Stolicy Krolewskiey, z Łona Oyczyzny, z Niewagą Tronu, zgwałceniem Praw Narodowych porwani, nie podniosł zaraz Oręza ku Ich Obronie, bo posłuszeństwo Krolowi niepozwalało, gdyz Krol tak chciał, y Xciu Repninowi aby to wykonał przez Ilgiestrona Pułkownika, iuz to Słownie, iuz Biletami Surowemi wykazuiąc mu podlegac Sobie In Credentialibus przez Imperatorową wyrazoną zalecił. A do tego maiąc Ręce

y karki

Jmć

y Karki Nasze bronią y Zołnierswem Moskiewskiem przy:
ciśnione, nie mogliśmy nic ani czynić ani mowić, tylko do Boga
zełzami wzdychaiąc polecaliśmy Jch z nadzieią że Et si
Coram hominibus Tormenta passi sunt, Spes Illorum Im:
mortalitate plena est, in paucis vexati, in Multis bene
disponentur, quoniam Deus tentavit Eos, et Invenit Eos
dignos se tanquam Aurum In fornace probavit Illos, et
quasi holocausti hostiam accepit illos, et In Tempore
erit Respectus Illorum, Sapient: 3tio. I drugą maiąc In
stynktu wewnętrznego nadzieię że Ci wszyscy ktorzy
się do Jch zguby przyczyniali, a teraz się z Wzięcia Jch,
radością się napełniaią, nie umrą Smiercią Ludziom
zwyczayną, ale Antyochową, że Sami Wsidła wpadszy
Ciało za Zycia Robactwu na pokarm dadzą, y bole:
ści Same pierwey dokazywać będą nad Niemi Tyranniy,
niżeli Smierć przeydzie. Laqueo peribunt qui Oblectant
Casu Justorum, dolor Autem Consumet eos antequam mori:
untur. Eccle: 27mo.

Oyczyzna zaś Nasza, widząc Ten niepraktykowany przy:
padek, y z Żalu nad zgubą Swych Nayukochańszych
Synow, y z Straty nadziei, że gdy tak mocni, tak wielcy,
tak niezwyciężeni porwani Rycerze, wzięta Jey zaraz y
Ozdoba, y Wolność, y Szacunek, y honor, niepewną Sobie
z Jnnych czyniąc własney ochrony Otuchę, dla Czego gorsz:
kie łzy wylewać poczęła y Woła z Wielkim Lamen:
tem. Abstulit Omnes Amicos Meos Dominus de medio
Mei, Vocavit adversum me tempus, ut Contereret

Electos

Jmc

Elecos meos id Circo Ego plorans et Oculus meus deducens aquas, quia Longe factus est a me Consolator, facti sunt Filij Mei perditi, quoniam invaluit Inimicus Lam: Jer: 1mo.

Jakoz wprawdzie miało co bolec Oyczyzne, gdy ztąd preglądała dalsze Nieszczęscie Swoie.

Bo na Legislacyi, ktorey Oni ztak Absolutną Władzą dopusz: czac niechcieli; To potym Ktorych Delegatow Xże Repnin przez pogrozki nakłonic do wszystkiego nie mogł, Tych Xzęta Przyiaznią, a Krol darami y Obietnicami przeła: mywał na przedanie Całego Narodu w Niewolą. Periit Sanctus de Terra, et rectus in hominibus non est, Omnes in Sanguinem insidiantur, Vir Fratrem suum ad Mortem Venatur, Malum Manuum Suar dicunt bonum. Princeps postulat, et Judex in reddendo est, Mich: 7mo.

Sam Mći Xięże Biskupie iestes Swiadkiem, co tam za ro: bota y uszanowanie Delegatow sprzeciwiaiących się było, dorozumiewam się, kiedys ty choc wniczym nieprzeciwny usłyszał przecie Owe Słowa od Repnina ktore pamiętasz, a On był tylko Instrumentem y Sprężyną Krolewską, ręką natężoną, a iakże możesz czyny Krola nazywac dobremi, y ze czystą Intencyą sprawowane?

Po Tey Legislacyi Kontynuie się Seym z Limity, a raczey Scena Fatalna; Czytac każe Krol ustawy, czyli pokazuie Monstrum horrendum infame na Niey udziałane, kto: rego wszyscy Posłowie przeląkszy się chcieli Wołac Wiel: kim Głosem, ze y patrzyc nato, dopieroz się dotykac nie: możemy, bo ktokolwiek się tego iak Arkiś: lubo wroznicy,

bo tamta

bo tamta była Swięta, a to przeklęta/ dotchnie, Smiercią u-
mrze, ale grozba Moskiewska, zamyka usta, y odezwac się
z tym niepozwala. Czytaią iakis Traktat Między Rplitą
Polską z nikim Woyny niemaiącą, a Moskwą, widziemy
ze niedla Ocalenia, ale zguby Naszey stanowią Prawa
nie prawe: Robią wszystko Nowe y niezwyczayne, nie
na podpore, ale na Obalenie Oyczyzny, Praw, Wiary, Wol-
nosci, Swobod y Całego Narodu znog zwalenia; Ven-
dentes Fumos Reipublicae nova santiunt Omnia. A
zaraz grozą aby niebyło Kontradykcyi, ktora była y iest
Humidum radicale Fidei et Libertatis. Poznac zatym
mozna było, ze Inhibere Liberam Vocem vetandi, est
Spiritus Libertatis ad Fidei praefocare Libr. de Poll.
Widziemy ze Krol zastaniaiąc się politycznie Moskwą,
Jo iest iak w niewoli, gwałci Prawa Kardynalne y wy-
tamuie się z Jch zachowania, Widziemy ze tą Subtelno-
scią Swoią wszystkie Łamie Punkta Paktow Kon-
wentow zaprzysiężone, y Tym Samym uwalnia Nas
od posłuszenstwa Sobie. Znamy ze Nam to mowic
należy, co mowił Poseł Mazowiecki Janowi Kazie-
mierzowi, na Seymie 1666. Roku w Warszawie, ze
Ty Krolu nie tylko Nas Moskwą przyciskasz, gnębisz
y Męczysz, Więzisz, gubisz, ale y Ręką Boską do
chłostania Nas za Ciebie sciągasz, gdy na tym Miey-
scu gdzie o Dobro y Całość Naszą radzice powinnismy,
Majestat Jego zniewazasz, y co Jan Kaziemierz Posłowi

Szwedzkiemu

Jmć

Szwedzkiemu, to Ty wszystkim Dyssydentow pod Bo:
kiem Swoim pozwoliłes wystawic Krypel, Publicum
bezboznosci Heretyckiey Exercitium, a pozwoliłes ad
insolitis et probrosis Catholicae Religionis Solemnitati
bus. Samtam bywałes, y iesteś wymalowany, Nawet
pod Czas Tego Samego Seymu publicznych Exportacyi
Trupow Dyssydentskich, niezabroniłes, Owszem Czego
tylko żądaią Wszystko od Ciebie bez odmowienia
odbieraią.
Na Ostatek widząc iuz na Tym Seymie Dekret podpi:
sany na Smierc nie tylko Wiary y Wolnosci, ale tez Całe:
go Narodu, a niemogąc dla Siedzącego na Karkach Naszych
Srogiego Nieprzyiaciela, ani ręki do poratowania się pod
nieść, donosiemy to powszechne Nieszczęscie Braci Na
szym, aby zaradzali wczesnie o Ocaleniu Swoim, ponie:
waz y Jch choc z Nami niebyli dotyka to Okrucienstwo,
upewniamy Jch ze oto na Nas wszyscy Nieprzyiaciele
otworzyli paszczę iako by iuz do pozarcia. Aperuerunt
super Nos Os Suum Omnes Inimici, ut devorent Nos.
Dziedzictwo Nasze dostało się w Cudze ręce, y Domy Nasze
pod moc y władzę Zagraniczną Moskiewską. Haereditas
Nostra Versa est ad Alienos, et Domus Nostra ad Extraneos.
Oto my Wszyscy zostalismy Sierotami bez Oyca, bo Nam
Krol zadney Rady ani Ratunku niedaie, y Oyczyzna
Nasza Matka wcale iest iak Owdowiała. Pupillifa:
cti sumus absq Patre, et Mater Nostra quasi Vidua.

Wszyscy ia

Jmć

Wszyscyią Ci ktorzy dla Niey zdawna gorliwość Oswiadczali, Przyiaciele naypierwsi wzgardzili, y stali się teraz Głownemi wraz z Moskwą Nieprzyiacielami. Omnes Amici Ejus spreverunt Eam, et facti Sunt Inimici Ejus. Owo zgoła wszyscy naymocnieysi z Moskwą trzymaiący, tak Nas y Oyczyznę wposrod gorszkosci postawili, y tak się na Nas zgromadzili, ze ani Wam ani Sobie rady dac niemozemy. Omnes Persecutores Ejus apprehenderunt Eam Inter angustias facti sunt Fratres Ejus, In Capite Inimici Ejus, locupletati sunt Jeremę. Zaczym Obliguiemy Was y zaklinamy, abyscie Siebie y Nas wszelkiemi Sposobami nizeli się Ten Seym Skonczy, y to co Napisali do Exekucyi przyprowadzą ratowali, ale nieodbieramy zadney pocieszney Wiadomosci, słyszemy tylko Relacyą, ze y Oyczyzna kochana, widząc ze my Jey Obronic niemozemy, więzach iuz prawie będących Wołała takze na Nich zpłaczem, uskarzaiąc się na Nieprzyiaciol Swoich, ze ią Niewinną bez daney przyczyny złapali iak Ptaka, y wsidła tak uwikłali, ze się Jey wyplątac bez Synow pomocy niepodobna. Venatione ceperunt me quasi Avem, inimici Mei gratis Lamett Jer 3tio. Mowi do Tychze Braci Naszych, o tom wołała wtenczas, gdy mie Wikłali Moskale na Przyiaciol Moich Xiążąt, Senatorow, Biskupow, w ktorych Nadzieie Zycia Moiego zawsze Naywięcey pokładam, a oto przez Nich iestem zdradzona. Vocavi Amicos Meos et Ipsi de

ceperunt me

Jme

deceperunt me. Słyszeli to wszyscy dobrze, iak uginana ciężko będąc od Moskwy ięczałam okrutnie, a oto nieznalazł się taki ktory by mnie bronił albo pocieszył. Audierunt quia Ingemisco Ego et non est qui consoletur me. Tak iestem nieszczęsliwa w tych utrapieniach, ze ieszcze bardziey mi to smierc przyspiesza, ze Nieprzyiaciele moi choc odlegli, gdy się otcy fatalnosci moiey dowiedzieli, wyskakuią z radosci, iakoby Jm smierc moia y Wasza Dziatki moie zycie dac miała rozkosnieysze. Omnes inimici Mei Audierunt malum et letati sunt. Ey przeciesz dla Boga Synowie moi gdy idzie o Wiarę S. y Wolnosci, O Wasze Dziedzictwo, O zycia Wasze, o Mnie Matkę w ktorey zyiecie y Ja dla Was zyię, Staraycie się ocalic mnie y siebie we wszystkim, niedaycie się nasmiewac tryumfuiącym Nieprzyiaciołom, Obstawaycie przy Wierze y Honorze Boskim, uzbraiaycie się y gotoycie do Woyny, wychodzic na nią z Domow Waszych iak Nayprędzey. Preparate Scutum et Clipeum, et procedite ad Bellum, jungite Equos et ascendite Equites, state in galeis, polite Lanceas, Induite Vos loricis Jeremie 46to. Lecz y Oyczyzna nie mogła Jch rozgrzac do podniesienia przeciwko Nieprzyiacielowi broni, bo się Większa Część Exkuzowała, ze my przez kilkadziesiąt Lat Pokoju y bic się zapomnielismy, y Amunicyi, ani porządku do Woyny nie mamy, a gdybyśmy się nawet y do tego Slepo zabrali, to niz się zbierzemy, y niz oręza dobędziemy, od Nieprzyiacielskiey Ręki pierwey Nam przyszłoby zginąc, a do Tego Moskwa

y Woysko

Jmc

y Woysko regularne y liczne y ma Armaty, Piechota iest nie przełamana, Coż my na Koniach z Szablami y Pistoletami zrobiemy, porwac Nam się zaś a nieutrzymac, niewola czeka Okrutnieysza, co Słysząc y Druga Część mnieysza Ochote do Woyny straciła, mowiąc; Lepiey Nam po Jednemu w Domach, iak razem wpolu ginąc, nie tak Nam przykro będzie, gdy na Smierc Drugich Braci patrzyc niebędziemy, y możemy się prędzey w Domach przy Zyciu Ocalic. Takie to były Polskie Serca wspokoynosci uspione, że nawet iuz nad karkiem Swoim Miecz Nieprzyiaciela widząc obudzice się y porwac do Obrony niechciały, a to przez Omamienia zaslepionemi będąc, że to wszystko co się dzieie weydzie Nam na dobre, a Moskwie na gorsze, że to Krol y Prymas umyslnie tak robi, aby Moskwe oszukac, y pokazac Jey czyny Postronnym Potencyom; Jest iuz wyzey, będzie otym Więcey y nizey, tu tylko dygressye czyniąc pytam się tak Slepych, czy miał że Krol albo Prymas Kointelliencyą iakową, albo znoszenie się z Postronnemi iakiemi Chrzesciańskiemi Potencyami, podobno mi nic niemożesz odpowiedzice nato, bobyś był kłamcą; A Ja niechce się tu rozwodzice z pisaniem, mowię tylko, że Slepemi będąc wszyscy przez Jakoweś oglądanie się, niechcieli zabierac się do Broni, ani własney Obrony, y przymusili do rozpacznego narzekania Oyczyzne. Vae michi? Vae michi! quis me liberabit In illis Diebus Ecce fumus, et plaga, et tribulatio, et Angustia, et flagella Ordr: Libro 4to Capite 16to.

Dopiro

Jmc

Dopiero gdy Sam Bog ogromnym głosem zawołał na Cały Narod Polski, że się Echo o wszystkich uszy obiło: Oto teraz Czas daycie Dusze y życia Wasze za Testament Oycow Waszych, ktore krwią własną kupione zostawili Wam Potomkom w całości, broncie Jch krwią Własną, a dostąpicie y chwały Wielkiey, y Jmienia Wiecznego. Libro 1mo Macha: Cap: 2do Nunc ergo o Filij Æmulatores estote Legis, et date Animas Vestras pro Testamento Patrum Vestrorum, et mementote Operum Patrum, quæ fecerunt Jn generationibus suis, et accipietis Gloriam Magnam et Nomen Æternum Mach: Lib: 1mo Cap: 2do

Oto Jm iasno mowi że to idzie O Wiarę y Prawo Narodowe, oto Jm pokazuie na Oko przykłady: Joseph in tempore Angustiæ Custodivit Mandatum, et factus est Dominus Egipti; Elias dum zelat Legis receptus est Jn Cælum; Ananias, Azarias, et Misael Credentes Liberati sunt de flamma, Daniel Jn sua Simplicitate Liberatus est de Ore Leonum, et ita Cogitate per Generationem et generationem quia Omnes qui Sperant in Deum non infirmantur Machab: Lib: 1. Cap: 2do.

Każdy kto w Boga Wierzył y w nim był zaufany nigdy nieszfankował, perswaduie daley, y wybiia Jm z głowy, aby się za dnemi Kolorami dla łudzenia tylko y zwodzenia Oka ich, przez ktorekolwiek Osoby malowanemi niedali uwodzić, Hoc Autem dico ut Nemo Vos decipiat Jn Sublimitate Sermonum, videte ne quis Vos decipiat per Philosophiam et inanem fallatiam Ad Corinthios 1mo. Tylko Jm przykazuie Mężnie obstawać przy Prawie, ktorym chwałę Sobie zarobią, każe Jm się uymować y mścić za Zemsty nad Ludem Całym y

Samo.

Jm

y Samo weyrzenie na zniszczone Prawa aby Jm gorliwosci do:
dawało do oddania wet zawet Nieprzyiaciołom. Vos ergo Filij
Confortamini et viriliter agite in Lege, quia in ipsa gloriosi
eritis, et adducetis ad Vos Omnes factores Legis, et vindicate
vindictam Populi Vestri, retribuite retributionem Gentibus
et intendite Jn praeceptum Legis Matthei 2do. Zapala
Bog Ogien Większy Miłosci wplemieniu Sprawiedliwym,
wzbudza Go iak Wodza dla Ludu Suscitavit Dominus
germen justum.

Powstaią z Całego Narodu Polskiego za takowym Roska
zem Boskim Naycnotliwsi, Naygorliwsi, y Naysprawiedli:
wsi Trzey Mężowie, podnoszą wJmie Boskie Broń, Dway
w Barze JWW. Krasinski y Puławski, a Trzeci wWodz:
twie Bracławskim JW. Potocki Podczaszy Litt, posłu:
sznemi Staią się Bogu wten Sam Czas, gdy się bezbo:
znosi na Kontynuowanym powtornie z Limity Seymie
y wszystkie Nieprawosci na Cały Kray wylewaią, opusz:
czaią Domy, Fortuny, Zony, Dzieci, y ieszcze Krew wła:
sną y zycie Niosą Bogu za Cały Kray na Ofiarę,
uzbraia się znich kazdy podług Swiadectwa S. Jzaiasza
Capite 59. Jndutus est quisq Justitia ut Lorica et
galea Salutis Jn Capite Ejus, indutus est Vestimentis
ultionis, et Opertus est quasi pallio zeli, sicut ad Vin:
dictam, quasi ad retributionem indignationis hostibus
Suis, et vicissitudinem inimicis Suis Singulis vi:
cem reddet.

O Wielki

Jmc

O Wielki y Miłosierny Boże widziemy iasno że gdyśmy się na Obranego Oyca zawiedli Sercu, Ty Nas znieskończoney Dobroci ratuiesz, Staiesz się Oycem Nayłaskawszym, gdy Nam na tym Seymie w Warszawie iuż prawie od rozpaczy umieraiącym Nową po płaczu gotuiesz pociechę. Et factum est cum ceperunt iniquitate facere coram Te et iterato Impietatem facere elegisti Tibi Viros, et Dilexisti Illos, et demonstrasti Ejs Voluntatem Tuam Esdre Lib: 4to Capite 6to.

Podnoszą Konfederacyą D. 28. Februarij Roku 1768, Robią Ten Swięty Związek przy Wierze S. Katolickiey Rzymskiey, przy Prawach y Wolności, ale niemogąc zrozumieć Roskazu Boskiego, lubo Słuszeli y Ten Głos. Et a Verbis Viri peccatoris ne timueritis, quia Gloria Ejus Stercus et Vermis est, hodie extollitur, et Cras non invenietur Mathei 2do. Wystawiaiąc Sobie Dwa Portrety Krola y Repnina, nie wiedzą czy się konfederować wspolnie przeciwko Moskwie y Krolowi tudziesz adherentom Moskwy, iako wspolnym Nieprzyiaciołom, czyli też tylko przeciwko Samey Moskwie, po roznych zas Deliberacyach, tak Konkludowali, ponieważ Krol Oswiadczał się zawsze, że Temu wszystkiemu złemu, ktore się przy Nim y przez Niego Samego działo niemogł się sprzeciwić, bo był iak w Niewoli Moskiewskiey, y zna że to iest złe, ale się temu niema siły oprzeć, tudziesz że Biskupi choc perswadował y ubolewał nad tym, wzięci są, za Ordynansem Grabowskich

Marszałk

Jmc

Marszałkow Dyssydentskich, że wszystko co się dzieie przypisać trzeba gwałtownosci Moskwy y Xcia Repnina &c. Więc lubo przeswiadczenia mieli dowodne, że Krol sam tego wszystkiego iest Autorem, y że Narod cały, a zatym y Jch tak bez silnemi y bez sposobnemi dla zguby uczynił, że Jm się żadna Jnsza niezostała na Zycie zasłona, tylko szczegulna Krew, wktoreyby topili nieprzyiacioł, przecież dla doswiadczenia zyczliwosci Krola ku Sobie prawdziwey, czy fałszywey, a pokazania Wiernosci Polakow, ku Maiestatom Całemu Swiatu, nie czynili nic przeciwko Niemu, czekaiąc dopełnienia przez Niego Jnstynktow powołania Boskiego, zostawuiąc Wiekom Swiadectwu, a Potomnosci przykład, że zapomniawszy O Tysiącznych krzywdach Samym Postronnym Potencyom nie taynych, dochowywali mu zyczenia, y wszystkich Względem Krola Obowiązkow, choc żadnych względem Nich niedotrzymał, maiąc Go y przyznaiąc za Jnstrument Woli Boskiey na ukaranie Grzechow w Oycach Jch przez Przysięgi y odprzysięgi przy dawnieyszych Elekcyach, z Obrazą Jego czynione, wporod Jch wystawiony, y mowili tylko. Patres Nostri peccaverunt et non sunt, et Nos iniquitatem Eorum portavimus Lam: Jer: Cap: 5to.

Zgrzeszyli Oycowie Nasi y Niemasz Jch, a my mamy Zyciem y krwią własną Obmywać Jch nieprawosci, O:

Boże

Jm J

O Boże Nasz Miłosierny nie wyleway na Nas gniewu Twego, ale przepuśi dobrotliwy Oycze Ludowi Twemu y Dziedzictwu Twemu. Ne irascaris super Nos Deus, sed parce Populo Tuo, parce hæreditati Tuæ Esd: Lib: 4. Capi: 8vo.

Konfederuią się O Swięci Mężowie przeciwko Samym Nieprzyiaciołom Wiary S. Praw y Wolności, modlą się za Krola aby Go Bog oswiecił, Jezeli Szuka zguby Jch, a iezeli dobrze zyczy, aby nakłonił Serce Jego ku Jednomyślności, Subordynuią Osoby, aby się Krol w Jedną z niemi Ogniewo łączył. Wszak Honor y Szczęscie Narodu iest z Częsciem Krola, y chwalebnieysza iest rzecz daleko, gdy Krol z Narodem Wolnym szczerze zdanie Swoie w powolności łączy, y od Swoiey Maxymy dla Maxym Narodowych odstępuię, bespiecznym zatym zostanie od Zemsty Moskiewskiey byle się z Niemi Sprawiedliwie obchodził, bo Cały Narod razem iedno rozumiec, razem się konfederowac, y przy pomocy Boskiey Jarzmo Moskiewskie zrucac z Siebie będzie, daiąc Motywa aby Xiu Repninowi tak zuchwałemu y Absolutnemu Posłowi za zdeptanie Praw Narodowych Areszt polityczny kazał przydac, y zaraz zgłosił Postronnym Potencyom Rplitey Sprzyiaznym, donosząc o tym Wszystkim iak tu Sobie Moskwa bez Jch Wiadomosci Sobie postępuię, iak Senatorow w Niewolą bierze, iak Prawa Narodowe łamie, iak Traktaty przeinacza, Owo zgoła iak Same tylko Nieprzyiacielskie Kroki czyni Woyskiem y broni do

poddania

Jmc

do poddania się Sobie przyciskaiąc.
Ale coz na to Krol odpowiada, oto wyraza ukontentowa:
nie z Konfederacyi, ale nie dlatego, zeby Jey dobrze zyczył,
tylko ze widziec będzie z Niey Krew wylaną ktorey pra:
gnął, Mowi ze Ochotnie radby się łączył, ale zadufa:
nym w Narodzie bydz niemoze, bo ieszcze słaby y wielu
w Nim przeciwko Sobie ma mściwych, Oswiadcza, ze
zle patrzyc nato co Moskwa robi, ale chcąc się Temu z Na:
rodem przeciwiec, iest to iedno co chciec widziec Niesz:
częscie Oboyga, dawał Więc poznawac Wszystkim
ze iuz nie iak Człowiek Polak, ale iak Słoń albo Prze:
piorka Japonska ma Dwa Serca, z ktorych Jednym
kocha Moskwę, Drugim nienawidzi Polakow; a za:
tym Dwie Drogi Obrał Sobie, Jedną dla zwodzenia Na:
rodu, Drugą dla doprawadzenia do Tego Celu Moskwy,
ktory odmalował Ręką y dowcipem Swoim, lecz
Cor Ingrediens duas Vias, non habebit Successus; Po:
znawali S. Konfederaci ze te wszystkie Słodkie Krola
Słowa ktore zawsze Oswiadczał dla Narodu, ze nic wię:
cey niepragnie iak tylko uszczęsliwic Narod y za
Ludnie Kray, były iak Miod w ktorym Tysiąc Jadowi:
tych ządeł. Millena Sub dulci Melle venena latet.
Pokrywał Słodkim Oswiadczeniem gotowaną zgubę
dla Katolikow, a Zycie dla Dyssydentow, poznali y
dostrzegli tego, ze Krol w Ten Sam Czas, gdy Polaka ni:

by

niby zmiłosci sciskał y Całował, na boku obrociwszy się Zębami zgrzytał y zyczył mu Smierci iak Judasz; Meliora sunt Vulnera dilientis, quam Oscula odientis.

Wiedzieli y to ze Krol niemoze się przez istotę Samego Interessu łączyc zniemi ile znaiąc wszystkie skryte czyny swoie ktoremi przez wszystek Czas na polskie karki Wiarę y Wolnosci formował pęta; Wiedzieli ze te uzalenia y narzekania na Niewolą y Xcia Repnina, były tylko dla Samego omamienia, bo Xże Repnin był tylko wykonywaczem Roskazow Jego, y Credentiales miał takie, aby mu we Wszystkim był posłuszny, Wiedzieli ze z Roskazu Jego Wzięci Biskupi Senatorowie y Poseł, JPan Czacki Podczaszy Koronę; Wiedzieli ze Cesarz Chrzescianski, z Jnnemi Potencyami, dla Tego mu zadney Rekognicyi nieuczynili, ze nie są kontenci z Jego wyniesienia, y przeczuwali tę robotę; Wiedzieli ze Dwor Wersalski podobniesz zadney Rekognicyi nieuczynił, bo niz był Krolem Obrany, iuz wiedział o przyszłych, ktore się teraz pokazuią na oko zdradach, dlatego w Roku 1764 Rplitą przestrzegał, a gdy taz Sama Rplita Jmmaginowana co przy Boku Jego w Warszawie się zmieściła, nie tylko wzgardziła Perswazyą tak zbawienną, ale tez ieszcze Posła Wielkiego zaffrontowała; Uraził się prawda Krol Jmć Francuski, ale zaraz y rozmiał, ze Polacy Wszyscy

Krola

Krola Obieraią, a kilkunastu Osobom daią się za Nos
na zgubę prowadzice, y wymalował w Gabinecie swoim
Portret Krola bez Korony, y przy nim z Jedney Strony Oso:
by Go zatrzymuiące, a z drugiey Strony Posła swego w Jedney
Ręce Credentiales Anni 1764 y Obelgę w drugiey przy
szłość Czasu trzymaiącego, z daleka zaś Niby Krol Fran:
cuski bystro przez Perspektywę patrzy na Moskwę, a
brys sobie pod wybrazeniem przyczyny iuz Stary zabru:
kany do Tego Rysunku podaiącą: Wiedzieli y to ze Krol
z samemi tylko Dworami Dyssydentskiemi zprzymierzył
się taiemnie; Widzieli, ale wypisać wszystkich niemożna
Inne Jego zdrady, praktyki, y fakcye na zgubę Narodu
knowane, ale po Chrzescianskiu idąc przykładem Chry:
stusa, ktory choc wiedział, ze Judasza tak zatwardzia:
łe serce iuz się nienawroci, przeciesz zostawił Nasz:
ku Nasladowaniu pamiątkę, ze niedlatego nawracał
Go Chrystus, aby przez Nawrocenie Jego niecierpiał
Męki, bo wyszedł dobrowolnie przeciwko Zydostwu
z Judaszem wydać Go maiącym idącemu wydał się
sam bez Judasza. Quem quaeritis? Jesum Nazarenum;
Ego sum. Ale zeby Go y Dobrodzieystwy wyrzucone:
mi zawstydził, ze iest ladaco, niewdzięcznik, y poka:
zał, ze mu Tego niepamięta y nienazywa Go Nieprzy:
iacielem, ale Przyiacielem, y zechce mu dobrze uczy:
nić, aby się tylko poprawił, y ze za następowanie

na Zycie

na Zycie nie karze Go Smiercią, ale mu chcę dać prawdziwe zycie, aby się tylko nawrocił.
Tak Narod z Konfederowany lubo wiedział o zatwardziało:sci Krola ze się niebędzie z Niemi łączył, poniewaz sobie obrał Los Azardowny dla Lakomstwa od Moskwy szczę:scia lub Nieszczęscia dependuiący y nie dla tego przez Subordynowane Osoby nawracał Go ku łączeniu się z Sobą aby krwie niewinney niepłyneli Strumienie, bo wiedział Narod ze wszystkie gwałty bezprawnosci y nieprawosci niemogą bydz inaczey zgładzone tylko Zy:ciem y Krwią dla czego chętnie ię na Ofiarę poswięcił; Vita Sanguis Sacra sunto, ale zeby Go tym więcey za Dobrodzieystwa wyniesienia zrownosci na Tron niewdzięcznego zawstydził przed Całym Swiatem, a z Siebie Potomnosci przykład zostawił, ze nie iest mści:wy ale dyskretny y Krolow nad Jnne Narody nay:więcey powazaiący. Pokazał ieszcze Narod y to ze niechcę pamiętac, o wszystkich na Siebie knowanych zdradach, aby tylko Krol szczerze odstąpił Moskwy, y Sprawiedliwie się znim Obchodził; Pokazał Narod Akt Heroiczny, gdy za następowanie na Zycie swoie, za zrobione na Karki Niewolnicze Jarzmo, za zdę:ptanie Wiary S. za złamanie Przysięgi y Pa:letow Konwentow niewiąze się przeciwko Niemu

nie starasię

Jmć

nie stara się o zgubę, nienazywa Go wszczegulności Nieprzyiacielem, nie wypowieda mu posłuszenstwa, ale owszem chcę przy Nim, y za Niego Życie własne łączyć, aby tylko łączył się y Sprawiedliwie obchodził się z Niemi.

O! Dobroci Narodu Polskiego Naywspanialsza O! Serca Wielkością Swiat Cały przenoszące; O! umysły nieskazytelney Wierności ku Tronom, czystością się widzialną Samym ubłogosławionym Duchom rownaiące, na ktore się zapatruiąc Krol Człowiek Anielskie by powinien prowadzieć życie.

Lecz iak Judasz Słowami Łagodnemi Chrystusa niewzruszony pocałowaniem, wydał Go na Męki, tak Krol Motywami Przyiaznemi Narodu niezmiękczony, przez Roskazy Moskwie dane wydał Krew Niewinną na zgubę; Zaraz bowiem wysyła Moskwę na Wszystkie Mieysca, gdzie S. Związki stanęły, prześladuią y rozlewaią Krew odszczepioney Wiernych Chrystusowych nachodzą Kościoł w Podhaycach w Dzień Swięty, pod Czasz Mszy S. y Supplikacyi, potrącaią przy Ołtarzu pobożnego JW. Xdza Sierakowskiego Arcy Biskupa Lwowskiego, rzucaią na Ziemie Samego Boga, Koli Spisami Opponuiących się, Kanonika y Kapellana, Ludzi Batogami z Kościoła od chwałey Boskiey wypędzaią, y toż samo potym w Brodnicy y Jędrzejowie, y Jnnych Mieyscach robią.

Składa

Składa Krol Senatus Consilium D. 7. Maja Tegoż Roku 1768. w Warszawie, Czy nie dla zaradzenia O Ocaleniu Narodu, albo mu dania pomocy, nie, ale na zgubę y Więk:sze Krwie rozlanie; Uznaie Jch Ten Jch S. Związek przy honorze Boskim, Wierze S, Prawach y Wolności Ob:stawaiący, za Buntowniczy.

Donosi Dworowi Rossyyskiemu że Skopoynoie mamy zupełną y Interessa idą dobrze, a zaraz przez List na ktorego podpis, Sam Wielu Senatorow Obieszdzał, y podpisowac się musieli, prosił o Nowe posiłki prze:ciwko Buntownikom, pokoy wewnętrznym wzrusza:iącym, y to Woysko Moskiewskie Nazywa Auxyliar nym, nie na żadną Potencyą, ale dla zguby własnego Narodu Polskiego żądane; Otoż poznaiemy Obietnice Krola, że Nam Pokoy pod swoim Panowaniem przy:rzeka, alesmy niezrozumieli że wieczny, a Sobie y Dyssydentom doczesny, bo Smierć Naszą, y zniszczenia Pokoiem nazywa. Duxit pax erit Vobis et ecce perve:nit Gladius usq ad Animam Vae Nobis, quoniam va:stati Sumus. Jeremiae 4to.

A Skoro tylko Słyszy kto Narodu wyrzykanie, zaraz zaślepia Lud niewiadomy że toż Senatus Consilium z Roskazu Xcia Repnina nastąpiło, y wszystko tak musi czynic iak On chcę, y bydz mu posłusznym; O! hanbą, O! Wstydzie, o! zakałą Całego Narodu y Sławy Polskiey, mowic to Krolowi, y kłamac tak grubo dla

Lucyperowskiey

Jmć

Lucyperowskiey pychy y uwziętosci, aby sieść wyzey y swego dokazac, alboz iuz Narod Niewie, ze Repnin iest tylko iakom iuz namienił Twoy posługacz, y Roskazow Twoich wykonywacz, y takie miał Kredentiales, aby wszystko podług Twoiey czynił dyspozycyi, y we wszystkim się do Ciebie referował.

Posyła zaraz Krol po Skonczonym Senatus Consilium Woyska Moskiewskie, na attakowanie y we krwi zatopienie Barskiey Konfederacyi, y JW. Potockiego Podczaszego Litt, ktorzy iedynie przez Ten pospiech Swoy Cały Narod wybawili z Niewoli; bo gdyby ieszcze cokolwiek był Narod zamilczał, iuz Woyska Moskiewskiego mielibysmy tyle w Kraju po Miastach Wsiach y Dworach, ze zaden niemogł by był naygorliwszy Patryota ani ręki dla Obrony podnieść.

Posyła za Tym Woyskiem Moskiewskim Pułki Swoie Nadworne y z Niemi Woyska Rplitey za Ordynansem od Kommissyi Woyskowey wyrobionym pod Kommendą Jmć PP. Branickiego Łowczego y Stępkowskiego Oboznego Poll Koronę, zaraz pozorny Machiawelski, dla Omamienia Ludzi pokazuiąc pretext, ze nie idą na bicie się, tylko odzyskanie Chorągwi. Wyrabia Tym Kolorem Uniwersał od Kommissyi Woyskowey, aby Chorągwie z Konsystencyi Swoich zabrane, Starały się pod utratą Regestru y Jnnemi Karami wracac na Mieysca, y ze Tym cem Wysłani JMć Panowie Branicki y Stępkowski

wski; a WB Konfederacyi Jmć nienazywa Konfederacyą.
Podnieca Całą Ukrainę w Usmierzaiącym się Ogniu,
y przez Moskwę posyłaiąc taiemnie Uniwersały, pobu:
dza Chłopstwo do buntow, aby się wtym Czasie przy
Protekcyi Moskiewskiey starali z Jarzma Poddanstwa
przez Wzięcie się do Broni, y łączenie, wybić, y gdy
maią Czas Sposobny nad Panami Swemi, iako Ty:
rannami zemscić się.
Otoz iuz dla nasycenia y Ugaszenia pragnienia Kro:
la, zaczynaią płynąc Krwie niewinney Potoki, a ia:
kiey, ? oto Samey prawowierney y Wolney, a tym Sa:
mym ze niewinney, przyznać można, ze błogosławio:
ney. Beati qui lavant Stolas suas In Sanguine
agni S. Jacobi Cap: 22do.
Rozlewaią Swięte Ofiary Barskie, krew pod Barem,
y w Barze, a zacoz, ? Oto ze niechcieli podług Krola
Rozkazu zprzeciwić się Przykazaniu Boskiemu, Oto
ze nieodstąpili Wiary Swiętey Katolickiey Rzymskiey, Oto
ze niechcą się Jemu y Moskwie poddać w Niewolą, ale iak:
ze to może bydz, kiedy Krol zawsze mowił, ze Woli wprzod
Koronę złozyć, iak uszczerbek Wiary widzieć, Narzeka
Sam na tę nieszczęsliwosci, y za Swiadka wzywa Sam
Czas wktorym zeto Co Czyni, czyni zprzymusu, a zatym
Nas nieobliguię do Tego, co Moskwa gwałtem na Nas
wkłada, toć to Jemu niepowinno Szkodzić, gdy Narod
przy Całosci Swoiey, na ktorey się Całość Krola funduię, y
przy Prawach Obstaie, a do tego zadnego kroku nie czyni

przeciwko

Jmć

przeciwko Krolowi, a zacoz taka srogość przeciwko Niemu Krola. Et noluerunt Infringere Legem Domini Sanctam, et Trucitati Sunt, et quicunq non facerent Secundum Verbum Regis Morerentur Macha: 1mo.

A iuz ci tez tu oczywiscie poznaiąc Narod Krola, ze co Jnszego mowi, co Jnszego czyni, ze Oswiadcza się Jz mu iest zyczliwy, ale to Samo zyczenie probuie, ze zyczy Smierci y zguby wszystkich. Et cognoverunt Verba Regis, quae mandavit Populo facere in Interitum et Consumationem. Mach: Lib: 1mo Capi: 3tio.

Ze na Ukrainie /: o ktorey to krotko wspomnie :/ przelewaią krew z Jnspiracyi Jego, wszyscy wpowszechnosci Katolicy, tak dalece, ze ani Dom, ani Miasto, ani Kosciol przy zyciu Jch od rąk Okrutnych nieubespiecza. Et effunderunt Sanguinem Jnnocentem per Circuitum Sanctificationis, et Contaminaverunt Sanctificationem Mach: 1mo. Kiedy o koło Sta Tysięcy Ludzi, bez względu na Jodność, Wiek y Kondycyą, Buntownicza wspolnie z Kozakami wyrznęła, wykłuła, y umordowała ręka, tak dalece ze Wiele Niemowląd w Zywotach Matek będących, ieszcze Swiata nieobaczywszy, wprzod umrzec, iak się rodziec musiały: Płacze tylko y Lamenta Matek nad Corkami, Bycow nad Synami, Męzow nad Zonami, Zon nad Męzami, Dzieci nad Rodzicami, Kolligacyi nad powinowatemi słyszane od rana do wieczora ku Niebu o Zemste na Krola y Moskwe były, ze przez Nich biada na Nich ta przyszła, ktorą dawno przepowiedział Jzaiasz

Prorok

Proroki Capi: 17mo Vae multitudini Populorum multorum, Sonabunt Populi sicut Sonitus Aquarum inundantium, et increpabit eum, et fugiet procul, et rapietur sicut pulvis Montium a facie Venti, et sicut turbo Coram tempestate In tempore vespere, et ecce turbatio in Matutino et non Subsiset, haec est pars Eorum, qui Vastaverunt Nos, et Sors diripientium Nos. Rowno Sobie Ta Tyranska z łoscią zasilona ręka iak z Swieckiemi tak Duchownemi bez wszelkiey rozniey y Dystynkcyi Charakteru Kapłańskiego postępowała Osobami, Jedną Smiercią Okrutną wszystkich dręczyła, iedno Mieysce, iedne Mogiły dla wszystkich wszędzie czyniła, bo Pan z Sługą y Poddanym, Xiądz Pasterz z Ludem y Owieczkami Swoiemi wiednym był Grobie złozony, podług Słow Tegoz S. Proroka Cap: 24to Et erit sicut Populus sic et Sacerdos, et sicut Servus, sic Dominus Ejus, sicut emens, sic ille qui Vendit, sicut faenator, sic is qui Mutuum accipit, sicut qui repetit, sic is qui debet dissipatione dissipabitur, et direptione praedabitur. Owo zgoła Miasta Wsie Dwory stały się puste, bez Mieszkańcow ze wszystkiego złupione, Klasztory wycięte y spustoszone, Osoby wnich pierwey Odarte, potym umęczone, Civitates factae Sunt desertae, Claustra desolata, Villae et Domus devastatae, Populus depraedatus, et trucidatus Isa: 54. Kościoły Same wktorych Bog miał Chwałę zrabowane, wKay: nie zamienione, Apparaty naczynia poswięcone zabrane, y z Trunkami roznemi do Ust zbuieckich przytykane, Ofiary S. przy Ołtarzach w Krwawe zamienione, Bog sam y Ciało Jego Nayswiętsze zniewazone przez Oboich Tych

Nieprzyiaciół

Jmc

Nieprzyiaciol, Moskwe y Buntownikow Jednakowych Schy:
zmatykow. Domus Sanctificationis Nostræ et Gloriæ Tuæ
Deus, ubi Laudaverunt Te Patres Nostri, facta est In depræ:
dationem, et Omnia desiderabilia Nostra Versa Sunt in
ruinas Isa: 54to. Sancta in Manu Extraneor facta sunt,
Templum Ejus, sicut Homo ignobilis, Vasa Gloriæ
Ejus Captiva Abducta Sunt, trucidati sunt Senes Ejus
in plateis, et Juvenes Ejus in gladio Inimicor, et Ecce
Sancta Nostra, et pulchritudo Nostra, et Claritas Nostra
desolata est, et Coinquinaverunt Eæ Gentes Macha: Lib. 1mo
Cap: 2do.

A gdy y na Samey Konfederacyi Barskiey Ten Ogien Bun:
towniczy z Moskalami Ogarnie niebył dysponowany, Zazas
Konfederacya po utracie y zabraniu w niewolą znaczney
Części Obywatelow do reyterowania się na Wołoszczyzne
przymuszona, płacze Oyczyzna nad zginionemi, a do zy:
iących Mowi aby prosili o Miłosierdzie Boga. Educavi
Vos cum lætitia, et Amisi, Vos cum luctu, modo Autem quid
faciam Vobis, Ego Vidua Sum et derelicta, ite Filij, et peti:
te a Domino Misericordiam Esd: Lib: 4to Capite 2do.

Słuchaią Matki Synowie, Wołaią wszyscy Konfederaci
Jednym głosem podniosłszy w Niebo Oczy Et clamave
runt Voce Magna In Cælum Mach: Lib: 1mo Cap. 3tio
O Panie odwroc Gniew Swoy od Nas y niepamiętay dłuzey nie:
prawosci Naszych, Wszak My wszyscy Lud Twoy iesteśmy.
Ne irascaris Domine satis et ne ultra Memineris Iniquita:
tis Nostræ, Ecce respice Populus Tuus Omnes Nos Isa: 54to
Proszą zwyciągnieniem Rąk ku Niebu wszyscy Boga

o pomoc

o pomoc y ratunek, przeciwko prześladuiącemu Ich Nie:
przyiacielowi, y uzalił się Bog nad Niemi, y wysłuchał
Ich prędko Swiadczy Ekleżyastyk Pański Capite 4800
Invocaverunt Deum Misericordem et expandentes ma:
nus suas extenderunt ad Cœlum, et Sanctus Dominus
Deus Audivit Cito Vocem Ipsorum. I spełniły się Sło:
wa Izaiasza Proroka Cap: 19no Clamabunt ad Do:
minum a Facie Tribulationis et mittet Ejs Salvatorem
et propugnatorem qui liberet Eos, et in Die illa erit
Dominus Consolator residuo Populi sui. Bo znale:
zli względy y Protekcyą przeciwko Nieprzyiaciołom Swoim,
u Nayiasnieyszey Porty Ottomanskiey, oraz pozwolenie
bawienia się w Kraju Jey do Czasu podobanego odebrali,
gdzie zaraz przeciwko Imperatorowey Rossyyskiey
uczynili Manifest, o zbuntowanie Chłopstwa prze:
ciwko Katolikom y Sobie Samym. Nizeli zas Ten
Manifest doszedł Wiadomosci Imperatorowy, Juz
Krol w Warszawie napisał Deklaracyą, y kazał ią In
Publicum wydać Xciu Repninowi, oczyszczaiąc Niby
z Tego Imperatorową, że ona niby ani wie, ani iest przy:
czyną tego, y omywa ręce iak Piłat po krwie rozla:
ney, y pozor dla zaćmienia Ludu czyniąc Dysponował
Repnin Moskwe, a Krol Jmć Panow Branickiego y
Stępkowskiego z Chorągwiami Komputowemi, aby po:
skramiali tę Bunty, lecz przez długi bardzo Czas pa:
trali tylko na to, a potym złapawszy z Nich kilkaset,

y Zniemi

Jmć

y z niemi niezmierną Liczbę Sreber roznych Koscielnych y Obywatelskich, tudziesz Pieniędzy kontentowali się Łupem wzaiemnie Między Siebie podzielonym; Z tych Wszystkich mało co dla Oka Exekwowali, y Samego Kommendanta na mowionego y Uprzywilejowanego Guntę, chcąc z Nim Inspiracye Swoie zgasić, kilkadziesiąt do Fortecy Kamienieckiey y Lwowa oddali, reszte zas w Mundury Moskiewskie postroiwszy Między Woysko zabrali, daiąc odgłos y Innym na Ukrainie ze Wszelkiemi Sposobami od Polakow y Turkow będą przesladowani, ieżeli niebędą uchodzić do Moskwy; Jakoż z Tego postrachu Trzy Części prawie uciekło do Moskwy, ktora kontenta z Tego była, Jż mało co maiąc Woyska Sobie z nich przeciwko Turkom y Polakom zrobiła Dywizyą Na ktore uzbraianie się y powiększenie Moskwy w Polszcze Porta Ottomańska patrząc tudziesz nad wypodmianiem do Miasta Jey Bałty Woyska Moskiewskiego, z Skodą y zgubą Tam będącego Woyska Swego zadziwiona, a przez Konfederacyą Barską Oswiecona zostawszy, Jż Moskwa y Krol przez Nią posadzony w Polszcze na Tronie, myslą o zgubie Polskiey y Porty Ottomanskiey. Wydała Woyne tak Moskwie iako tez Krolowi y Adherentom z Moskwą trzymaiącym, y byłyby zaraz Woyska Tureckie na ~~[illegible]~~ przesladowanie Nieprzyiacioł w Kray Polski Weszły, gdyby nie usilne przyznać można z Szczerey y prawdziwey Miłosci Dobra Pospolitego

Pospolitego JW. Podczaszego Litt. Starannosci y prozby przez Uwagę, zeby była Ipsa Medicina venenum, Marszu Onychże przez Demonstracye Cesarzowi Jmci Tureckiemu nie wstrzymały.

Nie mogli zaś Konfederaci Barscy przed Portą ochronić od Oskarzenia Krola z przyczyny, zeby Ich miała była tym samym za podeyrzanych, gdyby byli Moskwę o czynnosciach w Kraju Polskim oskarzali; a o Krolu nic nie mowili, ponieważ by tyle dokazywac niemogła, gdyby Krol z Narodem, iednego z nią nierozumiał; a zatym pokazuiąc Moskwa y Krola, iedno przeciwko Porcie y Narodowi Polskiemu nierozumieiących pokazac musieli, y to, ze Narod unikaiąc zguby, y zchraniaiąc się przed Niewolą donosi to Porcie, Ostrzegaią y tyle żąda zasłony, aby Porta Woyne przeciwko Moskwie, nie w Polszcze, lecz w Kraju Moskiewskim prowadziła, a zaś Narod Polski przeciwko Polakom Adherentom Moskiewskim Swoim Nieprzyiaciołom konfederowac się będzie w Kraju własnym. Była Tey Nadziei Konfederacya Barska, ze po wydaney Woynie Moskwie przez Portę Ottomańską Woyska Moskiewskie z Kraju Polskiego Wyidą, y Sama wkrotce wrocic się do Niego Moze, ale widząc Moskwa ze Porta Jednego Roku niemoze się Krajowi Ich stac niebespieczną, dysponowała Więcey Woyska do Polski na Zniewalanie y dręczenie Tych, ktorzy by się nie Jednomyslnemi z Moskwą y z Krolem Okazali: A zatym

Narod

Jmć

Narod Polski zobydwoch Stron Jednakową Smierc y zgubę widząc, albo zezwolic na to co Moskwa z Krolem napisała a tym Samym Siebie y Potomkow zgubic, albo niemaiąc Siły Opponowac się tak liczney Moskwie tym Samym zginąc tylko anic nie zrobic ku Ocaleniu: Oyczyzna zaswidząc Synow rozdwoionych Jednych przy Moskwie przez Slepotę Łakomstwa y pyche, Drugich przy Sobie, Wierze y Wolnosci, niemogła się spodziwac dobrego wtakowym zamięszaniu Sukcessu, a ztąd zpłaczem utyskowac poczeła zprzeyrzenia, ze gdy Synowie skonfederowani są za Granicą, a Moskwy tyle się wKray Polski sciągneło, zapewne albo niewolą utwierdzą y Warę do reszty przez niesprzeciwienie się Jm zagubią, albo iezeli się ktorzy Gorliwi Synowie Opponowac będą, poginą; y Krwią obfitą z Żalem Matki Strapione będą Miasta y Pola Trupami zas napełnione zostaną, Mieysca dzikie płakac nieprzestaną, Niewiasty nad Oblubiencami, Zony nad Mężami, Corki nad Oycami, niemaiąc znikąd pociechy, Miasta wywracane będą, y Ziemia spustoszona; Jedni Cieszyc się będą w Pokoju natenczas, gdy drudzy ginąc y złość nieprzyiacielska zmagac się będzie, a ktoz Mie wtakowych Dniach Strapioną Oyczyzne poratuię, albo od dymow, Smutkow, uciskow, utrapieniow, y Katuszow uwolni; Vae mihi Vae mihi quis me liberabit In illis Diebus. Ecce fumus et plaga, et tribulatio, et Angustia

Jmc

angustia et flagella, Ecce erit amona vilitas sup Terram Sicut putent sibi directam pacem, et tunc ger: minabunt mala, gladius, fames, et magna Confusio mortui sicut Stercora proitientur, et non erit qui Consoletur eos, dereliquetur enim Terra deserta, et Civitates ejus deicientur, Lugebunt Virgines, et mu: lieres non habentes Sponsos, Lugebunt Maritatae non habentes Viros, Lugebunt Filiae Eorum non habentes Adjutorium, Esdr: Libr 4to. Cap: 16to.

Ale Bog Sam, pozostały w Kraju Narod pobudza do Obrony, Woła iak na Synow Swoich, aby przy Honorze y Wierze Jego S. Męznie brali się do Woyny, y Obiera się Jch bydz Wodzem aby się niebali, aby wszyst: kie przypadki y utrapienia tak Cierpliwie prosili, ia koby tu pewnego Dziedzictwa niemieli, upewnia Jch ze złość od Nich y nieprawość wkrotce odrzu: cona będzie, a Sama Sprawiedliwość Panowac, Audite Dilecti mei dicit Dominus Ecce adsunt Dies Tribula: tionis et de his Liberabo Vos, ne timeatis nec haesite: tis, quoniam Deus Dux Vester est, Audite verbum, plebs mea, parate Vos In pugnam et in Malis sic estote, quasi Advena Terra quoniam adhuc pusillum et tolle: tur inquietas, a Terra et Justitia Regnabit In Vos Esdr: 16to.

I gdy po roznych Woiewodztwach Sprzymierza się y Konfederuie Narod przy Obronie Wiary S. Praw

y Wolności

Jmć

y Wolnosci. Tym Okrutniey Krol przez Moskiewskie Ręce Roskazami swemi nad Krwią Niewinną czyni Tyrannie, Wszystkie Siły Obraca na krwie rozlanie y Zaboystwo, dodaie Ludzi, Armat, Kol, Kartaczow, Prochow y Ammunicyi z Cekauzu Warszawskiego Moskwie na zgubę Polakow prawowiernych Katolikow, y gdy o pobitych w ktorym Mieyscu usłyszał niemogł oczywistego zataie ukontentowania.

Dopieroz w dalszym Czasie gdy się wzmacniac poczęły Konfederacye przy Jmć Panach Puławskich z Wołoszczyzny do Polski przybytych, przy Jmć Panu Bierzynskim przy Jmć Panu Czarneckim, przy Jmć Panu Malczewskim ktory z Xięgi Zywota powinien by bydz wygluzowany y Jnnych Wielu; Jakie czynił usilnosci na zniesienie Jch, iakie Moskwie obiecywał za Głowy Niektorych Rekompensy, iakie w Nieswizu w Krakowie, a zgoła w Całey Polszcze y Litwie przez swoie Subordynowane Osoby czynił Fakcye, zdrady, poroznienia, Scyssye, w Konfederacyach, iakie rozsyłał Pieniądze Moskiewskie y Dyssydentskie, iakie czynił Ofiary Krzeseł, Orderow, Starostw, Krolewszczyn, dla złamania Przysięgi y odstąpienia Boga, a zatracenia Wiecznego Duszy, Jakie o nieprzełamanych rozrocał Listy, że są Jego Przyiaciołami, aby Jch Tym Samym w Suspicyą u Woyska y w niedowiarstwo wprowadził, y do porzucenia Jch w Potyczkach, lub wcale oddzielenia od

Nich

Jmć

od Nich Ludzi omamiał, Jakie okrucieństwo czynić na kazywał, z Wziętemi w potyczkach Konfederatami, Jakie wysydzenia z Tychże Samych Niewolnikow.

Jakie ulewow krwie większey podawał Moskwie sposoby, aby na Mieysce Straconych Swoich Ludzi brali Polskich Poddanych y niemi zawsze bez Umnieyszenia Liczby Woyska woiowali.

Jakie potaiemne Miastom Gdanskowi Toruniowi Elblongowi y Jnnym Dyssydentskim czynił zalecenia, aby Moskwę dla Swego Jnteressu przeciwko Polakom wspierali, y skutkiem to, dawszy przeszło 12000. Woyska y znaczne Summy tak Krolowi iako też Milicyi Swoiey uczynili.

Jakie potym wymyslił dla Moskwy zachęcenia dla lepszey bicia się ochoty, owe Klasztorow, Kosciołow, Miast, Wsi, Dworow, niewinne Rabunki, Klasztorow Panienskich zburzenia y profanowania, owe Niewiast rozney Kondycyi z Cnoty odzierania, owe Sług Boskich y Kapłanow na Spiegow brania pod karą zgubienia Całego Klasztoru, gdyby Jch zdradził.

Jakie Aktow publicznych, honor, Fortunę y Zycie Patryotow ubespieczaiących po Wdztwach Ziemiach y Powiatach przez Moskwe wydziranie.

Jakie Omamienia z Sobą trzymaiących Slepo przez przedrukowanie Gazet, zmyslenie Listow, Deklaracyi, assekuracyi y Jnnych Pismow.

Jakie przeymowanie na Swoią Stronę roznych Osob

pokazy:

pokazywanie Jm u JmP Pana Ogrodzkiego dla ufundowania Jch w dobrym trzymaniu o Sobie, takich Papierow iakiemi kto mogł bydz omamiony.
Jakie exkuzowania się proszącym za Konfederatami aby byli uwolnieni, że niemoże Jm nic pomoc, tylko nad Niemi wspolnie iak Krokodel ubolewac.
Jakie zakazy kilka krotne po Warszawie, aby się nikt nieważył pisac Więcey nad to co tu w Warszawie iest Clapicum, y dla tego Baiek nieskonczonych przed każdą Pocztą rozsiewanie.
Jakie Gazet u Siebie Formowanie, iakie Monitorow przeciwko Wierze S. y Kosciołowi na zaraze y syderstwo drukowanie.
Jakie Paszkwielow przeciwko Nayzacznieyszym Osobom Naydotkliwszych za Granice przez Fryza y Jnnych do Druku posyłanie, a dla Kalumnij y natrząsania się przez JmP P. Poninskiego Kuchmistrza y Jnnych po Warszawie na Pokojach rozrzucanie z obelgą y Kontemptem Całego Narodu Polskiego.
Owo zgoła Czego złość y Okrucienstwo Moskwy widoczne z wiadomoscią Całego Swiata, z Narodem Polskim y w Kraju Polskim dokazywała, Tego wszystkiego Jnstrumentem wynalazcą y Autorem był Krol Polski, urodzony ale odrodny Polak.
Na Ostatek Czego Moskwa wymyslec nie mogła, w Tym Jey poddawał Sposoby, czego poiąc nie

potrafiła

Jm

niepotrafiła w Tym Jey otwierał Oczy, czego wykonywać wzdrygała się, do tego ią przez Roskazy swoie przywodził, y w ktorey Jm czynności płacz Ludzki Serce ściskał y Ręcę wiązał, do tey uskutecznienia swego Jm Okrutnego Kommunikował Serca, gdyż każdę Nieszczęście naywiększe, naykrawsze, y nayokrutnieysze Polakow, swoim Szczęściem y ukontentowaniem nazywał, y zpoł Czyncami swemi Cieszył się. Exultatio Eorum sicut ejus, qui devorat in abscondito. Habac: 2do.

Iakże Mći Xże Biskupie y ieszcześ Nas pozostałych, ze wszystkiego wyzutych, y nic więcey nad Dusze w ciele y życie we krwi niemaiących pociągasz, y do onych Krolowi Ofiarowania? Czy ieszcześ niedopełniona Ta miara, ktorą sobie wymierzył, tak wielo ulewami krwie z Tylu Tysięcy Braci y Poddanych Naszych wycisnioney? czy małesz ieszcze płyną Rzeki z Łez wylanych od Wszystkich Generalnie Ludzi, ze Krol zatopić się w nich niemoże? czy naostatek tak ciche ieszcze te wszystkie płacze, krzyki, ięki, Lamenta całego Narodu, Same Niebo przebijaiące, ze ieszcze ię powiększać y do niech zagrzewać staraz się Mći Xże Biskupie Processem Twoim, ze ieszcze dla reszty Nas prawowiernych zguby dla Ostatka Krwie wylania, dla Samych Dusz straty, dla Samey Smierci przyspieszenia, każesz Nam bydz mu posłusznemi, a pod Miecz y rękę Jego Okrutną nachyliwszy Głowę wołać do Boga, aby mu tego Zaboystwa niepamiętał, y musisz Nas koniecznie do przyięcia Tego Męczenstwa, aby potym Potomkowie Nasi, w błędach zaszczepionych

przeklętemi

Jmc

przeklętemi zostali, y Nas na wieki przeklinali, O Serce? O! Pasterzu, o Gorliwości! że znaiąc y widząc Okrucieństwo y Katownie ba Smierć Samę dla Nas nagotowaną, Smiesz Nas iak Drugi Horyusz Twoy niedawny poprzednik, ale widoczniey Owieczki Twoie, Male Pastor et perfice Pater prowadzicc pod Nieprzyiacielską Rękę Furyą y potęgę; a Bog Nas iuz nie Dziś przestrzegł abyśmy się Go strzegli, y unikaiąc nieszczęścia od Niego uciekali, bo przez Całe Zycie Swoie nieszczęśliwy będzie przykazuiąc, abyśmy czyny Jego bezbożne dla przestrogi potomności na Twardych pisali Kamieniach, y upewnił Nas, że niebędzie z Nasienia Jego żaden Więcey Siedział na Tronie. Terra Terra Terra Audi, hæc dixit Dominus, Scribe Virum Istum Sterilem, qui In Diebus suis non prosperabitur nec enim erit de Semine Ejus Vir, qui Sedeat super Solium et potestatem habeat ultra, Jerem: Cap: 22do

Nakazuiesz Nam posłuszeństwo y Wierność Krolowi, na Fundamencie Listu Ogolnego Oyca S. y tym tylko zachęceniem, tudziesz pochwałami Krola, Process Cały zapisałeś Trzyarkuszowy, a o Wierze S. do ktorey się obrony Osobliwie w tym Czasie wszystek Opis Listu Tego sciąga, ani wzmianki naymnieyszey nieczynisz; Powiedz Nam co iest Pierwszego, czy Prawo względem Boga, Kościoła Jego y Ludzi, czy względem Władzy,? ktore Prawo pierwsze, czy Narodowe czy Majestatu,? a gdy nic nieodpowiadasz, Ja Ci mam honor donieść, y Oświecić Cię, że Pierwszy Bog iak Człowiek, Pierwsza Wiara S. Katolicka Rzym

Ska

Jmć

Rzymska, iak błędy Dyssydentskie, pierwszy Narod iak Krol, Pierwsze posłuszenstwo Prawom Narodowym, iak Krolowi, bo y Krol posłuszny mu bydz powinien, y nad Niego iest Szacownieysze y silnieysze, a zatym przez Takowe postępki Twoie Mći Xże Kanclerzu Biskupie Warszawski daiesz poznać Całemu Swiatu potrzebę wtym Swoią własną, gdy zachęcasz, nie do Obrony Wiary S, o ktorą Kosciol Wojuiący nay pierwszą ma troskliwość, ale do posłuszenstwa Krolowi, że Cię za posłuszenstwo mu we wszystkich nieprawosciach y bezboznosciach wyniosł tak wysoko na Kanclerską y Biskupią dostoyność.

Wiesz dobrze Mći Xże Biskupie Warszawski, że Ten List okolny do Całego Chrzescianstwa y Wiernych Chrystusowych wgeneralnosci pisany względem Wiary, y posłuszeństwo że nakazuie Monarchom, to Sprawiedliwie, bo żaden znich na Wiarę ani przeciwko Kosciołowi nie podnosi ręki, a dotego że po Całym Swiecie Narody Rządzą się Poddanemi, y Krolowie rządzo się nad Niemi Panami.

Ale tu u Nas w Polszcze gdzie Narod Wolny, Obierać Sobie powinien Sam Krola, y dopiero z Miłosci y upodobania Go nad Wszystkich, poddaie się pod Władanie Jego, dla lepszego Rządu y szczęsliwosci Swoiey, y tylko putąd Obiecuie Krolowi posłuszenstwo, pu:

kąd.

Jmć

pukąd się Krol posłusznym Prawu y Opisu Paktow Konwentow Staie; Samo zas, tych choc w Jednym Punkcie przez Krola złamanie Wolnym Narod czyni od posłuszeństwa, y do Tey przywraca Go Wolnosci, ze gdy naprawic Krola niemoze, Jnszego lepszego Wolnemu Sobie dla lepszych Rządow y bespieczenstwa Obrac, y tylko Ten Jeden Narod tak Wolny y tak od Boga uprzywileiowany, powtore ze Tu w Polszcze Woyna o Wiarę przeciwko Moskwie y Krolowi z adherentami z przymierzonymi na Jey zgubę. A czy mogł zes Mći Xże Biskupie bez naradzenia się z Jmć Xdzem Nuncyuszem Rzymskim y Duchowieństwem Polskim, a choc Dyecezyi Swoiey, albo przynaymniey, bez wewnętrznego przeswiadczenia wydawac taki Process y ieszcze raz mowic Taki Process, w ktorym opuszczasz, Boga, Wiarę, Przysięgę, y Obowiązki Twoie Biskupie, a samo tylko nakazuiesz posłuszeństwo iako Kanclerz.

Czy niepowinien zes był, chcąc się przynaymniey ten raz pokazac dobrym, Języki Ludzkie o Sobie wstrzymuiąc, napisac do Oyca S. ze Ten List ktory do Niego Krol pisał, obiecuiąc Wszystkie zamachy na Wiarę S. odwrocic, y przeinaczyc, aby mu tylko Cały Narod był posłuszny, ze to był iak znasz doskonale Machiawelski Filuterski, Szalwierski, omamiaiący, y Punt

na Ostatnim

na Ostatnim Senatus Consilium, dlatego wtey mierze umyslnie napisany, aby mogł Krol nieznaiących Siebie Ludzi y Sam Kosciół S. oszukac y oczy zaslepic, zenie przeciwko niemu nieczyni; niech będzie wyklęty od Rzymu, za takową Smiałość, bo kazdy, kto zdradliwie czyni Dzieło Boskie: Mowie y do Ciebie Mći Xże Biskupie Przeklęty iest od Boga; Maledictus qui facit opus Domini fraudulenter Swiadczy S. Jeremiasz Capite 48vo. Obiecał Krol y przysiągł Nam dotrzymac Paktow Konwentow, a iestże Jeden Punkt, ktoryby niebył złamany; Zamilkł nato Narod widząc ze się Kolorem y mocą Moskwy zasłania. Ale Bog zywy, niemogąc ścierpiec Filuteryi Jego krzywdy Swoiey y Narodu, odezwał się przez Ezechiela Proroka Cap: 17mo Dicit Dominus Vivo Ego, quoniam Juramentum quod Sprevit et factus quod praevaricatus est ponam in Caput Ejus, et Omnes profugi Ejus cum Universo Agmine suo gladio Cadent, residui autem, in Omnem eventum dispergentur. Obiecał Narodowi, ze zaraz po Elekcyi Weydzie Moskwa do Kraiu swego, zarzekał się, a na Stronie mowił, weydzie prawda, ale chyba za kilka Lat, iak swego dokaze. Woła Prowerbialista Panski Tolle Vestimentum Ejus, qui spopondit pro Extraneo Proverbiorum 27mo. Obiecował szczerze iść z Narodem y niby się znim naradzał wpoczątkach, ale to tylko czynił dla wybadania myśli, bo potym Moskwie wszystkie Sekreta powydawał niesłuchaiąc przestrogi Boskiey. Causam Tuam tracta cum Amico, et Secretum Extra

neo

Jm

neo ne reveles Proved: 26to Obiecował tyle kroc razy sta:
rac się o uwolnienie Biskupow Senatorow y Posła,
a dotrzymał ze Tego,? ieżeli tylko nie smiał się z tego, ze
Polacy tyle mu ieszcze wierzą, Obiecał y teraz wysłac
do Moskwy Posła w Teyze Samey Okolicznosci, a dotrzy:
mał ze tego,? mamiąc Ludzi, ze Go Jmperatorowa nie
przeymie, znaiąc się z Sobą, na slepo co czynią były
zdania na Tymze Senatus Consilium, choc Go tak na
zywac niegodzi się, aby wysłał Posłow do Potencyi Ka
tolickich, a wysłał ze Ktorego,? albo Jezeli Ten Punkt w
Resultatum napisał,? do Samych tylko Dyssydentskich
w ktorych zaufany wysłał, donosząc w Jakim Stanie
Jnteress, obiecał nic nie czynic, coby było przeciwko Prawu,
y na to przysiągł, a dotrzymał ze Tey Obietnicy Bogu?, a
gdy Bogu Stworcy Swemu niedotrzymał Wiary, a iakze
ma dotrzymac Oycu Swiętemu,? ktory Skrytosci Serca
Jego y umow na zgubę Wiary nie tak wiadomy.
Powinieneś był Mgi Xże Biskupie oskarzec przed Oycem S.
y Xdza Antycego y Pidzotego przekupionych, ze Oni Jnteresso:
wani są, nie tylko Względem Krola, ale tez Moskwy y Dyssy:
dentow, bo znaczne na to Wzieli Summy, aby Jm tam
wiary niedawano.
Ale iak ci przez Ciebie, mowic smiele y niezawodze się
Mgi Xże Biskupie w błędy wprowadzeni y przez Ciebie
nakręceni, tak ty Sam wszystkie zdrady zguby na
Wiarę knowane na Wolnosci Naszę znaiąc pęta,
a ieszcze Smiesz Nas upewniac, ze nad Krola nikt

nie iest

Jmć

nie iest troskliwszy, o Wiarę Wolność y Uszczęśliwie-
nie Narodu, widząc Nas przy Obronie Wiary y Wolności
we krwie tąnących, y nato patrzących, że dla tego
się szczęgulnie Krol troszcze, Jż w przepowiedzianym
Moskwie Czasie, ieszcze swego niedokazał, y ieszcze
dotąd iak chciał y przyrzekł na Grobie Wiary y Wol:
ności niewyskakuie.
Chełpisz się żeś czytał Listy S. Apostołow Piotra y Pawła,
co Krolom należy Ziemskim, ale powłoczysz Powieką
Oczy nato, co należy Bogu Kościołowi y powinności
Biskupiey /: O ktorey Ja na koncu krotką uczynię
wzmiankę:/ przekładasz Nam przykazania Boskie
względem Krola, ktore my przez Antecessorow Twoich
mieliśmy tylko w Dziesięciu Punktach przepowiedzia-
nych, o O Krolu tam nic niemasz.
Co się zas tycze Krolow nauczali Nas, tak iak S. Pa-
weł, z Jnspiracyi Ducha S. przykazał w Liście do
Rzymian w Rozdziele Trzynastym, y S. Piotr, w Li-
ście Pierwszym Rozdziele nie Trzecim iakus wyra-
ził ale Drugim bydz posłusznemi Cywilnie wzglę-
dem Ciała, y to tylko potąd, pokąd Nam Krol w Do-
broci y posłuszenstwie Prawu staie się wzaiemnym,
y Miłości Narodu niezamienia w okrucienstwo. Ne
mini quidquam debeatis, nisi ut Jnvicem diligatis
W Tymże Samym Liście, dopieroż co do Duszy, do kto-
rey Krol nic niema, bo iako Sobie Bog zostawił
y namiesniczy

Jm

y Namiesniczey ią powierzył Władzy Kapłańskiey, tak też idzie zatym, że Ty Mći Xże Biskupie Warszawski w Warszawie tylko, dla Pieczęci Jntryg y Krola siedząc, iedno z Krolem rozumiesz y trzymasz, zebyśmy dla Ciebie y Dusze wprzepaść dali widząc iasno, że nas do Piekła prowadzisz, a niewidząc od Ciebie zachowaney Samego Chrystusa wprod Nauki. Bonus Pastor dat Animam suam pro Ovibus Suis. Juz tedy znaiąc się, że ty nieiesteś na Męczennika Stworzony, tylko dla Męczenia Naszego, niemożemy Cię nazwać dobrym Pasterzem, a zatym y słuchać, wtym co przeciwko Woli Naywyższego Pasterza, rozkazuiesz Nam, Sobie do Czasu powierzonym, y niemożemy Ci tyle zaufać, zebyś to Nasze posłuszenstwo czystością Swoią mogł na Strasznym Sądzie Boskim Oczyscić. Nad to mowi Tenże Sam Paweł S. w Liście Drugim do Tymoteusza Rozdziele Drugim, ktore Słowa albo roskaz, y do Ciebie się Samego wtym Czasie sciąga; Zalecaiąc nayprzod Modlić się do Boga za wszystkich Ludzi, to iest Cały Narod, a dopiero za Krolow y wszystkich na przełożeństwie będących, azebyśmy przy Jch Staraniu spokoyne, pobożne, y czyste Życie prowadzili, dokładaiąc zaraz, aby się Strzedz Heretykow y od Nich uciekać. Obsecro igitur, primum fieri obsecrationes, Orationes, postulationes, Gratiarum Actiones, pro Omnibus Hominibus, pro Regibus et Omnibus qui in Sublimitate sunt, ut quietam et Tranquillam Vitam agamus,

In Omni

Jmć

In Omni pietate et Castitate, hæreticum hominem de Vita. I takowe za takich bydz maią Modlitwy czynione, ktorzy są zwoli Boskiey, dopełniaią tych przepisow, y oto się staraią.

Ale ten czy moznasz mowic rzetelnie y według Boga ze iest od Boga, a nieraczey od Moskwy, czy moznasz wyznac, ze Krol przez Narod Obrany, a nieraczy Jn truzor Sztukami zdradą Gwałtem y mocą przez Moskwe Osadzony na Tronie Cudzym, gdy się nie o Utrzymanie, ale Strate stara Spokoynosci przez krwie rozlanie, o ktorym ieszcze za S. p. Augusta III. przestrzegał Nas Daniel Prorok zebyśmy się mieli na bacznosci. Et Stabit in Loco Ejus vilissimus et Jndignus Decore Regio, et Jn paucis Diebus conteretur, Non in furore nec Jn prælio, et stabit Jn Loco Ejus despectus, et non tribuetur Ei honor Regius, et veniet Clam et Obtinebit Regnum Jn fraudulentia Dan: IIImo.

Ten to iest Sam iak S. Prorok pomieniony przepowiedział, ktory zamiast pobożnosci bezbożnosć rozsiewa, y Ludzi od Boga odwodzi, y Boga Oycow Swoich nieuznaię, w pożądliwosciach tylko cały po uszy zatopiony, to wszystko czyni, co mu Lubość y wola dyktuie, a Narod zakłuceniem targa przez wspolne zdrady z Moskwą gubi, y Sam Sobie niebespieczenstwo gotuie; Et faciet juxta Voluntatem Suam Rex et elevabitur et magnificabitur Adversus Omnem Deum, et adversus Deum Deorum loquetur Magnifica

Jmo

fica, et dirigetur donec Compleatur iracundia, et Deum Patrum Suor non reputabit, et erit In Concupiscentijs Fœminarum nec quenquam Deor curabit, quia adversum Universa Consurget, et fama turbabit Eum ab Origente et ab Aquilone, et veniet in Multitudine Magna, ut Conterat et Interficiat plurimos.

Tento iest ktory Sekty Farmazonow, Dżistow, Adamistow, zaszczepienia Lutrow, Kalwinow, Schizmatykow utrzymuie, pomnaza wywyszsza, Zborzyszca Jm wystawia, Bałwany robi, a Kosciol Chrystusow roynuie y Wiarę S. Obola, z przybanemi Sobie Mężami, z Czego Jch wszystkiego wydaie Ezechiel Prorok y pokazuiąc czyny Palcem Jch mowi do Narodu. Filij Hominis leva Oculos Tuos ad Viam Aquilonis et ecce ab Aquilone, porta Altaris idolum, Zeli In ipso Introitu, videsne quid Isti faciunt abominationes Magnas, Ingredere et Vide abominationes pessimas quas isti faciunt hic, et Ecce Omnis Similitudo reptilium et Ammalium abominatio, et Universa Idola depicta, et Ecce in Ostio Templi Domini inter vestibulum et altare, quasi Viginti quinq Viri dorsa habentes, Contra Templum Domini, et facies ad Aligentem qui sunt viri qui Cogitant iniquitatem et tractant Consilium pessimum in Urbe ista Dan: 18vo et 11mo.

Tento iest, ktory zamiast czystosci sprosnosci rozlewa po Całym Tym Miescie, niewymieniam Jakie,

ale

ale Czeasz Proroki upewnia że przeklęte; Maledictum et mendatium, et homicidium, et Adulterium, Inundaverunt et Sanguis Sanguinet tetigit Cap: 4to J Ezechiel w Rozdziale 22gim Unusquisq; Uxorem Proximi sui operatus est abominatione, et Socer nurum suam poluit nefarie, Frater Sororem suam, Filiam Patris sui oppressit inte; Zgoła tak nieprawość przy podwyższaniu Jego wygurowała, że Cnoty zgasiła, Niecnoty przyozdobiła, Niegodziwości pomnożyła, Krew własną Rodzeństwa zplugawiła, wszystkich Niecnot rodzay do Warszawy na mieszkanie sprowadziła, y po całym prawie Kraju na zgubę Dusz Prawowiernych rozmnożyła, zapatruiąc się więc na takowe Jego Akcye Dzieła y Sprawy, gdy poczynionych tylo za Niego Nabożeństwach y do Maiestatu Boskiego zanoszonych Supplikacyach, Nic go to lepszym nieuczyniło, owszem rozumieiąc że Go oskarżemy mścił się na krwie Niewinney, y Swiadkiem Sam iestes Mći Xże Biskupie że przez Swoie Usta zakazywał Supplikacyi Kazań, y Nauk Apostolskich dla Prawowiernych Katolików, a Bluźniercow rożnych Bogu y Wiary S. nieposkłamiał, owszem Sam co tylko mogło bydź z obelgą Maiestatu Boskiego, wszystko to starał się wypełnić; Sex Sunt quae odit Dominus, et Septimum detestatur Anima Ejus, Oculus sublimes, Linguae mendacem, manus effundentes Sanguinem Innoxiae,

Cor machinans

Jmc

Cor machinans, Congitationes pessimas; pedes veloces, ad Curendum in malum proferentem Mendatia, Testem fallacem, et cum qui Seminat Inter Fratres discordias Prov: 6to. Przez co wpadł w tak wielką nienawiść u Boga, że niemożemy się spodziewać, aby iuż od Nas iakowe za Niego przyniosł Modlitwy y wcale by Nam się modlić za Niego nienależało, po niewaz się Bog Oswiadcza, y wszystkich upewnia, że nie przeymie Jch za Niego choc w poście czynionych, bo Go ze wszystkiemi sprzymierzonemi na Wiarę S. y przeciwko Bogu Samemu Obiecuie karać Mieczem, głodem, y Nagłą Smiercią. Cum gejunaverint non exaudeam preces Eorum, et si optulerint hollocausta multa et victimas non suscipiam Ea, quoniam Gladio et Fame et peste Consumam Eos, Jerem: 14to.

Mowie zatym że ani Nam się modlić zatych nienależy ktorzy in Sublimitate zostaią, bo przewyższyli wzło: sciach Oycow Swoich, gdy każdy szuka tylko sposobow y starasie dokonać Tey złości ktorą ukrywa w Sercu dla zdrady y zguby drugich, Mowie to do Was co zprzy: mierzeni z Moskwą y z Krolem iesteście. Sed et vos pejus operati estis qm Patres Vestri, Ecce enim Unusquisq ambulat post pravitatem Cordis sui Jerm: 16to. Ile Samę nieprawości Wasze oddzieli Was od Boga Waszego, y Grzechy Wasze zasłoniły Oblicze Jego aby

Was.

aby Was niewysłuchał, Jmć poniewaz ręce Wasze zmaczane krwią niewinną, usta Kłamstwem, y Języki Machiawelskiemi wykrętami. Iniquitates Diviserunt Inter Vos et Deum Vestrum, et peccata Vestra absconderunt Faciem Ejus a Vobis ne exaudiret, manus enim Vestræ polutæ Sunt Sanguine, et Digiti Vestri iniquitate, Labia Vestra Locuta sunt Mendatium, et Lingua Vestra iniquitatem fatetur Isai: 59no.

Bog zas Sam zato zescie kłamstwami y podstępami Lud Jego zwodzili y wten czas gdyscie gotowali na Karki Narodu Miecze, ogłaszaliscie Pokoy abyscie Nas spiących porzneli. Quia Locuti estis Vana et Mendatium decepistis Populum Meum dicentes: pax et non est pax Ezechi: 16tio. Mscie się za Lud Swoy nad Wami Obiecuie, Mieczem Was liczye, y wszystkich wygubiec, zescie Głosu y przestrog Jego niesłuchali, y czyniliscie Złosci w Oczach Jego y Obraliscie Zego Krolem, ktorego On niechciał. Numerabo Vos In Gladio, Et Omnes incedæ Corruetis proco quod vocavi, et non respondistis, locutus Sum et non Audistis, et faciebatis malum In Oculis meis, et quæ Nolui Elegistis Isa: 55.

Otoz masz Mći Xże Biskupie Czyste Intencye Krola, y Jego wspolnych z Moskwą Sprzymierzencow, ktorym Bog za nie taką Nadgrodę Obiecuie, Jeszcze Nasz chcesz za Niemi prowadzic na zgubę, Ey postrzesz się, a przypomniey Sobie teraz moie Słowa

ktore

Jmć

ktore czynic raz Panom nadskakuiącemu przy Obia:
dach mowiłem, kiedy siądziesz do Stołu Xiążęcego, miey
baczność niepragniey Jego posiłku, ktorym za chleb
kładą Matactwo, a to tak iest niestrawne że ie
kiedy kolwiek Osyrowiałe zrucisz, y stracisz dobrą
mowę o Sobie, quando Sederis ut Comedas cum Princi:
pe attende, et ne desideres de Cibis Ejus, In quo est pa
nis Mendatij Cibos quos Comederas evomes, et perdes
pulchros Sermones Tuos Pro: 23tio.
Juz się stało Mći Xże Biskupie, iuześ zabrnął głębo:
ko, bo mowic mogę żeś iuz utonął, ale mogłes Tego
Nieszczęscia Ciała y Duszy uniknąc, bo znałes że ci
wszyscy Xiążęta godzą na zgubę Narodu, y dla tego
znim zdradliwie postępuią, Pieniędzmi nie tak prze:
kupieni iak w Mocy Moskiewskiey zadufani, że po
wytraceniu Polakow Prawowiernych Wolność zgi:
nie, y rownych Sobie miec niebędą, bo Jm się ukło:
ny Szlachcie dla Interessow, y Sądy niezawsze zpra
ktykowane nadprzykrzyły. Omnes Isti Principes
declinantes Ambulantes fraudulenter aes et ferrum
Universum Corrupti Sunt Jerem: 6to.
Ci to są, Między ktoremi gdyby kto obszedł wszyst:
kie Pałace y Ulice nieznalazłby ani Jednego Spra:
wiedliwego ani Prawowiernego: Circuite Vias aspi:
cite et Considerate et quaerite In Plateis an Inve:
nietis Virum facientem Juditium et quaerentem
fidem Isaiae 5to.

Bo lubo

Bo lubo wtych Czasach utrzymuią y formuią rozne Sądy ale tylko dla prywaty Swoiey, y pognębienia do rezty uciśnionych Ludzi;
Ci to są ktorzy wyszuszali dawno Drewka do zapalenia Tego Ognia na upieczenie Narodu, y zarzące Węgle zbirali do Lulek Dyssydentskich aby Nam pod Nos kurzyli: Sicut Carbones ad prunas et Ligna ad ignem sic homo iracundus Suscitat rixas. Ale w Bogu Nadzieja, zegdy się Drewka wypalą y węglę wygasną wraz zgubą Jch upały ostygną. Cum defecerint Ligna extinguetur Ignis et Susurrone Subtracto Jurgia Conquiescent. Prover: 26to.
Ten to iest zbior, to Groną, ta Kompania Xiążąt, Senatorow, Ministrow, Dygnitarzy y Urzędnikow w Warszawie zgromadzonych ktorzy oddaliwszy się od Boga prawdziwego gadali przeciwko Niemu, Kłamstwa y Sekty przewrotne, a Nauce y Przykazań Jego przeciwne utrzymywali, na ktorych zali się przez Ozeasza Proroka y za Niewdzięczność odkupienia Jch krwią włozną spustoszenie Jm przepowiada. Vae Ejs quoniam recesserunt a Me, Vastabuntur quia praevaricati sunt Jn me, et Ego redemi Eos. et Ipsi locuti sunt Contra me mendatia, Ozeae 7mo.
Ci to są ktorzy zatopieni wnieprawosciach Boga nie znali, przeciwko Niemu bluznili, Mocy uwłaczali y zgorszeniami Lud zarazali, Biada Jm będzie mowi S. Izaiasz Cap: 2do. Vae Genti peccatrici Populo gravi

Jm

gravi iniquitate Semini nequeam Filijs Sceleratis dere:
linquerunt Dominum Blasphemaverunt Sanctum Israel
alienati Sunt retrorsum.

Ci to są ktorzy niemieli Boiazni Boga niezachowali
Przykazań Jego, Nasmiewali się z Kazań Nauk Spowie:
dzi Offiar Swiętych Kościoły Same przez sprowadzenie Mo
skwy Spustoszyli z Osob Obdarli, Boga zniewazyli, Dni
Swięte wpłacz zamienili, gdy zgromadzonych w Kościo:
łach na Nabozenstwo Ludzi Kozacy y Moskale Batoga:
mi wypędzali y Kaliczyli. Sanctificatio Ejus facta est
sicut Solitudo, Dies Festi Conversi sunt In Luctum Sa:
crificium In Opprobium, honores Ejus In Nihilum
Matche: Imo.

Ci to są Między ktoremi wszystko zmieszane, krew,
Zaboystwo, hadel, niecnoty, za Cnotę niewierność,
zamieszanie, Krzywoprzysięstwa, ruina, rabunki,
oppressyi y gwały w Dobrach, zapamiętałość o Bogu
Sumienia pasz, Dusze Czartu oddane, Łamanie Slubow,
rozwody, Niezgody, niewstyt wszeteczności, Mowi
Duch S. Sap: 14. Et Omnia Commixta sunt Sanguis,
homicidium, Corruptio, et Infidelitas, turbatio et
perjurium, Tumultus Bonor Dei Immemoratio, Ani:
mar Inquinatio, Nativitatis Immutatio, Nuptiar
Inconstantia, Inordinatio Impudititiae;

Ci to są ktorzy zkliiwszy się w Jednę Ogniewo, z Kro:
lem Moskwą y Dworami Dyssydentskiemi staraią

się

Jmć

się wybić z pod Władzy Kościoła S. y Wiarę S. Katolicką zgubić usiłuią, y o ktorych S. Paweł przepowiedział w Liście ad Timotheos 4to Spiritus autem Manifestedicit, quia discendet quidam a Fide attendentes Spiritibus erroris et Doctrinis Demoniorum.

Cito są ktorzy pogardziwszy Namiesnikami Boskiemi odwruciwszy od Jch Nauk prawdziwych uszy, boich słuchaią, y maią Jnszych Nauczycielow, Farmazonow, Deistow, Heretykow, Odszczepieńcow na to umyslnie sprowadzonych, aby błędy iuz to w Księgach, iuz w Monitorach y w Kompaniach y przystołach rozsiwali; Erit enim Tempus cum Sanam Doctrinam non sustinebunt, sed ad sua Desideria coacervabunt, sibi magistros prurientes Auribus, a veritate Auditum avertet, ad fabulas autem Convertentur 2do ad Thimo: 4to.

O tym to Samym Teraznieyszym Czasie donosił nam Prorok S. Epi: 2da Erunt Magistri Mendaces, qui Introducunt Sectas perditionis, et cum qui redemit Eos Dominus negabunt, super ducentes sibi Celerem perditionem, et multi sequentur Eorum Luxuria per quos Via Veritatis blasphemabitur, hi vero veluti irracionabilia pecora, in Corruptione sua peribunt.

Ten to Czas y ci w nim są ktorzy prawdę y Naukę Boską zamienili w kłamstwą, Szanowali y służyli więcey Stworzeniowi iak Stworcy, napełnieni Wszelką nieprawością złością, chciwością gniewem, Zaboystwem zdradami y Machiabelstwem Qui Commutaverunt

Virtutem

Jmc

Virtutem Dei in mendatium, Coluerunt et Serviverunt Creaturae potius qm Creatori, repleti sunt Omni Iniquitate Malitia, formicatione, avaritia, Nequitia, pleni Invidia homicidio, contentione, et malignitate S. Paulus In Epistola ad Rom:

Ci to są ktorzy przy Krolu wposrod Miasta Warszawy, iak Wilcy Czuwaią na krwi Niewinney rozlanie, na Dusze zgubienie, aby się tylko Sami dobrze mieli; Principes Ejus, quasi lupi rapientes Praedam ad effundendum Sanguinem, et ad perdendas Animas, et avari ad sectanda Lucra Ezechi: 2do.

Ci to są ktorzy gdy Im się złość Jaka niegodziwa nad Bracią własnemi uda, zguby Ich cieszą się y rzeczami naygorszemi rozweselaią Serca Swoie. Qui letantur cum male fecerint exultant in rebus pessimis Prov: 2do.

Ci to są ktorzy zaciętością y złością Swoią na zgubę Narodu Cieszyli Krola, a fałszywemi Baykami y udaniami Xiążąt In Malitia sua laetificaverunt Regem et In Mendatijs Suis Principes Osiae 7mo.

Ci to są ktorzy zgłow, rozumow, obrotow, y zdrad nie godziwych robili Łancuch Okrutny na Wolność Dusze Prawowierne y Wolność, ktorzy Szlachtę Maiętnieyszych zgubić, a uboższych na Poddanych Swoich przerobić usiłowali, niezważaiąc że Nas Jedna Matka Oyczyzna wychowała, Jednym Prawem rządzić się kazała, y Bog Sam rowne ma Onas Staranie. Quoniam pusillum et Magnum Ipse fuit,

Jms

fuit et aequaliter Cura est illi de Omnibus Sap: 6to.

Cito są ktorzy na znieważenie Nasze na Krew y Zycie Nasze, na Maiątki y Fortuny Nasze, na Zony Dzieci y Potomki Nasze, niesprawiedliwe stanowili Prawa, biada Jm wszystkim mowi Sam Bog zagniewany przez Jeremiasza Proroka Cap: 10 Vae qui Condunt Leges iniquas, et scribentes Injustitiam scripserunt, et opprimerent In Juditio Pauperes et vim facerent Causae humilium Populi mei ut essent Viduae, Praeda Eorum ut Pupillos dirimerent.

Cito są, przeciwko ktorym za uknowane przez pychę na rozlanie krwi zdrady przeklęstwo nieustanne, y Głos Straszny Ludu, ku Niebu podnoszony daie się słyszeć y sama Krew Niewinna o pomstę woła Effusio Sanguinis in rixa superborum et Maledictio Illor Auditus gravis Eccle: 27mo.

Cito są, ktorzy Samych Siebie tylko ukochali wszystkim zas są nienawiśni chciwi pysni, posponuiący bluzniący Okrutni zdradliwi podstępni, mściwi, własne Dobro Swoie powodzenie y Szczęscie Więcey iak Boga kochaiący, naczas niby gdy tego Interess wyciąga dla Omamienia Oka Ludzkiego w Kościele bywaią y ułozenie powierzchowne iak Wilk Baranem Odziany pobozność Okazuią, Cnocię zas Jey wszystkich dawno wyrzekli, o tych to Samych Paweł S. Namienił w Liscie Ad Thimo: 6to Erunt Homines se ipsos Amantes, Cupidi, Electi, Superbi,

Blasphemi

Jmć

Blasphemi, Incontinentes, immites sine benignitate Proditores, Protervi, tumidi, et Voluptatum Amatores. Magis quam Dei habentes speciem quidem Pietatis, Virtutem Autem Ejus abnegantes.

Cito są, o Boże Nas Wieczny, ktorzy bez względu na Ciebie, przycisneli y przysiedli Nas tak, abyśmy y Głosu ku Tobie podnieść niemogli, o Miłosierdzie nad Nami, w Tobie iednak Nadzieię mamy, y o Nayswiętszym Jmieniu Twoim niezapominamy, w tych Utrapieniach Naszych. Possederunt Nos Domini absq Te, tantum Jnte recordamus Nominis Tui Jsaie 26to

Cito są Oycze Nayłaskawszy, a złych Naysurowszy Sędzią, wszak znasz Jch serc wszystkie zakąty, ktorzy namowili w tym Czasie Woyny, Jmć Xdza Biskupa Warszawskiego, y przykazał Nam, abyśmy się modlili za Nich, a Oni Krew rozlewać, Wiarę S. gubić, y przeciwko Tobie o Boże Mocny powstawać maią, Zaleca Nam gorące Nabożenstwo, choć widzi że Oni z Konfederatami pod Czas Samych Supplikacyi Kościoły y Kaplice zapalać Moskwie, y piec Jch żywo dysponowali, Każe Nam poscić za Jch przewinienia, y że Oni niezachowywali postow ani Wigilij ani w Dni od kościoła Twoiego zakazane, bo Pokarm Jch Codzienny Mięsa a Napoy Krew Niewinna, a iakże my odważać się na to, bez Oswiecenia Twego mamy, Obawiaiąc się abyśmy się

Tym Samym

Tym Samym Sprawiedliwosci Twoiey w Ich ukaraniu
niesprzeciwiali, albo zebyśmy Temi Samemi prozbami
tak iak koniecznie o Krola Polaka, kary na Siebie
niesciągnęli, gdy znamy zeto wszystko przeciwko
Woli y Honorowi Twemu, gdy doznalismy ze iuz nie
raz zebralismy u Ciebie dla Nich Miłosierdzia, y do
tąd było nad Niemi, a Oni Nam wypłacali się O:
krucienstwem y przeciwko Kosciołowi Twemu Woju:
iącemu powstaniem. Niemamy więc Smiałosci w tey
boiazni prosic Twego Miłosierdzia, ani za Krolem,
ani za Temi co z nim y z Moskwą trzymaią, bo tym
Samym gdybyśmy się nad Niemi litowali, niemie:
libyśmy nad Całym Narodem tak Wielkim, tak
Prawowiernym, y tak Gorliwym Kompassyi, bo
byśmy Mu przez kary Twoiey na złemi wstrzyma:
nie przyspieszali Smierci, ale Takowe do Majestatu
Twego zanosiemy Supliki. Czyn Boze y błogosław
to co widzisz ku chwale Swoiey, Krusz zas wszyst:
ko coś przeyrzał, ze ma bydz z obelgą Twoią, zniszcz
y zepsuy co ma bydz zgubą Wiary S. y Nayroyno:
waniem Kosciola Twego Woiuiącego, Miey nad
Nami Miłosierdzie przez przyczynę Krolowy Na:
szey, a Matki Jednorodzonego Syna Twego, czyn
iak chcesz, czyn kiedy chcesz, czyn poki chcesz,
aby tylko przez wszystko przez wszystkie Wieki
y od wszystkich w Tobie ufaiących chwalone

y błogosła

Jmć

y błogosławione było Jmie Twoie, y racz Oświecić Pasterza Naszego w tym co Nam roskazuie, aby poznał z całym Duchowieństwem iakim Sposobem ma ci Cześć y chwałę oddawać, y Nas * Sobie przez Ciebie powierzonych iak ma do służenia Tobie y zbawienia Dusz Naszych prowadzić.

Słyszemy o Boże dobry głos Słodki Ekklezyastyka Twego Sługi upewniaiącego Nas o nieprzebranym Miłosierdziu Twoim, że ie tak Obficie Spuszczasz na utrapionych, iak chmura dość wczas Suchy. Spetiosa Misericordia Dei in Tempore Tribulationis, quasi Nubes pluviae In tempore Necessitatis Eccle: 35to. y Obiecuie Nam Sierotom od Oyca przybranego opuszczonym, a Matkę ledwie żywą, bo przez Niego udręczoną Maiącym iak wdowę, że wysłuchasz Łaskawie Prozby ięki, y Narzekania Nasze. Non despiciet Preces Populi, et Viduam si effundet loquellam gemitus. Ale zaraz dodaie że tę same Prozby Nasze y Łzy wylewane Stano się potokiem dla zatopienia pysznych a Smutkiem dla Berłem władaiących. Donec tollat plenitudinem Superborum et Scepta Iniquorum Contribuat. O Łaskawy Nasz Oycze, toć oni Sobie Tym Nas do nabożeństwa gorętszego pobudzaniem przyspieszaią Smierci, toć oni nieznaią że te Modlitwy nasze będą Im na Większą zgubę; Toć by to Ten Post Nasz y Jubileusz Swięty iak Słońce niewszystkie Oświeca Mieysca, tak nie dla wszystkich był pomocny y zbawienny. Toć by to w tym Samym Poście, y Dniach S. Jubileuszu, Termin był Tego

May:

Jmć

Nayswiętszego Wyroku przez Usta Jzaiasza Proroka promulgowanego Capite 10 Dicit Dominus Noli timere Populo Meus, ad huc enim paululum, modicumq; et Consumabitur indignatio et furor meus super Scelus Eorum, et erit In Die illa auferetur Onus de humero Tuo et jugum Ejus de Collo Tuo, et Computrescet Jugum a Facie olei, Ecce Dominator Deus confringet laqueunculum in terrore, et excelsa Statura Succindetur, et Sublimes humiliabuntur et Subvertentur Condenia saltus ferro, et Libanus Cum Excelsis Cadet.

A słyszysz że to Mći Xże Biskupie Warszawski, że to Ten Czas S. Postu y Jubileuszu, ma bydz nie podług Intencyi Twoich, bo naywiększą zgubę Twego Dobrodzieja, y z Nim trzymaiących, a na pociechę Ludu przez Nich uciśnionego y w Niewolę wprawionego, że to Modlitwy y Spowiedzi Jubileuszowe zrzucą z Nas Jarzmą Niewolnicze, a Post ie skruszy zniszczy, y Oley zgoi. Oto Statua wyniosłego podcięta będzie y Obalona, a wszyscy Pisni poniżeni będą, y z Libanem razem upadną, oto ieszcze obiecuie Bog Soph: 1mo że y tych co z niemi wiązali się na zgubę Narodu, y posłusznemi we wszystkich radach y zdradach byli zaślepi Jch umartwi y zatrwozy, że iak Slepi biegać będą, gdy wylewana Krew z Pierwszych zdraycow będzie, y Ciała Jch iak gnoie leżyć, a od Tego się nieszczęścia ani Srebrem ani Złotem nie zasłonią, przed Gniewem Boskim. Et tribulabo homines et ambulabunt ut Caeci, et effundetur Sanguis Eorum ut humus, et Corpora Eorum sicut Stercora, Sed et Argentum Eorum et Aurum Eorum non peterit Liberare Eos, In Die Irae Domini. Oto słuchay Mći Xże Biskupie że to

utrapienie

Jmc

utrapienie Krola y znim trzymaiących zktorego gdy widzą
że przez Codzienne nieustanne Rady wybrnąć niemogą, chcieli
wyść przez Modlitwy nie Swoie ale Nasze, iest to z Ręki Same:
go Boga, za zdrady, ktore naurzkodzenie Narodu y Wiary S.
czynili, y tym się niewykręcą, bo Jch Bog ani za Niemi proszą:
cych niewysłucha. Ecce Ego inducam super Eos mala, de qui:
bus exigere non poterint, et Clamabunt ad me, et non
exaudiam Eos. Jere: 2do. y Ciebie Samego przestrzega
Bog przez Jeremiasza Proroka Capi: 2do Abyś się
za Ten Lud zuchwały, pyszny, zdradliwy, y krew ro:
zlewaiący nie Modlił, ani Ofiary czynił, bo tego Bog
nieprzeymie. Tu autem noli Orare pro Populo hoc,
et ne assumas pro ejs Laudem et Orationem, quia non
exaudiam In Tempore Clamoris Eorum ad me, et in
Tempore afflictionis Eorum. y daie teraz Tey Spra:
wiedliwosci Swoiey przyczynę, poniewaz Między Lu:
dem Jego wybranym Wiernym znalezli się bezbozni,
zasadzki czyniący, iako Ptasnicy na Ptaki, tak Oni sidła
kładą, aby mogli na Wetkę Swoią chwytać dobrze my
słących Patryotow, y Kolorami Jch roznemi iak
Lisem farbowanym zwodzić. Quia Inventi sunt in
Populo meo Impij, Insidiantes, quasi aucupes la:
queos ponentes et pedicus ad Capiendos Viros Jer: 5to.
Przydaie S. Eremiasz Capite 8vo Drugą racyą dla cze:
go Bog niewysłucha za Niemi Prozbow, bo wszy:
scy idą zachciwoscią, y od Biskupa aż do Xiędza, wszy:
scy Języki maią kłamstwem Skalane. Quia a mi:
nimo usq ad Maximum Omnes Avaritiam se:

quuntur

Jm

sequuntur, et a Propheta usq ad Sacerdotem Cuncti faciunt Mendatium.

Ach przebog! y ktoz nas juz prawdy uczyc będzie? kto Nam będzie Przewodnikiem dobrym do Zbawienia? kto Nas w Artykułach Wiary S. y Potomkow Naszych oswiecac będzie? komu Wierzyc mamy więcey? kto za Nami obstawac przed Majestatem Boskim będzie? z kogo się budowac y przykład brac, kto z nami to S. Nabozenstwo odprawiac? kto przed gniewem Surowego Sędziego zasłaniac, kto go przebłagiwac? y w Łaskawego Oyca zamieniac, na Ostatek kto Nam Łaskę Jego przywracac będzie? gdy Sam Bog pytasie Duchowienstwa? Quis est In Vobis qui Claudat Ostia, et Incendat Altare meum, non est mihi Voluntas In Vobis, et munus non suscipiam de Manu Vestra? Malach: 1mo.

O przenikaiący wszystkich Serc Skrytosci Boze, My Lud Twoy y Owieczki Twoie. Nos Populus Tuus et Oves pascuae. Dosyc mamy paszy Duszney, dosyc Nauk y Oswiecenia, względem Ciebie y Zbawienia Dusz Naszych, bo oto Sam widzisz z oymą własnego zdrowia pracuiących w Winnicy Twoiey Robotnikow, oto iuz wyznac Smiemy, ze niemozemy Większych pozytkow odbierac, nad te ktore Nam bez względu na Siebie z Stratą zycia choynie Duchowni abysmy wiecznie z Tobą zyli rozdaią; Widzisz o Boze Sprawiedliwy y Biskupow y Biskupow pobudki Nam z Siebie Samych Celebruiąc, y modląc się w Kosciołach do chwalenia y błagania Ciebie daiących; Widziesz iak dla Honoru

Twego

przyozdabiaią Ołtarze, y Swiątnice Twoie, a czymże Takim przewinili przeciwko Majestatowi lub Honorowi Twemu, o to mowi Bog przez Milachiasza Proroka w Rozdziale Pierwszym. Filius honorat Patrem et Servus Dominum Suum, Si Ego Pater Ego sum, ubi est Honor meus,? O Sacerdotes qui despicitis Nomen meum, et dixistis In quo despeximus Nomen Tuum,? Offertis super Altare meum panem pollutum, et dicitis In qua pollumus Te,? in eo quod dicitis Mensa Domini de specta est.

Niewchodziemy Mądrosci Przedwieczna w przepaść Taiemnic Twoich, y znamy że przez Swiadectwa Naszego przenikasz w minucie Skrytosci Całego Swiata, mowiemy iednak tak iak Oczy Nasze Sądzą, że w Warszawie iak Między Swieckiemi Panami Wielu widziemy Ciebie kochaiących, y powinnosci Chrzescianskie pełniących, tak Duchowienstwo nazwac się nie Imieniem, ale rzeczą Samą może pobożnym, przykładnym, y podług przykładu Twego nauczaiącym, niemożemy więc poiąc Słow S. Jeremiasza. Quia a Propheta usq ad Sacerdotem Cuncti faciunt Mendatium, y Explikuie Nam tę wątpliwosci Bog przez Ezechiela Proroka w Rozdziele 22. Iż te Słowa sciągaią się do tych Xięży tylko, ktorzy to ukochali, tak Swiat y Swieckość w czynach Zabawach Stroiach Gaskońskich, Fryzurach, Galantomiach y Innych obrzydliwych wymyslnosciach, że żadney roznicy Między

Swieckiemi

Jmć

Między Swięckiemi a niemi czynić niemożna, ktorzy pogardzili Wakacyą y Prawem Boskim y zaszpecili Swiątnice Jego, Sprosności y czystości rozeznać niemogli, y od Offiar S. odwracali Oczy. Sacerdotes qui Contempserunt Legem meam et polluerunt Sanctuaria mea, Inter Sanctum et profanum non habuerunt distantiam, et inter pollutum et mundum non Intellexerunt et a Sabbathis meis averterunt Oculos meos.

Do takich to Duchownych mowi Bog Malachiae 2do Ponieważescie zeszli zdrogi, pogorszyliscie bardzo wielu w Prawach, y złamaliscie przymierze ze mną zawartę, dlatego y Ja dałem Was na Wzgardę, y poniżenie przed całym Ludem, dlatego przeciwko Wam teraz Nayczęstsze Mowy, Szemrania, Kalumnie, zazdrości, następowania na Honor y Maiątki Wasze, boscie niezachowali Drog moich. Quia recessistis devia et scandalisastis plurimos in Lege irritum fecistis pactum, propter quod et Ego dedi Vos Contemptibiles, et humiles Omnibus Populis sicut non Servastis Vias meas. I daley do nich przez Tegoz S. Proroka mowi, oto teraz rozkaz moy ten do Was o Xięża iezeli niebędziecie chcieli słuchać Jmieniowi Moiemu, spuszczę na Was mizeryą, y złorzeczyć będę Błogosławienstwom Waszym. Et nunc Mandatum hoc ad Vos o Sacerdotes si noluerit audire, et noluerit ponere super Cor ut detis Gloriam Nomini meo, Dicit Dominus mittam In Vos egestatem, et Maledicam benedictionibus vestris Mala: 2do.

Takowe zas

Jmc

Takowe zas upominki y rozkazy Boskie nie widze ani Sądziec mogę zeby się do Jnszych Xży iak tylko Samych JW. W. Sciągały, a zatym Dygressyą do Materyi moiey czyniąc, mowię za pozwoleniem Boskim do Nich wszystkich przeciwko ktorym zazalenie Boskie sciągac się moze, niemowię zaś dlatego zebym Jch Krybrował, albo nierostropnie Piorem dotykał, bo znam zakaz S. Pawła Jn Epistola Catholica. Tu autem quid Judicas Fratrem Tuum, unus quisq Nostrum prose reddet rationem Deo, Omnes Stabimus ante Tribunal Christi, bo y tak wtym Czasie dosyc Całe Duchowienstwo przesladowane, y krytykowane, przez niegodziwe Języki, ani dla tego abym Jch wszczęgulnosci iak się ktory obchodzi strofował, bo lubo wiem, ze nie są wtym zyciu Swięci, ale tez y Ja nieiestem bez winy. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi Nos Seducimus, et veritas Jn Nobis non est, Joan Ap: Ep: 1ma Cap: 1mo. Ale tylko wpowszechnosci donieść Wam chcę, Głosy do Niebios podnoszących Wiernych Chrystusowych, ze przez Was niektorych dla zapomnienia Obowiązkow Pasterskich, bądzto w Dyecezyach, bądz w Parafiach albo Jch wcale za niedbanie wiele w Trzodach Waszych Sparszało Owieczek, a nawet narzekaią z Zalem, ze iuz nie tak wznaczney Liczbie y nie tak zdrowe znayduią się, Jak Wam były oddane, y Ten Głos Jch obił się o uszy Boskie. Et Clamor Eorum Jn Aures Dei

Sabbooth

Sabbaoth Jntercessit.
Juz to z nich Jedne daliscie przez niebacznosc na pozar-
cie Wilkom, Jnne dla złey Paszy Waszey na Duszach
Schorzałe, Jnne po Kniejach y Drogach roznych
przez niedozor Złąkane, Jnne Szukaiąc lepszey paszy
wrozne oddalone Strony, mowiąc, ze są bez Pasterza,
y daią racye ze uciekac musieli do Boga Samego
zanosząc Kontestacye, ze się Sami Wielkom nie
zabraniali do Owczarni wpowrod Nich wniscia
Lupos Jn Oves misistis.
Jnne Obarczone milcząc Samym Jękiem Wołaią o Pon:
stę ze niemiały Obroniciela, ani Nauczyciela, na ktorych
Głos odzywa się Bog przez Usta Jeremiasza Capite 10
Tabernaculum Meum Vastatum est, Filij mei exie:
runt, et non est qui extendat ultra Tentorium Meum,
quia Stulte egerunt pastores, et Omnis Grex Eorum
dispersus est.
Jnni ieszcze Wierni Christusowi Protestuią się
przed Bogiem, ze zadney od Pasterzy niemaiąc za:
słony, ani Owczarnia nawalnicami zburzona podpory,
zwłasnych Ciał Swoich, opasuią Onęz iak Wałem,
Mogiłami y krwie niewinnie wylaney potokami
rowne iak rzeki wezbranemi ubespieczaią dla
Potomnosci.
A patrząc na Ten Okropny Widok zadziwic mi się y
wielkim głosem zawołac przychodzi, z Zacharyaszem
Prorokiem Cap. 13 O! Pastor et idolum derelin
quens Gregem, Gladius super brachium Ejus nad
ktorym

Jm

Sam Bog mscice się każe, Framea suscitate super Pastorem Meum et Super Virum Cohaeredem mihi. Oczym S. Paweł każe donieść Naypierwszemu Arcybiskupowi, aby pamiętał o powołaniu swoim y dopełniał go. Dicite Archiepiscopo, vide Ministerium quod accepisti, a Domino et illud Impleas Ad Timoth: 4to. Mowcie mu słowami Swiętemi, niezasadzay się na rozumie swoim y ułożeniach, podług Twego zdania Jakoby zbawiennych. Boy się Boga, porzuć wszystkie zdrady y nieprawości, nienasladuy nikogo wzłym, bo Takowy iest Obrzydliwy Bogu, y Łaski Jego znać nie będzie. Ne sis Sapiens apud tamen ipsum, time Deum et recede a Malo, neq emularis hominem justum, nec imiteris vias Ejus, quae Obominatio Domini est Omnis Illor Proverb. 3tio.

Boycie się wszyscy Biskupi y Przełożeni Boga, oto widzicie w Jakim Stanie Oyczyzna, wiakim zburzeniu Kościoł Wojuiący y Wiara, w Jakim pogardzeniu Ofiary S. y Nayswiętsze Sakramenta, w Jakich prześladowaniach y krwi rozlaniach Narod Cały prawie, przez kogo się to wszystko dzieie, wszak Wam iuż nie tayno, a Jakże Smiecie pobudzać Go do złożenia Broni, do opuszczenia rąk, do poddania się dla prętszey Smierci, y wyrzeczenia się Boga, Oto mowi do Was S. Paweł wtych czynach Waszych Examinoycie się Sami we wnętrznie, czy nieprzybliżacie zguby Wierze S. czy dosyć czynicie powołaniom y Obowiązkom

przez

Jmć

przez Głowę Kościoła na Was włożonym, czy wszyscy na Ostatek iesteście Prawowierni, ? Vosmet Ipsos tentate si estis In fide ipsi Vos probate Ep: 2da Ad Corinth: 6to.

Czy zachowuiecie Wszyscy praescriptum Decretu Reformationis In Concilio Tridentino Sub Julio Tertio Anno 1552 Sessi: 25. Cap: 1mo Optandum est ut ij qui Episcopale Ministerium Suscipiunt, quae sint partes agnoscant, ac se non ad propria Commoda, non ad Divitias, aut Luxum, sed ad Labores et Solicitudines pro Dei Gloria Vocatos esse intelligant, nec enim dubitandum est, ut Fideles reliquos ad Religionem Innocentiamq facilius Inflammandos, si Praepositos suos Viderint, non ea quae Mundi sunt, sed Animorum Salutem et Caelestem Patriam Cogitantes. Admones Episcopos Omnes ut Secum ea saepe meditantes, factis Etiam Ipsis ac Vitae actionibus quod est veluti perpetuum quoddam praedicandi genus se muneri suo Conformes Ostendant, in primis vero ita mores suos Componant, ut reliqui ab Ejs fragilitatis, modestiae, Continentiae, et Sanctae humilitatis exempla petere possint.

Aczy zachowanesz to wszystko przez Wszystkich, ? Ja się nie pytam bo niemam zwierzchości nad Wami, ale Was przestrzegam wtym, co Ludzie mowią że niektorzy zWas tak doczesności y proznosci Swiatowe ukochali, że zamiast przykładu pogorszenie zWas maią, że zamiast starania się o koło potrzeb Dusznych y zbawienia Trzody Waszey, pytacie się tylko naypierwey y nayczęściey, iak Wielka z Biskupstwa

Jm

z Biskupstwa Jntrata, y One zniszczeniem Ludu podwyszszacie, iedynie tylko uszczęsliwienie w Bogactwach, w koniach Dzielnych, w Karytach Modnych, w zbytkach niezwyczaynych, zakładaiąc sobie, zamiast Kosciołow, Ozdoby samemi tylko Pałacami, Rezydencyami, Naygustownieyszemi Jeden nad Drugiego aby miał wspanialsze, Ozdobnieysze, Szacownieysze, zaprzątacie się; Coz daley mowią o Stołach, Samym zbytkiem dla pokazania na oko że napasienie Siebie Samych Jntraty Koscielne obracaią zostawionych Owych Srebrach tak Wielkich na proznosc Obroconych, a wyciśnionym z Ludu Groszem sprawowanych, dla Samey prozny chwały; a Trzody Chrystusowe zgłodniałe narzekaią. Vae pastoribus mowi Bog qui pascebant semet Ipsos non ne Greges, a Pastoribus pascuntur, Ecce Ego Ipse super Pastores requiram Gregem Meum de manu Eorum et Cessare faciam Eos, ut ultra non pascant Gregem, nec pascant Amplius Pastores semet Ipsos et Liberabo Gregem Meum de Ore Eorum, et non erit ultra Ejs in Escam Ezech: 34to.

Na takowych to Pasterzy wołał y upominał Jch S. Paweł azeby czyli to Cudzy czyli tez Swoy Obiad pozywaiąc starali się unikac zgorszenia, y Obrazenia Oczu Ludzkich y Boskie Dzieło do Jch powinnosci przywiązane, aby niebyło opuszczone y psowane; Nolite propter Escam destruere Opus Dei ne ponatis afendiculum vel Scandalum Fratri Ad Roma: 13tio. Dali Tenze Dekret Reformationis przykazuie tak: Quapropter Exemplo Patruum Nostrorum In Concilio Cartaginensi, non solum jubet, ut Episcopi

modesta

Jmć

Modesta Suppellectili et mensa ac Frugali victu Contenti sint, verum etiam In reliquo Vitae Genere ac Tota Ejus Domo caveant, nec quid Appareat, quod a Sancto hoc Instituto sit alienum, quodq non simplicitatem Dei selum ac veritatem, contemptum praeseferat, Omnino vero Ejs Interdicit ne ex redditibus Ecclesiae Consanguines Familiares ve Suos augere Studeant, cum et Apostolorum Canones prohibeant, Ne res Ecclesiasticas quae Dei sunt Consanguineis donant, sed si Pauperes sint Ejs ut Pauperibus distribuant.

A zachowanez to od Wszystkich Biskupow, nie Ja ale Ludzie mowią, ze niektorzy z nich wcale o tych zakazach zapomnieli, y prawie dla tego tylko staraią się bydz Biskupami, aby Intratą Koscielną Dom Swoy podwyszszali, a dostąpiwszy Tego wypełniaią wprzod Obowiązki zabrane Dworowi y Przyiaciołom, ktorzy Im do tego pomocą byli, o powinnosciach zas Pasterskich ani wspomną, ieszcze często wdzięcznosc za Promocyą bywa z pokrzywdzeniem Samego Boga y Kosciola S. Coz dopiero mowic o bogaceniu Krewnych, o Applikacyi y Nadskakiwaniu Dworowi, aby na Nich był pamiętny, o Skupowaniu Dobr, Kleynotow, Sreber y Innych ze zbytkiem galantomij, dla pamiątki ze mieli kiedys Biskupa, ktory Dom Ich podwyszszył, ale tego niepowiadaią, na co teraz Ludzie patrzą, ze to podwyszszenie Domu Kosciołу Jedne Obala z gruntu, Drugie wcale ruynuię, y są bez Naymnieyszego wutrzymaniu Ich zaradzenia, na Takowych to Biskupow zali się Bog Jerem: 12

Pastores.

Pastores multi demoliti sunt vineam meam, Conculcaverunt partem meam, dederunt portionem meam, indesertum Solitudinis posuerunt Eum In dissipationem.

Dla tegoc to Jedynie wydał był Bullę Oyciec S. Pius Czwarty Roku 1564. z przykazem y grozbą, azeby dla widzenia potrzeb Kościelnych, chwały Boskiey poznania y nauczenia Owieczek, Biskupi własnych Dyecezyach siedzieli, zabiegaiąc upadkowi Swiątnic y Stracic Dusz krwią Chrystusa odkupionych w te Słowa. Quod non nulli Primates Archi Episcopi, et alij beneficiati, apud Ecclesias Sponsas suas residere teneantur, non nulli tamen adeo sui Gregumq quos olim deperditos Salvator Noster proprio Sanguine redimere dignatus est, Sibi Creditorum Obliti sunt &c: y daley In motu proprio pisze Et Licet Mandatum sit Omnibus Archi Episcopis, Episcopis, et alijs quibus Animarum Cura Commissa est, Oves suas agnoscere, pro Ejs Sacrificium Offerre, Verbiq Divini prædicatione, Sacramentorum Administratione, ac Bonorum operum Exemplo pascere, Pauperum Aliarumq Miserabilium Personarum Curam Paternam gerere, et Munera Pastoralia, et eis dilienter incumbere, et Assistere, attamen sicut accepimus Multi præfatorum præceptorum et Mandatorum Contemptores, Animarumq Suarum propriæ Salutis immemores, In dictis Dignitatibus Ecclesiasticis, quibus Cura Animarum iminet præmissa facere, et adimplere hactenus minime Curarunt, In

grave

Jmc

in grave Animarum Suarum Gregumq suor sibi Commissor periculum et Ovium suar pernitiosum exemplum et Scandalum, Sententias, Censuras, et pœnas propterea sibi Inflictas temere et damnabiliter in Currendo et qua propter Comisimus Quatenus statim tam Contra Episcopos, Archi Episcopos ac alios quoscunq Prælatos, tam In Urbe qm alibi et ubiq Locor existentes et in proprijs Diœcesijs non residentes, juxta præscriptum Concilij procedat, et ad Executionem deducet &c.

A zachowanez te przepisy przez Wszystkich Jchmciow Xży Biskupow, oto Ludzie mowią, ze niektorzy ieszcze y nie znaią Dyecezyi swoich tylko z nich Intraty, oto siedzą po kilka Lat w Warszawie, y zamiast Obrony Wiary przyczyniali się do Jey zguby, oto dla Ocalenia Intrat przyięli Dependencyą od Posłow Moskiewskich y Dworu, oto teraz kiedy wszystko łożyć powinni byli, na zasłonę od Nieprzyiacioł Kościoła Wojuiącego, naywięcey się bogacą y Blaskiem Złota zepsuty wzrok maiąc, odzywać się z tym nie wstydzą, ze nic złego niewidzą, ale Bog nato patrzy zagniewany, y mowi ze w Jednym Miesiącu Trzech Biskupow podetnie Zycie, zato ze zycia z Urzędem zgodnego nieprowadzą y niedotrzymuią przyrzeczonych mu Obietnice. Super Pastores iratus est furor meus, et Succidam Tres Pastores In mense uno, et Contractata est Anima mea In eis, siquidem et Anima Eorum variavit In me, Zachariæ 11mo.

Miarkuyciesz się teraz Między Sobą wszczegulności

JW. Biskupi

Jmć

JWW. Biskupi do ktorych się naywięcey ten Okrutny wy:
rok Boski reguluie, roztrząsaycie Sprawy Wasze, po:
rzuccie przyiazni, Konwersacye, Filadelfie, z Niewiernemi,
a Osobliwie wtych Czasach na zgubę Wiary S. y Ko:
scioła zprzymierzonemi odłączcie się od Nich, ucie:
kaycie zpośrodka Jch, nie Kalaycie harakteru swego
S. y nieczystością Jch niemaszcie się, przestrzega Was
Paweł S. Ad Corinthios 6to Nolite jugum ducere cum
Infidelibus, quae enim participatio Justitiae cum
iniquitate, quae Societas Lui ad tenebras, aut quae
Pars Fideli cum Infideli, propter quod exite de Me:
dio Eorum, et Separamini dicit Dominus et im:
mundum ne tetigeritis.
Przetrzeycie Oczy, a znaycie się na Gatunku Bezbożnikow, kto:
rzy nie są tacy iak Wam się pokazuią, bo dawno od Boga
y Wiary odstąpili, y zaprzedali ią, a zatym nie są z Bez:
by Wiernych Chrystusowych. Omnis qui recedit et non
permanet in doctrina Christi, Deum non habet. S.
Joannes &c: y przestrzega Was Tenże S. Jan, abyście
Takowych Jeżeli przeydą do Owczarni albo Domu Wa:
szego nieprzeymowali, ani Witali, bo Oni tylko
dla Oka pokazuią się bydź dobremi, a wsamey rzeczy chodzą
iedynie dla wyśydzenia albo zdrady, albo zepsucia dobrych,
albo Was Samych Oszukania, y zdawalibyście się przez
przeymowanie Jch mieć zniemi Jakowes wnieprawo:
sciach wspołeczenstwo. Si quis Venit ad Vos et Doctri:
nam Christi non affert, nolite recipere Eum in Do

mum

Jms

In Domum, nec ave Ei dixeritis, qui enim dicit illi ave, Communicat Operibus Ejus malignis S. Joannes.

Jezeli kiedy to teraz naywięcey daycie z Siebie przykłady dobre, iako Przewodniey Nasi, a Namiesniey Chrystusowi, zeby powołanie z Zyciem y czynnosciami zgode było; In Omnibus exhibeatis Vosmetipsos sicut Dei Ministros in multa patientia, in Tribulationibus, In Necessitatibus, in Angustijs, in Plagis, in Carceribus, In Seditionibus, in Laboribus, in Virgilijs, in Jejunijs, in Castitate, in Scientia, in Longanimitate, in Suavitate, in Spiritu S. in Charitate non ficta, in Verbo veritatis, in Virtute Dei, per Arma Justitiae, a dextris et a Sinistris, S. Paulus Epe 2da ad Corinthios 6to.

Niech z przykładu Waszego zycia poboznego, Gorliwosci przy wierze S. uczą się chwalic Boga ci, ktorzy o Was dotąd iako o czyncach y wspomagaczach Złego mowili, y Towarzystwo od tąd Wasze niech będzie z Samemi Wiernemi Chrystusowemi, y Owieczkami Staraniu Waszemu oddanemi. Conversationem Vestram Inter Gentes habentes bonam, ut in eo quod detractant de Vobis tanquam de malefactoribus ex bonis Operibus, Eos Considerantes, glorificent Deum, in Die Visitationis Prima Pen: 2do.

Staraycie się koniecznie umorzyc Okazye Ludziom Oboiey Płci przez Duchownych pod Władzą Waszą zostaiących, do mowienia złego z pogorszeniem dawne przez wymyslne kuse arlekinskie Stroie, trzy razy pudrowania iak do Slubu z Panną Młodą, Galantomie Perfumy, bo to wszystko prozność, Swiatowość nie

dla

Jmć

nie dla Boga, o ktorym tylko myslec powinni, ale do Ludzi, mniey piszę iak Ludzie mowią, szemrzą y gorszą się, na rozwiązleysze puszczaiąc się zycie, gdy wszelką Wolnosci w Duchownych widzą, ale tego inaczey zabronic niemozecie, tylko przez zaczęcie od Siebie, gdy Sami to porzucicie, Wszak Wam Powagi Większey Suknia kusa nieprzynosi, iak Biskupa lub Kaptanska, owszem Umnieysza Oneyze, gdy nieieden z tyłu widząc zgadnąc niemoze, y myli się rozumieiąc, ze Predykant Dyssydentski, a do tego ze to iest przez Sancitum Sancti Concilij Tridentini Sessione 14ta Cap: 6to Anno 1552 Sub Titulo 3tio Pontifice oportet Clericos Vestes proprio Congruentes Ordini, semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, Morum honestatem intrinsecam Ostendant, tanta autem aliquorum inoluit temeritas, Religionisq Contemptu ut proferant Publice Laicales, pedes in diversis ponentes, Unum in Divinis alterum in Carnalibus, et si ab Episcopo etiam per Duplicem edictum Moniti honestum habitum, suo Ordini non detulerint, sint Suspensi ab Officijs, Beneficijs et Proventibus, et si denuo in hoc relinquerint, ijsq sint privati ab Officijs beneficijs Secundum Constitutionem Clementis Quinti In Consilio Vinnensi editam. O tymze Samym Sancitum In Consilio Lateranensi Sub Innocentio Tertio. Quoniam qui abjectis Vestibus proprio Congruentibus Ordini, alias assumere et publico portate praesumit, Professorem Illius Ordinis Praerogativa se reddit indignum,

praesenti

Jmć

praesenti Constitutione Sancimus: Quicunq Clericus Virgata vel partita Veste publice utetur, si beneficiatus per Sex Menses sit Suspensus, a fructibus, si non Beneficiatus per hoc Tempus sit Inhabilis ad Beneficium.

Tę więc przepisy Swięte Staraycie się do Exekucyi przyprowadzić, zbudujecie Większą pobożność w Trzodach Waszych, Zamkniecie Jm usta wgadaniu Osobie, y Okazyą tym Sposobem umorzywszy, zgładzicie Sam grzech przykładem własnym.

Ponieważ zas powierzył Wam Bog do Czasu Trzody Swoiey staraycież się ią według Boga nie dla zysku łagodnie paść, y postępoycie Sobie z Każdym, a nawet y z Duchownemi Bracią w Chrystusie, nie tak iak Panuiący zawsze surowo przykazuiąc, przymuszaiąc, nigdy zaś Łaskawie, bo ani raz ieden tak się niegodzi, ale iak Pasterze troskliwi Zbawienia Owieczek Swoich całym umysłem szukaiący, bo Wam tak Piotr S. koniecznie się zachować przykazuie 1. Petr: 5to Seniores ergo poscite qui in Vobis est Gregem Domini Dei, providentes non coacte sed spontanee Secundum Deum, neq Turpis Lucri Gratia, sed Voluntarie, neq ad Dominantes Jn Cleris, sed forma facti Gregis ex Animo. Opuszczam tu Moralizacyą, zebym kogo Nieuraził, mowię tylko, pomnażaycie w Sobie JWW. Pasterze Gorliwość ktorzy ią macie, a ktorzy nie, to się ieszcze Jey y krewycie mowią w Sercach Waszych, ku Wierze S. y Miłości Boskiey, zachowuiąc ią w całości. aby się z Was Jnni budowali, y oczekuycie Miłosierdzia Jezusa Chrystusa: Vos autem Charissimi super Aedificantes Vosmet Ipsos Sanctae Fidei Vestrae Jn Spiritu

Sancto

Jm

Sancto orantes, Vosmet Ipsos In Dilectione Dei Servate, expectantes Misericordiam Domini Nostri Jesu Christi Epis: Cath: S. Judæ Apostoli. Tento bowiem iest Czas w ktorym klęska na Kościoł, y wzmagaiąca się Heretykow złość wyciąga po Was, po Urzędach y Obowiązkach Waszych, azeby nic niebyło opuszczonego cokolwiek do zbawienia Ludu y ubespieczenia Wiary S. Katolickiey należy, y iest potrzebnego, Słowa to są Consilij Tridentini Sessi: 25. Cap: 2do; Cogit Temporum Calamitas, ex invalescentium Hæresum Malitia, ut Nihil sit prætermittendum, quod ad Populorum ædificationem et Catholicæ Fidei præsidium Videatur posse pertinere, ideo quæ Catholicæ Fidei Sunt, doceant &c:

A zatym Staraycie się wszystkiemi Siłami y Sposobami Objaśniać Trzody Wasze, w Artykułach Wiary, przepowiedaycie Taiemnice, na Uczaycie nie Pacierza, bo go iuż umieią, ale podług Tegoż Consilium Przepisu Pisma S. y Przykazań Boskich; Prædicationis munus quod Episcoporum præcipuum est, quo frequentius possit, ad Fidelium Salutem exerceri mandat, ut In Ecclesia sua Ipsi per se &c: Tempore Autem Quadragesimæ et Adventus Domini, &c: Sacras Scripturas Divinamq Legem Annuncient, et alias quotiescunq id Opportune fieri posse Judicaverint &c: Gdy zaś Was od Tego Ciężaru Opowiadania Słowa Bożego, y nauczania Ludu dla zatrudnieniow roznych uwolniło Consilium Lateranense Sub Invocatione Tertia w te Słowa. Cum sæpe Contingunt quod Episcopi propter Occupationes Multiplices, vel Invaletitudines Corporales, aut ho

stiles

Jmc

hostiles Incursiones seu Occasiones alias per se Ipsos non sufficiunt Ministrare Populo Verbum Dei, Maximè per amplas Diœceses et diffusas Sancimus, ut Episcopi Viros Idoneos ad Sanctæ Prædicationis Officium salubriter exequendum assumant potentes In Opere et Sermone.

Została więc dla Was powinność zaradzać zbawiennie o Kościele Wierzę S. y Wiernych Chrystusowych, dla których nauczenia, budowania y objaśnienia Obligowani iesteście, obmyślać y dobierać Xży przykładnych wuczynkach, a potężnych w mowie, ażeby nie dla przypodobania się komu, nie dla szukania prozney chwały, przez Subtelność Słow, ułożenie Według mody Stylu, nie dla dogodzenia gustom y żądaniom prawdy cierpieć nie mogącym, nie dla Applikacyi aby tylko podchlebnie mogli mowić, a niestrofowali, zgoła nie dla ceremonij ale poprawy złych mowili; Inaczey zaś, ieżeli dla prywat iakich albo bojazni niebędziecie dopełniać przez Nich swego Obowiązku w nauczaniu należytym Ludzi to nietylko tu przez pobłażenie złym przyspieszać Sobie y Owieczkom możecie zguby, ale też Boską ściągniecie na Siebie Surową y Mściwą rękę, iako się Oświadcza Jere: 23tio Væ Pastoribus qui disperdunt et dilacerant Gregem pascuæ me dicit Dominus, ad Pastores qui pascunt Populum, Vos disperdidistis Gregem meum Ecce Ego visitabo Super Vos Malitiam Studiorum Vestrorum et Suscitabo super Vos Pastores, et pascens eos, non formidabunt ultra, et non pavebunt.

Unikaiąc więc kary Sędziego Boga y ścisłego przed Nim Rachunku z Strzody Opiece y Czułości Waszey Pa

sterskiey

Jmc

Pasterskiey powierzoney, zalecaycie Duchownym y kazno:
dziejom w Dyecezyach Waszych, azeby to wszystko cokol:
wiek z przykazu Boskiego y Nauki Apostołow Swiętych
ku zachowaniu y ugruntowaniu w Wierze S. obstawa
niu Niey mężnie y iednostalnie z drugiemi aż do krwie
rozlania należy, y w Jnnych powinnosci Chrzescianskich
w przepowiadaniu, iako tez przekładaniu miłosci Bo:
skiey y Kosciola Jego nad wszystko, zbawienia zas Du:
szy nad doczesność, nie nieopuscili; y Wy sami JWW.
Biskupi mieycie nad tym baczność, poroccie Rezydencyą
Warszawską, poznaycie ze Wam smierć przybliża,
wyiezdzaycie do Dyecezyow Waszych, wzdychaycie ra:
zem z Ludem y Jnnemi Panami do Boga, opłakuycie
winy aż dotąd, bo oto Dni iuz takowe, w ktorych w
Warszawie siedząc zginiecie. Ululate Pastores et Cla:
mate, et aspergite Vos Cinere optimates Gregis, Quia
Completi sunt Dies Vestri ut Interficiamini Jer: 35to.
Jezeli zas z niey wyiedziecie będzie z Wami y Bog swia:
tło prawdy y pokoju y miłość y doskonałość y radość
wspolna; Decetero Fratres gaudete perfecti estote, ex:
hortamini Idę Sapite, pacem habete, et Deus pacis et
Dilectionis erit Vobiscum S. Paulus Epi: 2da ad Corin:
13. A Ja Wam wszystkim ktorzy wyiedziecie zycie
z S. Pawłem, azeby Wam zawsze Łaska Pana Naszego
Jezusa Chrystusa y miłość Boska, y Jnspiracya Du:
cha S. przytomna na kazdym mieyscu była; Gratia
Domini Nostri Jesu Christi et haritas Dei, et Communi:
catio S. Spiritus sit Cum Omnibus Vobis Amen.

Do Was

Do Was teraz Grono Nayszacownieysze, rodzaiu Swięty, wybrani Boscy, pracownicy w Winnicy Chrystusowey nay: pilnieysi Urzędy na Siebie Apostołow SS. piastuiący Obra: cam Mowę. A lubo więcey mi się zas budować iako co względem powinności Zey S. spominać należy, gdyż wi: dze wniczym Jey aż z Stratą sił nieopuszczacie, iednak wtym prześladowaniu Kościoła Woiuiącego y Was Sa: mych zastraszaniu dodać Wam do dalszego wytrzyma: nia Ochoty odważam się użyć Słow Pawła S. ad Filip: lmo Tantum digne Evangelio Christi Conversamini ut sive tum venero et videro Vos, sive absens audiam, de Vobis, quia statis In uno Spiritu unanimes, Collabora: tores Fidei, Evangelij et In nullo teneamini ab adversa: rijs, quæ Illis est Causa perditionis, Vobis autem Salu: tis et hoc a Deo, quia Vobis donatum est pro Christo non solum ut In eum Credeatis, sed etiam ut pro illo patiamini, Idq. certamen habentes.

Znam Jato y Ludzkie mie Głosy przeswiadczaią, że macie dosyć ieszcze przed Naukami y Kazaniami po: groszkow y przykazow, abyście tak iak Wam przy: należy prawdy Ewangeliczne nieogłaszali, bażeby: ście y nie pod Ten Czas niby Straszney Niewoli, ale to Samą milczenie większą y silnieyszą Na: walnicze Sprowadzić by mogło, znam że prze: wroty rozne z Samey Ewangelij w Ludziach prze: ciwko Wam się strożących, znayduią się, ale tako: wych Sobie y Naukom Swoim przeciwnych na:

zywacie

Jm

nazywacie przeklętemi, od Kościoła Chrystusowego od:
szczepieńcami, bo mowi S. Paweł ad Gutatas 1mo że tę
Naukę ktorą Wam zostawił miał w Rewellacyi Samego
Chrystusa nie od Człowieka ale od Boga w Ludzkim
Ciele zostaiącego. Sunt aliqui qui Vos Conturbant et
volunt Convertere Evangelium Christi sed si quis Vo:
bis Evangelisaverit, praeter id quod accepistis Ana:
thema sit, non enim a Homine accepi illud aut didi:
ci, sed per Revellationem Jesu Xsti, quae autem scri:
bo Vobis Ecce Coram Deo quia non Mentior.

Zachowuycie we wszystkich na Was gadaniach y
Szemraniach Cierpliwość, bo ta iest Swięta, Ta was
ubłogosławi, gdy wniey Przykazania Boskie y
Wiarę S. opowiadać y do zachowania pobudzać
będziecie; Hic patientia Sanctor est, qui Custodi:
unt Mandata Dei, et Fidem Jesu Joan: 14to.

A gdyby Wam przyszło y wniewinność wpaść u Swiata
dla prawdy Ewangeliczney dla Imienia Wielkiego
y Naypotężnieyszego Boga, ktorego iesteście Słu:
gami, o Jakoż Wam Obiecuie Nadgrodę Chrystus,
że Wasz Oycu Przedwiecznemu nie iuż iak Sług
wiernych ale Jako Przyiaciół Naywiększych.
Jam non dicam Vos Servos sed amicos Meos, pre:
zentować w oczach Całego Nieba będzie Eteritis
Odio Omnibus propter Nomen Meum, Omnis
autem qui Confitebitur me Coram Hominibus

Confitebor

Confitebor et Ego Eum Coram Patre meo Math: 10.

Zachęca Was ieszcze Swięci Mężowie Chrystus Pan, do tym milszego podeymowania prześladowania y nienawiści, wystawuiąc się Sam przykładem gdybyt w Ludzkim Ciele, iakie Cierpiał prześladowania y nienawiści, Wy zas ze iesteście Jego Namiesnikami będziecie zaraz Nasladownikami, a tym Samym pochwalone będzie Jmie Jego; Si mundus Vos odit scitote quia me priorem Odio habuit, si me pesecuti sunt et Vos persequantur, sed hæc Omnia Facient Vobis propter Nomen Meum Joan: 15to.

Nieznizaycie ani łagodcie Głosow dla prozney chwały, albo przypodobania się Tym, ktorzy tego żądaią, ale wyraznemi y ogromnemi opowiadaycie Ewanglią S. tak dopełnicie powinności Waszey iak S. Paweł o Sobie napisał ad Corinth: 9no Nam si Evangelisavero non est mihi Gloria, necessitas enim incumbit mihi, Væ enim michi est, si non Evangelisavero.

A S. Piotr pyta się Ciekawie kto Wam Moze szkodzic, Jezeli dobrze y Męznie obstwac będziecie, przy Wierze S. Owszem widząc czyny, Skromność, Sumienia Czystość zawstydzeni będąc ktorzy przeciwko Wam gadali y kalumniowali, dobre Wasze w Chrystusie Towarzystwo. Et qui est qui Vobis Noceat, si boni Emulatores fueritis

sed

Jmc

sed cum modestia et timore Conscientiam habentes bonam ut in eo qui de trahunt Vobis Confundantur, qui Calumniantur Vestram bonam In Christo Conservationem 1mo Pett 3tio. Jezeli zas straszyc Was y odgrazac będą, tak iak teraz, wszak macie Pana tak mocnego y tak przystępnego, ze mozecie uzalic się przed Nim y mowic oto, teraz Panie uczyn y przypatrz się tym, ktorzy przeciwko Tobie y Wierze S. powstaią, iak Nam chcą Języki grozbami wiązac, doday Nam Serca y Łaski abysmy Słowo Twoie opowiadali, z wszelką w Tobie ufnoscią. Et nunc Domine respice In Minas Eor et da Servis Tuis Cum Omni Fiducia Loqui Verbum Tuum &c: Apo: 4ta.

Znaycie iuz doskonale nayzbawiennieysi Przewodnicy Nasi iakie są Skutki z Strzymanych krokow Waszych doprowadzenia Nas ku Obronie Wiary S. znacie ze Trzyletnie Milczenie Wasze otworzyło całe paszcze Nieprzyiaciołom na pochłonienie Nietylko Wiary S. ale iuz y Nas Samych, Więc mamy zwami razem nic niemuwiąc y nic nie czyniąc w Domach ginąc, Obierzmy Sobie raczey w Obronie Wiary S. y dla Niey z Zycia się wyzuwac Smiertelnego, wzbraiaycie się Więc razem z Nami Puklerzem Wiary S. zachęcay

cie

Jmo

cie y Jnnych Wiernych Chrystusowych do tego doby:
waycie Mieczow Ognistych Ducha Swiętego, To iest
Słow Boskich a mozecie y Nam bydz pomocne:
mi, y zapałow Nieprzyiacielskich przytłumicie:
lami: In Omnibus sumentes Luctum Fidei In
quo positus Omnia tela extinguere, et Galleam
Salutis assumite, et Gladium S. Spiritus quod est
Verbum Dei. S. Paulus, ad Ephe: 6to.
Oto y S. Paweł Oswiadcza się przed Bogiem ze koniec:
cznie wtym Czasie tego potrzeba, aby kazdy z Was
powiadał Słowo Boskie, powinność Praw owiernych
aby się brali do Obrony Wiary S. Wszak nawet Poga:
nie za Religią choc tylko Nazwiską Maiącą krew
przeliwaią, a iakze my przy Tey ktorą Nam Sam
Chrystos zaszczepił zycia łozyc niepowinnismy,
gdy tylko ta iest Jedna Naypewnieysza, y bez kto:
rey zbawiennemi bydz niemozemy, Strofuncie zo:
sobna kazdy złych, nawracaycie upominaycie
zebysmy przy Jey nieobronne y strate przez gnu:
szność, Pokomkow piekłu Na pokarm nieoddali,
Nauczaycie Tego wszystkich y Oswiecaycie ze na
sze y Potomnosci Zbawienie od bronienia teraz
Męznego Wiary S. zawisło. Testiferor Coram Deo
et Jesu Christo &c: prædica Verbum, insta opportu:
ne, argue, Obsecra, Increpa, In Omni potentia
et Doctrina

Jmc

et Doctrina Epi: 2da ad Timo: 4to.

Niezważaycie na mowy przeciwko Sobie, niemięszay cię się zdaniami pogroszkami, wszak Duch Swięty w Was Sobie założył mieszkanie, a teraz idzie o honor y Chwałę Boską, o prawdę Chrystusową, mowcie tak iak Bog y Wasza powinność każe w Jmie Boskie. Si exprobramini In Nomine Xti, beati Eritis quoniam quod est Honoris Gloriæ et Virtutis Dei, et qui est Ejus Spiritus super Vos requiescit 1. Pethi: 4to Chrystos zas sam mowi do Was, ieżeli prześladowanie Jakie Cierpie, dla Jmienia y Chwały Jego będziecie, Jeżeli przeciwko Wam wywrą bez bojazni kłamliwe ze złości Języki, przeymie Was za Błogosławionych do chwały y Dziedzictwa swego. Beati estis cum maledixerint Vobis et persecuti Vos fuerint, et dixerint Omne malum adversum Vos mentientes propter me gaudete et exultate, quoniam Merces Vestra Copiosa est in Cælis. Mathæi 5to.

Otoż teraz dla Was otworzyła się pora, teraz Czas w Dniach następuiącego S. Jubileuszu szukać tego Błogosławieństwa y szczęśliwości Większey, iak doczesney. Otoż teraz wespoł z Nami, za Wami chętnie idącemi, y we wszystkim Wam posłusznemi płaczcie rzewliwie Xięża, ięczcie y wzdychaycie przy Ołtarzach, Słudzy Boscy, kładcie się krzyżem y wołaycie do Boga wszyscy Zakonnicy. Accinnite Vos, et plangite Sacerdotes, ululate Ministri altaris Ingredimini, Cubate

In Sacco

Jmo

In Sacco Dei. Bo oto Nieprzyiaciel zgubić chcę, y w wielu iuz Mieszcach zgubił Ofiary Swięte. Quoniam interiit, de Domo Dei Vestri Sacrificium Joel: 1mo. Swięcicie Post Swięty, zachowoycie Go scisle, podnie: scie Serca y Głosy ku Niebu, zgromadzaycie wszy: stek Lud Starych y Młodych do Domu Boga Waszego, y wołaycie do Pana. Sanctificate Jejunium, Vocate Celum, Congregate Senes Omnes habitatores Terrae In Domum Dei Vestri et Clamate ad Dominum.

Zniescie razem Ręce y Oczy ku Niebu y Naywiększym wo: łaycie Głosem Ach Boze y Panie Całego Swiata, ktory tak iestes dostateczny ze nic niepotrzebuiesz, chciałes Kosciol y Przybytek mieszkania Twoiego miec w Nas, oto teraz wi: dzisz naco się zanosi, Swięty nad Swiętemi Panie zacho: way Ten Dom Twoy niezmazany na Wieki, oto teraz Nie: bem y Ziemią władaiący Krolu, zesley Nam Anjoła Twego dobrego, w boiazni y Strachu Wielkosci Ramienia Twego, aby Ci zastraszeni y zalęknieni zostali, ktorzy z Bluznierswem idą przeciwko Ludowi Twemu Swiętemu, przy Honorze y Czci Twoiey, przy Kosciele y Wierze Two: iey Obstawaiącemu. Tu Domine Universorum, qui nullius indiges, voluisti Templum habitationis Tuae esse in Nobis et nunc Sancte Sanctorum Domine Conserva Jnaeternum impolutam. Domum istam et nunc Dominator Caelorum Mitte Angelum Tuum Bo: num Ante Nos timore et tremore Magnitudinis brachij Tui, ut metuant qui ut blasphemia veniunt Adversus S. Populum Tuum 2do Machab: 14to. Do Czego Bog

pokoy

pokoy daiący ktory z Smiertelnosci wyprowadził Pa:
sterza Wielkiego Owiec, we Krwi Testamentu wie:
cznego Pana Naszego Jezusa Chrystusa, Niech
Was sposobi y prowadzi do wszystkiego dobrego, aże:
byscie czynili Wolą Jego, niech przez Was to spra:
wuie, co w oczach Jego iest naymilszego przez Jezu:
sa Chrystusa ktoremu Część y chwała na Wieki
Wiekow Amen. Deus autem pacis qui eduxit de
mortuis Pastorem Magnum Ovium In Sanguine
Testamenti aeterni Dominum Jesum Nostrum Christum
aptet Vos In Omni bono, ut faciatis Ejus Voluntatem
faciens In Vobis quod placeat Coram se per Jesum
Christum, Cui est Gloria In Secula Seculorum Amen.
S. Paulus ad Hebreos 13tio.
Wracam się do Waszey Materyi y Konkluzyi Processu
Twego Mći Xże Biskupie Warszawski, y zadumi:
wam się nad tym, iak Smiesz Asekurowac się za
Intencyami Krola że są dobre y zmierzaiące do usz:
częsliwienia, widząc Nas ieszcze zywych Swiadkow
wszystkich Nieszczęsliwosci, za ktore Machyawelstwo
koniecznie Ci złorzeczec muszą. Ci ktorzy ie doskonale
tak iak Ty znaią, że Ludzie zwodziec y mamiec nie
przestaiesz. Qui dicunt impio justus es, maledicent
Eis Populi, et Detestabuntur Eos Tribus Prover. 24to.
Usprawiedliwiasz wszystkiemi Sposobami Niespra:
wiedliwosc Jego, a Sprawiedliwą Drogą idących po:
tępiasz

Jmo

potępiasz, niemasz Więc Swiatła prawdy y poznania przezto zguby własney, bo ci Łaska Boga nieassystuię, dla tego żeś się stał Obrzydliwym Bogu. Qui Justificat Impium et qui Condemnat justum Abominabili sunt uterq; apud Deum Swiadczy Prowerbialista Pański Capite 17mo.

Drugi raz się zadumiewam nad tym Mći Xże Biskupie Warszawski, że iak tylko Biskupią zaszczycony iesteś Godnością, ieszcze ani Ja, ani Nikt Niemiał Honoru Słyszeć Cię Mowiącego w Kościele ku chwale Boskiey y exkuzowałeś się niegładkością Wymowy, a zostawszy Kanclerzem aż nadto Wielkim stałeś się za Krolem Oratorem. Proces Większy od Tablicy Moyżeszowey wydaiąc, z Samym Panegirykiem, tylko to nieszczęście że teraz wtym Czasie tyle przypisuiesz mu pochwał, ile o Intencyach y czynach Jego Narod Cały z Postronnemi Potencyami ma wiadomość, w złym Czasie użyłeś Tey Swoiey Elokwencyi, bo teraz przyzwoitsza rzecz była aby te pochwały od Moskwy, Anglij Albo Holandyi przepowiadane były, y zdaj to na Nich Mći Xże Biskupie, niepsuy Sobie na Drugi raz Głowy, przestrzega Cię Prowerbialista Pański Laudet Eum Alienus et non Os tuum, extraneus et non Labia Tua Proverbiorum 27mo. Sprowadziłeś umyślnie z Poznania Xiędza Jurkiewicza Franciszkana słysząc o Rozumie Jego, aby w Slady Twoie

wstępuiąc

Jmc

wstępuiąc wychwalał Krolewskie czyny, y Panegiry:
czne miał kazania, ale y to ci się nienadało, według
mysli, bo Ten Xiąd do Samego Jubileuszu Swiętego my:
sląc we Dnie y w Nocy nad tym wczym by mogł po:
chwalic, ledwo rozumu y pamięci niestracił narze:
kaiąc po co tu przybył, kiedy do pochwał ani Jednego
motivum niemaiąc musi według Boga y powoła:
nia Swego prawdę mowic, iakoz Spodziewam się
ze ztąd Bogu winnym nieodiedzie, ile za przemiesz:
kuiącego w Sobie Ducha S. dał Swiadectwo pod:
czas Trybunału Poznańskiego w Poznaniu w Dzień
S. Małgorzaty 1767 Anno.

Niezwiedziesz y Nas Swemi Zelotypiami, ze to Ten
Krol ktory kocha Narod, bo więcey iak dostateczne
mamy przeswiadczenia, ze to Ten Krol o ktorym y
zle pomyslec niemozna, bo juz Bog wydał Skrytosci
Jego Całemu Swiatu, ze to Ten Krol ktory w Wie:
rze S. urodzony, bo mamy prawowiernosci Doku:
menta; Mowisz ieszcze ze to Ten Krol, w ktorym
Cnotliwych Majestat Jego otaczaiących przymiotow,
chyba Ten niewidzi ktory Samemu rozsądkowi gru:
bey zasłony z Oczow Swoich zdiąc niedopuszcza; Juz
tez tu Mći Xięze Młodziejowski kiedy choc Slepy do:
magac się muszę Harakteru Twego, czynow y In:
tencyi Twoich, ze z Fortuny Oczu zdiętą Fakcyą
Ręką Krolewską związane maiąc Oczy Slepym

Stałeś się

stałes się na wszystkie Nayoczywistsze Sprawy Jego, rozumieiąc że za zdaniem y życzeniem Twoim Swiat się cały Obracać będzie, a tego niezgadniesz co Dzień następuiący przynieść może. Ne Glorieris In Crastinum ignorans quid superventura pariat Dies. Prover 27mo. Wyznaiesz że Bog Skrytości wiedzenie Sobie zostawił, a iakże Ty możesz Nas Dziś Asekurować y zaprzysięgać się za Intencyami Krola że są dobre ieżeli mowisz iako S. to my niewierzemy Oboygu, ieżeli też iak Kanclerz y Sługa płatny piszesz, to wiemy że Coninquinatae Manus nunquam rectae: Co się w przyszłym Czasie wzgromadzonych Stanach iasno pokaże, ieżeli zdrow doczekasz, bo o wielu Biskupach tak iak Ty przy Krolu Obstawaiących, przepowiada Nam Jeremiasz Prorok że Wiatrem żyć będą, y Wszyscy Go iak Ty miłuiący poydą w Niewolą y On Sam zKonfederowany będzie złością Swoią y dostanie się w Rękę Tych, z ktoremi się niechciał łączyć dla Słabości, a teraz boi się Ich Twarzy: Tak Bog nieomylna prawda zyściec to Obiecuię. Omnes Pastores Tuos pascit Ventus et Amatores Tui in Captivitatem ibunt, et tunc Confunderis et erubesces ab Omni Malitia Tua, et dabo Te In Manus, quaerentium Animam Tuam, et In manus quorum tu formidas. Faciem Jerem: 22do. Na ostatek Mć Xiąże Biskupie wystawiaz Nam przed Oczy Nietylko Przodkow Naszych, ale też y

Jmć

Jme Narody, iako Krolom y Cesarzom, choc Poganom Przesladowcom y Krwie rozlewcom bywali Wiernemi y posłusznemi, w tey Materyi zamiast odpowiedzi, odsełam Cię po lepszą Informacyą do Historyi tak Swiętey iako tez Swięckiey, iak zawsze Narody obstawały przy Wierze, Prawach Boskich Całosci Swoiey y Prawach Narodowych, y te Więcey nad zycie przekładaiąc przeciwko Krolom y Cesarzom Onez gwałcącym, albo do gwałcenia Jch mocy y przymusu dla prywatnego Swego Szczęscia uzywaiącym, toczyli Woyny bez Naymnieyszego Jm iako Nieprzyiaciołom posłuszenstwa, rowną prawie maiąc Gorliwość przy Religij y Prawach Boskich, co y Narodowych, nigdy się ku Jch Szkodzie nawet z osobna przymawianiem darami, Obietnicami, Strachami, ani Samą Smiercią powodowac niedali, y tak czytay Mci Xże Biskupie Xięgę Drugą Machabeorum Rozdział Szosty y Siodmy, czy zostali Ci Bogu winni, ktorzy Krolowi Antyochowi posłusznemi bydz nie chcieli, w Gwałceniu Praw Boskich y Narodowych co mu Oleazar odpowiedział, obcyą Sobie do wybrania podaną maiąc, albo Smierc za nieposłuszenstwo, albo Łaskę y zycie za Posłuszenstwo, oto w Niebo weyrzawszy rekł: Nam et si In praesenti Tempore Supplicijs Hominum eripiar, sed manum Omnipotentis nec Vivus nec defunctus effigiam Adolescentibus Autem Exemplum forte relinquam, si prompto Animo ac fortiter pro gravissimis ac Sanctissimis Legibus honesta morte perfungar. Coz drugi do takowego posłuszenstwa Samego przymuszony odpowiedział oto: Quid quaeris Rex, aut quid Vis discere a Nobis, parati Sumus mori magis, qm Patrias Leges praevaricari.

Coz Jmi

Jmć

Coz Jmni więzieni, męczeni, katowani, widząc Smierc Bra
ci Swoich mowili, czy dalisz się zastraszyc y do posłuszenstwa
nakłoniec, oto odwołuiąc się do Krola całego Swiata mowili;
Tu quidem Scelestissime Rex in praesenti Vita nos perdes,
Sed Rex Mundi defunctos Nos pro suis Legibus in aeter:
nae vitae resurrectione suscitabit. Coz Jmni po krwie juz
Braci Swoich brodzący, y wniewoli zostaiący na rozkaz
Krola czynili, czy odstępuiesz dla bojazni Smierci Gorliwosci
przy Prawie, Oto mowi: Non Obedio Praecepto Regis, sed
praecepto Legis. A Nawet Ostatni Więzien, dostoynosci wy
soką y bogactwa Ofiarowane Sobie maiąc, albo Smierc Nay:
okrutnieyszą tę chętniey przyiął, iak posłuszenstwo Krolowi
ku Uszkodzeniu Praw Narodowych, prosząc tylko Boga
o Miłosierdzie y ulitowanie się nad całym Narodem:
Ego autem sicut et Fratres mei Animam et Corpus meum
trado, pro Patriis Legibus Invocans Deum maturius
Genti Nostrae propitium fieri. Takowym zas nieposłu:
szenstwem Krolowi grzeszyc niemogli, bo dopełniali Pier:
wszego posłuszenstwa Prawom Narodowym, y nieczyni:
li Tego złosci, ani Jakowey nienawisci lecz z Obowiąz:
kow Sumienia y Obywatelstwa, tudziesz prawdziwey
Potomkow miłosci, aby Jm bez Naruszenia Takie zo:
stawili Prawa, iakie od Oycow Swoich odebrali nie:
skazone, a krwią przez Wieki wypracowane. A Lubo
Wiem dobrze Mći Xże Biskupie ze na tey wzmiance
gwałtownosci mało ci będzie, skracaiąc iednak Pismo
moie, niechce ci Wnim wszystkich az do przekonania
wypisywac Dowodow, bo by mi tyle drugie zabrały Pa

piem

Jm

Papieru, ale gdy się Oswiadczysz że Jch żądasz, chętnie ci w tym przysługę moią na Osobnym pismie Ofiaruię. Tu tylko mowię że to Tamci pod Krolem Antyochem, to teraz Polacy pod Stanisławem, nierownie, bo więcey daleko krwi rozleli, y cierpią męczenstwa za Obstawanie przy Prawach Boskich y Narodowych, przy Wierze S. y Całosci Rplitey. Tamci Poddani urodzeni będąc Krolowi Absolutnemu gdy tyle czynic mogli w niewoli, dopieroz my Polacy, my Narod Wolny, niemaiący większych posłuszenstwa Obowiązkow Krolowi, tylko Samę wzaiemnosć, pukąd Naszym przepisom posłusznym się staię, dobrowolnym y zaprzysiężonym, pukąd my onemusz dobrowolne posłuszeństwo winnismy, inaczey gdyby Narod niewiedział y niechciał znac kiedy y pukąd ma mu bydz posłusznym, nauczyłby się przez nierostropne posłuszenstwo bydz Niewolnikiem, a dopiero postronne Narody Słodyczy Wolnosci nieznaiące, z nasmiewaniem się Narodu Naszego mowic by mogły: Nescivisti Liber esse, scias ergo esse Servus, y nie tylko Stracili bysmy u Nich tę chwałę y Opinią o Nas dotąd dobrą że Religią nad Samę Oyczyznę y własne zycie Więcey Wazemy y Szacuiemy. Senatus Polulusq Polonus magis pro Avita Religione Adversus Suos Concives Haeresi aflatos, qm Communi Patriae Salute decertat Libro de Poll. Ale tez Samemu Bogu zostalibysmy na Wieki winnemi, gdybysmy teraz przez Slepe Posłuszenstwo Slepemu na zgubę Praw

y Wiary

y Wiary Krolowi milczenie y Martwość przy srożą:
cym się na Nas Nieprzyiacielu zachowywali.
A Jezeli mowisz Mę Xże Biskupie że to Krol Prawowierny,
y Jnaczey po nim trzymać niemożna, zatym Narod nie
powinien mu unikać od Posłuszenstwa, to Nim o wysz:
szych wtey Materyi Przełożeniow moich, to ci mowię że
mnie o prawowiernosci Jego Słuchania Mszy Swiętey
ze zwyczaiu, Kazania podług podaney lub przepowiedzianey
przez Siebie Materyi, ani Spowiedzi dla Oka tylko wtym
Kraju prawowiernym y Omamieniu Ludzi czynione nie
przeswiadczaią, ani Konwinkować mogą, gdy On widząc
Nieprzyiaciela przeciwko Wierze powstawaiącego, a
Narod przy Niey przeciwko Onemusz Konfederuiący się
y Krola Samego do Łączenia się z Sobą zapraszaiący,
nietylko niewiązał się znim, ale Owszem za Bunto:
wniczy Go uznał, y wszystkie Ognie Nieprzyiacielskie
przeciwko Niemu ręką y Językiem Swoim zapalał,
Juz Więc był przez Szukanie zguby Narodu Nieprzyiacie:
lem Wiary S. y Kosciola Wojuiącego, Zatym Odszcze:
pieńcem, a ~~zatym~~ iakże mogłby co dobrego względem
Wiary lub Narodu czynić, Juz się ztym daley nierozwo:
dze, y skracaiąc Pismo, odsyłam Cię do S. Ambrożego
ktory tak powiedział. A Jakoż się spodziewać Masz
Jednego tchnienia dobrey rady od Tego ktorego wnętrzno:
sci zarażone są trucizną, Jntencyi niedobrych, iak rozu:
mieć ma lepiey Ten, ktory gorzey nad Jnnych czyni, iak
wynidą Wody Klarowne zgruntu błotnistego, iak doydzie
Celu Strzała, kiedy ią Paralityk wypuszcza, iak Dekret

wyda

Jm

wyda Ten Sędzia ktory się nadzieią chwieię? ktorego gniew wzbudza, ktorego złość opanowała, pomsta otoczyła, Ambicya okryła?

Niemożesz Więc Mći Xże Biskupie pobudzać Nas do posłuszenstwa Krolowi, zaiąc Jego czyny iak Kanclerz, a Jezeli nieznasz, niemożesz Nas iako Biskup pobudzać do posłuszenstwa, zebys władzy swoiey niezdał się slepo, przeciwko Nam Więcey widocznym używać na zgubę Narodu Wiary S. y Obrazę Samego Boga, a oraz zatracenie Duszy własney; Jnaczey zas przez konieczne przymuszenie Nas do posłuszenstwa, prowadziłbys Nas Owieczki Twoie na rzeź pod rękę Jego a chybabys żądał Zycia Nasze y wszystkich Prawowiernych przez Siebie do Warszawy Sprowadzonych na Smierc poswięcice, Ostatnie Nadgrodę wieczne daiąc Pasterskie Błogosławienstwo, iak Niegdys mowił Jeremiasz Prorok w Rozdziele 12stym Congrega Eos quasi Gregem ad Victimam, et Sanctifica Eos Jn Die Occasionis.

Ale ktoz by był tak nierozumny zeby widząc przed Sobą Oczywistą Smierc y zgubę sromotną, niemiał Sobie dać wyperswadować, że to nie iest Szkodliwe, y że odięcie zycia niebędzie Smiercią, Ktoby był tak nieuważny że chcąc uniknąc przepaści brałby y trzymał Przewodnika Slepego wcale, albo zawiązane Oczy maiącego, chyba Ten ktoryby niemiał rozeznania Swiatła od Ciemności, Zycia od Smierci, y Szczęscia od Nieszczęscia.

Takowym Dis Oswiadcza się bydz dla Nas Teologiem y przewodnikiem Mći Xże Biskupie Poznanski, gdy

perswaduiesz

gdy perswaduiesz Narodowi aby był posłuszny, y szedł za Tobą wyprzepaść, upodobałeś ią Sobie przez należenie w Niey upragnioney Pieczęci, ale Narod Cały gdy Kanclerzem bydz ani nadgrody podobney, iak ty miec niemoze, nie ma tez przyczyny spieszyc się dla Samey zguby za Tobą ani przez Twoie Exageracye bydz posłusznym dla widzenia Samey Smierci okrutney, łatwiey iuz Tobie tak głęboką zapędzonemu wypełniac to wszystko, boś wziął za szczęscie własne tę na Siebie Obowiązki, pełniey ię Więc iak winny, a Nas od Nich Wolnych niezachęcay do Niewoli, bądz zaufany od Cudzych y od Swoich czystych Intencyach, a Nas o Nich nie asekuroy, bo dopiero na Ich wyprobowanie posli Dway Swiadkowie do Wiecznosci, zgoła czyn iak ci się podoba, a nikogo do naslowania Siebie niezachęcay, zey z Krolem, bądz przy Boku Jego. Naypierwszy, pełniey Wszystkie roskazy, abędziesz między Przyiaciołami Jego, y udarowany zostaniesz Złotem, Srebrem y Innemi Bogactwy. Solus accede, si prior et fac Jussum Ejus Regis, et eris Inter Amicos Regis, et amplificatus Auro et Ariento et Muneribus multis Imo Mechab: 2do.

My zaś na przeswiadczenie Was Wszystkich y Całego Swiata o czystosci y Intencyi Naszych zostawiemy Swiadkow krwi własney Strumienie, ze chcąc ocalić Wiarę S. Prawa Narodowe, y zachowac przykazy Boskie, niemoglismy y niemozemy słuchac Krola,

Broń

Jmc

Bron Nam składać dysponuiącego, ani prosto Drogę ominowszy udawać się na Jnszą, za Jch Przestępcami y Gwałcicielami niech Nam Bog będzie miłosciwy niech giniemy Wszyscy wszczerosci y prostocie Ducha Naszego, a zostano się Nieba y Ziemia Swiadkami, ze Nas niesprawiedliwie sprowadzonym Moskiewskim gubicie Zołnierzem. Nobis autem propitius sit Deus, non est Nobis utile relinquere Legem et Justitias Dei non Audiemus Verba Regis, nec Sacrificabimus Transgredientes Legis Nostæ Mandata, ut Eamus Altera Via moriamur Omnes In Simplicitate Nostra et Testes erunt Super Nos Cœlum et Terra, quod Injuste perdidistis Nos 1mo Machab: 2do

A Lubo o tym Wiemy ze się z tey zguby y Związku Naszego nasmiewacie, y mowicie taka Smiałosci Tey Gorztki porywać się przeciwko tak Wielkiemu y tak mocnemu Woysku Moskiewskiemu, z ktorym woiuiąc Same tylko chyba Smierc Obiera Sobie przymowac, za Zwycięstwa. Quomodo poteritis pauci pugnare contra multitudinem tantam et tam fortem, 1mo Mechab: 3tio.

y My Sami nietaiemy się z tym przed Wami ze w początkach Konfederowania się Naszego widząc y Was o zgubie Naszey radzących, y na Smierc Naszą koniecznie uwziętych, rozne zdrady, fakcye, przeszkody, między Braćią Naszemi ku Łączeniu się z nami czyniących, y mnostwo Woysk Rossyyskich przeciwko Nam ze wszystkich Stron idących, mowilismy między

Sobą.

Sobą iakim my sposobem zdołamy oprzecz się Jch na-
tarczywosci, iezeli ty Boze mocny, przy ktorego honorze
Wierze S. y niewinnosci Naszey Obstawamy, nie wesprzesz
Nas: Quomodo poterimus Subsistere ante Faciem Eorum
nisi tu Deus adjuves Nos Machab: 3tio. Przykro Nam
się prawda zdawało ile na Ow czas z niektorych tylko Wo:
iewodztw złączonym, zayrzec w oczy tak srogiemu wta:
kim Mnostwie Nieprzyiacielowi, ale daleko nieznosniey:
sze Staneło Nam przed Oczyma okrucieństwą, ze Jezeli
Części takowey Narodu Nieposwięciemy na Ofiarę dla
zmazania krwią gwałtownosci y bezprawcow, zape:
wne nie tylko Wiarę Wolność y Prawa Narodowe
zgubiemy, ale tez Samych Potomkow przed przysciem
Jch na Swiat Juz w niewoli y Cherezyi widzieć będzie:
my, bierzmy Więc z Wielką Bogu ufnoscią bronie
nia się rezolucyą, perswadoymy Sobie ze zwycięstwo
nie w Wielosci Woysk ale w mocy iest Nieba, Mo:
skale przeciwko Nam idą, w mnostwie zaciętosci y
pysze, aby Nas Zony y Dzieci Nasze gubili y rabowali,
My zas w skromnosci bic się będziemy, za Wiarę S.
Prawa Wolność y Dusze Potomkow Naszych, a Sam
Bog zetrze Jch przed Obliczem Naszym. Non In mul:
titudine Exercitus Victoria Belli, sed de Cœlo fortitudo
est, Ipsi veniunt ad Nos in multitudine Contumaci, et
Superbia, ut disperdant Nos et Uxores Nostras, et Filios
Nostros, et spolient Nos, nos vero pugnabimus pro Ani:
mabus et Legibus Nostris, et Ipse Dominus Conteret

Eos

Eos ante Faciem Nostram Machabeor 3tio. Wzno:
siemy Serca y prozby o pomoc do Boga mowiąc; Oto Pa:
nie zgromadziłysię na Nas grube a dumne Narody, Mo:
skale, Kozacy, Kałmucy, aby Nas zgubiły, Sam nayle:
piey Wiesz o Boze iakie zdrady pod Nami y Wiarą
S. czynią, znasz Jch wszystkie mysli, iakie przeciwko
Nam maią, oto iuz y Swiętosci Twoie zdeptane, z Nie:
wazane, skalane, Xięza Namiesnicy Twoi Jedni umor:
dowani; Drudzy od srogiey ręki do płaczu przymuszeni,
y Harakter Jch tak wysoki ponizony y zniewazony:
Et Ecce Nationes Convenerunt adversum Nos, ut Nos
disperdant, Tu scis quæ nogitant in Nos, et Sancta Tua
Conculcata Sunt et Contaminata Sunt, et Sacerdotes
Tui facti Sunt In Luctum et Inhumilitatem Libro Eod
Napełnieni tąz Nadzieią w Bogu a pobudzeni Gorliwo:
scią Wiary y Miłoscią Narodu, Naymęznieysi Wodzo
wie Nasi JWW. Krasinski Potocki y Puławski dodaią
Nam do Teyze Woyny Swiętey Ochoty, abysmy Męznie
obstawali, y bili przeciwko Tym Narodom, ktorzy Nas y
Swiętosci Nasze przysli gwałtem wygubiac, przekładaiąc,
ze Nam lepiey iest umrzec na Woynie, iak Oglądac niesz:
częsliwość Narodu y pogardę Swiętych z Swiętosciami,
Jaka zas Wola będzie Boska tak się z Nami niech stanie;
Accingimini et estote potentes, et Estote parati, ut pu:
gnetis Adversus Nationes Has, quæ venerunt disperdere
Nos, et Sancta Nostra, quoniam melius est Nos mori
In Bello, quam videre mala Gentis Nostræ et Sanctor
Sicut autem fuerit Voluntas in Cælo, sic fiat Machab: 3tio.
Takie to były czyste Intencye Nasze, taka Ofiara wła:
sney Krwi y Zycia dla Obrony Wiary S. Wolnosci y Praw
Narodowych

Narodowych, takie uzbraianie się Samą ufnością y Nadzie:
ią Jch Boga Miłością, takie pomnażanie Związkow
Naszych Samą ufnością y nadzieią wpomocy Naymo:
cnieyszego Całego Swiata Monarchy: Spes enim Nostra
In Salvantem Nos Eccle: 34to. Takie zachowanie Nauki
S. Pawła względem Obrony Mężney Wiary S. ktorą Nam
zostawił In Epi: ad Hebreos 12mo De Fide et quid ad:
huc dicam, defiet enim me Tempus enarrantem de Gedeon,
Baras, Sanson, Jephe, David, Samuel, et Prophetis, qui
per fidem vicerunt Regna, operati sunt Justitias, adepti
sunt repromissiones Obduraverunt Ora Leonum extin:
xerunt Impetum ignis, effugierunt Aciem Gladij, Conva:
luerunt de Infirmitate, fortes facti sunt In Bello, Castra
verterunt Exterorum, aspicientes In Auctorem Fidei et
Consumatorem Jesum. Takie oglądanie się na Boga
niż Życie Nasze y bojazn Jego aby Nas za bezczynność
y milczenie nie sądził, dodały Nam Serca y Smiałości
do Walczenia z Nieprzyiaciołami, sciągnęły na Nas
względy Boskie, ziednały Protekcyą przeciwko ta Stra:
szney potędze, zasłone od pożaru y upadku, Oswiecenie
Oczu, zdrowie y życie y błogosławienstwo. Oculi Domi:
ni super timentes eum Protector Potentiae, firmamentum
Virtutis, tegimen Ardoris, deprecatio offensionis, et Adjuto:
rium Casus illuminans Oculos, dans Sanitatem et Vitam
et benedictionem Ecclesia: 24to.
Lubośmy zas Łaskę Osobliwszą poznali Boga Miłosiernego,
y pomoc Nayiasnieyszey Porty Ottomanskiey, tudziesz In:
nych Przyiaznych Potencyi przeciwko Nieprzyiaciołom,
przeciesz Niemoglismy Sami zasypiać y niedawać Do:
wodow gorliwosci z Krwi Naszey, miło iednak Nam
było.

Jmc

było widząc że Woyna bez Smierci bydz niemoze, ale tu Sama Smierc niektorych Braci zycie wszystkim przyniesie, Nam wczasie pociechę, a zginionym Błogosławienstwo, bo Nas wtym upewnił S. Jeremiasz Capi: Obto Oba: czycie że się Serce Wasze radowac będzie, a Kosci Wasze zakwitną iako Ziele, y poznana będzie ręka Panska przez Sług Jego że się stanie straszną Swoim Nieprzy: iaciołom. Videbitis et Gaudebit Cor Vestrum et Ossa Vestra quasi herba germinabunt, et Cognoscetur Manus Domi: ni Servis suis et Indignabitur inimicis suis.

Ale że ta Nadzieja Nasza ukryta była przed Wami Duchy Moskiewskie na zgubę Wiary y narodu Sprzymierzone, dlatego rozumieiąc że Wam Smierc niektorych Braci Naszych Zycie przyniesie, Cieszyliscie się w Warszawie y Obiady dawaliscie w Dzien Potyczek y Pogrzebow Naszych. Epulati et laetati estis In Die Occisionis Nostrae Wyskakiwaliscie iuz zradosci na niektorych Mieyscach słysząc płacz Samey Oyczyzny nad postradanemi niektoremi Synami. Quis dabit Capiti meo aquam et Oculis meis fontem Lachrimarum, et plorabo Die ac Nocte Interfectos Filios Populi mei Jerem: Gno. rozumieiąc że iuz iest wrozpaczy, Jakoby tylo Jey zgineło Synow, że się do Obrony nic niezostało, ale Ona nie tych płakała, ktorzy na Placu chwalebnie polegli, bo wiedziała Jz wnadgrodę doczesnego wieczne odebrali zycie, lecz to z Jey Oczu łzy wyciskało, że wielu tak potyczkach, iako tez z Domow Własnych, za Gorliwosci o Wiarę S. zabranych w Niewolą, przeciwko Regułom Woyskowym widziała Męczonych, morzonych, Sieczonych Tyranskiemi Sposobami umordowanych, bez

Spowiedzi

Jm

Spowiedzi y Sakramentow, skrycie traconych, bez Opa:
trzenia Ran, bez odzieży na mrozach odartych umie:
raiących, Jnnych nie iak Ludzi z okrucieństwem Oczom
nieznosnym do Kijowa pędzonych, a Was to odszczępień:
cow od Kościoła, y Judaszow Narodu nic niewzruszyło,
y Owszem Ludzi tych ktorzy patrząc na przeprowadzonych
przez Warszawę Aresztantow z Żalu y Miłości Chrześcian:
skiey wnosili do Boga prozby, aby Jch iak Nayprędzey
od Okrutney ręki uwolnił mowiących. Erie Eos Domine
qui ducuntur ad Mortem, et qui trahuntur ad interitum
liberare recusses. Psal: 81. Kazaliscie straszyc mowią:
cych o Nas, kazaliscie więziec, a Zołnierzom choćby
z jednym dobrym ku Nam odezwali się Słowem, przez roz:
gi wielokrotnie biegac dysponowaliscie, Jnnych z Warsza:
wy do łączenia się z Nami wyizdzaiących łapac, Więziec,
konie y wszystkie rzeczy Sekwestrowac y przedawac Regi:
mentom Rplitey Naszey zalecaliscie, okrzyki Tryumfal:
ne czyniąc, że Nas wkrotkim bardzo Czasie zniesiecie
y wniewoli pokazecie, y to wszystko czyniliscie dla bja:
zni zastraszenia y omamienia Obywatelow, aby w Samey
martwości oczekiwali przy Was Smierci, a do Nas się ku Ra:
tunkowi Wiary S. y całości Narodu niepospieszali; Ale Bog
Wielki, Bog mocny, Bog miłosierny zesłał Nam Anioła,
ktory wzbudził w Sercach Prawowiernych y Boga kochaią:
cych Ochotę do łączenia się z Nami, y powiększył bardziey
Zgromadzenie Nasze zato, żeśmy męznie, y odważnie choc
w Małey Części od początku przy Honorze y Jmieniu Pań:
skim obstawali. Angelus dixit Ipse est Filius Dei quem

in

Jmć

in Seculo Confessi sunt, Ego autem Magnificare Eos cœpi, qui fortiter pro Nomine Domini Steterunt 4to Esdræ 2do

Oto juz procz Oboyga Narodu Korony Polskiey y W. X. Litt Tudziesz Prowincyi Wszystkich wiedną Ogniwą złączone go Widzice z Opatrznosci Boskiey albo wkrotce Obaczycie Jnne Woyska z Nami złączone, ku pokazaniu nad Wa: mi Pierwszemi Autorami, Nieprzyiaciołami y Pomocni: kami Waszemi na zgubę Wiary S. Praw, Wolnosci, y Narodu mściwey kary, oto Sam Bog na pokazanie Sprawiedliwosci ktorą nad Wami uczyni, powiada ze Was zaciętych wzłosciach iuz Jako Oyciec Synow, iak Matka Dzieci y iako Karmicielka Niemowlęta, prosił abysciemu byli Ludem Wiernym, abyscie po: rzucili zdrady y zasadzki Wasze, na zycie y krew Braci Waszych. Dicit Dominus nonne Ego Vos ro: gavi Ut Pater Filios, ut Mater Filias, et ut Nutrex Parvulos suos, ut essetis mihi Jn Populum, et Ego Vobis Jn Deum, ut Vos mihi Jn Filios, et Ego Vobis in Patrem Esdræ Libro 4to.

Zescie zaś Boga ani Sumienia niesłuchali więcey wro: zumach zdradach Oszukaniach Swoich y wmocy Mo: skiewskiey pokładaiąc nadziei, otoz teraz niebędzie: cie mieli na kogo narzekac, tylko na Siebie Samych, gdy Wam przeszłe Nieszczęsliwosci staną przed Ocza: mi, y tę z Ręki Samego Boga, y przepowiada Wam Pierwszą y Jzaiasza w Rozdziele Pierwszym zato zescie się z Smutku Braci Waszych w Służbie Boskiey przy Wierze S. będących nasmiewali, nosic będziecie

wstyd

Jmć

wstyd, a Oni chwałę, zato zescie w Dni Ich Smierci dla ukontentowania naywięcey iedli y pili, oto wpragnieniu y głodzie zostawać będziecie, a Oni wdostatku, zato zescie na Grobie Wiary Wolnosci y Całego Narodu Akt We:selny z Sektami y odszczepieńcami odprawić zakładali, będziecie do Smierci w Smutku, płaczu y Narzekaniu, a Oni w Pociechach wszelkich. Propter quod dixit Domi:nus Ecce Servi mei Comedent et Vos esurietis, Ecce Servi mei Laudabuntur et Vos Confundemini, et Ecce Servi mei tætabuntur præexultatione Cordis, et Vos Clamabitis præ dolore Cordis et ululabitis. Drugą Wam donosi u Łukasza S. w Rozdziele Szostym, zato ze iuz widząc otwarcie wszyst:ko ieszcze się przez złość natrząsacie, y mowi biada Wam ktorzy się teraz Smieciecie, albowiem będziecie płakać y na:rzekać: Væ vobis qui ridetis nunc quoniam lucebitis, et flebitis. Trzecią opowieda u Ezdry w Xiędze 4tey Te da Domy Wasze Ludowi przyść maiącemu to iest Narodowi Skonfederowanemu, ktory niesłysząc Głosu Boskiego z Nie:ba, iest Wierny y za Wiarę krew rozlewa, ktory nie wi:dział Znakow pokazanych, a czyni to co Bog przykazał, y niewidząc Boga Oczami Cielesnemi wierzą Duchownie wtą wszystko Cokolwiek przepowiedział. Tradam Domos Vestras Populo venienti, qui me non Audientes Credunt, quibus Signa non ostendi, et faciunt quæ præcipi, me non Videntes Oculis Carnalibus sed Spiritu. Credentes quæ dixi. O Czwartym y Ostatnim Nieszczęsciu upewnia Was Amos Prorok, ze się y ucieczką Ostatnim Sposobem od Zguby Salwować niebędziecie mogli, y nawet choc kto:

ry

Jmc

ktory uciecze iak by nieuciekł, bo zginie. Non erit fuga in Ejs, fugient, et non salvabitur ex Ejs qui fugierint Capite Jno.

Niech Wam będzie dość na tych przestrogach Moich wcze:snych, ktorzyście przez Złości y pychę zciągneli rękę Bo:ską iak Krol Baltazar do napisania Na Siebie tagiego wyroku, ieżeli Go niemożecie iak Baltazar rozumieć zwołaycie Mężow pobożnych, y w oczach Boskich mi:łych, ci Was nauczą, ieżeli zas ani temu ani przestro:gom Moim wierzyć niechcecie Oto iuż Czas Krotki, o:czekuycie z Baltazarem zpszenia, iuż z Wami więcey mowić niemogę, bo oddalonym przez Niciaki Czas będąc od Braci Moich y Całey Generalności, przynay:mniey Jm się zgłosić y pocieśnieysze iak Wam donieść muszę Wiadomości y przestrogi, poniewaz mi ieszcze przed zaczęciem na tym Mieyscu Jubileuszu Swiętego niektore Okoliczności przytrzymywać się kazały, uprze:dzaiąc Więc przybycie Moie do Was Naygorliwsi, y Naymężnieysi, przy Bogu, Wierzę, Prawach, Wolno:ści y Oyczyznie Bracia zgłaszam Wam się Słowami S. Pawła. Nam et si Corpore absens sum, Sed Spiritu Vobiscum Sum, gaudens et Videns Ordinem Vestrum et firmamentum Ejus, quae In Christo est Fidei Ve:stra. J do pełniaiąc zlecenia Mego opuszczam rozne zdania Mieszkancow Zuteyszych; Juz Wam nie tayne, donoszę tylko, iak doskonale zmiarkowałem, upewnić mogę, że następuiący Jubileusz tylko Dobrych Patrio

tow

Jmc

Patryotow y prawowiernych Katolikow ieszcze polepszy y Serca Jch iak Ogien Złotą pokutą wyczyści, ale wia: domych Wam bezbożnikow dla przypatrzenia się ktorym tu przybyłem, ani Nadzieia bydz może aby Jch Swiętemi uczynił, albo przynaymniey aby złości Swoie porzucić mieli, bo twanie zaięte w swych uporach Wzieli Sobie za Maxy: me Stateczności y punkt Honoru nawet Kazań y Nauk Jubileuszowych nieobiecuią się słuchać, ani tego rozumieć chcą co to iest Jubileusz, y Jakie pod Czas Niego usprawie: dliwienie bydz powinną, tak upewnia y wierzyć mu trzeba Daniel Prorok w Rozdziele 13tym Eligentur et dealbabun: tur, et quasi Ignis probabuntur Multi, sed Jmpij agent, impie, neq intelligent Omnes Jmpij, y przestrzygam Was abyście Wtych Czasach Naywiększą mieli Ostrożność, bo Was y prześladować y skrytych Fakcyi robić nieprze: stano, Owszem pod Czas Samego Jubileuszu, gdy tu Xżā wołać y nauczać będą, Oni myślić o postępkach y wysyłać rożne Osoby na zdrady do złączenia się Zwa: mi maią, y Tey są Nadziei, że Jm się to pod rożnemi kolorami uda; Mam to zust Tegoż Proroka. Et docti Jn Populo docebunt plurimos, Jmpij autem plurimi applicabuntur Vobis fraudulenter Capite Umo. Prze: strzega Was Więc y S. Paweł abyście natych Liszkach w oczach się Waszych łaszących, Minkę układaiących, Wierność zaprzysięgaiących, Szczerość Swoią Niebem Ziemią Słońcem y Gwiazdami wyswiadczaiących Strze: gli, bo to są Filozofowie Lucypersey. Hoc autem dico

ut nemo

Jmc

ut Nemo Vos decipiat, In sublimitate Sermonum, Videte ne quis Vos seducat, per Philosophiam et Inanem falaciam.

Juz się więc na nich, ani pierwszego Jch Mistrza Exekutora Sprawiedliwosci nieoglądaycie, nie wstrzymoycie ręki mocą Boga zasilonej do ukarania Sprawiedliwego, nie wytrzymoycie dłuzey bezbożnikowi, chyba dla złupienia udręczenia, zguby Ludzi y dania mu Czasu do zostawienia mściwey a okrutney Pamiątki, ktorą Obiecuię, a nayprynceypalniey ią Nachom Prorok Miastu Warszawie przepowieda, Jakby zato ze wniey Wiele iest Krwi niewinnie wylaney, Jze naywiększe Kłamstwa, zdrady y Fakcye wniey knowaną. Va Civitas Sanguinum Universa Mendatij dilaceratione plena non recedet a Ze rapina Capite 3tio. Niemam Ja racyi za Miastem mowic, ale coz winno, gdy było pod mocą y Ręką srogą Nieprzyiacielską, wypędzicc Jch z siebie niemiało Siły, niech lepi niz to dokona, Sam wprzod Jak Cien zniknie ze Wszystkim, ktorzy się Boga nie boią, tak radzi Eklezyastyk Pański. Non sit bonum Impio nec prolongentur Dies Ejus, sed quasi Umbra transeant, qui non timent Faciem Domini Cap: 8vo.

Aze się stał z Syna Głownym Własney Oyczyzny Nieprzyiacielem, gdy przy gwałtownym Jego na Tron wdarciu się y Mocą Moskiewską utrzymowaniu gwałt cierpiał, nietylko Kosciół Wiara Prawa, Narod, Ziemia, ale tez Samych Zmarłych y błogosławionych

Polakow

Jmć

Polakow kosci, ktore za Jnnych Cudzoziemcow pokoy miały, a teraz za Polaka z Trunien rękami Sprosnemi Schysmatyckiemi wyrzucone zostały, iak się stało w Jędrzejowie, y Spełniły się Słowa Jeremiasza Proroka Cap: Ovo. Że Ten bezbożnik Samemu Bogu y Swiętosciom nieda pokoju. In illo tempore eicientur Ossa de Sepulchris suis, tak Staraycie się aby w Tey Oyczyznie wktorey gnieszdzie chciał brac na Siebie Jmię pisklęcia Orlego, a oto jasno Go widac ze iest Obrony Jastrząb, Łupem tylko y Smiercią zyiący, nieprzemieszkiwał, y nie tylko /: iak Bocian oczyszczaiąc Gniazdą gdy mu się taki przypadek trafi Co Wam teraz:/ strącicie Go, ale tez Niech wniey y kosci Jego niemaią Mieysca. Ne Ejus Sarmaticum Contegat Ossa solum Ovidius. Za powiedzcie mu, ze zato ieszcze, Jz z Kosciami stał się złym dla Narodu, roznemi Go sposobami sidlił, łudził, zdradzał, gubił, Cały kray zburzył, spustoszył, Obywatelow porozpraszał, y w Tyrańskie pooddawał Ręcę, nie tylko Wiecznie nazywac się będzie Nasieniem Naygorszym, ale tez y nato Sobie nie zasłuzył, aby Kosci Jego, iako nienawisne wszystkim, a Jadem y trucizną Herezyi napełnione, Spoczynek y Towarzystwo miały w Grobie z Wiernemi, Gorliwemi, y Oyczyzne Kochaiącemi Synami. Non habebitis Consortium neq Jn Sepultura cum Ejs, Tu enim Terram devastasti, Tu Populum Tuum Occidisti, non vocabitur Jn Eternum Semen pessimorum Isaiae 14to

Gdy zas.

Jmc

Gdy zas przed Czasem niechciał znać tego, że niegodziwie Kray wyniszczył, Kościoły ze Sreber y Złota po odbierał, Wiarę S. zgubić usiłował, y bez przyczyny Krew Nie: winnego Narodu przez Woyska Moskiewskie przele: wał, niech zna po Czasie y mowi z Krolem Antyochem Cognovi ergo quia propterea Invenerunt me mala quod Abstulerim Spolia Aurea et Argentea, et mise: rim Auferre Habitatores Sine Causa et Ecce pereo, tristitia Magna in terra aliena 1mo Machab: 6to.

Przyspieszaycież Więc Intencye y Czynności Wasze Nay: przod Względem Boga, y o tych pierwsze mieycie sta: ranie, a Bog Wasze ułatwiać y do skutku pożądanego przyprowadzać będzie. Res Divinas Agite et Deus Vestras perficiet. Bądźcie Jednego y zgodnego zdania, bo tego honor, Szacunek Wasz, Interess, miłość Wia: ry y Dobra Pospolitego po Was wyciąga. Estote pa res et In hoc Concordes, nam Vos et decor et mores satiavit et Amor. Bądźcie posłusznym Przełożo: nym Waszym, y pamiętaycie co Wam powiedzą, bo to maią z Instynktu Ducha S. zapatruycie się na Nich, y naśladuycie Ich, a baykami y Namowami Filuterskiemi nie daycie się odwodzić, tak Wam przykazuię Paweł S. Mementote Praepositorum Vestrorum qui Vobis Locuti Sunt Verbum Dei, quorum Intuentes exitum Conversationis imitamini Fidem, doctrinis Varijs Nolite Abduci Ad Hebreos 13tio.

Niech Wam się niezdaie przykro wypełniać Ich Ordy

nanse

nanse y Sakryfikowac zdrowie lub zycie na Obronę Wiary S. ani się smucie spuszczonemi na Was przez rękę Boską przypadkami, bądźto choroby bądź pleyzeru, bądź y Samey Smierci, gdy iesteście prawdziwemi Katolikami, bo mowi do Was S. Jakob Apostoł w Liście Katolickim Tristatur aliquis Vestrum, oret Infirmatur, quis In Vobis, Inducat Presbiteros Ecclesiae, ut orent super Eum angentes illum Oleo In Nomine Domini, et Oratio Fidei Salvabit infirmum, et alleviabit Eum Dominus, et si In peccatis sit remittetur Ei Cap. 5to. Dochowaycie Bogu Wiernie Przysięgi, ktorzyscie ią uczynili, bo ta na Sądzie Jego, naywiększym będzie Instygatorem, y mowi Tenże S. Jakob lepiey Jey nieczynic y niemiec zasługi, ani się nazywac Obroncą Wiary y Rycerzem Chrystusowym, iak onęż Łamac, a Duszę dawac na potępienie. Melius Fratres non Jurare, neq per Caelum neq per Terram neq aliud quodcunq facere Juramentum, et esse sine Spe praemij et Nomine Propugnatoris Fidei ac Militis Christi, quam Illud praevaricare In pernitiem et aeternam Damnationem.

Wypełnienie zas Tey Przysięgi od Tego zawisło abyscie nieoszczędzali Krwie na Ofiarę Bogu przyrzeczoney y poswięconey, nie tak Jednak koniecznie abyscie zyciem gardziec mieli, dla Samey Smierci Szczęsliwey bo tey koniecznosci Bog na Was nie wkłada, ale iednak chcę rostropnie przez Was miec przesladowanych Nieprzyiacioł, y Synow pychy, y abyscie starli y skruszyli.

szyli Rogi Cielcowi, ktoremu Cześć przez Lud Prawowier:
ny oddawana bydz niepowinna, a Otrzymacie zato swo:
bodę y Prawa Zbawienne. Persequimini Filios Super
bie et Obtinebitis Legem pro Eo quod non dedistis
Cornu Peccatori 1mo Machabeorum 2do.
Szukaycie Wszyscy we Wszystkim Chwały Boskiey
y Zbawienia, nie emuluycie zdobrze zyczącemi y wię:
cey Widzącemi Starszemi Waszemi, Owszem zasłu:
guycie się Jm y Staraycie abyscie mogli to otrzymac
Błogosławienstwo, ktore Bog JWW. Krasinskiemu
Koronnemu Pacowi Litt Marszałkom, Potockiemu
Koronę Sapiechy Litt Regimentarzom Gorliwym Mę:
znie przy Honorze y Wierze Jego S. obstawaiącym
przez Jzaiasza Proroka deklarował y upewnił, ze
Ducha S. miec będą, w Nasionach swoich y błogo:
sławie Jm będzie wszczęgulnosci we wszystkich
Pokoleniach. Effundam Spiritum Meum Super se:
men tuum et benedictionem Meam super Stirpem
Tuum Capite 33tio. Niesprzeciwiaycie się Jm przez
złość y Interessa własne lub Cudze, niemięszaycie niechęci
dla pociechy Nieprzyiacioł, a zyc będziecie z Nami, a Bog
Rządca Woysk Wszystkich iakiescie sobie zyczyli. Quae
rite bonum et non malum ut vivatis, et erit Dominus
Deus Exercituum Vobiscum, sicut dixistis Amos 5to
Porzucie teraz wszystkie prywaty, ktore wczasie uła:
twiec mozecie, a tylko radziec y czynic zbawiennie dla
Narodu, Wiary S. y ocalenia własnego, zaczynay
cie

zaczynaycie od Boga, zatapiaycie wnim myśli y wołay:
cie do Niego razem wszyscy z Eklezyastykiem Pańskim.
Miserere Nostri Deus Omnium et respice Nos, et Ostende
Nobis Lucem Miserationum Tuarum, et immitte
Timorem Tuum super Gentes, quae non exquisierunt
Te, ut Cognoscant quia non est Deus nisi Tu, Eleva
manum Tuam super Gentes Alienas, ut videant Po:
tentiam Tuam, excita furorem et effunde iram, tolle
adversarium et Aflige inimicum, festina Tempus
et memento finis, in ira flammae devorentur, qui
Salvatur, et qui pessimant Plebem Tuam, Inveniat
perditionem, Contere Caput Inimicorum Principum
dicentium, non est Salus praeter Nos, Miserere Ple:
bi Tuae super quam Invocatum Nomen Tuum,
et exaudi Orationes Servorum Tuorum Capi: 37mo.
Polecaycie się z całym Dziełem Protektorce Waszey
Naywiększey y Krulowey Polskiey Nayswiętszey
Maryi Pannie, pozdrawiaycie ią zawsze y dzię:
kaycie za czynione Staranności u Boga, o koło Ca:
łości potrzebow y Interessow Waszych, ktorych pole:
pszenie y Waszych Związkow przy tak Licznych
Woyskach Nieprzyiacielskich uskutecznienie, y
od zguby zachowanie; Jey Łaskę y Opiece przyznać
powinniście, tak dowas Mowi y tak Wam przyka:
zuie Paweł S. Salutate Mariam quae multum
Laboravit In Vobis ad Romanos 15to. Niech nie
stygną y na Ziemi Serca Wasze wgorących

ku Niey

Jme

ku Niey Nabozenstwach, atak Bog Obietnice Swoię za Jey przyczyną Ogłosi Wam wkrotce ate są Pierwsza Ze po wylaniu teraz przy Honorze Wierze, Jego Prawach y Całosci Narodowey przez Was krwie obfitey y zasłuzenia Sobie przez to albo Straconey odzyska: niu Więczney chwały iuz Was Więcey nieda na posmiewisko Narodom, zescie się stali Gor: liwemi y Wiernemi Sługami: Non dabo Vos ultra In opprobrium Gentibus Joel: 2do Druga Obietnica Ze to Dzieło Sprawiedliwe Stanie Wam się Pokojem, a ukochanie y nad Wszystko Przewaze nie Sprawiedliwosci, stanie Wam się zaciszeniem, bardzo miłym, y bezpieczenstwem wiekuistym, y Sie: dziec będziecie mowi Bog w ozdobie Pokoju, y w przy: bytkach ufnosci, y wspoczywaniu obfitym. Et erit Opus Justitiæ, pax et Cultus Justitiæ Silen: tium et Securitas usq in Sempiternum, et Sedebit Populus Meus in pulchritudine pacis, et In Ta: bernaculis Fidutiæ et in requie epulenta Isa: iæ Capite 32do. Trzecia y Ostatnia Obietnica ze y Tego Srogiego Nieprzyiaciela Pułnocnego wda: lekie od Was oddali Strony, y wypędzi Go az do Zie: mi pustey y Dzikiey Moskiewskiey, Odwroci Te: go Oczy od Was, a Obruci ie na Morze wscho: dnie burzliwe y Straszne, atyl Jego na Morze Ostateczne, zebrze siłę Jego y z Trupow Woyska Jego zgniłosc y fetur powstanie, y słychany bę

dzie

Jmć

będzie daleko Jako Swiadek oznaymuiący upadek Tego ktory pysnie czynił. Et Eum qui ab Aquilone est procul faciam a Vobis, et expellam Eum In Terram inviam et desertam, faciam Ejus Contra Mare Orientale et extremum Ejus ad Mare Novissimum et ascendet fetor Ejus, et assundet putredo Ejus quia Superbè egit Joel: 2do. Niech ze się tak Stanie, Niech Wam tak dopomoze, niech Ku Spełnieniu Tego napełni Was Bog y mocą y Cnotą, y Nadzieią y Duchem Swiętym, zycze Wam Całym Sercem z Swiętym Pawłem ad Romanos 15to Deus Autem qui repleat Vos Omni Gaudio et pace In Credendo, ut abundetis In Spe et Virtute Spiritus Sancti Amen.

Addytament.

Do Tego Skryptu przypisuie S. Hieronim

Si quis mihi irasci voluerit ipse de se quod talis sit Confidebitur, dum irascuntur suam Indicant Conscientiam, multoq pejus de se quam de me Sentiunt

Kopia Listu Cesarzowey Krolowy Jmć Węgierskiey Wdowy Do Delfina Jmći Krolewicza Francuskiego z Gazet z Wersalu

De:

De D. 19 Maij 1770. a z Warszawskich D. 20 Junij Eod. Anno. przepisana.

Twoia Małżonka Kochany Delfinie a moia Corka rozstała się ze mną. Była Ona moią zawsze pociechą, spodziwam się że Twoim będzie uszczęsliwieniem. Wychowałam ią nato, gdyż od Dawnego Czasu przeyrzałam, Jż wnayscisleysze z Tobą Związki wkroczyć miała. Wzbudziłam w Jey Sercu Miłość Swoich ku Tobie Obowiązkow, sciste z Serca pochodzące do Ciebie przywiązanie, pilną baczność na wynaydowanie, y na użycie wszeczey Samey Sposobow podobania się Tobie. Zaleciłam Jey ziak naywiększą usilnością prawdziwą ku Monarchow Panu pobożność, przekonaną będąc, Jż uszczęsliwiec niemożemy powierzonych Nam Narodow, kiedy na Tego zapominamy, ktory podług upodobania wywrocie Trony, Skruszyć Berła może. Kochaycie Więc Wasze względem Boga Obowiązki, mowię to do Ciebie Kochany Delfinie, mowię y do Corki moiey: Kochaycie Lud Wasz, nad ktorym zbyt rychłe Wasze będzie zawsze Panowanie, Kochaycie Dziada Waszego, tą Miłością natchniey Corkę moię, albo też ią w Sercu Corki moiey, pomnażay. Bądźcie iak On przystępni Ludziom nieszczęsliwym, tak się Sprawuiąc bydź niemoże, abyscie naypomyslnieyszego Losu niedoznawali. Corka moia będzie Cię Kochała, pewną otym iestem, boią znam ale Jm pewniey Jey Ci miłość przyrzekam, tym ci bardziey zalecam wzaiemność zupełną Miłości y przywiązania

Jmć

y przywiązania. Bądź zdrow Naymilszy Delfinie, Opły:
way wszczęscie; Ja się Łzami Oblewam.

Uniwersał Generalnosci.

My Stany Rady Duchowne y Swieckie, Marszałko:
wie Konsyliarze y Cały Stan Rycerski Koronny y W.
X. Litt, Związkiem Generalney Konfederacyi złączeni.
Wszem Wobec y każdemu Zosobna do publiczney podaiemy
wiadomosci Iż w Roku ninieyszym 1770 Miesiąca Kwietnia
na Dniu 5. znaczne Corpus Moskiewskie pod Kommendą
Jełczaninowa y Kurcodowa Majorow na attakowanie Obo:
zu JWW. Miączynskiego Bełzkiego y Puławskiego Łom:
zynskiego Marszałkow przez Miasteczko Bicz w Pod:
gurzu leżące przechodząc, Wszędzie Pierwey Dzikiego
Okrucienstwa Smętne zostawuiąc Slady, w tym Miastecz:
ku Klasztor OO. Reformatow napadłszy, w nim znalezionych
Zakonnikow niektorych Okrutnie Skatowawszy, Samego Gwar:
dyana y Jnszych Smiertelnie zraniwszy, Drugich na Mieyscu
zkłuwszy, potym kosciół odbiwszy, Wszystkie Ozdoby Ko:
scielne Swiętokracką ręką odarłszy, Poswięcone Naczynia,
Monstrancye, Kilichy, Patyny Zabrawszy, Sam Nayswiętszy
Sakrament, Tę Naywyższą Religij Naszey Taiemnicę rozru:
ciwszy y zdeptawszy nadomiar wzgardy na Spisy biorąc,
y do Scian przybijaiąc, roznemi na Ostatek Naysromotniey:
szemi gwałtami Mieysce y Mieszkancow zelżyli; Niech:
że się tu zastanowi Narod, niech się rozmysli Obywatel,
niech w obowiązki Charakteru Swego wnieydą Duchowni y
Kapłani; Quid Jam nom Impijs Ausus, aut quod jam Re:
gni extat Scelus, Jzalisz Woysko te rozwiązleysze niżeli

Lud

Jmc

Lud Dzikiego Narodu Przyiacielskim y posiłkowym nazywać będziemy, z Jzalisz dosyć będzie Związanemi Oboię:tnością rękoma Obywatelowi Siedzieć w domu, a siły sposobow Wszystkich niełączyć wspolnie, z Jzalisz niezadrży każdy Katolik nad tak Okrutną zniewagą Nayswiętszey Taiemnicy, z do ktorey z Skruchą y na Kolanach przystępuie:my, z Jzalisz każdy Wobeldze Boga Samego Słuszną za:palony Zemstą nie weznie przed się Sposobow otwarcie lub Skrycie Nieprzyiaciela niszczenia prześladowania y znoszenia, z Jakże odtąd przystąpi kto Smiało do Tey Błagalney Ofiary, z ktory bezbożney Obelgi Samemu Sakramen:towi wyrządzoney krwią Nieprzyiaciela niezmyie, z Dasz się złudzić Narod Obłudnemi, juz to pod Ozdobnym Tytułem bene Sentientium Juz to Jnnych pretextow pozorami, z za:drzeć Słusznie przychodzi nad Straszną przepaścią ktora w Oryginalnych Listach Grabowskich, Łętowskiego Podcza:szego Krakowskiego, Zdraycow Bierzynskiego y Piotrowskie:go z Warszawą znoszących się odkryła y przeswiadczona; Nie rozniosz się te Listy Tych to Wielkich y Zacnych Oyczy:zny Mężow, na krwawą Zemstę poswięcaiąc Ofiarę od Okro:pnych Niegdyś Katyliny preskrypcyi: Coz Więcey wszędy zdrada zaięła mieysce; Zdrayca Bierzynski przez Zdray:cę Grotowskiego ratowany y uprowadzony.

Przezacne Rycerstwo ktorych chęć do Obrony Oyczyzny skła:nia na myśl nayprętszego Jey ratunku, Czysta y Swię:ta Jntencya fałszywą wspomnionego tylokroć Bie:rzynskiego Gorliwością złudzona y uwiedziona pod Zna:ki y Kommendę Tego Nayniegodnieyszego z Zyiących Ludzi wciągneła y wprowadziła, daycie choć pozno

Wiarę

Jm

Wiarę ze Was po Braterzku o zdradzie Ostrzegamy, przy pomnieycie pierwsze Obowiązki, ktore własney winniscie Oyczyznie, Wierzcie nagotowanym na Wolnosci y karki Wasze Kaydanom. Dzien Bierzynskiego Ucieczki, był to Dzien uczynionego do Krakowa Rapportu, azeby ztartszy Oboz pod Czarnym Dunayecem przez Piersi Oyczyznie Wiernych, Moskiewską Bronią Buntowi do Kraju otworzyc Drogę, rozpasac nienasyconego na Nowe Łupiestwa y zdzierstwa w Nędznym zniszczenia Kraju, głęboką y szkodliwą kryiąc politykę, ieżeli przez Sztuczne wynalazki Nas Generalnie Sprzymierzonych w Niewinnosć Krajowi podac usiłuią. Patrzcie na Domy Wasze, Jedne zwszelkiego odarte Sprzętu, a Drugie popiołami zasute albo wdzikie Pola zamienione, albo Moskiewskiemi Ekonomiami Osadzone. Patrzcie na ustawicznosć Azardow, Wzgardę, niewygody, przykrosć, pracy, zabiegow, Ofiarę maiątkow y zycia. Słuchaycie więc Przezacni Bracia, y ci ktorzyscie iuz wzięli Oręż w Ręce, zazywaycie Go Męznie, na Obronę Kosciola Oyczyzny y Wolnosci; Ci zas ktorym dotąd Niepozwoliły Okolicznosci, Sposobcie się y gotoycie za pierwszą Okazyą siły łączyc dowieść własnemu y Zagranicznym Narodom, ze niezdrada niegnusnosci, lecz Sama przemoc wiązała Wam dotąd Ręce. Bądzcie w Wybieraniu Kommend Waszych przezorni y Ostrozni, zdaycie się na niepodeyrzane tłumactwo Nasze, y tych ktorzy za Pierwszym Barskiey Konfederacyi hasłem, nieodstępnie Nasze dotąd kieruiąc Kroki, nieprzypisaliśmy Nam Jnnego Celu Jako Jm Spolny zadnym prześladowaniem Naytęższemi uci-

skami.

Jmc

uciskami niezrażenie z przedsięwzięcia, ciągniemy bez odetchnie:
nia pracę Jzbyśmy Kraju Naszego polepszyli Losy, przyspieszyli
szczęśliwość Ostatnim zagrożoną upadkiem, y skutecznie wspar:
li bespieczeństwo Oyczystey y prawdziwie poznawać powinney
Religiji, pewności Praw, y Wolności Naszey do pierwiastko:
wego przywiodłszy Stanu Lustr dawny tylu Nieszczęśliwo:
ściami zniszczoney, tak Obfitą Cnotliwych Obywatelow
~~[illegible]~~ Krwią zmytey przywrocili Oyczyznie.
Postąpilibyśmy iuż dotąd daley w tey mierze, gdyby niedo:
mowy Zdrayca Bierzyński tak czystym Jntencyom Nowe
niepołożył Zawady. Ten to bydź miał, ktory płaszczem po:
zorney Gorliwości, nayokrutnieysze Narodowey Zguby po:
krywałby Cele, ? Ten to bydź miał! ktory Nayenotliwszych Mę:
zow Generalną Składaiących Konfederacyą, złośliwie wyszuka
nemi pretextami w oczernienie y nieufność wprowadziwszy;
Bogu y Oyczyznie daney niedotrzymawszy Wiary, zuchwały
Krzywoprzysięzca Nowych Spiskow stałby się Cheffem; Ten
to bydź miał! ktory tylko Samym Jmieniem bene Sentien:
tium Pierwszym stałby się Herztem, ktory na Ostatek
Cnotliwe y Waleczne zwiodłszy Woysko na rzecz Moskie:
wską podprowadził, ktory Nayokrutnieysze ztąd w Kraju
wzniecaiąc zamięszania, nowych Morderstw, Nowych Ofiar,
Nowego Krwi rozlania, nieprzebrane gotował zrudło. Bog
Ktorego Niegodni broniemy Sprawy dopełnia Wostatnim
momencie, przerwał tę fatalną Osnowę, przestępnego Wi:
nowayce wzasłużone oddawszy Kaydany, z ktorych lubo przez
taiemne Sądow Swoich wyroki, za zdradą Grotowskiego w Dy:
wizyi Gostyńskiey Pułkownika wyść, y Autentycznych u:
nieść tak Straszney zdrady Dowodow Onemu dopuścił, cho:
wamy iednak dla Okazania w Czasie Oryginalne Listy,

Ordynanse

Ordynanse et id Generis, z ktorych Perduelles /: Bierzynski Grabowscy, Piotrowski, Janikowski, Łętowski Podczaszy Koronny Chmielowski, Straz, Swięcicki, Gliszczynski, Grotowski, Rychter, y Jmni :/ iawnie az nader dowodzi się, w ktorych z Warszawą z kommendantem Moskiewskim Krakowa, y dalszemi Nieprzyiacielskiemi Kommendantami Kondykt, z noszenie się umowa, y zdrada dostatecznie odkrywa się. Gdy iuz Więc bez Naymnieyszey wątpliwosci na Oko widziemy ze ci to Projektowani pretenso Titulo bene Sentientes są Jedno co Bierzynski y Jego wzmiankowani Complices, gdy Bierzynski iest iedno co Xże Wołkonski y dalsi Woysk Rossyyskich Kommendanci, gdy Woyska Rossyyskie, niezmiernym Bogactw Krajowych Łupem, Obrzydłemi bez roznicy Stanu y Kondycyi Gwałtami Nędznym wyplemieniem Narodu Ogolnym Kraju przez Wsie y Domy Naywięcey w popiół Obrucenie syte, a niekontente Swiętokradzką Ręką nie pierwszy ani Ostatni raz na Nayswiętsze Taiemnice z Taką Obelgą podniostszy, y podnoszą. Niech ze iuz Smiało Jmć X. Biskup Poznanski publikuie Process, Niech z Ambon y poswięconych Katedr Smiało publikowac roskazuię, ze w tym Domowym zamięszaniu tylko pozor Religij uwodził zle rozumieiących Obywatelow, Wstydliwy Ow Ziazdu Warszawskiego Delegacyiny Traktat, to w nim tylko na pozor traci Religia ustanowiona z Wolnoscią Bluznierstwa Mixti Juditij Juryzdykcya, to tylko zle rozumieiących uwodzi, zgwałcone Kościoły ze Czci Naywyszszego Boga, Przybytki poswięcone co do Wiary, zelzony

Nayswiętszy

Jmć

Nayswiętszy Sakrament, zdeptany na Spisach do Sciany przy:
bijany co do Religij należy,? O Smutny naszego Stanie!
o Sromoto Dni Naszych,? w ktorych zyiemy, Czytaymy
tę Sławnę y Nieśmiertelney Pamięci Godną Xcia Sołt:
tyka Biskupa Krakowskiego mowę, gdzie niedozwoli
powstaiącemu w Warszawie Dyssydentow Kościoły
Węgielnego założyć Kamienia, chyba Tymże Sam pierwey
stłoczony y przywalony zostanie, Czytaymy ią ieszcze
z tym zywszą Impressyą, z niewątpliwszym w Skutkach
Samych Swiadectwem znoszoney po Dziś Dzień Srogiey
y Okrutney z Biskupem Kijowskim, Woiewodą Kra:
kowskim y Synem Jego Niewoli, Stosoymy Tych Sens
Biskupow Iż byśmy Tym łatwiey Ich Haraktter Cnotę
przyczyny, pobudki, y Religią poznali; Rownaymy
Kroki y dzieła Biskupa Kamienieckiego przez tak
Wielkie hazardy y prace Ostatnie siły wyniszczaią:
cego do Uratowania Praw y Wolnosci, do podzwi:
gnienia Wiary Rzymskiey, a poznamy łatwiey kto
lepiey Czci Religią, kto Intencyą Rzymu lepiey zrozu:
miewa, kto Swiętobliwiey Czuie; Jezeli w tym Domo:
wym zamięszaniu pozor tylko Religij uwodzi złe ro:
rumieiących Obywatelow. Strzeżcie się Więc Bracia
zacni, tego chytrego a szczegulnie Okazanym bene
Sentientium Imieniem powleczonego podeyscia.
Zdrada to iest Drapieżnego Zwierza Skurą niewinno:
sci pokryta Lsnąca w oczach pozłota Jad y trucizne
taiąca, prozne Imie dobrze myslących, rzeczo zas Sama
złych

Jmć

Złych Obywatelow y zdraycow Oyczyzny okazuiące, Nie:
ruszaycie się z mieysca na tę przynęty ktore Was truią,
zatykaycie uszy na tę powaby ktore Was w nieuchronne
Sidła wprowadzą, Mieycie zawsze w oczach zywszy Obraz
Radomskiey Konfederacyi, pamiętaycie na haniebny zawod
tak Solennych przyrzeczen y Deklaracyi, głaskani będziecie
nizeli w nieydziecie, Niewolniey będziecie iak tylko wza:
padnistym Staniecie Sidle, zwiększym ieszcze bespieczen:
stwem Jz Bron Braterska na wzaiemne Piersi zwro:
cona będzie, Nie znidzie Naszemu Nieprzyiacielowi na
Repninach do wydawania ukazow, ani na Karrach
do Strzezenia Pierwszenstwem Między Wami zaszczy:
conego, Swieze przykłady przyszłey Ostroznosci niech
będą przepisem. Jezeli Wam przykro Czekac konca przez
nieubłagane dotąd wyroki, oporne przyimieycie te Nasze
w Braterskiey poufałosci wyznanie, ze Skutkow przy:
spieszeniem rozpaczy y Hazardow Ociągamy się roz:
myslnie Jz by my Was przez to Oszczędzali, nie po:
mykaymy wgłąb Kraju Oręza Naszego, az nizeli przez
doczekane posiłki tak mocnym będzie, ze nie bez pewno:
sci hazardu, bez Niebespieczenstwa Waszych Otwartych
na Ten Czas determinacyi, bez Exponowania Dowodow
Waszych y Osob zazyty Skutecznie będzie. Tak więc
na Koniec, do Was Szczegulnie Nalezy kochani Bra:
cia, Jezeli az na posiłki Czekac będziecie wewnętrznym
Zamieszaniem rozniącemi się od Jntencyi Naszych Spi:

Skami

Jmć

Spiskami niezatrudniaycie y nieopozniaycie Starań Naszych; Jezeli bez posiłkow obeyść się y Sobie Samym tylko honor z Zemszczonego Nieprzyiaciela zachowac pragniecie, Okazuycie Skutkiem chęci Wasze determinoycie Otwarcie y bez Oboiętnosci, Podniescie razem Broń y Oręż, Łączcie się wspaniale y wspieraycie zabiegi Wasze; Pamiętaycie, y Drugim do wiadomosci podawaycie Jż niegdyś niedaleko Mocnieyszego, Licznieyszego, regularnieyszego dyskretnieyszego Nieprzyiaciela przecież Jednego Nieszporu Sycyleyskiego dosyć było. Ktory to Uniwersał, aby iak Nayprędszey Publiczney doszedł Wiadomosci, nie tylko w Wszystkich Kancellaryach, ale y po Wszystkich Parafiach Zambon viâ Cursoriâ biorąc każdy z Poddanych, pod Surową karą publikowac Zalecamy y przykazuiemy. Działo się w Obozie pod Zyliczem D. 21. Miesiąca Kwietnia Roku 1770

Dekret

Na Jmć Panu Dzierzanowskim od Generalney Konfederacyi w Obozie pod Konieczną D. 5tâ Aprilis 1770. ferowany.

My Stany Duchowne y Swięckie Marszałkowie Komyliarze y Cały Stan Rycerski Koronne y W. X. Litt. związkiem Generalney Konfederacyi złączeni.

Te są powszechne prawie Wielkich, a Częstokroć y Nay-

lepiey

Jm

naylepiey rządzonych Krolestw Losy, iż wolnemi krokami do naywyższego Swego dążąc Stopnia, y doszedłszy Punktu, nad ktory non plus ultra fatalnym zwrotem nagle ku Swemu Spieszą upadkowi, z tą tylko roznicą, że gdy przeznaczenie do ugruntowania Panstw Wielkich rzadkich y Sławnych wskrzesza Mężow, do wywrocenia Panstw Tych, że niezazywa tylko Ludzi podłych y bez Cnoty, a iako to przeznaczenie nie iest rzeczą Jnszą, tylko nieomylna w Prawach Swoich Naywyższego Opatrzności, tak godzi się wielbic z pokorą Jey rozrządzenie y powody, przystoi znac tę nieskonczoną Mądrość, w Wybraniu Fundatorow, przystoi przyznac Sprawiedliwość kary wzesłaniu zburzycielow, potrzeba Jzby pierwsi Ozdobieni byli przez Nadzwyczayne Cnoty y przymioty, dosyc iest, Jz by Drugim popuscic Cuglow Jch własnych zepsutych chuci y zapalczywosci. Rosła Rplitey Polskiey okazałość pod Familią Piastow y Jagiellonow, pod Panowaniem Batorego, Sobieskiego y Dwuch Saskich Augustow, do zatrząsnienia Jey mocy było niegdyś Zdraycow Glinskiego, Mazeppy, Chmielnickiego, w Ninieyszych zas Krytycznych Okolicznosciach, gdzie Exotycznego Nieprzyiaciela Nam Cięży Ręka, słusznie lękac się przychodzi Jezeli dla dopełnienia Kary, mimo zewsząd uciśnionego Narodu, w gniewie Niebios nie są Nam zesłanemi Jchmć Panowie Bierzynski y Dzierzanowski, ktorych gdy Spierwszemi porownywa chciwość, porownywa Ambicya, y porownywa zapalczywość rownych z przeszłemi Smutne doswiatczenia, od czego gdy Generalna Sprzymierzonych Stanow

Władza

Jmc

władza Virtute powierzonych Sobie o powszechne Dobro czu:
łości strzymać chciała, y tak fatalnie Szerzącemu się złemu
zapobiegaiąc Kommendy Tychże Jchmciów z publicznego Skar:
bu podniesione y utrzymywane pod zacną Wielkiego w Oy:
czyznie Męża JW. Kaniawskiego Marszałka Lubelskie:
go oddała Zwierzchności. Niezniosła Ambicya bydź z In:
nemi porównanym, uczuła chciwości przeciwne prywatne:
go przez Zdzierstwa zbogacenia się, widząc Sposoby, iż
od Tey Epoki kuła zawsze Szkodliwe, chociaż Miłością
Oyczyzny pokryte względem Generalności Projekta,
narażaiąc ią na rezolucye z Czasem y Okolicznościa:
mi niezgodne, Przyiaznym Dworom przeciwne, któremi
pewnie y od tąd Naród zwodzice, Jch gorliwość łudzić
będą. Od Tey Epoki Szkodliwey Bunt zaczęty w Woy:
sku, Szkodliwsze Między Samemi Obywatelami, y do
Naywyższey nawet Rady wchodzącemi Osobami
duffidencyi rozrzucone nasienia; Lecz gdy Mężow
na Obronę Własney Oyczyzny poświęconych pilnie,
roztropnie, y przezornie Swoiey powinności dosyć czynią:
cych, Radą przytomnego Duchownego y Swięckiego
Senatu, Oraz złączonego Ministerium wspartych,
za udzielonym Zagranicznych przyiaznych Gabinetu
Swiatłem idących w Celach y determinacyach Swoich
znaleziono nie zachowanemi od Otwartego Gwałtu
y odkrycia taiemney tak dawno zdrady, przystąpić po:
trzeba było; Zdiął Pierwszy Maszkę JMć Pan Bierzyn

ski

Jmć

ski, ktorego Akcye przez Część tylko w Dekrecie Dn. 31. Martij w Obozie Naszym pod Konieczną Spisane, Uniwersałem na Tymże Dniu dla powszechnego Rplitey Ostrzeżenia publiko:wane. Niezniosł Tego Wyroku choć tam ieszcze przemil:czany Jmć Pan Dzierzanowski Marszałek Gostynski, w ko:lorach Dzieł Jmć Pana Bierzynskiego własnych Niegodzi:wosci poznaiąc Portret, Siebie razem Osądzonym bydz mniemał, ztąd mimo Osobistey Antypatyi na wzaie:mną między Sobą nienawiść, ktorych pierwey złączyły Akcye, złączyły y przeznaczenia przymusiwszy Nas fero:wać y na Siebie Wyrok, ktory Verbum de Verbo Sequitur. Poniewaz Dekret w Roku Ninieyszym na Dni 31. Marca pod Konieczną na Jmć Pana Bierzynskiego ferowany nie: tylko praeteritorum Demeritorum Jmći Skarał Complices, ale In futurum ktoby się kolwiek z Nim łączyć miał, ipso facto za Nieprzyiaciela Ogłosił; Poniewaz Jmć Pan Dzierzanowski Tytułuiący się Marszałkiem Gostynskim do Zdania Kommendy pod Zwierzchność JW. Szaniawskie:go przymuszony, praktykę y Bunt w Woysku czynić wa:żył się, czego dowodem są, tak własną ręką pisane, y przeięte Listy, Jako y Listy JW. Szaniawskiego. Poniewaz Bunt takowy Nayessencyonalnieyszą prze:grany pod Dobrą z Moskalami był przyczyną. Poniewaz z Jmć Panem Bierzynskim przez Sprzymierzoną Rplitę Odsądzonym zuchwale złączyć się chciał, y ważył się.

Poniewaz

Jmć

Poniewaz własną, rozmyslną y tylekroc powtoroną Przysięgę łamiąc, Molimina przeciwko Generalności czyni, Tez niegodziwemi Terminami y Kalumniami Czerni, Czego iawnym Dowodem pisane od Kollegow w kole Naszym zasiadaiących Listy, odciągnieniem Tychze Nam przez Tychze JWW. Kollegow fideliter Obowiązkom y Przysiędze Swoiey dosyc czyniących, In Originali Kommunikowane, ac Ipso facto Declarationem Hostis Patriae incurrit.

Przeto Tegoz JmĆ P. Dzierzanowskiego Jako z JmĆ Panem Bierzynskim y dotąd ieszcze prywatne Korrespondencye z Jchmć PP. Grabowskiemi utrzymuiącym, złączonego, Jako Część rownie zarazoną, od Ogolności Ciała Swego odcina, z Rady Generalności wyrzuca, od Marszałkostwa Ziemi Gostynskiey quocunq Elekcyi Titulo mogł by Go praetendere, odsądza, Jako krzywoprzysieszcę według Obowiązku w Tymze Juramencie zawartego, pro Perduelli, perpetuo Infami, Communiq Hoste Patriae ogłasza y Deklaruie. Hocq Intuitu Nieodwłoczną karę Smierci Statuendo, Osobę Jego pro Invindicabili Capite podaie. Ktoby Go uiął y do Sądu Konfederackiego In Ordine Executionis Stawił, Takowemu kazdemu Condignam Mercedem Ofiaruie: Dobra Jego wszystkie In usus Konfederacyi vel In damnificatoł Bonificationem konfiskuie. Areszta wszedzie Ipso facto zakłada, pro Residuo Wszystkich z Nim Łączących się za Nie

przyiacioł

Jmc

Oyczyzny deklaruie. Kommendy Jego ieżeliby ktore upor:
nie Go odstąpić niechciały, z naywiększym Azardem tak
Kommendom od Rplitey dependuiącym, iako y wszystkim
Gorliwym Obywatelom znosić zaleca; Ktoreby zas postrzegł:
szy się dobrowolnie do Rplitey przystąpiły, wydany Comme
Pardon approbuię. Działo się w Obozie Naszym pod Ko:
nieczną Roku 1770 Dn. 4. Aprilis.
Tac więc gdy wspaniała wspolnego upadaiącey Oyczyzny
Gorliwość, gdy Okropne ze wszech Stron wnętrznego porządku
zamiesianie gdy wstydliwa przedaynych Dusz Niewiara,
gdy bliska Ostatniego upadku trwoga do uniknienia
wymierzonego pocisku Jnnego niezostawuie Sposobu
nad Szczegulne Patryotycznych Jednomyslności złączenie;
Przeto wszystkie Prowincye, Woiewodztwa Ziemie, rownie
wszczegulności wszystkich Cnotliwych y Gorliwych Oby:
watelow Ostrzegamy, zaklinamy y Obliguiemy azeby
Rzeczonych Jchmc PP. Bierzynskiego y Dzierzanowskie:
go za krnąbrnych y nieposłusznych Zwierzchności
Buntownikow, za Oyczyzny Zdraycow y Nieprzyia:
ciol uznawszy, z Niemi Łączyc się Sub pœna Com:
plicitatis niewazyli się, Zadnym Jch Ordynansom,
Uniwersałom, ieżeli by ie ieszcze wydawać śmieli, zadne:
posłuszenstwa nieczynili, Furazow odmawiali, Pienię:
dzy zadnych a zadnych niewypłacali, o Dywizyach
Jch gdzie się tylko pokazo znać dawali, do wspolne:
go Jch zabierania ochoczą łączyli się, nie tylko Amo

re

Amore Patriae Obliguiemy, ale razem Sub rigore irremissibili, poenaq arbitraria zalecamy y rozkazuiemy. Przyięta albowiem na Siebie taz Generalność obowiązek pilnego o Dobro powszechne Czucia, niezawiedzie Intencyi Narodu, niemiała ani mieć kiedyszkolwiek będzie Innych Celow, iako raz Solennie ad mentem Konfederacyi Barzkiey poprzysiężone; względem tych przyiaznemi Traktuią Dworami, y niezamieszka tego, co Szczęsliwość przyspieszyc może. Co azeby tym prędzey wszystkich doszło wiadomości Ninieyszy Uniwersał po Wszystkich Grodach y Parafiach nieodwłocznie publikowac Nakazuiemy. Dałł w Obozie pod Konieczną Roku Panskiego 1770 Miesiąca Aprila 5tego Dnia. Michał Jan Pac Marszałek Generalney Konfederacyi W. X. Litt. mpp

L. S. Ignacy Bochusz Generalney Konfederacyi Sekretarz mpp.

List Cirkularny Krola JMć Stanisława Augusta do JW. Senatorow y Ministrow Koronę y W. Xstwa Litt.

Wielmozny Uprzeymie Nam Miły

Nikogo Więcey dotykac y uciskac niemogą Okropne Okoliczności Rplitey, iak Nas Boskim zrządzeniem do Panowania Temu Zacnemu Narodowi powołanych. Pruzne y nieskuteczne chociaz nieustanne y troskliwe zdaią się do tąd Nasze o Dobro powszechne Zabiegi, przeciesz

przecieoz nieopuszczamy Rąk y pamięć przytomną, tak na Obowiązki Nasze Krolewskie iako y Narodowe ustawy mamy. Z tych iest przed Oczyma przypadaiący w tym Roku Seym Ordynaryiny, Względem Niego Uprzeymości Waszey iako Wierney Rady zaciągamy zdania y radzenia, oraz iakie iest niebawnego Czekaiąc Oznaymienia Wszelkiego Dobra od Pana Boga Uprzeymości Waszey Życzemy. Dan w Warszawie D. 14. Miesiąca Maja Roku Pańskiego 1770. Panowania Naszego VI. Roku. Stanisław August Krol.

Kopia Responsu JW. Lipskiego Kasztellana Łęczyckiego na List Cirkularny JK. Mci Danego D. 6. Junij 1770 Roku.

List Okolny WKMć z Kancellaryi Koronę D. 14. Maja wydany przypomina mi Prawo wyznaczaiące w tym Roku Seym zwyczayny, Lecz ktoreby, ? czy Stare czy nowe, ? nie czytam. Ostatnia Rada Senatu pociąga mnie poznawać, Jż WKMć nie pragniesz iść za Nowym, ale Woysko Rossyiskie niezważaiąc na Zdanie Tey Rady, a zostaiące w Kraju Rplitey dowodzi Jż Chcieć utrzymywać Kształt Rządu Nowy, mai ty też lub żaden Skutek Teyże Ostatniey Senatu Rady w Narodzie Własnym y postronnym Sprawiony, pokazuie Rad Naszych dalszych nieużyteczność; Tymbardziey gdy te niezgodzą się z pragnieniem Narodu, y Zamysłami Monarchini Rossyiskiey zatrzymywaniem mocą Tey Woyska pozostałego do tąd w Oyczyźnie Naszey. Nigdy bardziey Rplita niepotrzebowała zaradzenia iak teraz, ale Los Jey zawieszonym bydź zdaie się Więcey od Losu uciraiącey się z So:

ba

Jmć

z Sobą Broni, niż od Rady. Jeżeli W. KMć masz iako Spo:
sobność Oswobodzenia Narodu od Zagranicznego Woyska,
lub wynalazłeś Srodki, na przywrocenie Narodowi przeszłey,
prawie Wiekowey Spokoynosci, racz te Onemu: /: Naypo:
korniey upraszam:/ Oznaymiec, nieczekaiąc Nawet żadney
Rady, a Narod zapewnie chwyci się chętnie tego wszyst:
kiego, co dążyc będzie do uszczęsliwienia Oyczyzny Jego,
Ja zas będę miał nie tylko za powinność, ale y za Sławę
Jść y czynic z Narodem to, co On we wszelkiey Wolnosci
czynic y radziec będzie. Tak bowiem czynic y radziec ~~będzie~~
Rplitey Naszey iest Nayprzyzwoiciey, Nayprzystoyniey,
Naysprawiedliwiey, y Naybespieczniey. Znizam przy:
tym głęboką Głowę moią W. K. Mć Panu N. Miłł
Wierna Rada.

Kopia Listu Tegoz JW. Lipskiego Kasztellana
Łęczyckiego Do JW. Jmć X. Młodzieiowskiego
Biskupa Poznanskiego y Warszawskiego Kan:
clerza W. Koronę

Zadziwiasz Mie WMć Pan mocno gdy odpisu moiego
na List Okolny JKMć odebrac w Kancellaryi Koronę
niekazałeś dla tego, Jż rownego Listu przepisu nie
masz dla Siebie przyłączonego, Niewiem gdzie to Pra
wo dla Urzędu Pieczętarskiego napisane, aby Ten miał
wiedziec, co Senator do Krola pisze, pierwey Nim Sam
Krol przeczyta, Sztoby zatym ze zawsze Pieczętarz

Wiedziec

Jmć

wiedziec powinien pierwey, to co Senator z Krolem ma mo:
wic, czy taiemnie w Gabinecie czy taiemnie na Radzie Sena
tu. Szlachciec Polski gdy z Krolem Swym chcę mowic, lub do
Niego pisac, Obowiązanym do tey podległosci nie iest smie:
chu rzecz godna, po Senatorze tego przez powinnosć wycią:
gac. Zwyczay ten w Samowładnych tylko Panstwach uży:
wany, gdzie Usta Ministrow Poddani do Monarchow Swo:
ich gadaią, y przez Tychże odpowiedzi odbieraią. Ale w Wol:
nym Narodzie kazdy ~~[illegible]~~ Szlachciec Wolny ma przystęp
mowienia do Swego Krola. Ja miałbym Prawo pytac
się WMć Pana zwłaszcza w Teraznieyszych Okoliczno:
sciach Oyczyzny, iakich ta pozytkow zustawicznych Rad
Ministrowskich ma się spodziwac; A iednak Ciekawość
moią do złączonych Rplitey Stanow zawieszam. Tam bo:
wiem nalezy Sprawic się y z Rady y z pisan Naszych, tam
Nas chwalic, lub ganic będą. Odsyłam Więc na Odwrod.
Odpis Moy do Kancellaryi Koronę z ktorey List JK. Mć
przysłany, odebrałem, a ieżeli niebędzie Łaska WMć Pana
kazac Go przyiąc, to w Kancellaryi Grodzkiey Warsza:
wskiey Onze złożę, zebym zostawił Dowod, ze wstydziec:
się tego co mowic y pisze niebędę, Jako Senator będę przy:
muszonym rzeczony Odpis Krolowi Jmć dany, dla
powszechney Wiadomosci do Druku podac, ale y z tym
do JWWMć Pana pisanym; To tedy iako Senator Senato:
rowi z Szacunku y Obowiązku Urzędu Senatorskiego O:
swiadczywszy, a Tenze lepszemu względowi WMWMć
Pana oddawszy Z moim dla Niego uszanowaniem
zostaie &c: &c:

Manifest.

Manifest JW. Kozuchowskiego Cze:snika Wdztwa Kaliskiego Konsyliarza Konfederacyi Generalney Koronney w Grodzie Oswiecimskim F. O. pt Fm. S. Petri In Vinculis 1770. Oblatowany.

Ja Franciszek z Kozuchowa Kozuchowski Czesnik Wo:iewodztwa Kaliskiego Konsyliarz Z Konfederowanych Sta:now Nayiasnę Rplitey Polskiey, Zapobiegaiąc Szkodliwym Zamysłom przeciwko Oyczyznie, y zaradzaiąc bespieczenstwo Osob JWW. Krasinskiego Marszałka y Potockiego Regimen:tarza Generalnych, Jak nayuroczyściey Oswiadczam się przestrzegać Całości Oyczyzny z Obywatelstwa przez Przysięgę do Rady Marszałkowi nieodstępności winienem, krew y Życie ku Ratunkowi ofiaruiąc iednostaynie, tak zwłokę iako y Obo:iętność maiąc podeyrzaną Urzędownie Oswiadczam. Iż Kon:federacya primitive Barska (: ktorey Marszałek y Regimen:tarz za Generalnych uznani, y wszystkich Czynności od Całego Narodu znaleźli Approbacyą :) ogłosiła Interregnum, o tym powszechność uwiadamiaiąc. Aże to przytłumiec dokazano, Protestuie się przy Oswiadczeniu bez Krolewia, o Całość tak S. Dzieła, do ktorego uięzenie Wiary Swiętey Rzymskiey Katolickiey Nam Panuiącey, y zgwałcona Wolność pociągneła.

Stawam przy Stałości Approbowanych przez Całość Rplitey Skonfederowaney, Ustaw Konfederacyi Barskiey Ważno:ści.

ści, mocy, władzy, y Zwierzchności JWW. Krasinskiego y Potockiego Marszałka y Regimentarza Generalnych, przy Oświadczeniu Wdzięczności N. Porcie dobrym Sąsiadom Przyiaciołom Naszym, Szczerym y Wiernym Sprzymierzencom, ktorym Niechay Bog nad wspolnym Nieprzyiacielem daie zwycięstwo.

Wzywam powagi Nayiasnę Naypotężnieyszego y Naymiłościwszego Cesarza Tureckiego, zasadzaiąc się tak na dawnieyszych Deklaracyach, Jako y na naypoznieyszych przez JW. Jmć Pana Szymona Kossakowskiego Czynami Wielkiego Męża Narodowi Oddanych, wzywam mocy y ważności Jch, we wszystkim do Nich się odwołuiąc.

Idzie tu o bespieczenstwo Szeffow Naszych ktorzy kommunikowanego Dywanowi Tureckiemu bez Krolewia, objasnienia Nam odesłali.

Idzie o zadufanie N. Porty w Jednomyslności y Stałości Narodu, a zgoła o honor proteguiących Moc y czynności Narodowe.

Ogłoszenie Interregni da Nam władzę Negocyacyi, czyniąc się Wolnemi, uznani na Ten Czas będziemy, za Ciało Rzeczpospolitą reprezentuiące, zaczynaiąc mieć moc Traktowania z Postronnemi Mocarstwy, Jako z rownemi Sobie, Jako do Wakuiącego Tronu, będziemy mieć Kandydata Monarchę, przeciwko ktoremu było by to powadze y wspaniałości Duszy, ani by tego zniosł stać się Detruzorem Drugiego.

Wiadomość Polityki Rządow szczera, podciwych myśli otwartość moia, Bogu y Oyczyznie Wiernych wspoł

Braci.

Braci zaprasza do Jednomyslnosci. Franciszek z Kozucho:
wa Kozuchowski Czesnik Wdztwa Kaliskiego Konsyliarz
Konfederacyi Generalney Koronę

Kopia Manifestu Jmć Pana Jana Chryzostoma Krajewskiego Instygatora Koronnego D. 28. Wrzesnia do Akt Grodzkich Warszawskich podanego.

Do Urzędu ꝯ Osobiscie przyszedłszy JW Jmć Pan Jan Chryzostom Krajewski Instygator Koronny, Gotową kopią Manifestu Niżey wyrażonego Ręką Swoią podpisaną podał de Tenore Sequenti. Gdy przez Obowiązki Praw Boskich oraz przez powszechne Narodowe y Cywilne ustawy w Państwach Samą władnoscią rządzonych, y Prawem przyrodzonym na Następcow Tronu Spadaiących Wiernosć dla Monarchow iest Naypierwszą y nieprzełamaną Obywatelow powinnoscią, tym bardziey zachowac ią należy Wolnemu Narodowi, ktory z Prerogatyw Swoich maiąc Wolnosć Obierania Krolow, procz wspomnionych Obowiązkow y Ustaw Prawem własney Woli iest do niey Obowiązany; Zgwałciła wszystkie Obowiązki, Tey dla Krolow Swoich Wiernosci, ktora Narod Polski Między Jnnemi zaszczytami od wiekow zalecała, wyniesiona nad Boskie y Ludzkie Prawa zapamiętała zuchwałosć Jmć Pana Franciszka Kozuchowskie

go

go Czesnika Kaliskiego, ktory bez względu na Pra:
wa Powagę y bespieczenstwo Majestatu waruią:
ce, y nieuważaiąc na fatalne ztąd dla Oyczyzny
Konsekwencye Manifestem Swoim w Roku Tera:
znieyszym Feria Sexta post Fm. S. Petri In Vinculis
przez Siebie podpisanym, a przez Jmć Pana Stanisła:
wa Rozwadowskiego do Akt Grodzkich Oswiecim:
skich podanym, bez Krolewie y Tron Wakuiący
ogłaszać, a przeto Pokoy y bespieczenstwo Wewnę:
trzne w całym Narodzie wzrusać, y Obywatelow
do Jednomyslnosci z Sobą Animować odważywszy
się targnął się na rozporządzenie Rpolitey, przez
ktore Wszechmocność Boska wskutkach Dzieł
Swoich za Krola y Pana Nayiasnieyszego
Stanisława Augusta Narodowi Polskiemu
rzadką, rowną w Elekcyi Jednomyslnoscią z posrod:
ka Obywatelow na Tron wystawiła, przez ktore
po Szczęsliwey Elekcyi y Koronacyi Swoiey, nietylko
od Własnego Narodu za prawego Pana przyięty
y Wielbiony, ale od Wszystkich Europeyskich Po:
tencyi y od Porty Ottomanskiey za rownego Jm był
y iest uznany y uczczony Monarchą, przez ktore
do tąd za powodem Stworcy y Rządcy Swiata Temu
Wolnemu Panuie Narodowi. A iako Ten zuchwa

Ty

Jmć

ty postępek Jmć Pana Kozuchowskiego iest zbrodnią Obrazy Majestatu et Perduellionis, tak z Obowiązku Prawa y Urzędu Mego znayduiąc się wpowinno: ści podstrzegania, aby Dostoienstwo y Powaga Majestatu wniczym y od Nikogo Naruszone nie były; Manifestuie się przeciwko Temusz Jmć Panu Kozuchowskiemu, o Kryminalne wyż wyrażo: nego Manifestu podpisanie, przeciwko Jmć Panu Rozwadowskiemu o podobnesz Onego do Akt poda: nie, y przeciwko Osobom Kancellaryą Grodzką Oswiecimską Składaiącym, o przestępne rowniesz Zego Manifestu do Akt przyięcie, y Takowy Manifest z Podpisem Ręki Moiey Nizeli wcza: sie y Sądzie Należytym o tę Kryminały, to co mi Prawa y Urząd Moy nakazuią czynić będę, wgotowey Kopij do Akt Grodzkich War: szawskich podaię, moc poprawienia Onego zachowuiąc. Dan w Warszawie D. 28. Wrzesnia 1770. Roku. Jan Chryzostom Krajewski Jnstugator Koronny

Manifest Generalności

Jmć

Manifest Generalney Konfederacyi w Obozie pod Konieczną w Aktach Konfederackich D. 4ta Aprilis 1770. Anno zaniesiony.

My Rady Duchowne y Swięckie, Marszałkowie Konsyliarze, y Cały Stan Rycerski Koronę y W. X. Litt. Związkiem Generalney Konfederacyi złączeni.

Roziątrzac na Nowo ranę, a Lekarstw Skuteczne odrzucac Sposoby, nie zwolniac ale cięzey przyciskac Więzow, nie skrucac ale na Nowo co raz wymyslac przesladowania Sposoby, iest to gwałciec Prawa Ludzkosci, rwac związki wzaiemnych umow, łamac wszystko to, co iest wnaywiększym w Prawie od Towarzyszenia się w Prawie Narodow y w Prawie Natury.

Patrzy iuz dawno z Zadziwieniem Europa, y doyrzec niemoze ktore było były istotne przyczyny, ktore Narod Polski, Narod Wolny y Swobodny, Narod od Pierwiastkowego Ustanowienia Swego, Krwią Krolow Swoich niezmazany. Narod pod Słodkim Dwuch Ostatnich Augustow Panowaniem Sześćdziesiąt Kilka Lat Spokoyny y Kwitnący. Co Ten Narod tak nędznie rozrywa, tak zuchwale miesza, tak Okrutnie niszczy! Nayenotliwsi Obywatele podłych Buntownikow pokryci Jmieniem, wyższą silnieyszey Ręki pogięci Mocą, przesladowani, w Własney Krwi zmyci, rozsypani

czestokroc

Jmc

czestokroc, albo w Sąsiedzkich Granicach Tułacze, albo godni ulitowania, y Obciążeni Kaydanami Niewolnicy. Przymuszeni. – A zatym iesteśmy, nie iuz w Oczach Boskich, bo Ten iawnie widzi Czystosci Jntencyi Naszych, widzi razem Nayskrytsze zakąty, zuchwale y bez karnie dotąd Jego proznie zazywaiących Jmienia, ale w Oczach Całey Europy, w Oczach sprzymierzonych Narodow, w Oczach Nayiasnę do Straży y Gwarancyi bezpieczenstwa Naszego Obowiązanych Potencyi, Smutny Stanu Naszego rysuie Obraz, usunąc Obraz zasłony, a fałszywych umknowszy Kolorow, rzecz iaka iest wistocie Swoiey Publicznemu wystawiac Swiatłu y iak Nayiawniey dowieść, ze Familia Czartoryjskich podłych y przedanych Adherentow Gminem wzmocniona, zuchwałym znieograniczoney Ambicyi Panowania Duchem wzdęta, Publicznych Nieszczęść Naszych początkowym była zrodłem, z Czasem w krwawe wzbrała Strumienie, teraz iezeli przez złączenie się Nasze, wczesne niezastanowiemy Tamy, Ostatecznym złez y Krwie Obywatelskiey wezbranym grozi zalaniem.

Manifestuiemy się przed Bogiem ktorego istność y Wszechrzeczy wiadomość Prawowiernie wyzwamy, ze nie Obce podmowienie, nie zazdrość, nie zemsta mowią przez Nas, lecz Bogu y Oyczyznie winna Wiara, Nad to często smutnym przekonana Rplita doswiadczeniem ~~Rplitey~~, Jz by daley oboiętnym patrzyc się

Jmć

patrzyć się mogła Okiem, na Skryte Sidła, ktore ią wno:
we plątaią trudności, Nowym a iedne nad drugie cieższym grożą
Niebespieczenstwem. Zchodzisz Rplitey Swoim tak długim, y nieprzerwanym Nieo:
częściem, ostrożnieyszey na Jawnych y Sprawiedliwych przyczynach! Czemu
w każdym Domowego y Exotycznego Nieprzyiaciela Swego
kroku tak trwożliwa! Czemu tak czuła! Niedawne Ostatnich
Lat roztrząsamy Jntrygi, coimy w umysłach Naszych czuli,
na cozmy się Oczema Naszemi patrzeli, poprzedzona od Czasu
Ostatniego Jnterregnum, przebieżmy Delegacya, iawne nadto kutych zdrad
podkopywaney Wolności, na Obalenie Praw y Narodowych
Swobod, zażytych Sposobow wszędzie znayduiemy Slady.
Kuła iuż dawno Obłudna ręka Kaydany, doł y przepaść ko:
pała, dawno w ktorychby nieostrożnie wprowadzonych, z Wiarą Wol:
nością, y Prawami zagrzebawszy, na Tey Mogile gwałtownego
Tronu rzucić można było Fundamenta. Za Życia ieszcze
nieodżałowaney Pamięci Augusta III. w Familij Swobodom
Oyczystym nieprzyiazney, szkodliwe wypawszy początki Jmć
Pan Poniatowski Stolnik Litt. Jmć Panu Kieyzerlingowi
Pełnomocnemu Posłowi Moskiewskiemu podał Punkta,
z ktorych nader iawno, iako nie teraz iuż, y kto Peterzburskiemu
Dworowi płatny, iakim Sposobem Broń wcześnie do By:
chowa bydź może zwieziona, iako pod rożnemi pretextami
Regimenta Moskiewskie w kray bydź mogą wprowadzonemi,
iako Narod straszyć, iako Krokami y Sposobami ieszcze
przez Piotra I. względem Polski zażywanemi, iść y po:
stępować

Jmc

y postępowac potrzeba. Dyktowane Memoryały w Tymże Czasie Temuż Posłowi przez Tegoż Jmć Pana Stolnika zwiadomoscią Familij w Gabinecie JO. Xcia Jmć Kanclerza Litt zdradliwego Oyczyzney Swoiey Ministra, z Ministrow Krolowi y Rplitey wiernych dopraszaiąc się Satysfakcyi, powleczone pretextem Sprawiedliwosci o Kurlandyą dla Birona Staranie, iak iawną Całey Rplitey, iak Okrutną Nayiaśnę Krolewiczowi Karolowi, Xciu Kurlandzkiemu uczyniły krzywdę, z ktorego Prawo y Jnwestytura Wszystkim Europeyskim Monarchom dosyc iawne. Komuż mimo tylokroc praktykowane Trybunałow Koronę zrywania, zamięszania y Tumulta Tegoż Jmć Pana Poniatowskiego Stolnika Litt wosobie własney, Familij zaś przez Rady y dowodne Sposoby tayne będą, z Zabiegi, zerwac y rozproszyc Trybunał Wilenski usiłuiące, Sprowadzony z oboyga Narodow gromadny Tumult, ruszony z Konsystencyi Swoiey Komputowy Zołnierz, Nadwornemi Swemi y Adherentow Swoich wzmocniony, spisany pod Tytułem Praedominij Xcia Jmć Radziwiłła Woiewody Wilenskiego na Blankiecie Manifest, ktorych podpisow ktoż wie na iak Szkodliwy u Dworu Petersburskiego może zażyto koniec. Wtrącono w Cywilne Rady, Moskwę uproszono Jżby głęboko w kray w Granice Litwy Pułki Swoie na rozpędzenie Trybunału Wilenskiego posłała, wchodziła taż Moskwa kilkokrotnie

Jmć

krotnie na pomoc Czartoryjskim do robienia Konfederacyi, przeciwko Krolowi na Ten czas Mile Panuiącemu, przeciwney, Oyczyznie Szkodliwey, ani cofnęły się do własnego Kraju, to Woyska pierwey, aż na poruszenie się y reprezentacyą wszystkich Potencyi.

Smierć Augusta III. zerwała wszystkie Tamy, pełnym Ambicyi Czartoryjskich Projektem, zwolniła zuchwalstwa Jch Cuglow, wraz Szesciu czyli Siedmiu Senatorow dawno tym koncem Kapitulowanych złączywszy się z Familią wczasie zaczynaiącego się ieszcze Interregnum pisali do Moskwy, y Jmieniem Narodu w Opiekę Moskiewską oddali Polskę. Seymiki Przedkonwokacyyne po Naywiększych Mieyscach pod Bronią Moskiewską odprawione, w Wielu Mieyscach krwią Gorliwych Obywatelow zmazane, gdzie przez mocy Cnota ustąpić musiała, Tam taiemnie y skrycie rozdwoione, Konserwowano dawno pod Pretextem Strzeżenia Magazynow, Moskiewskie w Prusach Polskich osadziła Corpus, Grudziądz Mieysce Obradom y Generałowi Pruskiemu zwyczayne. Y lubo Jmć Pan Kieyzerling Poseł Pełnomocny Naysolennieysze dał przyrzeczenia w Ręce JO. Xcia Jmć Lubinskiego Arcy Biskupa Gnieznienskiego y Prymasa, że ani w Grudziądzu, ani w Warszawie na Konwokacyi żaden Zołnierz Moskiewski niepostanie; Znalazła restrykcyą Familia Czartoryjskich y Naysolennieyszym Obowiązkiem, bo za ziechaniem się Obywatelow Jmć Pan Poniatowski Generał wtych nie Indygenowany.

Jmć

genowany Wdztwach bez Naymnieyszego pretextu, szczę:
gulnym Koncem wszczęcia Tumultu y zamięszania Tam
znayduiąc się w oczach Ziemiańskich według prywatnego
danego Sobie nato od Familij zlecenia Jmć Panu Chomen:
tow Generałowi Woysk Rossyyskich, dał Ordynans, Grudziądz Opasać,
Bramy Opatrzyć, Niektorym Obywatelom Wartę przydać,
Generału Niedopuscić, Obywatelow Nosić Jmie, a po:
wszechne ~~p~~deptać Prawa. Coz może bydz zuchwalszego?
Podchlebcy! Obroncow Swobod, y Oyczystych Wolności przy:
właszczać Charakter, a wspoł Ziomkow pod Zagranicznych
Woysk oddać ukazy; Coz może bydz absolutnieyszego. Niosł
skuteczną y wspolną wszystkim Tym gwałtom pomoc, Zły
Obywatel, gorszy Senator Jmć Pan Mostowski Na Ten czas
Pomorski, Dziś Mazowiecki Woiewoda, przeciwko kto:
remu, iako Publiczney Spokoynosci na Ten Czas y poźniey
wzruszycielowi, distinctam agendi Viam zachowuiemy.
Gorliwa o Prawa Swoie Prowincya Manifestowała się
in Tempore o zdradę y tak Szkodliwy Suis Juribus postę:
pek: Ale niemogąc bydz na ten Czas dosyć bydz objamioną,
kto Tego Dzieła był Autorem, Sakryfikowała wspaniałe
nadwęrezenie Praw Swoich, wynikaiącym z publiczney
Spokoynosci pozytkom, Szła ~~z~~ zatym z Całym Narodem.
Lecz ktoz prosze wielkosci wyrazi zadziwienia, gdyś my
widzieli, ze nietylko taz Sama Moskwa, ale Nowe ieszcze

od Inflant.

od Inflant Korpus mimo Naysolennieysze Imieniem Imperatorowy Jmć Posła Rossyyskiego /: iako się rzekło :/ przyrzeczenie, że Żaden Żołnierz Obradom Naszym Konwokacyynym przeszkadzać niemiał, Dniem y Nocą ku Warszawie maszerowała, gdzie poddana pod Ordynansem Familij Czartoryskich dawno Temu Domowi zaprzedanych, ze wszystkich Stron otoczywszy Warszawę, y Jakoby Nieprzyiacielską Fortecę ściśle ulokowawszy Xże Czartoryski Wda Ruski y Jmć Pan Poniatowski Stolnik Litt, z Ziemi Warszawskiey na Ten Czas Poseł ukrywaiący do tąd wszystkie Kroki swoie zasłoną, iawnie iuż uchylać zaczęli, głosząc publicznie, że dla wewnętrznego Pokoju utrzymania, że dla zapobieżenia Domowey Woyny, nietylko na koło, y wsamey Warszawie Moskwa bydź musi, ale po wszystkich Ulicach aż do Zamku Warty trzymać będzie. Niezostawiono iuż daley Mieysca wątpliwości, kiedy Wszyscy Nadworni Ułani, Zbior Rożnych Żołnierzy, przez Familią y Swoich Adherentow Sprowadzeni, razem z Kozakami y Moskalami Wartę po Ulicach zaciągali, niezwyczaynemi do tąd w Narodzie Kommendami, boday wnaypodlegleysze Czasy trwaiącey Infamij wstydliwemi Cechami Siebie y Partyzantow swoich oznaczyli. Podzielił się na Ow Czas umysł Obywatelow na Dwie Części, y zdało się Jednym ile chytremi zawsze remonstracyami uwiedzionym, że Niechęci Między Familiami domowym

Jmć

domowym iakimsiś grozili wzruszeniem. Drudzy Okaza
temi mniey zasłonieni pozorami widzieli iawnie, te mi to Nay=
gwałtowniey szemi Srodkami wysłaną do Tronu Drogę.
Otoczony Senat y Jzba Poselska zbroynym Zołnierzem, ro:
zmaitą bronią Obywatelskiemu Życiu grążącą, wszyst:
ko to dosyć skutecznie dosyć perswadowali krwie Niewinney
oszczędzaiącym Obywatelom, Obywatelom przez Łagodne upewnienia,
uspionym, Obywatelom na przyrzeczeniu, y Deklaracyi Posła Monar:
chini Rossyiskiey funduiącym się, y wcześnie do Obrony
Swoiey przeciwko takim Jnsoltom żadnych przed się
Srodkow nie bierącym, ale tylko umknienie się y wyiazd z Warszawy.
A ieżeliż dosyć było na Zey Narodu wewnętrzną nad wszyst:
kie Spokoyność Szacuiącego Oboiętność, nie dosyć było z mniey:
sza Rady wszystkim otwartey, na ten czas tylko gorszą:
cym y Samey Potomności, do zadziwienia przykładem, ognistą Bronią
otoczoney y napełnioney, Nayzacnieyszych y Nayza:
słuszenszych w Oyczyznie oddalić Mężow, prześladować
Jch ieszcze okrutnie potrzeba było. Poszła Część
Jedna pod Kommendę Jmć Pana Poniatowskiego
Podkomorzego Koronę, y Branickiego za JO. Jmć
Panem Branickim Kasztellanem Krakowskim
Hetmanem Wielkim Koronę y Wielką Częścią Se:
natu y Rycerstwa goniąc Jch za Granice Królestwa. Poszła
Druga do niszczenia y rabunku Dobr JO. Xcia Jmć
Radziwiłła

Jmć

Radziwiłła Woiewody Wileńskiego. Nędzny y na-
der prozny Pretext w każdey Rplitey przeciwko Familiom Narodowym, Za-
sługami y Wiernością Oyczyznie swoiey wsławionym, oskarże
nie bez gruntu y dowodu przywłaszczonego, albo pretendowa-
nego prædominium, tak wczesnie Oyczyznie Swoiey goto-
wać Kaydany, Zagraniczne Sprowadzić Woyska, Oblec y ob-
sadzić Seymową Stolicę, Nayzasłużeńszych wyganiać
z Kraju, Bliskie supra æqualitatem Jednym w Xiążęcych
Tytułach, Drugim w Posągach y Monumentach gotować
Dystynkcye, a kogo Jnnego o Prædominium Oskarżać, czyż
może bydź co chytrzeyszego? Sami Dworow Wiedeńskiego
y Wersalskiego Posłowie Tych wczasie Konwokacyi Jwałtow
naylepszemi Swiadkami bydź mogą, gdy z tey przyczyny
od Dworow Swoich byli rewokowani; Zastanowmy się
teraz w tym Mieyscu, Kto wczesne Naszey Niewoli goto-
wał Projekta? Familia Czartoryjskich; Kto dawno z Za-
granicznemi Posłami Osobliwie Kieyzerlingiem Posłem
Moskiewskim na Wolność Polską Kuł Kaydany? Familia Czartoryjskich, Kto wewnętrzne Kraju Naszego
wzruszał Spokoyności? Kto Familie Mięszał y kłócił? Kto Trybunały zbroyną ręką zrywał? Kto wtychże przez
Pieniądze y Jntrygi Codzienne Praktyki, a ztąd Niespra-
wiedliwości zaszczepił? Familia Czartoryjskich, Kto pod
proznemi Pretextami pod Miecz Obywatelow oddał? Kto od Dostoienst y Urzędow odsadzał? Kto godney y

Zadawnioney

y zadawnioney Szlachcie zprywatney tylko zemsty Imparitatem zadawał Familia Czartoryjskich, z Kto okazałą Części Kraju Naszego Xstwo Kurlandzkie Hołdowniczey Dworowi Petersburskiemu w Osobie Birona Moskwie podał! y nie iako od Ciała Rpltey oderwał, Familia Czartoryjskich: Kto wczasie Zawartego Interregnum kilku do Siebie przybrawszy Senatorow, Imieniem Narodu w Opiekę Moskiewską oddał Polskę, z Familia Czartoryjskich, Kto mimo Kardynalne Narodu, Konstytucye pod Naysurowszemi Karami zciągania Woysk Obcych do Kraju zakazuiące, Moskwę sprowadził, z kto Mieysce Rady y bezpieczenstwa zgwałcił, z obozy wytchnął w Swoich Pałacach, Ogrodach, Moskalom, Kozakom Lokacyą wyznaczył Familia Czartoryjskich, Kto Cały rząd Kraju pod Siebie Ogarnął. Kto pod Tytułem Marszałka Generalnego Kapturu, pozniey Konfederacyi Koronę, z Kto przed Prezydencyą Seymowi Konwokacyynemu Dyktatorem Wolnego Narodu zrobił się, z Kto Teyże Konwokacyi moc y Naturę przestąpił z Kto Formę Rządow naruszył, Prawa Jednomyslnością stanowione, Wiekami y Przysięgami stwierdzone skassował, Kto Woysko y Skarb pretextem Kommissyi pod Krola wczasie Sobie Projektowanego przywłaszczył, z Kto Aequilibrium Wolnosci przez Ten Sposob zroynował, z Kto Hetmanom, ktorym w Czasie Interregni Straz Granic polecona Władzę odebrał, z Familia Czartoryjskich. Kto, aby dalsze Zagraniczne posiłki wezwane były, nalegał, z Kto Trybunały Stanowił, z Kto też Same podzielił, Kto na prześladowanie Nayokazalszych y Nayenotliwszych z Senatu y z Stanu z kto na uciśnienie kraju Cła Generalne stanowił

Rycerskiego

Jmć

Ryerskiego Obywatelow do łączenia się z Pułkami Moskie:
wskiemi Woysku Ordynanse wydawał! Kto pod Jmieniem
Jmć Pana Brzostowskiego Sobie podległego a Konfederacyi
Litt Marszałka, Wszystkie Dobra JO. Xcia Jmć Radziwiłła
Wdy Wilenskiego Konfiskował, z nich Millionowe Jntraty
na Siebie wybierał, z Zamki y Artylleryą w Possessyą obiął!
Skarbce porozbirał y zniszczył, z Familia Czartoryjskich;
Kto Ordynacyą Ostrogską Directum Reipublicae Patrimonium
w Naturę Dobr Dziedzicznych Zamieniwszy Między Siebie y Swo:
ich Adherentow rozerwał, z Kto Tłumem Kreowaney Szlachty
Nowey Narod Cały upodlił, z y zaraził, z Kto Nowe Krzesła w Se:
nacie Stworzył y wymyslił, z Kto Naturę Dobr Dziedzicznych
Ante Unionem Nadanych zakwestyonował, z Kto Posłow na
roznych Mieyscach gwałtem po Czasie y po odprawionych
Seymikach, otoczywszy Mieysca Moskalami odmieniał, z Fa:
milia Czartoryjskich. Opłakiwaliśmy iuż Więc dotąd wci:
chości nieszczęscie Oyczyzney Naszey, a zadziwieni Nad tym
wszystkim y za Buntownikow Okrzyknieni, Slismytam gdzie
Nas Nasze naganiały Wyroki, gdzie potęga Moskiewska
mocą schylała, gdzie Okazały Dobra Publicznego Pretext chy:
tre y prywatney Ambicyi pochlebne ukrywał Cele.
Elekcyi zbliżoney Czas y Termin, Tey Fatalney do Konca Umknął za:
słony, Wytchnięte zuchwale przez Nieprzyiaciela Obozy, u:
szykowane Woysko zdaleka Krążyły Pola Elekcyi, z tey
szkodliwey Swobodnemu Narodowi Wzięty y pokazany
Kandydat,

Jmć

Kandydat, gwałtem na Tron Nasz nałożony y wtłoczony. Poniżeni Hetmani, złudzone y Omamione Woysko, dały Nam acz nierychło poznać, że te wszystkie Obietnice y pozory, były Oczywistą zdradą, zwodzeniem Narodu, na pognębienie Wiary y Wolności, y szczegulnie na podniesienie Siebie aż do Maje: statu. Zdziwił się Tron Polski niedźwigaiąc dotąd tylko, albo Krew Wielkich Monarchow, albo Walecznych Rycerzow, dostrzegł: szy wstępuiącego niewiekiem niezasłużonego ~~ani~~ Zaleconego. Zrywać albowiem Seymy, Jako Jmć Pan Poniatowski Stolnik Litt w Roku 1762 uczynił, chcieć zrywać y rozpraszać Try: bunały, Jako w Roku 1768 w Wilnie chciano, wszakże według Praw Naszych iest utrumq infami, dostrzegliśmy łatwo, iak Nędzne przyszłego Panowania Nadzieie, iak okropne, iak cięszkie grążące powszechney Szczęśliwości przyszłe skutki; ktore Sposobem gwałtownie do tego zażytych Srodkow mie: rzyć y Proporcyonalnie wnosić można było. Obarczenie atoli przez Woyska Moskiewskie przerażaiącemi nad JO. Xciem Jmć Radziwiłłem Wdą Wilenskim - Dobrami JO. Xcia Jmć Biskupa Krakowskiego y Wielu Jnnych dopełnionemi przykłady zatrwożeni y zalęknieni mieliśmy ieszcze bydź po: wolnemi zwykłey y wszelką na pozor łagodnością pokry: tey zdradzie, ktora nieprzestała Czerpać w tych odmentach rożnych do Omamienia Narodu Sposobow. Stawiano Nam w Oczach przez podłych y zaprzysiężonych Sobie Podchleb: cow, miłych przeszłych Piastow Szczęśliwie Nam Panu:

iących

Jm

Panuiących Obraz, odnawiano wpamięciach Naszych te pełne prawdziwego uszczęsliwienia y Swobodnych Wiekow Sławne w Historyach Naszych Swiadectwa, z Drugiey Strony straszne rozmyslne tylekroc powtorzone Przysięgi, o prawdziwym uszczęsliwieniu Naszym, Juz to Publicznie przed Bogiem y Jego Swiętemi Ołtarzami, Juz to powtornie wypełnione y powtorzone, ale iak Mało pomogły, z te Nayosobliwsze przyrzeczenia, z ktore niesłuzyły na nic więcey, chyba tylko na powiększenie zdrad liczby, na oczywisto mocy y Jmienia Tego ktory Swiadkiem wzywany wzgardę y zelzywość. Wydarte zadawnione y kilku Konstytucyami Approbowane Woiewodztwom y Miastom Przywileje, Akt Koronacyi z Krakowa przeniesiony, Jnsygnia przywiezione, Archivum Rplitey, Diplomata Authentica, Przywileje, Pacta, y tym podobne Oryginały Wzięte do Warszawy, azeby tym łatwiey w Ten Czas, kiedy tylko tego potrzeba, podłozyc Ogien, podciągniono pod Władzą Swoię pozyczonym Kommissyi Jmieniem, Woysko Całe, wyprazniono Nam Skarby, włozono na Nas Podatki, na tym Cięższe y Okrutnieysze Nas prześladowanie. Sprowadzona Woysk Moskiewskich Większa Liczba, Słowem nieskonczoną by rzecz przed się wziął, ktoby wszystkie te zdrady, wszystkie podeyscia, wszystkie do Obarczeczenia y pognębienia Rplitey Polskiey zazyte sztuki dokładnie y zokolicznosciami opisywac chciał, y ktore

w Gabinecie

Jmć

w Gabinecie Xżąt Jchmćw Czartoryskich na wywrocenie zgruntu Stanu Rplitey kute, wymierzone, y rzucone były pociski! Zazto Xcia Kanclerza Litt y Jnnych Ministrow Oyczyznie Wiara, Jeżto si quid ~~quid~~ Nocivi scivero Swięte y Solennych Przysiąg dotrzymane Obowiązki, Godzisz się złudzać Narod, Jnne Publiczne prezentuiąc, inne prywatne utwierdzaiąc Jnstrukcye, Naysłabszych y Nayniewinnieyszych zazyto Pretextow pozorne Pierwszym Obligacyom pozyczywszy Imie.. Wysłany Jmć Pan Alexandrowicz do Porty, coz miał w Publicznych Jnstrukcyach, nad Samo doniesienie Nowych w Polszcze Rządow, A przecież Autentyczne Listy Machomet Weysera o Niesłychanych w Całym Narodzie Pięciu Artykułach niepodeyrzane daie Swiadectwo. 1mo Że Rplita niema zadnego Prawa Stałego y Kardynalnego, ze nieodmienia przepisanego ~~odmieniać~~ Rządu, ztąd iest w Stanie prawdziwey Monarchij. 2do Że Formam Regiminis odmienić koniecznie potrzeba. 3tio Że Rplita napełniona iest Buntownikami, ktorzy obalaią wszystko, cokolwiek dla Jch uszczęśliwienia postanawiaią zyczyliby Krolowie. 4to Że Moskwa w Kraju Naszym iest Woyskiem Przyiacielskim, bez ktorego pomocy Buntownikow uspokoić niepodobna, dla Czego Tenże Jmć Pan Alexandrowicz tak w oddanych in Scripto Oryginałach Swoich iako Słownych Konferencyach

Konferencyach Nayiolemniey manifestuie się Porcie rzeczy, y vpewnia, że z Iaz Porta z Mieszkania Woyski Moskiewskich w Polszcze żadney trwożliwości, y żadnego podeyrzenia mieć nieposwima. Sto Ostrega Ie mimo Swoie donienia kto kolwiek z Polakow lub z Cudzoziemcow Inaczey od Swoiey rozna uczynitby Relacyą, ażeby mu iako Imperatorowi Wiara nie była dana. Czyż może bydź fałsz szkodliwszy, że Rzplita nie ma żadnego Prawa Rządu ani porządku, Twierdzić w Bierzących Punktach, a w drugim chcieć odmieniać Formam Reginimis, czy może bydź Kontradykcya większey y bliższey nazwania Sobie zbijaiąca, a podtym Buntowników Imieniem Tych Cześć Mężow, którzy za Dziedzicznych od Stanowych Przodkow Swoich Formy Rządow nieodstępuiąc, Powagę Ministeriorum Iako pośredniczą Między Wolnością a Tronem utrzymuiąc, Wolne w Radach dawali zdanie, czy może bydź Kalumnia fałszywsza, że Woyska Moskiewskie iest Przyiacielskie vpewnianie vtenczas, gdy Naród Cały pod Jarzmem ięczy, Twierdzić że żadnego z mieszkania Tych Woysk w Polszcze podeyrzenia mieć niepotrzeba, vtenczas gdy Cele daleko zmierzały gdy blisko do złamania Traktatu Kartowickiego gotowana przyczyna. Czyż może bydź iawnieysza zdrada, a Hazardego rzeczy Czy prawdziwy Kolor dalszego mieć Imperatorem, Sobie Samemu tylko zagnieść Drzwi Wrodzyć, a tym czasem Defensivi et Offensivi Belli gotować Aliam. Czy może bydź co Obrzydliwszego, Intencyi złamania Traktatu Kartowickiego, czyli z ciemnego dowody na Seymie Convocationis Traktatu Grymułtowskiego dotąd nie legalizowanego, cum Tanto praejudicio Narodu y Czyż może bydź iawnieysza zdrada, czyta W pytomności Porty zgromadzonego Narodu głosuiącą, przepisać y zaleźć, a przy&

Ex a pryvatnie Panu y Mayorze mimo Wiadomości Tego Narodu dawac. Czyż może Cyb Zdrada Obrzydliwszy

Jmć

y Porty ratyfikacya, gdy z Drugiey Strony Traktatu Działyńskiego przemilczenie y opuszczenie, wierne w dotrzymaniu Traktatu Karłowickiego y w nim zawartych Obowiązkow. Tureckie Ministerium, a razem czułe względem szerzących się Sił Moskiewskich niezniosłyby w Polszcze mimo swoie Gwarancyą Woyska Rossyyskiego, gotowy więc pretext, prywatną wsparty Instrukcyą Smiało zaprzysięga Smiało Jmć Pan Alexandrowicz, Iż Polska bez Prawa bez Rządu pełna Buntownikow, ktorych bez Woyska Moskiewskiego upokorzyć niepodobna, ztąd z Ich w Polszcze mieszkania żadnego Porta podeyrzania brać nie powinna. Dwa pewnie z tego za niedostrzeżeniem się Porty wyniknęłyby ~~[illegible]~~ skutki, zdeptani w Polszcze mocą Oręża wierni Oyczyzny Obywatele, Gwałt pisałby Prawa, Jedne Gwałt zawierałyby, Drugie łamałyby Traktaty, a wplotawszy się Polska w niebespieczną Woynę, czyli Titulo Indemnisationis, czyli Titulo Offensivi Belli bądź z Rossyyskiey bądź z Tureckiey Strony, czyli zwycięzka, czyli zwyciężona, zawsze przecież na koniec postrzegłaby się nie wolną. To acz wcześnie, o przyszłych przypadkow odgłosić Szperanie, niechay się nikomu oboiętnym albo mylącym niezdawa; Wyprawiona w tym Czasie do Dworu Peterzburskiego Jmć Pana Rzewuskiego Pisarza Polnego Koronę, Legacya rozwiązuie wątpliwości: oto Nowego Soiuszu y Aliansu, y z Monarchinią Rossyyską zawarty Traktat, podaie pod Jey Gwarancyą, czyli raczey Dependencyą Polskiey Rplitey zawsze Sobie Wolno władney y niepodległey Wszystkie Prawa, na

przyszłym

Jm

na przyszłym Nawet Seymie stanowić się maiące Prawa, iak iawnym gwałtem dyktowane, a przeto koniecznie In ever: sionem Status zmierzona; pozwolone Dyssydentom Liberum Exer: ticium, Szesnascie Tysięcy Woyska Moskiewskiego w Krolestwie Polskim Titulo bespieczenstwo gwałtem osiągnionego Dostoien stwa y Niby Całosci Granic Polskich pilnuiące umowiona Woyna Offensi: ve ac defensive, y w kazdym razie broń Polska z Moskiewską złączona, Nie są ze to iawnie odkryte do wplątania w obce Woy: ny Polski przystusowane sidła? Niewidziałoz Ministerium ze Wolności Polskiey nayznakomitszy Charakter w Wolnym Praw Sobie według powszechnego umowienia się, y w kazdym Czasie Stanowienia, przecież niestanowiło się to Prawo w przed: wieczystey Naypotężnieyszey Sąsiadki poddać Gwarancyą? Nie: wiedziałoz iż Dyssydentom szczegulnie pozwolony Pokoy, prze: ciesz dyspensowało Prawo nanie ~~wiernie~~ z Panuiącą et Liberum Exerticium? Niewiedziałoz o Prawach Surowie wprowadzenie Woyska obcego zakazuiących? Przeciesz Szesnascie Tysięcy Moskwy zapro: szono y utrzymywać Ofiarowano się? Niewiedziałoz ze absq Consensu Rplitey y z nikim Woyna zaczynana bydz niemoże? Przeciesz Defensivi ac Offensivi Belli zawierano Traktat. Coz może bydz niebespiecznieyszego wspanialić Około Nas otacza: iący y pozniey Sprawiedliwoscią Potomnosci Sławney Wiary nieporuszonym Traktatom dochowuiący Monarchowie dozyć o Nasze Całość, Całość mowie przez 60. kilka Lat nieprzerwane go Pokoju Skutkiem Samym wyręczoną, czynili Nas bespie cznemi, Jzby Własnoręcznie dawnych w zawarciu Swiezych Tra ktatow potrzeba było Polski y Całey Europy odmieniać Systema.

Pomijamy

Pomijamy Pana Psarskiego, y tym podobne Delegacye. Pana Usarzewskiego zletka tylko w Gdansku Rezydencyi do: sięgamy. Daleko od tylu Wiekow od mysli Rplitey było, niedało: ~~ko~~ dotąd Miastom Swoim, a pracipue Pruskim, zadney do wzalenia się przyczyny, przecież Tenże Rezydent z Roskazu Sworum Instituto: rum: Niechęci Między Gdańskiem a Konfederacyą zapalił. Broń zapłacono iuż wydaną y z Miasta wywiezioną, przez rożne Intrygi zatrudniał y zatamował; Miasto z Intencyami Rplitey zawsze zgodne y iednomyslne wzburzył y podniecał, Zaby Swego ~~[illegible]~~ Konfidencyi umkniętey Sprawiedliwosci jawnym iest nad to Swiadkiem, Iż by Go albo oboiętnym, albo jawnym mieć chciano. Z Prawa Natury y wrodzonego każdemu Swiatła dosyć nauczeni iesteśmy, że Pierwsi a w nich wszyscy Następcy, Ich Krolowie y przybrani do pomocy Rządu Ministrowie w wol: nych Rplitach wyraznym Prawom przepisane Maiący Reguły nie dla prozney tylko okazałosci, nie dla czczego tylko Imienia, nie dla przywłaszczenia darennie w Licznym Narodzie Pier wszenstwa Swoy znaczą Charakter, ale Palcem Natury w Sercach Swoich wyryte czytaią Obowiązki, Iż wiele Im winnismy uszanowania, tyle wzaiemnie Oni Nam winni o Nas starania y Nas Obrony. Traktat takowy Nayczyscicy: szym iest Natury Dziełem, Naydelikatnieyszym y Naysolen: nieyszym Stron Między Siebie bezprzestannie zawieraiących Kontraktem, tak dalece iż w tym Momencie, w ktorym ta taie: mna Wolnosci poczyna umowa, zwalnia się sprężyna, wza: iemnie Strony utrzymuiące ~~się~~ rozsypuią się Ogolnego Ciała Części

y wszystko

Jm

y wszystko razem do pierwszego powraca zamiesza:
nia Stanu.
Możeciesz poiąć przykrości Losow Naszych Sąsiedzkie
Narody, Stawiaycie wpoięciu Waszym zdrady, Rabun:
ki, Zaboystwa, pożary, wszystkim co w Sobie maią Nay:
okropnieyszego o iak niedoskonały ieszcze Obraz ucisków,
ktore znieśliśmy, znosiemy, y ktore ieszcze Nam grożą.
A co Nayżałośnieyszego, że prożno Czekawszy zkondkolwiek
winney Obrony y pomocy, gdy własne na koniec gromadzie:
my siły, Broń Nam zręku wydarto, ktorą uzbroione Nieprzy:
iacielskie ramie na nasze zwrociła karki, Czyliż może co
Sprawiedliwiey natężonego Natury Prawa zrywać Przymie:
rza, na przestąpienie przez Delegatow, danych Jm Instrukcyi
Całą składać Winę niepodobną, po przepędzonych albowiem
Krolow poźnieysze Skutki przy ważnieyszych są Swiadecz:
twach formowano z Posłem Moskiewskim zmowne kłotnie
udawano przed Narodem, wzaiemną y na pozor tylko zmy:
śloną Dyffidencyą zdradzone, przez Ten Sposob dobrze my:
ślących Obywatelow, ktorzy zkazdym ktokolwiek niezno:
snym Gwałtom chciał się zastawić, łączyć się byli gotowi,
Azeby Tym Sposobem iuż nie poiednokrotnie zwiedzionemu
Narodowi Nadziei powstania y dalszey ufności niezo:
stawiono. Pomijamy Toruński y Słudzki Dyssydentow
Spisek, tę iawną y Publiczną zwysłanych y przeymowa:
nych Delegacyi Satysfakcyą, ktory wtak fatalne Rzecz:
pospolitą zamięszał Okoliczności, ktory tak siła iuż
kosztował

kosztował y nieprzestaie kosztowac Krwie zacnych Obywatelow. Te chydre w Rządzie Rplitey do tąd nieznaiomą Mixtum Juditium, pomijamy Konfederacyą Radomską Owey Naywybornieyszey Polityki Model, iak zwiedzioną, iak wplątaną, iak w Prawach Swoich zdeptana y w Publicznym bespieczenstwie, Wolnosciach y Religij S. Katolickiey Rzymskiey zgwałcona Rplita: Swiadek Narod Cały Tey okropney Tragedyi, Jz by potrzeba Smutną przypadku Tego odnawiac pamięc; Wzięci z pozrodka Senatu Biskupi, Senatorowie, Wzięty Poseł, Więzieni Obywatele, zraza wzrok przypadkiem rzuconego Oka ~~tępiał~~, na niesławne Delegacyi Dzieło, ktoremu Moskiewskie Flinty Powagę, Prawo Gwałtom ~~ułożyc~~ chciały. Mogłaz kiedy kolwiek Rplita o Całość Swoie tak niespokoynie trąskliwa Szacowny Skład Religij, Praw, y Swobod, wręcę kilkudziesiąt Ludzi powierzyc? Ktoprosze z Tytułu Plenipotencyi do Traktowania z Repninem daney, Kijowskiego, Podolskiego, Smolenskiego, Siewierskiego y Czerniechowskiego wyrzucił? Odezwałaz się oto z Ministrow ktory, zapisałze Manifest, Ostrzegłze Narod? Takazto Narodowych Ministrow Wiara? Tez to Solennych przysiąg obowiązki? taz to rownie Prymasowska ex Munere Praw czułość y Wierność.

Nakoniec Manifestuiący się przeciwko Tym wszystkim Gwałtownikom Wierni Oyczyzny Synowie, Naypierwszą w Barze podnoszący Konfederacyą, przez Senatus Consilium z Familij Adherentów /: przez niektorych gwałtem przymuszonych :/ złozone, za Buntownikow poczytani y ogłoszeni,

do wezwa

do wezwania Moskwy spisawszy się, z tą sprowadzoną Tłum Ułanow y Nadwornych Zołnierzy swoich y swoich adherentow złączywszy, okropne obfitemu krwi wylaniu otworzone Teatrum. Kto policzy nędznie pobitych Braci przy Wierze S. Katolickiey Rzymskiey y Wolności walecznie obstawaiących, zakryły mogiły Pola, brodziła w niewinney krwie zemsta, srozała nad Samemi Trupami zawziętość; Bogu y Cnocie poświęcone Domy, zbrodni y występkow stały się mieyscem. Coż czyni daley zdrada y chytność, gdy na Szlacheckie karki nieznośne Niewoli ciężka Jarzmo, z karkow Poddanych Naszych ie rozwiązuie. Zbuntowaną całą Ukrainę y w całym Krolestwie podobnego tentowaną występku. Broń zuchwałego Chłopstwa obrocono na Głowę własnych Panow, nie przepuszczono płci y Wiekowi, Miecz y Ogień zrownał wszystko, Okropne y w naydawnieyszych Historyach bez przykładu Widowisko. Dzień Humanski Samym przypominaniem y Naysurowszego Serca zmiękczy Naturę, Obraza Ludzkości, Lud cały bez Dystynkcyi w pień wyciętey płci, y Kondycyi roznych krew zmieszana wezbrała w potoki, Mało letni na Spisach zasadzeni dzikiey y okrutney Zabawy Konaiącym byli igrzyskiem, Niemowlęta z wnętrzności Matek z tego to żywego Grobu wyprute, ledwie ~~niżeli~~ Stworzone widziawszy Swiatło w krwi daiących Im życie skompani, w ciemne przeniesieni Mieszkania.

Niewstrzymały zuchwalstwa Tego y Same Krolestwu Naszemu założone Granice, pomknięto aż ku Bałcie Gwałtow y tam

nieomylnie

Jmc

nieomylnie Srozącego wszednie Okrucienstwa zostawioną znaki;
Łączoną w Oblezeniu Chocimskim pod Ochotnika Jmieniem
Jurgieltowych Swoich Zołnierzy; Ktoz niewidzi, Jz ieżeliby
Nayiasnę Porta Oszczerych Jntencyach Prawdziwych
Obywatelow, wczesnie y dostatecznie niebyła uprzedzoną,
że postępek Takowy, do Zerwania Traktatu Kartowickiego
dał by przyczynę, że Nas w Nową y Niebespieczną z Pan:
stwem Tureckim wplątałby Woynę, że Nowych Krolestwa
nieszczęść otworzyłby zrodło. Uczyniłoz iaką Prekusto:
dycyą, iakie Ostrzezenie, iaką reprezentacyą, iaką z Pra:
wa powinną było Ministerium Nasze, z Owszem
taynez komu na Większe Corazy, a większe zakłucone:
go Krolestwa uciśnienie, chytrze zazyte, y szkłcznie
wypełnione Sposoby. Przyięty przez Nich Delegacyiny
Traktat, Ktorym Wiara S. Katolicka Rzymska zgubio:
na, Wolność zdeptana, Tytuł Rplitey zmnieyszony,
Starostwa Adherentow za Mizerne Dziedzictwa po:
odmieniane, Skarb na Podarunki rozdany, Summy
wnim rozpruszone, przewyższa Dochody Expens, Dwa
dziescia Osm Millionow y Tey zwyższoney Importa:
ty nigdzie Jndziey tylko wustanowionych w Roku
1766. Podatkach szukać miano, lecz y tu Pretextem
Powiększenia Woyska złudzono Narod, lecz iak okrasie
~~tną~~ chytrości y zdradą! Gdy zamiast przezornie przy
rzekanych

Jmć

przyrzekanych dla Całey Rplitey Pożytkow wyciśnione na Narodzie Summy, na zapłacenie Szkod JO. Xciu Jmć Woiewodzie Wilenskiemu, iuż to przez Familią y przez Adherentow, iuż to z Jch Instynktu przez Moskwę poczy: nionych, na Pensye y Largicye, na Reparacyą Rezyden: cyi Warszawskiey, y na Jnne Mniey potrzebne y Mar: notrawne wysypano wydatki.

Skracamy Ten Smutny Regestr Krwawych Uciskow Naszych, niżeby niestawało dalszych, Nieznośnym Skargom Naszym przyczyn, ale że te w Liczbie Gatunku y rodzaju byłyby nieskonczonemi. Dosyć iest albowiem do Objaśnienia Narodu y Nayiaśnę Sąsiedzkich Poten: cyi okazać nie przerwany Łancuch Zdrady za zdradą Ciągnącey się; Skarb Naszych y żalow Autentycznemi Dokumentami podanemi do Gabinetu Konstantyno: polskiego Memoryałami przyiętemi, y z niektorych Mieyść Kommunikowanemi Korrespondencyami do: wieść w każdym Czasie gdy kuruiemy się Datt w O: bozie pod Konieczną Roku 1770. Miesiąca 4tego Aprilis. Michał Jan Pac Gk W. X. Mar. etc:

Akt Ogłoszenia Jmc Bezkrolewia Generalney Konfederacyi Koronę y W. X. Litt. De Dę. 9na Aug

Uniwersał Konfederacyi Barskiey

In Ordine Ogłoszenia Bezkrolewia w Warnie Dę. 19. Apr. 1770.

Jmc

Uniwersał Konfederacyi Barskiey In Ordine Ogłoszenia Bezkrolewia w Warnie D. 19 Aprilis 1770 Ao. wydany.

Michał Hieronim Hrabia na Krasnym Gutowie y Tuchowiczu Korwin Krasinski Podkomorzy Wdztwa Mazowieckiego Ziemi Rozanskiey, z Konfederowanych Stanow Rplitey Koronę Generalny Marszałek.

Wszem wobec y kazdemu z osobna komu o tym Wiedzieć należy, a mianowicie JOO. JWW. WJmć Panom Senatorom Ministrom, Dygnitarzom, Urzędnikom Wdztw Wielkopolskich y Małopolskich, Tudziesz y Prowincyi W. X. Litt znayduiącym się, Niemniey Woyskom Narodowym Utriusq Authoramenti, przez miłość Wiary S. Katolickiey Rzymskiey, przez uszanowanie Praw y Swobod na Wiekopomne Czasy ustanowionych, a Krwią Przodkow Naszych nabytych, Ninieyszym Uniwersałem Naszym, do Niewątpliwey podaiemy wiadomosci.

Wolność Narodu Polskiego z W. X. Litt od Wiekow złączonego, Wiara S. Katolicka Rzymska, na Piersiach Obywatelow Rplitey, iednym Ogniwem Spoionych gruntowac się y wzmaciac powinna, iako Opiewaią Wyroki Ustaw y Przysięgi Panuiących w Polszcze Krolow y Xiążąt Litt, Kaziemierza Wielkiego, Ludwika Władysława Pierwszego, Jagiellona

y Brata

Jmć

y Brata Jego Witolda, W. X. Litt, Xcia Władysława Drugiego, Kaziemierza Trzeciego, Jagiellona, Jana, Woyciecha, Alexandra Pierwszego, Zygmunta Augusta, Henryka Walezyusza, Stefana Batorego, Zygmunta Trzeciego Krola Polskiego y Szweckiego, Władysława Czwartego, Jana Kaziemierza, Michała, Jana Trzeciego, Augusta Drugiego, y Trzeciego Xcia Elektora Saskiego, Wiekami nieodzałowanego Krola Polskiego, przed ktorego Smiercią Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik Litt, do tego wniemaniu Swoim przyszedłszy zamiaru; Jż za Panowania ieszcze Elzbiety Carowey Moskiewskiey dla zepchnienia z Tronu Nayiasnę Augusta III. y poniżenia Domu Saskiego, dla oddalenia Krolewicza Karola od Xstwa Kurlandzkiego, dla utrzymania przy tymże Xstwie Kurlandzkim Birona, po Xciu Ernescie Kietlerze mocą Moskiewską deficiente Mascula Linea Tegoż Xcia Kiettlera, na Ten Xstwo Kurlandzkie wprowadzonego, a potym do Syberyi wysłanego, dla utrzymania oraz Siebie przy Polskiey Koronie y W. X. Litt u Carowy Elzbiety, wkrotce potym zmarłey; Tenże Stanisław Ciołek Poniatowski niemogł zyskać skutku żądania Swego; Udawszy się potym do Katarzyny Drugiey po Elzbicie ad praesens w Moskwie Panuiącey, y znalazszy sposobną

poparcia

poparcia Zamysłow Swoich porę, po spełnionych Niewy:
sławioney Pamięci Krola Augusta III. Smierci wyrokach, w
prowadził Woysko Moskiewskie do Kraju Polskiego, y Peł:
nomocne Poselstwo wyiednał, na Osobę Xcia Mikołaja
Repnina, chociaż znaydował się na Ten Czas w Warsza
wie Poseł Moskiewski Herman Karol Kiczerling z ktore:
go pomocą dla Carowey Moskiewskiey wymusił na Rplitey
Tytuł Imperatricis Totius Russiae. Pod Bronią za tym
Moskiewską, gdy się za Uniwersałami JO. Xcia Jmci
Władysława Lubińskiego Arcy Biskupa Gnieznińskiego
Prymasa Korony Poll. y W. X. Litt. Seym Konwokacyny
w Warszawie na Dniu 7mym Maja w Roku 1764tym
stanowił, z Staraniem Pretendenta Korony y Jego Adheren:
tow za pomocą Moskiewskiey Potencyi y Jego Pełno:
mocnikow po Wdztwach Ziemiach y Powiatach Seymiki
Przedkonwokacyne zrobił, y Przyiaciołami Swemi non
attentis Contradictionibus wszędzie utrzymywał, na
Seymie oraz Konwokacyynym dogadzaiąc Osnowie wła:
snego ułożenia, Dyssydentow /: pominowszy Spisanie się
przy Wierze Swiętey Katolickiey, a Stosuiąc się niby do
Konstytucyi Annorum 1717. 1737. et 1739. :/ do rownosci
Szlacheckiey przypuscił, deinde starał się o postanowienie
aby Krol przyszły, z Rodzicow Katolickich Urodzony, y
Szlachetwem zaszczycony na Tronie Polskim Panował,

przez

Jmć

przez ktore wynalazki Jnnym Pretendentom do Korony Drogę zagrodził, Pacta Conventa uchyliwszy Konstytucyą Anni 1733. ktore pod Czas Samey tylko Elekcyi zwykły bydz spisywane, ad Actum suae Electionis determinował, Posłow Prowincyi Pruskiey na żądanie Onychże wyznaczyc starał się, na reszcie Powagę y Władze Hetmanom Koronę y W. X. Litt niezliczonemi Konstytucyami obwarowaną Między Majestatem y Rzplitą Pośrednictwo utrzymuiącą poniżył, Konfederacyą Wdztwach, Ziemiach y Powiatach, y Lauda przeciwne przyszłey Elekcyi, Dekreta oraz Kapturowe, y Exekucyą Onychże dogadzaiąc własnym Myslom odrzucił, Konfederacyom z Ministrami Cudzoziemskiemi /: do Seymu Electionis one odłożywszy:/ przeszkadzał y Niedopuscił. Konfederacyą Anni 1669. o Porządku Seymowania in perpetuum stanowioną uchylił, Kommissyą Skarbu Koronnego, Cum derogatione Ministerij, Podskarbich Wielkich, et Muneris Podskarbich Nadwornych ustanowic starał się. Trybunały Koronę y W. X. Litt Fulcra Totius Regni rozdzielił, y Jnnych Praw pod Bronią Moskiewską stanowionych Nieskąpym był wynalazcą. A gdy nastąpiła Elekcya, niepodobna

wyrazic

wyrazic ziakim usiłowaniem y natężeniem za pomocą
Rcia Repnina Pełnomocnika Rossyyskiego, zasadziwszy
Grunt Swoy myslą pozyteczny na Plantach w Moskwie u:
łozonych, żądania Swoie przez niezliczone gwałty y bezpra:
wia do przedsięwziętego zbliżac starał się końca, niechoc zaś
miec dosyc niecierpiącą żadnego Ograniczenia gwałtowności
godzącą na zniszczenie wszystkiego Tego w Wolnym Narodzie,
co przed Swiatem niemogła czynic Okazałość y Ambicya,
czego przez Okrucienstwa y otwarte Gwałty w Narodzie. doka:
zac niespodziewała się, podeyscia y Oszukania przedsięwzięte
Sposoby. I na ten Koniec, JO. Xże Jmć Radziwiłła Woiewody
Wilenskiego, pierwey z Tego Krzesła niesłusznie zepchniętego,
w Majetnosciach Dziedzicznych y Ordynacyach Litt przez
Moskwę zrabowanego, y za Granicami roznemi przez niema:
ły Czas Tułaiącego się, Marszałkiem Konfederackim w Ra
domiu ustanowionego, y do Senatorskiey Godnosci znowu
przywroconego. Podczas Funkcyi Konfederackiego Marszał:
kostwa sprowadziwszy z Radomia do Warszawy Straż Mo:
skiewską pod pozorem Parady pilnowała. Nastąpiły Obra:
dy nieszczęsliwe, y Extra Ordynaryinie w Warszawie w Roku
1767. Dnia 5tego Pazdziernika złozone z Limitą przeciwko
Prawu nadzwyczayną mocą, Ktorey Wiara S. Katolicka
Rzymska, przez Traktaty z Dyssydentami uczynione, do Osta:
tniego iuz przychodziła upadku. Oparli się Takowym pod:
stępnym Czynom zacni y Dystyngwowani w Oyczyznie Oby:
watele

Jmć

Obywatele y Senatorowie JO. Xże Jmć Kajetan Sołtyk Bi:
skup Krakowski, JW Jmć Xiądz Załuski Biskup Kijowski,
JW. Wacław Rzewuski Wda Krakowski Hetman Poll Koronę
y Syn Jego Starosta Dolinski Poseł Wdztwa Podolskiego,
ale z Roskazu Xcia Repnina, a raczey Z Namowy Solium
appetentis, z Mieysca Obradom Publicznym poswięconego,
Godni Senatorowie y Poseł, z Pałacow własnych, za pod:
stąpieniem Gwałtownym w Nocy Zołnierza Moskiego
Warszawę całą otaczaiącego w Niewolą są zabrani, do
Moskwy zaprowadzeni, y do tąd nieuwolnieni; Nadto JW.
Jmć Pana Felixa Czackiego Podczaszego Koronę zasłużo:
nego w Oyczyznie y pożytecznego Dobru Publicznemu
wniwecz zroynowawszy w Więzieniu pod Wartą Mo:
skiewską, za zezwoleniem Tegoż, dotąd trzymaią.
Stroskana Oyczyzna więc w tych Nieszczęsliwych Skutkach,
Wierze S. Katolickiey Rzymskiey, Wolnosci, Starozytnym
Prawom y Swobodom przeciwnych, Traktaty y Przymierza
z Sąsiedzkiemi Potencyami zawarte łamiących, Gwaran:
cyi Moskiewskiey na Radzie Warszawskiey Anni 1767.
uknowaney niemogąc znosic y cierpiec, Widząc oraz że
Moskwa Rplitey Wolniey Krolow ustanowienie Swoiey
przywłaszcza Potędze, Prawa Narodowi Polskiemu gwał:
tem przepisuię, Wolne na Seymach y Seymikach Posłow
Głosy do Swego ukazu Bronią y Orężem przymusza,

a sprzeci:

Jmć

a Sprzeciwiaiących się po Nieprzyiacielsku Niszczy, y Dobra Jch pustoszy, Zbory Kalwinskie Luterskie, Schyzmatyczkę pomnaza, Tychże Dyssydentow do Senatu, do Trybunału, Ziemstw, Grodow, do Dygnitarstw Stanowi Szlacheckiemu Wiary S. Katolickiey Rzymskiey szczegulnie przyzwoitych, przeciwko Prawom y Traktatom przypuszcza, Mianowicie do Kleynotu Szlacheckiego na przycisnienie y zroynowanie Domow Szlachty Starodawney Polskiey niezliczoną Liczbę nieznanych Nigdy w Polszcze Ludzi, y bez zadnych Zasług w Rplitey, etiam praeciso Scartabellatu przypuszcza, przyznaiąc Onym Capacitatem ad Omnia Munia et Offitia Rni et M. D. Littae. Chłopow na Ukrainie w Woiewodztwach Kijowskim, Podolskim, Wołynskim y Bracławskim buntuiąc; Jedne Regimenta Moskiewskie kompletuie, a Drugiemu Chłopstwu Krew Szlachecką, iako się w tych Latach stało /: bo Około 40000 Ludzi rozney Kondycyi wyrznięto:/ rozlewać nakazuie, y Tychże Chłopow własnym Panom od powinnego oddala posłuszenstwa, y Jnne przytym na ucisnienie Narodu Wolnego, przysposabia wynalazki.

Temi Więc Rplita Polska y W. X. Litt przycisnione gwałtownosciami, trzymaiąc się Traktatow Karłowickich z Nayiasnieyszą Portą Ottomanę uroczyscie y wieczyscie zawartych, nieodstępuiąc oraz y od Traktatu Oliwskiego, przez ktory Gwarancya y pomoc

Nayiasne

Jmc

Nayiasnę Monarchow Francuskich dla Rplitey y W. X. Litt iest ubespieczona y rzeczona.
To Dziło Wyrokow Boskich sporządzone roztrząsnieniem, kiedy na Nas iednomyslnoscią Narodu włozone, wraz z Obywatelstwa Własnego, powtore z Winnych Obowiązkow Urzędu Pierwszenstwa Generalnosci porzucone, zawsze czuc dotkliwie Oyczyzny zgubę y upadek Obowiązuie, a do tych Azardow wktoresmy się udali, Miłość Nam Wiary była powodem, do Szukania zas u Zagranicznych Potencyi z Stratą wszystkiego, z niebespieczenstwem nawet Nayszacownieyszego kazdemu zdrowia y zycia chcieć utrzymania krwią Przodkow Naszych Nabytey Wolnosci, wkray Obcy ustała Drogę, a za Cel wszystkich trudow, prac, staran, strat, y Azardow Naszych, przywrocenie Narodowi Spokoynosci, y publicznego Rplitey Dobra załozylismy, zapatrzywszy się Niemniey na ubiegaiące się w Gorliwosci Dobra powszechnego Przeswiętne Wdztwa Koronę do Jednego z Nami Celu zmierzaiące, y nierozdwoionym Duchem Miłosci Wiary Praw y Wolnosci Oyczystey tchnące, nieodrodni Teyze Oyczyzny Synowie, Obywatele W. X. Litt y Całe Xstwo Litt z Wdztwami Swemi, gdy podobniesz doznawszy krytycznych doswiatczenia Swego skutkow, tąz myslą y Sercem z Konfederacyą Koronę na Dniu 7mym Miesiąca Listopada w Roku 1769 w Biały Uroczyscie Akt Unij Prowincyi Koronę z W. X. Litt spisawszy, pod Generalnym Marszałkiem W. X. Litt JW. Jmę Panem Michałem

Jmc

Michałem Pacem Starostą Ziołowskim Mężem w Oy:
czyznie Cnotą zasługami znakomitym, Wiary y Praw Oyczy:
stych Gorliwym Obrońcą, Ktoremu w nieprzytomnosci Mar:
szałka Konfederacyi Koronę, Tymże Aktem Unij Vicaria
na Generalnych Radach przyznana Directio.
A gdy iuz takie Całego Narodu sił y Umysłow nastąpiło
ziednoczenie, Spodziwać się należy, iż przy Pomocy przy:
iaznych Nam Potencyi, a Potędze Nayiasnę Porty Ottoman:
skiey przychylnych, tak Prawa y Swobody Rplitey Polskiey
iako tez y Religij tym gruntowniey umocnione będą, im
prędzey Oyczyzny Nieprzyiaciel pokonany zostanie, z ktore:
go postępkow ze iest Nayprawdziwszym początkiem przez
Potencyą Moskiewską na Tron Polski wyniesiony, y
przeciwko Prawom Narodowym wprowadzony Intrus. Prze:
to Onegoz iakośmy do zadnych Rplitey Rządow dobrowolnie nie:
przypuszczali, tak iednym związkiem y Węzłem z W. X. Litt
spoieni Praesentibus niedopuszczamy, oddalamy y odłączamy,
Actus Publicos et privatos In quibusvis Juditijs Subsellijs
seu Offitijs pod Imieniem Stanisława Augusta subsecu:
tos za niewazne in perpetuum deklaruiemy, y determinu:
iemy. Interregnum Ogłaszamy, Przeswiętnym Wdztwom
Ziemiom y Powiatom Koronę y W. X. Litt, y Locum te:
nens Dyrekcyi Obrad Generalnych Koronę JW. Pac Starosta
Ziołowski Marszałek Generalney Konfederacyi W. X. Litt
wydawszy Swoy Uniwersał, iuz Bezkrolewie ogłaszaią

cy,

Jmc

cy, po Wszystkich Wdztwach Ziemiach y Powiatach Koronę y W. Xstwa Litt rozesławszy Publikowac y do kazdego Obywatela wiadomosci podac, aby rozkazac raczył, Zegoz JW. Marszałka Konfederacyi Litt upraszamy.

Wszelkie Sądy Juryzdykcye y Obrady Ubivis Locorum sub nullitate Judicatorum et Resultatorum tamuiemy, y Sędziow takich, ktorzyby przeciwko Tym wyrokom Konfederacyi Naszey Sądzice odwazyli się y Senatorow ktorzyby na Jakie rady zezwalali y radzili, za Nieprzyiaciol Wiary y Oyczyzny uznaiemy. Azeby iednak Sprawiedliwosci Swięta w Krolestwie całym nieustawała, Konfederacye po Wdztwach Sądy Swoie w Kraju tantisper In Quatuor Solitis Articulis Castrenę expedyowac będą. Poselstwa Warszawskie do Narodow Moskwie sprzyiaiących wyprawione z Ich Instrukcyami annihiluiemy y za niewazne in perpetuum mieć chcemy, a Konfederacyą Naszą dla utrzymania Wiary S. y Praw Rplitey Starodawnych kontynuowac do Ostatniey krwi kropli będziemy, do Ktorey to Konfederacyi, aby Przeswiętne Wdztwa Koronne, stosuiąc się do dawnych Uniwersałow Naszych, wyprawy y Milicye Dworne stawiły y łączyły się, Ktore Ordynansem JW. JPana Potockiego Podczaszego Litt Generalnego Woyska Koronę Komputowego y Konfederadzkiego Regimentarza wyznaczone będą. Ktory to Uniwersał, azeby w Xięgi Ziemskie Grodzkie y Mieyskie

mieyskie był wpisany ogłoszony, z ambon po Kościo:
łach y Cerkwiach publikowany mocno zalecamy, y aby go
JW. Marszałek Generalny Jmieniem Rplitey podpisał
y Pieczęcią Przeswiętney Konfederacyi Koronę stwierdzić
zalecił upraszamy. Datt w Warnie D. 19. Apr. 1770. Ao
Michał Hieronim Krasinski Podkomorzy Rozanę Konfede:
racyi Koronę Generalny Marszałek. J. Antoni Rolla
Kochański Sekretarz Konfederacyi Glney Koronę mpp L.S.

Akt Ogłoszenia Bezkrolewia Generalney Konfederacyi Koronę y W. Xstwa Litt De D. 9na Augusti 1770. pod Konieczną.

My Stany Rady Duchowne y Swieckie Dc: Związ:
kiem Generalney Konfederacyi złączeni.
Strata rzeczy Jey własny oznacza szacunek, przemie:
niona Szczęsliwość pozną Jey Słodyczy kosztować po:
zwala. Upłyniona zostatnim Augusta III. Panowa:
niem, pomyslność Dzisieyszych Okropnych Czasow,
przykrość y Gorliwość Nayiawnieyszym sposobem
poznawać, wiedzieć, y czuć daie. Pokoy kilkadzie:
siąt Lat nieprzerwany wnaywiększym Sąsiedzkim
Woien

Jmc

Woien zapale, Granice Całe, Wolność we Wszystkich Swo:
ich Swobodach niezagrążoną, Prawa zachowane y pełnio:
ne, Religia S. Katolicka Rzymska, Panuiącego przykła:
dem, tym okazalsza, Wzaiemne przymierze czyli Pacta
Conventa wiernie dotrzymane, Miłość Krola ku Ludowi
poswięcona, Ludu Wiara ku Krolowi, po Całym Kraju
bespieczenstwo, po Całym Kraju dostatek handlow y Ob:
fitość, Zebyły Skutki Panowania Augusta III.
Szczęk Broni, rzez Obywatelow, napełniony kray Cały
Obcym, a z Naszych Maiątkow Karmionym y Płatnym
Woyskiem, od Wszystkich Sąsiedzkich Granic zatargi,
Naysolennieyszych Traktatow złamanie, Wolność u Nog
Tyrannij y Jednowłaczstwa konaiąca. Prawa Kardynal:
ne dawne zdeptane, Nowe ubespieczenie Gwałtem Osią:
gnionego Dostoienstwa, y wciągnienie Rplitey wpodłość
Potencyi Moskiewskiey spisane, Religia Katolicka Rzym:
ska Panuiąca wzgardzona, Pacta przez Siebie pod Bro:
nią ułozone, przecież wzgardzone, Tron wszystkich Ty:
rannow przykładem. Nadworną y Obcą Bronią strzeżo:
ny, Senatorowie y Poseł z Krzeseł y Mieysca Swego Swie:
tokracką ręką wydarci, Lud Cały wrozpaczy, Prowincye
Rplitey /: Czego Swiadkiem Kurlandya y ukraina :/ Mo:
skwie podane, po Całym Kraju wszerz y wzdłuz zaięty
pozar.

pozar, Słowem płacz, Nędza, ubostwą, Spustoszenie, za:
boystwa, gwałt, Niewola, kaydany, Łancuchy, Spisy, Noze, pale,
Haki, y roznego Okrucienstwa Instrumenta, Są to właściwe
y Istotne znaiome Stanisława Poniatowskiego Intruza y Uzur:
patora Tronu Polskiego.
Daie Bog wgniwie Swoim Krolow na upokorzenie pod mo:
cą Naywyższey Ręki; Znosilibyśmy cierpliwie Ten bicz
kary, gdybyśmy według pozwoloney przez Tez Opatrznosci Nam
Wolnosci, Sobie Sami Jego wybrali, lecz narzucony przez Broń
Nieprzyiacielską, Bogu y Ludziom niewdzięczny, wszystkie
społecznosci y przystoynosci Stargawszy związki, Religią S.
Katolicką Rzymską zdradziwszy, y Tey wyparszy się, Swią:
tnice Pańskiey y w nich mieszkalną Taiemnice, Domy Cnoty
y bespieczeństwa przez Swoich zgwałciwszy y zniewazywszy
dopełnił gniewu y kary, przebrał Miary, y Sam Jeden po:
wszechnego złorzeczeństwa stał się Celem Całym.
Widziała Europa wzdarzaiących się Panstw odmianach,
y Uzurpatorow szczęsliwych, Ale ie bez Prawnie Naywysz:
szą Władzą Osiągnowszy, prawnie ią y łagodnie na potym
Sprawowali; Za wszakże Szczęgulna Nadzieja y Nasza
opozniła Determinacye; Wazylismy Między Ofiarą Części
Swobod y Prerogatyw Naszych, a Między Chęcią oswiad:
czenia Krwie Niewinnych rozlewalismy, ze przyszłe Słod:
szego.

Jmć

Słodszego Obeyscia się kroki zatrą y wniepamięć dadzą Smutnego przymusu Slady, ale kiedy Gwałt zaczął Dzieło:/ Czego Swiadkiem pod Flintami Moskiewskiemi y Nadwornych Konwokacya, Elekcya, y Koronacya:/ kształciła Go zdrada, y zmowa z Nieprzyiacielem, Swiatkiem Konfederacya Radomska, umocniła y Stwierdziła Tyrannie, Swiadkiem poddenty Bunt Ukrainski, y wszedzie podobny z Poddaństwem Naszym tentowany postępek, Swiadkiem prywatne Delegatom do roznych Dworow Jnstrukcye, Swiadkiem Senatus Consilium, Naygorliwszych Obywatelow y Obroncow Oyczyzny Buntownikami zowiące/: Swiadkiem od Siebie:/ Kommissyi przez Siebie rządzącey Ordynanse wydane, Wysłane Woyska Rplitey y Nadworne Pułki na znoszenie wroznych Mieyscach Konfederatow, Swiadkiem Nędzny Niewolnik raniony, zbity, wpoł nagi, kaydanami ięty, w Zamku Warszawskim dla napaszenia Okrotnych Oczu Sławy, Kiedy Traktat Karłowicki złamany, przeciwko swiele złączonym Rzeczypospolitey Sprzymierzencowi Porcie Ottomanskiey, Woyskom Moskiewskim Spolnie Oboyga Panstw Nieprzyiacielskim znacze Zaiemnie y otwarte posiłki dawane, kiedy upamiętania się y konca krwi

przelania

Jmc

przelania, Kraju spustoszenia, zadneyby Naydalszey mieć nie można Nadziei, przeto znosić dłużey, dyssymulować daley, wziętych niedopełniać determinacyi, byłoby po: wszechne zawodzić oczekiwania, pozwolić występkom, cieszyć się dłużey, dopuscić Tyrannij, Szerzeć się bez kar: nie, zdradzać Narody, zdradzać poprzysiężone przez Nas Cele y Obowiązki. Ktoż bowiem tego wszystkiego nie: widzi Oczywiscie, że Krol chociażby Naysolenniey, Naywol: niey, nayuroczyściey, y Nayprawiey Obrany, poprzysiężonych a z Natury Swoiey w Wolnym Panstwie, Kondycyonalnych Paktow niedotrzymawszy, Kardynalne Prawa złamawszy, Narod w ludze hołdownictwo poddawszy, Ogniem, Mie: czem, y roznemi Tyrannij znakami kray cały spusto: szywszy, od Nieprzyiaciela nie tylko niezastawiwszy, ale Go ieszcze na Karki Wolnego Ludu sprowadziwszy, Nayessencyonalnieysze tak z Prawa Pisanego iako y Swia: tła Natury /: że ile Lud Krolowi bespieczenstwą y Obro: nę waruię:/ Kondycyą złamawszy; Czyliż postępkami Takiemi nierozwiązałby Obowiązkow posłuszenstwa, nieobrociłby na Głowę Swoią zemsty y Oręża. Coż dopi: ro, y iak daleko więcey, Jntruz, Uzurpator, y Tyran, niewiemysz mimo Liczne Kardynalnych Narodow Kon: stytucye 1668 1736. ktoremi nie tylko wprowadzenia

Woysk

Jme

Woysk Obcych, ale nawet przez Posłow Cudzoziemskich wszystkie Jntrygi w Elekcyach Krolow Polskich są zabronione. Niewidzielizmysz na Dniu zaczynaiącey się Konwokacyi, przy Pałacach Naypierwszych Oyczyzny Obywatelow, Kozackich y roznego Gatunku Woyska Rossyyskiego roztawionych Pikiet, po wszystkich Ulicach Jz do Zamku y Sam Zamek Zbroynym Zołnierzem y Nadwornemi Ułanami Osadzony, Weyscia do Jzby /: wszystkim powszechnie y Rady, Samym tylko Partyzantom, za Niesłychanemi dotąd Znakami :/ Wolney otwarte. Niewidzielizmysz Marszałka Starey Laski y Protestuiących się Posłow, Zycie unieść ledwie szczęsliwych,a Niewidzielizmysz Manifestow wraz wczasie przez 19. Senatorow y 40 Posłow, pozniey daleko liczniey: szych o gwałty zaniesionych.

Jakim Czołem Stanisław Poniatowski wymuszone otrzymać może Dyploma, gdzie Konwokacya pod Bronią Moskiewską, y głosnym Całey Europy Gwałtem Swoią moc przestąpiła, Formę Rządow wzruszyła, y Prawa dawne pokassowała; Gdzie Elekcya Akt szczęgulny Sprawowania Naydelikatnieyszey Wolnosci Polskiey, pod Konfederacyą, Czego Swiatkiem ustawy Tegoz Seymu w Punkcie o Gorach

Olkuskich

Jmć

Olkuskich odprawiona, gdzie wyryktowane pod Bronią przy uszykowaney Nieprzyiacielskiey Piechocie Armaty, zewsząd wkoło Obieraiących otaczały y groziły. Gdzie Prowincya Pruska wprzod Generał przed Konwokacyny w Grudziądzu Moskiewskim Woyskiem pod Kommendą Jmć Pana Poniatowskiego Generała oddanym, maiąc struty, zepsuty, zerwany y rozerwany, pozniey o nie: przełamane Obywatelstwa Uzurpatora Tyrannij podey: rzana, mimo wyrazone Prawo, nie tylko Przywileju przystąpienia Jey do Korony Polskiey, iak Nayuroczy: sciey Obierania Krolow Polskich waruiące, ale rownie mimo Przywiley Zygmunta Wielkiego y Zygmunta Augusta Krolow Ostatnich Dziedzicow, Wolności Elekcyi wnieprzytomnosci Ziem Pruskich y Jch Krzesłach za: siadaiący y gruntuiący nie będąc przez Prawne Uniwer: sały zawołana, Tey Mniemaney Elekcyi przytomną niebyła, ex Libertate Suffragiorum niepartycypowała, w osobliwym Czasie Manifestow, na Uwleczenie Pra: wom Swoim, nieważności Teyże Elekcyi dowiodła, y wsparła. Gdzie Wdztwa Krakowskie przez przeniesio: ną Koronacyą, z Zaszczytow y Przywilejow Swoich złupio: ne, gdzie wszystkie poslednie ziazdy pod Prezydencyą Tych: że Gwałtow sprawione. Upada Więc z Siebie w mocy Swo: iey Takowe Dyploma, ktorego nayistotnieysza iest wła:

sności

Jmc

własnosć, iż by było Wolnym y dobrowolnym lub przy:
naymniey na Wolnym Seymie przyiętym, a umocnio:
nym y popartym; Nie było Wolnym, bo pod Bronią
Moskiewską, pod przeważaiącą Ducha Ambicyi mocą,
pod Armatami y Flintami spisane; Nie było popar:
tym, bo żadnego od Smierci Augusta III. nie było
wolnego, ani Prawnego niemieliśmy Seymu, na
każdym aż do Ostatniego ziazdu Radomskiego Panował
Tenże Gwałt y wymus, Też Repnina ukazy, taż Uzur:
patora chciwość y zdrada, Taż zaprzedanych Adheren:
tow podłość, Też Same Cnotliwych Obywatelow przesła:
dowania, Ucisk y Kaydany. Daymyż Jmie Seymow,
a ieszcze Wolnych iakim ziazdem gdzie Poseł Obcy Pra:
wo pisał w gorzkiey Niewoli, wiarzmo Swobodne kar:
ki wprzęgał, Delegacye z przeniesioną do Nich władzą
ustanowił, Tym prezydował, gdzie Tytuły Rplitey od:
ięte, gdzie Biskup Grecki przez Nominacyą Swoię
Moskiewską podany, żadnego Charakteru w Narodzie
niemaiący, Wszystkich Narodowych y Cudzoziem:
skich Posłow posiadał, gdzie Senatorowie iako się
rzekłą z Krzeseł wywleczeni.? Nie Seymy to więc
nie Seymy, ale bez Składu bez Formy Straszydło
y nayobrzydliwsze w Wolnym Narodzie Monstrum,

ktoremu

ktoremu podobne wszystkie z Niego wypłynione Akta y Dy:
ploma.
A tak reassumuiemy Wszystkich Prowincyi Woiewodztw
Xięstw Ziem y Powiatow Lauda; Reassumuiemy wszyst:
kie Nasze Uniwersały poprzedzaiącym Sposobem, y Sposo:
bem Ostrzeżenia wydane: Explikuiemy Intencye Nasze, że
Skargi zażalenia przeciw Moskwie wnich zawarte, gdy
Obowiązuią Moskwę Jako Instrument y Exekwuiący Sta:
nisława Poniatowskiego y Jego Familią y Adherentow Wolą
Ich zaś iako pierwszą przyczynę, iako Radą nadtchnieniem
y pomocą z Niemi łączących.
Reassumuiemy Instrument Sub Actu Anni 1770. Miesią
ca Kwietnia D. 9tego podobnego Interregnum Ogłoszenia
przez JW. Marszałka y Regimentarza Generalnych Ko:
ronę pod Imieniem Konfederacyi Barskiey Całemu Naro:
dowi Nayznakomitszych. Przychylamy się do Manifestow
tak wczasie Konfederacyi przez Nayznacznieyszą y Nay:
wiernieyszą Część Senatu y Posłow, Jako JW. Jmć Pa:
na Małachowskiego Krayczego Koronę Starey Laski na:
ten Czas Marszałka, ktorey nie zdawszy y wyszłego Ma:
nifestu poslednie mi gwałtami, wymuszonemi Recessa:
mi niby przyspionych. Przychylamy się do Manifestu
JO. Xcia Jmć Karola Radziwiłła Woiewody Wilen:
skiego przeciwko gwałtom Consequenter Contra Acta
facta Konfederacyi Radomskiey pod Datą 1770. D. 3tia
Martij.

Jm

Martij w Aktach Generalitatis zaszłego. Przychylamy się do Autentycznego przez Nas Stany pod Datą Tegoż Roku D. 4ta Aprilis Gravaminum Swiadczenia. Przychylamy się do Generalnego Manifestu w Oczach Całey Europy przyczyny y pobodki Nasze, przeciwko Gwałtom przemocy Moskiewskiey usprawiedliwiaiącego w Roku 1769 D. 15. Novembra publikowanego, y Tych de esse reassumuiąc Bezkrolewie od Smierci Augusta III. trwaiące Ogłaszamy, a nie tak ogłaszamy, iako rzeczy ogłoszone przez JO. Xcia Lubinskiego ieszcze Prymasa Korony Poll y W. X. Litt wspieramy, trwaiące od Smierci Augusta III. Interregnum Całemu Narodowi Oznaymuiemy, Consequenter zaszłe od Tamtego Czasu pierwey, In Ordine Konwokacyi y Elekcyi poźniey Sub Nomine Uzurpatora Związki, ziazdy Spiski, y Same etiam Konfederacye iako pod Bronią Moskiewską Cum Omnibus Onych Actis Kassuiemy y za niebyłe deklaruiemy.

Tak więc gdy w Sprawiedliwości Sprawy Naszey zaufani, chętnie na Obronę Oyczyzny niesiemy y poswięcamy Życia; Wzywamy wspaniałey Pomocy y Posiłkow od Nayiasnieyszych Gwarantow, do zasłony Praw Swobod, Wolności, Całości, niepodległości Rplitey, przez Traktaty Oliwski, Karłowicki, Widenski y Jnne obowiązanych, ktorym iako nigdy naymnieyszey Jnfrakcyi niedaliśmy przyczyny, tak przy Całości Jch

przed

Jmc

przed Całą Europą Protestuiemy się.
Wzywamy Was wspoł Bracia, Przezacni Obywatele, Zaspokaycie Nieufnośi Waszą, wierząc zupełnie Tym, ktorych Pierwszenstwa zdobiliscie Charakterami, na Czole Waszym postawiliscie, złozcie tę Szkodliwą dotąd wnieprzewidzianych pobudek bezczynnośi Waszą, Oczuc: cie Dziedziczną Przodkow Waszych Gorliwośi, Męstwą, y Rezolucyą, Łączcie wspolny Oręz, podniescie Oręzy w Krwi deklarowanego Nieprzyiaciela Moskwy y w krwi deklarowanego Tyrana Stanisława Poniatowskiego, zmeycie hanbę y Obelgę Narodu, błagaycie Sławne po: pioły Sakryfikowanych, a Drogę Wam do Cnoty for: muiących Mężow.
To Wam Zelzony w Swoich Taiemnicach Bog każe, Te: go wzgardzona Czeka Religia, Wołaią Prawa y Wolnośi, bliska ostatniego upadku Spodziwa się Oyczyzna.
Ziazd Rad przyszłych /: Skoro tylko od Broni Nieprzyia: cielskiey wolnieysi będziemy:/ nakazemy wukaranie Zebradliwych Oyczyzny Synow Nieprzyiaciela Adherentow weydziemy, a Stanisława Poniatowskiego Jntruza, Uzur: patora, Tyranna, y ieżeliby ieszcze utrzymac się, Partye iakie zgromadzac, w Narodzie mięszac ważył się, Na ten Czas wszystkim Otwartą lub taiemną Mocą Te: goz y Z Nim złączonych przesladowac, Qua Capita In: vindicabilia

Inwo

Inwindicabilia bez zadnego na Zycie względu znosic, nie tylko dozwalamy, ale Amore Publico Obliguiemy y zalecamy.

Woyskowym zaś wszystkim, ktorzy by Go odstąpiwszy z Nami nieodwłocznie Łączyli się Amnestyą, y przez Rplitą względy przyrzekamy. Datt w Obozie pod Konieczną Dn. 9na Mensis Augusti 1770. Anno

Jmg

Manifest Jmć Pana Mazowieckiego Przeciwko Processowi Jubileuszowemu Jchmć Xięży Biskupow Poznanskiego y Płockiego.

Przed Urzędem y Xięgami Grodz Płockiemi Osobiscie Stanowczy Jmć P. Machczynski Sekretarz Konfederacyi Dobrzynskiey /: sto: swiąc się do dawniey w Roku 1768 w Aktach pewnych F. 2. pt Fm S. Mathaei Apostoli et Evangelistae wpotrzebie Oyczyzny przez Siebie Autentycznie zaniesionego Manifestu :/ Swoim y Drugich wspoł Obywatelow dobrze Oyczyznie zyczących Czyli Całego Rplitey Stanu Skonfederowanego /: przy utrzymaniu Naypierwszych Staropolskich Zaszczytow Wiary y Wolnosci, tudziesz Praw Narodowych y Traktatow z Postronnemi Potencyami mianych :/ Jmieniem Ostrozności czyni. Jziak prętko Jubileuszowe Processa JWW. Jmć Xięży Młodziejowskiego Poznanskiego y Szeptyckiego Płockiego Biskupow, przeczytac mu się, a wnich Punkta Jedne: posłuszenstwo Krolom /: do ktorego bez tego napomnienia Narod Nasz Polski dobrym Krolom, znac się zwykł zawsze, Drugie, wpolitycznych Terminach od przedsięwziętego zbawienney Konfederacyi Dzieła Odstręczenie Obywatelow wsobie nie bez faworu maiące, postrzedz zdarzyło się. Więc te aby tak u Pospolstwa y zacnych Obywatelow Polskich, iako tez w Gabinetach Cudzoziemskich Dworow zadnego nieznaydowały Kredytu, tak zaraz pokazuiąc na Widok Swiatu Całemu podstępnie ukrytą wnich dla Oyczyzny podchwytność, powazaiąc zgłębokim uszanowaniem Nabozenstwo Jubileuszowe /: Jako iedyną Dusz prawowiernych przy szczerey Zycia poprawie Zbawienia Istotę :/ w Processach zmiankowanych wyrazone, Szczegulnie tylko przeciwko Punktom niektorym uszkodzenie Dobra Oyczystego y odstręczenie od Zbawiennych Dzieł Konfederacyi.

Jmć

konfederacyi w Sobie zawieraiącym przed Niebem, Swiatem Oyczyzną, postronnemi Potencyami Nayswiętszą Głową Kościoła Bożego Oycem Swiętym tudzież przeciwko JWW. Jchmć XX. Jędrzejowi Młodziejowskiemu Kanclerzowi Koronnemu Poznanskiemu y Hieronymowi Szeptyckiemu Płockiemu Biskupom, oraz y Jnnym podobnesz odstraszenia od Dzieła y przedsięwzięcia chwalebnego Swemi Suptelnemi Processami czyniącym, Solennie Manifestuie się y Protestuię, a dla tym większego Tego Manifestu Jednomyslnemi Sentymentami utwierdzenia, gdy wspolnie JW. Jmć Pan Marszałek wspomnioney z Sekretarzem Swoim dla ustawicznego Nieprzyiacielskiego prześladowania, od Kommedy Swoiey oderwać się y Akta adire niemoże, Kopią Tegoż Samego Manifestu przez Siebie napisaną y rękami własnemi przez Obydwuch podpisaną, w Akta ninieysze do Jngrossowania podał, wniżey następuiący Sposob. W Samym wspomnieniu Okropnym a pożadne Wieki w Nieuciązliwszym Oyczyzny Stanie, w ktorym Narodowe Prawa, Wolność ku upadku nachylone, Wiara S. Katolicka Rzymska w nurzach przeciwności przygrążona, w Sparcia y ratunku nieochybnie potrzebnego wyciągaią. W Stanie mowię tym w ktorym Bog wierności y gorliwości o Część Swoią wybranego Ludu doswiadcza, na Głos ktorego /: ktożby się choć Naygnuśnieyszy z Letargu Niedbalstwa nieoethnął :/ Powstali Waleczni Rycerze a przy Nich Niezliczone mnostwo zacnych Obywatelow Polskich y W X. Litt. wetuiąc krzywdy Honoru Boskiego, oraz Swey Dziadow y Naddziadow Swoich /: w utracie Naypierwszych

naypierwszych Oyczystych Kleynotow Wiary y Wolności krwią Przodkow nabytych:/ poniesioney Szkody, Azardy Męstwa y Dzielności nie bez utraty własney Substancyi y rozlania Krwi postronnym Słyszenie, Rodakom zas codziennie widzialne daią, Spodziwali się; że Torem Przodkow swoich y Głowy Kościoła Bożego idąc, wyżey wspomnieni Biskupi, czyli to z własney ochoty, czyli przez Obowiązek powołania Swego, czyli na koniec przez Samą Oyczyznie za wszystkie z Dobr Jey miane dla ratunku Jey w czasie potrzeby dla ratunku dania pozwolone, Wdzięczność powinność; nieodwłoczną y nieodbytą nieść będą pomoc, lecz ci; niedosyć że pod Czas przemocy Dyssydentskiey w Wyrabianiu Praw na Swoią Stronę na Pseudo Seymie y kommissyi Warszawskiey żadnego wsparcia Mężnie stawaiącym Biskupom Senatorom y Posłom w Niewolą wziętym niedawali, milczeniem Jch przypadek od Wiekow w Naszym Kraju niepraktykowany pokrywali, własnie iak gdyby to Jch Obowiązku niebyło, iawnie rzekłszy: ale gdyby to Jch Kontentowało, prezentowali się. Ale też w smutney Teraznieyszey Oyczyzny chwili, gdy Narod zagrzany Miłością Boga Wiary y Oyczyzny, Wziął przed się Rezolucyą, Orężem wyswobodzenia Tych Oyczystych Kleynotow y wybicia się z Cięszkiey Jarzma niewoli gwałtem y musem na karki Polskie włożony, zamiast podług Obowiązku Bogu y Oyczyznie przyzwoitego Sprawienia się y ratunku Niesienia azarduiącym się przy Całości Oney pobłażali Tym, ktory wznicony pożar Spisku Toruńskiego y Słudzkiego w początkach aż do końca Onemusz pochlebuiąc dobrym

uznawali.

Jmć

uznawali, Zaczęte zaś zbawienne Konfederacyi Barskiey Dzieła, raz z Jazdem Jakimsisz Prawem zakazanym mia nowali; drugi raz Azardem Buntowniczym zwali; a maiąc wykierowany Absolutyzm Woysk Rplitey na uśmierzenie onegoż zażywali y zażywaią. Rowne onemusz w Processach Swoich Jubileuszowych wpolitycznych wprawdzie Słowach y ledwie wdosięgłym Sensie, ale truciznę y Jad Oyczyznie przynoszących ochrzczenie daiąc, Ciż Jchmć XX. Biskupi przyczyną Staią się dłuższego zamięszania Krajowego, lecz Bog naywyższy Przedwieczna Mądrości Spierał Łaską Swoią Lud Swoy przy Złonorze Jego stawaiący, że nie pierwsza przewrotność Czerniąca Swiętobliwe Czynności nieważyła, Teyże Samey Łaski użyczy że y wspomnione podchwytości tyleż zyskiwać w Gabinetach Cudzoziemskich będą. Teyto Przedwieczney Mądrości robota, że wydał na Widok Swiatu Całemu Domowego Niepokoju Sprawcow dotąd dla zbytnie wobrotach polityki ukrytey nieprzeswiadczonych, aby wiedzieć komu ufać alego się Strzedz y chronić. Co się zaś wninieyszym Manifescie wyraża; żeby rozumieniu Czyiemu niepodpadało prywaty, y tłumaczone płonnym Oczernieniem niebyło, tedy na Dowod przytaczu się z Processu JW Jmć X. Biskupa Płockiego Drukowanego w Warszawie Dnia 23. Miesiąca Lutego Roku Ninieyszego, Do Dyecezyi swoiey przysłanego, Punkt Jeden, w ktorym lubo nie tak Obszernym /: iak Jmć X. Biskup Poznanski a Kanclerz Koronny utrzymuiąc Swoie robotę Pseudo Traktatem udziałaną, podpisaną, y przy Pieczętowaną, wypisał się :/ Stylem

dał.

Jmc

dał iednak Dowod Swego nieżyczliwego przywiązania ku Dobru Publicznemu wyrażaiąc się w tym Sensie. Nieszperaycie przyczyn zamięszania Krajowego, Grzechy Narodu są przyczyną Nieszczęśliwości ktore trapią. Częstokroć przyczyny Jch Szukamy w skrytych Obrotach ludzey Polityki, kiedy w Wyrokach Boskiey Sprawiedliwości iest zawarta, w Zapalczywości Gniewu Swego zsyła Częstokroć Bog na Krolestwa utrapienia Publiczne, Ludzki Rozom Jego lub Owego Sprawcą Nieszczęścia Narodowego upatruie, ale Chrześciańska pobożność wyciągniętą Karzącą Rękę Boską uznawać powinna. Zbyt Smiałe a bez racyi y przewinienia wyrażone Narodu Strofowanie, niepodobna żeby Serc Obywatelskich w skruś przerażać niemiało, iednak temu do Czasu wybaczaiąc, Szczerych y prawdziwie prostych bez polityki myśli y czynności, Swiatu Całemu Explikacyą dać należy. Nieszperamy My ani Szukamy przyczyn Zamięszania Krajowego. bo y to Samo iest przyczyną Onego; Czernice dobre Dzieło y odwodzice od Niego prawdziwych Obywatelow, Oraz One ludzoziemskich Dworow Gabinetom, w podeyrzenie podawać, czego się w czasie wstydzić przed Niebem Swiatem potrzeba. Czyliż Albowiem dla Narodu y dla każdego sprzyiaiącego Swemu Krajowi, Większe kiedykolwiek mogą znaleść się utrapienia przyczyny; iak gdy Wiara y Wolność Naypierwsze Polskie zaszczyty przytłumione. Pewna to iest, że Grzechy nieszczęśliwość ściągać na Kray zwykły, wnosić zaś teraz Tego niemożna, kiedy skrytych Politykow niesprawiedliwe maxymy do tego są przyczyną; Oto Narod żadney Jnney niema polityki, y obrotow Jnnych nieużywa, tylko żeby Naypierwsze Zaszczyty Polskie Oswobodzić, Sprawcow zaś niepokoju zawstydzić, dla tego oka:

zuie

Jmc

okazuię Swoią gorliwość y Staranie, aby na Widok Onych Całemu pokazać Swiatu, a skrytey polityki /: ktora się stała y staię przyczyną Szafunku niewinnego rozlania krwi Polskiey:/ w samych zapędach by do Skutku nieprzyszła Oznowę przerwać. Dał do tego Bog każdemu Człowiekowi Rozum Wolą y pamięć, Więc dał Sposob poznania przyczynow Aktualnych Zamięszania Krajowego z Czynności Ich, a niedopiero upatrywania Onych; dał mowić Sposob poznania Złego y dobrego, a przeto wyciągaiąc wdzięczności za użyczone Dary, oddał Woli każdego upomnienia się krzywdy Wszechmocności Jego wyrządzoney, Zostawiwszy Sobie przypatrzenie się rączości gorliwey o Część Swoią, a dopiero użyczenia Łaski Temu lub Owemu upominaiącemu się y opponuiącemu, y takie w Wyrokach Swey niedościgłości Wszech rzeczy Działania Zawarł, bo od Czegoż by było Stworzenie za Pana Jego wyznawaiące gdyby nic dla Niego nieczyniło. Z Syła Bog częstokroć w zapalczywości Gniewu Swego na Narod klęskę y utrapienia, ktore Cierpliwie znosić iest to powinności Chrześciańskiey, z Syłać iednak kar y win Obelgę Honorowi Jego przynoszących niezwykł. Prowadzenie Teraznieyszey Woyny z Nieprzyiacielem Wiary y Oyczyzny iest to Obelgą y krzywdą Honoru Boskiego y Narodowego zaczęte, czyliż bowiem Bog Przedwieczna Mądrość Miał Krolestwo Nasze karać utratą Wiary, a wzięciem w Nim gory sprzeciwiaiącey się Nauce Chrystusowey Sekty, a ale gdyby y tak było, toćby należało było Jchmciom XX. Biskupom zaraz w początku Gniewu Boskiego wydać Proces do Odprawiania Supplikacyi po Kościołach, na prędsze przebłaganie Majestatu Jego, czego nie uczynili, owszem ieszcze

niektorzy

Jmć

niektorzy z nich odprawuiących one Plebanow z Własney Ochoty, strofowali. Karac zapewne będzie, prywacie tylko a nie Dobru Publicznemu Służących Oyczyzny Synow, w mocy Promocyi Monarchini Ziemskiey, a nie w Wszechmocności Boskiey Nadzieie Swoie pokładaiących. Wspaniałość zaś Umysłu Obywatelskiego Patryotycznym szczerym tchnącego Duchem, iak raz na usługi Bogu y Oyczyznie oddała się, tak w tey Stateczności pokąd zostawac będzie, pokąd zaszczyty Krajowe Polskie Wiara, Wolność, y Prawa Starodawne do Swoiey przywrocone niebędą pory: Słowem mowiąc pokąd Oyczyzna według Swey potrzeby w Interessach Swoich y życzeniach zupełnego we Wszystkim nieodbierze Skutku. Niezmiększą Jey przewrotne reflexye, ani oddalą y odwiodą obłudne podstępy. Ktoż albowiem w tak Delikatney Materyi Wiary y Wolności, mogł pomyslec, by się spodziwac Jakiey w tym przeciwności od kogo, a tym bardziey od Biskupow Jednych w Traktat ubliżaiący Jednowładności Panuiącey Religij Katolickiey, wchodzących, Jnnych dla Promocyi dalszey pozyskanie y rozprzestrzenienie Swey Juryzdykcyi temu zprzyiaiących. Zkąd Bog y Oyczyzna w Zamachach na zgubę Czuwaiących Naywięcey wsparcia y pomocy czekali; zkąd Jezeli nie pierwszych to niepoślednieyszych wdzięczności Dowodow Spodziwali się, zkąd zgorliwey o Wiarę S. porywczości zostawienia niewygasłey w Sercach Potomkow Pamięci Obiecywali Sobie; to ztamtąd niewdzięczność y zgluzowanie dobrey Sławy krwią Przodkow nabytey, następowanie na Oyczyznę Własną, y Jey zaszczyty odbieraią. Przyczyny Tey w Obywatelach zdrozności

docieć

docieć, rzecz Ciekawa. Wiednych wygurowania pragnących, skry:
ta Polityka y Ambicya do zamięszania Krajowego wynalazki
obmyslała; y obmysla, lecz docieczona za Boską pomocą y
Starannoscią Obywatelską nie tylko na Nadzieiach Swych
oschnie, ale tez zawstydzona będzie. Drugich podłość umysłu
od Opierania się wstrzymywała. Trzecich tyczący Los
Szczęscia z Czasem wyniknąc dla Nich Obiecany, tamował.
Ale Jchmćiom XX. Biskupom iuz niewyzey wytchnięte
przyczyny wstręt Czyniły y czynią. Czemu? bo ieżeli dla
Honoru? to Pierwsze Między Naypierwszemi znayduią
domieszczenie. Jezeli dla Fortuny? to tey tyle z Oyczyzney
udziału maią, ze komu chcą potrafią dobrze uczynic y
Oyczyznie pomoc. Rozumem tez przez dar Łaski Pana Boga
tak obdarzeni ze mogą y powinni poznac co złego co dobrego.
chyba ze Sami niechcieli. A zatym gdy tak Wielkiemi Boga
y Oyczyzny Dobrodzieystwy są udarowani, Więc Jch Szczę:
gulna tylko Adherencya do Tego przywiodła. Czyniących
przeto takowe kroki y podstępy, niepodobna zeby Bog
Naywyższy dobrze, choc pozno niemiał ukarac, Oyczyzna
tez rowney obmyslec nadgrody. Nim iednak do tego przy:
dzie; Mysli Naszey było y iest, takie rzeczone podstępy Swia:
tu Całemu na Widok pokazac, Głowę zas Kosciola Bozego
Oyca S. uwiadomiec, dopraszaiąc się Onego aby Ciz Jchmć
XX. Biskupi Adherencyą Rossyską tchnący, kiedy maią
Swemi w Teraznieyszych potrzebach ratunku Wiary y
Oyczyzny, odstręczenie Narodowi czynic; aby się, albo wza:
częte Awantury wcale niewdawali, gdy dla boiazni chwie:
iąc się w Obowiązkach Swoich słabieią, albo li tez onę

bez par:

bez parcyalney polityki wydawali; My nieroswodząc się zdalszym pisaniem zawczasu przepraszamy kogo się tchnęło a on poczuwa, Więcey bowiem Miłość Boga y Oyczyzny Sobie poważamy, aniżeli Całego Swiata przy niesprawiedliwości przyiazni. Aże Jn Collegio JWW. Biskupow Naszych procz wyżey wzmiankowanych Adherentow, y tych Przezacnych Biskupow, ktorzy się dla utrzymania Zaszczytow Narodowych, Publicznym Wiary prawowierney wyznaniem, y przy Jey Jedynowłacztwie opponowaniem w Więzienie Nieprzyiacielskie oddali, wiele się znayduię Gorliwych a Starownych o Dobro powszechne Patryotow; Więc zwszelkim iak Nayprzyzwoitszym Oswiadczamy się zatę tak Swiętobliwą, a z Narodem Jednomyslną Patryotyczność, poważeniem y wiekopomną w Sercach Naszych Wdzięcznością. Azeby przy zacności y stałości dobrego Patryotyzmu u Całego Narodu w Tymże Samym zostawali upewnieniu, życzylibyśmy JWW. Biskupom Processa Swoie w pobliskich Oblatowac Aktach. My zas krotko zebrawszy to co się mogło Obszerniey napisac, Manifestuiemy się y Solennie Protestuiemy przed Niebem Swiatem y Oyczyzną Tudziesz Naywyższą Głową Kościoła Bożego Oycem S. że Myśli Obywatelskie nie są zdrożne Od Obrony Wiary S. Katolickiey Rzymskiey Wolności y Praw Oyczystych, krwią Przodkow nabytych, a wydanemi Processami wyżey wspomnieni przytłumione y za Buntownicze politycznym Stylem Ochrzcone, dla Czego Protestuiemy się y Solennie Manifestuiemy przeciw wyżey wspomnionym w Wrowney Adherencyi zostaiącym Jchmć XX. Biskupom nieodwodząc

nikogo

Jmc

nikogo od podobnych zaniesienia Manifestow y Skarb. Na:
prod o Oziembłość, nieczułość, wdopomaganiu Biskupom
Senatorom, Posłom, Marszałkom, Konsyliarzom, y Rycer:
stwu w Niewoli za Wiarę S. dobry Patryotyzm y Oby:
watelstwo będącym Protestuiemy się. Protestuiemy się
powtore: O tłumienie Swemi wydanemi Processami zba:
wiennego Konfederacyi Dzieła, One wpodeyrzenie poda:
iąc, iak gdyby słusznych niebyło przyczyn Sprowadzenia
Woyny, choc Wiara y Wolność gwałtem ratunku Woła:
ią, Nieprzyiaciel pod pretextem wymuszoney Gwarancyi
bez wypowiedzenia Woyny Kray niszczy, Obywatelow
dobrych ciąży, złym przepuszczaiąc. Protestuiemy się
daley y Solennie Manifestuiemy o odwodzenie dobrych
Obywatelow, o dalszey kontynuacyi Woyny, a przeto o po:
kłazanie Szerzenia się bezprawiom. Manifestuiemy się
o Niedawanie Wsparcia z Dzierzanych Dobr Oyczyzny,
tym iedynie koniem uzyskowania z Onych pozwolonych.
Nakoniec Protestuiemy się y Solennie Manifestuiemy
o przerzeczone Wszystkie Smiałości y bez względności na
Boga y Oyczyznę iakim kolwiek Sposobem popełnione,
y Jnne wykraczania, a Oyczyzny Obowiązkom zadosyc
nieczynienia. Zostawuiąc Sobie wzupełney mocy lub
komu Jnnemu Oto Wszystko, y oco więcey będzie nale:
żało podług Interessu rozprawienia się y upomnienia,
In Faciae Rplitey. Ktory Manifest dla tym większey
Wiary y Wagi rękami Własnemi podpisuiemy Dan w O:
bozie Dn. 18. Aprilis 1770 Ao. Mazowiecki Mar
szałek

Marszałek Konfederacyi Ziemi Dobrzynskiey. Mach:
czynski Sekretarz Konfederacyi Ziemi Dobrzynskiey.

Spektator Oyczysty wynurzaiący zda:nie Swoie Przyiacielowi, względem Okoli:cznosci Teraznieyszych w Polszcze y zaszłe:go In Anno 1769 Senatus Consilium.

Wiem, iż oprocz WMć Pana, ktorego Sobie Przyiaźń nadewszyst:ko Szacuię, mało co kto Mnie zna, y uwiadomionym iest o Pro:cederze Zycia Moiego; Tak zli Jako y dobrzy Obywatele niezna:ią, Jzmaią ze Mnie pilnego Obserwatora Spraw Swoich, Ktory zamysliwszy Jedyney hołdowac prawdzie, wygnębywac ią musi znieszkonczoną pracą y trudnoscią znieograniczonych Fałszow y Obłudnych pozorow, wspartych przemocą y zuchwa:łoscią, Licznym na Koniu Fałszerzow podłosci hołduiących Or:szakiem, Jednych widziemy składaiących Obrady, y Sprawu:iąc Urzędy Oyczyste, Drugich rozesłanych po Swięcie do u:grontowania Umysłow przez pozorne y udatne istoty, koncem dla zamieszania fałszu y nieprawdy.

Nierozumiey WMć Pan mnie bydz Sądzącym bez doswiad:czenia, bywałem Ja za Czasow S.p. Augusta III. w Interessach Publicznych, widziałem Tego dobrego z Natury, przymiotow, ale nie co gnusnego Krola, Otoczonego y rządzonego Ludzmi dogadzaiącemi Momentalnym Potrzebom Rplitey, a wsamey rzeczy niedogadzaiącemi chęciom Swoim, nieprzeglądaiącemi dalszych przyszłosci. Reprezentowałem po Obywatelsku

oczywistą

Jme

oczywistą zgubę Jch y Oyczyzny, ale płytkość umysłu, zbytnie zaufanie w Interessach, y nieumiejętność postępowania Sobie w Okolicznościach Tamtego Czasu, wszystko to przemogły. Nakoniec widząc tę tak grubą wdziałaniu rzeczy umiejętność, z drugiey Strony przeważaiącą złośliwych Ludzi przemoc, zuchwałością y Zagranicznym Orężem wspartą, skonwinkowany zostałem, iż niemogąc Sam tak nawalnie w Oyczyznę Naszę cisnącey się zdrady y bez Prawia przezwyciężyć y odwrocić, schroniłem się, wchodząc w Warszawie w prywatne Domku Mego zakąty, y przez Obowiązek ktoren ma Na Sobie każdy Obywatel, bydź pożytecznym według Możności Swoiey Oyczyznie, Umyśliłem Miłey Potomności podać Swiadectwo, prawdziwey Dziejow Teraznieyszych Istoty y Osnowy, widząc się bydź użytecznym y przydatnym do Tego Celu Sytuacyi. Postanowiła Mnie Albowiem Naywyższa Opatrzność w Stanie niepotrzebywania nikogo, ani niczego, żyie Bogu Oyczyznie y Sobie, zkąd w takowey Osobie /: byle Dary Natury dopomagały:/ rodzi się naturalnie Umysł Ow Independencyi. L. Esprit Philosophie Nazwany Nayszlachetnieyszy Umysłu Ludzkiego Stopień, za ktorego powodem, z naycelnieyszemi Rplitey Naszey Osobami, wistocie Samey lub na pozor takiemi, a czasem y z tym tak z tym dla Narodu y nieszczęśliwości Sprawcą Krolem pod roznemi rozmawiam pretextami.

Znaiomi Mi są Ministrowie Cudzoziemscy, y Nawet Ow dziki Repnin, ktorego doskonałe poznanie było mi koniecznie potrzebne do Celu Mego. Poznałem Go bydź

Instrumen

Jmć

Instrumentem wpodnieconych przez własnych Obywatelow furyach: Widziałem niekiedy wspokoynych y Naturalnych umysłowi Jego Momentach, zdarzałomi się y Znim Obszernie rozmawiać o rzechach y Osobach, były tego przyczyny, Jż mnie się niestrzegł, bo wiedział o zachowaniach moich y umysle Dyskrecyi, y o zupełney do wszystkich czynnosci Indyferencyi, doswiadczyłem z Tego wszystkiego, Jż zuchwałość w Niego przez Obywatelow Inspirowana, Granic zadnych niemaiąca, nie: była z Samego zrodła Duszy Jego wynikaiąca, ale bardziey była Ogniem rozżarzonym od Osob Interessowanych do Skutkow Tych, ktore On podziałał, iako znaiących dobrze, nieutemperowaną rzezwość Wieku Jego, zuchwałość y wy: niosłość nad wszystko wygurowaną, a Osobliwie fałszywe y prozne rozumienie, iak mu Inspirowaną nieśmiertel: ney ztąd na bydz Sławy.

To wszystko prawie woczach Moich tak kształtnie wumysł Jego przez wysłanych y dobranych natą wrazoną, iż wmomencie Spokoyną /: wktorey ze mną rozmawiał:/ oboiętność widziałem odmienną w Furyą całą istotę y postać Tego Człeka odmienia iącą, od ktorego zawsze przezornie y rostropnie zchraniałem się. Rozwiezłość zdawnych mu pochwał wyuzdana była, przymiotem Duszy Jego, rządziło Go to, co Kochał, poznali to Interessowani, przeto Opuscili poddawać Instrumentow Takowych władania, nawet zprostytucyą Jchze własną, Co wdalszym biegu przykładami WMć Panu pokaże.

Rozomiem WMć Pana bydz zdziwionego nad Sposobami

Zycia

Jm

Zycia Mego, a Osobliwie, iż tak wpowszechnym znayprzeci:
wnieyszemi Sobie umysłami Obcowaniu nikomu się nienara
zam, y tak potrzebney do Sytuacyi y Celu Mego nieutracam ufno:
sci, a nadto nic nie iest Naturalnieyszego. Wchodze wszedzie
z ułozeniem Miłym, Człeku kazdemu dobrego ułozenia przyzwoi:
tym. Patrzam na Wszystko ciekawie, słucham pilnie, a
wiadomosci ustawiczna pobudek, Srodkow y Celu Okoli:
cznosci /: od początku Weyscia Mego w Interessa Publiczne /:
zaszłych, y uwazne wspokoynym zaciszu Domku Mego
roztrząsnienie Onych ze dałymi Obszerne poznanie nietyl:
ko okolicznosci y wnie wchodzących Osob Charakteru;
ale y związłosci ktore Jch spoic, lub kiedy odłączyc mogą,
y Uwagi tę moie, toruią mi nad Spodziwanie Drogę, do wro
zenia y miarkowania przyszłosci a czasem nieomylnego.
Ta tedy znaiomosci rzeczy, ochrania mi potrzebę wszelkich
Kwestyi Jnkommoduiących Ordynaryinie od nie oswieconych,
zarzucanych.
Ale wchodząc z kim wpotrzebną Konwersacyą, staram się
wchodzic wumysl Jego, y ugodzic ze tak rzeke rozrządzące
Duszą Jego Passye. Sprzeciwiania się, y uporu znikim
nieznam, a tym Sposobem w Duszy kazdego wyrytą Histo:
ryą czytam, z ktorey powszechnego ułozenia formowac mogę,
tak rzeczywiste Czasu Naszego dziejopistwo, Jz ani wpra:
wdzie, naymnieyszey skazie podlecz, ani zdraycom Oy:
czyzny, naymnieyszey nadziei nabycia Sławy /: y chac
zwielką usilnoscią wpozor prawdziwego Obywatelstwa

uzbro:

uzbroic się usiłuią; niedopuszczę.
Nakoniec abym WMć Panu dokonczył wyobrazenie Sposobow działania Mego, a ztąd utwierdził ufność Jego, ba y czuiokolwiek w Sądzeniu Moim o rzeczach mam honor mu Oswiadczyć, iż do czynności powyższych Łączę niespracowane Staranie zosiągnienia wszelkich Narodowych y Zagranicznych wiadomości a rzetelnych. Z Ministrem Cudzoziemskim rozmawiaiąc, powszechności Dobra Polskiego z Narodu Jego Interessem łączę, a ztąd ufność Sprawiam y Czerpam w tym tak potrzebnym zrodle, z Ministrem Narodowym lub Jednym Obywatelem wrzecz wchodząc, Dobra Publicznego pomyslność łączę, z prywatnym Jego Samego Interessem, bo Ten powszechnie Umysłem Naszym rządzi y kieruie, a tak z tey ufności doznaię Skutkow, Staram się uprzedzać każdego Grzecznością y przysługą rzeczywistą ochrony lub Łaski, do czego mi związki roznych Przyiazni daią Sposoby bydź od wszystkich Kochanym.
Umnieyszam Sobie pracy niewdaiąc się wrzecz z mniey wiadomemi, a tylko pozor Importancyi Sobie daiącemi, y tych znam dobrze, nakoniec rozrywam się postacią załosną, y zalami rozposcieraiącemi z nienadgrodzoney Cnoty prac y przywiązania nad Stratą Fortuny Honoru y narażenia się &c: w ktorą postać zdraycy powszechnie pryodziewaią się przedemną. Niedziwować się upraszam, Jż w tak obszerne wchodzą Opisy, we Dwoch albowiem rzeczach Konwinkować WMWMć Pana pragnę; W pierwszey Jż nieiestem Nowy w Interessach Oyczystych Człowiek, wiem Sposob traktowania onych, znam Okoliczności y Ludzi;

W Drugiey

Jmo

W Drugiey Jz niebędąc wzadnych czynnosciach, nieznam Passyi do Niech przywiązaney, ale sądze o rzeczach, takiak są w Samey istocie sprawiedliwe, y zatym ufnosci domagam się nie tylko od Wmę Pana, ale od kazdego Czytelnika Skryptu Tego; Wiadome są dobrze Wmę Panu y kazdemu a Mnie podobno Naylepiey Interregnum Ostatniego czyny, mocą postronną zaczętę, zdradą przekupnem dopięte, Czyny Między Seymem a koronacyą. Radomską gwałtami Krajowemi napełnione, czyny na koniec Konfederacyi Radomskiey obłudą zaczęte, a mocą gwałtowną dokonczone; Że Naywiększy kazdemu Obserwuiącemu Sprawiły Widok, toc y Mnie; Niezałowałem ani zdrowia, ani pracy ani fatygi, do poznania gruntowney istnosci rzeczy, y Sądząc zawsze bez Passyi y prewencyi wzakątney Spokoynosci; Widziałem zaraz Jadowitość Deklaracyi Imperatorowey, y z Listu Panina, a rozumieiąc Jz toz Samo wkazdym powinne bydz poznanie, Osądziłem w Maxymę Cierpliwosci ustroiony, iako naypierwszey Sytuacyi Moiey, y z przedsięwzięcia Examinuiąc powszechność, a wchodząc wszczegulność tego Dzieła Osob poznałem robotę rowną Czasow Tyberyuszowych Polityce, wktorych pod pozorem Obywatelstwa, rządzący Monarcha zdradił Narod y Wolność. Osoby zas wto Dzieło wprowadzone doswiadczyłem Jedne wnim bydz za powodem Interessu y Krescitywy, Drugie iako to Młodszych wzupełney nierostropnosci, bo bez zadney Experyencyi wchodzących wto Dzieło, za Prezumpcyą Wiekowi Ich przyzwoitą y płochoscią przyodzianych, a pozor rzeczy, nie istność biorących. Starszych zas zdoswiadczenia poznawaiących

iak wielki

Jmć

Jad wielki, cały Narod zarazaiący, ale groźbami y przy:
musem przyodzianych Wielką mocą y Sprawiedliwością
chronić się od tego, ani Jmpetu Tey nawalney Nieszczęśli:
wości wytrzymać niemogących; Widziałem Więc z Żalem
Moim nie złośliwych lecz poczęści złudzonych Obywatelow;
Wszystko to co wyrażam, wumysłach wchodzących to Dzie:
ło wyczytałem, y według zwyczaiu weichym schronieniu
się od zgiełku wypisałem; aż wtych Dniach powroconemu
mi z Dobr Moich, dokąd mi Jnteressa Domowe wybiedz
przymusiły, Oddano mi Resultatum Senatus Consilij, w
pierwszym Jmpecie wszystkich wto wchodzących, za
Zdraycow Oyczyzny Osądziłem, ale będąc zawsze Jadowity
y bez wstydny do Złudzenia Narodu y Potomności widzę
zamach, tak dalece, Jż pierwszy raz, po kilkuletniey Cier:
pliwości, Sądzę się bydź zpowinności Obywatelskiey przy:
muszonym do wywiedzenia WMć Pana, ba y każdego
zbłędu, wtak iadowity pozor przyodzianego, ale żebym
mogł Tym dostateczniey, tę ktorą biorę na Siebie Narodo:
wi okazać przysługę, stawić WMć Panu przed się
biorę /: zpowodu rzetelnych wiadomości ktore mam
przed Oczema:/ Obraz powszechney rządzącey teraz oko:
liczności, y Osob Polityki, Obraz względem zagrani:
cznych u Nas y tych ktore z Tegoż powodu mieć po:
winnismy uwagi, wczym tak się wyrażam.
Oczerniać y szkalować Naywiększych Swoich Dobrodzie:
jow, iest to rzeczą dosyć praktykowaną, w Zepsutym
Swięcie, ale szkaradność y oczywistość Czynow Swo:
ich

Jme

Swoich, czyli przez Siebie, czyli przez poduszczenie własne działanych, wkładać na tego, ktory przez politykę, czyli przez Omamienie był tylko Instrumentem dopełniaiącym Cudze złości, Jest ostatniego bez wstydu peryodem, ktorego dopieli Ci, ktorzy własne czyny w Ostatnim Senatus Consilij na Xcia Repnina zwalili; Oprocz tego iest to znakiem Tey iawney o Narodzie a Tenże hańbiącey Opinij, Jż w Nim prostota y grubość umysłu tak rozkrzewiona, że pewną czyni Nadzieię, Generalnego przyięcia pozoru, za iasność w nierozumieniu prawdy od fałszu, iest to iedno, iak gdyby iawnie wyrazić, lub powiedzieć, że Konfederacya Barska z samych tylko płytkich rozumow złożona, żadney wiadomości, żadnego poloru niemaiących, uwierzy Nam łatwo Wielu z nich niebyło w Warszawie Stolicy y kuźni Czynności Naszych, Wielu ~~tych~~ też z nich, choć było to niepoznali się na treści rzeczy, bo Jey widzieć niemogli, Więc złożemy te wszystkie gwałtowności ktore Narod wzruszaią na Repnina, z wielką Solennością, ile żeśmy się w pozorze publicznego na to wszystko utyskowania sztucznie utrzymali, Mamy też między Marszałkami tylo Affidowanych, ktorzy resztę obłudy dokonaią. Jnnych zas ktorych Obywatelski będzie niezwyciężony umysł, tentować będziemy datkiem y krescytywą, a nakoniec Moskwą dokonamy. Ytoć to iest treść myśli y czynności Senatus Consilij Jn Resultato wyrażona, taż sama będzie upewniam wszyst-

kich

Jmc

wszystkich następuiących czynności wymiarem, ktorych wy:
obrazenie maluymy daley Jchze Słowy, rzekną: Konfederacya
Barska wistocie y mozności bardzo licha, ale w Stanie u Na:
rodu własnego y w potrzebie Postronnym Potencyom, dla
Celu ponizenia Moskwy, cale Wielka y nieprzebita. Zaiu:
szona iest na Nas Słusznie, y widzi Jedyną tylko Całość y
Spokoyność Oyczyzny wzgubie naszey, a w tey wytępienie
Ducha, y Jarzma Moskiewskiego; Trzeba się tedy oddzielić
od Moskwy na Oko, y dać pozor podobny Radomskiemu,
poroznienia się z nią, y narazenia się Teyże dla Odzyska:
nia ufności z nią u Narodu. Składa Więc Krol te wszyst:
kie gwałtowności na Repnina iuz oddalonego, aby uspra:
wiedliwienie się Narodowi z własnego przewinienia miey:
sca niemiało. Zrzuca z Siebie Krol tę nienawiść na
Konsyliarzow Swoich, Podkomorzego Koronę Brata swego
y Branickiego Generała Artylleryi Litt, y na Jnnych
Tym podobnych Pułkownikow, ktorych niby od Rad od:
rzuconych, bierze Moskwa w Swoie Fakcyą formuią:
co się niby przeciwko Krolowi y Czartoryskim, Krol zaś
rzuca się niby w Ręce Czartoryskich, ktorych Fortuna
y czynności nieustanne publiczne, uformowały dosyć
liczny Orszak Sekretnych Fakcyi, y umieiętnych zdray:
cow, przez ktorych wygubiaią ufność wzaiemną w Mar:
szałkach Konfederacyi, wytępiaią Nayzbawiennieyszą
Jedność, y wyniszczaią nadzieie Dobra powszechnego.
To Sekretnym czynią postępkiem, publicznym zaś po:
wstaią iawnie na gwałty Moskiewskie Repnina; U:
twierdzaią to niby Solenną Publicznością Senatus Con:
silij /:

Jmc

Consilij /: poprzedziwszy to wszystko Sekretną umową z Moskwą, tę postępki reguluią :/ łączą do Tego Mowy swoie publiczne, y Sarkaią w prywatnych posiedzeniach, a tym Skłonnieyszą do przyięcia Tego wszystkiego za prawną Konfederacyą bydź Sądzą, im bardziey uwiadomieni są, o skutkach rozsiewaczow niezgody, y zalęknionym umysle Konfederatow, z przyczyny porażonych 10 Turkow przez iedyny przypadek od Moskwy, a przeto odiętey dla Konfederatow prawdziwego y rzeczywistego wsparcia Nadziei, a ztąd iak mowią bydź tamszemi; profituiąc z tey Sytuacyi niezgody y zalęknienia, gotowey zawsze przyiąć wszelkie Impressye, y maiąc za Jedyny Cel tak Krol, iako y Czartoryscy, nieodstępnie wraz z Moskwą utrzymanie Teraznieyszego Panowania /: bo w tym dla Nich zawira się wszystko :/ czynią Krola Patryotyzmu Herztem, fałszywy Obraz Patryotycznych Nadziei, w Jednosci Jakieysieś Stanow wystawuią, o bezboznym Krola umysle, a prawdziwie istotnym Dyssydentskim y Dysunickim /: tak, że mu tylko Publiczney Professyi Tychże Wiar niedostaie :/ chcąc w Narodzie umnieyszyć Opinią, wystawuią Go w Gazetach Publicznych Narodowi, błagaiącym Boga zastępow, o pomyslność y Spokoyność Narodu, do tego wszystkiego łączą mniemane poroznienie się z Moskwą, a tak rozumieią Tym Sposobem utorować Sobie Drogę do ufnosci Narodu, y przeto czyli Moskwa, czyli Narod wygra, zawsze zupełnego Spodziwaią się ucalenia. Ale nierozumiem aby Narod był tak grubo zaslepionym,

azeby

azeby wtym zwierciedle iasnie wszystkiego niedoyrzał, y nieuznał, Jz trwanie wniezgodzie Krola y Czartoryskich z Moskwą iest obłudne, iako tez y niepewnosci dla Konfederacyi posiłkow Tureckich iest fałszywa, a ztąd zalęknienie y przyięcie Krola z Czartoryskiemi do Swego łona, byłoby Oyczyzny zdradą, y iuz tez tą razą niepowetowaną zgubą Narodu. Ten iest prawdziwy Obraz Polityki powszechney Czasow Teraznieyszych, dodaymy do tego Cel, ktory sobie kazda Strona załozyła, a zapewne zakończemy nieskończonym podziwieniem, iak Statecznie zwykwintną, a zwielką Reflexyą złączoną Jmpressyą Krol, Czartoryscy y Cała ta Fakcya nigdy wrzeczywistosci od Moskwy nieodłączona, do zguby Narodu Jednostaynie dązy y zmierza. Cel Krola iest, Jedyne Swe na Tronie utrzymanie się, choćby zpotarganiem Nayswiętszych Obowiązkow, choćby zgubą Oyczyzny. Cel Czartoryskich iest, własnego Jch Kredytu y Fortuny utrzymanie, w oboiętney, wktorey teraz rzeczy zostaią; Czy zpublicznemi Krokami raz na Stronie Moskwy, drugi raz na Stronie Konfederacyi widzieć się daią, y tak wprzeszłym Roku 1768 po Obywatelsku Mowili, Mowy Swoie w Grodzie Warszawskim Oblatowac kazali, Konfederacyą wyznawali, na gwałty przeciwko Niey szemrali, a potym tez Samę Konfederacyą w Barze przez Moskwę y Branickiego oblezoną, przez Kreatury Swe zdradzali, y wyniszczyli. W Roku 1769 postraszeni Deklaracyą Turecką, Adherentow Moskiewskich niszczyc przenikaią, ieszcze

bardziey

Jmć

bardziey Sekretnie z Moskwą się sprzymierzyli, a chcąc Generalnie wszystkich wspułeczność repentymentu Tureckiego wprowadzić, Niby Jmieniem Aplitey publicznie składa: ią Niniey Senatus Consilium, zwalaią wszystkie gwałto: wności na Repnina, Publiczney wtym Xcia Wołkonskiego Posła Teraznieyszego Rossyiskiego na Audyencyi Krol nie słucha, publicznie Teyże Niby Woiewoda Ruski sprzeciwia się, Moskwa zaś Niby rozgniewana publi: cznie Rudominę Kommissarza Woiewody Ruskiego iak mam wiadomość w Jarosławiu źle traktuie y han: bi, publicznie Tegoż Xcia Wdę Ruskiego nazywa Zmien: nikiem, a w Samey rzeczy, coż się w Dobrach wspomnio: nych Fakcyantom Stało, owszem Ochrona Tych, a co za ruina Jnnych, a nakoniec Krola zapewne dla Siebie Samych wszelkiemi Sposobami utrzymać pragną, a jeżeli niebędzie można, to rownie zgładzić Go niepozwolą ko: mu Jnnemu, Są Sami gotowi dla utrzymania się tą przysługą, lub wufności Narodu, lub wkredycie tego, od ktorego Losy uszczęśliwienia Jch prywatnego depen: dować będą. Ta iest Treść umysłu y Akcyi Czartoryskich. Cel zaś Moskwy iedyny iest utrzymania Krola, y choć tego, do czego Nas przymusiła, odstępywać się zdaie, to iednak wtym Samym Krolu zostawionym, każdego Czasu żywą Gwarancyą żarliwego Dyssydenta y Dysunita, szczero: go Sobie Hołdownika y wszystko czynić gotowego, zna: leść iest pewna. Ta Jedna Moskwa widząc, że nie bez Narodu w Kraju Naszym począć niemoże, udaie poro

znienia

znienia znim y Czartoryskiemi pozor, byleby Oni zaś Prze:
wodnictwem Tey Obłudy w Konfederacyą Barską y Krola
wnią wprowadzili. Moskwa zaś swoie mniey daley po:
trzebną z braku Narodu chcę uformować Konfederacyą,
ktora ktoz wątpić może, że z hanbą zniknie. Biorąc
potym na siebie Moskwa postać Medyacyi, na siebie
Pacyfikacyi /: iuż podobno między Niemi ułożoney :/ Praw
Nowych Gwarancyi y Dyssydentow odstępować będzie,
przystawać na przywrocenie Starych, byle się Krol Ten:
na ktorym dla nich wszystko zawisło :/ mogł utrzymać,
będzie Ofiarował Polszcze Części z Prowincyi Tureckich, w
szczerey tylko Jmmaginacyi zawojowanych, byleby wpro:
wadzić Rplitą Polską w przymierze Woyny Sporney y
odporney przeciwko Nayiasnę Porcie prawdziwey teraz
Obronicielki Polskiey. Przebog, co za przepaść dla Narodu
przygotowana z powodu Jedyney prezumpcyi, y tey grubey
Suppozycyi, iakoby Narod o tym dobrze niewiedział, iż
Moskwa nim przyszła do tego 10/m tylko nad Turkami
Tryumfu 60/m przeszło Woyska swego w ustawicznych
niepomyslnych Potyczkach, y kilkadziesiąt Millionow
na pozyskanie zdrady postradała. Jstność licznych swo:
ich y nie decyduiących awantazow, chcę pokryć fałszywym
rozsianiem odebranego Benderu, zapędzonego Woyska
Tureckiego za Dunay, y iako z powodu Tey despera
cyi Woysko Tureckie w Buncie trwaiące z rzuceniem
z Tronu Sułtana Monarchy swego To Trajedyą zakoń:
czyć postanowiło. Te y tym podobne fałsze, gruntować

Tym

Tym bardziey wumysłach Polakow rozumieią, gdy za nastąpieniem Woysk przerzynaiących od Granic Tureckich Wszelką kommunikacyą dość czystey prawdzie do Uszu Naszych przeszkodzić usiłowali, ale Niżey przez szczere y pewne wiadomości Uyrzysz Narodzie Oczywisty fałsz tego, a przeciwnie do Ostatecznego wprzedsięwzięciu Twoim trwania zachęcenie y pobudkę. Rzućmy ieno daley Okiem na Cel Polityki Austryackiey, y Pruskiey Potencyi, stały weichości aż do tąd zupełney, y przypatruiąc się zdaleka Obrotom Woyny Orygentalney, y rozruchom Polskim, chcą między Sobą uniknąć Woyny, chcą wrzeczywistości poniżyć Moskwę, nieodmieniaiąc Swey Politycznej Akcyi, wktorey Ich Perspektywie Ostatnie Traktaty postanowiły, ale na dewszystko chcą profitować z Konjuktur powszechnych Europy, Osobliwie z Szczegulney Narodu Naszego pozycyi, ktorego rozdwoione Strony, in tantum wsparcia od Tych Potencyi niech się spodziwaią, In quantum z Aktualnym Profitem, y Interessem Państw Ich Intencye Narodu Naszego zgadzać się będą, ale niech wzaiem wyperswadowane będą, iż dla nieutrzymania Nierządu w Polszcze /: ktorego Oni zawsze Sobie życzą :/ zostawić Tego Krola na Tronie, iest to zostawić nieutłumiony nigdy rozruchow y domowey rezolucyi Ogień, ktory choćby Okoliczności na czas przytłumiły, tlejącym Go zawsze zostawuią, do wybuchnienia wpożar przy Naypierwszey Okazyi zapalić mogący Woynę, y Ich Państwa, a tak omylić Ostrożność Ich y chęć do Pokoju.

Woyna

Jm

Woyna Turkow z Moskwą, iest Jch naypozondańszy chęci sku:
tek, niewezmie upewniam żaden z Nich z Moskwą Ligi, na wy:
bawienie Jey z Tey Woyny, chyba Sekretną Negocyacyą, doda:
dzo ieszcze pożaru do Tey Materyi; y tak Dwor Pruski oswiad:
cza się, Jż w Aliansie Moskiewskim statecznie trwać chcę, y
zaspokoić Narod Polski, gdy wtym samym Czasie, Fakcyanty
Moskiewskie w Szwecyi przy Francuskim Staraniu maią
na Czole Krolową Tamteyszą Siostrę Krola Pruskiego, gotuią:
cą odpor woienny przeciw Potencyi Moskiewskiey, iest Celem
Starania y rad, y wsparcia Sekretnego Dworu Berlinskiego.
Oswiadcza się Dwor Wideński bydz wzupełney co do Inte:
ressow Polskich z Dworem Berlinskim Jednomyslności.
Tenże Sam Wideński Dwur zupełną Turkowi co do Woyny
z Moskwą Jndyferencyą przyrzekł, y zasiągnienia z Pograni:
cza Węgierskiego Wszelkich Amunicyi y Prowiantow pozwo:
lił Turkowi, bo Jch rzeczywista chęć iest poniżenie Moskwy
zgadzaiąca się z Życzeniem Całey Europy. Pozycya Jch ukła:
dna względem Nas, iest gotowa do mieszania się w Jnteressa
Nasze, Czekaią aby się Mysli y Kroki Narodu zgodziły z my:
slą Jch y Jntencyą, ktora upewnić mogę, nie Jnna, tylko
poniżyć Moskwę, poniżaiąc ią zaraz w Polszcze, iako prze
magaiącą y przeminiaiącą Wolność Narodu, w Jstotę de:
pendencyi, y hołdownictwo Moskwie; Jdy bowiem ta wszyst:
kiemi Częsciami Legislacyi przez moc y przymus Woysk swo:
ich, iak gdyby wpodbitym rządzi się Kraju. Czysz mogą na to
Jey rozszerzenie y powiększenie, Spokoynym patrać okiem, z

y doznaną

Jmc

y doznaną nad zamiar zuchwałości Moskiewską przybliżaiąco się do Granic Jch cierpliwie oglądać; Praktyka Dworow zwyczayna zawsze myśli rzeczywiste ukrywać każe, taż sama Nam za prze: wodnictwem rostropności, y niewzruszonego żadnemi Stra: chu lub prewencyi pozorami Statku profitować przepisuie. Teraz zaś rzućmy Okiem na Cel Potencyi Francuskiey y Tureckiey, Pierwsza zburzyła Turka przeciw Moskwie, wzbudza y Szwe: cyą przeciw Teyże, przywiodła Dwur Wiedenski, do Oświad: czenia y Assekurowania Porcie względem Woyny z Moskwą zupełną Jndyfferencyą. Objaśniła w całey Europie potrze: bę poniżenia Moskwy, y wyprowadzenia Polski z Depen: dencyi Teyże, niezałowała y niezałuie nato wszelkich Po: siłkow, a to wszystko czyni, aby nie mieć Krola Polskiego dependuiącego od Moskwy, y dependować niemogącego, aby umnieyszyć Potencyą Moskiewską przez powrocenie Awulsow Polszcze, Szwedom y Turkom, przez Zamknięcie Tey Rossyyskiey Potencyi w Granicach dawnych, ktore Wielkość umysłu Piotra Wielkiego Jch Monarchy przeszła y rozsze: rzeła. Nayiaśnę zaś Porta na Obroty Rossyyskiey Poten: cyi Czułym patrzała Okiem, lecz Cieszkość wyprowadze: nia Nacyi z Zadawnionego Pokoju do Woyny, tudziesz odważenie się na Woynę w Troynasob zawsze Turkow /: Nad zwyczaynych Potencyi Woiuiących :/ kosztuioce. Przy: tym wysypanie przez Moskwę znacznych Millionow na pozyskanie zdrady w Dywanie, czyniły wzruszenie Teyże Po: tencyi na Moskwę, y wprowadzenia Jey w Woynę przycięż: kie; Ale gdy Protekcya Dyssydentom y Dysunitom Polskim

od Moskwy

od Moskwy dana, gwałt Ostatni wywarła w Polszcze, Oczuci-
ły się z Szkodliwego Letargu Potencye, y szperać głębiey po-
częły, wskrytych Moskiewskiey Polityki Pieczarach, y znale-
zli w Nich /: Kombinuiąc Jey wszystkie Obroty :/ oczywistą
y Jadowitą Jntencyą. Teyże ustanowienia Jmperij Polityey,
w Obszernym Pułnocnych Panstw Okręgu, z iedney Strony,
a z drugiey wskrzeszenia Jmperium Orygentalnego przez
podbicie Tych Panstw, ktore Obszerność Onegoż dawniey
formowały.

Pierwszy Zamach przeszkody wszelkie łamiący naturalnie po-
przedzić powinien był powtorny, y ztąd wyniknął na początku
zaraz Rządu Jmperatorowy Teraznieyszey. Traktat z Dworem
Berlinskim, a w nim względem Polski, to iest przymusze-
nia Polakow do Obrania Krolem Piasta, a przez Niego
utrzymania w Szponach Swych Nacyi Naszey, z ktorey sobie
Auxiliarne posiłki, do wskrzeszenia wspomnionego Jm-
perium Wschodniego Moskwa uformować uprojektowa-
ła, z Tegoż Srodku wyniknął Seym Szweczki przed Tera-
znieyszym Ostatni, na Ktorym Fakcya Moskiewska
nad wspomnioną Nacyą, we wszystkich politycznych
Obrotach, zupełną Gorę wzięła, y przez ustawicznie dążą-
cych do wspomnionego Celu /: podobniesz iak u nas :/ Praw,
na zawsze sobie umysł Nacyi Tey utwierdzić rozumiała.
Daley Traktat z Danią y Anglią zawarła, potym wszystkim
nic niezostawało Moskwie, tylko przygotowawszy wię-
cey mieć Siły, dopominać uprojektowanego w Schodnich
Panstw podbicia zamachu; Lecz za pomocą Boga Za-
stępow ponizaiącego pysznych, a przepisuiącego Granice

Panstwom

Jmć

Panstwom naymozniejszym Francya zywemi reprezentacya
mi wzruszyła Portę, a przez wskrzeszenie Waleczności
przeciwko Jarzmu Moskiewskiemu w Narodzie Naszym
założonemu, y udanie się na pretext wywrociła Kredy:
tu Moskiewskiego w Szwecyi Fundamenta, wyniszczyła
Nadzieie tę, ktorą w Danij mieć Moskwa rozumiała,
niszczy y tę ktorych od Anglij ieszcze Spodziewać się może.
Tę są przysługi, ktore pobudzać powinny Całą Europę,
a Osobliwie Narod Nasz do czci y uszanowania Fran:
cuzkiey Potencyi, ktora się staie Instrumentem wsze:
chmocności względem Nas; Adoroymy w tym Wolą Nay:
wyższego, a Instynktow dalszych Ukochanij Narodzie
Czekay, słuchay y trzymay się wzruszoney tym Sposobem
Nayiasnę Porty, Cel zawist na zupełnym poniżeniu Mo:
skwy y ogołoceniu Teyże z Awulsow, z ktorych dla Nas Jedy:
ny profit, Nigdy Nayiasnę Porta przymuszona Pokoju
nieczyniła, ale zawsze dobrowolnie złączone przeciwko Niey
w Ostatniey Woynie Austryaka y Moskiewska Potencye
liczby Woyska y Skarbow Porty nieprzemogły, gdy wybor
Jey Woyska przeciw Austryakom, a Motłoch Sam przeciw
Moskwie woiował zadną pomocą nie wsparty Sam
na Sam woiuie, łatwo przewiedzieć Czego się Moskwie
spodziewać potrzeba, uznana iuż rzecz iest z Relacyi Go:
dnych Osob z pod Chocimia powracaiących, a oczywistych
Swiadkow, Jż gdyby niesklonność Kommenderuiących
Woyskiem Nayiasnę Porty przez przekupno do zdrady

dawnoby

Jmć

dawnoby Woyska Tureckie w Srodku Kraju Moskiewskie:
go swoie rozbijały Namioty. Ostatnie 10m zwycięstwo smu:
tek tylko hazardu y zdrady wystawiać Nam Moskwa mo:
że przeciw kilkunastokrotnym Jchże przez Turkow Starciu
przeciw Sromotnemu po dwa razy od Nikczemnego Chocimia
odstąpieniu, odstąpił wprawdzie Turczyn Chocimia, bo
w Kraju Ogłodniałym dla utrzymania Tey Jedynie Fortecy
tak partykularney kilkadziesiąt Tysięcy Woyska trzymać
niemogł, zimować też w Polskim Kraju niechciał znisz
czonym po Przyiacielsku przez Moskwę, Więc co Moskwa
zyskała, to nie Męstwem, ale zdobrey Woli Turka zyskała,
przypłacaią iednak tę zdradę dobrze ba iuż przypłacili Smier:
ciami, Wezyr Wielki, Tłumacz, y Hospodar Wołoski w
Konstantynopolu publicznie Exekwowani: A tym czasem
Potocki Podczaszy Litt ztamtąd od Dywanu do Woysk
Tureckich Wziąwszy Ordynans, aby bez względu na czas
y odległość ruszały też Woyska ku Granicom Moskiewskim,
Takie kroki nieoznaczaią chęci Pokoju, ani to iest Posta:
cią ulęknionego Nayiasnę Porty Umysłu, zwłaszcza,
że zajuszenie Turkow na Moskwę, tak iest z Natury
straszne, że w Jedney utarczce nie tylko Infanteryą
Kawaleryą, y Altelleryą Nieprzyiacielską stłumiło,
ale wteyże Samey nieuwadze zajuszeni Samych Siebie
bili, nie iest to Tey Nacyi łatwy Umysł do uśmierzenia,
y Pokoju; Umnieyszenie kilkunastu Tysięcy w Woysku
Austryackim Tureckim Trzechkroćstotysięcznym niemoże
żadney bojazni Patryotom Sprawie Impressyi, ale umnieysze

nie

nie Trzeciey Części Woyska Moskiewskiego y potrzeba konie:
czna wystarczenie Onego Turkom Konfederacyi, a może y
Szwedom zatrwożyć Sprawiedliwie powinna każdego Adhe:
renta Moskiewskiego, ile że posiłkowanie Sekretne Moskwy /:
ale dobrze wiadome:/ przez Dyssydentow, Fakcyą Dworską,
y Czartoryjskich wyniszczyć posiłkuiących prędzey, niż sku:
tecznie dopomoc Moskwie może.
Turcy niemaią przeciwko Sobie tylko Moskwę, a wiadomo
iest, Iż na przyszłą Wiosnę Dwakroć Sto Tysięcy Woyska
Swe siły pomnoży, y niech się proznie Moskwa nie chełpi
ze skilkunastu Stron przez Bunt wskrzeszony, attakować
będzie Portę, znaioma iest dobrze Porcie ta Impressya,
a w każdey Prowincyi zostawiona znayduie się Milicya
Turecka, łatwo uspokoi zamachy Greckie, y nieprzeszko:
dzi bynaymniey Porcie do wykonania wzniszczeniu Po:
tencyi Moskiewskiey naydzielnieyszego y Naychwale:
bnieyszego Dzieła; Ta iest pozycya Moskwy z Portą
Y czylisz kto może zmysłu cokolwiek maiący, odważać się bydź
powolnym Moskwie y Jey Impressyom, y niewiedzieć w tako:
wym postępku Swey własney zguby.
Niech raczy Narod w Konfederacyi skoncentrowany, weźmie
Sobie za Cel Jedności, niech się postrzeże na obłudach
Fakcyi Czartoryjskich, ufności między Niemi niszczących,
niech się daie łudzieć Obiecywaniem Aktualnie przez Moskwę
z zupełną Narodu satysfakcyą Kraju zaspokoieniem; Gdyż
nie iest Już, ani w Moskiewskiey ani w Adherentow Ich
mocy, ale niech Oczekiwa Tey szczęśliwości, gruntowney
od Zwycięstw Tureckich, nie tak bardzo długa Cierpliwość.

Rok

Jmo

Rok teraznieyszy masz wszystko zakonczy. Niemozem inaczey fundamentalnie ugruntowac Szczęscia Naszego tylko za przewodnictwem Traktatu Nayiasnę Porty, przeciwnie zas postępowac Sobie, iest to zdradzac Obowiązki wdzięczno: sci Porcie winne y Dobru Oyczyzny. Raz bydz złudzonym y Oszukanym, iest rzecz zułomnosci Natury pochodząca, y zawstydzaiąca, przecież wyexkuzowana, ale wpowtor: nym razie doswiadczywszy zdrady, na podobnesz podawac Siebie y Oyczyzne Niebespieczenstwo, iest Ostatniego grubego błędu y Szalenstwa Peryodem. Niech Jnsynuacye Dworow Francuskiego, y z Nim rozumieiących, iedną będą postępkow Apostolskich regułą. Jezeli Tych rada, a sposob y Męstwo Skonfederowanych potrafi niszczyc Roty Moskiewskie, niech do takowey przystępuie czynnosci, y niech się wsty: dliwie, bo zorężem zoręku, niedopaie na rzez Moskwy, niszcząc Tym Sposobem Fortunę Narodową y Zycia spo: koynych Obywatelow, ale iezeli uwaznym roztrząsnieniem uznasz Narodzie, iz Swoią własną chęcią y siłą niepoko: nasz Moskwy, oddal y rozpoś Ten Mottoch, Kray tylko niszczący nie Moskwę, wezmiey do Obrony regularnych istno: sci posiłkow Jnteressuiących się Potencyi. Tym Czasem schron się w Osobach Marszałkow /: formuiących istnosć Konfedera: cyi:/ na bespieczne Mieysca, cierpliwym Mozesz patrzyc Okiem, na tę wszystkie Moskiewskie y Czartoryskich w Kraju czyny, y Jmprezy, ktore nic warte y momentalne; Daway tylko za kazdym wiadomosci powzięciem znaki akceptacyi, y czyn Actus niszczące to, co Oni działaią y działac mogą: Znaydą Was wezwane Zagraniczne posiłki,

a z tym

Jmc

a zatym zyczliwe bo Części Jch Jnteressu formuiące Francuzkiey Tureckiey y z Niemi sprzymierzonych Potencyi wpoprzedzaiącym Jch Traktaty Czasie, ba y w Traktatach Samych, wktorych troisty Cel, a nayistotnieyszy dla Narodu Polskiego bydz powinien.

1mo. Potrzebne koniecznie zrucenie Ninieyszego Krola, iako od Wiary Apostaty, Hołdownika Moskwy, wyniszczenia Wolnosci Naszey Jnstrumentu.

2do Wyniszczenie y wykorzenienie Czartoryjskich Jch Familij, y niektorych znacznieyszych Adherentow, iako przyczyną tego wszystkiego, co się teraz z Nami dzieie.

3tio. Wytępienie Dyssydentow, ale Stanu tylko Szlacheckiego, iako przyczyną nieustanną rozruchow y nieszczęscia Krajowego zawsze od Nich wynikaiącego.

Te Trzy Punkta zdziałac dla powszechnego Ocalenia Wiary, Pokoju w Kraju, iest to zaiste Celem Nayszlachetnieyszym Obywatelstwa; A Jezeliby te Trzy Maxymy nie co trudne były do utrzymania y Jch wykonania, to lepiey dla Nich, y iakiey kraju Części postradac, byleby Całość Wiary, Wolnosci, y Praw Swobodnych przy Naygruntownieyszym bespieczenstwie kraju zachowac, co iest rownym Obywatelstwa bespieczenstwem. Ta mi się zdaie pozycya powszechna Krajow y Potencyi względem Nas, oraz Nasze względem Tychze.

Ma Narod Sobie wystawiony Cel Troisty do ktorego dozyc, Srodki ktoremi do tego zmierzac, y zawady oznaczone, ktore miiac powinien. Szczęsliwszym bym się Sądził, gdybym skutecznie tą Momentalną pracą moią, stac się mogł Oyczyznie Moiey uzytecznym. Kommunikuie Ja WPanu y Publico w Czasie pełnym Tych zamachow tu wspomnionych. Odchodzi Poczta niepozwala mi Osobnego zdania mego

względem

Jmć

względem Rezultatum Ostatniego Senatus Consilij teraz WMWMć Panu posłać, czego dalszą nieomieszkam wykonać Kursoryą. A oddaiąc to co teraz posyłam, doswiadczonemu daleko zdaniu WMWMć Pana /: bo na moim Nigdy zasadzać się niezwykłem :/ pisze się bydź znalezytą Obserwancyą.

Kopia Listu JW. Biskupa Wilenskiego do Krola Jmć z Wilna pisanego D. 2da 7bris 1770.

Ten ze Sam iestem Nayiasnę Panie, Ktoregoś mie poczytał zawsze, y widział /: iak Łaskawie w Liscie Swoim wyrazasz :/ dobrym Obywatelem. Niedziwuie się ze WKMć, niepodobną do mnie powziąłeś Opinią, bo na Otrzymane ziedney tylko Strony udanie.

Mam Boga za Swiadka, y wszystkich co mię znaią, ze podłość Interessu nigdy mię nierządziła, nie o rzecz Pinięzną y prywatną dbam y dochodzę, ale zobowiązkow Swieckich y Duchownych Urzędow, a ztego wszczegulnosci powodu, ze na moiey Sprawie Takie Praktyki, niesłychane bez prawia, y gwałtownosci w Trybunałach Marszałkowie popełniaią, przez utsciwość y Sumienie popierać muszę.

Nikt za Panowania WKMć z Poddanych tyle Naydotkliwszych /: iak Ja y Dom moy :/ nieodniosł uciemięzliwosci, gdy oprocz rozlicznego Gatunku uposledzenia, y te mie potyka, od ktorego Prawo Natury y Oyczyste zdawało się zastawiać y ubespieczać. Kiedy bez przyczy:

ny

Jmć

ny żadney odebrano mi z opieki Siostrę tym gwałtownieyszym Sposobem, im na pozor tylko prawnym; Jednak wszystkie te żale uchyliwszy na Stronę, nie upominam się iako o krzywdy publiczne, y ieżeli na Tey Sprawie upadnę ostatnią niesprawiedliwością, to nie na Moiey ale na Sprawie wszystkich W X. Litt Mieszkańcow Wiernych y Spokoynych W Kmć Poddanych.

Wyznaią w swoim Czasie przed W Kmć Dystyngwowani w Prowincyi Ludzie iako łatwości do Jey wyposażenia czyniłem, y że po Cztery razy offiarowaną odrzuconą Medyacyą. Nakoniec na perswazyą Pięciu Poważnych Przyiaciół teraz tu odemnie proszonych, do iakich skłoniłem się powolności bez chluby własney wyrazić niemogę, lubo z powinną każdemu pogotowiu Majestatowi W Kmć szczerością upewniam, żem nigdy niemiał. Jmć Pana Naziołowskiego Kasztella na Nowogrodę za rowną Partyą Siostrze Moiey, y aż w tym Momencie, kiedy W Kmć dobrotliwie wdaiąc się za Nim, mowiłeś mi, że na Pierwsze w Oyczyznie będzie pomkniony Stopnie, Pierwszy raz dowiedziałem się że Nasz Domowy Przyiaciel miał te zamysły.

Y iak Massalski y iak Biskup y iak Senator odważam się prosić W Kmć żeby dla Mnie była w Kraju Sprawiedliwość, a kiedyskolwiek okropny Delacyi

zwyczay

Jmc

zwyczay z Namiesniczey Władzy WKMci, ktorą składa powszechność obranych od Nas Szlachty Sędziow był wyprowadzony przykładnym Oszczercow ukaraniem &c:

Kopia Listu JK. Mci Do Biskupa Wilenskiego Dn. 15. 7bris 1770 z Warszawy.

Dochodzące mie Ostatnie z Wilna Wiadomosci, gdy Mię rownie dziwią y zazalaią, są mi pochopem ninieyszey do WMci Pana odezwy.

Dziwią Mię nie spodziane y cale niesłychane do Tych Czas Nowosci y następowania na Urząd Marszałka Trybunalskiego, a ieszcze od Tego czynione, ktory tak mocno y skutecznie przedtym /: czego Sam Swiadkiem bywałem :/ ganił Drugich Samowładne kroki, grozby y gwałty prywatnych Osob, ktorzy Osobiste dostatki y ludne Sequita swoie na zepsucie y zniewazenie Sądowych Juryzdykcyi obracali. Zazalaią Mie y wskroś przenikaią, ze takowych Krokow Ten własnie Autorem, ktorego na Wzor dobrym y Spokoynym Obywatelom wystawiać zawsze spodziwałem się. Gdy by mi kto przed Laty te był czynił wrozkę ze przeydzie Ten Czas w ktorym Marszałek Trybunalski Sumienny pilny, roztropny, będzie przymuszonym o ratunek Wołać do Krola, przeciw attakom WMci, był bym

Takowego

Jmć

Takowego Wroszkę kłamcą nazwał. Gdyby mi tenże Proroh to ieszcze dołożył, że w takie zapędy iedynie puścisz się dlatego, że się o Pinięzny Interess pokłu: cisz z Siostrą Rodzoną y z Dwudziestoletnim Przyiacie: lem którego Szwagrem Swoim widzieć za rzecz Nay: pożądańszą od Lat 10. zapowiedziałeś, byłbym Takiego Proroka iako bez wstydnego odegnał Oszczercę.

Lecz ieżli tak kazała odmienność Ludzkich skłonno: ści, ieżeli w opłakanym Stanie Naszym, w iedney ieszcze Części kraju iest przecie postać iakakolwiek Rządu, czysz trzeba y tę do reszty zgubić, y zmięszać! y czysz do Tey zguby, do Tego zamięszania wtrącić ma Litwę Biskupia Ręka.

Gdy zaś przychodzi na to, że głowna Sprawiedliwości Stolica wsparcia y ratunku żąda y potrzebuie u Krola Sam WMć powiedz czy Wolno Krolowi Tego wsparcia niedać, czy godzi się Krolowi bardziey Cenić Osobę Xdza Massalskiego niż utrzymanie Rządowey Powagi? Czy: lyć na koniec powinno, że mnie tylu uciskami nie: rownie zmartwionemu, zamiast ulgi y pomocy, ieszcze troskow y dolegliwey pracy WMći przydawać; To piszę kochaiący WMć, ale załosny znaiąc swoią powinność etc:

Uniwersał

Kopia Uniwersaty od Generalności wydanego 27 bris 1770 anno

My Stany Rady Duchowney y Swieckiey Marszałkowie Konfederacyi Całey Stan Rycerski Ks. y W. Litt. Związkiem Generalney Konfederacyi Tey Zeni

Szczegulney szym zadzierzeniem do swiadczaią przychodzi Jmć X. Biskup Pozna'ski tych to Pasterskiey czułości, czyle ieżeli Senatora lub Ministra staranie tam naychętniey y nieoszczędnie obraca, gdzie umysł rozdwoie gdzie wprzodony pretext skrytą politykę ukryć gdzie intencye zprzymierzonych Narodow skłocić y w bezdroż skierować a przeto nie iuż Publicznemu Dobru ale thiemney własney przywadze dosyć uczynić spodziewaią. Nie explikuiemy się nad przestępstwem tego Jmć Xięcia Biskupa Krakowskiego, bo te czyscią w pamiąć naszych są wytłomaczone, czyscią czasowi in facie Rzpospolitey każdego postępkow rachunek odbieraiący zostawuiemy. Oświadczamy się szczegulnie przeciwko Listowi tego Jmć na Sumowanie Jurisdykcyi circulariter rekommendacyi. Podtą to nadto okazdzie opinią aby Naród przybrany w słowa niepoznałdrady, ktby przez ten sposob pod pozorem potrzebney ukrzywdzonym sprawiedliwości otworzywszy sądy, a sędziow samych, pod obrotne moskiewskie oddawszy władzy, tey tą aniebłagana zemstą na Cnotliwych z Konfederacyą łączących się Obywatelow, rozciągnąć można Osoby y życia iednych maiąthi Dobra drugich rozsypać sub hastam. Zgadzamy się wprawdzie iż rozpustny y swawolne Ludzie nayszczegulney tylko obelgę wspaniałego Imienia Konfederatow ubutenteo potrzebuią sprawiedliwości potrzebuią y kary. Ale dowazto samych przeżarni Obywatele należy, aby się dotąd wzgardzoną cierpliwoscią, wazą wzniesieni wspaniale y nieobawaiąc się in ordine nieodwłocznego Clothicii Hostis wygnania, umysły broń y ramiona z komendami naszemi nie odwłocznie łączyli, atak wnętrznemu oddalą bezpieczeństwa widzieli zakwitaiący porządek y rozciągniętą sprawiedliwość, nie na Osoby ale na przestępstwa względ maiąca. Do czego ieżeli przyidzie iako dawniey z Jemi Universałem naszemi wszystkie cumulis nominis Jurisdictiye non ab authoritate zprzymierzonych Stanow dependaiące zamknąć nayspiesznie rozprawuiących się będ z Sądzących przepisaliśmy

nieważności

nieważność wszelkich Dekretow et in Damnisatonem Krzywd y Expensow inde wynikaiących, ostrzegliśmy tak ni nieyszym Uniwersałem pro Superabundandi ostrzegamy y za chowuiemy. Gdyby zaś Swawolni Ludzie niezostawali bez kary, Daliśmy moc godnym znacznieyszych Dywizyi naszych Komendantow y ustanowiliśmy przy nich potrzebną Radę ktorzy in ultima instantia każdego rabunkiem, rozboiem, na ieżdżaniem, Gwałtami et id Generis causa facti wykracza iącego Sądzić maią. Ani zostało tylko do Was samych ta kowych Swawolnych chwytać y zabierać, do zmianko wanych Komend odsyłać a gdzieby moc wyższa jakowym groziła niebespieczeństwem do tychże Komend znać dawać o pomoc y Assystencyą upraszać. Ktora ze wszystkiego dla wszystkich przezacnym Obywatelom odmowiona nie będzie zaręczaiąc ninieyszy Uniwerał stwierdzamy pie częcią y podpisami rąk naszych 4 7ma 7bris 1770 Anno

Michał Pac
Marszałek G: K: W X Ię Litt

(L.S.)

Ignacy Bohusz
Gener: Konff: Sekretarz

Kopia powtornego Uniwersału

Wszem wobec szczegulnieyszym sposobem przezacnym W X Ię Litt Obywatelom z potrzebnym ostrzeżeniem do Pu bliczney podaie się Wiadomości. Iż gdy w ninieyszych Oyczyzny naszey krytycznych okolicznościach wza iemnie wspuł Obywatelow zaufanie niemoże bydź nigdy nadto ostrożne. Rzecz każda z jaką kolwiek wątpliwo ścią złożona niemoże obrażać nikogo, ieżeli naywyższa zwierzchność ktorey czułość y Staranie Dobra Publiczne go iest powierzchownym chce być objaśnianą. Skoro więc zasiągnęliśmy wiadomość, iż JW Jmć Pan Jerzy Flenink Wda Pomorski dwa tysiące broni w Gdań sku zakupiwszy dla przesłania oney do Litwy z tego

z tegoż miasta

ztegoż Miasta wywiozł tak zaraz uwiadomiamy Publicum
ażeby na Kroki y intencye tegoż JW Wdy Pomorskiego pil
ne daiąc oko zaniaymnieyszą Castenus powziętą suspi
cyą Cnotliwi y przymierzonym Narodom przychilni
Obywatele nas o tym uwiadomili osobliwie gdyż
zakupienie y wywoz spomnioney broni tym większe
czyni podeyrzenie że iest za Consensem Rezydenta
Moskiewskiego w Gdańsku mieszkaiącego, a jako przez
poprzedzone postanowienia nasze prywatnem kto
ry kolwiek bądź Rangi Obywatelom absq Scitu
et Consensu z przemierzoney Rzpospolitey wszystkie
zaciągi y Rekrut iest zabronionym tak ażeby
J.W. Wda Pomorski, żadnego Ludzi Rekruta y ich
uzbroienia nieważył się sub pœna perduellionis
zakazuiemy. Ninieyszy Uniwersał ażeby przez
nayprędszy y nayskutecznieyszy sposob wszędzie był
Publikowany zalecamy

Michał Pac (L.S.) Ignacy Bohusz
Marszał. G: K: W: Litt. Gener: Konff. Sekretarz

Uniwersał Ogłoszonego Bezkrolewia Od General:
Konfederacyi Koronney y W. X. Litt. w Obozie
pod Konieczną D. 22. 8bris 1770. wydany.

My Stany Duchowne y Swieckie &c: Rzeczpospolita Polska
między Naypierwszemi Sławy swoiey zaszczyty liczyła zawsze
niezmazaną

Jmc

niezmazaną Wolno Obranych Krolom wiarę, Wielu dawniey Sławnie Panuiących Swiadectwem; Naysłodszy Jm Sen na Łonie Szlachcica Polskiego, wtymże atoli Czasie Narod Nasz, będąc Tarczą dobrych y Prawnych Krolow Swoich groził Tyrannom, Niezapomniał co winien Prawom y Wolnosciom Swoim, ztąd Owo Oyczyste przysłowie Nos Electores Sumus Regum, Detrusores Tyrannorum. Do Ogłoszenia Bez Krolewia przeciwko Stanisławowi Poniatowskiemu Jakie były pobudki Akt Interregni w Oczach Całey Europy postępek Nasz wsprawiedliwiaiący dostatecznie obiasnia, Okazałość reprezentacyi Sąsiedzkim Potencyom o Religią y Prawa Swoie, Gorliwey y nierozerwaney Rplitey iest iedną z nayessencyonalnieyszych Kondycyą; Do łączenia się wzywać, do Patryotycznego zapraszać Dzieła, Naszą iest powinnoscią spieszyć na pomoc Oyczyzny, iść na wsparcie pro Publico powstaiącym, łączyć moc y Sposoby, iest nietylko czystey gorliwosci znakiem, ale wraz scisłym każdego Obywatela Obowiązkiem. Rozdwoienia wtak otwartym Religij Praw Wolnosci, y niepodległosci Naszey przestępstwie, spodziwać się z żadney miary niemożna, lecz wtakim razie y Sama ~~się~~ Oboiętność iest Kryminalną. Przezorne Greckie Prawa wprzypadkach Rplitey Swoich niedeterminowanego Obywatela ipso facto Oyczystym uznawały Nieprzyiacielem. Ten iest Stan Ninieyszey Polskiey Rplitey nie tylko odwołać się, ale Omni extendendo rigore pełnić będziem musieli powszechnie Wszystkich Konfederacyi Hasło. Quis non est Nobiscum est Contra Nos, ztąd wszelkiey Oboiętnosci przecinaiąc Drogę, iako wspoł

Bracia

Jmć

Bracia do nieodwłocznych Scriptotenus JWWMć Panow y Braci zapraszamy Akcessow, iako Naywyższa Narodow Zwierzchność, to zlecamy y roskazuiemy, y że Sam pospiech nieodwłocznego łączenia się Cnotliwych Obywatelow od podeyrzanych będzie dystyngwować Solennie upewniamy. Nakoniec wyniknąć może potrzeba, że z Całym Narodem albo wspolny pogrzeb znaleść, albo złączonemi Siłami wspolną zemstę nad zuchwałym Nieprzyiacielem rozciągnąć, a pożar Woyny z Naszego wygnawszy kraju w Jego Dziedziczny przenieść będziem Obligowani. Ztąd wynika potrzeba, ażeby każdy z Prawa Szlacheckiego Jmienia, z powinności Generalnego Konfederacyi Generalney z Wiązku, znayduiąc się bydź Obowiązanym, za Pierwszym od tąd od Nas ogłoszeniem w Stanie uzbroionego Żołnierza Stawać był gotow, y za wydanemi od swoich Marszałkow Uniwersałami, z nim łączył się zalecamy. Niezostanie albowiem podobno w tak krytycznym Oyczyzny Nieszczęściu, tylko albo Sława wspaniałey Swego Kraju Obrony, albo Męzna krwi y Życia własnego Ofiara. Niech pozna Domowy y Zagraniczny Nieprzyiaciel, że Pustynie kwitnącego Niegdyś Krolestwa mogł posiąść, że wygładzić y wytracić mogł Obywatelow, nie mogł iednak z Polskie

go

Jm

go Obywatela uczynic Niewolnikow, ze Czczących Swiętą Rzymską Religią mogł wpień wyciąc, a nie mogł Nas uczynic Odszczepiencami. Dałł w Obozie pod Konieczną D. 22. Miesiąca Octobra 1770 Roku.

List Cyrkularny od Konfederacyi Generalney Do Senatorow D. 22. 8bris zpod Konieczny pisany.

Do łączenia wzywac, do Patryotycznego zapraszac Dzieła, Naszą iest powinnoscią Spieszyc na pomoc, iść na wsparcie pro Publico pracuiącym, łączyc moc y Sposoby, iest nie tylko czystey gorliwosci Znakiem, ale wraz scisłym Obywatelstwa Senatorskiego Urzędu Obowiązkiem. Szlismy przez Stopien y przygotowalismy Szczegulnie Nam poprzedzenie wydanemi Uniwersałami. Lecz kiedy ani upamiętania, ani konca przesladowania nie ma, kiedy z Jedney Strony, na ostateczną Kraju ruinę, z drugiey na tak Obfite Krwi wylania, Suchym Tyrannia zapatruie się Okiem, kiedy zprzymierzona Turecka Potencya Uzurpatora Tronu

Polskiego

Jmć

Polskiego Swoim Ogłosiwszy Nieprzyiacielem do podobnego Kroku nie tylko Nam przykład dała, ale y nadtchnęła z przyczyn w Oczach Całey Europy postępek Nasz usprawiedliwiaiących, od Smierci Augusta III. trwaiące ogłosiliśmy Bezkrolewie: Powinnością Więc iest od tąd każdego Obywatela, bezczynną złożywszy tandem Oboiętność, łączyć Siły przeciwko Nieprzyiacielowi, a przez Liczne Akcessa Nierozerwaney Rplitey, O Religią Prawa Swoie gorliwey, Sąsiedzkim Potencyom nieprezentować Okazałości nad tę gorliwość; JWWMć Panow zaufani iesteśmy, Jż byśmy wątpić mogli, że zastanawiać się lub spozniać nieraczycie, ale Scriptotenus nieodwło Akcess przyślecie; Stwierdzaią w Nas przez tę ufność Sentymenta powszechnym Oyczyzny pożytkom y uszczęśliwienia poświęcone, w Oczekiwaniu żądanych Indispensabiliter Skutkow Jesteśmy &c:

Kopia Listu od Konfederata do JK. Mć względem odstąpienia Imprezy Attaku Częstochowy D. 1ma Lutego 1770. Roku pisanego.

Opatrzna Naywyższego Ręka, posadziła na Tronie W. K. Mć, wszelkie trudniące zawały łaskawie odprzątnęła

odprzątneła. Cały prawie Narod lubo przeglądał w Pano:
waniu WKMć roznego Gatunku dla Siebie Nieszczęśliwo:
ści, ztym wszystkim do uznania Gwałtowney Elekcyi za
Wolną y Sprawiedliwą Osobę WKMć cisnącą się do Pano:
wania przez Praw Kardynalnych znieważenie, przez zna:
cznych w Kraju Familij poniżenie, przez Władzy Hetmań:
skiey zgruntu wywrocenie, Ten wspaniały a niemściwy
Narod puściwszy wniepamięć bezprawia y urazy do uzna:
nia WKMć za Pana dał się chętnie nakłonić, szczęgul:
ną cieszył się Nadzieią, Jż WKMć zatę na Tron z Za:
dumieniem Całego Swiatu Swey Osoby wyniesienie,
nieśmiertelne Bogu czynić będziesz dzięki, a na znak
wdzięczności ku większey Jego chwale, o ucalenie Wiary
S. w Kraju Panuiącey, ktorą wraz z Mlekiem wyssałeś
w miłey Oyczyznie zpilnością starać się będziesz, a przytym
zadane Oyczyznie Rany, Słodkim leczyć Panowaniem.
Ukrzywdzonych y zasłużonych Sprawiedliwą wspierać
nadgrodą, zaiątrzone Malikontentow Serca łagodnością
zniewalać, o wogolności o Miłości, kredyt y dobro Kra:
ju usiłować. Jż iedyne Oycowskiey Staranności bę:
dzie Dzieło. Ale ach! co się stało z Wiarą S. z Oy:
czyzną! co się z Narodem y Nami dzieie, codziennie
opłakanego Stanu uczy Nas doświadczenie.

Te Nasze

Jmo

Te Nasze Nadzieie gruntowały się nie tylko na Wielkich Talentach ktoremi Bog Sowicie Obdarzył WKMć ale tez na wykonaney Przysiędze w Oczach Narodu. To mnieysza ale pozwol WKMć przypomnieć Sobie iak przy Ołtarzu po zakończoney Elekcyi w Słowach łzy z Oczu Naszych z radości wyciskaiących przyrzekłeś W. K. Mć, wzywaiąc Boga na Swiadectwo iż się usta z Sercem zgadzaią, upewniłeś o Swoich Zbawiennych Myslach dla Wiary y Oyczyzny, wołałeś o zemstę do Samego Boga, iezelibyś Nam czego niedotrzymał. Niewątpię że radością pod Ten Czas przeięte Serce Ustom dyktowało Słowa. Przenikać Skrytość Serca to Samey Boskiey Sprawy Dzieło. Ale prze Bog! po Oswiadczonym na Seymie 1766tego Roku Bogu y Stanom Rplitey z Tronu przyrzeczeniu, że chętniey Korony odstąpisz, niżeli Wiary S. Katolickiey, naymnieyszy zniesiesz uszczerbek. Jakże teraz te Słowa Skleić, przystusować do wynalazku Radomskiey bezbożney Konfederacyi, iak pogodzić z ustawami Seymu Traktatowego, gdzie w Materyi Dyssydentow nikt nieznayduie y Jednego Słowa napisanego, ktoreby niemiało szturmować, rzucać Piorunem na Wiarę w Kraju Panuiącą. Wszystkie dawne Prawa są zburzone y zgwałcone, a dla Większey Obelgi Teyże Wiary S. nawet y na Marmurze wyrytym Dekretom w Sprawie Toruńskiey nieprzepuszczono, onez z pod Nog

nay:

Jmc

Nayswiętszey Maryi wyrzucice rozkazano. Mocnych Wiary y Wolnosci Obroncow Wielkich Senatorow y Posła z Mieysca bespieczenstwa zpod Boku WKMć y Stanow Rplitey na Seym zgromadzonych wcięszką Niewolą wtrą:coną. O! Ostatnia Tronu y Całego Narodu pamięci niegodna ochydo y zniewago. Ale co Nas zywiey ieszcze boli y dotyka, iak wielu upewniaią iz za wiadomoscią y zezwoleniem W. K. Mć Ci Wielcy Mężowie wzgardy zemsty przemozney y y Tyrańskiey ręki stali się Ofiarą. Niedała Nam się pod Ten Czas widzieć na Tronie o zgubę Synow Oyczyzny, otak wielki gwałt y zniewagę Wszystkich Trzech Stanow, nieda:ła się mowic widzieć Oycowska troskliwość, Cnotliwe Du:sze maiąc, nietylko postępek lecz y Mieysce Rady zniewa:zoney wobrzydzeniu y nienawisci, iuz się więcey do Niego zgromadzać niechcieli, abyliz ze wsparci? od WKMć? oto Sa:me tylko po wszystkich Mieyscach dały się słyszeć pogrozki y postrachy brania Osob, Maiątkow zniszczenia, tak dalece iz Nas przymusiły ześmy się stali Swiadkami dalszey tak wszeteczney roboty; Y te to Krolu są wszystkie Racye, przyczy:ny y pobodki, ktore dały Nam Broń w Ręce. Widząc na co się zanosi, doswiadczywszy Jz pod Panowaniem WKMć każdy krok iest Sliski dla Nas, każde Słowo podeyrzenia godne; Na ostatek poznawszy ze Same tylko płonne łudzą Nas Nadzieie, więc idąc w Slady Przodkow Naszych załozyliśmy Obronę Wiary y Wolno:sci w Samey Obywatelskiey Cnocie y Orężu.

Upewniam WKMć za Siebie y Wielu Jnnych Jz Ten Cnotliwy Zwią:zek zrobiliśmy niezadną prywatną Myslą zemsty y Detroniza

cyi.

Jmć

cyi WKMć, bo wspomniawszy Sobie na Słowa zwyż wyrażone, przy Przysiędze o Pomstę do Boga wołaiące, ktoremu gdy nic nie iest taynego, y On naylepiey przenika Skrytości Dzisieyszey Polityki, Więc na Sąd Jego oddaliśmy Sprawę Naszych zuiskow, myśląc przy tym iż na Nieuchronny Dzień y Noc Sumienia zgryzocie dla Winowaycy dosyć iest Kary.

Ażeśmy dotąd o Detronizacyi niemyslili, nie Ogłoszenie Interregni przez Akt Publiczny, niewypowiedzenie posłuszenstwa iawnym iest Dowodem, ale co daley będzie zato nie ręczę. Jeżeli WKMć otwarcie nie poydziesz z Narodem, bo po Radomskich obrotach upewniam, że Go nikt zwieść y ułudzić niepotrafi, ieżeli dłużey Oboiętnym y nielitościwym Okiem patrzać będziesz na zgubę Kraju y wygładzenie Krwi Szlacheckiey.

Wszakże Dziś Rezydencya WKMć niewoli, Więzow, kaydan, na Cnotliwych Obywatelow zgotowanych, Dziś Samą stała się Stolicą. Dwor WKMć, iak Nas dochodzą Często Wieści po większey Części z Ludzi y Urzędnikow iest złożony, ktorzy bez wstydu, bez Czoła, Oyczyzny Stawszy się wyrodkami, nic nie robią tylko chańbiące Narod Sieią wiadomości.

Smierć, zguba, Tyrannia, nad Bracią y wspoł Obywatelami dokonana, to dla Nich radość, to Jedyna Serca Jch pociecha. Ey.? prze Bog coż Ten przewinił Narod, oto oddał w Ręce WKMć co miał Nayszacownieyszego, oddał Berło y Koronę, powiększył Jntraty, a mimo to, o znacznych Wydatkach w Kraju nigdy nie praktykowanych, o Rezydencyi y potrzebach WKMć nieprzepomniał. Siły przez Oddanie Gwardyi Obydwoch Narodow dosyć wzmocnił, na wzmagaiącą się Władzę Krolewską, z Nowych

Magistratur

Magistratur pod Bolicem y Rzlą WKmć ustanowionych przez Oyczy patrzat. Na Ostatek Familią WKmć nad przepis Prawa Tytułem Krzyżym przyozdobił, oney wyniesienia na Literuxie Dostoieństwo granic nie wydzielił. Pozwolże teraz WKmć spytać się co zato ma Naród wzpyku, iaką Oyczyzna odbiera wdzięczność y Nagrodę. Oto od Panowania WKmć Wiara poniżona, w Kościołach Nayswiętß Sakramentu Zaciemnione zelżone, po tyle lat zdeptane Oyczyste Prawa zniszczone, przewrocone, Majestat, Senat, Stan Rycerski ochydzony. Zacni Obywatele z Fortun Honorow baz Życia złupieni, Sam miłß plaz Ludu, Krew niewinna po całym Kraiu rozlana, woła do Nieba o pomoc y zemstę. Wtych wzpyt: kich miłßach y Nayokrutnieyßze Serce wzbrani przerazaiących, Czyz się doczekać możemy nawet Zlitowania Obywatskiego. Zadrz: fatey WKmć w Sile Samych Postronnych, y Radzie Kilku Osob podług Swey myśli dobranych. A Jakie zadufania od Całego Narodu spo: dziwać się możesz. Dochodzą Nas Wiadomości Iż na Woiennej Warszawskiey Radzie Kopcyńskiey Attali Jasney Gory iest decydowa: ny, mamy w Bogu Nadzieie y Obronie Nieba Krolowey, iż od Tey Fortecy przykładem Niegdyś bezbożnych Szwedow, Dziś Ten zuchwa: ły Nieprzyiaciel odeydzie zchańbą y wzstydem. A Jeżli się inaczey Bogu podoba, to przynaymniey nie inaczey tam trafi, tylko po Naszych Karbach y mogiłach. Ale żeby Ten Attali miał nastąpić od Woyska Auxyliarnego WKmć, na Ten czas chyba Sama Wszech: mocność Boga Zemstę, niechęć nienawiść, do Rządow y Pano: wania WKmć wnas Potomkach Naszych wyhorzenie uchoie zdoła y potrafi. Więc będąc Ja ieszcze z Regentru Wiernych WKmć życzę abyś WKmć wszystkich possybłych sposobow do oddalenia y uwolnie: nia tak zuchwałey wyuzdanej Imprezy, ale mocie zyczenie y Jetney prawdy bez ogrodki wytłuszczenie, niech będzie iawnym upewnieniem y dowodem, iż nie z Zadnych Powodow Zemsty, nienawiści ale szczerego przedsięwzięcia bronienia Wiary y Wolności aż do tchu wylania Jestem z Przysięgły Konfederat.

Reflexya nad Radą nalegaiącą o nieodwłoczne Ogłoszenie Bezkrolewia.

Rada nalegaiąca o nieodwłoczne bez Krolewia ogłoszenie ztego wypływa zrodła, zktorego wszystkie Nieszczęśliwości Dziś się toczące, na ułudzony Matactwy wypłynęły y zlały się Narod, iak iest Sławie Interessom Konfederacyi zarzucenie z Siebie y Oyczyzny Jarzma Tyrannij Moskiewskiey przedsięwziętych Szkodliwa, iak dla Oyczyzny niebespieczna, iak Onez Ostatnim zniszczeniem, y zburzeniem do reszty wywrocić Sposobna, znastępuiących przyczyn, umysł nie sprewencyi y namiętnosci o rzeczach Sądzący łatwo poznać może.

Nieszczęśliwym na kilku iuż Bezkrolewiach doswiadczeniem nauczeni Polacy, iuż by to dobrze znać powinni, że zaszczyt y Prerogatywa Wolnego Sobie Krolow dawania iest chimerą, Elekcya Krolow Ceremonią, a wsamey rzeczy Dzieło Sąsiadow przemożnych, ktorzy tak Sobie przywłaszczyli moc y Prawa dawania Krolow Polszcze, że Polacy żadnym Sposobem Jnnego Krola mieć niemogą, tylko ktorego Jm przyiąć każe zgoda wielu, albo przemożność, y siła Jednego z Potentatow, poprzedzaiące przykłady są prawidłem następuiących, y było by nic nieznaiącą się na biegu Interessow Europy politycznych nierostropnością utrzymywać, że kiedyskolwiek Polacy zszczerego Swego upodobania y wybrania, nie zInteressowania Sąsiadow, mieć będą Krola. Jako zaś danie Nowego Krola Polszcze, istotnie

od

Imo

od Obcych zawisło Potencyi, tak przez rowną Konsekwencyą, y zrownych Polityki Interessow, y ułozenia przyczyn, zachowanie lub rugowanie iuz postanowionego zawisło.

Jako tedy doswiadczenie uczy, ze nie iest wmocy Polakow bez uczesnictwa Jnnych Potencyi Wakuiący Tron osadzic, tak zdrowy rozom dyktuie, ze rownie nie iest wmocy Jch, bez Tychze Potencyi Tron wakuiącym deklarowac.

Byłazby to roztropność,? takowy Krok uczynic, bez doskonałego Gabinetow porozumienia,? czysz było z Jch Interessami, z Jch ułozeniem, z Jch upodobaniem, z Jch sprzyiania Takowey robocie Sposobnoscią zgadzało się.? Niech bowiem Polacy Sobie na Wieki zgłowy wybiią, ze zadna Potencya /: iedynie dla dogodzenia Jch, gdyby naysprawiedliwszemu zadaniu, gdyby naygorętszey namiętnosci:/ Naymnieyszego nieuczyni Kroku sprzyiania Jch zamysłom, Ogłoszenie bez Krolewia, iezeli wtym Swego y Swey Potencyi nieupatruie Interessu, poki tedy Konfederacya niebędzie gruntownie przekonana o Interessach Cudzoziemskich Dworow, ze się na Nowego na Tron Polski Kandydata zgodziły, ze ułozyły skuteczne Sposoby, przyprowadzenia Tey Czasow Epoki do skutku Tego ułozenia, zadnym Sposobem ogłaszac Interregnum niemoze, y niepowinna inaczey, podałaby się wiawne niebespieczenstwo wstydu, chańby, niesławy wieczney, y wzgardy przed całym Swiatem w Potomnosci.

Wielkie Dzieła nigdy się płocho, y bez gruntownego Funda

mentu

mentu niezaczynaią. Nic łatwieyszego, iako Ogłosić bezkrole
wie, bo to tylko od Cwiartki Papieru y Wiązki Słow zawisło,
lecz utrzymać, y do konca doprowadzić Skutecznie rzecz, to Sęk,
to istota czynności. Masz Konfederacya upewnienie, nie
przez prywatne y Narodowe Osoby, dla Swego prywatnego
Interessu, wiadomością Intencyi Gabinetow, na zawrocenie
Głow, y uwierzenie prędko wiernych wspoł Braci chlubią:
ce się, lecz Autentyczne przez Ministrow Deklaracye wro:
czyste, y zadney wątpliwości niepodligaiące, w dwoiakim
na Omamienie tłumaczeniu, że Jey Zamysłom dana bę:
dzie w tey mierze pomoc! prze Bog Swieże doswiadczenie
Szalbierskich Moskwy, przez Osoby Narodowe więcey da:
leko y owszem wcale przeciwne ułożeniem Moskwy per:
spektywy Polakom wystawuiące obietnic, powinnoby nau:
czyć ostrożności od podchlebnych Projektow, ktore Interessowa
na Intryga, może na pamięć y bez Fundamentu ieszcze
wystawia y popiera.
Z Liczby tych iest Ogłoszenie bez Krolewia, ktore iako iest
niezmierney Wagi Dziełem, tak dla dogodzenia tylko ga:
rącey niektorych Osob żądzy. Zaczynane rostropnie bydź
niemoże; gdy tym Czasem Potencye do poparcia Tego Dzieła
naysposobnieyszego albo naybardziey Interessowane mil:
czą do tąd, a przynaymniey ieszcze okrywaią się.
To pewna że Turcy krwawą Woynę toczą z Moskwą,
z powodow zemszczenia się srogości y Tyrannij Moskie

wskiey

Jmć

wskiey nad Polską wyrządzoney. Czytaliśmy Deklara
cye Turecką przyczyny Woyny ogłaszaiące, Oświadcza:
iące pomoc Przyiacielską do wybicia się z Jarzma Mo:
skiewskiego, lecz nieczytamy wyraźnie, aby Polakom
aż do Obierania Nowego Krola pomoc Oświadczali;
ale daymy to, że Turcy y chętnie, y łatwo zezwalaią,
w tey mierze, żądzy Polakow, lecz to dogodzenie zawisłą
ieszcze albo od zupełnego porażenia Woyno Moskwy,
albo przynaymniey znacznego Oney osłabienia, żeby
między Jnnemi Kondycyami Pokoju y Ten uznania
Nowego Krola przyiąć musiała albo danego, przez
Siebie dla Sławy y honoru Swego przy Traktatach
utrzymać niemogła, y lubo wiemy dostatecznie /: nie
tak iak fałszywe Gazieciarzow głoszą powieści :/ że Turcy
Moskwę biią, y po częściach Onych urywaią, y do:
skonale uwiadomiona Konfederacya od Rezydenta
Swego z Tambułu tak Listami Decembrowemi iako y
de 3tia Januarij iednostaynym potwierdzeniem,
że Determinuie Porta Lądem y Morzem przeciwko
Moskwie, od ktorey powodzenia y Jnne Potencye wzglę:
dem Politycznych oglądaią się na Woyny Turkow
z Moskwą skutki, a iakże Konfederacya od Dyskre:
cyi Cudzoziemskiey zupełnie nie dependuiąca ma
się z tak Wielkim Projektem skwapliwą y nieroz:

ważną

ważną na dalsze Konceliwencye przezornością wyrywać
Cheroiczna Konfederacyą na Obronę Wiary y Wolności
Rezolucya, Mądre y przezorne utrzymowanie się okry:
waią Sławą y Honorem przed Cnotliwemi Narodami
wyrwanie się z płochym y zwczesnym Interregni Ogło:
szeniem, okryłoby ią wstydem hańbą podłością y wzgar
dą przed wszystkiemi rozumnemi, niedosyć natym
podałaby ieszcze resztę niezmyslonej Oyczyzny na
ostatnie wzburzenia niebespieczeństwa. Tryumfuie
przez Zimę Moskwa, rozpościera się po Kraiu, ści-
ga, prześladuie, morduie, więzi, zabiia, nalega w War-
szawie, o podniesienie nowey Konfederacyi przeciwko
buntownikom Konfederatom, przeciwko Turkom
iako aggressorom. Gdy te wszystkie intrygi
czyni Moskwa niech tylko Konfederacya Pol-
ska Prawowierna ogłosi Bez Krolewie nowo
Moskwa mieć będzie pobudkę popierania żąda-
ney od Siebie tak usilnie y ustawicznie Konfe-
deracyi, Ktoż wie? ieżeliby nie było Krolowi pobudką
chwycić się proiektu Moskiewskiego robić przy as-
systencyi Moskwy związki iednych przychyl-
nością Ku sobie drugich przymusem broni
Moskiewskiey gromadzić uzbraiać y przeciwko
wspoł Braci iawnie nieposłuszeństwo Tronowi
wypowiadaiących wprowadzić, prześladować na
osobach maiątkach, co za stan opłakany; co
za ucisk, nędza y rozpacz ostatnia, Każdy to
przenika kto czuie y poznawa, co iest domowa
y Obywatelska Woyna y morderstwa, Ktoż wie?
czy Moskwa gorąco nie pragnie tego, aby Konfede-
racya

cya Barska ten krok uczyniła, żeby podzielić na dwie części Naród y których sama niemoże wzaiemnego obywatela przeciw obywatelowi zaiadłością wytępić. Kto u mie rzeczy y sposoby czynienia kombinować słusznie się obawiać powinien, aby ten proiekt tak wczesnego ogłoszenia Interregni niebył naysubtelnieyszą na Oyczyznę zdradą y niepochodził z duchow Moskiewskiey polityce zaprzedanych, który nie mogłby nigdy skuteczniey Im służyć poprzysiężonym na zgubę Polski zamachom, iako wprowadzić naród w postępek, któregoby sam żadną miarą nieutrzymał, że odstąpiony od Potencyi, które łatwo opuszczaią skryte swoie ułożenia y obietnice, nawet gdy czas y okoliczności onych sprzyiaią, zapewneby wstydem hańbą zgubieniem ostatnim swey płochości przypłacił. Niech Konfederacya o tym myśli, niech pracuie iak pożądaną wolność y prawowierną Religią przywrócić, ocalić y ubespieczyć na przyszłość niech u przyiaznych Potencyi wyrabia pomoc do dania stateczney Oyczyznie konsystencyi rządu systematycznego przyprowadzenia Rpptey do pomnożenia sił, do Konsyderacyi u Sąsiadow do sposobow skutecznego rządow, do przyuczenia obywatelow, do cnoty do pracowitości do użyteczney czynności? to będzie dziełem nieśmiertelności, które naydalsza potomność wydawać będzie, to fundament prawdziwey szczęśliwości tego uchybić? to zaniedbać? godna rzewliwych łez, tak strasznych uciskow, tak wielu azardow, tyle krwi wylania korzyść przy dobrym y kwitnącym rządzie pod każdym Królem

Polskim

Polska będzie szczęśliwa, przy dawnym nie-
rządzie Anarchyi, bezprawiach, y nierostropności sła-
bości y podległości owszem chocbyśmy
Aniołow Krolow mieli zawsze podtym wzgardzo
nym y nieszczęśliwym będziemy Narodem, ieżeli
od Konca rzeczy układać będziemy y na fundamen
cie prawdziwey szczęśliwości, na jakim wszystkie
Kwitnące Narody stoią y utrzymuią się. Bog
Ktory iest dawco Koron z łatwością nakierowania
do chęci naszych okoliczności, da Nam Innego
Krola gdy ten zły, nieużyteczny, szkodliwy, y nie
prawnie powołany. Ieżeli zaś zapomniawszy
my Bogu, oyczyznie, sobie samym, y następ
uiącey po Nas Potomności, wczynnościach Na-
szey winy, łudzącą umysł y rozsądek namię
tnością, rządzić się będziemy. Bog Ktory Krolow
sadza y strąca na ukaranie naszych nierostro-
pności, że Nas naywiększe przeciwności do prawdzi-
wego dobrego y cnotliwego obywatelstwa Konca
y celu nieprowadzą, nie tylko złych rządow od Nas
nieoddali, ale ieszcze gorszych dopuści.
Zgoła? zdrowa polityka, perspektywa okropney Kon-
sekwencyi, porządna wielkich dzieł czynności, na
Koniec sprawiedliwa mężow na utrzymanie razem
wiary y wolności oyczystych sprzymierzonych
uwaga, rządząca światłem y losami Krolestwa
opatrzność, nad to wstrzymanie się od pretendowa-
nia od niektorych Interregni ogłoszenia.
Ieżeli z strony Konfederacyi stylu przyczyn ogłosze-
nie bezkrolewia byłoby niewczesne, niemniey z strony
Potencyi Ktore pragnąc onegoż mogą, iedno z tych
dwoch.

dwoch bydzby koniecznie musiało.
Przyszły po ogłoszeniu Kandydat do Korony, aboby zasiągnął pomocy Rossyiskiey, ktora dotąd naybardziey w Elekcye Krolow wpływała, alboby niezasiągnoł, gowszem przeciwko zdaniu y chęci Moskwy swe popierał zamysły. Jezeli z pomocą Moskwy, mozez się to komu w głowie pomiescic, aby kto będąc pewnym pomocy Moskwy do Tronu Polskiego miał się starac o ogłoszenie w konfederacyi. Interregni ktorą Moskwa nie tylko za zbior Narodu Niema, ale gowszem statecznie jako buntowniki traktuie.
Jezeli Moskwy Interessem będzie odnowic Tron Polski, y dac komu do niego pomoc, zapewne nie od konfederacyi z Barskich związkow wypływaiącey to uczyni. Znak zas nie mylny ze tego kroku do ogłoszenia Bez Krolewia niema intencyi uczynic, kiedy znaiąc niezwyciężone w Polakach Tey opoki pragnienie, przecięsc wołała ostatnich gwałtow zadufana w swey pomocy uzyc do dokazania swego w Polszcze, y na woynę się exponowac toczącą, nizeli pozwoleniem na bez Krolewie dogodzi rządzy Narodu y swe w Polszcze panowanie bez oręza gwałtow y woyny iak chciała utwierdzic.
Jezeli bez zasiągnienia Pomocy Moskwy, ktozby się podał Kandydatem y ktozby go z mocarzow popierał y utrzymywał? Toby się zadną miarą stac niemogło bez mocnego y rzetelnego Moskwy upokorzenia y pokonania zaczętą woyną. Czyz mozna aby się Dwory Cudzoziemskie /: ktore dotąd niemieszaią się do woyny Pułnocney :/ miały się na tak walną odmiany w Polszcze

szcze Tronu Jmprezę odważyć, niebędąc ieszcze pewna Losow zaczętey Woyny, kto z nim zwyciężonym, a kto zwycięzcą odeydzie; Jeżeli zwycięży Moskwa, czyż dopuści rozporządzać Koroną Polską bez swego zezwolenia y uczesnictwa, ieżeli prętko zawrze Pokoy zostanie ieszcze mocną y chwałą zwycięstw natężona, rownie przywłaszczoną sobie za Prawo władania Tronem Polskim Influencyą gorliwiey iak dotąd utrzymować będzie.

Choćby tedy były ułożenia Gabinetow dać Krola Polszcze mimo woli y Intencyi Moskwy tedy przez roztropność zapewne tey roboty niezaczną pokąd widzieć nie będą skutkow Woyny, na ktorą Stronę zwycięzkie się skłonią Losy, tudzież poki niedoświadczą iakie będą dalszey Woyny rezolucye, można ręczyć za przezorność y roztropność Gabinetow że sobie tak postąpią. Zaczym można Wiedzieć że żadną miarą w tym czasie Ogłoszenia Interregni w Konfederacyi popierać tak gwałtownie niemogą.

List Konfederata do Krola Jmći względem odstąpienia Jmprezy attaku Częstochowy D. 19o Listopada 1770. Roku.

Opatrzna Naywyższego Ręka posadziła na Tronie W.Kmć wszelkie trudniące zawady Łaskawie odprzątnęła; Cały prawie Narod lubo przeglądał w Panowaniu W.Kmć rożnego gatunku dla siebie nieszczęśliwości, z tym wszystkim do uzna

nia

nia gwałtowney Elekcyi, za Wolną y Sprawiedliwą Osobę W:KMć ciągnącą się do Panowania, przez Praw Kardynal:nych zniewazenie, przez znaczny w Kraju Familij poniżenie, przez Władzy Hetmańskiey zgruntu wywrocenie, Ten wspaniały a nie mściwy Narod puściwszy w niepamięć bez Prawia y urazy do uznania WKMć za Pana, dał się chętnie nakłonić, szczegulną ciesząc się nadzieią Iż WKMć za te na Tron z Zadumieniem Całego Swiata, Swey Osoby wyniesienie, nieśmiertelne Bogu czynić będziesz dzięki, a na znak wdzięczności, ku Większey Jego chwale, o ucalenie Wiary S. w Kraju Panuiącey /: ktorą wraz z Mlekiem wyssałeś w Miłey Oyczyznie:/ spilnością starać się będziesz, a przytym zadane Oyczyznie Rany, słodkim liczyć Panowaniem, ukrzywdzonych y zasłużonych sprawiedliwą wspierać nadgrodą, zaiątrzone Malikontentow Serca, łagodnością zniewalać, a w Ogulności o Miłość, kredyt y dobro Kraju usiłować, iż iedynie Oycowskiey Staranności będzie Dzieło; Ale ach! co się stało z Wiarą S. co z Oyczyzną? co się z Nami dzieie, codziennie opłakanego Stanu uczy Nas doswiadczenie.

Te Nasze Nadzieie, gruntowały się nie tylko w Wielkich Talentach Ktoremi Bog Sowicie Obdarzył WKMć, ale też na wykonaney Przysiędze w Oczach Narodu, o co mniey:sza, ale pozwol WKMć przypomnieć Sobie, iak przy Ołtarzu po zakończoney Elekcyi w słowach łzy z Oczow Na

szych

Naszych zradosci wynikaiących, przyrzekłes WKMć wzywa:
iąc Boga na Swiadectwo, iż się Usta z Sercem zgadzaią,
upewniłes o Swoich zbawiennych Myslach dla Wiary y Oy:
czyzny, wołałes o Zemstę do Samego Boga, ieżelibys Nam
czego niedotrzymał, niewątpie że radością pod Ten Czas
przeięte Serce, ustom dyktowało Słowa. Przenikac Skry:
tosci Serca, to Samey Boskiey Sprawy iest dzieło, ale
prze Bog! po Oswiadczonym na Seymie Bogu, y Sta:
nom Rplitey z Tronu przyrzeczeniu, że chętniey Korony
odstąpisz, niżeli Wiary S. Katolickiey Naymnieyszy znie:
siesz uszczerbek, iak że teraz te Słowa kleic, przystusowac
do wynalazku Radomskiey bezbożney Konfederacyi, iak
pogodziec zustawami Seymu Traktatowego, gdzie w Ma:
teryi Dyssydentow nikt nieznaydzie y Jednego Słowa na:
pisanego, ktoreby niemiało Szturmowac, rzucac piorunem
na Wiarę w Kraju Panuiącą. Wszystkie dawne Pra:
wa są zburzone y zgwałcone, a dla Większey Obelgi
Teyże Wiary S. nawet y na Marmurze wyrytym De:
kretom w Sprawie Torunskiey nieprzepuszczono, One
zpod Nog Nayswiętszey Panny wyrzucac rozkazano,
mocnych Wiary y Wolnosci Obroncow Wielkich Sena:
torow y Posła z mieysca bespieczeństwa, zpod Boku
WKMć y Stanow Rplitey na Seym zgromadzonych
wciężką Niewolą wtrąconą. O! ostatnia Tronu y całego

Narodu

Jmć

Narodu, pamięci niegodna Ochydą y zniewagą, ale co Nas ieszcze żywiey boli y dotyka, iak Wielu upewniaią iż za wiadomością y zezwoleniem WKMć, ci Wielcy Mężowie, wzgardy, zemsty przemożney y Tyrańskiey Ręki, stali się Ofiarą. Niedała Nam się pod Ten Czas widzieć na Tronie, o zgubę Synow Oyczyzny, o tak Wielki gwałt, o zniewagę wszystkich Trzech Stanow, Niedała Nam się mowić widzieć Oycowska troskliwość. Cnotliwe Dusze, maiąc nietylko postempek, lecz y Mieysce Rady znieważoney w Obrzydzeniu y nienawiści, Juz się więcey do Niego zgromadzać niechcieli, y byliż ze wsparci od W.KMć, oto Same tylko po wszystkich Mieyscach dały się słyszeć pogrozki, y postrachy, brania Osob, Maiątkow zniszczenia, tak dalece Jż Nas przymusiły, żeśmy się stali Swiadkami dalszey tak wszeteczney roboty.

Y te Kroki są wszystkie racye, przyczyny, pobudki, ktore dały Nam broń w Ręce, widząc na co się zanosi, doswiadczywszy: Jż pod Panowaniem WKMć każdy krok iest Sliski dla Nas, każde Słowo podeyrzenia godne, naostatek poznawszy że Same tylko płonne łudzą Nas nadzieie, więc idąc w Slady prodkow Naszych założyliśmy Obronę Wiary y Wolności w Samey Obywatelskiey Cnocie Oręzu y pomocy Naywyższego.

Upewniam WKMć za Siebie y Wielu Jnnych, Jż Ten Cnotliwy Związek zrobiliśmy, nie żadną prywatą, myślą

zemsty.

zemsty y Detronizacyi WKMć, bo wspomnawszy Sobie na Słowa zwyż wyrażone, przy Przysiędze o Zemstę do Boga wołaiące, ktoremu gdy nic nie iest taynego, y On naylepiey przenika Skrytosci Dzisieyszey Polityki. Więc na Sąd oddalismy Jego, Sprawę Naszych uciskow, Myslac przy: tym, iż na nieuchronny Dzien y Noc Sumnienia zgryzo: cie, dla Winowaycy dosyc iest Kary.

Azesmy dotąd o Detronizacyi niemyslili, nie Ogłoszenie Interregni przez Akt Publiczny, nie wypowiedzenie po: słuszenstwa, iawnym iest Dowodem, ale co daley będzie, za to nie ręczę, Jezeli WKMć otwarcie niepoydziesz z Na: rodem, bo po Radomskich Obrotach upewniam, że Nikt Go: więcey zwieść y ułudzić niepotrafi. Jezeli dłużey oboiętnym y nielitosciwym Okiem patrzac będziesz na zgubę kraju, y wygładzenie Krwi Szlacheckiey, wszakże Dziś Rezydencya WKMć Niewoli, Więzow, Kaydan, na Cnotliwych Obywa: telow zgotowanych, Dziś stała się Stolicą. Dwor WKMć iak Nas często dochodzą wiadomosci, po większey Części zta: kich Ludzi y Urzędnikow iest złożony, ktorzy bez wstydu, bez Czoła, Oyczyzny Stawszy się wyratkami, nic nie robią, tylko hańbiące Narod sieią wiadomosci, Smierć zguba Tyrannia nad Bracią y wspoł Obywatelami doko: nana, to dla Nich radość, to Jedyna Serca Ich pociecha. Ey Prze Bog! Coż ten przewinił Narod? o to oddał w Rę: ce WKMć co miał Nayszacownieyszego, oddał Berłą

y Koronę

Jmc

y Koronę, powiększył Intraty, a mimo te o znacznych wy:
datkach, w Kraju Nigdy niepraktykowanych, o Rezyden:
cyi y potrzebach WKMć nieprzepomniał, Siły przez
Oddanie Gwardyi Obydwoch Narodow dosyć zmocnił,
na wzmagaiąco się Gwardyą Krolewską z Nowych
Magistratur pod Bokiem y Ręką WKMć ustano:
wionych przez Szpary patrzał, na Ostatek Familią
WKMć nad przepis Prawa Tytułem Xiążęcym
przyozdobił, Oney wyniesienia na Pierwsze Dostoien:
stwa Granic niewydzielił. Pozwol że teraz WKMć
spytać się co za to ma Narod w Zysku? Jaką Oyczy:
zna odbiera wdzięczność y nadgrodę? Oto od Pano:
wania WKMć Wiara S. poniżona, w Kościołach
Nayświętt: Sakramentu Taiemnice zelżone, potyle:
kroć zdeptane, Oyczyste Prawa zniszczone, przewrocone,
Magestat, Senat, Stan Rycerski Ochydzony, zacni
Obywatele z Fortun, Honorow, ba y z Zycia złupieni,
Sam uciski płacz Ludu, Krew Niewinna po Całym
Kraju rozlana, Woła do Nieba o pomoc y zemstę,
w tych wszystkich Uciskach, y Nayokrutnieysze Serce
w skruś przerażaiących, czysz się doczekać możemy
nawet z Litowania Oycowskiego? Zadufałeś WKMć
w Sile Samych Postronnych, y radzie kilku Osob,
podług Swey Myśli dobranych, a iakże zadufania

od Całego

od Całego Narodu Spodziwać się możesz.
Dochodzą Nas wiadomości Iż na Woienney Warszawskiey Radzie Attak Jasney Gory iest decydowany, Mamy w Bogu Nadzieię y Obronie Nieba Krolowey, Iż od Tey Fortecy, przykładem Niegis bezbożnych Szwedow Dziś Ten zuchwały Nieprzyiaciel odeydzie z hanbą y wstydem, a Jeżeli się inaczey Bogu podoba, to przynaymniey nieinaczey tam trafi, tylko po Naszych Karkach y Mogiłach. Ale żeby Ten Attak miał nastąpić od Woyska Auxyliarnego WKMć na Ten Czas chyba Sama Wszechmocność Boska Zemstę, Niechęć, nienawiść do rządow y Panowania WKMć w Nas y w Potomkach Naszych wykorzenić y ukoić zdoła y potrafi.
Więc Ja będąc ieszcze z Regestru Wiernych WKMć, życzę abyś WKMć wszystkich poruszył Sposobow do oddalenia y wstrzymania tak wyuzdaney y zuchwałey Imprezy, ale moie życzenie y Istney Prawdy bez ogrodki wyłuszczenie, Niech będzie iawnym upewnieniem y dowodem Iż nie z żadnych powodow Zemsty Nienawiści ku WKMć, ale szczerego przedsięwzięcia bronienia Wiary y Wolności aż do krwi wylania Jestem zprzysiężony. Konfederat.

Przetłumaczenie Listu znayduiącego się w Drugim Tomie Książki Francuskiey pod Tytułem Dyaryusz Historyczny przypisany N. Krolewiczowi.

Jmc

czowi Jmć Polskiemu Klemensowi Elektoro:
wi Trewirskiemu, Drukowany w Frank
forcie nad Menem 1771.

Na Pismo wostatnim WMć Pana znayduiące się
Sexternie a maiące za Tytuł tłumaczenie Listu
pisanego do Krola Polskiego przez Jednego z Kon:
federatow pod Datą 1go Listopada 1770 Roku Chcąc
Go nakłonić do odstąpienia oblężenia Częstochowy
mam honor teraz odpisać WMć Panu.

Nie mogę wiedzieć iak WMć Pan sądzisz o tym Piśmie,
pozwalaiąc mu Mieysca w swoim zbiorze, do ktorego
niechcesz przyimować co z Rąk y Zamysłu złośliwey
pochodzi zaiadłości, zdaie się iż tego byłeś Rozumienia
że godne Publiczney Uwagi zawiera prawdy, zwiedzio:
ny układnym Stylem, mniemałeś podobno, że co Mi:
łość Wiary y Oyczyzny dyktowała, to zarliwego
Obywatela wyraziła Gorliwość, z tym wszystkim,
Ten Obywatel nie iest nic Jnnego tylko Obłudnik
Sam dobrze prawdy wiadomy y zupełnie o Nie:
winności Krola Polskiego przekonany w rzeczach
o ktore miota potwarz na Niego, iednak zapalczy:
wy prawemu Panu Swemu szkaluiącego używa
Pióra. Gdybym Go mokł bez dyskrecyi obiawić WPanu
pod tą przyczyną, Tey tak złośliwie ułożoney Satyry,

Obaczyłbyś

Jmć

obaczyłbyś że Wiara y Wolność pożyczaią tylko nazwiska Osobistym urazom y nieukoioney zemście, że zasłużona y odniesiona za popełnione niegodziwości kara, iest zrodłem, z ktorego wypływa nieukontentowanie.

Tytuł Tego Paszkwilu Oświadcza, iż nie Jnnym iest napisany Końcem, tylko ażeby od Oblężenia Częstochowey odwieść Krola Polskiego, Więc Ten Paszkwil, niby wyznacza że Krol rozkazował do Oblężenia y że Wolność Poddanych swoich zniszczyć usiłuię. Omamiły Część Narodu tak niegodziwe kalumnie, mogą zwieść y Cudzoziemcow, ktorym Mniey są wiadome Kraju Naszego Jnteressa; Należałoby tę niegodziwości w Jchże fałszywey własney zostawić zdrożności, gdyby to Pismo niedostało się, tylko co w ręce Tych, ktorzy są zupełnie wiadomi rzeczy, ale w Publicznych drukowane Papirach, y całą przebiegaiąc Europę dochodzi Krajow y nayodległeyszych, a tak mnoży Nieprzyiaciół Temu Krolowi, ktorego szczegulna Wina bydź nieszczęśliwym. Tknęły tak okrutną Niesprawiedliwością, znieść mi tego niepozwala własne Sumnienie ażebym niemiał przezstrzed przeciwnych Ludzi, ktorych takowe zwodzić mogło uprzedzenie.

Nimasz Nikogo w Warszawie, ktoryby niewiedział

Starania

Starania Krolewskiego, o oddalenie ułożonego Chęsto:
chowy Oblężenia, za Jego Rozkazem podało Ministeri:
um, Posłowi Rossyiskiemu Reprezentacyą y żądanie
ażeby to Mieysce Powszechnym wsławione Nabożeń:
stwem ochronione było. Swiadkami tego są rezydu:
iący w Warszawie Ministrowie Cudzoziemscy.
Autor Pisma Sam wiedział dobrze o tym; Pismo zaś
Jego rozrzucone we Dwa Miesiące po oddaniu wzwyż
wzmiankowaney Ministeryalney Rekwizycyi,
a wsześć Niedziel po wykonanym bez skutecznie
attaku, zdaie się dopiero żądać Jego odwrocenia dla
tego kładzie Antidatę Swego Listu, y chwyciwszy
się prozno zmyślonego Częstochowy Ratunku, roz:
wiia pod Tym pretextem uknowaną dawniey Samey
Złości Osnowę. Odważa się Autor pytać Krola,
Jakim Sposobem zdoła pogodzić Przysięgę Swoią,
z tym wszystkim co się w Radomiu stało; a ztąd
zaraźliwey Czerpnowszy Trucizny w Jadowitych Całego
Pisma rozlewa się Słowach. Wiedzieć Wmć Pan bę:
dziesz że w Radomiu favore Dyssydentow, uformowana
była Konfederacya y że tam Naypierwey Tego Dzieła
odliniowane Rysunki, przeciw ktoremu wzruszony
Dzisiay powstaię Narod, udaiąc zaś Autor że za ro:
skazem Krolewskim ta Konfederacya zrobiona,

rzuca

rzuca tym Samym na Krola całą wykonanego Dzieła nienawiść, y czyni Go Sprawcą idących za tym nieszczęśliwości.

Ten Fałsz tego iest Samego Gatunku, ktorego wyżey odkryły przezemnie, y że Krol wcale się niewdawał do Roboty Radomskiey, iako y Oblężenia Częstochowy; następuiące oczywistą Okazyą dowody. Naypierwsze Tey Konfederacyi Głowy /: Obaczysz Wmć Pan tego przyczyny poniżey:/ byli wszyscy Naywięksi Krola Nieprzyiaciele, ktorzy uproiektowawszy Detronizacyą Offiarowali tą ceną Swoie Moskwie usługi, do ustanowienia w Polszcze, iako Nayzupełnieyszego między Katolikami y Dyssydentami porownania, ułożyli między Sobą podług własnych Interessow odmiane Rządow, a szukaiąc u Posła Rossyiskiego approbacyi, prosili aby to Imperatorowa Gwarantować raczyła. Poiechali w Charakterze Ambasadorow, wysłane z Tego Zgromadzenia Cztery do Moskwy Osoby Instrukcye Ich Złożone w Protokułach Actorum Konfederacyi y oddane w Roku 1768 ad Archivum Regni, zawirały Skargi na Krola, prozby o Gwarancyą, y obietnice zupełnego do dawnych Praw Dyssydentow przywrocenia; Wysłuchała Imperatorowa Skargi, na Krola bez odpowiedzi, odrzuciła Proiekt Detronizacyi, ale przyrzekła obietnice Gwarancyi, y przyięła Offiarowane dla Dyssydentow Usługi; Zawiedzeni

w nayżywszym

wnayzywszym Swoim żądaniu Radomskiey Kon:
federacyi Wodzowie, ale wdawszy się iuz głęboką
z Moskwą przymuszeni byli do wykonania na Sie:
bie Dzieła; Chociaz Spodziwaney Nadgrody chybiła
Jch Nadzieja, widząc oraz ze Swą robotą Stali się
Celem Zemsty Publiczney, wszystkie Swoie na to obru:
cili usilnosci, azeby roziątrzonemu wyperswadowac
Narodowi, Jz Traktatu Niegodziwego Stanowiącego
rownosć Dyssydentow z Katolikami y Gwarancyą,
Oni tylko Instrumentami Polityki, a Krol pra:
wdziwym Autorem. Azeby zas tak grubo zmyslo:
ney Kalumnij, poważnego dodac pozoru, podzega:
li Konfederacyą Barską umyslnie ustanowioną
na zniesienie, Jch własney w Radomiu Roboty.
Atoli tak zboczne od Drugiey prawdy, y przeciwne
czynnosciom postępowanie, usprawiedliwiło Jch
iednak poniekąd, przed Mniey Oswieconą Narodu
Częscią, ktory to niepodobną wydawało się rzeczą,
azeby powstaiący na zmazanie Traktatu, mieli
bydz Ciz Sami, ktorzy Jo przedtym zostatnią po:
pirali Zwawoscią. Krol ze własnemi Siłami
zatapiaiącey niemogł bydz zdolnym oprzedz się
powodzi, został w Oczach zwiedzionego Ludu,
Sam tylko winien Publiczney Nagany. Wierzył
zebys Wmć Pan, ze Jeden z tych, ktorzy byli w Cha:
raktorze

Jmć

w Charakterze Posłow 1767. Roku, od Konfedera:
cyi Radomskiey do Moskwy z przyrzekaniem usług
za Dyssydentami, y z prozbą do Imperatorowey Jmć
o Gwarancyą. Jest to ten Sam ktory teraz w Pa:
ryzu od Konfederacyi Barskiey mieszkaiąc, zebrze
przeciw Moskwie posiłkow, na zniesienie Radom:
skiego Dzieła, w ktorym On ze Sam przedtym Je:
dnę z Pierwszych reprezentował Osobę. Marsza:
łek Radomski iest teraz nayznacznieyszym Szefem
Zgromadzenia w Przeszowie biorącego na Siebie
postać Konfederacyi Barskiey. Tak sztuczne y nie:
rządne postępowanie, odkrywa zostawioną pozorem
Wiary Praw y Wolności prawdziwą zmyśloney Gorli:
wości Tych Jchmćw przyczynę, widziałeś Jch WMć Pan
co czynili w Moskwie, y Radomiu, wiedney tylko
nadziei detronizować Krola. Widzisz Jch WMć Pan
w Przeszowie dzisiay, pod Imieniem Wiary y Wolności
ogłaszaiących bezKrolewie y nakazuiących Krolobóystwo.
Raz Oskarżaią w Moskwie Krola, że On Sam iest przeszko:
dą Interessow Dyssydentow, Drugi raz roziątrzaiąc Narod
przeciwko Krolowi, udaiąc że On Sam iest Autorem osta:
tniego dla Nich Traktatu, y tak nigdy stateczni, zawsze
w swoich chwieiący się Krokach, niemaiąc żadnego Inne:
stale zamierzonego Celu, iak Samego tylko zgubę Pra:
wego Pana Swego: Tym Koncem zwabieni Turcy,
przez Nich do Polski, dla nasycenia zawiszoney zem

sty.

zemsty, Ukraina y Podole zniszczone, Miasta Mia:
steczka y Wsie zburzone, Mieszkańcy albo wyrznięci,
albo zabrani, w Bisurmańskiey ięczą Niewoli, Powie:
trze ktore więcey iak 200000. Dusz wydarło Polszcze,
iest Skutkiem Woyny, dla wykonania Ich złośliwych
zamysłow zapaloney. Zginęło oprocz tego w Polszcze
więcey iak 60000 rozney płci y Wiele Osob, ktore
się stały niewinną nierządow Publicznych Offiarą, y
te to są widoczne dzieła zaiadłey nienawiści, ktora
się zasłoną Wiary y Wolności przykrywa. Lecz co był
za początek Zakowego przeciw Krolowi zaiątrzenia?
y iakim Sposobem ci Jchmć usiłowali wprowadzić
Część Narodu do wspolney nienawiści. Starać się
będę dostateczniejszym WMć Panu wyłuszczyć
objaśnieniem; Pomiędzy Dowodami Konfederacyi
Barskiey naywięcey znayduie się takich, ktorzy
pod Panowaniem Nieboszczyka Krola zyskawszy
Kredyt u Dworu, bez miernie Go używali dla korzyści
Swoich, ktorych Smierć Augusta III. ogołociwszy
Onych, że gdy wsprawiedliwey z Drugiemi Obywa:
telami postawiła rownosci, żądali z Tego Domu
Sukcessora, ktoryby powiększaiąc Łaski, uwieczyścił
przywiązanych Sobie potęgą. Wiesz WMć Pan że
Okoliczności ułożonym niedogadzaiąc Projektom,
Piast Krolem Obrany, za powszechnym Narodu
zdaniem, za ktorym poyść musieli z Posłuszeństwem

uniżyć

y unizyc się czyniąc Cnotę zpotrzeby. Ale wten Sam Czas, Jeden z Nich zaraz głosił, iż poki zycia, nieprzestanie mieszac Tego Panowania, ktore chociaz nie tak iak Sekretnie zyczył ustanowione, Onze Sam iednak Elekcyi przytomny, własnym na Krola wywołał Głosem, otoz ta iest Naypierwsza zaiadłosci do: wodow Konfederacyi przeciw Krolowi przyczyna. Druga przepisana pod Teraznieyszym Panowaniem Granice, Naypierwszym Krolestw Urzędom, ktorych nieo: kryslona przedtym Powaga, mogła bez karnie uciskac Obywatelow /: wyrazę to nizey obszernicy, co teraz tylko namieniam WMć Panu:/ te Obydwie razem złączone przyczyny, pozyraiącą zbudziwszy Nienawiść, napro: wadziły Tych Jchmćw na bezdrozę, ktorym się slepo puscili, iak się to zas stało, ze nienawiść Jch, dzieli z Niemi Część Narodu; Opiszę WMć Panu następuią: cym Sposobem; Wiadomo pewszechnie ze przed Elekcyą y po Niey Krol teraz Panuiący, tego był zdania, iż pole: pszenie Coz kolwiek Sytuacyi Dyssydentow w Polszcze, byłoby ustawą y Ludzkosci przyzwoitą y Krolestwu uzyteczną, przeto na Usilne Dworu Peterzburskiego, pod Czas Seymu Koronacyi Instancyi, pokazał się bydz skłonnym, do uczynienia Dyssydentom winney Spra: wiedliwosci. Dwur zas Peterzburski, niczego na Ow Czas więcey niedopominał się, iak tylko wydzwignienia

Jch

Jmc

Jch szczegulnie od uciskaiącey mocy y należytego po:
zwoloney w Oyczyznie tollerancyi ubespieczenia. Lecz
gdy powtarzane tyle razy rzeczonego Dworu nalegania,
zamiast iakowego względu, odrzucone zwszelką nie:
rozmyslnoscią zostały. Urazony tą wzgardą, nie iuz
o Tollerancyą ale iako nayzupełnieysze dla nich
we wszystkich Prerogatywach, zaczął nacierać po:
rownanie. Tey tak Niebespieczney chcąc Krol zabie:
zyc ostatecznosci, na Zwawey Seymu 1766 Sessyi,
Sam mowiąc Sprzeciwił się, zeby Dzikie y wcale nie:
rostropne przez Biskupa Krakow. proponowane nie:
stanęło Prawo, przez ktore ktoby tylko na ktorym Sey:
mie za Dyssydentami mowic odważył się cokolwiek,
Ipso Facto za wiecznego miał bydz uznany Bannita,
ztąd tedy wzięto wraz Pretext, udawania przed Pola:
kami, ze Krol nie tak iest, iak bydz powinien dla
Wiary Katolickiey zarliwym, Chociaz Sami tey po:
twarzy wynalazcy bardzo dobrze widzieli, tak iednak
przed Narodem, ze Krol zawsze statecznie sprzeciwiał
się Temu, azeby Dyssydenci kiedykolwiek do Prawodac:
twa w Polszcze należyc mieli, ze ta Prerogatywa
Samey tylko Panuiącey zostawiona Religij, Jnszey
pozwolona bydz niemoze, bez powszechnego w Całym Kra:
ju wzruszenia, Starali się takze złosliwym usiłowa:
niem ukryc y to przed Narodem, ze Ponowienie Pra

wa

Prawa w Roku 1767. Jmc wyznaczaiącego karę na po:
rzucaiących Wiarę Panuiącą Polakow, Samego tylko
Krola, usilnym y wielekroc powtarzanym, u Dworu
Peterzburskiego winne iest prozbom. Krol bowiem lubo
zawsze iest dalekim od Fanatyzmu y Ducha przesladowcze:
go, znał się iednak bydz Obowiązanym wykonaną wstę:
puiąc na Tron Przysięgą, do zachowania y strzeżenia
iako Naydoskonaley Całosci Wiary Katolickiey, y zda:
wało mu się że bez Tego hamulca rownosci pozwolonych
w Oyczyznie Awantazow, ktorym moc Okolicznosci na
Seymie 1767 dla Dyssydentow wymusiła, mogło by bydz
dla Wielu Łakomych Katolikow do zamienienia ostrzey:
szey naywygodnieyszą Religią pobudką, y tak ukry:
waiąc iak naypilniey to, co Krol do Wiary uczynił,
a to wszystko co się zawłasnym Jch przykładaniem prze:
ciwko Niey stało, na Niego zwalaiąc dokazali, Nako:
niec Skłonic Części Narodu do ogłoszenia bez Krolewia.
Nietrzeba Wmć Panu przypominac, że tak pozorna,
y tak kształtnie przybrana przyczyna, w Omamionych
rozgrzała Umysłach, przywiodła Jch do Nayobrzydli:
wszego zwystępkow, wykonali tak niesłychaną nigdy
zbrodnią Dowodcy Konfederacyi, Stanowiąc Akt Publi:
czny ze wszystkiemi Nayautentycznieyszemi Formal:
nosciami, nakazuiący Kroloboystwo, zalecaiąc Go
iak Naypierwszą Wiary y Obywatelstwa powinnosci.

Zwiedziony

Jme

Zwiedziony Narod w nayglownieyszym Wiary Interessie zostat, potym w Jnnych Publicznych oszukanym; Wy: perswadowano mu ze Krol chcę wszystkie Wolnosci Fun: damenta wzruszyc, y Naysolennieysze Praw Pierwszych zniszczyc warunki. Obaczysz Wmć Pan naczym się te wszystkie zasadzaią Oskarzenia.

1mo Podczas Ostatniey w Niemczech Woyny zepsuta w Polsz: cze Maneta wyciągała nie tylko Pedyomonitoryi po: lepszenia u nas, ale y ogolnego Oney przetopienia. Rplita przewidziawszy y trudnosci wykonania, y Wielki Koszt, oddała Krolowi Teraznieyszemu Prawo bicia Monety, ktore Samo Sobie była za przeszłych Kro: low zachowała, lub Go od dawnego Czasu nieuzywa: ła; Odmiana Monety, zawsze iest w Pierwszych dot: kliwosciach przykra Obywatelom wszczegulnosci. Zazyli Przywodcy Konfederacyi tego sposobu do rozjątrze: nia, ieszcze więcey podległych chciwosci Malkonten: tow; Ten dowod zaufania Publicznego /: ktory az nad to z Znacznym Swoim Krol kosztem, usprawiedliwił :/ odmalowali iak zysk Narod niszczący, a Samemu tylko Krolowi przynoszący pozytek, przez co wielu niemaiącey dostateczney wiadomosci y nieroztrząsnowszy rzeczy, dali się uwiesc falszywym narzykaiących wrza skiem.

2do. Ostatni Panuiącego Krola poprzednicy, Jako Ele: ktorowie

Elektorowie Sascy, mieli moc rzeczywistą, y Potęgą własną Swoią, dla ktorey zazdrosna Rplita niechciała Jm pozwolić nad Regimentami Gwardyi, tylko bardzo okryslonej Władzy; Krol zas Panuiący, niemaiąc za: dnego Jnnego Woyskowego Powagi Swoiey wsparcia, procz Tychże Samych Gwardyi, tę więc oddane mu są osobliwiey przez Pacta Konventa do własney Jego usługi. Wzieli ztąd knowacze Konfederacyi pretext, wystawowac, Krola Jako Jednowładcę uzbroionego w kraju, y grożącego Narodowey Wolnosci, lubo w prawdzie te wszystkie Gwardye, ledwo są Dziesiątą Częścią Woyska Rplitey zostaiącego bez żadney od Krola dependencyi.

3tio W Kraju tym gdzie się tak bardzo obawiaią, y tych ostro opisuią Krolow, rzecz iest Naturalna, że Wielowładna moc Woyskowa, Samym tylko oddana Hetmanom, mo: gła z Nich uczynić tym więcey przemagaiących y Niebe: spiecznych Obywatelow., ile gdy niektore Sp. przykłady okazywały oczywistą Tey uwagi prawdę. Roskazał tedy Seym Koronacyi, azeby Władza Hetmanow odtąd podzielona była, Miedzy Nich y Radę Woienną. Tym chętniey zaś przychyliły się Stany Zgromadzone na Seymie do Tego ustanowienia, Jm trudnieysze Krolom, tym Samym stało się przemagania nad Woyskiem. Łacniey albowiem było potrafić Krolowi Polskiemu

przedtym

przedtym zwłasnych Sobie Kreatur przychylnych so:
bie uczynic Hetmanow, a nizeli Dzisiay władac za
wsze Kreskami 16 Obywatelow, przed ustanowieniem
Kommissyi Woyskowey; Ułozona wczasie bez Krolewia
Kommissya Skarbowa, zrowney Liczby Osob, iak y
Woyskowa, ktoraby razem z Podskarbiemi zawiady:
wała dochodami Rplitey, z ktorych przedtym Sami tylko
Wieley Podskarbiowie będąc Panami zgromadzili
niezmierne Sobie bogactwa, a Skarb Publiczny za:
wsze ogołocony niebył, czestokroc w Stanie doswiadcze:
nia Naypierwszym, naypotrzebnieyszym, y nieod:
bytym Krolestwa wydatkom, zabiegła Kommissya
Skarbowa tak szkodliwym dla Rplitey, aze z wycza:
iu moc biorącym zyskom, Skarb teraz iest bogat:
szym, Dochody porządniey są wybierane, Wydatki
umiarkowaną Oszczędnoscią czynione, pokazywały
iuz przed zaczęciem Niepokoju Nayuzytecznieysze,
ustanowionego Sprawowania Skutki. Ale to tak
rozsądne, tak dobre postanowienie, o de Dwuch Kommissyi,
wypływaiących do lepszego Rządu, zrobiło Krolowi
Nieprzyiaciol, z tych wszystkich ktorych przez to umniey:
szyła się Powaga, y zysk prywatny odpadł, ani miłość
Oyczyzny, ani powinność Obywatelska przekładac
Publicznie Dobru, nad partykularne zyski, nie
miały nigdy tyle Mocy, azeby rozdraznione Zalem

Interessowanych

Interessowanych Ludzi Serce uspokoić mogły. Potrafi:
li narzykaniem Swoim, zwiodłszy Części Narodu, wyper:
swadować mniey wiadomym, że Opisuiąc naypierwsze,
Osobliwie Hetmanow Urzędy, Krol założoną dla utrzyma:
nia Wolności przeciw mocy Krolewskiey chciał odemknąć
Tamę, wielu zaś Tych ktorzy pod dawną władzą w Niż:
szych Urzędach wygodnych używali zyskow, stawszy się
odgłosem Dobrodziejow Swoich, pomagali nazywać przed
Narodem ustanowione odmiany, naydotkliwszemi Krole:
stwa ranami. Że to są winy ktore niewiadomość, y
sztuczna kładzie na Krola złośliwość, z tego pożaru wyma:
wia Autor Paszkwilu Krolowi, wywrocenie Praw Kar:
dynalnych, poniżenie Nayznacznieyszych Familij, y
zniszczenie przemagaiących Panow Potęgi. Gdy zaś
przekładam WMć Panu sposoby od Zwodzicielow użyte,
należy mi y to dołożyć, czym Narod chytrym Opowiada:
czom z takową dał się uwieść łatwością. Uspiony bez
przykładną Trzydziestu Lat za Panowania Augusta III.
gnusznością, pod Czas Ktorego żaden Seym nie stanął,
żadna żadnego Gatunku w rożnych zespowanych Rządo:
wych Częściach poprawa niedoszła. Ocucony potym
razem przez Cztery Czynne Seymy, na ktorych od Roku
1764. aż do Roku 1766 wszystkie wzwyż pomienione
stały się odmiany, łacniey było wyperswadować mniey
wiadomey Tego Narodu Części, przyzwyczaiąney do nie

czynności

czynnosci, ze kazda nowość iest niebespieczna, y ze to rzecz musi bydz niepodobna, zeby Krol miał zadac tych odmian, y usiłowac, tylko dla Samego Publicznego Dobra. Takiemi sztucznie wymyslonemi postrachami zatrwozony Narod wniespokoynosci y suspicyą, ktore pomnozone rozrzuconemi tu w Roku 1767. kształtnie ułozonemi Pismami, do Publicznych Materyi stosowanemi, gdzie niewymieniaiąc Nic wszczegulnosci, mowiono tylko ogolnie o niepomiarkowaney Ambicyi, o wszelkich Projektach, o niebespiecznych na Wolnosci zamysłach, przygotowali na Ow czas, wnapełnionych boiaznią umysłach, powszechne wzruszenie, ktorego teraz okrutne nieszczęsliwe wydaią się skutki. Dopełnia miary złosliwey zawziętosci Autor Paszkwilu, oskarzaiąc Krola Polskiego o społeczeństwo porwania Biskupow, Senatora y Posła na Seymie 1767. Czy mozna? czy godzi się bez naymnieyszego Dowodu podeyrzania takowego, o podobne Pana Swoiego obwiniac występki? Czym ze usiłuię tak srogą wesprzeć potwarz? Oto powiada? niewidac było w Waszey Krolewskiey Mści Tey Oycowskiey dotkliwosci, ktora Strata Czterech Obywatelow cnotliwych wzruszyc była powinna; Niewidzieli ią bez wątpienia ci ktorzy Jey widziec niechcieli. To zas iest prawda ze Krol nayzy:

wszym

wszym tego przypadku przeniknioný zalem, tak tro:
skliwie szukał Tych sposobow narzucenie Tey Obelgi,
że wyznaczył zaraz nayuroczystszą od Stanow Rzpltey
Delegacyą, dopominania się uwolnienia Więzniow,
a tym ieszcze nieuspokoiony rozkazał Ministrom
Swoim posłać Memoryał do Dworu Rossyiskiego; toż
Samą zawiraiący żądanie. Te Publiczne kroki wsparte
były partykularnemi Sekretnemi Listami zanoszonemi,
zusilnym naleganiem, reprezentacyami, ktore iednak
rownie iak y Pierwsze bez skuteczne zostały; Nie iest
tu Mieysce wyliczać ie Wszystkie, ale tak Smiele mo:
zna upewnić, iak iest co Naygodnieyszego Wiary, że
czynił Krol, y zażywał co kolwiek było sposobności,
dla wybawienia Tych to Zacnych Mężow. Można
zasiągnąć y Swiadectwa Ludzi u Obydwuch Dwo:
row, ktorzy wiedzą y zeznaią rzeczywistości, Nie:
chay Posłowie Rossyscy następuiący po Sobie, od po:
czątku Teraznieyszego Zamięszania, aż do Dzisieyszego
Dnia wymowią prawdę, Jak Wiele Instancyi
doswiadczyli, od Krola wymagaiących, nawet zu:
przykrzeniem poskromienia, Niekarności Woysk
umnieyszenia Nieszczęśliwości Publicznych, zapo:
bieżenia, palenia, rabunkow, wyswobodzenia
w Niewolą

wniewolą wziętych, a mianowicie Tych z Liczby Konfederacyi ktorzy Naybardziey rabunkiem y zabieraniem Intrat, niszczyli Dobra Krolewskie. Te wszystkie Sprawy, te postępki tak są prawdziwe, iak iest Bog wistnosci Swoiey, ktorego bierzemy za swiadka rzetelnosci Naszey; Gdyby zas Autor Paszkwilu był Taki Człowiek, co Lubi y wyznaię Prawdę, nie obwiniałby o Niewdzięczność dla Narodu Tego Krola, ktory pozwolonych Sobie przez Prawo Krajowe y Pacta Conventa Pozytkow, Sam dobrowolnie odstępował y zrekał się na Seymach, kiedy sądził zrzeczenie się Onych uzyteczne Rplitey.

Sam Krol proponował na Seymie 1766. zniesienie Ceł we wnętrznych w Kraju ktore Domowy sciskały Handel, Narod chciał nadgrodzic uszczerbek przez tę odmianę, Dochodow Skarbowi Krolewskiemu należących, Nieprzyiął Krol ofiarowaney Nadgrody dla Siebie, ale żądał aby była wyznaczona co Rocznie na utrzymanie Szkoły Rycerskiey Kadetow, na Ktorey wystawienie dla Edukacyi Młodzi Szlacheckiey, znacznie zwłasney Szkatuły, uczynione wydatki wspaniałym Sercem darował Rpolitey, Reparacya Fortecy Kamienieckiey, ustanowienie

Ludwisarni,

Jmc

Ludwisarni, y Jnne do Artylleryi Koronę sciągaią-
ce się roboty, Krolewskim kosztem odbywane, Płaca
Woyska Rplitey, Pensye Ministrom u Dworow
Cudzoziemskich, nie raz wniedostatku Skarbu
Publicznego zastąpione. Wszystkie te Rzeczy są
iawne, y Regestrami Publicznemi Autentycznie
dowiedzione bydz mogą. Niemiał Krol do Tego
zadney powinnosci, zadnego Obowiązku z Prawa,
czynił Szczegulnie zagrzany gorliwoscią o Dobro
Oyczyzny y Sławę Narodu; Ztym wszystkim Ten
to Sam Krol ktory Offiaruie, połowe własnych Dowo:
dow na Uczenie Podatkow Ziemiańskich, ktory Oso:
bę Swoią podaie w Niebespieczenstwo, aby dogodził
nie tylko Jnteressom Krajowym, ale nawet dziwnym
uwiedzionego Narodu Pretensyom. Ten mowie Krol
w takim iest umartwieniu, ze Go Jeden Nikczemny
Potwarca Smie obwieniac o nieszczęsliwość Oyczyzny,
y zapędzony w Szalenstwie Swoim, Uczesnictwo mu
wszystkiego z Tego przypisuię, y niegodziwie oskarza.
Jak tedy wydałes Wmć Pan niewiadomie te Ostatniey
nagany y kary godną Satyrę, tak chciey Oswiadczyc
Publicznie błąd Swoy poniewolny, wydaiąc Tę uwagi
ktore Wmć Panu posyłam.

A Ty o Stanisławie Auguscie Moy Prawy Panie

przeymiey

Jmc

przyimiey razem ze Sprawiedliwoscią Chołd Mego Pióra nie Jnteressowanego, Jmie Moię przyrzekam, ze ci Wiecznie ukryte będzie, gdybym się spodziwał ze się mozesz Onim kiedyzkowiek dowiedzieć, wgłębokim gorliwosci moią zamknąłbym Milczeniu Osobę, to Ja tylko Pragnę mieć wcichosci, zpracy Moiey skrytey ukontentowanie, iezeli pod Twoie dostawszy się Oczy wow Moment przerywaiąc zgryzoty y umartwienia ustawiczne, przycisnionemu niesprawiedliwoscią odetchnąc dopomoze Sercu Twemu.

O bogayby Obłudni Boku Twego, mogli mi przynaymniey to pożądane dac upewnienie, ze Obraz prześladowaney Niewinnosci Wierną Ręką adressowany, umocnił doswiadczoną, tak długo Cierpliwość Twoię, y ze odtąd mniey dotkliwy, wuzbroionym Czystoscią Sprawy y Postępkow Swoich, na pociski potwarzy, y niewdzięcznosci Sercu, będziesz Czekac Spokoynie, Sprawiedliwey od Potomnosci Nadgrody.

Kopia Listu JWJX. Krasińskiego Biskupa Kamienieckiego do Generalności in Octobri 1770 et pisanego.

Jezeli oczywiste oszukanie w Radomiu niemoże uczynić Nas ostrozniey szemi, iezeli zdrada przez Prymasa y Podskarbiego niepotrafiła zrobić Nas roztropnieyszemi, iezeli naostatek własne doswiadczenie, Swiższe przykłady, bieda y niewola, nie może Nas przyprowadzić do rozumu y oswiecenia trzeba Koniecznie być wyperswadowanym że zguba Nasza iest wyrokow naszych przeznaczeniem.

Chwytalismy się w Radomiu Szaleństwa wobłudną delegacyą Moskiewską przystroionego że nam miała Tron Polski od teraznieyszego uwolnić Tyrana, przysiągł Podoski w Radomiu Wessel w Warszawie, Mniszech w Wielkiey Polszcze y Pociey z Brzostowskim w Litwie że Taiemnica Detronizacyi w Moskiewskim Gabinecie ułozona im tylko samym objawiona y staraniu ich polecona wkrotce iednak czas odkrył y palcem pokazywał, że jeden podiął się tey zdrady dla Prymasostwa, drugi dla przywrocenia Skarbu trzeci przez Zęstę inni dla prywaty Zysku y ambicyi.

Powinnismy się byli postrzec y rozeznać obłudę od zdrowey rady zaraz po przystąpieniu Krola do Konfederacyi Radomskiey przecież szlepota nasza trwała aż do samego Seymu trwała zaufanie w obietnicach Autorow Konfederacyi, trwał kredyt y wiara trwała na Ostatek lekkomyslna do zguby naszey powolność słuchalismy przez usta tychże Auktorow promulgowane Omamienia: że ponieważ Moskwa dla walnych przyczyn przystąpić do Detronizacyi niemogła a mianowicie że przy wakuiącym Tronie dzieła uszczęśliwienia Naszego dopełnićby skutecznie niepotrafiła, więc odłożywszy tę materyą chce pierwey na Seymie delegacyinym zrobić Nam porządną administracyą Krolestwa powtore uczynić pomiarkowanie między Tronem y Wolnością naostatek nową iakoś postać rządu zbawiennego rozumnemi Prawami obwarować.

Przestrzegał

Przestrzegał nas Xże Biskup, przestrzegał ziemia Krakowska wołało wielu innych podzielnych Obywatelow Że wszystkie Deklaracye Nieprzyiacielskie za Zdrayce na Karki nasze y grobem dla wolności, ale zaraz w drugie ucha szeptali nam authorowie Konfederacyi Że Biskup niegdy tylko dla Baldachimu Hetman dla Kontrybucyi, a inni ich wodzowie tylko czuły fanatyzm, y tak chytremi fałszami rozum w nas zbałamucili oczy zasłonili y podszytą radę rozumnych ludzi odchodzili podeyrzeniem. Zaczęliśmy dopiero przeglądać Ku Końcowi Delegacyi Kiedy ta cała Machina wielkiemi nadziejami napełniona Monarchia się na przyłączeniu Opactwa Kiewskiego do Prymasowstwa na powiększeniu Pensyi, a Mieszkroc Stu Tysięcy Skarbiemu na Fryndach intratnych, Starostw y Królewszczyzn za podłe y mizerne Kawałki na podarunkach na largicyach y rozprzedaniu publicznych podatkow. Otworzyły się Nam na Ow czas Oczy na to tylko Żebyśmy obaczyli Głąb, Nas y nad nim zawieszony miecz Kaydany y niewolą czuliśmy owych przewodnikow Ktorzy na te odchrzan zaprowadzili Ale Jedni się pochowali drudzy zprzestały naszey nasmiewali się.

Strzegliśmy nato Rzeczy Kodeksu y Kodeksarbi zwodziciele dla większego z Nas Uwrogania spytali się na Sessyi Prowincyonalney czy mamy to Życzyć Woyska Żebyśmy Kotzenayi Możliwszey oprzeczyć mieli. Słuchaliśmy Tyrady bluźniącego Juwenalicgo że Nayuiętrza Panna Zmazau tego niepotrafi co Carowa Jmć o Nas Napisała. Obaczyliśmy Senatorow mężow Zacnych o Wiarę y wolność obstających spomiędzy Nas wielkości powszechnych, poznaliśmy nieskazitelność cnoty, poznaliśmy obraz fałsz potwarzy niesprawiedliwie na nich wrzucony, ale to wszystko iuż było niemocne. Już widzieliśmy po iednej Stronie uzyskany mogiły sprawy swobod y wolności Naszey, po drugiey tryumfuiących Rzepina Króla z gminem Zdrayców, y zaraz przymiech obfite nagrody za Zdradę. Widzieliśmy Ordery Moskiewskie

Ordery

Ordery Polskie, Sobole, Diamenty, Pieniądze, Porcelany, a co więcey Krze-
sła y Urzędy Polskie między zwodzicielow rozdawane, widzieliśmy
razem rozpacz nasze et pretium Krui zaprzedanych Senatorow
pogrzebioney wolności y Wiary zprofanowaney. Niewątpie
że ta smutna pamiątka sprawi w umyśle JWW PP. zadu-
mienie dla iakich przyczyn w okolicznościach teraznieyszey
Obrony y ratunku zamiast posiłkuiącey rady wystawuie
w oczach ich okropne zguby Oyczyzny naszey wyobraże-
nie. Dlaczego opisuię Historyą świeżey Epoki gdzie chytrość Mo-
skiewska obłudne postępki wyrodnych Obywatelow gdzie na
ostatek lekkomyślność nasza y sposoby zażyte do omamienia
rozumu naszego są nam przytomne y dobrze znaiome.
Niżeli się wyexplikuie niechay mi się godzi przypomnieć JW
OWPP. że podczas Konfederacyi Radomskiey ani między
zwodzicielami, ani w liczbie zwiedzionych y oszukanych
nieznaydowałem się byłem wprawdzie sprowadzony, byłem
wprawdzie sprowadzony pod Radom przez Xcia Biskupa Kra-
kowskiego y wzywam śmiele świadectwa JP. Zboińskiego
że naduie godziny do Radomia ziachawszy o zdradzie Mo-
skiewskiey y Chytrości X. Podoskiego y Podskarbiego prze-
strzegałem na ostatek wszystkie nieszczęśliwości przepowiedzia-
wszy sam siebie do Negocyacyi z Turkami offiarowałem.
Wybaczyć raczycie JWW PP. że teraz też same obowiązki
podściwego Senatora wziąć muszę na siebie, ponieważ widzę
że zapomniawszy Projektu znoszenia się z Potencyami o
uwolnienie nasze troskliwemi, kładziecie głowę w toż samą
iarzmę w też same sidła, z ktorych się wyplątać usiłuiecie,
słowe mowiąc też samę traiedią tych samych Autorow y
zwodzicielow przenosicie z Teatru Radomskiego do Preszo-
wa. Szukaycie iak chcecie JWW PP. początkow w całey o-
snowie omamienia waszego, nic okazalszego nieznaydzie-
cie tylko iedną Detronizacyą, ktora was do zrobienia Kon-
federacyi Radomskiey zachęciła, Czy niemożecie poznać że-
ciż sami szalbierze toż samą sidłą offiaruią wam pod

pokrywką

pokrywką Interregni. Gdyby niebyło innych dowodów, zawsze
dosyć powinno być tego oświadczenia o zdradzie chytrych Inter-
regnu Konsylianów że Jmć P. Gomulinski nalegał Jmieniem Fran-
cyi, że Podkarbi wzniósł Listy Konseta radzące Jmieniem
Saxonij, że na ostatek Łazodki przyszedł ich oto z Kon-
stantynopola a potym wszystko pokazało się fałszem y złu-
stwem zdrady Jmć P. od Karbiego.
Wzzalize oprocz Listu Jmć P. Choiseuil Pierwszego Mini-
stra Dworu Francuskiego w którym Jwuxx zdanie swoie
wcale dalekie od imaginacyi Jmć Gomulińskiego otworzył
ieszcze iaśniey odkrytą fałsz na Konferencyi w Drezne w
przytomności Najiaśniejszey Królewiczowey Electorowey
Wdowy Jmć. Zakmanteta Minister Francuskiego Jmć.
Podkanclerzego Saskiego na te Konferencyą od Electora
Jmci Delegowanego, Jmć P. Rostworowskiego Minis-
od Jeneralności do Dworu Saskiego pisanego Jmć. Konseta
Jmć. Sekretarza Legacyi Francuskiey nakoniec wprzytomno-
ści samego Jmć P. Podkarbiego, gdzie żadna Potencya
do tey rady przyznać niechciała, owszem tak Jmć
Minister Francuski, jako Jmć. Podkanclerzy Saski
Ministerialiter Jmć. Rostworowskiego odstręgali y warowali
sobie Jmieniem Dworow swoich ażeby Interregnum proclamo-
wane niebyło bez wyraźnego ich pozwolenia. Powracaiąc
z Drezna nieomieszkałem zaraz do nieg Jwuxx. com
widział, com słyszał, gdzegom się nauczył, że Jmć Podkar-
bi spiony węzłem dawney przyiaźni y ogniwem dawnego
rzemiosła z Xiędzem Prymasem, a Xiędzem z Moskwy roz-
szarpali naypierwey między siebie pieniądze Saskie a po-
tym pod powagą Saxonij y innych Potencyi przez Jmć
Gomulinskiego y niektórych Karbowych Ludzi, chcieli
tę zdradę do Konfederacyi wtłoczyć żeby Xiążęta Mo-
skiewscy do rozdwojenia Narodu y do zrobienia woyny
domowey wdrożonemu ułatwiły y drogę utorowały.
Niechay mi się tu ieszcze godzi przypomnieć Jwuxx.
Historyą Xięstwa Xięstwa, którey Jam iestestwie świadkiem

oświadczenia

Widzieliśie zialum usiłowaniem o fortyfikowanie Krakowa pi-
sałem Projekta, sprowadzałem Inżenierow, prożden aby Do
wiezyc Jmć Pieżynskiego lokowała się między Warszawą
y Krakowem dla zastrzeżenia tey operacyi, atym czasem Jć
Podskarbi pod pozorem Ktotin z Xiążęciem Lithuskim zięgno-
wszy Pieżyńskiego z całym Woyskiem ku Biały pod
dąbcz zamiast myślenia o utrzymaniu Krakowa, prze-
ktował uformował Koło, Proklamował Interregnum opra
Marszałka Związkowego, obrał Generalnego, nadstatek Ko-
mornych Celnikow y Mytnikow Woiewodztwom y Ziemiom
przez woyska Mocarzami wywoływał, y gwałtem
Imponował postanowił. Ten cały postępek
ieżeli niemoże być ieszcze Konwikcyą iawney zdrady, to to za-
tamuiąca ostatnim głupstwem ogarnąć należy; Ktoż sły-
szał Proklamować Interegnum a Krakow opuszczać, gdzież
Konwokować Senatorow, gdzie mieyce Rady zabrać, y
gdzie dalsze według Prawa obeznrodzenie dopełniać obo-
wiązki. Wiecżey ja zatrudniać Jwć W.
opisywaniem tych dziejow nakłaniać patrzyłi, wydzielić
sie zialum wstydem opuszczonego Krakowa jako go nie-
miłosiernie obdarto y iak wnim kilka chodzących Sul
zmarnotrawiło. Nadstatek Jak się Pieżyński obrodź
gdzie się podziął, ale otym podobno Jwć W. uwiadomie-
ni ieszcze nie iestes, że ten że Pieżyński publicznie gdzie
ji nie nieukrywał tylko co mu Pozwał Jmć Podskarbi.
Przyidzie czas dzierżnieyszego dowodzenia zdrady, gdy
zdrayców szukać będziemy, pokaże się mowy na Senaty
Conzilium, gdzie Jmć Podskarbi Ad. Pieżycy Mosiury
zamaszał, na pogrzebie Konfederacyi Barskiey, daie
dnie cztery, ktoryć mnie się dziwne zdawało Pieniądz
że bych przymuszony, druga że niesłychał, za to iest kon-
federacya prawdziwa zwolnościa Sozto bardzo stałe
do usprawiedliwienia tak niesłuszney zuzytey broni. Związku
nikogo na Syberią nieważyło zdey rady Senatu, za Radzie

my Konfederacyi

przy Konfederacyi Barskiey, wszakże Minister przysięga, że nie szkodliwego radzie niepowinien, wszakże naostatek prawą infamiset deklarowała tego Ktorzy exotyczne Woyska na Karki wspoł Braci swoich bądź złych bądź nieposłusznych wsrodek wnętrzności Oyczyzny swoiey zapraszał y sprowadzał.

Przyidzie y ten czas gdzie y Ja przed całą obowiązany będę explikować się raz iako Senator z Rady moiey w kole Generalności dawaney, drugi raz iako Konfederat ze wszystkich czynow moich y Korrespondencyi niżeli jednak ta Pora nastąpi znam się żem winien JWWPP. usprawiedliwienie y dlatego składam w Archivum Generalności Kopię Listu pisanego do Jmć P. Generała Zboinskiego sub d. 7. 9bris 1770 et. do Wiednia, tak jakom zawsze zwykł wszystkie Korrespondencye moie przychodzące y odchodzące wszystkie Projekta, Planty, y Rady spodpisem moim oddawać do Kancellaryi JWW PP. chcąc aby tym sposobem wszyscy ktorych obowiązek albo miłość Oyczyzny do ratunku zażywa, nie przez Kabałę y szepty, nie przez taiemne Intrygi, ale przez Projekta ręką własną podpisane rady swoiey Generalności submisstrowali. Niewstydzę się że moie zdania y owszem cokolwiek wposrodku JWW WPanow miałem honor mowić, toż samo teraz do przyiacioł moich rozpisuię. Mowiłem od początku Konfederacyi toż samo y teraz powtarzam, że nam dwoch fatalnych przypadkow w dziele obrony naszey chronić się należy 1mo Woyny domowey 2do Woyny Generalney. Woyna domowa osłabi siły Konfederacyi y rozdwoi Obywatelow, zniszczy Kray ochidzi przed Potencyami Narod y Naostatek obrzydni nasze Interessa w Gabinetach nad sprzyiaiących. Woyna Generalna ieżeli się sprzyczyny naszey między sąsiadami zapali, nigdzie iuż według pozycyi Państw, ieden Monarcha u Drugiego Indemnizacyi Expensy woienney znaleść niemoże, a przeto Kray Polski musi bydź podzielony.

Dawałem wiele sposobow uchronienia się od tego nieszczęścia

nie

nieszczęścia popierałem nieodlitemi racyami i tyle inszemi dowodami, iżbym zawsze rozumiał, że takiego ktoryby szukał zapalić między Obywatelami wewnętrzną woynę za naywiększego nieprzyiaciela Oyczyzny Naszey osądziły należało. Prosiłem y zaklinałem na miłość wiary y Oyczyzny abyście Interregnum niepublikowali bez wyraźnego Potencyi Nam sprzyiaiących zezwolenia, sądząc że pierwszą iskrą wewnętrznego ognia, ktorego bez posiłkow zagranicznych y influencyi Gabinetow ugasić ciężko Nam było. Naostatek radziłem odłożyć ten krok do skutkow woyny Tureckiey do lepszego obiaśnienia Dworow przez Manifest y publiczne oskarżenie Pana Stanisława, o Uzurpacyą Tronu o Zdrady, o Kointeliencyą z Moskwą, o zobopulne z Nieprzyiacielem Naszym na wolność na Prawa na wiarę y na całą Oyczyznę następowanie.

Teraz zas gdy uwiadomiony iestem przez List JW Marszałka Glnego Litewskiego o wydanych iuż uniwersałach Interregni, oświadczam powinnę wyrokow ich uszanowanie dopełniaiąc tę posłuszeństwa, ktore w przysiędze obiecałem y Sumienieniem potwierdziłem.

Pozwolić mi jednak raczycie JWW. PP. żeby Prawdę wszczerości Ducha moiego powiedział, że ieżeliście tę rezolucyą uzieli bez zniesienia się z Dworem Wersalskim Wiedenskim y Drezdenskim tedy będzcie pewni żeście strzelili do własney stodoły na roliliście chuku, aleście maiątek was zapalili, skutkow zas zamysłow Waszych spodziewać się żadnych niemożecie. Sytuacya Interessow naszych taka iest dzisiay, że co Dwory Przyiacielskie o Nas osądzą y postanowią, to wszystko my z pokorą przyiąć y wypełnić muszemy, nie nasze uniwersały nie nasza Wola y żądanie dyrygować będzie y obracać Koło Europy, ale ku tey stronie Potencye Nam sprzyiaiące usiłowania swoie natężać muszą, gdzie Prepotencya

przewaga

przewaza equilibrium, Bogu dziękować należy że
Prouidencya Jego całość y wolności nasze ciągle in Syste-
mate Equilibrij inaczey przez nierząd, przez podłość, przez
bałamuctwo, przez pychę, Łakomstwo y ambicyą, iuzeby-
śmy dawno w pośrodku naymocnieyszych Europie sąsiadow
bez wątpienia zginęli; a przeto złych samych reflexcyi da-
dzie Jmć P. Coleccie możecie, że się tylko na biatrum
strzelili iezeli ciężką prewey Galinetow nieporadzili.
Dziwno mi iest bardzo, że tak ieden Kabaty intrygi płotki po-
twarze ludzi, ludzi zdziwiych tyle względow u Jmć P.
znalazły. Wszakże to iż sami zwodziciele którzy nas
w Radomiu zgubili, trzeba było koniecznie mieć uprosze
że żaden iednym sposobem dwa razy nieoszukał że na-
rod tym Bałamuctwom nietak tanio ucha nadstawi
iak się spodziewaią, że nareszcie wszyscy ich znamy
y wszyscy wiemy, że byli początkiem naszego nieszczę-
ścia, którzyby tedy znalazł się tak zrozumu obrany że-
by szedł za tym przewodnikiem, który go iuż raz wpro-
pacił wprowadził. Wiedziałem ia dobrze że porozmych
nieyscie na naypodzimszych ludzi, na nayzazdrośnych
o wiarę y wolność obywatelow rożne rzucali potwarze
Wiedziałem y o tym że sekretnie przestrzegali Jmć P.
y upewniali że Pan Stanisław Sieciadzki Biskupstwo
Krakowskie, a że Marszałek Corki Synowcowi memu sta-
rozie Ciechanowskiemu, ale te wszystkie bayki nieprawdy
we mnie inszego słuchu, tylko smiech y podziwienie
że ci zapamiętali ludzie do ratunku naszego ośmielały
argumenta zmazane zguby naszey w Radomiu, że
Vota ich przekonane o fałsze o kalumnie, o bałdachym
o Consensa wymyślne na podsiwych Senatorow, ieszcze
we nas szukały wiary y kredytu. Nareszcie że iż
sami chcą bydź naszemi w obrębie przewodnikami, którzy
nas do zguby zaprowadzili należało nic pogardzić Jm
A.W.M.P. temi Kabałami, a iść za radą Sumienia

cnoty

cnoty miłości Oyczyzny y za zdaniem Potencyi Nam zprzyia-
iących. Namieniłem ieszcze w Liście JmP. Zbońskiego
Że sposob zapalenia do nowey woyny, iakobył początkiem
Żądaniem Moskiewskim, tak dotąd usilnym ich Staraniem
bydz nieprzestaie. Nie wątpię Że JmP. Rostworowski
musiał toż samo donieść JWWmPP. oczym mnie w Li-
ście Swoim uwiadomia, Że Minister Francuski dowie-
dziawszy się o Interregnum, miał mu te słowa powiedzie:
zrobiliście WmPanowie to, czego Moskwa przez trzy
lata Szukała. Cokolwiek bądz iakimkolwiek sposobem
to się stało, co się troche pozniey stać było powinno,
należy JWWmPanom pilnie radzić teraz iak sobie daley
postąpić macie. Obaczycie JW Panowie naypierwszych
w manifescie circa Majestatem tych samych, Ktorzy
Interregnum przyspieszali, obaczycie chwieiącą się w o-
bywatelach cnotę przed szafunkiem łask y honorow. Oba-
czycie zagęszczone zdrady y od własnego ciała waszego
do przerzeconey Partyi Dezyderye, nawstatek zobaczycie
w zepsowanych Obyczaiach zamięszanie, Manifesta re-
manifesta y roznego gatunku millionowe bałamuctwo
ale to bynaymiey JWW Panow trwożyć niepowinna.
Żyie Bog y Opatrzność Jego Żyią Potencye Nam
sprzyiaiące, Ktore nas na drogę naprowadzą, Że jezeli-
smy od ich Projektow zbłądzili y iezeli to prawda, Że
całość y Wolność Nasza Europę interessuie, Żyie ad ultimum
ieszcze podściwość w Sercu Zacnych mężow po wwctw
y Ziemiach y w Woysku, Ktorzy Was y obrony Oyczy-
zny Swoiey nigdy nieodstąpią.
Niechay będzie teraznieysze oświadczenie dawnych y po-
przysięzonych Obowiązkow moich ponowieniem, Że iakom
się raz z Bratem moim na ofiarę za wolność wiarę y
Oyczyznę sakryfikował, tak nigdy zpodnaywiększego cię

zam.

ciężaru nayzurowszym upadkiem grożącego Ramienia moiego nieuysunę, a przeto ile zdrowie ile sposobność y droga pozwoli nieomieszkam pospieszyć do JWWPP a teraz piszę się z nayuiększym uszanowaniem.

List Statystyczny do Przyiaciela Jn Xbri 1770 Anno pisany.

Sciągnione ze wsząd Kommendy Moskiewskie na Jmć Pana Puławskiego y Zarębę Sam Drewicz dosyć z Swoią Kommendą mocny, przeciwnym y Jch wszędzie pilnuiącym, zgoła przewyższaiąca moc Woyska Nieprzyiacielskiego, groziła wraz zniszczeniem Konfederatow /: bo w nayznacznieyszey Jch Liczbie :/ zburzeniem Fortecy Czestochowy każda Godzina była w lękliwym oczekiwaniu Smutnych ztamtąd wiadomosci. Tym czasem po kilku dniowym z oboyga Stron Siebie przepatrowaniu, Woyska Moskiewskie bez Potyczki znaczney, bez Sprobowania Sił Konfederackich wrozne Strony zkąd przyszły, rozeszły się. Puławski y Zaręba niechcąc się rozdzielać y uganiać za Temi Dywizyami, poiedynczo w Stanie zawsze złączenia się w potrzebie będącemi, pozostali w mieyscach Swoich. Wkrotce potym odłączył się od Puławskiego Miączynski z Swoią Dywizyą y Pułkownikiem Szycem Officyerem

doswiadczonym

Jmc

doswiadczonym, y poszedł na Radom ku Wiśle, Część także Husarow posłał Pułaski na zmocnienie Sawy ku Wiśle do Ziemi Wyszogrodzkiey. Zaręba także umknął się z swoią Dywizyą w Sieradzkie. Czyliż to wszystko Cudowi, czyli niedosciągłey Sztuce przypiszesz Wmć Pan, nietylko ocalenie Konfederatow, na pierwszy zamach, ale też tak smiałe podzielenie Siebie, gdzie do złączenia się z Sobą Tysiączne rozne przeszkody, tak od Kommend Nieprzyiacielskich, onych zewsząd przerzynaiących, iako też od Rzek y przepraw trudnych, nakoniec Sameyże odległosci y oddalenia Kraiow.

W tymże Czasie rozgłoszona wiadomość o Manifescie Generalnosci, ktorym Bezkrolewie trwaiące od Smierci Augusta III. Ogłasza. W początkach miano tu za wymysł y podrzut złosliwego Pióra, ale iuż teraz coraz powszechniey za prawdziwy Akt twierdzą, tym Czasem niesłychać coby za Obrona, co za Rada gotowała, przeciw temu Strony Naywięcey Interessowaney do odwrocenia takowey burzy: Kuryer przyszedł Tych Dni z Peterzburga, wkrotce potym zaczęły się Konferencye u Xcia Prymasa, Nayprzod z Posłem Rossyyskim, a potym zaczęta Rada, ktorą składali Tenże Xże Prymas, Kalicki, Podlaski, Pomorski Woiewodowie, y Kuchmistrz Poninski, wkrotce

Tey.

Jmć

Tey Radzie daną Jmć Patryotyczney y Pośredniczey do za spokoienia Narodu. Ta Rada ma bydź upoważniona ufnością y Obietnicami Jmperatorowey Jmć, iako ta chcąc skutecznie zakończyć zamięszania Kraju Naszego, przychyla się do narzekania y Żądania Narodu, tak względem umollifi: kowania Praw Naszych dla Dyssydentow, z ktoremi ugo: dę do Samegoż Narodu odsyła, iako też względem Opisa: nia Myśli Gwarancyi zaszłey, nie mniey Jnnych wią: zliwych Praw Kraiowi; Taż Rada chcąc Sobie ziednać Wiarę y ufność Pośrednictwa z drugiey Strony to iest od Konfederacyi wyiednać ma Nayprzod Armistytium Stron Obydwoch do Czasu iakiego, z bespieczenstwem dla każdego z Konfederatow przeiazdu do Warszawy y powrotu do swo: ich. Aże Prymas ma pisać do Generalności, lub wysłać z Rady Tey Delegatow do traktowania, ale tu przydaią niektorzy, że nie do Jako Skonfederowanego Narodu, ale iako tylko do Obywatelow przy Obronie Wiary y Wolności krajowey stawaiących. Pytać się Jch będą o Jch żądaniach w potrzebach Teraznieyszych Oyczyzny, przełożą łatwość, y przychylenie się Jmperatorowey Jmć do ukoienia Jch żalow, wystawią przed Oczy Jch upewnienia mocne y Autentyczne, zapraszać Jch będą do łączenia się z Radą

tą

Jmć

tą Patryotyczną y Srodkuiącą, azeby zwspolney umowy zło:
zyc Seym Pacificationis, y na Nim publiczne Rany uleczec,
wrociec Oyczyzne do Praw dawnych, poprawic tę, ktore są przy:
czyną Naszey Słabosci y teraznieyszego Zamięszania y niesz:
czesliwosci, odnowic nakoniec przyiaźń z tą Potencyą Są:
siedzką, tak Kraiowi Naszemu potrzebną y pozyteczną
przez Sprawiedliwą Explikacyą Gwarancyi. Ta Rada
wszystkich do Siebie wzywa, procz Familij Czartoryj:
skich tudziesz Xcia Marszałka Koronę y Obydwoch Pod:
kanclerzych, iako Jmperatorowey Jmci podeyrzanych,
y owszem przez Tegoz Kuryera odebrał Roskaz Rze
Poseł, azeby upominał się u Krola Jmć dobrowolnego
złozenia Urzędow od Tychze, y zeby z Warszawy oddalili
się. Naywiększe Okazanie Jmperatorowey Jmć Rossey:
skiey zagniewania przeciw onym, ze Dobra Jch wzięte
są w Sekwestr przez Woysko Rossyskie, y wszelkie docho:
dy są Jm odebrane, procz Xciu Wdzie Ruskiemu, kto:
remu Mieysce tylko wtey Radzie iest zabronione. Ten
gniew daie się nawet widziec wokazałosciach Oboiętnych,
iako to ile razy wtych Czasach był Obiad iaki Publiczny
lub Kollacya u Xcia Posła. Taz Familia y pomienione
Osoby niebyły od Niego wezwane.

Zastanow się

Jmc

Zastanow się Wmć Pan nad temi krotko zebranemi Nowin Tuteyszych y Dziejow punktami, ktore podobno wydawac mu się będą, iak Ogniwa pozrywane y niemaiące Sztuki spoienia Swego, ale pomyslawszy nad Jch Kształtnym przygotowaniem, znaydziesz Wmć Pan Sposob Jch połączenia y uyrzysz ktore do Ktorego należy. Ja bym Jch tak Spaiał:

Jmperatorowa Jmć chcę dac Polszcze Pokoy, niewchodze w przyczyny lub potrzeby, czyli to nie dla dwoienia Sił swoich y łączenia się Jch przeciw znacznieyszemu Nieprzyiacielowi, zostawuiąc dla Nas na potym dosyc skuteczny na wszystko postrach y groźbę, czyli tez z powodow nalegania oto Zagranicznych Gabinetow - Dawny to był Projekt podnieść Konfederacyą tu w Warszawie, w ktorey miały bydz zamknięte Wszystkie Trzy Stany Rplitey. Powody miały bydz tez Same do Niey co y Barskiey, ale ze takowa Konfederacya niemogła by się długo obyść bez wezwania pomocy Moskiewskiey, a Sprzeciwiaiąc się w początkach nieznacznie, bo tylko od Dzieleniem y Powagą Barskiey, w krotce potym weszłaby otwarcie z nią w Krwawą Nieprzyiaźń, z wyniszczeniem y Stratą Stron Obydwoch, a do tego gdyby okoliczności iakowe zabronili Rossyi dodawac posiłkow, w otworzoney Domowey Woy:

nie

Jmc

Woynie, to tę walczące Strony mogłyby rowno wa
zyc Między Sobą Siły, a ztąd przedłużac zamieszanie y
wątpliwym uczynic Cel Swoy zamierzony. Przeto Ra:
da ta idąc łagodnie y według Myśli dawnieyszego
Owego Projektu Cywilney y Spokoyney Konfederacyi, Oby:
watelom Xstwa Litewskiego zaleconey, uprzykrzony
niepokoy chcąc wspolnie z Całym Narodem kończyc,
y z tą Samą Konfederacyą Barską wchodziec w ułożenia
wyszłe z perswazyami, nie tylko do tych, ktorzy Je:
neralności składaią, ale tez y do znacznieyszych Kom:
mendantow Woysk Konfederackich, y Owszem Tych
Naywięcey uymowac, sposobami wszelkiemi będzie,
azeby moc Kraiową Generalności odebrawszy łatwiey,
y ta ale iuz potym pokorniey przystąpiła.
Traktuiąc nayprzod z Puławskim, y przekonawszy sło:
dyczą Sumienie Jego, ze te powody dla ktorych Azar:
dy czyni, to iest Wiara y Wolność są iuz od Sameyze
Jmperatorowey ułatwione, według żądania Sameyze
Konfederacyi, a zatym odkryią mu Pole dla niego,
zasług y Chwały niezmierzone, gdy tę Sławę Oyca
Swego, w rozpoczęciu Obrony Oyczyzny, ktorą Jene:
ralność bez Sprawiedliwie przyemiła, z Prochow

Oycowskich

Jmć

Oycowskich przeniesie na Osobę Swoię, y tak skute:
czną y godziwą pomstę weznie z Nieprzyiaciół Jego,
przez odebranie Jm tey chwały uspokoienia Narodu.
Piękne to ponęty y wielkiey Ostrozności wyciągaiące
po Cnotliwym Człowieku. Jezeli Jmć Pan Puławski
ma cokolwiek wiadomosci Influencyi Zagranicznych
Gabinetow z Konfederacyą, to postrzeze przepaść, nad
ktorą Go podchlebstwo sztucznie osadzi, pozna postać
Fałszywą zdrady, y zakroienie nie tylko na własną
Sławę Jego, ktorą Męstwem y niewzruszoną przeci:
wnosciami Cnotą Sobie ziednał, ale tez y na tę ktorą
Oycowskie Zasługi uspokoioney Oyczyznie do szacun:
ku zostawały. Jezeli zaś tych Influencyi niewie, to
chyba mocą Cnoty własney nadzwyczayną, odwra:
cac będzie uszy od tak powabnych głosow. Gdyby zas
nadspodziwanie wpadł w Sidło, ktore przeciw Niemu
Naybardziey wystawiac będą, toc za Sobą pozornym
przykładem, y Jnnych pociągnie Marszałkow y mocy.
A zatym Spodziwac się należy, ze ci tu ziechawszy, rozpi:
szą Listy do wszystkich Marszałkow, azeby na Dzien
wyznaczony tu się ziechali, pod Rygorem odsądzenia
od Urzędow, dla Obrania Generalnego Marszałka.

Zoz

Jmc

Toż Samo ułożenie w Litwie stać się może, Obrani Marszał:
kowie złączą się do Jednego Dzieła, Krola Jmć y Senat za
proszą do łączenia się - Z tego Rada Walna wypadnie,
z ktorey Seym Pacificationis, y tak Konfederacya ta, będzie
nosiła Jmie Barskiey co do początku swego, weźmie potym
Warszawskiey, co do zakończenia, lub też Radomskiey,
Jntencyą objaśniona tamtych uchwał. Łatwo na potym
będzie odwrocić Dwory Zagraniczne od słuchania Skarg
Konfederatow odszczepionych, gdy się dowiedzą y upewnią
że Ci Sami co się skarzyli, y Jch wzywali, iuż się poie:
dnali, łatwiey ztąd y pokoy z Turkami wypadnie, gdy ci
postrzegą że Jm się Nowy Nieprzyiaciel gotuie w przedłu:
żeniu Woyny, to iest Polska poiednana z Moskwą, ktora
poki Ten Pokoy nienastąpi, trwać będzie w swoim Związ:
ku Konfederackim, dla posłuszeństwa świeżo ukoio:
nych.

Familia Czartoryjskich Staraiąc się zawsze utrzymać Wia:
rę y Kredyt w Oyczyznie, iako iest daleka od Wszystkich
Jntryk Zagranicznych, tylko Szczegulnie Dobra Publi:
cznego Radą y Fortuny swemi przestrzega, y na to wszyst:
kie Azardy swoie czyni, dowodzić będzie zawsze iako
niewchodziła w przeszłą Radomską Konfederacyą, iako
na Radzie Pierwszey Senatu nie konkludowała o po:
siłki Moskiewskie przeciw Konfederacyi Barskiey y

Jey przeszła

Jmc

y Jey prześladowania, iako na powtorney Radzie naymo:
cniey przekładała okrutne Sposoby Xcia Repnina na po:
chańbienie y wyniszczenie Narodu Naszego, y dla uskarża:
nia się przed Obcemi Dworami, dopraszała się Poselstwa,
co sciągneło Mściwą Ręką Woysk Rossyyskich na Jch
Fortuny y grozby na Urzędy, y Samez Jch Osoby. Ta:
kowe Teyże Familij Kroki y zachowanie, ziednaią Jey
większą ieszcze ufność w Oyczyznie iak mieli, y moc wszyst:
kiego prowadzenia. A gdy by Jch Nieprzyiaciele dowodzić
chcieli taiemne Rady z Moskwą we wszystko z nią wcho:
dzenie y układanie oprucz Exekucyi Projektow, ktorą Fa:
miliom Jnnym dla Jch poniżenia y dyskredytowania
w Narodzie zostawili partykularną z Posłami Rossyyskie:
mi Przyiaźń ktora się ukryć przed Oczami tego pilnuiące:
mi nie może, y aby naywiększe Tey Jedności dowody,
łatwo to zbiiać mogą Sekwestrem Dobr, grozbą na Urzę:
dy, ktora w potrzebie decyduiącey może, zebędzie wykonana.
Przydać tu ieszcze muszę, co powszechnie głoszą że Jmć Pan
Mniszech Generał Wielkopolski, ma tu bydź sprowadzony
na Marszałkostwo Generalne, podobno dla uięcia w General:
ności Osob, z dawna Sobie obowiązanie przychylnych, y
iuż Go tu Jego własni Przyiaciele obiecowali, co iednak
godne iest uwagi z Dwuch postaci rzeczy.

Nayprzod

Jmć

Nayprzod albo wezwanie Jego, iest z potrzeby wybrania Osoby nieparcyalney, y Obiema Stronom rownie przychyl=ney, co się zwykło wkazdych ugodac zachowywac, ktore się przez poszrednikow Sprawuią. Albo powtore Ze Skła:daiący tę Radę Patryotyczną przez iakieś Obowiązki y Przy:iaźń do Jmć Pana Generała Wielkopolskiego uięci Kom:passyą nad Jego oddaleniem chcąc go powrocić na drogę Je:go Stopniow zasłuzonych w Oyczyznie, y z umartwieniem Nieprzyiaciół wynieść Go nad Jnnych y uczynić przez zasługę Publiczną Pierwszym, tak Stopnia do ktorego by zamierzał, iako tez w Kredycie zalecenia y przywiąza:nych Sobie. Co do Pierwszego. Na to azeby Jmć Pan Generał Wielkopolski uznawał się Osobą Srodkuiącą y brał na Siebie Medyacyą Narodu, po:trzeba azeby nie od Jednego, ale od Stron Oboyga na to był umowiony, y wybrany. Do tąd z tey Strony od dawnych Czasow sły:szemy, częste wspominania Jego, y wyznaczenie do Laski Tey Pokoiu, niebyło Projektu Konfederacyi Tuteyszey, zeby On niebył postanowiony na Czole, lecz niesłyszeliś:my zeby z drugiey Strony była Odezwa Onim, w iakieykol:wiek robocie, procz widoczney dyskrecyi na Obywatela naybliszego Swemi Maiątkami Zemscie Moskiewskiey,

ktorego

Jmć

ktorego weymowała od wspolney z Tameczną Konfederacyą czynnosci. A przeto iakże Ci maią ufać Losow Oyczyzny y Swoich Temu, ktory w takowey znayduie się boiazni y dependencyi, to Samo porywcze Jego tu wspomnienie do kazdey nowey roboty, umnieysza mu Wiarę y ufność Strony. Co do Drugiego. Mało znayduie Honoru y Sławy dla Jmć Pana Generała Wielkopolskiego na Tym stopniu, na ktory poniewolnie wprowadzony będzie. Wszystkie z Tey władzy pochodzące czynienia, wyznaczone y wymierzone mu będą, od władnącey całym Tym Dziełem Ręki, y niczym Jnnym rożnić się od Xcia Radziwiłła Marszałka Generalney Konfederacyi Radomskiey nie będzie, tylko dłuższą Cierpliwością Narodu, ieżeli tę nie tak On, lecz Moc Rossyyska obmyśli, a ztąd zasługa Jego ktoroby się popisywać chciał w Narodzie dla Siebie, lub promowowanych przez Siebie Osob, będzie nikczemną, iako wcale niespływaiącą z Jego pracy, tylko zgotowego ułożenia, do ktorego przyszedł szczęśliwy ieżeli rownym przekonaniem, boleiąc Narod na Swoie potym uciski. y zawod w Jego Ręku upatrywać będzie Młota rozwalin Swoich, lecz wniszczącey wszystko Potędze.

Ale teraz pytam się czyli ta Rada Patryotyczna ma mieć czynność Swoie w Konfederacyi, iako z Konfederacyą w Sobie

Samey

Jmć

Samey, czyli iako z Konfederacyą weszłą w ułożenie z Gabi:
netami Zagranicznemi, y iuż pełniącą toż Jey ułożenie, z
Pierwszym Impetem Cząstki Obywatelow w początkach, mo:
zna było zarzucić Gorliwość niezważaiącą na Nieszczęścia,
Smiałość płochą y podniecona Nadzieię, że Gwałtowność Mocy
Moskiewskiey w Kraju, sciągnie Kompassyą, albo pomoc Za:
graniczną do uwolnienia Go z tey Dependencyi, może też że
y takowi znaleźliby się w Związku, ktorzy przez zawziętość
ku Panuiącemu Szli z Zaiadłością, do podniecenia Ognia
tego, zakładaiąc Sobie w dalszym Ogarnieniu skutek pe:
wnieyszy Swoich Zamysłow
Ale ktoż by się o tym Czasie nieskonwinkował, że takowa Cząstka
niespokoynych Obywatelow, nie tylko powinna była dawno poledz,
pod prześladuiącym Orężem Ich, lub wyprobowawszy stałość
Swoie, Srogiemi przykładami szukać spoczynku z poniżeniem,
albo się podzielić według rozności Celow, ktore Sobie założyli,
albo na koniec uznana sił nikczemność, strata Życia y For:
tun, powinna była odrazić, y odrazać ustawicznie Innych
Obywatelow do łączenia się z nieszczęśliwemi. Przeyrzana nie
sforność Swawola y nieporządek Milicyi Krajowey, zdrada
y chytność Między wspoł łączącemi się, powinna Im wstręt
czynić do powiększenia nieszczęśliwości y azardowania się
w gmin umysłow nieznaiomych y zdradliwych. Tym cza:
sem przeciwnie się dzieie, Popioły zabitych wskrzeszaią od

wagę

Jmć

odwagę, Smierc nie rodzi boiaźń lecz zemstę, y Nowy Woio:
wnik Szuka bliższego Wodza, Obaliny y pogorzelisko Cudzych
Osiadłości, niezrażaią od poddania Swoich Spustoszeniu.
Juz te powody do Związku pierwszego użyte, Trzech Letnią blisko
reflexyą roztrząsnione powabu nietracą do pomnożenia Kon:
federatow, Morderstwo y zguba nieumnieysza Ich y owszem
powiększa Liczbę. Znani roztropnością w Pokoju y Sławie Oby:
watele, weszli w Ich Popis, y nieprzestaią zachęcać do Siebie
pozostałych w nieczynnościach. Trudno tedy iuż teraz powsze:
chności tak znaczney Narodu przypisać y zadawać gorliwość
nieuważną, zawziętość na rządzącego ~~się~~ płochą porwanie
się na Potencyą /: ktora niepotrzebuie Sętny Części sił Swoich
na pognębienie Onych:/ za poduszczeniem Obcego Gabinetu,
dalekiego od pomocy, lub Obrony Ich, zgoła Slepotę y bez rozu:
mność zarzucić Im, y ktorych przez Litość Narodową Tera:
znieysza Rada Imperatorowey Jmć Deklaracyami ale kredy:
towana chcę wyprowadzić zostatniey toni, y całemu Krajowi
przywrocić Spokoyność. Wnosić zatym należy, że Ich odwaga,
nie z Slepey porywczości, lecz wsparta w początkach Nadzie:
iami Zagranicznych pomocy. Powiększona Woyną Turecką,
iuż teraz iaśniey umocniona bydź może skutecznemi Deklaracyami,
kiedy nawet słysząc, o niepowodzeniu Turkow, nieustaią z Strony
Swoiey walczyć, y zdaią się bardziey nachodzić Nieprzyiaciela,
niżeli o nowey Obronie myslec. Juz tedy przyznać daley na

leży

Jmc

zależy, że Konfederacya nietylko iest w Związku z Turkami, bez których zawierać z Moskwą Przymierza y Pokoju niemoże, ale też iest wściśłey chociaż Sekretney umowie z Dworami nie: któremi, które Jey przepisuią ułożenie, a zatym bez nich godzieć się ani wchodzieć w Artykuły Pokoju niemoże.
Przeto Rada Tuteysza wchodząc w Konfederacyą wczynności iakową z Swoiey uchwały, czyli pytaiąc się Jey, o przyczyny podniesioney Broni lub Kondycye do uspokoienia Jey poda: iąc, Słuchaną od Niey niebędzie, y owszem wziętą za po: deyrzanych Postrzedników, za dyskretną ieszcze ieszcze od: powiedź przyiąć musi, gdy Jey odpiszą od Generalności, że powody do Konfederacyi są wiadome Całey Oyczyznie, te nie tylko własny Obywatel, ale też y Obce Narody u: znały za słuszne, a zatym do utrzymania wiedności Dzieła rozpoczętego używać ią do łączenia się z Sobą będą pod rygorem.
Coż zostanie z Takowey, lub Tey podobney odpowiedzi do czy: nienia Radzie Tuteyszey Patryotyczney, tylko z Poszredniczey brać Partyą, według upodobania y możności Swoiey, ieże: liby taż Rada chciała, wchodzieć z Siebie z Potencyami Obcemi, które Konfederacyi Sprzyiaią, Jakoż Figurą Tra: ktować z Niemi od Narodu Swego będą, Jeżeli te Po: tencye Narodu powszechności, Celności y Naywiększą Powagę widzą, y iuż przyznały Konfederacyą skła

daiących

Jmć

składaiących Tuteyszą Radę nieuznaią tylko za Oby:
watelow prywatnych, a zatym zawsze pozorny pre:
text miec będą nie wdawac się z Niemi. Gdy by zas ta Ra:
da potym wzięta postac Konfederacyi, toz samą czynic
ią będzie przeciwną Barskiey, nie tylko przez Osobny
Akt y Formę, przez Osobne Związki, po Ziemiach
Powiatach, Woiewodztwach, nie tylko przez wła:
sną Generalność ktora wyniesie się nad Tamte, y
owszem tamte za niebyłą uzna, ale tez ze tak
w srod Moskwy powstaiąc, chociaz z Jednychze
Powodow co Barska, przecież od Nich Szacowna
y ochroniona będzie. Czyliz toz samo podeyrza:
ną Ją rownie u Konfederacyi trwaiącey, iako
tez u Dworow Jey Sprzyiaiących nie uczyni,
a Zatym nieskuteczne y prozne Tey Rady
Prace zostaną, nieszczęsliwosci przymnożą, y
moze zamiast prętkiego zaspokoienia, Niepo:
koy przedłużą, y do zawziętosci Nowey podadzą
pochob.

Jmć

Rozmowa Krola z Xciem Czartoryjskim Kanclerzem Wielkim W. X. Litt. y Poniatowskim Podkomorzym Koronn.

Krol. Przez Czas długi ostrozności Rady Naszey, pożądany zamysłom przynosiła skutek, teraz niewiem, co za nieszczęśliwy przypadek, że Naysekretnieysze Nasze wydaią się Taiemnice, y odkryte Gabinetowe Arcana, ledwie nieprzychodzi mi powątpiwać o Wierności Pana Ogrodzkiego.

Xże Podkomorzy Koronn. Tey myśli przypuszczać nietrzeba, bo Ogrodzki nie tylko iako Obowiązany, ale iako Farmazon dotrzyma Sekretu. Do tego gdyby Nas chciał wydać wydałby y Siebie. Wszak On za przeszłego Panowania wszystkie Gabinetowe odkrył Nam Taiemnice. Niespodziwałby się przeto Jnney zapłaty, tylko Tey ktora zdradziectwu przystoi. Zaszkodziłby Sobie dwoiako, u Jnnych nieznayduiąc względu, u Nas oczekuiąc zemsty. Potym co Jnni nazywaią zdradą, to my Polityką, co Jnni Grzechem, to my rozumem; Nabożeństwo za Smiech, Posty za grubiaństwo mamy, zgoła wszystko Farmazonom Wolno, Jednego tylko Sekretu przełamać niewolno.

Krol. Y Ja bym wątpił aby Tey chwycił się podłości. Lecz pominowszy co się stało, radzmy iak postąpić mamy daley.

Xże Kanclerz. Nietrzeba desperować, tylko do desperackich zabrać się Sposobow. Oczernili Nas wprawdzie Schizmaty

cy.

Jmć

cy, zbuntowani przez wydanie Sekretu że z Roskazu W.K.Mć zabrali się do Buntow y Tyrannij na Ukrainie, iednak to Nay: mnieyszey czynić niepowinno Impressyi, bo każdemu dla Obro: ny Ręka y rozom są dane. Aże poznał Cały Narod Jż Naszey roboty była Konfederacya Radomska, to Nam pewnie przypi: sano rozom. O Sumienie niedbaymy też, prozny to strach, ktory grozi Piekłem. Rozumnie trzymamy że niemasz In: nego Piekła tylko Syberya. Tego W.K.Mć Lucyper, a my Czarci, kogo chcemy tam wtrącieny, Xiężym zaś baykom chyba kto głupi uwierzy.

Krol. Przyznam się W.X.Mć, że częstokroć trwoże się Sam z Sobą, gdy rozważam Jż z moiey przyczyny tyle zginęło, ginie y ieszcze ginąc będzie Ludzi. Lecz zdami się ta wewnę: trzna zgryzota Sumienia nic Innego nie iest tylko znak złey z Dziecinstwa Edukacyi, ktora kazała mieć wzgląd na Wieczność z Immaginacyi szczęgulnie wymyśloną, a fałszywemi stwierdzoną baykami. Wybijam zgłowy tę prozną Naukę, a zaczentych konczyć nieprzestane Czynności Tey Wam zupełnie obiawić. Oto niepoznali się do tąd na Zamoyskim, nie widzą, że On wspolnie z Nami radzi, że za Naszą Namową złożył Pięczęć, aby Sobie ziednał Affekt u Tych, ktorzy Nam przeciwni, a po tym by był podniosł Nową Konfederacyą ze wszystkim do dawney stusowaną. Lecz ponieważ przeciwni Zamysłom Naszym Krasinski Puławski y Potocki uprzedzili Zamoyskiego,

Więc

Jmć

więc Nam niezostało się więcey, wraz tylko ta Jedyna Nadzieja, Jż Zamoyski może teraz zostać Generalnym Marszałkiem Nowey Konfederacyi Naszey. Jest on Naszym Troiako, płatny, spokrewniony, y dalszych Obietnice pewny, do tego poprzysiągł Nam wszelką Wierność. Przeto Seym pod Laską Jego Konfederacyą przypadły, nie tylko ustanowione w Roku 1768 utwierdzi Prawa, lecz zwielkim pożytkiem dla Nas Onez rozszerzy. Więc znowu Narod oszukany iuż się niebędzie Smiał zabierać do Buntu, my oraz pospieszemy się Urwać Tym wszystkim łby, ktorzy Fanatyzmu pełni. Jch zas Dobra podamy ad Fiscum, Ogołociwszy Kray z Ludzmi, Możnych y za Granicą Akceptacyą maiących; Podzielemy potym Polskę na Elektoraty, y to Tym rozdamy, ktorzy krwi Naszey Naybliższi, na ten Czas dopiero poslubiemy Nasze Miłości Carowy y Cesarzem Oryginalnym bydź się Ogłosiemy. Pomyslimy potym o Krolestwach Pruskim y Węgierskim, ale otym myslec dosyć będzie Czasu; Teraz myslmy o Polakach. Z tych wielu iest co Nam nadskakuią, Jako to Wielopolski Koniuszy Koronę, Potocki Krayczy Koronę, Antoni Sułkowski, Gurowski Marszałek Nad Litt, Poninski Kuchmistrz Koronę, Podowski Wda Płocki, Przezdziecki Podkanclerzy Litt, Tyzenhausz Podskarbi Nadworny Litt, Sosnowski Pisarz Poll Litt, Małachowski Referendarz Koronę, y Jnni Szafirkowie, Tych Podchlebnisiow Obietnicami

Jmc

mi uwiedziemy, poydo potym y Oni zarowno z Jnnemi w Poddanstwo.

Xże Kanclerz. Nalezy iednak miec iakową względnosć na pomagaiących Jnteressom Naszym, Radziwiłła ze nie swoich Konsyliarzow rad słuchał ale Naszych, ubespieczemy przy spokoynym nie ktorych Dobr Dzierzeniu, reszta zaś poydzie ad Aerarium Publicum, dosyc to Nadgrody głupiemu. Ossolinskiego Starostę Sandomirskiego zato ze był Posłem dopraszaiącym się Gwarancyi y posiłkow, uczyniemy Jakim w Woysku Generałem; Ostrowskim takze winni iestesmy wdzięcznosć, wszak Biskup Kujawski pomagac chcę, aby Chłopi w Jego Biskupstwie zabrali się do Buntow przeciwko Szlachcie. Szeptyckim takze, wszak Biskup Lwowski werbuie Zołnierzy y daię pod Kommendę Woyska Naszego Rossyiskiego, a Szeptycki Starosta Kozicki Brat Jego Deputat na zerwanym Trybunale kazał Regimentowi Ognia dawac do Konfederatow w Piotrkowie. Wszystkie Akcye Nam potrzebne per Consequens y zapłaty wymagaiące, ale ze te są Nasze Kreatyry, Tym Samym dosć iuz maią nadgrody. Dzierzbicki Kasztellan Brzezinski y Jnni, ktorzy Exekwowali Nowe Prawa, zasiadaiąc Jn Juditio Mixto, iuz maią dobrze napakowane Kieszenie od Dyssydentow, przeto nadgradzac Jm W. K. Mć nie iestes Obligowanym. Takze Branicki y Stępkowski, ktorzy wyiezdzali przeciw Konfederacyi, dosć się pozywili zbupow, iako to znac wiadomie, bo Stępkowski chołysz znaczny przedtym, Teraz Jnnym pozycza. Tyzenhauzowi zato

Jmć

zowi zato, że Szlachte z Ekonomiow Brzeskiey, Grodzinskiey, Mo:
chylowskiey y Jnnych Dzierzaw powypędzał, nie ma przyczyny
nadgradzać, bo Ten przez swoie wymysły, a bardziey głupie Go:
spodarstwo czyni Więcey WKMć expensy, niż pożytku, a do:
tego Sam o Sobie dobrze pamięta; Trzebinskiemu ktory w Kra:
kowie, Gizyckiemu ktory w Barze Konfederacye pozdradzali,
sekretnie chyba wyswiadczyć trzeba, bo y tak po całey Euro:
pie gadaią, że u WK.Mć Same Szelmy w łasce. Godzki Wda
Podlaski, Twardowski Wda Kaliski, Gurowski Marszałek
Nadworny Litt, Krajewski Jnstygator Koronny, Dłuski Podko:
morzy Lubelski niemogo się dopominać niczego, bo to od Mo:
skwy, to od W.K.Mć to od Nas Pensyą biorą. Nietylko zaś
tych ktorych liczemy zaszczyceni bogactwy y znaiomością
u Zagranicznych trzeba Nam uprzątnoć, lecz y te oraz dro:
bną Szlachte, ktorzy maią Popularitatem na Seymikach, ma:
ły albowiem robak Wesz, a wiele dokuczy, y Teraznieysze
Konfederacye tylko z tey się składaią Lichoty. Gustaw Krol
Szwedzki Niebył by się uczynił Absolutnym Monarchą, ani
Krystyan Krol Doński gdyby Senatorow y Pryncypalney
Szlachty Jeden Szwedzkiey, Drugi Duńskiey niewyciął, y gdy:
by się Sam nieogłosił Dyssydentom. Założyłeś WKMć dobre
do Tego początki, gdy Tym tylko rozdaiesz Biskupstwa
Krzesła y Ministerya, ktorych Sumienia wkieszeni y za
Pieniądze zawsze Jch dostanie. Trzeba ieszcze dla Chłopstwa
ogłosić Wolność, Niech będzie każdemu Wolno wierzyć iak
kto chce, byleby Naywiększe opłacali Podatki, a Nierostro:

pne

Jmc

nierostropne Chłopstwo przywiąże się do Samego Jmienia Wolności, y nierychło się postrzeże że iest oszukane, ale oto iuż dbać niebędziemy, byle by Nam teraz pożyteczne było. Żeby mu zaś w Samych początkach nieprzykrzyć się Podat: kami; a tu trzeba Nervum belli wyciągnąć iak Naywyżey. Więc uczyn WKMć Publiczne wyznanie Religij Ewan: gelickiey, tym ucieszeni Dyssydenci liczne składać będą Kon: trybucye, aże tego będzie ieszcze mało, Więc na powiększe: nie Dochodow, trzeba odiąć wszystkie Dobra Biskupom Kanonikom Proboszczom y Zakonom, nie iako iuż w Aka: tolickim Państwie potrzebni Jch niebędą; Zasmuci się pra: wda z Jedney Strony Duchowieństwo, gdy znacznych postra: da Jntrat, lecz z Drugiey Strony ucieszy się gdy z Luliami Emhinami y Jm podobnemi przestawać będzie mu Wolno.

Xże Podkomę. Ja Lulij nikomu procz JKMć nieustąpię

Xże Kanclerz. Albo to tylko Lulij Korwa, iest mowić tyle Jnnych, gdyż Wolne życie każdemu się podoba.

Krol. Dobre zdanie Xcia Kanclerza, lecz aby do Exekucyi przyszły rzeczone Projekta, trzeba by dla Nich pewne za łożyć Fundamenta.

Xże Kanclerz. Rob WKMć Konfederacyą z Swoiey stro: ny, albo z mało w Polszcze Pułgłowkow, mamy Po: ninskiego, Gurowskiego Dzierzbickiego w Koronie, a w Litwie Przezdzieckiego, Sosnowskiego, Tyzenhauza

y tyle

Jmc

y tylu Jnnych Lizusiow, Niechay ci robią Konfederacye niby stosuiące się do poprzedniczey, iednak za Nayprzyn: cypalnieyszy Punkt niech kładą zupełnie starszeństwa posłuszeństwo. Trzeba sądzić na Ten czas na Ten Czas niby przystępować do zgody, złożyć Seym Pacifi: cationis, na ktorym Moskwa Niechay nie będzie przy: tomna, owszem Niechay się Niby ku Swoim rusza Granicom. Dla wspolnieyszego zas bezpieczenstwa bę: dziemy prosili aby rozpuscili Konfederacye, a Samityl: ko z Posłami przybyli na Seym Marszałkowie, przy: będą pewnie z Niemi Krasinski, Potocki, y Jnni, Tym wszystkim zaraz łby urwiemy, bronić się bowiem nie będą mogli, niemaiąc przy Sobie Zołnierza.

Krol. Juześmy Jch gębą wygubili, ale wroćmy się do możności zaczęcia Tego wskutku, coś my zakoń: czyli w mowie. Czyliż Szlachcice dowierzać będzie Gurowskiemu, Dzierzbickiemu, Poninskiemu y tylu Jnnym podobnym, wedząc Onich że zadney niemaią Reli: gij, czyliż wierzyć będą Zamoyskiemu, ktory teraz z Na: mi z Kolligowany, zadnego Konfederacyi niedaie posiłku, Owszem tu Siedzi y z nami radzi.

Xże Kanclerz. Polityka wszystko potrafi, Niechay się uczynią Nabożnikami Niech uczęszczaią do Kosciołow

do.

Zm

do Spowiedzi, bo y z tych w kosciołach Jch bytnosci profitowac będziemy, przeyrzemy bowiem po Kosciołach wiele mozna Koscielnych Sreber do Mennicy kontry: buowac. Lud zas prosty nazwie to Cudem Wielkim, ze z owych przesladownikow Kosciola, stali się Pa: włami y Obroncami Onego.

Krol. Wątpie aby Nam się powiodło, lecz rozmowiemy się Jutro obszerniey z Temi, ktorzy do Tey roboty po: trzebni.

Jm 1

Przestroga dla Narodu Prawdziwego Patryoty, przeciwko Fałszywey Patryotyczney Warszawskiey Radzie.

Przykrą Pigułkę pozłaca Lekarz: Podły Rzemieśnik stara się przynaymniey okazalszą Cechą uwieść niewiadomego. Słaby Author, słabszemu Xięgi Swoiey Dziełu powabnego pożycza Tytułu: w Wszystkich zdrad rodzay, iuż wysilona Warszawa, do Tegoż nakoniec uciekła się Sposobu, niemoże poprawić rzeczy, bo głębokie ze wszech Stron uwikłanie się, bo boiaźń zasłużoney a bliski kary, znosi nadzieię, bo Ambicya złączona z rozpaczą, gdzie mocy braknie, sztuki zażyć doradza. Więc Szkodliwe przedsięwzięcia powabnym ukrywa Jmieniem, gdyby choć wzdychaiący do Swoiego Ratunku ułudzić Narod. Powab to na Smiertelney Wendy haku zasadzony, przynęta nad Ktorą ukryte iuż rozciągnioną Sieci.

Coż wspanialszego nad Jmię pełne Powagi; Rada Patryotyczna: Ale rozpatrzmy się w Osobach Onę składaiących: Weyrzeymy wprawność y Powagę Tey Rady: zasiągnieymy aż przyszłych Skutkow, a doswiadczemy że ta Rada, mimo Swoy Okazały Tytuł, nic nie iest tylko głos prozny: Ani mieć może Jnnego Tonu, tylko Ten, ktory mu dany będzie,

przez

Jmc

przez Sekretną, przecież tę Radę, szczegulnie rządzącą Sprężynę. Młodziejowski, Twardowski, Godzki pensyonalista Moskiewski z Wieku, Raczyński, Milzynski, Gurowski, Poninski, Pierwsi w tey grze Aktorowie, Jnnych liczbę pomijam, zprobki wnosić łatwo dalszych gatunek. Takim że to Patryotom Lassy Rplitey Polskiey bydz mogą powierzone, ktoz między Niemi a Narodem, tę pretendowaną zaręczył Konfidencyą, nie znanisz są Kraiowi, ieżeli Nigdy to od Radomskiey Konfederacyi. Nie naznaczenisz y Dzisiay dopełnioney na ten czas zdrady nadgrodami. Byli bybz wyniesieni z Tłumu Obywatelow, ieżeliby Stopnie ktore Dziś Osiadaią, nie były zapłatą Jch zdradziectwa. Nie są że to Ci, ydalsi Jm podobni, tę Radę składaiący Patryotowie? ktorzy na wyciągnionych zposwięconego Radzie Mieysca Biskupow, Senatorow, y Posła, w Obcą Niewolą Spokoynie patrzyli. Nie są że to Ci? ktorzy na wstydliwey y fatalney Delegacyi, Pierwsze zaymowali Mieysca? ktorzy zuchwałe Repnina ukazy wczesnym podle uprzedzali posłuszeństwem? Nie są że to Ci, ktorzy powtaiącey na Obronę Wiary y Oyczyzny Konfederacyi, wszedzie y wszelakie kładli przeszkody? ktorzy Narodu Jednomyślność mięszali, ktorzy ustawiczne Kabały wskrzeszali, ktorzy Moskwie Radą, Kompanią Spiegowaniem, pomo

co.

Jmć

co, Słowem przez wszystkie Sposoby wnaygorszey Sprawie, bo przeciwko własney Oyczyznie, y Panuiącey Katolickiey Wie: rze, przeciesz dla podłych Nadgrod Wiernie służyli; Nie są że to ci, ktorzy y dotąd przed Moskiewską Protekcyą wśrod: ku Jch Woyska z Wszelkim bespieczeństwem, po Brator: sku spokoynie zyią. Do wytłumaczenia Więc iak daleko rzecz y treść Nowey Warszawskiey Rady rozni się z przy: właszczonym Patryotycznym Rady Jmieniem, dosyć iest wiedzieć Osoby ią składaiące, ktorych gorliwosci Naywła: sciwiey przystoi napis. O praeclaros Custodes Ovium &c: Lecz iczelibym pozwolił, że tę Radę y prawdziwie Cnotliwi Obywatele Składać by mogli, patrzmy na Jey prawność, patrzmy na Jey pozytki; Rządy Rplitey Polskiey Dwa są rodzaie; Naturalny czyli Ordynaryeny Jeden, Nadna: turalny czyli Extra Ordynaryeny Drugi. Rząd Natural: ny Sprawuie się przez Seymy Wolne, gdzie Krol prawnie Obrany, Senat y Posłowie Ziemscy Cały składaią Narod. Rząd Nadnaturalny, Sprawuie się w Ten Czas, gdzie zagrą: zony Nagłym Niebespieczenstwem Narod, wspolny na Obronę Swoią wchodzi Związek, y Generalną Spisuię Kon: federacyą, y tę zaprzysiągłszy, wszystkich Praw y Prero: gatyw zawiesza Dzielność, a Całą władzę, Całą Powagę wlewa, nadaie y zamyka w Konfederacyi. Okoliczności

ninieysze

Jm

ninieysze stosowac się koniecznie muszą do Jednego
z tych Dwoch Rodzaiow Rządu, bo albo iesteśmy spokoyni,
albo zagrążeni Niebespieczenstwem - Jezeli Pierwsza Sey:
mu Wolnego potrzeba, Jezeli Druga, ? Więc słusznie pod:
niesiona Konfederacya.
Seym Wolny bydz niemoze, bo Prawa Ogolney Rady Na:
rodowey w Konfederacyą zlana Konfederacya rozwią:
zaną bydz niemoze, bo Cele Jey, bo Obrona Oyczyzny nie
dokonana, do zadney Więc powagi Ani Seymowey, ani
Konfederacyiney Ta Rada Patryotyczna przystosowa:
ną bydz niemogąc, zostanie niesłychaną Nigdy dotąd
w Rplitey Nowoscią, iedną Chimerą y straszydłem,
fatalnemi tylko Skutkami Oyczyznie grozącym. Zkim
prosze, Rada traktowac będzie, ? Jezeli z Krolem, trzeba
Jz by miała poprzedzaiącą władzę; albo Go przyznac
prawym Krolem, albo Go odepchnąc iako Uzurpatora.
Jezeli traktowac z Konfederacyą, ? determinowac się pier:
wey powinna, albo iest w Związku, ? albo nie, ? Jezeli
iest, od Niey Mocy czekac powinna, y iest Częscią Jey.
Jezeli nie iest, ? Wieczysty Wszystkich Konfederacyi
Wyrok, Kto nie iest z nią iest przeciw Jey, a tak Stroną
będąc, posrednikiem bydz niemoze: Jezeli ma Trakto:
wac z Moskwą, ? trzeba izby miała Reprezentacyą Na:
rodu

Jmć

Narodu, Reprezentacya bydz niemoze prawna, bo wcza:
sie Generalnego Związku, Powaga Konfederacyi wszelką
Jnne powagę znosi, ktora gdyby niebyła, Seymu by potrzeba.
Nakoniec Woiewodztwa y Prowincye nadac by ią powinny,
a nie Warszawa, Swoich Stołownikow do tak poważney
wybieraiąc Rady.
Ciz będą do upoważenia Tey Rady, y do zaręczenia umowio:
nych Kondycyi Zaproszeni Oliwskiego, Kartowickiego, Wi:
denskiego Traktatow Gwaranci,? na Samym Moskiewskim
dosyc będzie upewnieniu,? Jezeli pierwsza niebyłaby
zgodnym z Powagą Gwarantow wspomnionych Traktatow,
czynic Dzieło Cum Corpore, ktore zadney niema y miec
niemoze Reprezentacyi, Konfederacyą by rozwiązac po:
trzeba, a tym Samym Sakryfikowac Barskich; Jezeli Dru:
ga,? Skutek Wielkiego Zaufania, zdrada, Sekret tym
większey z Moskwą poufałosci. Albowiem ta Patryo:
tyczna Rada będąc przez Moskwę stworzona, pod Jey
zaszczytem y Bronią Władzę przywłaszczaiąca, nie:
moze ani postępowac, ani kończyc się inaczey, tylko
według Dyaryuszu Repninowskiego. Są ze do Tey Ra:
dy przeznaczone Osoby, albo Większego w Narodzie
Kredytu, albo Większey Powagi y Konsyderacyi, albo
Większey Moralney y Obywatelskiey Cnoty, Nizeli Kra:

Kowski

Jmc

Krakowski, Kamieniecki, y Kijowski Biskupi, Nizeli Krakowski, Wilenski y Kijowski Woiewodowie, nizeli Hetman Wielki y Podskarbi Wielki Koronę, nizeli Generał Wielkopolski y tylu Jnnych Pierwszego zaszczytu w Oyczyznie Mężow, z podobnemi Naysolennieyszemi Deklaracyami, wszelkiego bespieczenstwa y Wolnosci, wzdaniu niegdyś uwiedzionych, z ktorych Jedni Okropną preferowali Niewolę, Drudzy dla tego, lub zupełną tylko oboiętnosć, lub Oboiętną tylko obrali powolnosć, Jz by tym pewniey na ninieyszą oszczędzili się usługę. Coz z przykładu Tego o przeznaczonych do Ninieyszey Rady wrozyc Osobach. Jezeli Cnotliwi będą, z wyrok na Nich przez Repnina ieszcze zadyktowany, Wołkonski do Exekucyi tylko przywiedzie. Jezeli nie Cnotliwi, z więc ~~rady~~ raczy Jm przystoi Jmie z Draycow, nizeli Rady Patryotyczney. Do czego wszystkie raczey sciągac się zdaią podobieństwa, bo iezeli nie zmowa y zdrada, co Jch więc w Srodku Nieprzyiacielskiego Oręza tak bespiecznemi czyni, wten czas gdy Cnotliwych Wiernie, a na Obronę Religij y Oyczyzny poswięconych Bohatyrow ostatnie schronienia, zuchwały Nieprzyiaciel, ustawicznym Szturmem z Ziemią zrownac radby.

Ztąd gdybyśmy tym pewniey o przyszłych Skutkach wrozyc.

wrozyc mogli; zblize się do wykonanych przez Wołkoń:
skiego propozycyi.

1mo. Gwarancya będzie explikowaną, y nie tylko Moskwa
y Prusak Gwarantowac będą Prawa Przywileie y Wolno:
sci Rplitey rownie iako wszystko to, co będzie ustanowio:
nym na Pacyfikacyi, ale tez y Dwor Wideński iezeli ze:
chce.? Rozwiemmy Ten Pierwszy Punkt,? Kto Nam Co Nam?
y iako Wiarą przyrzeka.? Charakter Xcia Wołkońskiego
nie iest wyższy od przeszłego Charakteru Xcia Repnina,
ile więc tamten mogł Nam przyrzec y dotrzymac, tyle spo:
dziwamy się od Tego. Tamten miał rozne a Suo Ministerio
na uwiedzenie Narodu przed Seymem Radomskim De:
klaracye y upewnienia, Ten zbytecznemi ie Sądzi, bo
Sam w Sobie iest przeswiadczonym ze nie będą dotrzy:
mane.

Traktat zawiera się Między Stronami, albo kiedy zer:
wawszy Między Sobą zgodę na nowo ią umowią, albo
kiedy wzaiemnie trwaiącą odnawiaiącym Sposobem
Onę umacniaią y Stwierdzaią.

Zadnym Tych Dwoch przypadkow, nieznayduie się zu:
pełnie Rplita Polska, albowiem iest wzgodzie, bo Kray
Swoy napełniony Woyskiem Moskiewskim, y nędznie
zniszczonym widzi, niezerwała zgody, bo do tąd wypo:
wiedziancy formalnie nie ma Woyny, ma Posła
w Warszawie, acz Rezyduiącego nie przy Rplitey bo
ta raz sprzymierzona Jmcy nieznа.

Ale

Jm

Ale niech ze czy to do utwierdzenia pretextem trwa:
iącey zgody, nie ma tyle Krwi rozlaney, czy pretextem
Nowey zawarcia, potrzebny bydz komu zda się Nowy
Traktat; Zawsze Polska iedną, Moskwa drugą będzie stroną.
Strony zaś zawieraiące, ieżeli razem bydz mogą y Stroną
y Gwarantuiącemi, Wstyd iest w Oczach Oświeconey Euro:
py explikowac się.
Gwarancya iest Dzieła między Dwoma Kontraktuiącemi
zawartego Solenne przez Trzeciego zaręczenie z Obowiąz:
kiem łączenia Mocy Swoiey z Jednym, przeciwko niedotrzy:
muiącemu Drugiemu; Jakże Więc Moskwa, chcę razem
Traktowac y Gwarantowac, bydz Kontruiącym y Poręcz:
nikiem, bydz Stroną y Sędzią.
Gwarancya będzie explikowaną. Polska zadney niepo:
trzebuie explikacyi, bo zadney nie przeymuie Gwarancyi.
Ani Nowych Sobie Obierac może, będąc zupełnie konten:
ta z Dawnieyszych, Ktoremi są Cesarz Rzymski, Krol
Francuski y Turczyn. Wciąganie Więc w Gwarancyą
Krola Pruskiego, ktoremu Polska ma Siła uszanowa
nia, nie iest Jnnym koncem przez Moskwę wymyslone
tylko aby; albo przez Odmiane Gwarantow wydrzec
Nam zaręczone pozytki przez Traktaty Oliwski, Kar:
towicki y Widenski, albo narazic Nas potężnemu
Sąsiadowi, przez nieprzyięcie Offiarowanego Pruskie:

go

Pruskiego posrednictwa ktory kolwiek wie y Jey nadałby:
się Srodek, zawsze z Szkodą Naszą, a Jey pozytkiem.
Gwarantowac będą wszystko to, co będzie ustanowionym,
na Pacyfikacyi. Owoz Chrzest przed Urodzeniem. Znay:
dziesz kto przynaymniey ieden w Historyi Polityczney
przykład, Jz by czyieszkolwiek zaręczenie, czyiazkolwiek
Gwarancya sciągała się do rzeczy, stac się ieszcze maią
cych, a nie do iuz Stałych. Czy niepodobniesz przed
Ziazdem Radomskim przyszłe Gwarantowano ustawy,
ktore potym Sam Repnin przepisował, mocą y gwałtem
do Jch spisowania się naganiał, opponuiących się
gorliwie przy Religij y Prawach, Jednych na Syberyą,
Drugich w Kaydany zabierał, Trzecim temisz groził.
Czylisz niesprawiedliwie wtey Mierze Terrent Vestigia.
Szkody ubite przez gwałty y zdrady Repnina pokazuią
iawnie Cel zmierzonych y na Nowo Moskiewskich
Projektow; Gwarantuią przyszłe Pacificationis Prawa,
gdy nic ieszcze Narod o Seymie niewie, ani wie przez kogo
złozony będzie.
Będzie złozenia Jego Powaga, czyli Prawnie Konfedera:
cyi należyc będzie, czyli Ją Sobie przywłaszczy Moskwa,
czyli Rada Patryotyczna, Pacyfikacya Ta, czy będzie
praktykowanym do tąd zwyczaiem pod Bronią Moskiewską,

Czyli nie?

Czyli nie,? Jezeli pierwsza,? Ten Sam gwałt Prawa pisać będzie, ktory pisał począwszy od Smierci Augusta III. y tym zuchwaley dotykać będzie, że iuż pod Gotową y przyię tą Gwarancyą, Opponuiący się podobniesz wywłoczeni będą z Jzb Senatorskiey y Poselskiey Proiektem y ukazem gotowym, niezostanie Więcey, na podłość Posłuszenstwa, tym dla Narodu bespieczniey, że iuż na Ten Czas o niestałość Swoią przekonanego od wszystkich Gwarantow y przyiaznych Potencyi wzgardzonego y opuszczonego, Jezeli ustąpi Moskwa,? Coż do Niey iakie na tenczas wzupełney od Jarzma Obcego Swobodzie, Narod wolny Sobie Prawa Stanowić będzie, wydzieraz mu Moskwa,? y czy Rada Patryotyczna dosyć iest Mocna wydrzeć mu Naywspanialszy Panuiącey Rplitey zaszczyt, Ktorym iest wszechwłactwo y Prawodastwo; Będziemyż Obligowani każdy Projekt posyłać do Peterzburga, bo niżeli skonczyć y ustanowić; przystoi posłać do Gwaranta pytaiąc się czy to, co Stanowiemy zaręcza.

Y Dwor Widenski Gwarantować będzie, ieżeli zechce, O! chytrości, o! podeyście, o! zdrado, gdzie ci siły y skutkow braknie, Słowy nadstarczas: Wszakże Rzym Paryż, Madryt, Londyn, Sztokolm, Stambuł, y wszystkie

Jmć

y wszystkie Jmć Dwory Gwarantować będą ieżeli że:
chcą. Ale że niezechcą, tylu Lat naucza doświadcze
nie, Kontenci dotąd Nayiaśnie Gwarantowie ubespie:
czeniem ogolnym Wolności Polskich, ani się targneli
na Rplitey Wszechwłactwo, ani się wdarli w Jey Pra:
wodactwo.

Coż przeztę Oboiętności Słow zyskać chciano, oto niezna:
cznie wmowić wmniey Ostrożnych, że Widen y Berlin
iedno rozumieią z Moskwą, że Konfederacyi nadzieie
są prozne, że spodziwać się daley nie masz czego, tylo
chyba, ile z Litościwego Wyroku Poseł Wielki przez Usta
Przesławney Patryotyczney Rady podbitemu pozwoli
Narodowi.

2do. Dyssydentom Jeżeli Rada Patryotyczna provizio:
naliter a potym Konfederacya Generalna Traktować
z Niemi będzie, y Jeżeli Dyssydenci dobrowolnie ustąpić
zechcą niektorych z Swoich Przywilejow, Moskwa nie:
zabroni Jm uczynić tego.

Punkt ten Jm więcey zawiera w Sobie zawikłania,
tym go pilniey rozwiiać będziemy; Radzie Patryoty:
czney niedaie Xże Wołkonski Wyższey Powagi, tylko
traktowanie z Dyssydentami provizionaliter, a potym
iuż nie Radzie ale Konfederacyi Generalney, więc
Konfederacyą uznaię.

Konfederacya

Jmć

Konfederacya Całą w Sobie, Całey Rzplitey zawiera:
iąc reprezentacyą, żadney nie Cierpi Juryzdykcyi, ktora:
by nie była od Niey ustanowioną; Rada Patryotyczna
niebędąc od Niey ustanowiona, tylko od Moskwy, nie
może tylko Konfederacyi bydź przeciwna, y wszystkie
Jey Dzieła z nieprawney Juryzdykcyi wypłynione, bydź
muszą koniecznie nieważne, a iakże pretendować można,
Jż by ie Konfederacya kiedyzkolwiek przyięła y stwier:
dziła. Rada Więc Patryotyczna nie ma Więcey mo:
cy chyba ile Konfederacya Generalna przez Approba:
tę Swoią udzieli, nie iest Więc Juryzdykcyą tylko od
Konfederacyi Generalney precario dependuiącą. Konfede:
racya nieogłasza przez żaden Uniwersał, Jż ią przey:
muię za Swoią, Więc Rada Patryotyczna nieupowa:
żona od Konfederacyi, albo iest Radą Moskiewską
albo Chymerą.

Jeżeli Dyssydenci dobrowolnie niektorych Swoich Przywi:
lejow ustąpić zechcą; O ktorych Przywilejach mowi
Xżę Wołkonski.[2] Jeżeli o dawnych, iako nadanie Tych
do prawney Władzy Rplitey należało, tak rozeznanie
nikomu Jnnemu należyć nie może tylko Teyże Rpli:
tey, Wiele im zaś tę Przywileie pozwalaią, tak siła
z Oboyga Stron Pism wyszło, iż niemasz tak Cie:

mnego

Jmo

mnego w Narodzie, ktoryby niewidział prawdy; Jezeli mowi o Przywilejach z Jazdu Radomsko Warszawskiego. Wie Europa iak gwałtownie na Narodzie wycisnione, izby wspolnie Polską nie wzgardziła Tey zuchwałey pretensyi, na koniec ktory to Sposob będzie Traktowania z Dyssydentami. Jakiekolwiek są Przywileja dla Dyssydentow, są dla Wszystkich Dyssydentow; Pozwolmy na Ostatek Jm, idealem facultatem Traktowania z Rplitą, co wszystkim służy, przez wszystkich ustępowanym bydz musi; Więc trzeba azeby do pomnionego Traktowania, albo wszyscy w całym Kraju Dyssydenci per Individua zgromadzili się, albo Swoich mieli Posłow, albo Swego ogolnosci reprezentuiącego Marszałka.

Pierwsza bydz zda się dziwacznym, azeby z tak rozległego Kraju, z Wszystkich Miast, Wsiow, y Zakontow zbirac Szlachtę, Mieszczan Rzemiesnikow y Obywatelow wspolney Religij do wspolnego Przywileju, naturalną wspolnosci maiących, y do utrzymania Tego Przywileju, lub ustąpienia co z niego, rownym Prawem zaszczyconych.

Druga koniecznie bydz musi bez Prawnym. Natura Posłow iest Prawna Reprezentacya Swoich Wdztw lub

Powiatow

Jmć

Powiatow; Dyssydenci rozsypani będąc po wszystkich Wo:
iewodztwach, ani będąc w Nich tylko prosci Obywatele, na:
kazywac w Woiewodztwach Ziazdow niemogą, a tym Sa:
mym Obiraiąc się, lub Obierac prezentuiących Siebie Po:
słow; Defektu Tego Synody zastąpić nie mogą, bo te dawnemi
Wolnych Seymow Prawy nie są pozwolone, tylko do
wewnetrznego w Duchownych rzeczach porządku. Nao:
statek Dyssydentskiego wyznania, rowne iako y wszy:
scy Jmci Chłopi, zadnym w Polszcze niebędąc Stanem,
niemogliby wpływac w reprezentacyą, a przecież co do
Swego wyznania w pozwalaiących ktoremi się zaszczy:
caią Przywileiach, rowne ze wszystkiemi Część maią,
y bez Jch wspolnosci Cozkolwiek ustępowac broniłaby
Sprawiedliwość.
Trzecia nie iest trudnym dociekac Moskiewskiey Taiemni:
cy w podnoszeniu Dyssydentow do Powagi wspolnego
z Katolikami Prawodactwa. Nad to zas znanym iest
Cel Teyze Potencyi w formowaniu Ziazdow Dyssydetskich,
Słuckiego y Toruńskiego, y podnoszenia Jch Lasek iak
były pod Goltzem y Grabowskim, iz by ten przykład
nie liczyc za grozny Teraznieyszemu Czasowi, a fatal:
ny przyszłym, ile by razy zamysłom Moskiewskim
na Nowy Zamach na nie podległość Rplitey zdał się
potrzebnym. Z Skutku więc poprzedzaiącego, Tych

Dwoch

Dwoch Pierwszych bez Prawnych y bez przykładnych Lasek, coz by wrozyc y spodziwac się zostało, tylko cze: kac Okropnych Ziazdu Radomsko Warszawskiego skut: kow. Niezostaie zatym Jchmćm Dyssydentom, tylko albo doczekiwac względem Siebie Wyrokow Spokoyney Rplitey, ktorey iezeli są Cnotliwi Obywatele, Prawodac: twa sprzyczac niemogą, albo /: iezeli nieupamietani szpetnoscią ostatniego postępku Swego, niepowrocili się do Cnoty Obywatelskiey:/ uformowac Swoią Ewangeliczną Patryotyczną Radę, azeby tym Sposobem na Jedney Prym: mas, na Drugiey Biskup Mochylowski Prezydowałby. Moskwa nie zabroni Jm uczynic Tego.

Kto moze niezabronic, Ten moze y zabronic kiedy chcę, ta moznosc gruntowac się musi, na poprzedzonym nie: iakimsci Prawie wspomnionego Wolnego zabronienia, lub niezabronienia.

Panstwa wzaiemną niepodległoscią Sobie rowne nie maią na Siebie wzaiemnie zadnego Prawa.

Między rownemi z Natury Swoiey Prawo podległosci Jedne: go, a Zwierzchnosci Drugiego nabyte bydz musi, albo mocy Woyny, albo mocą Traktatu; O Jednym ani o Drugim Moskiewskim Prawie, niewie Polska, nie wie Europa. Woyny deklarowaney niemiała Rzplita, ani więc Prawa niepodległosci Swoiey do Moskwy nieprzegrała.

Dawnieysze

Jmć

Dawnieysze Tez Jey z Moskwą Traktaty nie nadały Tego Moskwie na Polską Prawa. Jezeli te Prawo podciągać pod Traktat y Gwarancyą Radomsko Warszawskie prozna to iest uzurpacya. Traktat bowiem Aktem dobrowolnym y Gwarancya nie na ciskiem wydartym Aktem bydz powinny. Wymu: szenia zaś Traktatu y Gwarancyi Radomsko War: szawskiey Swiadkiem Narodowa Konfederacya, y na oparcie się Stałemu gwałtowi tyle iuz krwie rozla: ney. Niemaiąc więc Moskwa Prawa na Cały Na: rod, mieć Go musi partykularnie na Dyssydentow. Jakiego Kolwiek Rodzaiu, Za Dyssydentow Subiek: cya daną była by Moskwie, czy to tylko In Ordine Protekcyi Osobom, czy to tylko Duchownemu wy: znaniu Swemu, zawsze byłaby Wielkim Kryminałem, Pierwsze są albowiem powinnosci Obywatelstwa nad wszystkie Inne, mimo Cały Narod iakiey formować Osobne Ciało, było by to formować Statum In Statu, a tym Samym popełnić Crimen Status. Czuiącemu na każdą Okazyą, podeyrzanemu a Mo: znemu Sąsiadowi, iakikolwiek Prawa dać Pretext, iest to zdradzać własną Oyczyznę. Co ieżeli przez Jchmćw Dyssydentow tak iest uczyniono; Więc ieżeli nigdy to teraz, wszystkich Obywatelstwa Prero:

gatywo

Prerogatyw stali by się niegodnemi.

3tio. Prawa Kardynalne Rplitey y Wolnosciom Polskim nieszkodliwe, zostaną takiak są względem Artykułu Dyssydentow; Ten się opisze według Nowey dobrowolney umowy.

Gdy z Moskwą Polska żadnego podobnego niema Traktatu, gdy przywłaszczona Jey stać nie może Gwarancya, upada Prawo Interessowania się Jey, o Formę Rządu Polskiego Rplita, albowiem Samo Sobie będąc Wszech Władną y Prawodawcą, Sama iedynie Stanowić y rozeznawać może co Jey iest Prawem Kardynalnym, co Jey Wolnosci Szkodliwym. Moskwa zas bez przywłaszczenia w Oczach Całey Europy podległosci Rplitey do rozeznawania wtym y Decydowania niemaiąc Władzy: Niedowodzi Więcey przez Ten Punkt Trzeci Propozycyi Swoich tylko, że niemoże zapomnieć raz iuż Wziętego Tonu, Jzby Polakom Swoie wydawała ukazy, na Dyssydentow zaś, w Drugim Punkcie przytoczone Reflexye niepotrzebuią ponowienia.

4to. Mimo co Rada Patryotyczna, może kassować Wszystkie Nowe Prawa od Konwokacyi, zostawić ie Całkiem lub po Części, iak się Jey zdawać będzie, nietykaiąc atoli zawsze Traktatu, y wspomnionych

y wspomnionych Artykułow, osobliwie co się sciąga do Zysku lub Straty Dyssydentow.
Rzekło się wyzey ze Skassowanie, Konserwacya, lub odmiana Praw Wolney y niepodległey Rplitey do Jch własnego Wszechwłactwa y Prawodactwa należy. Co tu Więc Moskwa ma do roskazania, pozwolenia, lub zabronienia.
Nietykaiąc atoli zawsze Traktatu, wspomnionych Artykułow, albo Prawa od Konwokacyi są dobrowolne y Legalnie ustanowione? albo gwałtem narzucone y spisane?
Jezeli Pierwsza, Kassowac Praw tych, niebyłoby potrzeby z trwaiącemi Okolicznosciami, Taz Sama ogolna Narodu trwałaby Wola, Jezeli Druga? Więc y Temuz mniemanemu Traktatowi Tenze Sam gwałt prezydował, y wrzeczy Samey od Skassowania Tego Nieszczęsliwego Dzieła poczynac potrzeba. Jakiekolwiek albowiem są Cywilne Prawa, tę rozciągac się niemogą tylko do Obyczaiow Obywatelskich, y chociazby w nich był iaki defekt, Ten zawsze bo w Domu poprawionym bydz moze. A tym Czasem Cnotliwych Obywatelow y naygorsze Prawa nieprzymuszaią bydz występnemi.
Lecz przywłaszczony Traktat będąc Aktem zewnętrznym nierozciąga się na Osoby per Individuum ale na Rplitę wogole, ktora w Tytułach Swoich traci, z Wolney staie się podległo, z Prawodawczey staie się o po

zwolenia

o pozwolenia referuiącą.
Zdradza Więc Punkt Ten nayoczywiściey Ambicyą Moskie:
wską, że zprzywłaszczenia Swego, coś niby ustępuiąc Polsz:
cze, nie szuka tylko się ukryć przed Nawałnością, kto:
ra Jey grozi; Wrzeczy zaś Samey niewypuszcz zgarści
Jarzma tego, ktore włożyła na Karki Polskie. Zo:
stawuiąc Sobie Prawo, wstęp, y Drogę, skoro się tylko
pierwsza zręcznieysza zdarzy Okazya, formalnego pod:
bicia y wdependuiącą od Absolutyzmu Swego Prowin:
cyą zamienienia, osobliwie co się ściąga do Straty
lub Zysku Dyssydentow.
Tę zaręczenia y troskliwości, iawnie poznawać daią
że Moskwa w Osobach Dyssydentow szczegulnieyszą So:
bie w Rplitey otworzyła Partyą, że Aktualnie ufor:
mowała Statum in Statu y przeto Tym Ostrożniey
tym przezorniey Narod postępować powinien, im
niebespieczeństwo iest większe, bo w Nas Samych
zamknięte, y utaione.
5to. Do żadnego Dzieła Patryotycznego przypusz:
czone Nigdy nie będą Osoby, Aktualną Radę Krole:
wską składaiącą.
Komedya ta tyle iuż kroć grana, że y Nayciemnieysi
łatwo dozieraią Sprężyn, łatwo przenikaią skutki.
Ktorez to są Osoby Okrutną Radę Krolewską skła:
daiące,?

Jmć

składaiące, Pominowszy Podkomorzego Koronę, Po:
dozkich, Poninskich, Gurowskich, Branickich, Dłuskich,
Ogrodzkich, y Tym podobnych, naypierwszego wtey
Radzie znayduiemy Samego Xcia Wołkonskiego, Wey:
mara y wszystkich Kommenderuiących. Przez Codzien:
ne Okrucienstwa krwią Cnotliwych Obywatelow, zbro:
czonych; Jezeli Więc Ci wszyscy wprzyszłą Radę nie:
będą wchodzice, Czas y skutki okazo.

6to. Konfederaci ktorzy Spokoynie w Domach Osiędą,
nie będą napastowani, y bespieczenstwo Jm będzie
opatrzone. Ci zaś ktorzy przez Deputowanych z Par:
tyą Patryotyczną umawiać się zechcą, będą mieli
Paszporty.

Jnkwietowani nie będą przez kogo? pyta się Narod
czy to przez Radę Patryotyczną, czy przez Moskwę?
Za niewypowiedziawszy Rplitey Woyny, attakowac
Konfederatow nie miała Prawa, y szczegulnego zaciąg:
neła pretextu, z obowiązku Alliancyi, mieniąc
Jch bydz Buntownikami. w Punkcie Czwartym pozwa:
la Kassowac wszystkie Prawa od Konwokacyi, Więc
przyznawa, ze albo Prawa z Siebie były niesprawiedli:
we, albo Sposob Jch Spisania był gwałtowny; Zkąd
wynika ze Narod nie Duchem Buntu y Rebellij,
ale gorliwoscią o Wolność Swoię wzbudzony, wziął

się

wziął się do Broni. Jeżeli Jmć więc Możliwa Sprawiedli:
wość podniesionego Oręża przyznaie, Inkwietowania
wszelki traci pretext.
Rada Patryotyczna Inkwietować niemoże, bo wyrzy:
nać na Obronę własney Oyczyzny Sakryfikowanych
Obywatelow, nie zgadzało by się ztak okazałym Pa:
tryotow Imieniem.
Przyrzeczone Paszporty rzecz z Siebie nie wiele zna:
cząca nie zasługuie Mieysca wtych Obywatelskich
Reflexyach. Ale prozno te ku Swoiemu końcu dążące,
nad Dwoma ieszcze Reflexyami zatrzymać się musi.
Pierwsza iakie Skutki wynikną ztey Rady Patryotyczney,
Druga co prawdziwi Patryotowie wtakim razie czynić
powinni.
Partykularny Ziemianin dostatecznie Tey Materyi ob:
iaśnić niezdołam, Spiegowany we wszystkich zaba:
wach moich, przez zazdrosnego Sąsiada grozny bli:
sko Kozakow Kommendą spieszą na łeb głos moy,
azebym iako Nayprędzey przepisawszy Go naczysto,
kommunikował Go Swiatu, a dla niezostawienia
Sladu Raptularz rzucił wogien, Tym Sposobem
y Oyczyznie służąc iakem powinien, y skory Oszczę:
dzaiąc poki wolna.
Niechay ci zatym nikt się nie spodziewa wtych

Dwuch

Jmś

Dwuch Reflexyach, wyłuszczenia rzeczy iak bydz po:
winna bom prywatny, Osnowę dam tylko, Jz by
na Niey kazdy utkał Swoie, bo pisze Oswieconym.
Inaczey y choc bym co więcey wiedział, całemu w Tym
Swiatu explikowac się, ? ktoz wie? czy było niebyło
zdradzac Taiemnice Status.
To Sobie niech kazdy wyperswaduie, ze Rada Patryo:
tyczna, Jezeli z Gurowskich, Poninskich, y Tych
podobnych złozona będzie, zdradzi Oyczyznę, dozwiad:
czenia nad to iawne zaręczaią Nam tę pewność.
Jezeli do Niey Publicznym nieszczęsciem wciągnieni
będą, y dobrze y Cnotliwie myslący, ale nie na
wszystko oglądaiący się Obywatele, zdradzą Oy:
czyznę nie przez złość, ale ze Sami zdradzeni przez
Moskwę będą.
Wszakze iuz dawno ten wyrazony Projekt, ale gdy
tresci rzeczy Interess odmieniac niepozwalał, Jmie
przynaymniey Odmieniec y Jmieniem uwieść
starano się.
Chciano Naypierwey Konfederacyi, ale gdziesz było
zadziac tę, o ktorey iuz Europa wiedziała.
Chciano Więc Konfederacyi, ale to był Ton nadto
przykry, aby Narod Cnotliwych Swoich widząc

Obywatelow

Obywatelow y Obroncow, przeciwko Nim spisywac się chciał, zgodzono się więc na Patryotyczną Radę.
Ten poszrzedni Termin nayprzyzwoitszy zdał się Proiektom y Proiektantom, Imie wspaniałe y okazałe, choc prozne, Optyka przyiemna y miła, chociaz zwodząca, Nadzieie pełne y Słodkie lecz z Siebie czcze, a razem y zdradliwe.
Niech kto chce y iak chce z wchodzących w tę Radę Fa:worytow, Swoim podchlebia Kredytem, zaręczyc smiało mozna, ze prawdziwego Jey Klucza, y ruszaiącey wszyst:kiemi Obrotami Sprężyny nikt znac nie będzie, tylko Wołkonski Gabinetu Moskiewskiego Tłumacz y kilka Osob prawdziwy y istotny Gabinet Warszawski for:muiących.
Jak słodkie y powabne będą Propozycye widac z Pier:wiastkowych, ale iak oboiętne y zawodne w tymze Czasie, widac z Dzisieyszych prostych y wiernych Reflexyi.
Moc Moskiewska przewazaiąca posiłki do tąd zni:kąd nie dane, mała garstka Heroicznych poswięca:iących się, nieregularny bez Subordynacyi Zołnierz, czyli raczy Narodowy ochotnik, wszystko to Strzego:cym Domow Swoich Ziemianom dogryzło do zywego.
Rada Patryotyczna, na Czele y w Tytule Swoim Nieść będzie Rozczkę Oliwną, nad toz powabne ha:sło, izby nie ulgnąc na lepie, y nad Codzienne za

mięszania

zamięszania, nie wyzey szacowac tę zdradliwą na:
dzieie Pokoju.
Gromadzic się więc lub będzie, a Liczba piszących się
pomnazac będzie Teyze Rady Reprezentacyą y Powagę.
Gdy by zas Generalna Konfederacya Tym Nowym Ołtarzem
czyli raczey ~~choc~~ hoc Idolo alarmowana, y do Zagra:
nicznych y do Narodu na odwrot niewołała. Oswiad:
cza się z swoią Ludzkoscią ze nie tylko z nią In Ordine
uspokoienia Traktowac chcę Rada, ale y nie niekon:
czyc, chyba pod Powagą Konfederacyi.
Nie wrozę, ale bydz moze ze pomkną daley dyssymulacyi
swoiey, to iest ze Ofiarowac będą Armistitium, przez kto:
re Woysko Moskiewskie za gotowe Pieniądze zyc będzie,
o iak takomy wycisnionemu y ucisnionemu Narodowi
Powab.

Coz z Tego wszystkiego wynika? Oto:

1mo. Pozytek ze ieżeli Konfederacya przeymuie Armi:
stitium: Moskwa zyc moze za Pieniądze, bo Ich tyle
w Kraju Naszym złupiła, ze nie tylko w Polszcze, ale
y przeciwko Turkowi uzyte Woysko utrzymywac się
z Nich długo moze. Konfederacya nie niosąc z Sobą
tylko Obywatelską Cnotę y Walecznosci, albo zyc mu:
si z dyskrecyi y naprzykrzyc się Obywatelom albo
się rozpierzchnąc: Jezeli Konfederacya nieprzeymuię

Armistitium

Armistitium, 2 Co kolwiek Jmc ziedney lub Drugiey Strony ucierpi, Narod Konfederacyi przypisze, konfidencyą o: ziębi, y przeciwko Niey Obruci.

2do. Pozytek ze nie tylko przez Sekretnych Wysłanikow Swoich ale przez Posłow Peterzburskich, reprezentowac będą Wszystkim Dworom Osobliwie Widenskiemu Wer: salskiemu, y Berlinskiemu, Jz Konfederacya w Kro: kach Swoich zastanowiona, z Prawney Osobie wła: sney Władzy wyzuwszy się z Radą Patryotyczną wchodzi w Traktat od Niey iako w Stolicy Kraju Osa: dzoney, przez to Narod Cały reprezentuiący czeka Prawa, Ustawy, y zaspokoienia, a zeby Tym Sposo: bem Nayswiętsze Tych Dworow Jntencye w Pomocy dla Konfederacyi zachowac, nad Srodkami Praw Rplitey zastanowic, y gdzie iest prawdziwa Rplita zpewnych wątpiącemi uczynic. Toz dopiero Tych Dworow Jntencye w Swoich Kolorach Narodowi wystawic, Grozbą iednych, Dary drugich, Nadzieią Jnnych, rozpaczą resztę od powiększenia Liczby y iakoby do Okazania w Nich Rplitey napędziec.

3tio. Pozytek ze: głosno otym przez rozne zrodła Stam: bułowi wiedziec dadzą, ze ani Krol y Jego Ministerium, Czyli Uzurpator bo Go takim y Porta deklarowała, ani Barscy, te Pierwsze za Religią y Swobody Nasze Ofia

ry

Jmć

Ofiary, ani z Niemi złączona Narodow Konfederacya Generalna niereprezentuie Rplitey, lecz na tych Obalinach zbudowana Rada Patryotyczna, całą Jey Powagę zawiera, że taż Rada zgodziła się praelimina riter na Pokoy z Moskwą, y tylko umawia Sposoby Kondycye na Ten Czas.

Turczyn Ten Wierny Rplitey Aliant, ani Ambicyi Nowey zdobyczy, ani potrzeby rozszerzenia Granic maiący, Szczegulnie per Rationem Status Swoie bezpieczenstwo w niepodległosci Rplitey, y nie wzmocnieniu się Moskala znayduiący, słusznym wzgardy y zawodu zagnany Resentymentem, albo nie wczesny z Moskwą pokoy przyspiesza, albo Barskich Sakryfikowawszy Broń Swoię przeciwko Naszemu Narodowi Obraca.

W każdym z tych Obydosh przypadkow raz ie ktoz nie widzi, że cały Pożytek z Strony Moskwy, a cała Strata z Strony Polskiey.

Jeżeli przez to Pokoy Sobie przyspieszy, nad to iego potrzebuie, bo w srodku Zwycięstw y Awantażow Swoich widzi iazno, że iedna przegrana Batalia grozi Jch Stolicy.

Jeżeli Turkow w Polskę wprowadzi, nie tylko Narod z Prawa przymuszoney Obrony, ale y Somsięckie Potencye na Niego Obroci, a zatym Samym Siebie zmo:

czni,

zmocni y ubespieczy.
Polska Straci bo Barskich za ktorych gorliwość Statuy winna zdradzi, bo ieżeli Turek Pokoy z Peterburgiem zawrze, nie tylko Kamienice, Podole, ostatnią Część Ukrainy, y to wszystko co iuż w Tytułach odięto, Straci, ale na zawsze pod Absolutnym Rządem Moskwy zostanie. Jeżeli Turek w Kray niezasło:niony po Nieprzyiacielsku w Nieydzie Wszystkie Woy:ska w Wnetrzności Swoie wciągnie, koniecznie zniszczo:ną y spustoszoną zostanie.
4to. Pożytek że wczasie Traktowania do Nayskrytszych y naysubtelnieyszych Negocyacyi otworzy się Droga; Chytrość Moskiewska iuż dawno bitym zaręczona przy:słowiem Graeca Fides, Gabinet Warszawski wysila się na wyścigi, Jż by tym przynaymniey przepisał Pe:terzborg.
Nieopuszczo żadnego Klawiszu, Jż by niesprobowano Tonu, y z tego miarkować będą, co daley czynić? Dary, Pieniądze, Nadzieie, Honory, Lechtana Ambicya wszystko zażytym będzie.
Kommendanci będą na pierwszym Celu, z pomiędzy Tych Pierwszy Puławski Męstwo determinowane, Waleczność Szczęśliwa, Sztuka Nabyta, y iuż tak Siła Moskwie Szkody kosztuiąca. Rycerska Często:

chowy

Jmc

Częstochowy obrona, Miłość y Kredyt w Woysku są to nadto wszystkie zalety, aby mu niezazdrościć ieszcze przytym; Sławy trwaiącey Cnoty y chwały Cnotliwego Obywatela: Szlachetny umysł Jego drażniony będzie wyniesieniem dla tego, aby Go tym głębiey potym strącono. Zasługi Oyca, y niepewne zeyścia Jego przyczyny, iak nayżywiey będą malowanemi, ażeby przez to gorętszy Jego podżegnąć Temperament Zachwiać Go w Cnocie, wydrzeć mu Sławę, y pokazać Narodowi, iż po tylu Ofiarach, hazardach, y dowodach, miał sobie przecież coś milszego, niżeli Oyczyznę. Jeżeli trwać będzie w przedsięwzięciu y nad wszystko Sławę policzy, zwróco się do Jnnych Kommendantow, a pod Nayokazalszemi Krolami, w proporcyą Skłonności Jch, Skutecznych zażyią pobudek, niezapomną Offiarow, niezapomno całego Woyska w szczegulności, wszędzie brząkać, wszędzie zapalać będą, byleby wzniecić pochodnią Buntu lub diffidencyi, y przeto osłabić Narodową Konfederacyą.

5to. Pożytek że ta Rada Patryotyczna, przez żaden Sposob zgodzić się z Konfederacyą Generalną nie mogąc, y Sistemma Generalności do swoich skierować względow, nietylko rozerwie Narod, ale zwiedzionemi Obywatelami zmocniona, więcey o swoich siłach wierząca, ażeby tym prawnieyszey nabyła okazałości, zamieni się w Rekonfederacyą.

Przez ten

Jm

Przez Ten Sposob Jnteressowane Dwory zastanowi, deter:
minowane posiłki strzyma, Narod rozerwie, Alliantow
wzgardę Sciągnie; Powagę wybierania Podatkow na
utrzymanie Woyska zmięsza; Wzaiemnych Preskryp:
cyi, y Jnfamizowania zrodło otworzy, wzaiemnych Ra:
bunkow niszczenia się da przyczynę, Słowem Domową
Woynę zapali własnemi rękoma wzaiemnie Sobie
doł Kopiąc, pogrzeb Całey Oyczyznie Sprawi.

Co więc Prawdziwi Patryotowie wtakim razie czynić
powinni.

1mo. Dowodzi Cnoty y mocy Obywatelskiey Rplita Grecka,
ani słabą, ani chwiciącą się, ani wzgardzoną bydz nie za:
czeła, tylko Kiedy Cnotliwą, y o Swoie Wolnosci Gorliwą
bydz przestała.

Ten iest Rzeczy Ludzkich porządek, ten skutkow za Sobą
ciągnących się Związek, ze pomyslnosci Krolestwa iest
pewną y trwałą Obywatelskiey Cnoty nadgrodą, ze wszyst:
kie przeciwnosci, nieuchronną występkow y w Jedno:
myslnosci rozerwania Karą.

2do. Wyrzec się Ambicyi, bo ta iedynie, nie tylko ro:
wnosci czyni Nam przykrą, ale Więcey ieszcze, bo uchyla:
iąc Karku zpod Władzy Prawney Zwierzchnosci, na Jey
Obalinach własne buduie wyniesienie. Powaga każda

ktorą

Jmc

ktorą Ambicya przywłaszcza, y ktora z Zepsutych pochodzi Passyi, iest zrodłem wszystkich Rplitey nierz: częsliwosci, powszechna a zatym potrzebna Bogu y Religij Winna Wiara, Praw y Swobod Oyczystych, słodkie niegdyś y przyszłe zazycie, dowodzą y wymu: szaią na Nas, azebyśmy wszystkie Osobiste względy szczegulnie powszechnym Oyczyzny Jnteressom po: swięcili.

3tio. Nigdy nietracic Nadzici, a w srodku zburzonego Morza, po Między Nayokropnieyszemi Skałami, nieo: puszczac z Rąk Styru, lecz wspolne do wspolnego Ra: tunku łącząc Ramiona, ufac, y wspaniale przeciw: ko Samey Nadzici Miec Nadzieię.

Kto Kolwiek wbiegu Dzieł Swoich wstrzymuie się, wtym Samym Momencie cofac się zaczyna, y nizeli się postrzeze, daleko od Celow Swoich cofnio: nym się Oyrzy.

4to. Waleczni Mężowie Woysk Sprzymierzonych Kom: mendanci, Uwiwszy Laur potomney Chwały tylu Krwi y hazardami, Zwiedzenia strzec się powinni; Ani uwodziec się bądz to Okazałemi, a zawsze zdradliwemi przyrzeczeniami, bądz to Honorow,

Starostw

Starostw y dalszych pozytkow Ofiarowaniem, bądz to mylnym powierzchownych Okolicznosci tłumaczeniem, lecz szczegulnie pamiętaiąc co swoim wspoł Braci przyrzekli, co Oyczyznie powinni, co Bogu przysięgli; Męznie z Kroku w krok postępowali, z władzą, ktorą y sami składaią, w naywiększey poufałosci łączyli się; Chwałę y Sławę za Nayozdobnieyszą Nadgrodę liczyli; Prywata niec nie ma w sobie tylko podłosci, niedotyka albowiem tylko Dusze wspaniałe y Szlachetne; Powołanie Woiennego Bohatyra, Nayobfitsze nabycia Sławy podaie Srodki.

Byc Obroncą Swoiey Oyczyzny, bydz zwycięszcą Swoich Nieprzyiacioł, co moze bydz okazalszego w Akcyach kazdego, z dopieroz Kommendanta, do czego atoli przyść nie mozna, mimo znoszenia się y Subordynacyą.

Sławny niedyś w fatalnych rownie pod Czas Szwedzkiey Moskiewskiey, Tatarskiey Kozackiey y Rakocego Woyny, Oyczyzny Obronca Czarnecki, nie czynił nic tylko co mu Sprzymierzona na Ten Czas Rplita Kazała, zaczął od Męzney podobnie Cze:

Stochowy

Jmć

Czestochowy Obrony, a Chwały Swoiey pomknął Granice aż za Morze, Krolowi Duńskiemu za Ordynansem Rplitey niosąc z Kommendą Polską przeciwko Szwecyi Sukurs. Znalazł w Czasie winną Nadgrodę w Rplitey, wielkość Zasług szacować umieiącey. Sława zas Jego brzmi y Dzisiay wu: stach wdzięczney potomności; Ten przykład dostatecznie ręczyć powinienby, y poznieyszemu Teyże Fortecy Obroney, zaręczać rownie wszyst: kim Godnym, Gorliwym y Dystyngwuiącym się Kommendantom.

5to. Słobość Umysłu y Jednomyslności, nie tyl: ko nierozrywaiąc Władzy Narodowey, ani przeci: wnego Teyże Władzy Cudzym podeysciom umo: wionego wystawiać Ołtarza, ale Wszystkie moc, Srodki y Siły wiedno łącząc.

Phocion o Rplitey Grodzkiey pisząc, ta Pisistra: tesa Opisuie. Chociaż wyniosł się nad Prawa, był Ten, ktorego w Gniewie Swoim Ludowi Bo: gowie daią, to iest że przez boiaźń Jzby niebył powszechnie znienawidziany, przez otwarte gwałty, y publiczne Krwawe Exekucye; ukry:

wałże

2mo

ukrywałże wszelką zręcznością to Jarzmo, ktore włożyć na Karki Wolne pragnął, zmyślał zawsze przymuszoną w postępkach Swoich słodkości, ukrywał się pod Maszką Sprawiedliwości y Dobra Publicznego, przecież ani zwieść, ani przemodz zdołał odwagi y Stałości Greckich Republikantow.

Zażywa Warszawa Tych Samych Srodkow, a co kolwiek mocą czyni, na Moskwę składa, lecz Teyże Samey w Obywatelach Polskich doswiadczyła umysłu Stałości. Zażywała Gruby Rady, ta nie tylko łatwo odkryłą, ale y wzgardzoną była, zażywała wszystkich Okrucieństwa rodzaiow, lecz zniewinnych Popiołow wskrzeszonych doswiadczyła Mścicielow. Uciekła się do Ostatniego Sposobu powabnym Rady Patryotyczney Imieniem Ludząd Narod.

Wszakże Warszawie y Moskwie do rozdwoienia Narodu bliższy był Sposob przez sklecenie Konfederacyi, lecz Trzy były Trudności, ktore Tego Projektu uszkutecznić nie dopuściły.

1mo. Gruby nadto y iawny Sposob aby Tym Dwory Obce uwieść można.

2do Wielka Część Cnotliwych Obywatelow wzdrygałaby się

zdryjałaby się na Samo Rekonfederacyi wspomnie
nie, trzeba więc było powabnym pokryc Jmieniem
aby wtę Sidła wciągnąc y wplątac nieostroznych.
3tio. Rekonfederacya musiałaby miec poprzedza:
iące Solennosci, trzeba było pozwolic, ziazdowi
Szlachcie, trzeba było pozwolic Jm Broni podnie:
sienia, na Koń wsiadania, Zołnierzy zrekrutowa
nia, ale nadto Warszawa y Moskwa Swoiey
nieufaią Sprawie, aby Narodowi Tych, y chociaz
dla własnego Zysku dozwolili Krokow, lękali się
y słusnie, zeby Narod pretextem Rekonfederacyi
złączony, właściwego Swego Jnteressu niepoznał,
a zamiast prześladowania Sprzymierzonych na
wspolną wspolney Oyczyzny Obronę, sił mocy,
Ramion y Broni nie zazył, uciskaiącego w Wol:
nym Kraju Nieprzyiaciela niewygładzieł, a
wszystkiego Co kolwiek Woyna ma Okropnym,
w Jego własnę Granicę nie przeniosł.
Potrzeba więc było Samą Radą Patryotyczną kon:
tentowac się, przed Obcemi Jey Powagę Okrasac,
y pod Jey Jmieniem wszystko czynic w Domu tez
Radę mocą Moskiewską przymusic, y Xcia Wol:
końskiego

Wołkońskiego Ukazy mieć za przepis. Narodowi zaś tyle wdzieiących się y stałych rzeczach za: słony usuwać, ile tego Warszawska y Moskie: wska skryta dopuści Polityka.

Prywatnego y Mniey znaiomego Obywatela Pi: smo, niechay nad to zuchwałym niezdaie się niko: mu, pod rownemi zrosłem Prawy, za Wolnoscią y za Jey pisze bespieczeństwem. Co kolwiek Grecyi iest wspaniałym y Szlachetnym, gdzie w Wolności zyiemy, byłoby szkaradnym y występnym, w Per: sach gdzie kochaią Niewolę, iest zdanie Tegoż Pho: ciona. Rowna zasługa Polakowi mowić za Wolno: scią, iak Moskalowi za Slepym Panuiącemu po: słuszenstwem. Los Urodzenia Naszego wkłada Nam Prawa Kraju, w ktorym zyiemy. Edukacya według Tychże Praw formuie charakter Nasz. A to Oboie przypisuię powinność Naszą bronienia Oyczystych zaszczytow, aż do Ostatniey krwi kropli. Słowem zginąć możemy, zginąć może Rplita, zostanie atoli zawsze Słodka Spokoyność do: bremu Obywatelowi, że pod Własney Oyczyzny zagrzebiony Obalinami, wszystko to czynił, co

czynić

Jmc

co czynić dla Jey Ratunku znaydował się Obo:
wiązanym, ani zostawił pretextu wymowki Jz:
ktozkolwiek nie był, dosyć przestrzeżonym.

Uniwersał JW. Puławskiego Anni 1771.

Kaziemierz na Pułasiu, Kostrach, Graboie, y Derazniach Puła:
wski Ziemi Łomzynskiey Xstwa Mazowieckiego Marszałek
Rozney Dywizyi Woyska z Konfederowanego Generalny Kom:
mendant.

Wszem Wobec &c: Obywatelom, przy Oswiadczeniu uprzey:
mych chęci moich do wiadomosci podaię. Kilkudziesiąt Letnim
Czasu przeciągiem, miłym kwitnąca Oyczyzna Pokoiem, Do:
znała skutkiem pozwolonego dla siebie uszczęsliwienia,
gdy niedoswiadczeniem ale iedną tylko rzeczy wiadomością,
Poznieysze Potomnosci zostawione Czasy praktykowanym,
mniey się słyszeć dawały uciązliwosci. Cieszył się każdy Oby:
watel pozwoloną sobie z Boskiey Opatrznosci własnością,
ktorą upodobanym podług swoiey Woli rozrządał Szafunkiem;
Teraz zas gdy roznemi Oyczyzna scisniona Nieszczęsliwo:
sciami, Sarknąc każdy musi natę, ktore Stan nieszczęsliwo:
sci ponosić każe przykrosci. Te zas że za przestępstwa Nasze
Sprawiedliwa Boska na Nas sciągneła ręka, pokornym
Cierpliwosci Duchem one przeymować Obligowani Jesteś:
my. Chcąc zas wtym Krytycznym Czasie Obowytelow od
roznych nienależytych Ochronić Importunij, gdy mie do:
chodzą Wiesci Jz pod pretextem Konfederatow rozni nad

Sobą

Jmc

Sobą nieznaiący Kommendy, nieprzyzwoicie to na Siebie bio:
rą Jmię, przez nienależytość gwałtowności nie tylko Obywatelow
ukrzywdzaią, ale y znaczną Całey Konfederacyi przynoszą krzy:
wdę. Generalnym Kommendantom zakazałem, od czego y Mo:
ia nie iest excypowana Kommenda, gdy pod Moim Jmieniem
rozne wykonywaią nienależytości. Dla czego Obwieszczam wszyst:
kich In Genere Obywatelow Ninieyszym Uniwersałem, Iż od
Ninieyszey Daty wszystkie bądz w Większych bądz w mniey:
szych Cyrkumstancyach Ordynanse pod Drukowaną moią
Intytulacyą, takową iaka na Tymże Uniwersale iest wyra:
zona, z kancellaryi Woyskowey wychodzieć będą y takowe
Jako w Swoiey istocie prawdziwe, nieodmiennym przez Oby
watelow powinny bydz dopełnione uskutecznieniem, y sprze:
ciwiaiącey się Onym Woyskową będzie ukarany Exekucyą.
Uwiadomiam Oraz wszystkich Obywatelow Iż za przybyciem
Kommendy Moim się Ordynansem zaszczycaiącey, ma moc
każdy dopominać się pokazania Ordynansu, ktory Jeżeliby
niebył pod Intytulacyą Drukowaną, iako żadnego niemaią:
cy waloru, od wszelkich zadosyć mu uczynienia uwalnia
powinności. Gdy by zaś uporczywy niechciał na Rekwizycyą
Obywatelską pokazać Ordynansu, y iakowe czynił Exorbi:
tancye, tedy Takowego iako Dyspozycyi Woyskowey sprzeci:
wiaiącego się, w niesposobności Oparcia się Jego zuchwałości,
do pobliższey znayduiącey się Kommendy, a w Niebytności
do Generalney Moiey, z wyrażeniem Uporu, y opisaniem
uczynioney przez Niego krzywdy nieodwłocznie donieść za

lecam

lecam, a to dla przykładnego, ieżeli by się trafić mogło, ukarania, a praktykowanym Nienależytościom zapobieżenia. Ktory to Uniwersał aby tym prędzey doszedł wszystkich wiadomości po Wdztwach y Grodach aby był Oblatowany y każdemu Kommunikowany zalecam. Dałł w Fortecy Jasnogorskiey D. 5ta Apr. 1771. A°. Kaziemierz Puławski mp.

Powtorny Uniwersał Tegoż JW. Puławskiego. Do Woyska Skonfederowanego wydany.

Wszem wobec przy wyrażeniu chęci moich podaie do wiadomości. Lubo z Woli Nayiaśnieyszey Rplitey Skonfederowanych Stanow JWW: Marszałkowie Kommendanci Publicznym Listu Cirkularnego Obwieszczeniem, wszystkie kupy bądź za Ordynansami usługuiące, wiednym chcąc mieć zebraniu, znaczne wtym razie dla zgromadzenia onych wysłane Kommendy, aże Wielu Jchmciow upodobawszy Życie Sobie bez czynne, y niechcąc łączyć się z Kommendą znacznieyszą, rygor y skromność Woyskową zachowuiącą, ale raczey rabunku y wybierania Podatkow Publicznych własnego szukaią zapomożenia, po Lasach y roznych Mieyscach chronić się zwykli, y teraz chronią się, Podatki Publiczne do wybierania onym ex Consulto Generalitatis zakazane wymuszaią, Ludzi dla większey Okazałości rekrutuią, z Niemi Dwory y Plebanie rabuią, Konie kury zabieraią, Żydowki w Połogach gwałcą, Inni zas pod pretextem robienia Barw albo zebrania

Ludzi.

Ludzi bez wstydnie bez Summiennie extorzyc wpoborach czynią, z Kommendą nietączą się, Ludzi roznego Gatunku gubią, a tym Samym wstyd y handę Jmieniowi Konfederackiemu czynią, Jnni małe Swę kommendy maiący, te ieszcze na Części roz: dzielaiąc, tym Sposobem bezprawo dopełniaią, y Ludzi Ubo: gich ciężmiężą z Dzierstwem y Kontrybucyami, oraz wymu: szeniem Publicznych Podatkow bawiąc się. Zapobiegaiąc tedy y tym bezbożnosciom Jmie Konfederackie hańbią: cym, z Władzy mi powierzoney od Przeswiętney Ge: neralnosci, Obwieszczam Wszystkich Obywatelow aby na żaden Ordynans Jednego Marszałka Jmię na podpisie zawiraiący Podatkow Publicznych nie: dawali, skromnosci niezachowuiących y bez Ordy: nansow włuczących się Rabusiow Jmieniem tylko konfederatow zaszczycaiących się łapali, do Kom: mend Naybliszszych odsyłali, na Jnnych poskro: mienie za uderzeniem w Dzwony Ludzie po Mia: stach y Wsiach mieszkaiący aby pomoc dawali Jchmćm Panom Ekonomom Gubernatorom, a w czasie odległego Mieysca odsyłania do Kommendy Konfederackiey tedy na Miłość Boga y Oyczyzny w: kładam Obligacyą na JW. Kasztellana Krakowskiego Hetmana W. Koronnego aby Exorbituiących pod Strażą pilną w Białym Stoku trzymać y ponastą: pionym dokładnym przez Obywatelow Oskarzeniu

każdego

Jmć

każdego według przewinienia karać raczył. Jmć zaś iakiekolwiek bądź Kommendy za Ordynansami przed Dniem 18. Julij Anni Currentis wypadłemi chodzące, żadnego Podatku wybierać nie maią mocy, ani Ludzi z Tychże Podatkow rekrutować; A gdyby z Kommendami Znacznemi iak Nayspiesznicy niełączyli się Surowemu Rygorowi Kary Woyskowey nieuchronnie są podlegli mocą Ninieyszego Uniwersału. Zaleca się zatym Jmć Panom Susceptantom aby Oblaty Extraktami wyięte Via Cursoria po Grodach rozsyłali Jeden Drugiemu na Mieysce pobiższe, do Czego Jchmć Panowie Obywatele od Wsi do Wsi Posłancow dodawać maią pod Surową Exekucyą na Osoby y Substancyą nieposłusznych sciągać się maiącą. Ktory to Uniwersał dla tym większey Wiary y Wagi Ręką własną podpisuię.

Datum
w Jamey Gorze
Dn. 18. Julij 1771.
Anno
Kaziemierz Puławski

Inv

Kopia Listu JW. Krasińskiego Biskupa Kamienieckiego, do Jednego z Marszałkow Konfed. In Januario 1771. Ao. pisanego.

Tak przywykły Uszy Moie słuchac o Tyrannij Moskiewskiey, że teraz żaden gatunek Okrucieństwa niesprawuie we Mnie podziwienia. Niemasz Wdztwa, niemasz Powiatu, niemasz Ziemi y Mieysca, gdzie by Ten Narod dzikich Swoich Obyczajow, okropney niezostawił pamiątki; Niemasz Moskala zacząwszy od Pułkownika aż do Kaprala, ktoryby po Polszcze nierozsyłał Uniwersałow Swoich, Edyktow, Paletow, y ukazow pod Surowością Kary wzadnym Chrześciańskim Kraju niepraktykowaney.

Niedawno Pułkownik Renne zwoływał Senatorow y Obywatelow do Poznania na Gromadę, y tam zostatnią hańbą kazał Im wyrzekac się Obrony Własney Wiary, własney Wolnosci, Praw y Swobod Swoich.

Ale mi się ieszcze niedostało czytac nic podobnego do Uniwersału Piotra Lizandra Generała Woysk Rossyyskich Wachmeystra Sub Data 24. Obris 1770 z Monasterzyski; Doczytuie się z Tego Uniwersału, że Xże Czartoryski Kanclerz W. Litt. z Kollegami Swemi, od Honoru, od Sławy, od Dobr, y Urzędu odsądzony, przez Xcia Graffa

En Scheff

en Scheff Rządcy Wtorey Jmci Anny y Senatora, roznych Orderow Kawalera, Piotra Iwanowicza Pannina, a zatym supponuię, ze musi bydz iakiś Uniwersał, albo Dekret przez Tegoz Pannina na Ministrow ferowany, ktorego tylko Exekucya y Publikacya Temuz Lizandrowi iest zlecona.

Smieszno mi bardzo czytaiąc Oskarzenie y występek Tegoz Xcia Czartoryjskiego Kanclerza W. Litt, ze podniosł Bunt, nieżąda Pokoju, y Wolnosci w Polszcze, sprzeciwia się Woysku Moskiewskiemu, y ze na Ostatek wszyscy ktorzy ukarani są przekonani o nieposłuszenstwo y mię: szanie powszechney Spokoynosci w Polszcze.

Ktosz kolwiek zna, kto kolwiek widział od początku Au: gusta III. Scisle Między Moskwą a Dworem Xząt Czarto: ryjskich Zachowanie, kto ktolwiek na Ostatek pamięta ze pod Czas Niedawnego bez Krolewia na Konwokacyi y Elekcyi Xże Czartoryjski Kanclerz W. Litt Woyskiem Mo: skiewskim rządził, y Gabinetem dysponował, zadziwic się musi, albo Ten Uniwersał za chytrą iakoś poczyta konniwencyą.

Roztrząsnowszy iednak Surowość Kary trzeba przestac na tym ze nikt zartem niepozwala się odsądzac od Sławy, od Honoru, od podciwosci, a na ostatek nie masz Czło: wieka na Swięcie tak podłego, zeby Sobie na Czole

dał

Jmć

dał Osadzicc Piętno Infamij, dla iakiegoś nikczemnego Ornamienia.

Jnszy daleko koniec upatruię, y Ja w Tym Uniwersale y przyznam się szczerze Wmć Panu, że to nie są żarty, Są: dzicc w Polszcze Ministrow, zrzucać Jch z Urzędu, Konfiszko: wać Dobra, nazywać Buntownikami, iest to iasne Całemu Swiatu Okazywanie, nad Nami Naywyższey Zwierzchności. Kto Kolwiek iest Pan Panin czy Senator Moskiewski, czy Rządca Armij, niemogłby Nas Sądzicc, gdyby nie miał Jnstrumentu na to od Jmperatorowey Rossyyskiey z Ty: tułem Naywyższego Rządcy albo Vice Reja.

Konkludować zatym należy że Polska nie ma Krola, ale że iest Prowincyą zawoiąwaną y dependuiącą od Moskwy. Przyznać Wmć Pan raczysz, że chociaż by był Tuż Zołędny Krolem w Polszcze, albo by Krolestwa Swego bronił, alboby się o uzurpacyą Rządow zwierzchności, y Władzy Samemu tylko Majestatowi przyzwoitą Manifestował, a gdy tego nie było y Niemasz, Więc y Krola w Polszcze nie było y niemasz.

Z Tych Samych podobno przyczyn Konfederacya Generalna Publikowała Tron wakuiący od Smierci Augusta III. że razem z Życiem Tego Wielkiego Monarchy utraci: ła Kraju, Praw, Swobod, y Wolności bezpieczenstwo.

Maxyma

Maxyma Generalna, ze wszystkie Narody winne są Monarchom Swoim posłuszenstwo, ale tez kazdy Krol wzaiemnie winien Narodowi y Krolestwu Swemu Obronę y bezpieczeństwo; Jezeli Moskale po Smierci Augusta zacząwszy od Generału Pruskiego, do Stawienia Obozow pod Warszawą na Konwokacyi niepostępowali, tylko zgwałtu az do zabrania Senatorow. Jezeli y teraz uzurpuią Sobie władzę Sądzenia, Konfiskowania y Infamizowania Ministrow, znakiem iest, zegdy tylko Sam Narod własnym Orężem y Męstwem dobija się bezpieczenstwa, niemusiało bydz Krola w Polszcze, inaczey, gdyby był Sam Jagiełło na Tronie, a Krolestwa y Narodu niebronił, niegodzien by bydz Krolem.

Zastanawiam się ieszcze zpodziwieniem nad tym Punktem wspomnianym w Uniwersale, ze Xciu Kanclerzowi y Jnnym nie Konfiskuią Dobr tylko w Bracławskim y Kijowskim, nie trzeba tego tłumaczyc omyłką, albo Suptelną y skrytą Za:iemnicą. Moskwa plodruiąc Polskę Hostiliter przez Sześć Lat wie dobrze, ze Xże Kanclerz ma Dobra w Litwie, ma w Lu:belskim, ma pod Warszawą, y po Jnnych Mieyscach więcey daleko nizeli w Bracławskim y Kijowskim; Jezeli WMć Pan wspomnisz Sobie, ze w Traktatowey Konstytucyi opuszczono Tytuł Bracławskiego y Kijowskiego, łacno się domyslisz co znaczy; A zatym podobało się Jchmćiom bydz Moska:lami w Tamtych Woiewodztwach, ktore iuz podobno Se:

kretnie

Jmć

Sekretnie ustąpili, niechayże się podoba y Kara, ieżeli poydzie Trybem Moskiewskim, poznaią Jchmości co są Batogi, co Syberya, co Knoty, y co iest Tyrannia Moskiewska &c: zostaię.

Manifest WJmć Pana Wiktoryna Bogusławskiego Contra Actum Seymiku Gromnicznego w Brzesciu Litt zaniesiony D. 5ta Februarij 1771. Anno.

Comparendo Personaliter WJP. Wiktoryn Bogusławski Krayczy Brzeski iako a Praedecessoribus situm maiący, a do żadnych czynności cum alijs Wolnego Narodu Wdztwa Brzeskiego Obywatelami ab Ultimo Interregno Nieśmiertelney Pamięci Nayiaśnie Regnanta, ktoreby mieli Twierdzy Rplitey Religij Panuiącey y Swobodom Oyczystym przynosić upadek, niepiszący się, widząc ku zamianie dla Trymarczenia bez Prownego Urzędow, a nie obmyslenie Ratunku Oyczyzny JWW. tak Officyalistow, iako: też Urzędnikow Ziemskich y Grodzkich w Wdztwie Brzeskim in Confusum czynić zamyslaiących Wiarołomstwo Dziełowi Swemu w Roku 1769 D. 30. Junij Juramentami y podpisami Rąk własnych stwierdzonemu, co raz Sądy illegaliter fundu: iących, przed Czasem nie odsądziwszy Limituiących, a po upadłym Terminie, co by Vigore Ustaw Seymowych przed Seymikami dwoma Niedzielami mieli Limitowac, Też Sądy Contra praxim abusive przy Limicie Obywatelow sciągnąc do Brzescia Reassumuiących, et iterum Sądzących, przy zbiraniu postrachami, więciem, y przez roznych datkami, rozney Kondycyi nieznaiomych w Wdztwie

sine

sine Possessione Ludzi, by Tym Sposobem koniecznie lubo niepowinne bydz pod Konfederacyą skleić Seymiki, choćby Ceremonialnie in Confusum Obywatelow Possessye maiącym per Varias Servitutes et Transformatas Cudzym Imieniem podpisuiących się Personas, zasłonić się niby Votorum Pluralitate, czyniąc dobrowolnie circa Lucrum Suum, przez to iż Prawo nieme, bez Exekutora ile wtym zamięszania Czasie sceleri datum, a milczących widząc y Tych, ktorymby o przestępstwo Urzędy przestrzegać zależało, Wiarołomstwo za ktoreby de malo gesto suo Offitio, w Czasie następuiącym Stanom Skonfederowanym Circa Sumendas pœnas sprawować się, lecz by per violata illegaliter post Juramenta przez Wiarołomnych Media, quasi Obranemi nabyć przynależących, mimo zabiranie się ku Obronie Oyczyzny Seymikach, przyczyniaiąc coraz Obywatelom Swoiego Wdztwa y uciśnioney Rplitey przez Szafunek oboiętnych Swych czynności, większego ku wyludnieniu zamięszania zasłonić się, na ułatwienie robot Swoich, nowo wyekrowanemi circa Vota impossessionatis Officialistami y Urzędnikami, ktorym to zapobiegaiąc in Passu Legis bez Prawnym dzieiącym się ustawicznie przez Urzędnikow, na Omamienie mimo bydz powinne Ostrzeżenie, wtey Porze gdzie Religia Panuiąca, gdzie Wolność, gdzie Prawa, nieodwłoczney potrzebuią pomocy, gdzie każdy Obywatel

Wdztwa

Jmc

Wdztwa, nieprzewidzianym zalęgniony wucisku, bez przy:
czyny Nieszczęsciem, Wola Ratunku, tak Swoim Jmieniem,
iako y Jnnych Obywatelow Wdztwa Brzeskiego, tam post
Juramentum qm adhuc sine Juramento, lecz debito Or:
thodoxae Fidei, circa defensionem Patriae ad Vinculum Con:
federationis nexos, a przez zaden Sposob naydowac się
hoc Interstitio w Brzesciu, lubo Possessyą Swoią w Tymże
Wdztwie maiących niemogących Principaliter Nomine JW.
Joachima Potockiego Podczaszego W. X. Lit., Kaziemierza
Puławskiego Marszałka Łęczyckiego Starostę Wareckiego
Regimentarza Koronę, Onufrego Bęklewskiego Sty La:
chowskiego iako przy nieustannych Dowodach wsprzysięże:
niu Stanow Rplitey z Generalną Barską Konfederacyą Obro:
nicielow Oyczyzny, a Dzierzycielow przy gruntownym
bez Obłudy obstawaniu, biorąc a perversione Religij Panuią:
cey Oraz zniszczenia legalney S. Ołtarzowey Offiary, od koope:
ruiących usilnie in Visceribus Teyże zniszczoney Oyczyzny
na zdradę urosłym, y do tąd przeciwko ustawom w Konfedera:
cyi pod Rokiem 1438 y 1733. w Kraju na Ucisk y wylu:
dnienie Rplitey cierpiącym, przychylaiąc się we Wszyst:
kim do Zaszłych w Roku 1770 6go. y 7go Februarij y 29.
Marca Manifestow, Aresztow na Podatki nieużyteczne
mu Woysku y chcącemu in tam gravi Momento uci:
snioney

Jmć

uciśnioney Rplitey czynić, bydź przynależącey Obrony, So:
lennissime Manifestował się tak na wszystkich JW Jmć
Panow Officialistow, Urzędnikow Ziemskich y Grodzkich y
Jch wszystkich bez Prawnych tam ante na Seymikach in:
scio Obywatelow, per adinventa Media bydź niepowinnych,
iako y teraz po tylu Ostrzeżeniach przybydź niepowinnym,
juz wstrzymaniu się od bez Prawia y Wiarołomstwa,
sub Vinculo Confederationis dla Zamian Urzędow, bo tym
Samym in Contemptum Aktorowi Teyże Konfederacyi Brzy:
skiey do Xiąg Swoiego Wdztwa niepodaney:/ ktory Marszał:
tek po wybraniu opłaconych uchwał z Kwitem Jmć Pana
Rafała Nietyxy z Officialistami morando extra Limites
Patriae in Opere suo dla Wdztwa Steriliter:/ by koniecznie
zrobić circa Lucrum Suum Seymiki, y na Onych by sza:
fować komu chcąc uchwałami zdradziecką czyniącym Oy:
czyznie Usługę, według Swego wzwyczaienia się iakoby
za dobrowolnym wszystkich Obywatelow zezwoleniem do
Brzescia przybyłych do tąd dzieiącym się czynnosciom, o nie
należyte usitata sua praxi niektorych Obywatelow Osobliwie
Sług Namiesnikow, Celnikow, Poborcow, Kommissarzow
y nieznaiąmych Wdztwie Varie Servitutis Osob, propter
Ceremonialem In Confusum Obywatelow Pluralitatem
Votorum na tez bydź niepowinne Sub Vinculo Confede:

rationis

Jmć

rationis Seymiki roznemi postrachami, uięciem y dat:
kami do Brzescia sciągnione, Tudziesz y przeciwko wszyst:
kim Nasladuiącym Wiarołomstwo et ad qualescunq Actg
hoc Interstitio, bez wiadomosci y powszechnego wszystkich
Obywatelow zezwolenia, tantum Circa Lucrum suum
przy Frymarczeniu po Między Sobą Urzędow podpisuią:
cym się de Nullitate Całego Aktu, uchwał prywa:
tnych, z Maiątek Obywatelow zdradzieckim Synom Oy:
czyzny stanowic zamyslaiących, y przez zakupnych pod
pisach, przez Wiarołomnych bez Prawney Elekcyi qua:
si Seymikach ad dandas rationes ze wszystkich Pra:
ktyk w Oyczyznie bydz nienależących bez Prawnosci,
odtąd uczynionych przy wyLikwidowaniu się z Podatkow
nad przepis Praw w Wdztwie przez Siebie ex Ordine y Sub:
stytutow Swoich dotąd branych, atq de male gesto we wszyst:
kich czynnosciach suo Offitio, Stanom Skonfederowa:
nym Vigore Ustaw Rplitey, ktore chcącego y niechcącego
ad responsionem za Przestępstwo Circa poenas Super:
bia kazdego Obywatela rownie Obliguią koniecznie. Yoto
wszystko co Latius In Copia do Kancellaryi w Czasie po:
rietur, atq zwziętey miary podziałanego przeciwko Oy:
czystym Swobodom y Rplitey przestępstwa deducetur.
Wiktory Bogusławski Krayczy Wdztwa Brzeskiego
Litewskiego

List Jmći.

List JMć Pana Salderna Posła Rossyskiego, Do JW. Oginskiego Hetmana Wielkiego W. Xstwa Litt:

Nic na Swięcie bardziey mnie przerazić nie mogło, iak wiadomość ze wszech tu Stron mnie dochodząca, że Człowiek Naybardziey Kochany y szacowany ode mnie, podeyrzanym iest, a chęć czynienia złe Oyczyznie Swoiey o podnicanie y pomnażanie szarpiącego Ją zamięszania przez ktore u brzegu przepaści iest Ona postawiona, Czyż podobna, aby Przyiaciel tak godny poważenia, Jakiego w Sobie JW. Mć Pana miałem, sciągał na się podeyrzenie takich attentatow? Co powie Europa Całey Rossyi, ktora zawsze WMć Pana Dystyngwowała? Co powiedzą Jmni znakomici Ludzie, cieszący y Kochaiący WMć Pana. Lecz iuż niemasz Więcey Czasu zmyslać z WMć Panem, trzeba podiąć Maskę Jeżeli WMć Pan nieknuiesz Projektow niegodnych Siebie, Projektow Kryminalnych y niedążących iak tylko do Nieszczęscia Oyczyzny, tedy wyciągam od WMć Pana Jmieniem Pani Moiey, azebyś się bez wzłoki udał tu do Stolicy dla dowiedzenia się zust Moich o skłonnosci nieobaiętney, w ktoreysi N. Moia Monarchini znayduie dla czynienia dobrze Oyczyznie y Osobie Samey WMć Pana. Lecz nie dość na tym Jmieniem Teyże wyciągam od WMć Pana azeby Corpus Omnet Ludzi, ktoreś WMć Pan zgromadził

do

do Homska złożone z Kommend Regimentow Litt,
było rozłączone y w małych Dywizyach do Mieyśc
Konsystencyi Swoich rozesłane. Niezapomniałeś WMć
Pan że Officyerowie y Żołnirze Tegoż Corpusu byli wzię:
ci przez Nasze Woysko, a wypuszczeni na Parol y za
Rewersami od Siebie danemi, wszystkiegom Swiadom,
y według tego czynić będę, nierozumiey WMć Pan aże:
bym się dał Oszukać, tym ktorzy się spisywać maią na
nieszczęście y występek, chwycić się środkow bardzo
żywych do ktorych mimo Łagodność moią postępki Mnie
WMć Pana przymuszą. Niewierz WMć Pan Jzby iaki:
kolwiek wzgląd mogł odmienić rezolucyą moią, nie:
masz więcey (dzięka Bogu) Powietrza w Polszcze, nie:
masz więc potrzeby Kontynuowania Kordonu: Pra:
cuią tu Nayusilniey y toż Samo czynią za Roskazem
Pani Moiey w Berlinie, ażeby Kordon Pruski był
zciągniony. Ustał iuż Ten pretext, niemożesz Mnie
przez to WMć Pan łudzić tą przyczyną trzymania
Woyska w Homsku, z tych powodow pretenduie, ażeby
wszystkie te Woyska rownie z Pułkiem Bielaka
y Koryckiego porozchodziły na Swoie dawne Leże: Spo:
dziwam się że WMć Pan nie zapomniałeś o tym
żeś dał Słowo Generałowi Weymarowi, że Pułk Bie:
laka trzymać zawsze będziesz w Wdztwie Brzeskim,
y mam honor obwieścić WMć Pana że pomieniony

Generał

Jmć

Generał obligowany iest wydać Ordynans do wszyst:
kich Woysk Jmperatorskich w Litwie, ażeby JmćPan
Bielak za Nieprzyiaciela był poczytany, skoro się z Swo:
iey Konsystencyi wychyli, mogł bym tu iuż kończyć,
Poseł Rossyiski nie ma nic więcey powiedzieć WMć
Panu, niesie On Wolą Pani Swoiey, y iuż ią doniosł.
Lecz WMć Pana Tkliwy y Prawdziwy Przyiaciel,
Człowiek Ktorego WMć Pan znasz od tylu Lat przy:
wiązanie do Osoby Swoiey, ktorego Serce szuka do:
bra WMć Pana, ma tylko ieszcze Słowa Dwa po:
wiedzieć, ieżli Serce Jego ieszcze niestwardziało,
Jeżli się Rozom Jego nieuwiodł, y Jeżli uszy Jego
wcale nie są zawarte, będziesz że WMć Pan głuchy,
na Głos Przyiaciela Tego, ktory pała chęcią złącze:
nia się z WMć Panem ku Szczęśliwości Oyczyzny
Jego, y tego ktory rozumie za rzecz niepodobną aże:
byś się WMć Pan Opierał Sile Tey prawdy ktorey:
się zust Jego dowiesz. Tysiąc razy iuż ziednoczyłyśię
złośliwi na Nieszczęście Oyczyzny Swoiey, pokażmy
Jż Są ieszcze Podciwi Ludzie w Polszcze, ktorzy się
iednoczą na Jey pomyślność, nie iest że WMć Pan
dosyć Cnotliwy, dosyć Smiały, y dosyć Polakom do
zasłużenia Tey chwały. Wołam wzywam y ciągnę
WMć Pana na Dobro Oyczyzny y własne Jego, wszyst:
ko.

wszystko iuz rzeczone, mam honor bydz &c:

Kopia Responsu JW. Oginskiego Het:
mana W. X. Litt: Jmć Panu Posłowi
Roszeyskiemu.

O Jedney porze y List JWmć Pana y Deklaracyą
Jego Publiczną odbieram; Ostrość Listu, a Łagodność
Deklaracyi wprawiły mnie w Wątpliwość, Jż by te dwie
tak przeciwne Sobie rzeczy z iednego wychodziły zrudła.
Znam siebie dotyc Polakiem, dosyc Obywatelem y dosyc Het:
manem Wielkim na znaydowanie Części Moiey w De:
klaracyi dla Całego Narodu wydaney. Lecz Naymniey nie:
znam Siebie winnym na sciągnienie wymowek y po:
grozek w Liscie pisanym od Ministra, y od Tego ktory się
moim mianuię Przyiacielem. Może to bydz iż Okoliczno:
sci wyciągaią po Ostrożności Ministra, azeby skłaniał
ucha na wszelkę ktore mu wyrażaią podeyrzenia, lecz
prawdziwa Przyiaźń, niemoże nigdy zezwolic, azeby się
za prostym tylko bez Dowodu y fundamentu podeyrzeniom
miec zaraz do gwałtowności. Dopuść więc JWmć Pan
azebym tak rozumiał, iż List iest Ten pisany do Ministra
bez Wiedzy Przyiaciela, y zebym prosił Go razem złożyc
z moim, Ten dwoiaki Charakter na rozważenie mo:
iey Kondycyi, ktorą tak otwarcie tłumacze Posłowi,
iak y

iak y Przyiacielowi podsciwość, niema się czego bać od Pierwszego, ani się czego wstydzić przed Drugim. Nie tayno bydz musi JWMć Panu że Predecessor Jego Xże Wołkonski niemal rownemi mie pogroskami ciągnął do postanowienia Onego. Jezeli Kordon z Trzechset Dziesięciu Ludzi tylko mogł tyle w JWMć Panu sprawie nieufnosci, z Cozby było gdybym był usłuchał, tych ktorzy się domagali na mnie, azebym złozył Go ze wszystkich prawie Regimentow y z Samey Artylleryi, odkładałem wszystko do Kommissyi Woyskowey, ktorey podobało się usłuchać, znalegania ustawicznego naznaczyc Ten Mały Kordon, y zostawić przy mnie moc wczasie potrzeby pomnozenia Onego; Juzem się JWMć Panu wpierwszym moim Liscie wytłumaczył zpobudek ktore mnie do wydania Ordynansu JPanu Bielakowi pociągnęły. Niebył to Moy Projekt, niebyło to moim usiłowaniem owszym Samym tylko wymuszonym pobłazeniem moim było. A zkądze urosć mogło podeyrzenie, ktoremi JWMć Pan tak popędliwie wymawiasz. Gołe podeyrzenie było WMć Panu powodem do poprzedzaiącego mnie Ostrzezenia, dokazania Posłanstwa Ordynansom moim, Honor więc ktorego po mnie Urząd Moy wyciąga, y ktory prawość postępkow moich

ubespiecza

ubespiecza iest mi teraz powodem, azebym się na podobne powagi Moiey Uymy nieodwazał. Dla tego więc zostawuie to znowu Kommissyi Woyskowey, azeby Woysko z Kordonu nadawne rozesłane było leze, y niewątpię ze tyle Ona dogodzi JWmć Panu wciągnieniu Kordonu, ile dogodziła wprzody Xciu Wołkonskiemu wiego rostawieniu. Gdy Liczba Ludzi na Tymze Kordonie do Trzechset Dziesięciu tylko wynosi zamiast Omset iak JWmć Pan wyrazasz, miarkowac JWmć Pan mozesz, iak ci zwykli pomnazac rzeczy, ktorzy podeyrzenia wnim rozeszo. Co zaz do Pułku Koryckiego przez Ostatnie uzurpacye cale zniszczonego niech to nieobchodzi JWmć Pana, iz zostanie dla zwykłe: go Konwoju y Warty przy mnie, iezeli Jey wart Hetman, ktorego Ordynansu słuchane bydz niemogą. Attentata Projekta Kryminalne Spisek na nieszczęscie y występek są to rzeczy tylo mnie tylko znaiome, ile potrzeba do brzy: dzenia się Niemi, lecz tyle nigdy iz by onie mogł bydz podeyrzanym od Ministra, a tym bardziey od Przyiaciela, mozesz JWmć Pan iako Minister złe mieć doniesienie, lecz iako Przyiaciel znac mie musiałeś zem do tey Obrzy: dliwosci niesposobny, skorom zasłuzył na Przyiaźń Jego tusze Sobie Jz JWmć Pan iako Przyiaciel znałeś we mnie zawsze pilnosć wpełnieniu powinnosci moiey, rozumiem oraz ze iako przezorny Poseł wiedziec teraz

musisz

Jmć

musisz Jż Hetmani Wielcy Obowiązani są Urzędem y Przysięgą w Czasie zamięszania do niełączenia się z Żadną Stroną, to iest moie prawidło, y to iest Tarcza moia na wszelkie podeyrzenia groźby y Surowości. Deklaracya Ministeryalna JWmć Pana uczyniona iest dla ziednania Wiary Całego Narodu w powszechności, oddaię Więc Jey moią wszczegulności, a pod Jey bespieczeństwą zasłoną, wziąłem przed się spokoynie siedzieć w Dobrach Moich, Postępkami tam Moiemi omijać wszelkie podeyrzenia, y doczekiwać tam spokoynie końca, Ktory Opatrzność przepisała Nieszczęściom Oyczyzny Moiey, Juz to iest wszystko co Hetman niewinny Spokoyny y Skromny waży się odpowiedzieć Posłowi Podeyrzliwemu, uwłaczaiącemu, y grożącemu. Pozwol tylko WMć Pan, niech Przyiaźń z Kolei Głos zabierze; Używam Przyiaciela, azeby wyraził podusz: czonemu Posłowi Opinią Kondycyi moiey przyzwoitszą, zaklinam Przyiaciela, azeby uśmierzył podeyrzenie y ukoił zapalczywość Posła, z pozorow tylko Sądzącego, Zalecam nakoniec Przyiacielowi azeby przypomniał zatrudnionemu Posłowi tę Łagodność ktora zdobiła zawsze Charakter Jego, y ktora Jednała mu zawsze Szacunek y przywiązanie z iakim zostaię.

Kopia powtornego Listu Jmć Pana Salderna

Do JW.

Do JW. Ogińskiego Hetmana W. Litt z Francuskiego wytłumaczona.

Jak tylko JWMć Pana List z Grodna 21. Maij datowany przeczytałem, iuż odtąd rozumiem z tym mowie, ktory Go niema zaniechac przedsięwziołem. Wstydzę się bydz y mianowac Człeka nieznaiącego Przyiacielem tego Szacunku, y ktory lekko Sobie waży rzecz tak Swiętą, iako iest Przyiaźń. Dość iuż tego na zawsze, Juz WMć Pan odniey odrzec się możesz. Poseł powtarza mu Rozkazy Monarchini Swoiey, abyś WMć Pan do Warszawy nieodwłocznie ziezdzał, Jezeli Jey Protekcyi chcesz się stac godnym. Jezli zaś nią gardzisz, w krotce tego doznasz skutku, choc zadnych wprzody groźb nieuzywam.

Kopia Biletu Jmć Pana Salclerna Posła Rossyiskiego do JO. Xcia Jmć Prymasa z Francuskiego przetłumaczonego 1771.

Zawieszenie głębokich Reflexyi nad postępkami Xcia Prymasa, niepozwala mi bydz u Niego na Obiedzie; A co większa y do tego przystąpic muszę, że y w Domu Jego niepostane. Jm bowiem bardziey y blizey co raz wpatruie się w Charakter y przymioty Jego

Jmć

ty Jego, tym więcey znayduię odrazy y Obrzydliwo:
sci od Prymasa Takiego, ktory niecnotą, niesumnien:
noscią, wyiezdanym Językiem, podłymi Obyczajami,
zmiennoscią, udawaniem filuterskim, roznych
Masek, niewart Przyiazni Człeka Tego, ktory
iakizkolwiek ma Charakter y Szacunek. Wyiazd
Prymasa Głowy Patryotyczney Rady nic mie
nie zasmuci; Mam tę pewnosć, ze On Wiary
nigdzie nieznaydzie. Sobie zle uczyni, gdy się gdzie
odezwie. Ito widze iak w Zwierscieddle ze chociaz
nie rychła Kara nie uydzie winnego. Sługa Xcia
Prymasa daleki. Gaspar de Seldern.

List JW. Jmć Pana Kaziemierza na
Pułaziu Puławskiego Marszałka
Ziemi Łomzynskiey, Generalnego
Woysk z Konfederowanych Kommen:
danta do Obywatelow W. X. Litt pisa:
ny D. 30. Julij 1771. Anno.

Przed Aktami Grodzkiemi Powiatu Wołkowyskie
go Comparens Personaliter Jmć Pan Korcywa Mac:
kiewicz

Jmć

Mackiewicz Towarzysz Znaku Usarskiego Woysk Z Konfederowanych cęc List Ten ad Acta podał Dn. 27. Aug 1771. Ao. ktorego Tenor Sequitur Talis. JOO. JW. MWMć Panowie Bracia y Dobrodzieje.

Stan nędzny Oyczyzney Naszey Gwałtownoscią Nie: przyiacielską uciązony iakich nieszczęsliwych doznaie skutkow, nie tylko że kiedy w Wolnym Narodzie czu: ie Obywatel, ale y Postronne Nam przyiazne po: znawaią Potencye, Więcey od Postronnych widzie: my życzenia, niżeli z Prawa Miłosci Boga y zo: bowiązku bronienia Wiary y zpowinnosci nale: żącego, iuż prawie upadaiącey Oyczyznie Ratunku, w Nas znayduie się staranie; y lubo tak wielka w Całym Narodzie oziembłość, przecież gdy Bog widzi Szczere mysli y Intencye przeznaczonych dla Ocalenia Oyczyzny Osob, cudowną Azardy Ich wspiera Opatrznoscią. Doznaie Tego Skutkow Nieprzyiaciel, gdy ustawicznie prześladowany, iuż wnadwątlonych upada Siłach, y Ostatnią tylo rozpaczą niby w Obronie przewidzianey zboiazną Swoiey oczekuie zguby. Dawnoby zapewne był iuż pokonany, gdyby Jednoscią Umysłow Oby: watelskich, łączeniem sił Narodowych Publiczny był popierany Interess; Dla Czego Was JO. JWW. MWMć Pa:

Jmć

MWMć Panowie W. Xstwa Obywatele, przy wyrazeniu Jm winney Rekognicyi Moiey, mam honor Ninieyszym Cirkularnym Listem Obwieściec, azebyscie iako scisłą Unią z Nami spoieni Ligą, ktorych uszczęsliwienie Narodu, czyli tez niepomyslnosć zarownie Interessowac się powinną, rowną znami zachęceni Rezolucyą, do iako nayprętszych wzeli sposobow, ktoremi Snadny Nieprzyiacielowi przyspieszyc się musi upadek. Juzby zapewne dawną pożądaną Kray Nasz wpokonaniu Nieprzyiaciela szczycił się Sławą, gdyby do Osiągnienia Oney tak Znako: mitą Częsć Narodu, okazały zacnych W. X. Litt Obywatelow wybor, przez iakowąś dotąd Oboię: tnosć, niebył przeszkodą, odięte bymu zostały wszystkie Sposoby, ktorych toraz y przez Rekrut, y przez wyprowadzenie Pieniędzy, y przez rozne tamtą Prowincyą Transporta na Nasze zazy: wa uciązenie, bo ieżeli znaczne ztamtąd dla Siebie posiłki, a juz przewyszszaiącey nad Sobą Naszey doznaie siły, coz dopiero gdyby mu te uchylone zostały, zadnego zniskąd nie maiąc wsparcia, byłby przymuszony, albo w Swoią co:

fnoc się

cofnąć się Granicę, albo prędszym zgubę Swoią przyspieszyć Koncem. Czas dopiro naysposobniey: szy, gdy zalękniony Nieprzyiaciel, przy ktorych dla Siebie Oczekuie Skutkow, kilkokrotne a zna: czne od Woyska Tureckiego Tey Kampanij w Woy: sku Nieprzyiacielskim klęski; Niemałą iest dla Nich trwogą oczywistemi Dowodami pokazana dla Woyska Naszego z Konfederowanego Dwo: ru Widenskiego przychylność, Juz wszystkie przeciwnie tłumaczone zaspokoiła dla Nich Na: dzieie. Teraz Więc pora, azebyscie przezacni Obywatele, zpoznione do tąd chęci Wasze wido: cznemi Okazali Dowodami, tak dla dokonania juz Słabego Nieprzyiaciela, iako potrzebnych Naro: dowych sił reprezentacyi, ktore Tym Więcey y Po: stronne Nam Przyiazne Potencye konsyderowac będą, ile przekonane zostawszy, ześmy /: lubo dale: ko większey Nieprzyiacielskiey Forsie zewsząd od Dyssydentow Swoie maiące wsparcie:/ a przecież zdolny dac potrafiły odpor. Jeden Nas dotyka Interess, rowna Bogu y Oyczyznie Wiara, Jedna Praw y Swobod Narodowych Zyciem Przod: kow Naszych Okupionych miłość, rowny po wszechnego uszczęsliwienia żądany koniec, To

y rowna

Jmć

y rowna bydz powinna Obrona; Niespozniay:
ciesz Więc Przezacni W. Xstwa Litt Obywatele,
chwalebney rezolucyi Waszey, a winnego ro:
wnym z Koroną przyspieszaycie Oyczyznie
Oswobodzenia; Scisły w Prerogatywach y Swobo:
dach do tąd nienaruszenie przez Xięstwo to trzy
maney Unij związek, niech Was niezostawi bez:
czynnemi, aby zadnemu iakowey naganey podpadac
niemogło podobienstwu, Ten Wam Przezacni Oby:
watele szczerze dla Dobra Publicznego Swoie przy:
tacza zdanie, ktory Łaskawym Jch polecaiąc się
Sercem nie odstępnego wszczęsliwym Oyczyzny
Stanie żądaney od Was pomocy pragnie społe:
czenstwa, z przyzwoitym tak w ogolnosci iako y
wszczegulnosci zostaiąc Szacunkiem JOO JWW.
WMW Jmć Panow kochanych Braci y Dobrodzie
jow Nayniższy Sługa Kaziemierz Puławski M.
L. ~~mpp~~ Datt w Fortecy Jasnogorskiey Dz. et Anno
ut Supra.

Deklaracya Dworu Wiedenskiego
z Widnia do Generalnosci w Cieszy:
nie będącey.

Cesarz Jmć

Cesarz Jmć y Cesarzowa Wdowa Krolowa Węgierska będąc Informowana przez List Krola Jmć Polskiego, o Strasznym Targnieniu się na Osobę Jego poswięconą w Nocy ze Dnia 3go na 4ty 9bra, a oraz y o tym, ze się pokazało z depozycyi Herzta Tych zbrodniow, ktorzy się na tę akcyą odwazyli, ze On był nasadzony na to przez niejakiego Puławskiego, ktory się Tytułuie Marszałkiem Konfederackim, y ze rzeczony Herzt przyobiecał był Temusz Puławskiemu przez Solenną Przysięgę przystawic Krola Zywego lub umarłego. O tymze Samym Czasie y z Teyze Okolicznosci prezentowano Cesarstwu Jchmć Skrypt Francuski z Polskiego przetłumaczony, pod Tytułem Manifest Publikowany w Obozie pod Konieczną D. 9na Aug 1770. Ao. podpisany od Michała Jana Paca Marszałka Konfederacyi Litt. y od Ignacego Bochusza Sekretarza Konfederacyi Glney, ktory ku Koncowi zawiera Następuiące Słowa.

Co zas do Stanisława Poniatowskiego Intruzora Uzurpatora Tyranna, iezeliby się ieszcze utrzymywac, Partye iakie w Narodzie zgromadzac, lub się w co mieszac wazył, na Ow Czas wszystkim wolno, owszem do Tego Obowiązuiemy y rozkazuiemy dla Miłosci Oyczyzny y Dobra Publicznego przesladowac Go otwartą lub taiemną mocą,

bez

Jmc

bez zadnego względu, na Jego zycie y Jego Adherentow. Jego Cesarska Mć zwielkim przerazeniem y przykroscią dowiedzieli się o Zey szkaradney Akcyi, o kontentach Zego Skryptu a osobliwie o zbrodni Puławskiego, a zatym chcą azeby rzeczony Puławski niemiał na zawsze schronienia, ktorego tak iako y Jnni Obywatele Polscy zazywał, az do tąd w Kraju Cesarskim, pod karą schwytania, y aresztu, ieżeliby się wazył w Nim pokazac. A iako zwyz namieniony Skrypt pod Tytułem Manifest przez Expressye Kryminalne ktore zawiera, mogł dac Okazyą do Zey Szkaradney Akcyi, ktorą popełnili, y do Jnnych podobnych na potym Cesarz y Cesarzowa Jmć chcąc ile tylko okoliczności Jm pozwolic mogą zapobiedz y uprzedzic ieżeli mozna podobne attentata: Upewniaią Autorow Zego Manifestu y wszystkich Zych ktorzy mogli się do Niego przyłączyc, azeby Jnny napisali y publikowali bez zadney zwłoki, a nie tylko w Nim Artykuł o Krolobojstwie iako Nayzolemnieyszym Sposobem rewokowali, ale tez azeby w Nimze wyrazili wszystkie Dowody iako Naywłasciwsze bydz mogą, ze nigdy o podobnym szkaradnym występku myslec niebędą. Podtą Kondycyą Osoby ktorym przypisuią Ten Skrypt Niegodziwy, mogą miec schronienie w Państwach Austryackich, ktore Jm pozwolone było. Przeciwnie zas ieżeli mimo wszelkiey Nadziei, niemaiąc względu na zadanie Sprawiedliwe Cesarstwa Jchmć zwlekac będą lub niezechcą iako Nayprędzey Publikowac Nowego Manifestu, podług daney Jm wyzey wyrazoney Formy, mogą się Spodziwac, ze tak Oni iako y Jch Adherenci niebędo cierpieni w zadnym Kraju Cesarskim Dan w Wiedniu d. 30 9bra 1771.

Xże de Kaunic Ritberg mpp

Akcess czyli Manifest

Jm

Akcess czyli Manifest JW. Oginskie:go Hetmana W. W. Xstwa Litt. D. 7ma 7bris 1771. Roku w Chomsku uczyniony.

Rozciągnione nad Nieszczęsliwą Oyczyzną moią ucie:mięzenia, łupiestwa y uciski, lubo iuz tyle razy od po:swięcaiących się na Obronę Obywatelow liczone były, sko:ro z Dniem kazdym przyrasta krzywdy, przyrasta gwałtu, przyrasta zniszczenia; Niewspomne tu wydartey Wolności; Seymowania, uszczerbkow Wiary y Swobody, przywłasz:czenia Mocy Prawodawczey; Nie wzmienie tez zbroyne:go wszech rzeczy musu, okrutney Pierwszych Głow Na:rodu Niewoli, bez Prawnego wszelkich Własnosci opa:nowania. Juz to wszystko ogłosili Ci, ktorych Cierpli:wość naypierwey przerazona, ktorych Ręka Nayprzod do Obrony Własney uzbrojona, ktorych Stałość Męznym do tąd wsławiona zastawieniem się. Wołam tylko Ten, ktory z powinnosci Ostatni wołac musze, wołam tylko na to, na co iuz Ostatni Głos ztłumionego Narodu wzru:szyc się musi. Wołam Hetman według Obowiązkow Prawa, wogłoszeniu Czułosci moiey bydz niemogącey; a wołam na uknowane, a w momencie Samey zguby zata:mowane Rplitey z Woyska wyzucie.

Tak scisłe są Ludzkiey społecznosci Węzły, iz pognębienie

Jednego

Jmc

Jednego Narodu dotyka y wzrusza Jnne wszystkie;
Niemogę przeto z Całą Moią Oyczyzną inaczey rozu:
mieć, iak tylko że na Ogarnienie y Obarczenie Nasze
otwartemi Mocarstwa patrzać muszą Oczami.
Lecz ile użytą mocy na stłumienie Nasze, tyle na
wstrzymanie tamtych sztuki y pokrywek obrzuconą.
Zwać Buntownikiem Obywatela, Jarzmo zrucaiące:
go, mienić wzruszycielem Pokoju Obrony Wiary y Wol:
nosci Swoiey. Tytuł Swawolney kupy dawać Zbiorowi
Nayprzeyrzalszych y Naymężnieyszych Polakow, Był
to sposob wstrzymania do tąd Litosci, pomocy y Ra:
tunkow. Lecz oto we Mnie Dzisiay y w Woysku
Rplitey przykład y przeswiadczenie, że usilność Woy:
ska Rossyiskiego dąży do podbicia Wolnosci Naszey, y
że prześladowanie od Niego Polacy, y przez Słuszność
Sprawy, y przez Większość Liczby prawdziwą są Rplitą.
Jedne z naywiększych y Naystarodawnieyszych Praw
Rplitey Obowiązuie Hetmanow ażeby za każdym
Woysk Cudzoziemskich Weyściem do kraju, Woysko
Rplitey zgromadzone było. Lecz aby skutek Tey usta:
wy Projektowanych gwałtownosci niezatrudnił,
Jednym do Niehże scielącym Drogę Seymem odięto
zupełnie Władzę Hetmanom, y przydaiąc Jm łatwiey

szey

szey Jntrygi pewną Liczbę Kommissarzow, przy samym tylko gołosłownym Wodzow zostawiono Tytule. Nieposiadaiąc ieszcze Tego Urzędu, tłumiłem w So: bie czułość zpoznawania iak wiele na tym Oyczyzna szkoduie rządząca się. Posiadaiąc iuż ulegałem pod Samym kolorem Prawa, iako Ten ktorego rzeczą iest pełnić nie stanowić. A tak gdy tym Zniszczeniem Władzy Moiey, przez tyle Czasu wymawiałem się ku szkodzie Kraju od krokow na Mnie wymaganych, tymże Samym bezczynność Moia za Ratunkiem Oyczyzny do tąd exkuzowana bydź musiała, ile przeto niemogłem bydź Krajowi pomocnym, tyle opierałem się zawsze bydź Jemu Szkodliwym.

Zaszła Gwałtowność tak dalece, Jż reszta Nawet Prerogatyw Urzędu Moiego szarpano y tłumiono przez Nienawiść Osoby Moiey bydź poczęła. Zakazane posłuszeństwo Ordynansom Moim, usiłowane Kommendy nawet w Cudze Ręce przeniesione, y Jmże iuż Publico ogłoszone prześladowanie moie, znosiłem poty, poki iakokolwiek tylko za Moie szczęgulne poczytać mogłem. Lecz Skoro Regimenta y Pułki strażą Otoczone zostawszy wyraźnie

y otwarcie

y otwarcie do posłuszenstwa Samym Jedynie Ordy:
nansem Posła y Generała Rossyyskiego przynagło:
ne były; Musiałem westchnoc do Odartey Oyczy:
zny Moiey, A gdziesz iest Własnosć Twoia? a coz
ieszcze w srod Ciebie Twoiego zostało? Dosyc miał mocy
Ten zal we Mnie wzbudzony, lecz nie tyle ieszcze aby:
Mnie do srodkow, ktore rozpacz podaie przywiodł, nie
zuchwałoscią, nie Siłą, y natarciem, lecz łagodnym
y Prawnym wynalazkiem zabiec Tey Nieczci mu:
siałem, Prawnym bo za postanowieniem Jednomysl:
nym przydanych Mnie Kommissarzow Woyskowych,
rozciągnołem Część Woyska od roznego zabierania
pozostałą; Łagodnym bo w naywiększey karnosci y
Cichosci do niczego niewdawał; Azeby zas Niewinnosć
Moia tym dowodnieyszą była, usunołem się z Tąz
Garsztko Woyska w Mieysce od Wszelkich przechodow
y Kommunikacyi odległe? Lecz nie masz schronie:
nia u Nas, gdzieby złosliwosć Niewinnosci, zdradli:
wosć Szczerosci, mściwosć podsciwosci niedosięgała.
Rychło postrzegłem krążące Około Obozu Moiego
Woysko Rossyyskie, rychley ieszcze poznałem się
na chcącey Mie uspiec obłudzie, Nayrychley z pod
Samego umknąc nieomieszkałem usidlenia, z przy:
blizaiących się

zprzyblizaiących się albowiem zroznych Stron ra:
zem Kommend Woyska Moskiewskiego dorozu:
miewaiąc się ułozoney zamkniencia Mnie w Obo:
zie Imprezy, ubespieczyc się od Tey Samą tylko
spokoyną Pozycyą odmiano umysliłem, czym ledwo
co złosliwą Plantę uprzedziwszy, ledwo w Własnym
Kraju, własnych Dobrach stanołem, y cicho rozpa:
trywałem się Ostroznoscią, alisci o Tychze Kom:
mendach rownie Mnie y tam scigaiących, nie tylko
zpostronnych dowiedziałem się wiadomosci, lecz co
Większa, co haniebnieysza, co bardziey umysł y
Serce rozrzewniaiąca, otwarcie iuz od Samey Kom:
mendy Moskiewskiey obwieszczony zostaię. Nie
iest ze to wzgarda? rozpacz wzbudzaiąca? Hetma:
nowi Wielkiemu Litt od Pułkownika Woyska
Moskiewskiego odbierac Propozycyą, azeby We:
dług Prawa Woysko zgromadzone, y chociaz wspo:
koynosci trzymane, lecz ze iuz zewsząd Otoczone,
wydał y poddał? Nie iest ze to oczywiscie wkładac
Kaydany na Wolny Narod? Nie iest ze prac Samę
w Niętrznosci Rplitey? A nie iest ze to razem zapa:
lic Umysły, podzegnąc Serce, rozdosac siły w Oby:
watelach? toz Woysko składaiących? Tak iest

ustąpiła

Jmć

ustąpiła Cierpliwość odwadze, Ostrożność Męstwu, Spokoyność Ratunkowi, y poddźwignieniu Siebie zostatniey Toni.

Dzień Szosty Septembra dał Mnie y Woysku Rplitey Znaywyższego Błogosławieństwa Niewinnym, ato przez zupełne Dywizyi Tegoż Pułkownika Zniesienie, oraz dowodnych przy Nim na zgubę moią y Woyska układow zabranie. Prawo przyrodzenia nakazuiące każdemu Obronę Czci y życia wziołem za Fundament Tego Postępku Moiego. Prawo zaś pisane, Prawo Narodu y Oyczyzny Moiey, Obowiązuiące Hetmanow do Posłuszeństwa Ordynansom Rplitey dalszemi Moiemi krokami Jedynie kierować będzie. Tam u Mnie iest prawdziwa Rplita, gdzie za Wolność y Dobro Pospolite Narodu Domy opuszczone, Rany odniesione, Życie na Ofiarę wystawione.

Was przeto Nayiaśnieysze Skonfederowane Stany pod Laskami JWW. Krasinskiego y Paca za Głowę Oyczyzny Całey, za Istotną uznaię Rplitą. Wam pod Rząd Mnie y Woyska oddaię czynności, Waszą we Wszystkim powodować się Wolą, rownie iest Naszym przedsięwzięciem iak y powinnością.

Rozpatrzcież się

Jmć

Rozpatrzcież się teraz Obywatele W. Xstwa Litt
Jezeli dłuższym Milczeniem wstyd Wasz przedłu:
zonym bydz może? Pokażcie teraz że Woysko
Rplitey nie z Jnszey Prywaty umnieyszone kiedy
było, iak tylko z Tego względu, że co Polak to
Zołnierz, to Obronca Wiary y Wolności.
Idę środkiem Was wszystkich, niosąc Wam
Spolność zasługi, spolność pożytku, y Spolność
Sławy. Idę mężne te Wam y Sobie przypisu:
iąc Hasło, Feriant Ruinae, sed feriant Jm:
pavidos. Ten Manifest Tegoż Dnia y Roku
podany per Oblatam do Akt Ziemskich Po:
wiatu Pinskiego.

Kopia Listu Xcia Kaunittza do JW.
Paca Marszałka G. K. W. X. Litt: z Wiednia
D. 30. 9bris 1771. pisanego.

Mći Panie. Obaczysz WMć Pan z przyłączonego
Papieru co przywiodło Jchć Cesarskie Mć że mi Go
zalecili WMć Panu odesłać. Zechcesz WMć Pan do:
nieść Panu Puławskiemu to co go się tycze. A
iako znam WMć Pana rostropność, że poznaiesz
co masz w tey Okoliczności czynić, przestane na

Tym

Jmc

Tym upewnieniu, że wielce ukontentowany będę, gdy WMć Pan to przedsięwezmiesz co mu bardziey przystanie. Jestem z Szacunkiem dozbo: nałym WMć Pana &c:

Uniwersał Generalności rewokuiący Punkt o Krolobóystwie w Manifeście pod Konieczną D. 9. Aug. 1770 publikowanym D. 4. Xbris 1771. A.o wydany.

My Stany &c: z Wiązkiem Generalney Konfederacyi złączeni.

Na Odgłos Stałego w Warszawie Niciakiegoś Nowego rozboiu z Dnia 3. na 4. 9bra, wstrzymaliśmy Oświadczenia Nasze Publico, Splątana bowiem co do Okoliczności przypadku Tego Relacya, przenosiła podobieństwo y Wiarę, a tym Więcey zdała się niepodobna Jm dalsza była od Intencyi Naszych. Niemieliśmy w tym dziele Jnnego uczęstnictwa nad wspolne z całą Europą zadziwienie. Kiedy atoli prawda co Dzień pewnieysza bydź zaczyna, a żeby Punkt Ostatni Ogłoszonego pod Konieczną Aktu Bezkrolewia 1770 A.o D. 9. Aug publikowanego, niebył nadciągniony do wspomnionego attentatum, Ani Opacznie w Oczach Monarchow

Całey

Jmc

Całey Europy zoczernieniem Naszym tłumaczony;
Oswiadczamy się przed Bogiem Nayskrytszych
Zaiemnie Swiadkiem y Sędzią, że w Akcyi w Warsza:
wie zaszłey, ani przez Roskaz, ani przez wiadomość,
ani przez Konniwencyą, żadney niemieliśmy ani
mamy Części. Oswiadczamy się ieszcze przed Swia:
tem, że w Słowach Aktu Publikowanego pod Konie:
czną idą. Stanisława zas Poniatowskiego Jntruzora
Uzurpatora y Tyranna, ieżeliby ieszcze utrzymywać
się, Partye iakie zgromadzać, w Narodzie mięszać
ważył się, na Ten Czas wszystkim, otwartą lub ta:
iemną mocą Tegoż y z Nim złączonych prześladować,
qua Capita Jnvindicabilia bez żadnego na Życie
względu znosić, nie tylko dozwalamy, ale Amore Pu:
blici Obliguiemy y pozwalamy. Nierozwiązaliśmy
Rąk Nocnym rozboiom Złoczyńcom y zbrodniom,
ale do Mężnych Rezolucyi zagrzewaliśmy Obywatelow:
o Własną Religią y Wolność walecznych, niezaleci:
liśmy prześladować zdradą lub taiemną drogą y
mocą, ale otwartą, ktora w otwartym Polu, lub
Nieprzyiaciela podeyściu Woiuiącym zawsze iest
pozwolona. Niezaleciliśmy znosić bez żadnego

na Życie

Zycie względu sposobem zdrady Mężoboystwa, ale na Ten Czas, ieżeliby w Czole Woyska Nieprzyiacielskiego obrucił przeciwko własney Oyczyzny Broń, podnieslismy Broń na Obronę Kraju, wszystko więc co tylko od Cnoty y Sławy, iest dalekim, dalekim iest, y od Intencyi Naszych. Poświęciliśmy Oyczyznie Naszey Zycia Nasze, więc każda zdrada y podły postęp wstydziłby wspaniałość Celow Naszych. Znamy że Prawem Boskim ubespieczone iest każdemu Zycie, ani wzięte bydz może, chyba Prawem Woyny, albo Prawem Sądowey Juryzdykcyi: Prywatna Zemsta y rozpacz, aby Solennego z Aktu wspomnionego nieodciągała pretextu, aby wszystkim nadciągnionym de Regicidijs homicidijsq reprezentacyami przeciąć mniemane żądłą, aby Opaczne Punktu Tego tłumaczenie Nikogo z Obywatelow w błąd niewprowadziło, z Zanayskutecznieyszy mamy Sposob Tenże Punkt ex Actu praerecensito eliminowac, iakoż eliminuiemy, y zapobiegaiąc, iako się wyżey rzekło, opacznemu tłumaczeniu, y zgorszeniu, Ten tylko Punkt

Eliminowany

Jmć

Eliminowany przez Rozkazy Nasze wcale odwo:
łuiemy, a dla tym prętszey Publiczney wiadomo:
sci Uniwersał Ninieyszy nieodwłocznie Publi:
kowac po wszystkich Grodach rozkazuiemy Dan
Dz. 4. Xbr 1771. Roku. Michał Jan Pac M. P. W. X.
Litt: J. Bohuz Sekretarz.

Kopia Listu JW. Jmć X. Ostrowskiego Bi:
skupa Kujawskiego do Jmć Pana Lenar:
towicza Konfederacyi Pułkownika de Dz.
27. 7bris 1771.

Nieuznaię przyczyny dla Czego w Indygnacyi WMć Pa:
na zostaię, Examinuie się ile mogę w przewinieniu ku
Niemu, nieznayduie Jey zadnego powodu. Słusze iednak
nie bez podziwienia y zalu że WMć Pan wziołes na cel
przesładowania Ludzi y Dobra moie, co dało okazyą
do Zey rezolucyi ignoro; Niech przynaymniey wiem za:
co cierpię. Interim ieżeli iaka płotka iest mu doniesiona,
prosze mi Jey Kommunikowac, a przecież użyc Lito:
sci nad resztami memi, oto prosze per Omnes Titu:
los aequanimitatis WMć Pana, zupewnieniem
że ieżeli kiedy przydatne mu będą moie akkomoda:
cye, nieubliże Constari WMć Panu onychże, wre

scie

Jmc

wreście do Ustney z Nim Exhibitorijs praesentiae referuie się umowy, pełen Estymacyi y Rekognicyi WmćPana Dz: Ostrowski B. K.

Respons JmćPana Lenartowicza do B. K.

Na List JWmćPana D. 27. 7br. do mnie umyślnie z Warszawy przysłany, mam honor teraz Responsować, w ktorym wyrażasz Jż Ciekawy iesteś przyczyny dla Czego w Indygnacyi nie tylko u mnie ale y u wszystkich Podściwych Obywatelow, Prawowiernych Katolikow y dobrych Konfederatow, ktorych y Ja z Woyskiem moim iestem nieodłączonym Członkiem, zostaiesz y wyrażasz, JWmćPan, że się ile możności ściśle examinuiesz y szukasz przewinienia, a znaleść Go niemożesz. Szkoda żeś JWmćPan nad wynalazkiem Tym wyszuszał pamięć swoię, bo dosyć było prędzey uwieść się Ciekawością, a do mnie napisać nieba wiąc, podałbym był Zwierściadło, w ktorym przeyrzawszy się wprętce zaspokoił byś Ciekawość y doszedł powodu. Dziwuiesz się JWmćPan zatopiony w żalu cobym miał za Cel przesłodowania Dobra Jego, oto dla uszczęśliwienia Oyczyzny, ktorey

prawdziwym

prawdziwym iestem Synem, y wolę tego na pod
porę Jey zażywać, a niżeli na zgubę pozwalać JW.
Mć Panu z nich partycypować.
Ludzi zaś JWMć Pana w Tych Dobrach nieprze:
śladuię, y owszem Jch Sobie menażuię, abym
w czasie mogł Jch zażyć do Tey roboty na
utrzymanie Wiary S. ktorąście z Panuiącym
teraz na zgubę Nas Szlachty y ugaszenie
Sprawiedliwości w Nas Skonfederowanych po:
wstaiącego pożaru projektowali.
Pytasz się mnie JWMć Pan co mi dało okazyą do
Tey rezolucyi, y piszesz żeś Ignarus, pewnie że nie:
Luterskie ani Kalwinskie Talmuty, tylko żywa
Wiara S. Rzymska Katolicka, Cnota, Charakter
podciwy y dobre Obywatelstwo, a przez to Gorliwość
zgwałconych Praw Narodowych, zdeptana S. Reli:
gia, ta mi podała miecz woienny w Rękę na
zemstę y Krew Waszą pragnący; Nie bądź że wię:
cey iuż JWMć Pan Ciekawym za co cierpiesz.
Chcesz JWMć Pan wiedzieć co to za plotka mnie donie:
siona, muszę Jey szczerze kommunikować, oto że się
niedługo wszyscy w Warszawie osiedzicie, Infuły
Mitry y Berła potracicie, w ten czas dopiero do:
znacie prawdy. Szukasz JWMć Pan per O:

mnes

Jm

Omnes Titulos Aequanimitatis Litosci nad resztami Swemi, a zapomniałes szukac nad ostatkiem Krwi wspoł Braci Naszych, ktorych menczarni iesteście Instrumentem, upewniaz mie nieublizac Akkomodacyi Swoich pod Kondycyą. Dobrze JWmć Pan czynisz, ale podobno ~~się~~ prędzey się moie przydadzą Jemu bo ja dobry Katolik, pewny Konfederat, y wiem ze Konfederacya iuz w dobrych Terminach. Referuiesz się wreście do ustney ze mną Exhibitoris praesentium umowy, prosze pamiętac ze ja nie Bierzynski, y słuchałem publicznie przy Całym Woysku Exhibitoris Intencyi JWmć Pana, alem się niczego nienauczył. Wybacz JWmć Pan Dobrodz ze Ci szczerze wszystko odpisuie, bom Twoia Owieczka, a do tego gdym wyiezdzał na Konfederacyą przysięgłem Bogu z prawdą szczerością y Statecznoscią zyc, lub umierac. Teraz pełen Estymacyi y Rekognicyi zostaię. Lenartowicz KWC. PP. R.

Manifest Czyli Oswiadczenie JW. Puławskiego Marszałka y Regimentarza Woysk Konfederowaney Rplitey 1771.

Nie czyni mi bynaymnieyszego zadziwienia, Jz

czuwa

Jm

czuwaiąca na upadek Narodu Polskiego zapal:
czywość Nieprzyiaznych, tam zawsze zmierza, gdzie
widzi Zamę od Swoich nieporuszoną Impetow.
Wybor Polskiego Rycerstwa to niepodchlebne nosi
na Sobie nazwisko, Ktorym wymysł Nayokrutniey:
szych Nieprzyiacioł wstrętu nieuczyni, wposlubio:
ney raz Bogu Ofiarze. Między temi y Ja będąc zacz:
czycony Pierwszenstwem Kommendy, ze pierwszy
Cios Nieprzyiacioł zawsze na mnie wsparty zalic
się niepowinienem, Ten bowiem był Termin przed
oczyma zawsze, im gorliwiey rozważałem Okro:
pny Stan Rplitey, a moią ku ratunkowi troskli:
wość, Okazywał to przeznaczenie moie Rok 21.
w Ktorym Młodzieniec każdy zwykł swobodne
przepędzać chwile; Mnie zas nudny każdy mo:
ment zapalał do zemsty na Nieprzyiacioł Oy:
czyzny; Naylepiey by to zaswiadczył Oyciec Moy
Marszałek Związkowy, ktoren wtym Dziele iuz
dokonał Zycia swego, powiedziałby ile procz wła:
snych chęci, miał ze mnie powodow. Rady moie
w Granicach Polskich wyryte są znakiem niewzru:
szoney stałości, y niezastraszyła mnie Krew
Brata w Oczach moich na placu woiennym prze:
lana, Brata Drugiego ięk Niewolniczy, tyle

zpokrewnio

Zpokrewnionych Mnie tak znaczna Liczba Wzpał:
ziomkow Smierc y Niewola bynaymniey Mnie nieza:
trwozy, Owszem zachęca do winnego Oyczyznie Patryo:
tyzmu, nieinaczey podobno, Sam Nieprzyiaciel tłu:
maczyc moze tę skłonność Otwartą, iak tylko ze ze:
Krwi prawdziwego pochodzi Polaka. Prywatna złość,
fałszywe Punkt honoru, ze we Mnie Mieysca niena
lazły, okazało Wiele dowodow przez Lat 4. jawnie
popełnionych. Pierwszy dopiero od Nieprzyiaznych
zarzut, ktoren Mnie nie tylko w Kraju Gazetą
Publiczną, ale u Sąsiedzkich Potencyi nienawiśnie
czerni; Jz byłem w Warszawie Autorem prywatney
Konspiracyi; Zamilczałem tak lekomyslney wieści,
doswiadczaiąc ze kogo Nieprzyiaciel Orężem prędko
pokonac niezdoła, Zego mu Piorem ucisnąc po:
doba się: Przeto wzorem idąc Uniwersału wydanego
od Stanow Skonfederowanych Czynię tą Oswiadczenie
Publiczne, y Lubo bronią dobytą za Honor Boga y
Narodu wetowac Swego zwykłem, na Ten raz Pio:
rem pozwalam. Protestuie się przed Bogiem y Całą
Rplitą Polską y przychylnemi Nam Potencyami, Jz
Serce maiąc zawsze od zbrodni dalekie, nie daley
mysl moią Obracam, iak tam dokąd Cnota, wiedzie
Obywatelska. Niebyłem więcey nigdy perywczy na Po:
wagę Osoby iakimkolwiek bądz sposobem Krajowi Pa:
nuiącey, y tę prześladowac, chyba w boju złączoną wraz
z Głownym Nieprzyiacielem zamyslam. Bog tę szcze:

rość

Jm

szczerości moie zna naydoskonaley, zaswiadczy w Czasie Potomność Jz Samym Obywatelstwem tknięty przy Tych Dwoch tylko Punktach Wary y Wolności koniec życia Mego zakładam. Datt w Fortecy Jamogorskiey D. 15. Xbr. 1771. A°.

Skrypt pod Tytułem Suum Cuique.

Do uprzykrzenia y ad Nauseam uię zarzucony iest Kray Pismami roznych Tytułow, w ktorych albo zelżywość bez Okrasy, albo zarzut bez Dowodu, albo prawda z potwarzą zmięszana przedłuża Omamienie zwiedzioney Większości Narodu. We wszystkich się zas iad prywatney Złości pod postacią Dobra Publicznego ukrywac usiłuie. Niepokaże mi nikt zeby choc iedno z tych Dzieł było płodem umysłu bez stromie y uważnie życzącego szczęsliwości powszechney, wszystkie non in Commodum rei, sed in Odium Personar pisane są. Chcieć Teraznieyszych nieszczęsliwości Krajowych szukac, przyczyny w przeciągu Tych Lat ktore upłynęły od Smierci Augusta III. iest to wpadac w podeyrzenie albo grubey niewiadomości, albo prewencyi, ktorey Niechęci Swiatła szukac niepozwala. Ciała polityczne maią we wszystkim podobieństwo do Ciał Fizycznych, iak w iednym

tak

Jm

tak wdrugim Organizacya, albo zbior y dobroc Części z ktory są złozone, czyni ie Czerstwemi, lub niedołężne mi. Są Ludzie ktorzy przychodzą na swiat doskonale organizowani, y ktorzy Ten dar przyrodzenia utrzymuią wmozny Wiek, strzegąc się zbytku y rozpusty. Drudzy niszczą Czerstwość zdrowey Konstytucyi przez niepo: miarkowane zaufanie wmocach Swoich, Jmni z przy: rodzenia słabi, strzego się pilnie kazdey rzeczy, ktora: by Jm mogła bydz szkodliwą, wątłą Budowlę Ciała Swoiego, utrzymuią rządnie y wstrzemięzliwie zyiąc. Bywaią y tacy wktorych Soki zywiące od wrodzenia są zepsute; Członki zle spoione y ktorzy iednakowo Naynie: rządnieyszym chuciom puszczaią wodne lekarstwa, odrzucaią wszystkie y Rady Przyiacielskie. Tym Osobom drasnienie Szpilką bolesną zdaie się raną, Kazda rzecz im szkodzi, kazda Jch zmocnie, bo słabą z Natury Konstytucyą sposobem zycia Swego słabszą ieszcze czynią. Choc kilkarazy utknie Siekiera wdębie zdrowym, niestraci Go ze pnia, iednak zpruchniałe Drze: wo y Nogo wywroci. Co kolwiek się tu o Ciałach Ludzkich powiedziało, o Towarzystwach pod roznemi zgromadzonych rządami mowic mozna, y niemasz podobno prawdziwszego przyrownania. Mądrość Praw Jch fundamentalnych wzglę

dy

Jmć

względy w ktorych Części Jch składane wzaiemnie sobie są na pomocy, y Jednoczynność sprawuią, daią Tym Ciałom mocy y czerstwości, Polityka /: to iest wiadomość postępowania sobie uważnie, co do wewnętrznych y zewnętrznych Okoliczności :/ utrzymuie Jch całość. Są tedy polityczne Ciała w tych Czterech znayduiąca się Stanach zdrowia, na ktore podzielone są Stany Zdrowia Ludzkiego. Wiakim Nas Rządzie mieszczce należy, każdy podobno niedługo nad tym medytuiąc domyśli się. I Ludzie y okoliczności gotowały tę Otchłań nieszczęśliwości, w ktorey Krolestwo Polskie pogrążone leży. Od Smierci Zygmunta Augusta aż do Zeyścia Krola Jana, Okoliczności bardziey iak Ludzi winować należy. Od Jego Smierci aż do Teraznieyszego Momentu, winnieysi są Ludzie, iak Okoliczności. Zygmud August umieraiąc, nieobmyśliwszy Sukcessyinego porządku od Korony podciął fundamenta mocy powagi, Rządu Tego Państwa y Ten mniemany zaszczyt Obierania Sobie, ktory by Nam Panował, był darem podobnym do puszki Pandary w ktorey wszystko złe się zamykało. Poki Narod wrowney był sile z Sąsiadami, albo raczey Nim siły Sąsiedzkich Państw pomnożył rząd dobry, Nasze zas bez nie rząd Osłabił, skropione było za zwyczay Pole Elekcyyne Krwią Braterską, a długie y zwawe rozterki

burzyły

Jm

burzyły Spokoyność Kraiową. Juz ginąc musiały rozpo:
rzodzenia Ekonomiki Polityczney, ani handel mogł
Kwitnąc, ani Jndustrya rozkrzewiac swe zyski. Sło:
wem iedne założenie pozyteczne ugruntowac się nie:
mogło z tych Osobliwie, ktorym Czas bespieczenstwo
y pewność są potrzebne. Duchy nawet w niespokoyno:
sci utrzymywała Nadzieia odmiany, zawistey szczę:
gulnie od Zycia Jednego Człowieka, y w Cwierc wieku
prawie nowe układało się Systemma, nowe dla Kra:
ju wynikały niepomyslnosci. Od Tego momentu iak
słabość y niesforność Nasza pozwoliła Graniczącym z Na:
mi Potencyom wpływac przeważnie w Jnteressa Polskie;
Czy możesz Kto powiedziec ześmy Sobie Obierali Krolow?
Po zeyściu Panuiącey Linij Jagiellonskiey, Facta est
venalis Roma. Temu Berło bywało oddane, ktory
umiał dokupowac się Go, czy większą Pieniędzy kwotą,
czyli tez /: Kontentuiąc się prozny Tytułem :/ z mniey:
szeniem Władzy y Prerogatywy Krolewskiey, Każda fak:
cya targi swoie w prywatnych zawsze, w Publicznych
nigdy niestanowiła względach, zyskiwały Osoby, Kray
iednostalnie tracił, o stałey Formie Rządu niemyslał,
y mylnym poięciem biorąc, Swawolę za Wolność nie:
rozsądną niepodległoscią y miłoscią wpadliśmy w tę
podległość każdemu, w ktorą osłabienie w prawie ko:
niecznie

Jm

koniecznie musi, y Ktora iest bez Rządu nieuchronnym skutkiem. Nie raptem ale przez Gradacye dopełniało się to Dzieło, mogłaby się była wpoczątkach ratować Polska, gdyby Otey porze zawisne Jey szczęscia Okoliczności nie: były ze tak rzekę spiknęły się na nią. Mieliśmy na Tronie Wielkich Mężow, Mieliśmy w Narodzie Ludzi, ktorzy y radzicc umieli, y radę Orężem poprzec: Jezeli namiętnosci Ktorym Ludzka Natura podległa niepo: zwalała Jm iść zawsze Torem Cnot Patryotycznych, miłoscią Sławy, łatwo Jch iednak było do wszelkich zagrzac czynow. Y gdyby umysł nie odmiennego przez Formę Rządu Systemma, mogł by się był wprowadzicc do Kraju niemaiąc iuz tak częstey łatwosci do zboczenia, byliby Sławie Narodowey poswięcili wszystkie tę zabiegi, ktore na prozną Obracali chwałę, z Osobistego Jedynie wynikaiącą Kredytu.

Ci wielcy Krolowie bez potomnie zeszli, prawie wszyscy, Jako to Stefan Batory y Ow Władysław IV. ktory tak słodko zyc powinien wpamięci upotomnych przy gorzkim narzykaniu na błache Zygmunta III. Swiatła, y na za: zdrość Jego, ktora przerwała bieg zwycięstwa Syna y zru: szyła Jch skutki; Wosobie Jana Kaziemierza wygasł Dom Wazow, pod Jego Panowaniem wzruszona była

zgruntu

Im

zgruntu spokoyność Publiczna, Klęska po klęsce głębokie Krolestwu zadawała Rany. Lekkomyslność Panuiącego, złę Rady zrodziły może Część Okoliczności tych Okro: pnych; Lecz nierozpatrywał się na Nic w bezczynnym zazaleniu. Jan Kaziemierz z Orężem w ręku spotykał Nieprzyiacioł Krajowych y Swoich, y smiele mogł mo: wić z Franciszkiem 1. Krolem Francuskim kiedy pod Pawią był wzięty w niewolą, wszystko straciliśmy procz Sławy; Niefortunnemi na koniec zwalczony Lo: sami sprzykrzywszy Sobie Narod, y Narodowi sprzykrzony, złożył tę Koronę, ktoreyby Sobie niedałby był wydrzeć. Krola Michała niewarto się wspomnieć, kiedy się wzbra: niał przyiąć Koronę, czuł dobrze że Go nieobdarzy ta: Natura przymiotami do Rządu zgodnemi. Postąpił Sobie Narod z Nim iak Koń źle utarty z nieumieię: tnym Jezdzem.

Następca Jego Jan Sobieski, Wielkie miał Talenta z wielkiemi zmięszane defektami. Wielkie są czyny Jego, byłyby ieszcze większe, gdyby nie przystoyna chci: wość w ciasnym prywatnych zysków okręgu nie była myśli cisnęła Jego, co przyłączone do zbyteczney dla Kro: lowey powolności osłabiło ku Niemu ufność y powa: żenie Kraju, nad ktorym panował.

Umarł

Umarł Krol Jan, Konac zaczęła Polska. Ta iest prawdzi:
wa Epoka upadku Naszego. Tu się zrudła dobierac nale:
zy, zkąd wszystkie Teraznieysze Nieszczęsliwosci Nasze
wytrysnęły; O tym prawie Samym Czasie, wyrastac za:
częły koło Nas Potencye do tąd Swiatu nieznaiome,
Rossyska y Pruska. Piotr Wielki z Barbaryi wypro:
wadził Rossyą. Dom Brandeburski przez oszczędną
Ekonomikę y zaszczepienie Woiennego Umysłu za:
kładał fundamenta swey przyszłey Wielkosci. Po:
lacy tym Czasem nie baczni na grożące Jm ztąd Niebe:
spieczenstwa w Wewnętrznych uiadali się Emulacy:
ach. Elektor Saski przez Sztuczne Ministra Swego
Fleminga wyrobienie wstąpił na Tron; Ledwo co
usiadł na Nim, az niewaznie zaczepił Karola XII.
Krola Szwedzkiego y wplątał w Woynę Nieszczę:
sliwą Krolestwo te, w ktorym y Czasu niemiał do roz:
patrzenia się. Co się do zawarcia Pokoju działo kaz:
demu iest wiadomo. Pochwili rozłozone po Polszcze
Woysko Saskie, stało się ciemięzliwe Obywatelom.
Po nieskutecznych Skargach przedsięwzieli Sami Sobie
poradzice Polacy. Wybucheła Konfederacya Tar:
nogrodzka, Dwor Strwozony, wielkiemi Sposobami
starał się

Jmc

starał się ugasić Ten pożar, y iakże okropnie dla Nas żyią:
cych dokonał Swych Zamysłow, Kondycye zaspokoienia
nie takie były, iakieby poiednać miały poroznione z Oycem
Dzieci, lecz iakie ktoremi zazdrosny Sąsiad Obcy Narod
na wieki niszczy. Stanął Traktat 1717. Manument, Nie:
przezornosci chańby y zguby Naszey, przyczyna Traktatu
1768. Instrumentem Tego Dzieła Sromotnego byli Obywatele
zażyci przez gwałtownego Ministra, Pana Niedbałego
o zaszczyt y powodzenie Panstwa, z ktorym żaden Jnny
węzeł Go niespaiał procz Tytułu Nayiasnieyszego. Odię:
to Nam tedy siły, za Naszym zezwoleniem, Zwinięto Woy:
sko, zwiedziono Narod, Dobro Publiczne, szczęsliwość Kra:
ju, czczemi od tąd stały się słowami, o ktorych istocie iuż
nikt niemyslał, chyba Czasem kto w Oracyi wspomniał
zdobiąc mowę Swoią.
Po Smierci Augusta Wtorego ziednoczone chęci Narodu skła:
dały Berło w Ręce Stanisława Leszczynskiego, poprzedza:
iąc Ten wybor Aktem exkludiącym Cudzoziemca od
Panowania. Elektor Saski Syn Krola zmarłego gorąco
pragnął zasieść na Oycowskim Tronie, Sypał Pieniędzmi
zakupuiąc Przyiacioł, lecz nadto był powszechny Entuzy:
azm Narodu za Jego Przeciwnikiem. Ci ktorzy rezelwowa:
li składać Partyą Augustowską, w małey srodze byli Licz:
bie, y Ta Rplita zatrwożona zabrawszy się /: iak dowsci:

pne

dowcipne piorko zartobliwie napisało we Dwuch Czworo osobnych Karetach:/ przewiozła się na Pragę, gdzie ogłoszony był Krolem August III. Ta garzteczka Obywatelow nie potrafiłaby nigdy była utrzymac swego Kandydata, gdyby się niebył pokazał w Granicach Lasey, po ktorym liczniey sze nadeszło Woysko. Udał się był Elektor Saski do Jmperatorowey Anny, wzywaiąc Jey Pomocy, y iuz Drugi raz Jnfluencya Rossyska Temu Domowi stała się uzyteczną, z Nim y dla Niego do Polski zaczeła się Jnteressowac Moskwa. Przerywam tu przeciąg Materyi, y obracam się do Tych Ktorych głosne Krzyki Elekcyą Stanisława Augusta gwałtowną zowią, nie prawną, przymuszoną, y prosze aby Komparacyą Między Temi Dwiema uczynili. Tu Narod Cały Obiera Leszczynskiego, Kupka Mała Elektora Saskiego Monarchini Rossyska tę Kopke wspiera Licznym Woyskiem, y Kandydat Narodu ustąpic musi, wybranemu od Osob Kilku. Katarzyna Wtora Oswiadcza się ze Piasta zyczy widziec na Tronie Polskim, Rekommenduie Poniatowskiego, Mała Liczba Obywatelow odiezdza od Konwokacyynego Seymu, nie iednoczy się wciało reprezentuiące, zieszdzaią się Licznie Woiewodztwa, Obieraią Jednogłosnie Krola, Zaden Akt uroczysty nie Jnwaliduie Elekcyi, y ta Elekcya zowie się gwałtowna Tym, Ktorym się niepodobały Czynnosci Owę, nalezało

albo

należało albo głośno y uroczyście wołać na ów Czas, y tę Garstkę Moskwy ktorey niebyło nad 4000. wyrznoć, lub milczeć teraz. Rozumieć bowiem że Postronne Potencye dadzo Nam kiedy Obierać Panuiącego, bez Naymnieyszego Swego wdawania się wto, iest rzeczo zdrowemu Rozumowi y doswiadczeniu przeciwną.

Utrzymał się tedy na żądanym Tronie August III. na ktorym wgłębokim Snie umorzony Trwał Lat 30. Nadto Leniwy żeby się miał Interessami zatrudniać oddał Wodze Fawo: rytom, ktorzy następnie pod Nim Sprawowali Urząd Krolewski. Gdy by się był utrzymał na Swoim Mieyscu Sułkowski, byłaby pewnie zyskała na tym Polska, bo do Kraju Swoiego był przywiązanym, byłby Krola wNim nayczęściey zatrzymywał, Lubił Między Swemi Roda: kami pokazywać się możnym, nieużyta Jego hardość właściwa Tym, ktorych Fortuna wpodłych y nieznaio: mych wybiera Kondycyach, utraciła mu Łaskę u Pana; Dany mu był za Sukcessora Graff Bruchl, ktory wszyst: kie przystępy do Monarchy zamknął, Sam Go opanował, głaskał wkażdey Okoliczności, Panuiące Dwie wKrolu Namiętności, Lenistwo y Pychę. August III. Polskiey nielubił, nie rad do Niey przyiżdżał, miał się wniey za podrużnego y Cudzego. Inkursya Krola Pruskiego przymusiła Go do schronienia się wtym Kraju, wkto:

rym

w ktorym mieszkanie było mu nie miłe.
Wyzuty z Państw Dziedzicznych, udręczony, znieważony, od Nieprzyiaciela, gdyby był na ów Czas obrucił myśli swoie ku Uszczęśliwieniu Tego Kraju, ktorego nierządami się zatrudniać, lecz Koronę tylko nosić pragnął, byłby mogł Polskę z niepewney y nayokropnieyszym odmianom podległey Formy Rządu wyprowadzić, byłby mogł Ozadzić dostoyność Krolewską w Familij swoiey, byłby mogł nakoniec uwiecznić w Sercach Narodu Stworcą. Spłyno wieki nim się wroci pora zwszech miar tak pomyślna. Sąsiedzi Woyną zakłuceni, niebyliby żadnych czynili przeszkod, były by możne Dwory, z ktoremi tak bliskim krwie węzłem był złączony, dodawały by pomocy do wyprowadzenia Dzieł gruntuiących Sławę Szczęście Familij Jego y Narodu w Imperatorowey nawet Elżbiecie znalazłby był łatwość.
Jeżeli Krol nieradził o Narodzie, y to przyznać trzeba że y Narod Sam o Sobie zapominał. Jeżeli Komu napamięć przyszłą, że teraz Czas do podźwignienia Siebie, to ta myśl obiter chyba przez Głowę przemknęła się, nikt nieofiarował porzucić prywatnych niechęci, y ziednoczyć się pod hasłem Dobra Powszechnego. Ważnieyszemi daleko wszyscy, zatrudniali się rzeczami. Mniszech y Jego Partya, ktorą Dworską zwaną, ścierpieć Tego niemogł Kidy ktory z Czartoryskich Przyiacioł został Deputatem

Kommissarzem

Jm

Kommissarzem, coz dopiero Marszałkiem albo Posłem, na Seym, do Dwych Dni zerwany, a ci co Dworowi byli przeciwni, strawic tego nie mogli, kiedy Urząd Senatoryą, Krolewszczyznę nie Jch dependentom oddano; Dwa razy do Roku w Koronie y w Litwie gorszono własny Narod, y Obce zieszdzaiąc się do Piotrkowa y do Wilna na fundowanie Trybunałow. Tam gwałt y Korrupcya otwierała Wrota do Swiętnic Sprawiedliwosci, Senatus Consilia zchodziły na wzaiemnych Sobie przycinaniach, Kazda Partya przeymowała Tego z Aplauzem, Ktory nayuszczypliwiey powiedział. Pełzły Seymy na Osobistosciach, raz Swięto Aniołow Stróżow przeszkodziło zagaieniu, Drugi raz Wdztwo Wilenskie oddano Radziwiłłowi nie Oginskiemu, Coz dopiero Nam mowic o Owych Trybunalskich pracach y Kredytach, y o tym formowaniu Sobie w Nich Partyi nieskonczonym Expensem, o tym zakładaniu Sobie Sławy w utrzymowaniu Spraw Przyiacielskich mocą Pieniędzy y Jntrygi przekupuiąc podciwosc Sędziow, rozwalniaiąc Więzy Sumienia y Charakteru; Na tym Czas schodzieł, a tu chwila nikneła skutecznego Oyczyznie zaradzenia, tę iedną niepowetowaną odmienilismy z tych postępkow szkodę. Druga ta iest, zesmy się przemienili w kauzyperdow, a przestali bydz Statystami, ze Politykę w obszernych wziętą względach

Jmc

względach przyzwyczailismy się traktowac iak Promocyą Sprawy w Trybunale. W tym Stanie y ułozeniu zastała Nas Smierc Augusta III. Na Nim skonczyło się Saskie Panowanie, z tylu przyczyn niepomyslne dla Polski. August II. Siły Nam uiął y rozpoił Narod. Pod Augustem III. został zniewiesciałym y zepsutym, do Dawney Krajowey okazałosci, przybył pod Niem Smak Zbytkow Zagranicznych.

Zdarzyło mi się słyszec takich, ktorzy wspominali z Zalem Czas Jego Panowania mowiąc ze przynaymniey kazdy w Domu spokoynie siedział. Tac to spokoynosć, Tento Letarg, to Omieszkanie pory gotowało Materyą nieszczęsliwosci Teraznieyszey. Wydziwic się nie mogę Tym Mędrkom z Kalędarzow y Gazet Uczonym, ktorzy koniecznie wmawiac chcą, w tych, ktorzy ieszcze mniey od Nich wiadomemi będąc, wierzo przeto w nich iak w Bozkow, ze to co się dzieie teraz iest Knowaniem głębokiey Polityki systemmatycznie od Piotra Wielkiego Czasow do Jednego zmierzaiącey Celu; Czegoz tak daleko sięgac, bliszczą y oczywistszą znaydziem Temu przyczynę, o to Szesedziesiąt Letnie zaniedbanie wszystkich Częsci Rządowych.

Po Smierci Augusta III. po odprawionych Vario Marte Seymikach ante Konwokacyynych, w oczekiwaniu

w oczekiwaniu był cały Narod Seymu, ktory miał skazac iakim Obrotem poydą Interessa; Tym Czasem Imperatorowa Rossyska przez Ministra Swego Graffa Kieyzerlinga Oswiadczyła się ze Polaka zyczy wi: dzieć na Tronie, a mianowicie Poniatowskiego Stolni: ka W. X. Litt. Zadziwiło to iednych, niepodobało się Drugim, rozni roznie Quo quis studio ferebatur o tym gadali. Na poparcie Swey Rekommendacyi 4000 Woyska Swego ruszyła do Polski wczym w formalnosci zgrzeszy: ła przez Imperatorową Annę Swiątobliwie zachowa: ney. Ta bowiem po Elekcyi dopiero weszła w Polskę, Katarzyna zaś wtora zaiechała Dobra nieczekaiąc Trzeciey Kondemnaty.

Przyszedł ~~Seym~~ Dzien w ktorym Seym miał się zacząć. Iz: ba Poselska iak wiadomo kazdemu zbroynemi Opa: trzona była Ludzmi. Rossyski Zołnierz za Warszawą y w Warszawie znaydował się, wszedzie Partya przeciwna ułozeniem powszechnieyszym, a przynay: mniey Ludnieyszym, wysławszy z pomiędzy siebie Posłow z Protestacyą ruszyła z Warszawy y w zadne nieuformowawszy się reprezentuiące Ciało od tąd za: dnego uroczystego niewydała Aktu. Tym Czasem pozostali w Warszawie, postępowali w Czynnosciach Swoich. Opisano Hetmanow y Podskarbich, co

lubo

Jm

co lubo osobiste sprawiło niesmaki, istne w sobie ie:
dnak zawiera korzysci, iest bowiem zdrowemu rzecz
przeciwna Rozumowi, zeby siły y dochody Narodu
pod Jednowładnym Rządem Osob prywatnych zostawały,
ktore mocą y datkiem mogą zawsze wchodzice Prawa
na Obarczenie swych Urzędow pisanego. Odebrano Ra:
dziwiłłowi Woiewodztwo Wilenskie, na ktorym nie raz
gwałtownie się Sprawiał, y gwałtownikom pobłazał.
Rozeznanie Pretensyi do niego prywatnych, przyzwoi:
tym Subsellium zostawic należało.
Od Konwokacyi do Elekcyi Czas minoł wspokoynosci,
zgromadził się Licznie Narod In Ordine Obrania Krola
y był Okrzykniony Stanisław August. W całey Historyi
Naszey przykładu podobno niemasz Spokoynieyszey
y porządnieyszey Elekcyi, iak ta była. Z tych co się uro:
dzili na Tronie ledwo ktory umiał swe rzemiosło, o:
strozniey ieszcze daleko stąpac powinien, kto nań
wyniesiony, z Stanem wszystko się odmienia, winną
cale przybrac musi się y należy postac. Rozne są
w Kształcie Cnoty y Przymioty Panuiącego, a Poddane
go, miarkowac mu ie trzeba według Panstwa ktorym
Rządzi, według Osob ktore Narod składaią, według Oby:
czajow y Sposobu myslenia, Kraju według Okoliczno:
sci ktore poprzedziły. Znaylepszą Intencyą mylec się

mozna

można, unikaiąc błędu łatwo wpaść wprzeciwny. Vonon następca Parthow wychowany w Rzymie, wrociwszy się do Krolestwa Swego po Smierci Oyca, zył Rzymskim zwyczaiem, przystępny wszystkim, zwszystkiemi poufały. Parthom przyzwyczaionym widzieć rzadko Swych Krolow, a niewidzieć Jch inaczey iako otoczonych Pompą Anzyatyckim Monarchom własną; niepodobało się to pospolitowanie y tak onim pisze Tacyt. Prompti aditus Obvia Comitas, ignotæ Parthis virtutes, Nova Vitia, et quia Ipsorum moribus aliena per inde, Odium pravis et honestis. Niech kto chce złość Swoią wywiera Jnszego iednak zarzutu uczynić Panuiącemu niemożna Krolowi, iak że zdarzyło mu się niszczyć często skutki (: ktoreby Sobie mogł był obiecywać po Swoich Talentach :) przez żądze dotkliwym Sercom, zwyczayno dogodzenia wszystkim, do czego za przerzynaiącemi się ustawnie iść trzeba drogami, nic łatwieyszego, iak nierozplątanie uwikłać się.

Po Elekcyi nastąpił Seym Koronacyi, wkrotce potym odrywać się zaczęły Owe Narzekania, niesmaki Domowe, Stronienia od Siebie, ktore lubo zmałych prawie zawsze wynikaią przyczyn, wielkim iednak szkodzo Jnteressom. W tym Jmperatorowa Rossyska Oswiadczyła Krolowi y Ministerio, że Dyssydentow uciemiężonych w Polszcze, wexowanych

wexowanych przez Duchowienstwo wswoię bierze opie:
kę, y te to wyiednac Jm pragnie u Rplitey bespieczenstwo
obrządkow, Swobodę Osob, y Dobr Capacitatem, posiada:
nia Dwuch Starostw Grodowych, ktore szafunkowi Kro:
lewskiemu poruczone wolno było dac Jm lub niedac.
Tak skromne wpoczątkach byby Pretensye Dworu Pe:
terzburskiego, y kto Temu przeczy albo niewie albo upor:
nie y złosliwie wiedziec niechcę. Ze moze przyść do Głowy
moznemu Monarsze chciec Część iaką Ludu choc niewe:
go wyprowadziec zucisku bez Jnnego Jnteressu, iak zeby
się Ludzkim uczynkiem wsławiał; Niemasz wtym nic
dziwnego, oprocz Tego ze rzadko Monarchom chcę się mo:
cy zazyc na Dobry uczynek, ale co zbiegu Natury wypa:
da, iestze; Narod Słaby y niesworny, odrzuca wrazliwie
prozbę mocnego Sąsiada, naymnieyszego niezachowuiąc
Cieniu Tey Obyczaynosci, ktora wpotocznym Nawet
Zyciu iest wuzywaniu.
Na Seymie 1766. Xże Repnin Poseł Wielki Rossyski O:
swiadczył Publico Ore Jntencye Pani Swoiey. Jmć Pan
Benuit powtorzył Jmieniem Krola Pruskiego, to co mo:
wił przed Nim Xże Repnin. Obruszył się na tę Propozy:
cyą, w Jednych szczery fanatyzm, Obłuda wdrugich, bio:
rąc na Siebie płaszczyk gorliwosci, podniecała Ten Ogien
burzliwemi mowami, własney dogadzaiąc Dumie y złosci:

niekon

niekontentuiąc się odmowieniem prozb za Dyssydentami wniesionych, przeciwko Nim w Nowey Konstytucyi reassumowano Prawa naysurowsze y ostrzeysze na Nich napisano pœnalitates. Ten Krok iawną y Ciężką był dla Dworow, ktore się za Niemi Interessowały, wrazą. Lecz exkuzuie większość Posłow naglących tę Konstytucyą, Iedni z Tych Jchmć, ktorzy Swoy tylko wzamięszaniu upatrywali Interess, trwozyli Jch Sumienia, drudzy podeyrzenia wszelkiego Gatunku w Jch umysle wzbudzali. Jak bowiem wprostocie Ducha y wiadomosci wychowanemu od Młodych Lat Szlachcicowi, ktorego zpomiędzy Siebie Bracia na Seym Posłem wyprawuię, mogą bydz wskroś znaiome Konsekwencye Polityczne, związki y sprężyny, ktore Ten lub Ow skutek In Sistemmate Zagranicznych konnexyi sprawic moze. Całą wine składam na zwodzicielow, ktorzy Lud wbłędzie Swym, ułozeniem potrzebnym twierdzą, albo na Tych ktorzy Oswiecac niewiadomych niechcą, boiąc się zeby Jch popularnosć przeto niecierpiała, gdy nie w Smak Gminowi mowic będą. Nikt się nieznalazł wtey trudney Okolicznosci, wktorey radziec odmowienie prozby Rossyiskiego y Pruskiego Dworow, ziawnym było dla Kraju niebespieczenstwem, radziec Oney przyięcie było znarazeniem Siebie Samego. Nikt się mowic nieznalazł, ktoryby chciał bydz popularnym. Wzorem Jana Tarnowskiego

Erat

Jmc

Erat ille Vir re magis quam ostentatione, Popularis et maluit in favore Populi periclitari, quam Secundum Populum Res populi male agere.

Jest to powinnoscią Obywatela prawdy, choc nie zawsze przyiemne przepowiadac Swym Ziomkom, tam gdzie ola: łość lub szkodę Oyczyzny idzie. Kto inaczey Sobie postę: puie, podobien iest do Medyka, ktory chorego w grob wpę: dza, wniczym mu się niesprzeciwiaiąc zboiazni, zeby Go na Siebie nierozgniewał.

Przymięszała się Druga Cyrkumstancya ktora Nowe za: kręty przydała do Labiryntu założonego na Seymie 1766. do Propozycyi Tyczącey się Dyssydentow, przyłączono Projekt wprowadzenia Pluralitatis w Deliberacyach Publicznych. Rzecz była w Sobie y w Intencyi wysmienita, lecz czy taz temu była pora, y czyliz upornie przy tym trzeba było obstawac. Myśl ta odkryła, choc pewnie Krajowi uzyteczna, wprowadzała w niespokoynosc Mini: strow Tych Dworow, ktorym nagłe u Nas, bez poprzedzaią: cego porozumienia się, odmiany podeyrzane bydz mogą. Nie wątpie ze tę niespokoynosc obudzili y poruszyli wła: sni Obywatele Nasi, ktorym miley iest Sobie iak Oyczy: znie dogadzac. Tym Czasem ostygnął Xże Repnin w popie: raniu tak Zywym Interessu Dyssydentow, wszelkie stara: nia przedsięwziął zeby Tamtego Projektu niedopuscic,

złączył się

złączył się z Biskupem Krakowskim, ktory nie dawno Herz:
tem był Partyi Dyssydentom y Rossyski przeciwney. Ten
postępek utwierdził powieści, iż Moskwa Obiter tylko
Dyssydentom chcę pomagać, że przeciwność w Tey mierze
nie ciągnie nigdy złey dla Kraju Konsekwencyi, że nay:
bardziey Jey oto chodzi, żeby Dwor Mocy swoiey niepowięk:
szył. Temi y podobnemi Mowami zwiedzeni Posłowie
uwierzyli wpozory tym bardziey, że Nikt do Nich niemo:
wił przeciwnym sposobem. Skończył się tedy Seym
rozwiązano Konfederacyą, y poczyniwszy cokolwiek tyl:
ko naygorsza w każdym Rodzaiu Polityka doradzić mo:
gła, roziechali się wszyscy spokoynie do Domu. Dwor
Rossyski przeszkodziwszy Projektowi, ktory sądził bydź dla
Siebie szkodliwym, uprzątnowszy na Seymie wszystkie
zawady; Reassumował z Nowu Interess urazy Sobie u:
czynioney przez zniewagę Swey Intercessyi za Dyssydenta
mi, tudzież skutecznego onych poparcia podchle y do
myśli każdego pokazuiąc Nadzieię; Zwabił Malikon:
tentow Krajowych Xżę Repnin, y wprowadził Jch w ro:
botę, pozwolił Jm wierzeć że Krola zrucą, że Jednym
dadzą gnębić Drugich, że Dochody Krolestwa wpływać
znowu będą, iak dawniey, w Kieszeń Podskarbinską,
że Woyska na Reassumpcye Trybunałow y na zaiazdy

antiqua

antiqua praxi zazywac będą Hetmani. Tak Patryotyczne
mi względami zagrzani Jchmć Malikontenci, ziechali się
do Radomia, gdzie pod Prezydencyą Jmć Pana Pułkowni:
ka Karaf: ktory był miany na ow czas nawet od Tych,
ktorych nayprzerazliwsze są teraz krzyki na Gwałty Mo:
skiewskie za Człeka woiuiącego za Dobrą Sprawą/ sta:
nął Marszałkiem Generalnym Xżę Radziwiłł, przyzna:
ne były Konfederacye Słucka y Toruńska Punkta favore
Dyssydentow podpisane, wyprawione e Gremio Konfederacyi
Solenne Poselstwo do Jmperatorowey Rossyiskiey z doniesie:
niem ze Konfederacya stanęła, z dziękczynieniem za Swiad:
czoną Protekcyą, z prozbą o Gwarancyą Praw Stanowic
się maiących. Po zakończeniu Dzieła tak Sławnego prze:
niosła się do Warszawy Konfederacya Radomska. Wiele było
Członkow Tego Zgromadzenia, ktorzy Przyiaciołom y Znaio:
mym Dziwuiącym się Osobliwosci Tych robod odpowia:
dali, Jedni ze niewiedzieli na co się podpisali, Drudzy
ze Jch Oszukano, y ze się tego nigdy nie spodziwali.
Exkuza tak Jedna iak Druga rownie dobra y oka:
zuiąca wielką ostrozność y biegłość w Traktowaniu
Jnteressow! Nadszedł Czas Seymu, ale upłynęła by:
ła pora ukontentowania Rossyiskiego małą rzeczą.
Juz urazona Moskwa wyszła z Obrębow moderacyi
dawney, y wrzecach Ktorych pretendowała, y wsposobie

pretendowania

Jm

pretendowania. Juz Sobie Sama czyniła Satysfakcyą, zodrzuconych nieobyczaynie prozb Swoich y Jnnych; wpedziła w Matnią Tych ktorzy się ułowic dali. Stało Jm się podług przysłowia, ze kto pod Drugiemi dołki kopie Sam wnie wpada. Malkontentami wyrabiała wszystko, co Jey potrzeba było, ale planta Tey roboty przez kogoz była podana, iezeli nie przez Xcia Prymasa Podoskiego y Jnnych podobnych Jemu Zelantow. Nadszedł Seym, na ktorym co się działo y iak się działo, swieza pamięc nikomu ieszcze zapomniec nie dała. Tu. 2 Obu Stron wszystko iść przestaie Torem zwyczaynym, od tąd Skutki się ciągną z poprzedzaiących wynikłe przyczyn, wypada wszystko z kluby, bo mocny iak się zaciecze, iuz siłą tylko swoie postępki wymierza; Zgwałcone Prawa Narodow, wzięto z Miasta Stołecznego na Radę zebranych Senatorow y Posła, Xże Biskup Krakowski porwany był y Drugich za Sobą pociągnął. Zgorzał Kosciol Dyanny w Ephezie, ale Herostrat Ogien podłozył, na coz! na to zeby się sławnym uczynił. Admiruią Biskupa Krakowskiego, mowią ze wielki Człowiek, Obronca Oyczyzny, w Czymze takim? zgubił Oyczyznę 1766. Roku, oburzaiąc wszystkie umysły bez względu na Konsekwencye, na to zeby ie bronił Mowami 1767. zeby się wonią Kadzidła od wspołzyiących

palonego

palonego Karmił y nadzieią Mieysca w Historyi. Po tym tak Smutnym dla Narodowego honoru przypadku niesłychanym, do tąd Sposobem uformowano Dziwotwor nazwany Delegacyą, w ktorey ułozono Indigestam mo: lem Konstytucyi y ustaw, z ktorych iedne siła y przemoc, drugie złość, trzecie chciwość, y prywatne dyktowały wzglę: dy. Approbata Zalimitowanego Seymu była czczym Ceremoniałem do Legalizowania niby Tych rzeczy ktore przymus ustanowił. Czemu wszyscy y Ci Teraznieysi Dobra Publicznego Miłosnicy po zabraniu Senatorow nie: wołali w Senacie ze do niczego nieprzystąpią, ze martwe są u Nich potym gwałcie mysli y ięzyki, trudno by było Xciu Repninowi wszystkich Senatorow y Posłow wywieść z Warszawy. Czemu na Delegacyi Osobiste Interessa odda: wali do promocyi Posłowi Rossyskiemu.

Po Konkluzyi Działania wyz wyrazonego, wszczeła się Kon: federacya Barska, peior medicina morbo, bez planty, bez broni, bez Obietnicy Zagranicznych Posiłkow, wystarcza: iących Imprezie, bez Pieniędzy, bez Głowy rozpoczęta Cała Osnowa roboty, gruntowała się na Obietnicach Francyi tak często zwodliwych dla Polakow /: Czego Los Partyi Stanisławowskiey, nie tak zadawniałym iest przykładem:/ y na uymowaniu się Turkow za Nami. O! praeclaros Custodes Ovium, od Tey daty nierozplątane haos poczyna

się

się postępkow niedoscigłych wułozeniu, a przeto niedo:
skonałych w wykonaniu. W Roku 1769. rozszerzył się
Ogien, wmocney y Sprawiedliwey fermentacyi był Narod,
rannym się czuł, szukał Lekarstwa, ale iakze ci, ktorzy
się Lekarzami Obrali niebiegłemi wkunszcie Liczenia po:
kazali się. Niechay się ci Jchmć ktorzy wchodzili wułoze
nie robot Radomskich Tym nieskładaią przed Oyczyzną
y potomnoscią, ze iezeli w Radomiu zgrzyszyli y w War:
szawie, to chcieli poslednieyszemi postępkami spłukac te
Grzechy; Podobnemi są Temu Cyrulikowi, ktory Sam
pchnowszy Nozem kogo, przykłada ulitowawszy się nad
Nim takie Plastry na ranę, po ktorych Ogien Piekielny
się wciało wdaie, y exkuzuie się mowiąc, ze uczynił co:
mogł, wielez to Ofiar wprzeciągu Tych Lat kilku padło
niewinnych, idąc slepo za Temi, ktorzy Jntrygami podze:
gani Zagranicznemi y własną Złoscią prowadzicc Jch
nieumieiący,? Wielez to Ludzi Męstwa y odwagi da:
wszy Dowody ulęgli bez zysku dla Oyczyzny.? zostawi:
wszy y Owszem Tey Oyczyznie do Opłakania Stratę Obywa:
telow, tak dla niey pozytecznych, gdyby się pod roztropniey:
szym znaydowali Dowodztwem. Postawały Konfedera
cye po Wdztwach y na reszcie Generalna się uformowała.
Nietrudno było ponizyc Narod, bo Go uczucia własne
Sprawiedliwe doleganie chciwym uczyniły, brac się do Ra:

tunku

Ratunku Swey Sławy. Lecz poruszywszy Ten Narod
należało Go prowadzić mądrze, porządnie, Systematy:
cznie. Zamiast Tego, Generalność gorszące dawała
za Granicą Całey Europie Sceny Swarow rozdwoienia
się na Partye niesworności y niechęci wzaiemney. Ale
czyż mogły wydać Jnne Owoce Charaktery y ułożenia
Osob na Czele Tey roboty, Jmć Pan Wessel Podskarbi
W. K. Skarb Oyczyzny Serdecznym kochał affektem,
z Nim się niechętnie roztał, na uspokoienie swych
żalow, wyrobił Sobie przez Posła Rossyyskiego Trzy
Kroć Sto Tysięcy Pensyi na Delegacyi, ktorych wypłace:
nie nie pewne sądząc dla wszczętego zamięszania
Saskiemi zachęcony Pieniędzmi w Cieszynie Commodis:
sime dobył Oręża, na Obronę Wiary y Wolności. Pan
Mostowski Wda Mazowiecki, tylo kryminałami o:
chydzony, ulokowawszy Osobę Swoią w bespiecznym
Mieyscu, poświęcił się wreście pro Aris et focis y wr:
wać co Bliznemu, ieżeli Bog pobłogosławi Intencyom
y robocie. Ktoż Virgam Directionis In Absentia Jmć
Pana Krasinskiego trzyma Jmć Pan Pac chętny Po:
mocnik Radomskich czynności, powolny Delegat
w Warszawie, Konfederat w Nieswieżu po tym Re:
wersant Moskiewski, y znowu po złamanym Paro

lu

Jm

Parolu Konfederat. Niewspominam Dzierzanowskich Marcinow Lubomirzkich, Franciszkow Sułkowskich y reszte Trzody Dziedzicow Niebieskich, ktorych szczegulna Jntencya była porość wpowszechnym nieszczęsciu. Tacy to Ludzie kieruią skrytemi sprę: zynami, Machiny Całey rządzą Operacyami po: wolnego Ludu, ktory dobrze prowadzony, mogł by się był Obrucić pomyslnie dla Siebie, a niepomysl: nie dla Swych przeciwnikow, ale czy moznasz mieć teraz Nadzieie, zaby Bog ktory włada szczęsciem y nieszczęsciem mogł Błogosławić Dzieło na Krymi: nałach, na zbrodni zasadzone? Juz zerwana zasłona, iuz Targnienie się na Krola, odkryło szkaradność Jn: tencyi, niegodziwość Sposobow użytych przez Tych ktorzy się czynią Obroncami Wolnosci y Wiary pod chytrą postacią zarliwosci o Religią; Gwałcą Zakon Bozy wnayistotnieyszych Onegoz Fundamentach, rozkazuią Mezo y Kroloboystwo, y Złoczyncow Obowiązuią Przysięgo iako Bogu /: łamiąc Jego Przykazanie:/ obrazą y przeciwko Niemu grzeszyć będą.

Nie Szlachcie, nie Narodowi klęski na Sławie y na Fortunach w Teraznieyszey Rewolucyi przypisać trze

ba

trzeba, lecz Tym ktorzy Ich wnierostropnie ułożo:
ną wprowadzili Robotę, ktorzy niemogąc wydołac a:
perto marte, zdrady knuią, ktorzy do tąd Ludzą rozsiane:
mi wiesciami prawdzie y podobienstwu przeciwnemi,
Jako to ze Turcy Moskwę razą na Głowę, ze Francya
dla Nich Skarby otwiera, ze Austrya Woyska rusza,
Szwecya Woynę wypowiada, Bawarski y Witem:
bergski Zołnierz na Zołdzie Francuskim stawac
ma w Granicach Polskich.
Tu Obaczylismy wszystkie Kroki Tey Części Narodu, kto:
ra się bydz czynną pokazała, względem nieczynney
przychodzi mi na myśl, arcy mądre Salona Prawo,
przez ktore skarany był Obywatel kazdy, ktory wroz
czepieniu Domowym, do zadney się nieprzychylił Stro:
ny.
Ztego co zdę tu napisało Taką kłaść można Konkluzyą,
ze Czas iuz umorzyc nienawieść, ze Czas wspolnym Stara:
niem pracowac koło uspokoienia kraju, tylo nieszczęsli:
wosciami skołatanego. Przestańmy szukac kto Autorem
Tych nieszczęsliwosci; Przestańmy Jeden na Drugiego
Winę zwalac. Wszyscyśmy Nemine Excepto winni,
nieznaydziemy niewinnego, ktory by mogł na Win:
nego Kamieniem rzucic. Przestańmy Szarpac dłu:

zey

Jm

dłuzey powszechną Matkę Naszą, a niech przynay:
mniey po Tey Szkodzie, ieżeli to bydz może, Polak
będzie mądrym.

Uniwersał Generalnosci De D. 4ta Xbr 1771.

Wszem w Obecz &c: do Publiczney podaiemy wiadomo:
sci, że Ktore Nas determinowały Pobudki do wydania
Sądowey Deklaracyi w Ten Uniwersał umieszczoney, rzecz
Sama y wyrazenia są iasne, niżeliby ie powtarzac,
albo Explikowac potrzeba, ani Nam pozostaię nad Sa:
mą Zachęcenie do nieodwłocznego dopełnienia przez
Tych wszystkich, kogo tylko Interessuię taz Deklara:
cya Tenoris Sequentis.
Poniewaz z przyczyn Nader Publicum Interessuiących,
zdało Nam się Skonfederowanym Stanom Rplitey
odłozyc ieszcze do wolnego ziazdu, albo do dalszego
Czasu y Woli, Solenną y szczegulnie ad Expressum
Casum Quaestionis stosuiącą się Deklaracyą, wzglę:
dem wszystkich Przywilejow, favore kogoskolwiek, w
Stanie Duchownym y Swięckim, tak Cywilnym iako y
Woyskowym podpisanych przez Stanisława Poniato:
wskiego Gwałtownego Tronu Polskiego Uzurpatora,
od Dnia bez prawney Koronacyi, az do Dnia Ogłosze:

nia

Jm

nia przez Nas Stany Jnterregnum, Licznemi upo:
waznionemi z Senatu y z Woiewodztw Akcessami wspar:
tego. Więc Ciz wszyscy Zaprzywilejowani do dalszych
Woli Naszey Wyrokow, podług Haraktterow Tychże Przy:
wilejow, azeby na Dowod Szczerego Obywatelstwa nie:
odwłocznie albo Osobiscie znami łączyli się, albo in
Spatio Jdq w Prowincyach Koronę Czterech Miesięcy
Akcessa Swoie, vel Coram Actis Ziemst y Grodow, vel
do rąk Marszałkow Swoich Jn Ordine odesłania
Jch Nam Generalnosci, według formy przyłączoney Rę:
ką własną spisane, y Pieczęcią własną Stwierdzone
oddawali mieć chcemy. Względem zas Elekcyi Ziem:
skich Woiewodzkich y Powiatowych, gdy dla uniknienia
zamięszania, nie względem Tychże Wdztw postanowić
niemozemy, gwałtownie y pod Bronią Moskiewską
zaszłych, postanowienie y Rezolucyą Naszą do przyszłe:
go z Wdztwy zniesienia się zawieszamy.
A ieżeli Tenże Stanisław Poniatowski Gwałtowny Tronu
Polskiego Uzurpator bez względu na Ogłoszenie Jnterre:
gnum, od Daty Onego ważył się iakie Wakanse rozdawać,
Przywileje, Prezenty, Patenta podpisywać, te wszystkie
iako przez prywatną Osobę podpisane nie tylko kassu:
iemy, Annihiluiemy, y za bez Prawne deklaruiemy, ale

tez

Jmc

ale tez azeby kazdy kto kolwiek z Stanu Duchownego Swięckiego, tak Cywilnego iako y Woyskowego od Daty Ogłoszenia Jnterregnum, idq ab. Ao 1770 Mca 9. Augusta wyiednał favore sui, Przywiley Prezentę lub na Szarze w Woysku Patent, kazdy z nich albo Jn Spatio Trzech Miesięcy od Daty Ninieyszey od Swego Przywileju, Prezenty, y Patentu przed Xięgami Autentycznemi Grodu Ziemstwa lub Kancellaryi Naszey Generalney Osobiscie ~~kaz~~ czynił Recessa, uczynionych zaś Coram Actis Grodu lub Ziemstwa Extrakt do Kancellaryi Naszey Generalney do Miasta Białey za Krakowem na Pograniczu leżącego Nieodwłocznie odsyłali nakazuiemy. Kto by zas wspomnionego Recessu w Czasie wzwyz wyrazonym nieuczynił, Extraktow Onegoz do Kancellaryi nieodesłał Naszey, Takowego pro Jn Capaci wszystkiego Urzędu et sine Activitate na Seymach y Seymikach Lat Sześć deklarowac, z Zapłaceniem do Kassy Woyskowey Grzywien Jn qualitate pro Arbitrio Juditij statuenda pod Surową Woyskową Exekucyą karac będziemy, y zeby przychodzące Prowenienceye, z tych wszystkich Wakansow od Daty Tegoz Jnterregnum Rada Ekonomiczna zniosłszy się z Radą Woyskową Cum Adminiculo Woysk Naszych do Kassy Skarbowey w Administracyą odbierała zalecamy. Ze atoli sub Senefitium Sanciti

Hujus

Jmc

hujus Crimine Status Notati, y za przestępnych Praw Rplitey deklarowani y Oskarzeni, podciągać się niemogą; Każdego ab hinc do Konfederacyi przystępuiącego In Ordine admissibilitatis vel inadmissibilitatis Cognitionem Nam Stanom Sprzymierzonym zachowuiemy, et eo Nnc na każdego Spetialiter Deklaracye Sądowe względem oddalenia lub przypuszczenia do Konfederacyi wydawać Deklaruiemy. Datt Roku 1771. Miesiąca 2go Xbra.

Akcessu przepis. Azeby zaś Jednomyślność y Jednotelnienie Nasze Tym było Okazalsze, Forme Akcessu przez bardzo Wielu Nayznacznieyszych Obywatelow czynionego y przyiętego Tu umieszczamy Słowo w Słowo.

Roziątrzone dotąd Umysły, przewyższaiąca Moc Oręża Exotycznego rozciągniona, na Cnotliwie myślących Obywatelow, Zemstw dotąd Nayszlachetnieysze pobudki, nayczyscieysze Intencye taie y ukrywać kazały. Lecz gdy spiesząca do powszechnego Ratunku Rplita, niecierpliwo gwałtem y z sromotą wciśnionego na Swobodne Karki Jarzma, iuż to przez Ogłoszenie Generalności, iuż to przez ścisły Narodu Związek w Prawney y zupełney stanęła Powadze, y Naywyższe w Sobie reprezentuie Wszechwładztwo; Jey Woli niechcieć bydź posłusznym; Jey Rozkazom unikać, było by to Obywatelskich wyrzec się Obowiązkow; Było by to Synowskie względem Oyczyzny.

zny zdradzac powinnosci; Y przeto Wszyscy Nizey podpisani do Generalney Konfederacyi we wszystkim ad mentem Teyze Konfederacyi Łącząc się, Jey wypadłym Sancitom powinne posłuszenstwo Ipso facto poprzysięgaiąc, Unią Narodow rownie iako wszystkie Supremae Generalitatis Ustawy approbando, manutenendoq; Nimniey do Aktu Deklaracyi Interregni, tak prawnie pozytecznie Essentionaliter potrzebnie Publikowanego accedendo, Na rozwiązanie Teyze Konfederacyi pierwey, Nizeli wszystkie Jey Cele będą dopełnionemi, nie zezwolę. Teyze Konfederacyi gdzie tylko będziemy mogli bydz uzytecznemi zwszelką Wiernoscią dopomagac, Titulo Naysolenniejszego Ninieyszego Akcessu Obowiązuiemy. D. 4. Xbr. 1771. A°. M. J. Pac Mar. G. K. W. X. Lit. Ignacy Bohusz Sekretarz.

Przysięga Kuzmy y Jnnych zbandy Jego na Zabicie Krola w Częstochowie Przed Obrazem Cudownym Matki Boskiey, iakoby wykonana.

My ktorzy będąc pobudzeni Gorliwoscią Swiętą y bardzo pobozną, przedsięwzielismy mocno y niewzruszenie zemscice się Bostwa Religij y Oyczyzny zhańbioney przez Tyranna Stanisława Augusta Pogardziciela Praw Boskich y Ludzkich, Uzurpatora Tronu Polskiego, przyiaznego Ateuszow y Heretykow

Jmc

Heretykow, Zdraycy Oyczyzny, Uciemiężyciela Narodu, podły Jnstrument Ambicyi y Niesprawie: dliwosci Zagraniczney. Przysięgamy y przyrzekamy przed Obrazem Przenayswiętszym y Cudownym Mat: ki Boskiey poswięcac nasze zycie Dobra y Familie, do wygładzenia z Ziemi Tego, ktory ią hańbi, de: pcząc Nogami Respekt winny Bostwu Religij y Przywilejom Narodu. Niech Nam Bog dopomoze.

Kopia Manifestu z Akcessami do Kon: federacyi przez JW. Miączynskiego Sty Łosickiego Marszałka Wdztwa Bełzkiego 1772. Ao D. 22. Febr do Akt Grodu Oswiecimskiego in parata Copia F. 4ta Jn Crno Festi S. Mathaei Apli Eod Ao. podanego.

Są Charaktery ktorych zaden przymus zmazac nie moze, z Tych iest Przenayswiętszy Charakter Cnotliwe: go y prawdziwego Obywatela, zastanowic Jego Akcyą przez Dyssymulacyą, pokryc gorliwosc y wmilczeniu taic własne Sentymenta, przymusic Czestokroc potrzeba gwałt, pogrozki, niebespieczenstwo. Ale wydrzec to z Ser: ca, co Natura z krwią wlała, co Edukacya udoskona lita,, co Bog przez Religią rozkazał, co Cnota przez

Obywatelstwo

przez Obywatelstwo przepisała, co dawnych Przodkow Naszych zawsze o Prawa y Wolność Gorliwych, wspania: łe przykłady w Nas potwierdziły, co Naysolennieysze Przy: sięgi zaręczyły, niemasz na to żadney Ziemskiey Mocy, y władzy. Tak y Ja niżey podpisany, w Batalij pod Lanc: koroną mianey, zdarzaiącym się często Losom Woiuią: cych, w Niewolą Nieprzyiacielską dostawszy się, po ro: żnych Mieyscach z pilną Strażą wożony, rożnie martwio: ny, wielorako do podpisania Recessu z Zagrożeniem za prowadzenia na Syberyą byłem przynaglony. Przy: zna mi Spodziwam się Oyczyzna, Przyznaią Nayiaśnę Rplitey Sprzymierzone Stany, że Nay: okrutnieysza Niewola Cnotliwego Obywatela zalęknąć niemogła. A gdy zbronią w Ręku ochoczo wzgardziłem życie, czegobym iuż daley wzgardzić niemiał, niezostałe, ale doyrzałe roztrząsnowszy rzeczy, że żadnego Oyczyzna nie: zbira pożytku z Żyłu poprzedzonych Offiar, Nayzacznieyszych Narodu Naszego Mężow, ktorzy dla Stałey, w nierecessowaniu się Deter: minacyi, poszli w daleko za Granicę procz nę: dznego Życia Niewolą, y dalszych Oyczyznie Swiadczyć Usług niemaią Sposobności. Z tych

więc

Ztych więc powodow, wszystko nieważnym sądząc cokolwiek gwałt wymusić mogłby. Rezelwowałem się, podpisać Papier Recessem zwany Jeden ręczny do rąk Posła Rossyiskiego, Drugi za Tegoż rozkazem w Grodzie Warszawskim uczyniony, dobrze w Umyśle przeświadczony, że Recessa z Woli Obcego Posła a to ieszcze wymusem dane, nie mogły włożyć powinności na Umysł Wolny, ale owszem w oczach Całey Europy okazuiąc iak daleko uzurpacya Moskiewska zawsze z Staraniem Uzurpatora Tronu Polskiego zmowna, swoie pomknęła Prawa y Wolnego Narodu zniesła Independencyą. Iak tylko więc Pierwszą upatrzyłem Sposobność, tak zaraz do Grona wybranych Oyczyzny Obrońcow łącząc się, przeciwko wspomnionym wymuszonym Recessom, iak Naysolenniey manifestuię się, za gwałtowne ac Ipso facto nieważne deklaruię, do przysięgłego Stanom Rplitey posłuszeństwa powracam, do wszystkich Aktow Generalności, tak ad Actum Niewoli Moiey, iako y post Actum zaszłych przystępuię, y nie odstępnym do Ostatniey krwie kropli Konfederatem Oświadczam się Datt ut Supra Die et Anno.

Dekla

Jmć

Deklaracya. N. Imperatorowey Jmći Całey Rossyi podana N. Krolowi Jmć Polskiemu y Rplitey przez Pełnomocnego Ministra Barona Stakelberka de Dę 7ma 7bra 1772. Imieniem Innych Potencyi.

Sąsiedzkie Polski Potencye, tak często bywały wciągnięte wzamienszania wzruszone, przez tylokrotne w tym Krolestwie bez Krolewia, że tey przeszłości wspomnienie przymusiło Jch do Koniecznego zatrudzenia się Interessami tego Kraju, wten czas kiedy Smierć Augusta III. Tron zostawiła wakuiący. Przez tę względy y dla uprzedzenia Nieszczęśliwych Niezgod skutkow, ktoreby mogły na Kształt dawnieyszych wyniknąć Bez Krolewiow, z przyczyny Ostatnią razą Wakuiącego Tronu, Dwor Peterzburski z usilnością pracował do Ugodzenia Duchow dla Kandydata, ktoryby mogł bydź Naygodnieyszym Tronu y naybardziey sposobnym tak dla swoich wspoł Obywatelow, iako y Sąsiadow. W tymże Czasie przykładał Staranności poprawić wiele w ustawach bez prawia y Niedoskonałości, przez ktore często tak Kray, iako y Sąsiedzi cierpieli do tych Czas.

Dwor Berlinski pomagał, w tych postępkach swoiemu Aliantowi; Dwor zas Wiedenski chcący się z swey przyłożyć Strony do skutku tak chwalebnego ułożenia, a unikaiąc Niebespieczenstwa w powiększeniu zatrudnienia podobno powiększaiąc Liczbę Tych, ktorzy wchodzili wrzecz w Wewnętrzne Polski Interessa, osądził wziąść przed się, iak Naydoskonalszą Oboiętność, nie tylko co do tych, ale y co do Woyny potym z tey zapaloney przyczyny, między Ros:

zyą

Jmc

Rossyą y Portą Ottomańską.
Z tych wszystkich miar było ukontentowanie widzieć wyni:
kaiące wolne y Prawne Krola Stanisława Teraz Panuią:
cego Obranie, y bardzo wiele ułożeń, tak pożytecznych iako
y rostropnych, y wszystko oznaczać zdało się na przyszłość
tak Polszcze iako y Sąsiadow gruntowno spokoyność.
Ale na Nieszczęście, kiedy wszystkiego, z takowego rzeczy
Stanu było spodziewać się można, Umysł niezgody Część
opanował Narodu, y w iednym momencie wszystkie Oba
lił Nadzieie: Obywatele Jedni przeciwko Drugim uzbroili
się; zamięszania lubiący przywłaszczyli Sobie moc Pra:
wną, y tey na złe zazili z pogardą Praw, dobrego rządu
y nawet Publicznego bespieczeństwa. Sprawiedliwość po:
rządek, Kupiectwo, aż do Rolnictwa, wszystko upadło, al:
bo do prętkiey dąży ruiny, y wszystkie wykroczen gatunki,
ktore z Anarchiy wynikać powinny, wciągno zapewne Kray
w zupełne rozerwanie, ieżeli ieszcze Czas trwać będą iako.
Czuią Poddani Sąsiedzkich Potencyi z Polską z Tego zamięsza:
nia przez związki Naturalne między Pogranicznemi Na:
rodami nieszczęśliwe Skutki. Od dawnego Czasu przez
ostrożność są Oni przymuszeni do wzięcia miar Naykosztow
nieyszych, dla spokoyności Swoich własnych Granic,
ktore są podane na Szkody przez niepewność wypadkow
wyniknąć z rozłączenia Tego Krolestwa mogących, y nie:
bespieczeństwo Naruszenia Przyiaźni y rownomyślno:
ści szczęśliwie do tych Czas się utrzymuiącey, ile że tey
nienaruszone Utrzymanie, Jeżeli wzaiemną utrzymu:
iąc Spokoyność, Całą musi zatrudnić Europę.

Więc

Jmc

Więc nic nie iest potrzebnieyszego w takim rzeczy Stanie, iak zabieżenie prętkie, tak wielkiemu złemu, ktorego Poddani Pogranicznych doznaią Narodow, a w tym Czasie przez bliskość Nieszczęscia naydotkliwsze, w przyszłości zas, gdyby temu niezabiedz, wprowadziłyby zapewne odmiany w ułożenia Publiczne Tey Części Europy Ogolney spokoyności Nayniebespiecznieysze.

Tyle przyczyn tak Wielkiey Wagi, niepozwalaią N. Imperatorowey Jmć Całey Rossyi, N. Cesarzowey Jmć Krolowy Węgierskiey y Czeskiey, y N. Krolowi Jmć Pruskiemu oddalać w tak Krytycznych Okolicznosciach do dalszego Czasu wzięcia ostatecznego ułożenia, za wzaiemną zgodą przez sposoby ułożone y pewne, uspokoić Teraznieysze zamięszania, przyprowadzić nie odwłocznie do Spokoyności y dobrego Polskę porządku, y powrucić do gruntownego y nieodmiennego Stanu dawne Prawa y Wolności Narodowe.

Ale niedopuszczaiąc w tym Czasie ruiny y Wolnowładnego rozłączenia Tego Krolestwa przez szczęśliwy Przyiaźni skutek y iednomyslność, ktora trwa między Niemi, rowney iednak w przyszłym Czasie zawsze spodziwać się niemogąc pomyślności, a maiąc znaczne Pretensye do Wielu Rplitey Possessyi, ktorych niemogą puszczać na Los przypadkow mogących wyniknąć w przyszłości, ułożyli y postanowili, także między Sobą, aby w tymże Czasie okazali Swoie dawne Prawa y pretensye sprawiedliwe do Tych Rplitey Dzierżaw, ktore każda z nich będzie gotowa usprawiedliwić w Czasie y mieyscu przez Dowody y pokazania gruntowne, w ktorych Stan Rplitey niepozwala drogą zwyczayną nigdy spodziwać się

sprawić

Sprawiedliwosci.
Dla Czego N. Jmperatorowa Jmć Całey Rossyi N. Cesarzowa Krolowa Węgierska y Czeska y N. Krol Jmć Pruski podawszy Sobie Społecznie wzmiankowane Prawa y Pretensye, y tym Czyniąc zadosyć wzaiemnie, odbieraią tych Wartości wymierzoną, iakoż w Samey istocie, Osiadaią Części Dzierzaw Rplitey tę, ktore są Naysposobnieysze do ułozenia na Czas przyszły Między Niemi y Tym Państwem, Naturalnieyszych y pewnieyszych Granic, Każdy z Tych Trzech Monarchow zostawuiąc Sobie poźniey dać zupełne wyrazenie przypadaiącey Sobie Części. Co wykonawszy wspomnieni NN. Monarchowie odstępuią od Czasu Teraznieyszego wszelkich Praw zapytania, pretensyi, domagania się nadgrody za krzywdy, y z tych wypadaiących korzyści, ktore mieć mogą z Jnnych Okoliczności do Dzierzaw y Poddanych Rplitey.
Nayiasnieysza Jmperatorowa Jmć Całey Rossyi Nayiasnieysza Cesarzowa Jmć Krolowa Węgierska y Czeska. Nayiasnieyszy Krol Jmć Pruski Osądzili za Sprawiedliwą Oswiadczyć Swoie mysli Całemu wogolności Polskiemu Narodowi, wzywaiąc Go, aby oddalił od Siebie, a przynaymniey wstrzymał wszelką Myśl od zamięszania y zdrady, a Oraz zgromadziwszy się na Seym Prawny, aby wszedł wrobo

tę

Jmo

wrobote Sposobow wraz z Temi Monar
chami przywrocenia Gruntownie
y Siebie porządku y Spokoy:
nosci, oraz utwierdzenia
przez Dzieło Prawne
y Przyiacielskie
zamiany, Pre:
tensyi każde
go, za ro:
wno war:
tości Tego
Co oni
Juz odz:
brali.

Działo się w Warszawie Dnia
Siodmego Septembra Osmnastego pod
pisano 1772. Roku.

Baron Stakelberg.

Odpowiedz Na Dekla
racye Wyzey Wyrazone

Odpowiedz na Deklaracye oddane Mini:
strom Krola Jmć y Rplitey Polskiey przez
Jchmćw Panow de Benoit de Sztachelberg
Ministrow Imperatorowey Jmć Wszystkiey
Rossyi y Krola Jmć Pruskiego na Dniu 18.
Wrzesnia, y Cesarzowey Jmć Krolowey Wę:
gierskiey y Czeskiey na D. 20. wrzesnia
1772. Roku.

Nizey podpisani Ministrowie Krola Jmć y Rplitey
Polskiey, po doniesieniu JKMć, o podanych Sobie
przez Jmć PP. de Sztachemberg y de Benuit pod
Datą 18. Wrzesnia Roku Teraznieyszego 1772. a przez
Jmć Pana Barona de Rewitzki, podatą 26. Tegoz
Miesiąca Deklaracyach, po zasiągnieniu przez JKMć
w tey Mierze rady Senatu, Swego, odebrali rozkaz od:
powiedziec na nie w następuiący Sposob.
Pomyslne a od własnego Interessu dalekie starania, kto:
remi N. Imperatorowa Jmć wszystkich Rossyi dopoma
gała, do utrzymania Spokoynosci w Polszcze, pod czas
Ostatniego bez Krolewia, tudziesz do Wolney Elekcyi
Panuiącego, a Jednomyslnie uznanego Krola: Przyło:
zenie się N. Krola Jmć Pruskiego, do Tegoz Samego
Konca, oraz Okazowana na ow czas neutralnosci Cesa:
rzowey Jmć Krolowey Węgierskiey y Czeskiey Są to
okolicznosci ktore u Krola Jmć w należytym zosta
iąc Szacunku, nigdy mu ani z Serca ani z pamięci
niewy:

niewypadną. Tym Większe ieszcze Krol Jmć uczuł ukontentowanie, kiedy te Trzy Potencye w Deklaracyach Swoich uznały bydź rozumnemi y pożytecznemi Ustawy y rozporządzenia Krajowe Prawami Pierwszych po Smierci Augusta 3. Seymow uchwalone, im uprzeymiey zawsze żądał widzieć wszystkie czynności, z Naywyższey Władzy Narodowey pochodzące na dobrą Stronę od Sąsiadow Swoich tłumaczone. Nietayno Całey Europie, co były za przyczyny początkowe y następne zamieszkow Polskich.

Wiadomo Jey o tym, że Krol Jmć zbacznieyszą Narodu Częścią zażywał wszystkich, ile tylko mogł, sposobow, iuż dla Ich uprzedzenia, iuż dla zapobieżenia dalszym Onych Progressom.

Atoli tę wszystkie Starania szczęśliwego niewzięły Skutku, nastąpiły Okropne szerzącego się Nierządu Konsekwencye, wzgardzona od Niektorych Naywyższa w Narodzie władza, ogarnęła wszystkie prawie Krolestwa Prowincye Anarchia, Cała Polska zdeptana, zubożona, zniszczona, iuż przez własnych Obywatelow, iuż przez Woyska Zagraniczne według Stopniow, ktore Czas bytności Onych w Kraju, Ordynanse Dworow y Sposob wykonywania Onych, dał uczuć Narodowi, a poznać Całey Europie.

Słowem Pięcioletnich Srogich ucisków, y zniszczenia przeciąg do tak Okropnego Polskę przyprowadził Stanu iuż widząc nieodbitą, iak nayrychleyszego Pokoju potrzebę,

potrzebe, mogła by trzymac inaczey o uczynionym Mię:
dzy Trzema Potencyami dla skutecznego zaspokoienia
swego Związku, tylko ze Ten Proiekt pełnym iest
Ludzkosci, y Krol Jmć radby go był słyszał w Nay:
zywszey wdzięcznosci Oswiadczeniu, gdyby Druga
Część Tey Deklaracyi, zmieniwszy postac nie przy:
niosła mu podziwienia, y Naydotkliwszey boleści.
Daię się wniey czytac zapowiedz znacznych Pretensyi
Trzech Dworow do Nieszczęsliwey Polski ułozona Plan:
ta do godzenia Siebie wtey Mierze wspolnemi siłami
y Aktualne Obięcie w Possessyą Części wyrownawaią:
cey walor pretensyi.
Delikatna troskliwość ziaką się zawsze Krol Jmć y Rplita
Polska starali uiszczezac we wszystkich Swych z Te:
mi Potencyami Obowiązkach, Prawa Sąsiedzkie,
tak Osobliwie z Strony Polskiey zachowane, sposoby
Przyiacielskie y pełne względow, ziakiemi Krol Jmć
był zniewolony reprezentowac, wtylu Okoliczno:
sciach y Okazyach rozmaite do uskarzenia się na
Sąsiadow powody, Sama nakoniec Sytuacya Polski
godna ztylu miar litosci Nad Nią Serc Cułych y wspa:
niałych. Wszystkie te Okoliczności powinny Jey
były ziednac wzaiemną zyczliwość, a razem oddalić na
Wieki Zamysły tak pokrzywdzaiące Jey Prawa y Pra:
wnosci trzymanych od Niey Possessyi.
Wszystkie własności Tytuły Ktoremi Rplita Prowincye
Swoie posiada, takę moc Wagę y prawność maią, ia
kie

iakie tylko bydz mogą Naydoskonalsze. Possessyia Jey tylu Wiekami ztwierdzona, Traktatami Nayuroczyst-szemi przyznana, y ubespieczona, Mianowicie Oliw-skim y Walawskim przez Austryą Francyą Anglią Hiszpanią y Szwecyą Gwarantowanemi, Traktatem Roku 1686. z Państwem Moskiewskim zawartym, Deklaracyami Swiezemi y wyraznemi Traktatami Teyże Samey Potencyi Oraz Krola Jmci Pruskiego w Roku 1764. uczynionemi, nakoniec Traktatami z Domem Austryackim do tąd trwaiącemi; Na Tych się zasa-dzaią Fundamentach Prawa Rplitey, ktore się tu ogo-łem namieniaią, zachowuiąc Sobie Okazać w Czasie y Mieyscu szczegulne Tychże Dowody.

Jakiesz było tedy Prawa Że Trzy Dwory przeciwko Na-szym wystawić mogły, wygrzebane chyba z Ciemnych będyś zapadłey Starożytności zakątow, chyba z Owych Czasow płodnych wnagłe y przemiiaiące Rewolucye, ktore podnosząc, niszcząc, daiąc y biorąc Państwa krotkim odmiany w Czasie kilku Lat, lub Miesięcy nabawiły widowiskiem.

Takowe Praw powody gdyby były przyięte, powinneby przyłączyć do Polski Kraie Jey przedtym własne a dawniey posiadane od Tych Samych Potencyi, ktore Sami Dziś do Niey rzeczą pretensye.

Wzakże iako Czasu nikt przeczyć nie może, że nie tylko Starożytney od Wiekow pamięci ukryte ale wszelkie iakiekolwiek Tranzakcye, niszczo się po-znieyszemi umowami, iako wszystkie Ostatnie

Sąsiadow

Jmć

Sąsiadow Polskich są Traktaty są wbrew prze
ciw Nieodrywaniu Aktualnie dziejącemu się
Dzierżaw Rplitey, tak wynika ztąd że powody
odrywania Krajow Polskich przez Trzy Potencye
nie mogą bydź uznane za Sprawiedliwe, bez
osłabienia bespieczenstwa Possessyi wszystkich
Panstw na Swiecie, a wzruszenia zgruntu wszyst:
kich Tronow. Te Same Potencye ktore wspo:
mnionych Deklaracyach Swoich mowią że Stan
Polski nieobiecuie Jm otrzymania Sprawiedliwo:
sci zwyczaynemi drogami, nie mogą tego nie
znać, że Stan Teraznieyszy Rplitey iest tylko
przypadkowy, y momentalny, że od Nich Samych
zawisło aby Tenże Stan obecnym bydź przestał,
skoroby zezwoliły nato, wrociłaby się zaraz
Rplita do używania Spokoyney Prawney y Wol:
ney Całą władowsci Swey, y na Ow Czas dopiroby
była pora dla Nich, przekładać Swe Pretensye
y One roztrząsać.
Teniest proceder ktoregoby powinna oczekiwać
Polska od Sprawiedliwosci Trzech Potencyi, tego
się poniekąd spodziewać może na Fundamencie
Listw N. Imperatorowey Jmć Krolowey Węgierskiey
y Czeskiey D. 26. Stycznia 1771. do Krola Jmć
pisanego.
Lecz ponieważ Teraznieysze Ich postępki daią
przyczynę

Jmć

daią przyczynę Nayważnieyszą Krolowi Jmć do uskarżenia się, y gdy powinności Korony Jego nie dopuszczaią mu Zego milczeniem pokrywać, Oświadcza się Nayuroczyściey JKMć, Iż Opanowanie Aktualne Prowincyi Rplitey Polskiey przez Dwory Petersburski, Berlinski y Wiedenski ma za Niesłuszne y gwałtowne y przeciwne Sprawiedliwości Praw Swych.

Odwoływa się zatym Krol Jmć zupełnie do Traktatow Gwarantuiących Possessye Krolestwa Swego, a pełen ufności w Sprawiedliwym Bogu, Prawa Swoie na podnożku Tronu Jego składa, poruca mu Sprawę Swoię iako Naywyższemu Sędziemu Krolow y Narodow, a w oczekiwaniu Jego Pomocy Protestuie się Uroczyście przed Całym Swiatem, przeciwko wszystkim uczynionym, lub maiącym się czynić krokom, względem odrywania Kraju Polskiego. Dan w Warszawie D. 17. Miesiąca Pazdziernika 1772. Roku.

Manifest JW. Krajewskiego Instygatora Koronę w Aktach Metryki Koronę w Miesiącu Pazdzierniku 1772. uczyniony.

Experimento Christi Compertum est, Qualiter circa Obloquentiam Antiquissimorum et recentium Pactorum Tractatuum ac Foederum, Quorum praesidio perpetuoq

perpetuoq robore integritas Constitutor Limitum, plenitudo Supremi Dominij, Securitas Indisputabilis, ac indisputatæ Possessionis, in Omnes Provintias, Palatinatus, Districtus, Terras, Illorq Civitates, Oppida, Villas, Unum et Indivisum Corpus Republicæ ac M. D. Litt, nunc a Partibus Vicinorum, Nempe Austriæ Russia, et Borussia immissis validissimis Exercitibus Idem Ipsum Corpus laceratur, non Solum per avulsionem ~~plen~~ Plurium Palatinatuum, Districtuum Terrarumq cum Eor Civitatibus, Oppidis, Villis, et Universis Redditibus Publicis, verum etiam impulsa Armorum et rigore Confiscationis Bonor, Subditi Rpblicæ ad præstanda Personalia homagia, in recognitionem prætensi, Usurpatiq Dominij, tum explenda in rem occupantium Fidelitatis Juramenta adiguntur et Compelluntur. Ne itaq hæc Vicinor Commissa in Dominia Rpblicæ, violenta attentata, Juribus Illius inoccupata, ut præmissum Palatinatus, Districtus, Terras, Civitates, Oppida, atq Villas, Tum Ipsor Incolas habitis Solennissimis Transactionibus, Pactis ac Fæderibus per Eorq Vicinos assecuratis, inferre aliquid præjudicij censeantur. Id circo Infrascriptus hisce Coram Actis Metrices Regni Comparens Nomine Publico in Executionem Resultati et Senatus Consilij Sub Dn. 15. Mens Obris Ao. 1772. Publicati, adversus hæc Universa, supra enarrata Violenta

Vicinor

Vicinor attentata, et de nullitate ac invaliditate Eorundem Quam Solennissime Protestatur Manifestaturq.

List JKMci Arkularny de Senatorow na Radę Wielką zwołuiących. 1772.

Wielmożny Uprzeymie Nam miły. Wrodzona Dobra powszechnego miłość Nasza, a żadną nieskażone prywatą staranie około Tey Rplitey, ktorey z Boskiego zrządzenia, przez zgodną y wolną Elekcyą zostaliśmy Krolem, pozwalały Nam Sprawiedliwey Nadziei, spokoyno, szczęśliwego, nad ukochanym Narodem Naszym Panowania. Znaiąc iż Ten Kray, tylko szczęśliwym bydź może, ktorym dozor szczęśliwey rady, iednostaynie czynny łączy doyrzałość zdania, z Powagą Prawności, a znayduiąc te Obydwa zaszczyty, w Zacnym Senacie Tey Rplitey, postanowiliśmy za przykładem Naysławnieyszych Poprzednikow Naszych, rownie z Nami na Łonie Tey Oyczyzny wypielęgnowanych, zasiadać co Tydzień na Radzie Senatu. Przez Część niemałą Pierwszych Dwuch Lat Panowania Naszego, ten zwyczay ciągle Jednostayny stał się razem, y zamierzeniow Naszych ku Dobru Publicznemu dowodem, y środkiem początkowego onegoż zakwitnienia; Lecz wprętce Los zawiszny pomyślności Naszych, rozwinowszy iadowitę zawiązki, ktore chciwość zayzdrosna, niezgody ręką rozsiała, tę spulność Częstą myśli y prac Naszych z Senatem uczyniły niepodobną wznawiać rozkład

z Senatem

Jmc

z Senatem poslednich Stopniow, ktoremi Nieszczęscia Krajowe do strasznego doszły kresu, o ktory Dziś rzecz idzie. Było by tu niewczesnym. To Nam Więc tylko teraz przychodzi obwieszczać Uprzeymości Waszey, Iż po nastąpionych Jednostownych Deklaracyach, ktore mi Nam Trzy Dwory Sąsiedzkie zapowiedziały zaięcie Ich Woyskami Tych Prowincyi Polskiey Rplitey ktore Sobie przywłaszczać pretenduią. Zgromadziliśmy na Dzień 6. Pazdziernika Radę Senatorow, na Ow Czas Boku Naszego bliskich, z ktorych zdania w odpowiedzi Naszey, Tu wraz z Deklaracyami przyłączoney na Dniu 17. Obr prowisionalnie założyliśmy Uroczystą Protestacyą Przeciw wszelkim postępkom Tych Trzech Dworow Prawu y Interessum Rplitey przeciwnym. A iako na Tejże Radzie zasiadaiący dopraszali się u Nas, o wezwanie zupełney Wszystkich Senatorow Liczby, na rozwagę y wybior dalszych Ku Ratunku Oyczyzny potrzebnych czynności: My chętnie skłaniaiąc się do tak przyzwoitego Okolicznościom zdania, Naznaczamy Wielką Senatu Radę, na Dzień 1. Marca w Roku przyszłym 1773. żądaiąc Uprzeymości Waszey abyś za odebraniem Ninieyszego Listu Okolnego do Boku Naszego stanąć Niezaniechał na Termin wzwyż wyrażony, iako zupełnie wystarczaiący doyściu do wiadomości Waszey Wezwania Naszego u Onemusz przez Was dosyć uczynieniu. Przybędziesz Uprzeymość Wasza Tutay dla Obmyślenia potrzeb Publicznych, wraz z Tym Krolem, ktorego Wszech:

mocno

Wszechmocna Ręka Osadziwszy na Tronie, utwierdzic na Nim raczyła prawie Cudem ratuiąc Zycie Jego, z pomiędzy rąk Swiętokradzkich, z ktorych moc Ludzka wyrwac Go zdała się, iuz niedołężna. Uyrzysz Uprzeymość Wasza Własnemi Oczy przeswiadczaiące Dowody, iakoś my w zadney chwili, za dnego niezaniedbali Starania dla Odwrocenia Nieszczęsliwosci; pod ktoremi Ten Narod, wtedy Nayuczey ięczyc począł, gdy Potwarcow przewrotność smiała Własne kroki Temu przypisywac, ktorego Dostoienstwą zayzdrosną Ich iedynie srozyło zawziętość; Wtedy gdy taz przewrotność zapamiętałych zapędow Łancuchem uniosła się, nakoniec az na Obwieszczenie bez Krolewia, y rozkazania Krolobojstwa. Wzdrygnęły się Wszystkie Serca Cnotliwe, kazdy dobry Obywatel zapłakał nad plamą Narodu, Krwią Pana Własnego Niewinną zbroczonego; Bodayby tak ciężkich Uciskow dotkliwość, tym przecie słodziec moglismy, zeby przynaymniey z Senatorow zaden wnieprawne przeciw Osobie y Dostoieństwu Naszemu wchodząc związki, Onego się Autentycznym, y do Naszey Wiadomosci podanym szczerze Recessem Przyiaznym wyznaniu winney Nam zyczliwey Wiernosci; Nie tylko bydz może pewien darowania od Nas Urazy, ale y bespiecznego w Kray Oyczysty y tu na mieysce Rady przybycia. Niech ci ktorzy Nieszczęsny skutek przeszłych błędow, od Urzędu Oyczyzny y Pana

dalekiemi

dalekiemi uczynił, powracaiąc na Głos Krola y Oyca, ktory winnych znac niechcę, gdziekolwiek obaczy winę swoią z Żalem wyznawaiących, Tych zaś wszystkich żąda Mile przytulic, ktorzy poznawszy w Domowych Niechęciach wszystkich klęsk Naszych zrodłą, nie inaczey od tąd zamyslaią skutecznie y pomyslnie ratowac Wiarę Oyczyznę y Wolność, tylko wspolnie z Krolem, tak szczerze do Tych Naydroższych zaszczytow przywiązanym. Tę iednostayne żądania Nasze są celem istotnym przyszłey Rady Wielkiey, na ktorey Uprzeymość Wasza, dla Łaski Naszey Krolewskiey y z obowiązku Urzędu Swego, na Dniu Naznaczonym znydowac się będziesz. Zatym Uprzeymości Waszey wszystkiego Dobra od Pana Boga życzemy. Dan w Warszawie D. 3. Grudnia 1772. Roku Panowania Naszego 9. Stanisław August Krol.

Po podpisanym Liście Ninieyszym Odebralismy Deklaracyą od Trzech Potencyi Jedną słowną także tu przyłączoną, pod Datą. 4. Xbris, ktorey wyrazy gdy Nam doniesioną, że Naybardziey z okazyi przedłużonego Terminu Senatus Consilij pochodzą, y żeby Nam Ten Zarzut uczyniony Sprawiedliwie bydz niemogł, żeś My przez zaciętość, w małey rzeczy pomnożyli Nieszczęsliwości Krajowe; Z tych przyczyn Ninieyszych, Przypisem Obwieszczamy Uprzeymość Waszą, że przybliżamy Termin Wielkiey Rady, naznaczaiąc Onę na

Dzień

na Dzien 8. Lutego Roku przyszłego 1773 na kto:
rytu Stanąc do Boku Naszego nieomieszkacie, dla
Łaskiey Naszey Krolewskiey, y z Obowiązku Urzędu
Swego. Stanisław August Krol.

Kopia Deklaracyi Jednostownych od Trzech
Ministrow Potencyi Postronnych Ministerio
JK. Mci y Rplitey D. 4. Xbr 1772. podanych.

Nayiaśnieysza Cesarzowa Jmć Krolowa Węgierska y
Czeska, przyięła to z niewymownym podziwieniem, iż
tak Jey Deklaracya, przez Niżey podpisanego Ministra
Podana, iako też Deklaracye Jmperatorowey Jmć Mo:
skiewskiey y Krola Jmć Pruskiego słabą uczyniły Jm
pressyą do przyspieszenia Ostatniey Rezolucyi Rplitey z
Trzema Sąsiedzkiemi Państwami, względem Ich Preten:
syi do Polski, ktore istotny Jnteress Jch Koron niepozwa
la puszczać na Los niepewnych przypadkow y zamie
szania, iakim zawsze to Krolestwo podlegało. Do pewne:
go tylko Kresu idzie pomiarkowanie, ktory mu Po:
waga y Sprawiedliwość rzeczonych Dworow zamierza.
Ta prawda, ponieważ niemoże bydź ukryta przed Okiem
przezornym Krola Jmć, ani bydź Oboiętna dla Serca
Jego, ieżli Je głos wołaiącey Oyczyzny przenika; Prze:
to N. Cesarzowa Jmć Krolowa Węgierska y Czeska spo:
dziwa się Jż N. Krol Jmć Polski niezechce podawać
Swoy Narod na Cel Nieszczęśliwych przypadkow, ktore
wynikaią z Szukanego Srodka do podźwignienia Oy:
czyzny Jego, do ożywienia Formy Rządow Rplitey
tylu niebespiecznemi razami dotkniętey, oraz do

uczy:

uczynienia konca tylu Nieszczęsliwosciom, o ktore Są Interess prywatny, Ambicya, nienawiść, y nie zgody Domowe przywiądły. Dan w War. D. 4. Xbris 1772. Roku.

List Jmć Pana Puławskiego do Nayiasniey: szey Rzeczypospolitey Polskiey.

Nie sądz Narodzie Moy, bym do tąd zaswięciwszy Całosci Twoiey Sławę y Zycie moie, teraz rozpaczywszy szczęsciu, iaką podłoscią zysku szukał. Prętko Ten wszystkim gardzi, kto Samey Smierci nielęka się. Nie: byłoby bez płochey Okazałosci własne chełpliwie rozwo: dzieć zarobki, to iednak wszystkim iawno, zem nigdy zy: cia Mego w usługach Publicznych nielitował, y do Osta: tniego konca przetrwałem wszelką Nawalnosć Nieprzyia cielskich pogromow, a Samę tylko czystego umysłu Nie winnosć y nie lękliwego Serca zaletę zostawiwszy, y Ten iestem zawsze, że bardziey dla Oyczyzny umrzeć, niżeli zyć pragnę. Juz tylu Skryptami Oczyszczałem się zwłożone: go przez Nieprzyiacioł na Mnie wykroczenia, Jako bym tę ręcę, ktore na Samego Nieprzyiaciela przywykły miał kazić Krwią Monarchy.

Teraz tedy przed Tobą Cały Narodzie kładę Naymocnieysze przyczyny, zebys bronił Tego Powagą Swoią, ktory Cię nie: gdys Zyciem zasłaniał, nieznałem był Tey mocy, ktora mię Dziś w przemyslney złosci uciska, Milczałem dawney Nieprzyiacielem zaprzątniony, a Naybardziey maiąc niczym niezapruszone Sumienie, gdy zas Widzę Nieu staiące potwarzy, niechcę Milczeniem moim kłamstwom pozoru dodawać, ktore lubo nieu mądrych, lecz u płochych

Ludzi.

Ludzi czestokroc podeyrzenia znayduią wagę. Pokazałem dowodnie w dawnieyszym Piśmie żem Kosinskiego y Łukawskiego nieznał, więc y rozkazać tymże tak zuchwałey akcyi niemogłem. Łatwo każdy rozpustę komu zadać może, Lecz Fundamentem Nieomylney prawdy wesprzeć niepotrafi, powszechnie to mowi winny, co Jego zasłoną bydź może. Nigdym niczym moiego Umysłu niezaprzątał, iak tylko upleniać Nieprzyiaciół Oyczyznie Swoiey, raczey wszystko rozsądkowi Zgromadzoney zostawuiąc Jeneralności, ktorey zprzysiągłem Wierność.

Sprawiedliwy Narodzie, ieżeli moia ręka podniosła Broń na utrzymanie Twoiey pomyślności, ieżeli idąc o Twę Całość, pragnołem Krwie przelać, nieczyniłem nic więcey nad własną powinność. Sądu Twego nieunikam, y owszem w Nim Los Swoiey zakładam pomyślności. Przestępstwo albo Niewinność, wszak iasne znaleść może dowody z Spraw moich, ktore są nietayne. Jeżeli Sprawa Krola Polskiego, iest własną Jnnych Monarchow, to y Moia w Niewinności ma za Sobą Jnteress wszystkich na Swiecie Ludzi.

Trony y Jnne pierwsze w Całey Europie powagi, od Niey w powszechności uchylić się niemogą. Staie wpośrod Was Wszystkie Rplitey Stany, Okryty Tarczą Cnoty od zastrzałow niewinney zazdrości; Mam Nadzieię że Cierpliwość Moia, wzgląd dla Siebie ziedna przy koncu pomyślny. Kaziemierz Puławski

Manu Scripta rozne podczas Jnkursyi Woysk Cudzoziemskich do Polski y odebrania Krajow znacznych Rplitey przez Trzy Potencye, Cesarza Moskwe y Krola Pruskiego, in Anno 1773. zebrane.

Głos Dobrego Obywatela do Wspoł Bra:ci Swoich z Reflexyami w Okolicznosciach Seymu Następuiącego y wyznaczonego Jn Ordine Approbowania Podziału Kraju Polskiego przez Trzy Potencye gwałtownie zabranego.

Szerząca się zwszech Stron Nieszczęsliwość, na sko:łatany tylu Nawałnosciami Kray Nasz, Ucisk nie Ludzki Obywatelow, rozlanie Krwi Niewinney wspoł Braci, odięcie nakoniec wszelkich Narodowi ratowa:nia się sposobow; Ktoz nie przyzna że to są Skutki Am:bicyi Naszey.? Kto zbolescią nieuczuię,? że to Sprawiły Obywatelow Duchy rozroznione, a bardziey wsciekłą za:iadłoscią przeciwko Sobie tchnące, kto nakoniec będzie tak Ciemnym, zeby nieprzeglądał, iż Duch Panowania chciwy, z Naszey podłosci y Umysłow, Samą prywatą, albo raczey chciwą dobrego mienia Possyą, a nie dobra Publicznego Miłoscią napoionych pozytkuiąc, Wiarę

wpoźnie

wposmiewisko, Wolność wrozpustę, Prawa Kardy:
nalne wzbiory y mnogość bezwładnych Przepisow zamie:
niwszy, Cały Kray wspiraiący się, natych Naygruntowniey:
szych podporach, podał na łup y rozprucie Nieprzyia:
cielom Naszym. A gdy są widzialne własności upadku
Naszego, ktoż nie zadrży własnym przeswiadczeniem
przekonany, że Swoiey Ambicyi y chciwości uczynił Ofia:
rę, z Wolności y Wiary, kto wsmutnym niezastano:
wi się zamysleniu, że zemscie y Nienawisci dogadzaiąc,
wzruszył y podeptał Prawa, Rząd, y trwałość Rplitey
utrzymuiące, kto na Ostatek Nayokrutnieyszym nie:
podlega Obowiązkom, że prywatę władzy pragnącą
wyostrzył Miecze na rozsięcie Własney Oyczyzny,
y rozlanie Krwi wspoł Braci y Obywatelow. Czas więc
Naymilsi wspoł Bracia wtym iuż Ostatnim momencie
poznać bezdroża Nasze, Czas mowię wstrzymać zapędy
własnych pożytkow, a iść tam gdzie Nam Przewodniczy
Cnota, wabią Obowiązki Dobrego Obywatelstwa, Wola
upadaiąca Wiara y Wolność. Że własciwe Obowiązki
Nasze, ta iest powinność Dobrego Obywatelstwa Patryo:
tyzmu, ktorych to poddanności żąda po Nas potomność,
Oczekuię Naywyższy Rządca, zelżony w Swiętych Zaie:
mnicach Swoich, a trzymaiącą Szale ledwie nieprze:
ważaiącą się iuż przestępstwami Naszemi. Lubo Czas
Teraznieyszy zdaie się bydz dopełniaiącym Nieszczę:
śliwość Kraiową, skryte iednak Okoliczności wrożą
pomyslnieyszą Interessow Naszych odmianę, a cho:
ciasz

Jmo

a chociasz nie iest moim Czasem rozszerzać się w tey Materyi, iest iednak Obowiązkiem Oczuciec uspionych przemocą y uciskiem wspoł Obywatelow Moich.

Rozpaczać albowiem w tym Momencie, w ktorym Nayzywszą mieć powinniśmy Staranność, o koło iuż dogorywaiącey Oyczyzny, było by to Naypodleyszych Dusz Namiętnością, a Niewładnością Zego Narodu, ktory w nayzawilszych Okolicznościach tyle razy nieoszczędzał kropli Krwi, y tego co kolwiek mogł mieć naymilszego, a głaskaiącego umysł Ludzki, dla Interessu Miłey Oyczyzny.

Nie wyciągam Ja ukochani wspoł Bracia tych Determinacyi od Was, gdyż podobne Lekarstwo w tym razie byłoby odnawiaiącą trucizną dla Kraju tylu Nieszczęściom wystawionego, chcę tylko od Moiego Celu podać Wam Prawidła, maiące za Oręż Miłość Oyczyzny, za Męstwa nie Interessowaną Duszę, za odwagę przeyrzałość Okoliczności, y w niczym niewzruszoną stałość umysłu.

Ten Zamiar iest iedynym Sposobem, ktory Nas wyrwać może z Ostatniey Nieszczęśliwości toni grożącego samowłacztwa.

Seym Następuiący przepisany przemocą Zagranicznych Potencyi będzie Otwartym grobem dla Wiary, Swobod, y Wolności Narodowych, nie tak iednak niebespiecznym, żeby czułość y nie przełamana Wiara Cnotliwych Obywatelow niebyła w stanie uchylić Zey przygotowaney na Wiarę Wolność, y Całość Kraiową przepaści.

Niech Nikt niemyśli żeby to było Interessem Potencyi Kray rozrywaiących, żeby to szczupłe zostawione Nam Ograniczenie ięczało w Jarzmie przepisow, niedawno przez

Warszawę

Jmć

Warszawe na przyszły Seym przygotowanych, a tychże nieznacie, czyli nieostrożnie wyśliźniętych po między Obywatelow, czyliż każdy przeglądać niemoże, iż żadna z tych Potencyi z Niepoddanności Naszych Chłopow a zamienienia Szlachty wpodły y nikczemny Stan pierwszych, pożytkować nie może. Czyliż powiększy Tym która z Nich Granic że u Nas nie Ziemstwa, nie Trybunały, ale Sądy Zadworne decydować będą Losy Naszych Maiątkow, y Osob. Możesz to sobie kto wnosić, że wydarte Nam Jntraty Karczemne y Jnne Całego Kraju pożytki pomnożą Pogranicznym Skarbom. Czyliż nakoniec pomienione Potencye założą nieprzełamaną twierdzą zabranym Krajom przewroceniem z gruntu Praw Swoich, y Wolności Rplitey, a zamienieniem Onych Wiek Niewolniczy z wylewow Pychy tylko y Ambicyi absolutyzmu chciwy wypływaiący. Słowem mowiąc przebierzmy te wszystkie Punkta przez Warszawę na Nasze Karki uknowane, nieznaydziem Tam Zagranicznych Celow, tylko iasne przygotowania do wprzężenia Wolnego Narodu w Jarzmo Niewolnicze, a gdy iuż każdy tak ciemnym bydź niemoże, żeby niezostał przekonanym o tey Prawdzie, wnosić więc tę przyszłość nieuchybnie należy, że żadna z tych Potencyi wystawionych zażywać niebędzie na poparcie własnych Państw Jnteressow.

Idzie zatym że na Seymie przyszłym do Wewnętrznego Rplitey Rządu, zostawiona Nam będzie moc Wolnego Seymowania, otoż iest Ostatni moment podaiący możność uchylenia wymierzonych na Oyczyznę razow, ktorey Cnota Wasza Stanie przy stałości przy Wierze S. y Prawach

Im

y Prawach Kardynalnych nie daiąc się studzić ani zysku
chciwością swoią, ale determinowaniem były Na Boga
y Oyczyzny, na Wszelkie tylko blasku grozące Im prze-
wrotki. Dość nieszczęśliwymi byliśmy przez całą Epokę Nieszczęść
Naszych. Prywata niechęć y zazdrość zysku zawracała Oczy
że nie mogliśmy przewidzieć Dych to Srogich Nieszczęśliwo-
ści Skutków. Dawaliśmy się wmayzbawiennieyszych Obo-
wiązkach chytrym vsłonić Oyczyzny awyharmonym
tudzież Nieprzyiaciołom. Trzeba Im było rwać Sejmy
aby nie przyszła Rzplitey do Legalney mocy y rządu Dobrego.
Ach iakże Promotnie dla Nayspodlejszego zysku szarpiąc
Jaszczurczym sposobem wNętrzności Wtarmey Oyczyzny,
dogadzaliśmy Jey zaiadłey na Własny Naród wzgardzie.
Przypomnijmy sobie Sejm Ostatni 1760 Gdzie Wiara
Rzymska katolicka, od Ośmiuset Lat w Tey Oyczyźnie Pa-
nuiąca, z Wszystkich Stron porownana Opisami. Gdzie
Forma Rządu Wolney Rzplitey vbiorem Obcey Potencyi
została poddana, przez Ciągoz ta Blizna potomne Wieki
zadziwiaiąca zadana Oyczyźnie, iżeli nie przez Nas Sa-
mych, Sprzeciwaliśmyżie y Opierali wrzyzey: Nim ze się
dobonczy Losow Naszych Nieszczęśliwych, y zupełnie upra-
wić bezdenną, z Ktorey dobyć się w Stanie nigdy Nie będzie-
my; Ten to mowię moment nadchodzi, ktory z Wolnego
Dziś Narodu, zamieni Nas w podłych Niewolnikow, a Rządy
Formę Wolney Rzplitey przemienie w Samowładztwo, moc
swoię rozciągaiące nad Maiątkami y Życiami Naszemi, ale
tych Nieszczęśliwości odwrocenie w Naszych iest rzeczach sytu-
Naymilsi Straszą; Starayżeśmy się z nayusilnieyszym Apardem
Gorliwych y Cnotą zalecanych wybierać z pomiędzy Siebie
na przyszły Sejm Posłow, ktoryby Nieznie obstaiąc przy

Wiekie

Jmc

przy Wierze S. y Prawach, dzilnie grożącym przemocy za machom. Nasladowaliżeśmy Wielkich Mężow Biskupow Krakowskiego y Kijowskiego Hetmana y Syna Jego, ktorzy stali się Ofiarą zemsty, dla tego że tylko Sami byli gorliwemi y Cnotliwemi Obywatelami. Nie! y Owszem źli y nie baczni Obywatele, grzebali własnemi rękami do Niewoli Tym to przykładnym Senatorom, tak własnie iak mowi przez Proroka Mądrość przedwieczna, Poczuł boleść y urodził nieprawość, doł otworzył y wykopał Go, aby pogrążył Sprawiedliwego, wpadł wdoł ktory uczynił, obroci się Jego boleść na Głowę Jego Psałt 15 Czyliż rownym Sposobem nieiszczą się Tego Proroka Słowa na tych wspomnienia niegodnych Obywatelach, wszakże dogodzili Swoiey zemscie, y obrzydłey prywacie, ale też razem z Temi utopiwszy Wiarę y Wolność, Sami wpracy rąk Swoich, z całą mniemanych zyskow Nadzieią przepadli. Układa iuż y teraz Warszawa na Przyszły Seym Swoie Subjekta, a bardziey Interessowane Dusze y przedayne, y idąc tylko za własną korzyścią y Jey obłudnemi powabami; Ale czyli y gorliwi Obywatele czy dacież się ieszcze daley zdradzać, Tym nie bacznym na własną Oyczyznę poczwarom: Czyliż Ten Ostatni Punkt uszczęśliwienia albo zguby porzucić Tym Niestyrnym Nawom, nurzaiącym się w Srodku Nawałności Morskich y niedożącym tylko Tam, gdzie Jch Wiatr y bałwany kierować zwykły. Ach popełniać taki błąd, byłoby zabijać własną Oyczyznę y Siebie Samych.

Wszak

Wszak mamy ieszcze Jm Cnotliwych Obywatelow, Tych troskliwą pracą Obieraymy, a nie tym powie: rzaymy się, ze ktorych Wiara Fanatyzmem, Wol: ności y Prawa Kardynalne czczym y bez rządnym wynalazkiem nazywać się zwykły. A lubo nie: skazony niczym Charakter ma wiele mocy y trwałości, lecz gdy Nas doswiadczenie uczy, iż w podobnych razach, przemoc potęgi, y pokryta Maszką dobrego Patryotyzmu chytrość, pozysko: wać zwykła; Zaczym iak Nayusilniey zalecam, Wam Nayukochansi Bracia, abyscie Tychże wybranych od Siebie Posłow, moc w Instruk: cyach Okryslili y Ograniczyli, nad ktorą y so: bie więcey postępować niemogli. Naysolen: nieysze y nieodstępne wkładaiąc na Nich Obo: wiązki ubespieczenia Wiary S. Rzymskiey Katolickiey Panuiącey, Wolności Narodowych, y Jnnych Praw Kardynalnych, a Tym wzmo: cnieni będąc przepisem, nie będą w Stanie bydz prawdziwemi do Szkodliwych czynności; Pokazałem Wam Zacni Obywatele, w za: częciu Tych moich Reflexyi, Jawne przyczy: ny Nieszczęsliwości Krajowych, dowiodłem we Srodku Skutkow Okropnych, podałem przy dokonczeniu zaratowania się sposo: by, teraz mi nie zostaię więcey, tylko za: chęcić Was do Jednomyslney staranności;

Mądrość

Mądrość y rada, Dwie Naypotężnieysze szczęśliwych Krolestw podpory y twierdze, Trzecia Jedność wspomaga, y staie się rownie gruntem Szczęśliwości w Narodach. Mądrość wynayduię Sposoby do utrzymania pospolitego w Oyczyźnie Dobra, Rada ie w Obradach wydaie, Jedność Serca y Umysły łączy, siła spaia, Obrady do Skutku przyprowadza, do ktorych się przywięzuię Boska ręka, aby z niemi utrzymała Szczęśliwość, Bog iest Miłość, a kto mieszka w Miłości w Bogu mieszka, a Bog w Nim u Izaiasza w Rozdziale Czwartym Wolbr 16.

Kopia Listu JO. Xcia Jmci Sołtyka Biskupa Krakowskiego do Jmci Pana Szachemberka Posła

Kopia Listu JO. Xcia Jmci Sołtyka Bi:
skupa Krakowskiego do Jmć Pana Szta
chemberka Posła Rossyskiego z Dąbrowicy
1773. Ao. pisanego.

Nie tylko przez attencyą, ale y przez poważaiące przy:
wiązanie chwytam wszystkie okazye, ktore tylko zda:
rzyć się mogą do uwiadomienia JWmć Pana o moich
obrotach, nieczekaiąc nawet od Niego odpisu. Jest to
nieoboiętny dowod szczerey Przyiaźni zobowiązku pra
wdziwego Przyiaciela; ach iakże onich trudno wtym
przewrotnym Wieku, wktorym żyiemy Nieszczęściem
Naszym.

Po wyieździe Moim zWarszawy znaydowałem się Nay:
przod w Opolu dla służenia Tamże Krolewiczowey Jmć
Xiężnie Kurlandzkiey, iako też dla odwiedzenia Modey ku
zynki, a JWmć Pana Wielkiey Przyiaciołki Xżney Lubo:
mirskiey Gospodyni Tamtego Mieysca, tudzież Xcia Jmć
Woiewody Lubelskiego Jey Małżonka. Ztamtąd przebie:
głem przez Niektore Dobra Moie, wktorych wszędzie po
Drodze spotykałem Mnustwo Moich Poddanych, aż do
Łez mnie wzbudzaiących, nie tak przez Nędzę do ktorey
Jch przyprowadzały rożne Kommendy Rossyskie, a Nay:
bardziey Jmć PP. Pułkownicy Drewicz, Lange, y Rene,
ale ieszcze więcey przez radość niewypowiedzianą zwidze:
nia Pana Swego pochodzącą; Ci biedni Ludzie są wtey
Perswazyi że Jch uciski za przybyciem Moim wzięły
koniec, o Beata Simplicitas. Chociaż ich nękaią Furaże
niezmierne, ktore wydawać muszą Woysku Rossyskiemu
y Austryackiemu, y wozić do odległych Magazynow w

ktorych

w ktorych wielki zbyteczny zapas psuie się y gniie.
Niemaiąc zadney nowiny do uspokoienia Ciekawości
JWmć Pana ponawiam to wszystko co miałem honor
wyrazić mu Dr. b. Curenę z kiele, udzielam zaś JWmćPa
nu tych Wieści ktore mam z Warszawy, o ktorych ze nic
wiesz założyć się gotow iestem.
Dziwowano się niezmiernie nagłemu wyiazdowi memu
z Warszawy, Jedni go chwalą drudzy ganią, Dum recte
vivo non curo Verba malorum. Czynią zakłady utrzymu:
iąc Jedni że powroce na Seym, Jnni przeciwnie, ci ostatni
naypewniey wygraią, skłaniam się po części na Jch stro:
nę, mowią że JWmć Pan wysłałeś zaraz Kuryera do
Peterzburga z uwiadomieniem Swoiego Dworu o moim
postępku y oczekiwaniem rozkazu czy masz mię aresz:
towac lub nie, w tey mierze myslę po Filozoficku, ale
razem y po Chrzescianskn, Jakom JWmć Panu po tyle
kroc mowił y pisał; z Jnney strony wiem że Jestes Sta:
kielberg a nie -- A choc by też Czas y Okoliczności odmie:
niły JWmć Pana wszelako będziesz zawsze wyperswa
dowanym upewnionym y zupełnie przekonanym że
nieodmienie nigdy moich Sentymentow Naygruntowniey:
szey Przyiazni y nayzupełnieyszego poważenia ktore
JWmć Panu na całe życie moie poślubiłem. Przydaię
y to że poszły z Warszawy ukazy, azeby mnie w Krakowie
śledzice y szpiegowac, ieżeli to prawda, chciałbym aże:
by prosto do mnie udali się ci Jchmć z Zleceniem swo:
im, niemogli by się dowiedzieć Istotnych Nowin iak
odemnie Samego, Otworze Jm moie mysli, dam Jm
do czytania wszystkie moie Pisma, y pomieszcze

Jch

Jch nawet w moim mieszkaniu. Dopełniwszy albowiem Obowiązkow moich Biskupa y Senatora oraz prawdziwego Patryoty przez Okazanie Oppozycyi potwierdzenia Podziałow z Strony Narodu, a zatym przeciw Seymikowaniu y Seymowaniu Niemyśle nad to toczyć Woyny z Trzema złączonemi Potencyami przykładem Donkiszota. Jestem Filozofem całe u: spokoionym, co się tycze przyszłego Czasu nie myślę o tym więcey ani się w żadną rzecz mięszać chcę, kto: raby się sciągała do Tego Punktu, upewniam JWmć Pana w tey mierze na moy honor y Jestem &c:

Mowa JWJPana Korsaka Posła z Wo: iewodztwa Nowogrodzkiego na Seymie Extra Ordynaryinym d. 20. Apr. 1773 w Jzbie Poselskiey przed Obraniem Marszał: ka Poselskiego miana

Niezabieram Głosu ponieważ nie widzę według Pra: wa podniesioney Laski, nie mowię Active lecz tylko Possive co mi powinność Obywatelska, Nieznośny gwałt Prawa, a Miła Swobod Naszych Całość mowić nakazuie, to w czystych myślach y Jntencyach moich Oświad: czyć JOJWmć Panom przedsiebiorę. Dzien wczorayszy uwiadomił Nas o utworzoney Jakieysi prywatney Kon: federacyi z Posłow na Seym Wolny wybranych. Tenże Sam usiłowania Jmć Pana Poniewskiego Posła Ziemi Liwskiey do Laski Konfederackiey a oraz y Sey: mowey Tym bolesniey Nam odkrył im tkliwiey

każdy

Jmc

kazdy Obywatel Duchem prawdy zadnym fałszywym uprzedzeniom niepodległey tchnący, niezcierpiany gwałt Praw Naygłuwnieyszych Oyczyzny Naszey czuc y poznawac musi.

Zogdy mowie odwoływam się do zupełney Wiadomości Waszey w Ustawach Narodu Naszego JW Posłowie Koronę, Nayduiecież wzbiorze wszystkich Praw Koronę y W. X. Litt przynaymniey Slad Takiego związku, iaki na Nas dopiero wymaga się. Zasłyszane na pomoc do wymyslnego przypadku wzięcie Konfederacyi za Panowania N. Krola Jmci Michała w Roku 1673 zaszłey. Pozwolcie rzetelniey Objasnice, a uznacie rozność Tamtey od Teraznieyszey przez niektorych, na Ostatnią zgubę Oyczyzny żądaney Konfed. Tamta Konfederacya podniesiona prawnie po Wdztwach Ziemiach y Powiatach, a o Teraznieyszey pozostali Tysiącami w Domach Bracia Nasi zadney Wiadomosci niemieli y niemaią.

W ten czas był ziazd zprzymierzonych Obywatelow do Warszawy dla potwierdzenia powinnych po Woiewodztwach Ziemiach y Powiatach Konfederacyi z ktorych iawnie Stałych Seym dla nierozerwania związku został złozony, Teraznieyszy zaś Nasz ziazd na toż mieysce moco poprzedzonych Uniwersałow Nayiasnę Pana na Wolny Seym zwołuiących bez Naymnieyszey w Tych wyraznosci o Skonfederowaniu się po odprawionych wzupełney Wolnosci Powiatowych Seymikach nastąpił. Tamta Konfederacya nieodbitych potrzeb Rplitey była skutkiem. Dzisieysza zaś dogodzenia tylko Possyom prywatnych Osob w Niesieniu Dekre

tow

tow y w Osobistym zyskowaniu w Osobie wdzie:
raiącego się gwałtownie do Marszałkostwa JPa
na Ponińskiego Posła Liwskiego dość iasnie prze:
swiadcza.
Dawnieysza tylekroc wspomniona Konfederacya
była rozmyslna, dobrowolna, widzialny koniec
uszczęsliwienia Kraiowego maiąca. Teraznieys:
sza zaś skryta, podstępna y nieopłakana =
Rplitey Naszey Stratą grożąca, Słowem niewiado:
ma o co przeciwko komu y zkim podnosi się.
W tak dowodnym rozkroju między Konfederacyą
za Panowania Michała zaszłą a Teraznieyszą
Duchem Ambicyi y fałszu uproiektowaną, a za:
lisz możem przeymować na się więzy, a w przyię:
ciu Jch krempować oraz całego kraju Obywate:
low, na Sprawiedliwy w tym każdego dobrego
y poczciwego Obywatela zdaie się rozsądek.
Sądz mię Strapiona w Czasie Ninieyszym uko:
chana Oyczyzną izali zawiniam stoiąc przy
Obronie Twoiey.
Do Tey Ja wspolney Obrony ze mną wzywam
miłością Boga y Oyczyzny każdego zosobna y wpo:
wszechności Wszystkich JOJWMć PP. Wszak wszy:
scy razem na Wolny Seym zawołani, gwałt cier:
piemy, razem się tu mieymy do Obrony.
Ja z Siebie Oswiadczam że pierwey zycie moie postra:
dać lub na Nayokrutnieysze Nieszczęsliwości, stosy
ponieść gotow iestem, a niżeli pozwolę na Naymniey
szy

szy związek Czasu Seymowania ninieyszego. Swawmy się czystą Ofiarą Ulubioney Oyczyznie, bo Inaczey czeka Nas ścisły przed Bogiem y Oyczyzną rachunek, a szukaiąc ulgi w nieszczęśliwościach przystąpmy do Obradowania Wolnego.

Kopia Manifestu Generalności Konfederacyi Barskiey.

My Stany y Rady Rplitey Polskiey etc: Przed nieomylnym y Naytaiemnieyszych Skrytości Swiadkiem, przed Naysprawiedliwszym każdego Intencyi y Akcyi Sędzią, rownie w oczach Narodu Własnego y Całey Europy Oświadczamy się, że z Konfederowani Prawnie na zasłonienie Ogolnych zaszczytow Rplitey Polskiey szliśmy Krokami, ktore Nam trwaiące wczasie podawały Okoliczności, Stosowaliśmy do Tychże Ustawy Nasze, tak iednak że żadną niethnąc prywatą lub nienawiścią nic by niebyło nie cofnionym Czego by po Nas istotne Oyczyzny dobro wyciągało, gdy atoli niepodobało się Panu Zastępow ktory według upodobania wskrzesza y Niszczy Krolestwa, ażeby usiłowania Nasze do tąd były proznemi, gdy Woyska Nasze przewyższaiącą Mocą rozsypane y Starte, troskliwi przynaymniey o zachowanie Cywilney Narodowey reprezentacyi, kiedy Liczba Nasza dla Sposobow subsystencyi y roznych względow utrzymaną w zwykłym Komplecie bydź niemoże, zmnieyszyliśmy ią do pewney

zawieraiącey

zawieraiącey Osoby JWW. Marszałkow Generalnych y tych ktorzy wspolnie na tak istotną Usługę poswię:caią się, tym Sposobem utrzymuiąc trwaiąca rekla macyą y Naysolenniejszy Manifest przeciwko każ:demu y wszystkiemu, cokolwiek tylko przeciw prawo:wierney Religij, Swobodom Oyczystym, Niepodległości, y Kraju Całości, kiedyszkolwiek y iakimkolwiek Sposo:bem medio przemocy lub wymuszonego Konsensu zayść może. Niepozostał Nam Inny Sposob, nad sposob tez y uzalenia ktore y Naynieszczęśliwszym są Wolne. Protestuiemy się więc przed wszyst:kiemi Nayiasnieyszemi Potencyami Osobliwie do Gwarancyi Całości y Wolności Polskiey przez Traktaty Obowiązanemi; A Jako y Nayiasnieysza Porta mocą wspaniałych Traktatow wspomnionych Obronę ogolnych zaszczytow Rplitey na Siebie przy:ięła, tak Ninieyszy Manifest rękami JWW. Mar:szałkow Generalnych Korony y Litwy podpisany, ktorego żaden nawet in post wymuszony Recess Jnwalidować niemoże, w ręce Teyże Nayiasniey:szey Porty Składamy 1773. Roku.

My Stany y Rady Rplitey Polskiey Związkiem kon:federacyi Generalney złączeni. Bronienie Własno:sci, naturalnym będąc każdego Prawem na ucalenie własności Rplitey od wiekow niewątpliwey Possessyi, iako tylu Prawami y Traktatami ugruntowanych poswięciliśmy chętnie y Życia Nasze, gdyby ta Ofiara stateczną bydz mogła w Stanie Słabości

Naszey

Jmo

Słabości Naszey tak ogromnym y poważnym Europy Potencyom na podział Kraju Naszego sprzymierzonym, nie prezentuiemy tylko Respekt, ani Mocy Ich nieczyniemy Jmney Oppozycyi nad Publiczne uzalenie się tą Powagą ktore Nam Narodowe wlały Prawa, ac Virtute Osobliwszym Sprzymierzoney Rplitey Instrumentem, powierzoney Nam ad hunc Actum Władzy, przeciwko rzeczonemu Podziałowi Kraju Polskiego y wszelkim ex inde quocunq Nomine ac Authoritate praejuditiose wynikłym Ustawom Naysolenney Manifestuiemy się. Pisan w Auszpurgu D. 10. Kwietnia 1773 Roku

Mowa na zaczęciu Seymu Roku 1773. D. 24. Apr. przez JW. Jmć X. Wodzinskiego Biskupa Smolenskiego miana.

Zapatruiąc się na gwałtowne podeyscie rozporządzeniom w Czasie Teraznieyszym wyznaczonego Seymu od WKMć P. N. Miłł, nieczytaiąc Jmnych Deklaracyi od przytomnych JWW. Posłow Potencyi Postronnych, nad te, ktore przed weysciem Uniwersałow do wiadomosci wszystkim podane były. Poiąc niemogę zkąd ta potrzeba wrosła, aby się Konfederacya Sposobem nigdy niepraktykowanym taka uczyniła; Ktora moc wzięła rozkazac Posłom z Woiewodztw wyznaczonym nie wchodzic do Jzby Poselskiey Cum Activitate etiam Obrania Marszałka Stanu Rycerskiego;

Lecz

Jms

Lecz Tegoż Seymowym Marszałkiem uznać! którego w kilkunastu Osobach w prywatnym Domu Związek Marszałkiem Konfederacyi zapisał, Nieczytam, nie słysze, y dowiedzieć się nie mogę, przeciwko komu Ten Związek iest Konfed. uczyniony, który od początku Tey ustanowioney Rplitey nigdy się inaczey nie czynił, iak tylko przeciw przemagaiącey Mocy.

Doświadczenie z przeciągiem kilkuletniego Ucisku Całego Narodu, a co raz więcey y liczney pomnażaiąc się Woysku Trzech Potencyi, Całemu Swiatu na oko pokazuią, że nie tylko to Krolestwo Polskie doszczętu niszczą, ale y Nayprzyncypalnieysze Prowincye Polskie gwałtownie zabrawszy, hołd Wierności od Wolnego Narodu, y poprzysiężone Sobie wyznać rozkazali Poddaństwo.

Izalisz przeciwko Tym Trzem Naypotężnieyszym Mocarstwom zamyslona Konfed. może bydź zdolna do odparcia? żadnym ieszcze przykładem na zgubę Krolestwa Polskiego Niepraktykowaney Mocy.

Dziękuię ieszcze Opatrzności Boskiey, y wyznać y szanować powinienem Ludzkości Dzieła pochodzącego na Respekt Tronu y Osoby WKMć P. N. Miłł. że te Nayiaśnieysze y Naypotężnieysze Monarchie wzywaią WKMć ażebyś z Stanami Rplitey dał odpowiedź na założone Pretensye do Prowincyi Polskich; iuż w aktualną od Nich zabranych Possessyą. Przyzwoitość rozkazała y troskliwość o Dobro Pospolite, unikaiąca od zagrożonych Deklaracyami dalszych pocisków, że WKMć wezwałeś Stany na

Seym

Jmc

Seym Teraznieyszy, do zaradzenia y dania odpowiedzi. Wszak w tak krytycznym rzeczy Krolestwa zamięszaniu, Nayprzyncypalnieysze Objektem czynności bydz powinno, abyśmy iak Nayprędzey z pogranicznemi Państwami upewnili Pokoy. Wszystkie bowiem Naydokładnieysze Ustawy, co do wewnętrznego Rządu Państwa prozne są y będą, ieżeli od Postronnych pewnego niebędziemy miec bespieczenstwa.

Zapytani zatym o Prawa iakie mamy do Całości Krolestwa Polskiego, w odpowiedzi winniśmy położyc wszystkie Dowody, ktore rzecz własną Krolestwa Polskiego okazuią przy Possessyi, kilko wiekami od żadney Strony niezakwestyonowaney. Że zas Takowe Rplitey Dowody składaią się z Paktow, Traktatow Swiadectwo poprzysiężonych przy Gwarancyach Posredniczych, y ubespieczeniach Krolow y Monarchow Europeyskich Potencyi, więc idzie z Naturalney Konsekwencyi, iuz umiarkowanie Pretensyi Urozczonych od Pogranicznych Dworow do Rplitey, miec powinno mieysce wyznaczone przy Assystencyi y Decyzyi Gwarantuiących Monarchow Pokoy, dotąd szczęsliwie przy Possessyi wszystkich Potencyi z Polską dochowaney. Ani tez między Stronami Spor Prawa Sobie czyniącemi, żaden Jnszy Sąd Nastąpic niemoze, iak tylko z Osoby Nienależącey do Sprawy do rozsądzenia Uproszoney czyli naznaczoney, według Axioma: Nemo in propria Causa Judex. Idzie zatym iż Seym Teraznieyszy zawołany od

WKMć

Jmc

od WKMć nieuchybioną subsystencyi Swoiey ~~żąda~~ potrzebę. Żąda abyś WKMć do umocnienia Pełnomocnych Posłow wyznaczył Osoby, y do Dworow Pretensyą roszczących, y do Krolow Traktaty Rplitey Polskiey Gwarantuiących z Instrukcyą do Okazania rzetelnych Całości Krolestwa wywodow zumowieniem Mieysca, na uczynienie przymierza z Zachowaniem y Sprawiedliwości y ubezpieczonego Krolestwa Polskiego Prawa.

Takowa potrzeba od Całego Narodu Polskiego dostatecznie znana, czyniła pewność JP Seym zaczynaiący się na Terminie Uniwersałami przepisanym mimo związku Konfederackiego, niemogł by bydź zerwany. Lecz gdy się ufność Wdzw y Powiatow posyłaiących Posłow na Seym /: w odmianie rzeczy nigdy niepraktykowanych :/ zawodzą, rozsnić boiaźń w każdym, trętwieie Serce, przystąpić do tego związku, ktorego y powodow y konca nikt dostatecznie poiąć, porozumieć y determinować niepotrafi.

W przytomności Boga przenikaiącego Nayskrytsze Serca y myśli taienne, Oświadczam to własnego Sumienia Mego Swiadectwo, że nigdy w tak potrzebney Radzie Ducha sprzeciwieństwa nie cierpię ani się od Ustawy Seymu Teraznieyszego nieoddalę, ieżeli Rada ta przed wszystkiemi czynnościami Nay pierwsze opisze y ustanowi Konstytucye, Ażeby Wiara S. Katolicka Rzymska Panuiąca w Krolestwie Polskim Konserwowana była. Że Jchmć Dyssydenci in Religione Christaana Jnnych Praw mieć nie mogą, y żądać niepowinni, tylko że bez wszelkiey odmiany

konser:

Jmć

konserwowac maią, ktore Jm są przepisane Konstytucyami azdo Roku 1766

Że Rplita do zadnego Podziału Kraju Polskiego na Seymie Teraznieyszym przystępowac nie będzie iak tylko szczegulnie JKMć P. N. M. naznaczy do wszystkich Europeyskich Dworow Posłow Wielkich tak do tych, ktore czynią Pretensye do Krajow Rplitey iako y do tych ktore Gwarantowały Traktaty, Pokoju y całosci Possessyi Rplitey zeproszeniem wyznaczenia Mieysca do pozyskania Sprawiedliwosci y uczynienie przymierza.

Inaczey ieżeli Rada Teraznieysza na początkach co raz Swoich czynnosci niepostanowi Zakowych Konstytucyi Seymowych, ale nayniebezpiecznieyszey y Naydotkliwszey Materyi do Jednomyslnosci zawisłey, zwyznaniem poprzysiężoney Moiey Wiernosci Szczerego przywiązania do Tronu y Osoby WKMć P. N. Miłł znayglębszym Respektem y winnym Uszanowaniem Monarchom Nayiasnę Pretensye do Rplitey Oswiadczaiącym, w obecnosci Boga, w przytomnosci wszystkich Stanow w Tey Izbie Senatu zgromadzonych, do zadney rzeczy przystąpic niechcę, Protestuiąc się Teste Conscientia przeciwko wszystkim czynnosciom Następuiącym, wzywaiąc Prawa mi Nabytego y Polskiemu Narodowi Uprzywilejowanego Liberum Veto Słowa Niepozwalam.

Odpowiedz Jednosłowna Ministrow Zagranicznych Trzech Dworow Krolowi y Ministerium

sterium Warszawskiemu pod Czas Seymu D. 6tā Maij 1773 alias Nota podana.

Niżey podpisany Minister Pełnomocny N. Carowy Jmć Całey Rossyi miał honor odebrać z Strony Ministrow JKMć y Rplitey Polskiey Notę datowaną 5. Tego miesiąca, ktorey początek pokazuie się bydź adressowanym do Niego.

Co się tycze głosu ktory powstaie iakoby od Całey Rplitey w Tym Dziele, aby wyraźnie odpowiedzieć Dworom żeby u onychże pozwolenie wdania się wymagać, w Ten czas gdy iuż oddano Ministrom Polskim przełożenie Ich Praw zasadzaiących się na Dowodach niezbitych, y bez odwołania uczynionych, nawet przez odpowiedź nieodwłoczną z Stroney Polskiey uczynioną.

Niżey podpisany niepotrafiłby Jmcy uczynić odpowiedzi, oprocz zawiraiącey się iuż wruznych, Trzech Sąsiedzkich Dworach Deklaracyach, a osobliwie de 2da Januarij y 2da Febr, w ktorey naznaczyły Koley dosyć znakomitą dla Polskiey, mianowicie ułożenie dostateczne rozszerzenia Swych Pretensyi.

Mimo tego wyrazu dokładnego y nieodwłocznego, Niżey podpisany z Żalem y politowaniem na to patrzy, że Seym Ten na Rzeczach Małey Wagi, na rozterkach y o Słowa sprzeczkach upływa, y że Ten straszny Termin bez drżenia y boiaźni Autorow Tego Opoźnienia nadchodzi.

A na reście do Nich to będzie należało, na zdradliwy Ten odpowiedzieć Argument, że pomienione Mocarstwa Stroną y Sędzią bydź niemogą.

Komuż Ten błont przypisać potrzeba, że nakoniec do tego były przymuszone, aby Sobie Sami uczynili Sprawiedliwość; Jeżeli nie temu Nieszczęśliwemu Panowa

nia

Jmo

nia umysłowi, ktory przywłaszczaiąc Sobie wszystkie Głosy, biorąc na Siebie rozne postaci, dla wzbudzenia Strasznego zamięszania, zapalenia Domowey Woyny, y uskutecznienia na koniec Krwawey Między Rossyą y Portą Woyny, ktora się od Lat czterech iuz przedłuzyła.

Niech się ieszcze godzi Niżey wyrazonemu do Tych Reflexyi ostatnią przydać, /: ktora iako Sobie podchlebia :/ Więcey sprzeciwienia, Intryg y Opoznienia Sprawować będzie; To iest ieżeli Stany Skonfederowane y zebrane na Seym chcą kończyć uchylenie się Swoie od wyznaczenia Delegacyi, ktora ma Traktować z Ministrami upoważnionemi, y pełną a potrzebną mocą opatrzonemi, y ułatwiec wszystko w przeciągu Ośmiu Dni, zadnym Sposobem za Skutki odpowiedziec niebędzie można, ktore te odwłoczenia nieuchybnie za Sobą pociągną nieszczęscie. De Sztakielberg P. W. R.

Kopia Listu Ministrow Cudzoziemskich do Jmć P. Poninskiego Kuchmistrza Koron. Marszałka Konfederacyi Koron. Dn. 10. Maij 1773 pisanego.

Niemagąc zamieszczyc Sytuacyi krytycznych w ktorych Teraznieysze Okoliczności nad przepascią zostaią, y Tych czynności w ktorych usiłuią Polskę pogrążyc; Prosiemy usilnie JWmć Pana azebyś nieodwłocznie wszystkim Jmć PP. Posłom do wiadomości wszystko co się w tym Liscie zawiera doniosł.

JKmć

JKMć dał Nam poznać że nie iest w Jego mo:
cy opponować się wprawdzie Traktatowey Ses:
syi, lecz z tym wszystkim iż Nigdy nie pozwoli
na Nominacyą do Delegacyi, ieżeli będzie wzmian:
ka tykaiąca Jego Prerogatywy, y ułożenia Rzą:
du wewnętrznego. Jako z tym wszystkim wiado:
mo iest, że odmiana którą Delegacya przedsięwziąść
chcę, nie będzie approbowana y utwierdzona
przez Trzy Dwory inaczey, chyba że ta reforma
zawierać w Sobie będzie poprawę Abusuum,
przywrocenie Pokoju, y dobrego porządku,
iako też Sprawiedliwą Wagę Między wszyst
kiemi Stronami, a zatym ta Reforma, iż nie
będzie mogła bydź nieużyteczną y niezbawien:
ną dla Narodu. Niewidziemy ażeby Takowe
porozumienie, iakowe ma Krol Jmć w tey mie:
rze, iż Umnieyszenia ~~wt~~ Prerogatyw mogą
bydź pobudkami dość mocnemi do zatrzyma
nia czynności, y stać się przyczyną przedłuże:
nia, które do czego Jmnego nie zmierzaią, tyl:
ko do załosnego y nieszczęśliwego upadku
Kraju. Znaydujemy bydź rzeczą potrzebną
dopraszać się JWMć Pana, ażebyś pracował
z tą gorliwością, która Go dystyngwowała w Oy:
czyźnie, y starał się aby Akt Limity, iako ieden
Sposob, który może odwrocić tę burzę, był po:
dany

Jmć

podany y podpisany. Prosiemy oraz Oznaymiec JWmć Pana Wszystkim Jmć PP. Posłom że Ten ktoryby się sprzeciwic chciał, będzie wodpowie: dzi za wszystko, y Sam Siebie y resztę Całey Oyczyzny exponuiąc. Mamy honor bydz chc: De Rewicki, De Sztakuelberg De Benoit.

Jmć

Relacya Przed Seymowey y początkowey Seymowania czynności Roku 1773.

Więcey iak na Tydzień przed Seymem Extraordynareynym bywały partykularne Konferencye, w Pałacu Jmć X. Młodziejowskiego B. P. Kanclerza Koronę, składały się z przytomności Biskupow Wileńskiego y Kujawskiego, Wdy Kaliskiego, Nadwornego Litt. Marszałka, Podskarbiego Wielkiego Wessla y Borcha Podkanclerzego Koronę, z referencyą do Posłow Cudzoziemskich.

Bywali przez Bilety od Jmć X. Kanclerza Koronę zapraszani tak Ministrowie iako y Senatorowie w Warszawie znayduiący się, lecz zieszdzać y bywać pod roznemi pretextami wymawiali się. Uprojektowano na rzeczonych Konferencyach, aby Seym był pod Konfederacyą; Ułożono za Marszałka Jmć Pana Poninskiego Kuchmistrza Koronę y Radziwiłła Miecznika Litt.

Jak zaczeli zieszdzać się Posłowie, tych zapraszano na Konferencye, y od Nich podpisy zbierano; Na przeiednanie opierania się Posłow, iż niechcieli przystępować, tylko aby y z Senatorami razem, Wzwyż namienieni Wszyscy, na osobnym podpisali się Papirze.

Przybywaiący coraz więcey Posłowie y sciągani do kontynuacyi podpisow, gdy owych Senatorskich y Ministrowskich nie widzieli, cofneli się y zaczeli się dopominać, gdzie tamte są podpisy; Wyznano przed

Niemi.

Jmć

niemi, ze zdarte, poniewaz nie przystało Senatorom bydz Pierwszemi do Konfederacyi, tylko do Oney przystępowac.

Zastanowienie się na Tym Posłow ułatwione, danym Rewersem od Tychze wyzey namienionych Senatorow y Ministrow, iako na Seymie przystopią do Konfederacyi.

Pomnozyło się więc do kilkudziesiąt przybywaiących Posłow na Akcie Konfederacyi podpisanych.

Nastąpił Dzien 19. Apr. Seymu, była w kollegiacie Wotywa Spiewana, Krol Jmć znaydował się w Lozy.

Po weyściu z Kościoła Krol Jmć niezasiadał w Senacie, ani Jmć PP. Posłowie iak zwykli w tymze nie prezentowali się, tylko prosto poszli do Izby Poselskiey: Zagaił Jmć Pan Łętowski Podkomorzy Poseł Krakowski, a gdy wyraził ze iest iuz przez zadania Posłow JP. Poninski Kuchmistrz Koronny Poseł Liwski wybrany, aby mu zdał Laskę. Jmć Pan Reytan Podkomorzyc y Poseł Nowogrodzki oswiadczył się na to bydz zadziwionym; wyraził w Głosie Swoim zem sam nieobirał Pa Kuchmistrza, y niewie od kogo był by obrany, a zatym zatamował oddanie Laski; Poparł toz Kollega Jego JP. Korsak Pisarzewicz Nowogrodzki.

Ruszył się z Mieysca Swego JP. Liwski nadspodziewaną Sobie Kontradykcyą wyrazaiący, Zaszczycał się do 70. podpisanemi dla Siebie Jmć Posłow Wotami, zdawał to na Tychze wmawiaiąc, Ich to uwłoczony honor, y w Explikacyi namienił o Akcie Konfederacyi.

Tym więcey Jmć PP. Nowogrodzcy, zaczeli niepozwalac

Jmć

niepozwalac, poniewaz Obrani na Wolny Seym nie na zadną Konfederacyą.

JmćP. Jezierski Miecznik Lukowski Poseł Nurski, przedsiewziął to uspokoić, przez Głos, aby JmćP. Nowogrodzkiego z Prowincyą Litt. Obrali sobie Marszałka Litt, a niesprzeciwiali się Koronę.

JP. Dunin Łęczycki Naystarszy odezwał się, iż to mieysce iest do Obrania Marszałka, y ieszcze nie zna zadnego ani ma mocy w konfederacyą wchodzic, na Wolny Seym Poseł Obrany, y niedozwala oddania Laski JP. Liwskiemu.

JP. Zabłocki Podczaszy Gąmbinski Poseł Gostyński mowił w Głosie Swoim za JP. Liwskim, y ze byle był przeczytany Akt Konfederacyi, iż zapewnie Kontradykuiących uspokoi. Popieraiąc to odezwali się JmćPP. Rozanscy Łempicki Szta y Karniewski Pisarz Ziemę Rozanski oraz Pan Staniszewski Sędzia Ziemę y Poseł Warszawski krotkim przymowieniem się.

JPP. Kozuchowski Podczaszy, Orłowski, Jerzmanowski Pisarz Grodz. Przedecki wyexplikowali dostateczniey zwyczay Stanowiącey się Konfederacyi, iż Zaczyna się po Wdztwach, Ziemiach Powiatach, a bez poprzedzenia w Zychze, nigdy niepraktykował się podobny Zeraznieyszemu Związek, o ktorym wiedzieć niechcą, y prosili JP. Krakowskiego aby Laski nieoddaiąc, przystąpił ad Turnum do Obrania Marszałka.

Dozwolił wziąść z Rąk Swoich Laskę JmćPan Krakowski JP. Liwskiemu, z ktorą gdy ruszył się

po Jz:

Jmć

po Jzbie, obruszył tym bardziey Kontradykuiących Posłow, y po długim do niego wołaniu, kiedy niewy puszczał z Ręki Laski, y Taboret Marszałkowi na leżący zasiadał, wyszedł aż na Srodek Jzby Starszy Jmć P. Nowogrodzki Raytan, na koniec po umawianiu się z Nim Siadł Jmć Pan Nowogrodz na Taborecie, z ktorego wstał JP. Liwski, y Drugą podaną Sobie od JP. Łęczyckiego wziął w rękę Laskę, Certował, iż ma tyle mocy nią dysponować co JP. Liwski, a zawsze prosił Jmć P. Krakowskiego aby odebrał Laskę Placował Posłow y przystąpił do Obirania Marszałka, będąc wspierany od Jmnych ku temuż Posłow.

Nad spodziwaną Sobie przeszkodą był bardzo pomięszany Jmć Pan Liwski, niezłożył iednak Laski, a wprawił zatym wprzeciwianie się JP. Nowogrodzkiego, Jż ten Drugą Laską razem z Jmć P. Liwskim Solwował Sessyą, y za Nimże z Laską idącym do Pokojow Krolewskich szedł z Laską trzymaną od Siebie, y na tym Pierwszego Dnia zakonczyła się Sessya

Die 20. Gdy zeszli się JPP. Posłowie o Godzinie 9. z Rana, a do Nich nieprzybył Jmć P. Liwski, zaczeli się domawiać aby JP. Krakowski Naystarszy zagaił Sessyą ktory choć natarczywie o to był przynagluny, wymawiał się zdaniem Laski JP. Liwskiemu y od tego uniknął.

Zabrał in Passivitate Głos JP. Nowogrodzki Młodszy, w ktorym położył roznicę między Konfederacyą za Krola Michała w Warszawie na Seymie approbowaną a ktorą biorą na wzor teraznieyszemu Związkowi.

Wpoł

Jmć

wpoł Głosu Tego wszedł do Izby Jmć P. Staniszewski Poseł Warszawski, y zaczął Tamować, Lecz że iuż pomnożyło się Posłow, iednych Recessować się chcących od Podpisow, Drugich niechcących przystępować do podpisow uciszyli JP. Warszawskiego, a dali Wolność Kontynuacyi Głosu JP. Nowogrodz, ktory Explikował się przedziwnym Sposobem nie mieć mocy przystąpić do Konfederacyi, y że na nią Nigdy niepozwoli, Siebie ofiaruiąc na Stosy wszelkiego Nieszczęścia.

W tym Czasie wszedł do Izby JP. Liwski, lecz niedaleko od progu, uderzył Laską y Solwował Sessyą na Godzinę 9. a Okrzykniony od Posłow o nieprzyzwoitość, nic nieodpowiedział, ani się pokazawszy odszedł. Nieruszyło się zatym Solwowaniem z Izby nad kilkunastu Posłow, między ktoremi Jmć Pan Krakowski Naystarszy wyszedł Pierwszy.

Pozostali Posłowie, powtarzaiąc wiele zadziwienia y urągania zkroku JP. Liwskiego, Obrucili Głosy Swoie a wszczegulności Jmć PP. Nowogrodzcy Pinscy, Łęczyccy y domawiali się u Jmć P. Łętowskiego Krakowskiego Młodszego, aby po weyściu Swego Starszego Kollegi, zagaił Sessyą.

Explikował się Jmć P. Krakowski Młodszy Iż po zdaney przez Kollegę Swego Lasce, tego uczynić niemoże, ale prosi aby wszyscy roziechali się na Obiad, a przyrzekał że Jutro gotow to dopełnić, ieżeliby niebyło Starszego Kollegi Tego. Odezwał się nato Jmć Pan Pęczkowski Stolnik Pramyski Poseł Ciechanowski, prosząc JP. Krakowskiego aby

nie

Jms

aby nie odwłuczył, ponieważ Jutro brakować może y mniey bydź w Izbie Poczciwych Ludzi.

JPan Nowogrodzki Młodszy przydał koniecznie potrzebne od JP. Krakowskiego Młodszego zagaienie Dziś, bo iak trzydni weydzie bez Obrania Marszałka w Izbie, JP. Kuchmistrz będzie miał Prawo, Juryzdykcyą swoią otworzyć, y niby Legitymować się.

JmćPP. Pinscy Obydwa gwałtownie o to y z prozbą domawiali się u JP. Krakowskiego, y pytali się Izby ieżeli zgodnie Tego żąda.

Do Namienionych nalegaiących PP. Posłow przyłączyli się z perswazyą y JmćPP. Krakowscy do Kollegi swego. Kontynuował On swoie exkuzowanie się, zwłuczył Czas, ale kiedy przez Głosy mowiono do Niego. Niech weydzie za Kollegą, niech odkryie swoy Sentyment względem Konfederacyi, ktorą ieszcze PP. Krakowscy byli niepodpisali, albo niech zagai.

Niemogł się JP. Krakowski oprzeć tak usilnemu Posłow żądaniu, y Solwował Sessyą na zajutrz na Godzinę 7. zrana.

Tegoż Dnia gdy dali się Posłowie poznać, iak wielu chcieli się recessować od podpisow y co znaczyło wymożone od JP. Krakowskiego Solwowanie Sessyi, podany iest po Południu Akt Konfederacyi y z namienionym Rewerzem Senatorow do Grodu.

Przyszła Moskiewska Piechota na Assystencyą do Pałacu JP. Liwskiego, y Tamże kilkunastu konnych Pruskich Husarow, z ktoremi potym otoczony ieździł po Warszawie. Zafundował u Siebie Juryzdykcyą

Iurysdykcyą y dał Rok JP. Nowogrodz. Starszemu Raytanowi;

JP. Nowogrodzki Starszy daiącemu Rok Woznemu y Instygatorowi odpowiedział, że tak Ich nie zna iako y Marszałka Konfederackiego, poszedł do Grodu podawał Manifest, lecz go nieprzyięto.

Przysyłał do Xcia Jmć Marszałka JP. Liwski, aby nikogo nazaiutrz nie wpuszczano do Izby Poselskiey ponieważ przy konfederacyi, iest sine Activitate Izba.

Die 21. Dodana Warta do Izby Poselskiey niepuszczała nikogo z Arbitrow tylko Samych Posłow.

Jmć P. Nowogrodzki szukał przystępu do Krola Jmć dla uzalenia się, lecz tego nieotrzymawszy, prawie Pierwszy był, ktory Nayraniey wszedł do Izby Poselskiey.

Poprzychodzili potym y Jmci PP. Posłowie, a wszczegulności kontradykuiący, y ztamtąd ani na Krok nieoddalali się.

Wpoł do Pierwszey z Południa przybyli na Pokoie Xże Jmć Antoni Sułkowski Poseł Łomzynski y JPan Zyniew Poseł Starodubowski delegowani donieść Krolowi Jmć, o zaszłey Konfederacyi, mieli pozwoloną Audyencyą, wyrazili przyczynę Związku, aby Seym koniecznie doszedł, prosili Krola Jmć o Approbacyą.

Odpowiedział Jmć X. Kanclerz Koronny Iż Krol Jmć funduiąc się na nieuprzedzonych zdaniach, wchodzących w Konfederacyą, nie odmawia y z Wierną Radą przyłączyć Staranności Swoią, y Czekać będzie z Izby w Senacie żądania Jmć PP. Posłow.

Posli zatym prawie wszyscy Posłowie do Izby

Poselskiey

Jmc

Poselskiey, y Semotis Arbitris bawili, gdzie Jmć PP. Nowogrodzcy, Pinscy, Łęczyccy Jednostalnie Kontradykowali Laskę Konfederacką.

Wpadł potym do Jzby Xże Marcin Lubomirski Poseł Sandomirski Jmieniem Marszałkow Konfederackich Solwował Sessyą na Godzinę 5. zrana, niebiorąc Laski do rąk; Okrzyk na to Wielki zrobił Tumult, że Ledwie Xże Marcin mogł dostać się na powrot, od Niechcących przepuscić wielu stoiących za Drzwiami Arbitrow, ile gdy Posłowie za wychodzącemi Posłami wołali, aby się wstrzymali.

Poniewaz Akt podany Konfederacyi w Grodzie, wielu odmienił Posłow gotuiących się do Recessu, niezostało więc, tylko ze Trzydziestu w Jzbie Poselskiey, a do Samego Zachodu niedosiedzieli, iak tylko kilku nastu wyraznie Kontradykuiący Związkowi Konfederacyi.

Tegoz Dnia była Delegacya do Kommissyi Skarbowey y Woyskowey, aby tę Jurysdykcyę poprzysięgły Marszałkowi Konfederackiemu, lecz odwołali się aż Krol Jmć y Senat przystąpi.

Xże Marcin Lubomirski Poseł Sandomirski y z Kollegami Swemi, był Delegowany do Xcia Jmć Marszałka aby Jego Officium poprzysięgło Konfederacyi. Lecz odebrali Odpowiedz, że Jurysdykcya Marszałkowska Trzem Stanom poprzysięgła, a JP. Marszałek iescze z niemi nie połączony.

Zboiazni postępku iakiego, nie tylko do zachodu

Słonca

Jmć

Słonca, ale y pozno wnoc Siedzieli w Jzbie Posel:
skiey, y wniey Niektorzy iako to Nowogrodcy, Minski
Bohusiewicz, Pęczkowski Ciechanowski Posłowie prze
nocowali; Mieli przez Ten Czas roznych do Siebie Se:
natorow y Ministrow zperswazyami przychodzących, lecz
niedali się nikomu w swoim przeswiadczeniu y iedno:
staynosci Obstawania zkonwinkowac. Byli posiłko:
wani od Jmć Pana Karasia Kasztellana przysyłanym
Jedzeniem, było od Tegoz dodane Swiatło, ale oprocz
tego znaleźli Oni powszechnego względu dla Siebie
wiele, y przywiązania do swoiey podciwosci, Stara
no się Jch opatrywac az nadto wszystkim, gdyby
tylko przeymowac chcieli, przyłączyli się ku Temu
y Kilku zwyzszych Panow ktorych pod Utaionym
Jmieniem obsyłali Likierami y Jnnemi Specyała
mi; Arbitrow zaś y Pospolstwa Liczba niemała,
choc się z Niemi widziec niemogli, nie odstępuiąc
przed Jzbą Poselską y choc za murami Onym Asy:
stowali.

Była rekwizycya do Dworu od Jmć Pana Posła
Rossyskiego Sztachelberska wszedł Sekretarz z Officerem,
pytał się Jch co by tam tak długo robili, y oraz za
praszał aby poyść raczyli do Jmć Pana Posła, odpo:
wiedzieli, iż oprocz uszanowania Jmć Panu Posło:
wi, niewinni zadney z Siebie explikacyi, y aby sta:
wili się przed Nim.

Wzieli potym rezolucyą zostawic Jmć Pana Reyte:
na w Jzbie, a Jmć PP. Korsak Nowogrodzki y Bohu
siewicz Minski poyść do Jmć Pana Posła. Jak zeszli
nadoł zastali czekaiących Laufrow y Haydukow
z Pochodniami, przy ktorych zaprowadzeni byli do JPa
na Posła Rossyskiego, gdzie się znaydowali oraz

Austryacki

Jmć

Austryacki y Pruski Posłowie, iako tez y JmćPan Gurowski Marszałek Nad Litt, ktory do dalszey rozmowy był na Obie Strony Tłumaczem. Po przywitaniu pierwsze pytanie, iak się mogli ważyć wyrwać Laskę JmćP. Marszałkowi Poninskiemu; Znegowali to y odwołali się do Swiadectwa wszystkich Posłow. Mowiono z Nowu Jm, co by to znaczyło tak puzne Siedzenie w Jzbie Poselskiey, y iak mogo sprzeciwiać się Konfederacyi, Odpowiedzieli że co do Jzby Prawo y Obowiązki, tę na nas włozyły pilność, a Konfederacyi zadney nieznamy, y tym bardziey za Marszałka, ktory w Jzbie nieobirany. Po takiey rozmowie nastąpiło pożegnanie, y na odwrod odprowadzeni do Zamku. Na Schodach spodkali Sekretarza Legacyinego Rossyiskiego, y przez Niego zamkniętego w Jzbie Poselskiey Kollege Swego JmćPana Nowogrodzkiego Starszego, zostali więc przy Nim pod Drzwiami y tam do Dnia nocowali.

Die 22. Nazajutrz Otworzoną Jzbę do ktorey weszli nocuiący przy Drzwiach Posłowie, y zgromadziło Ich się potym więcey. Poniewaz zaś JmćX. Kanclerz Delegatom od Konfederacyi w Odpowiedzi od Krola JmćWyraził że Krol JmćZądania z Jzby Poselskiey w Senacie słuchać Oswiadcza, ustawiczne przez Posłow Jzby Poselskiey pilnowanie, Wielką było przeszkodą y do roznych brania się Sposobow przyczyną. Wszedłszy bowiem do Jzby Poselskiey zastaliby Jednostayne J. Panu Kuchmistrzowi Koronę sprzeciwienie się y przeciwko wszystkiemu Oppozycyą; Prosto odważywszy się do Jzby Senatorskiey, Tam Obawiali się wcimienia z Jzby Posłow opieraiących się przeciwko Konfederacyi

konfederacyi; Umyslili więc za Biletami tylko wpuszczać Posłow, aby Tamtych odłączyć y ku temu rozdawano na Pokoiach Bilety; Lecz że się y to niezdało Cudzoziemskim Ministrom, na koniec ułożono aby Konfederacya łączyła się z Krolem Jmć y Senatem w Izbie Audyencyonalney.

Otworzyli potym Pokoie y do Audyencyonalnego Krol Jmć wszedł y wezwani Tam Ministrowie y Senatorowie; Krol Jmć zaczął mowić, byli u mnie Posłowie Cudzoziemscy oświadczyli iż ieżli nie przystąpią do Konfederacyi przed Południem, a nawet gdybym po Południu przystąpił iż iuż nierychło y że weydzie 50000. Woyska do Kraju, y kilka Tysięcy do Samey Warszawy, iże wydadzą Deklaracye iako iestem Okazyą Tego; Rezelwowałem się Więc przystąpić za Radą Senatu, a reszte zdał na Jmć Xdza Kanclerza opowiedzieć; Ten obszerniey to rozciągnął, grążące Konsekwencye explikował, y że Senat za Głową chętnie idzie; Odezwali się przytym z Senatorow Jmć Pan Podoski Wda Płocki Jż gdzie Krol tam y Ja, a Xże Jabłonowski Wda Poznanski przy Krolu zawsze nieodstępna Wierna Rada. Przyiechali wtę porę na Pokoie Jmć Pan Kuchmistrz Koronny y Xże Miecznik Litt, iako Marszałkowie Konfed. Weszli do Pokoju Audyencyonalnego y z Posłami; Miał krotkie mowę Jmć Pan Poninski Kuchmistrz do Krola Jmć, a Jmć X. Kanclerz Koronny odpowiedział, że Krol Jmć sądząc bydz za zbawienną tę Konfederacyą y nic w Sobie prywatnego niemaiącą, do Niey łączy się. Odiechali Jmć PP. Posłowie z Pokojow y Marszałkowie. Posłowie zaś ktorzy Izby Poselskiey pilnowali, z tey niewyszli ieszcze tego Dnia aż w noc o Godzinie 9. A przez przeciąg Całodniowy, mieli

u Siebie

Jmć

u Siebie po kilkakrotnie Ministrow Senatorow y rożne nasadzone Osoby zperswazyą aby przystąpili, wczym się przekonać nie dali.

Die 24. Jmć Pan Woiewoda Płocki iako Prezes Kommissyi Woyskowey zrana przysiągł Konfederacyi y z Nim Czterech Kommissarzow.

Przed Weyściem do Jzby Senatorskiey, tam zwoływano po Jednemu Senatorow y podpisywali się na Konfederacyą.

Ziechali się około Godziny 11. Posłowie na Pokoie, a za przybyciem Jmć P. Kuchmistrza Koronę y Xcia Miecznika Lua Marszałkow weszli do Jzby Senatorskiey do kąd po 12. udał się y Krol Jmć z Senatem. Nietylko Arbitrow nikogo niepuszczono, ale nawet Zadnego z Szambelanow przy JKMć. Nie zasiadł Krol Jmć na Tronie aż Jmć Pan Poninski Kuchmistrz Koronę, ktorą podniosł był, Laski niespuscił.

Miał potym Jmć Pan Kuchmistrz koronę mowę zagaiaiącą. Prosili zaraz o Głosy Jmć Xża Biskupi Turski Łucki, Wodzinski Smolenski, z ktorych zaden ieszcze niebył się podpisał na Konfederacyą. Obydwa podobnie wyraziło Jż Pierwey chcą wiedzieć o przyczynie Konfed. niż na nią pisać się, wszczegulności zas Jmć X. Biskup Smolenski wyraził, iako na Wolny Seym ziechał, niewidzi potrzeby Konfederacyi, że iest gwałtownie wciskana, pokątnie robiona, y tak Marszałek Obrany, Więc przeciwko nieprawności y całemu Aktowi Protestuie się.

Marszałek Konfed. Koronę odpowiedział, kto nie iest z Nami, iest przeciwko Nam, Na Głosy niepozwolono, y po ucałowaniu Krolewskiey Ręki Sessya Solwowana na Poniedziałek. Wszedł do Jzby Senatorskiey Jmć Pan

Bohu

Jmć
Bohusiewicz Poseł Mińsk, lecz gdy napierał się Głosu niedozwolony mu, iako sprzeciwiaiącemu się Konfederacyi.

Rozdano Wakanse Buławę W. Koronę Hetmanowi Połł Koronę Rzewuskiemu, Polną Koronę Jmć Panu Branickiemu Łowczemu Koronę, Łowiectwo Koronę Jmć P. Czaplicowi Podkomorzemu Łuckiemu, Generalstwo Artylleryi Litt. Xciu Sapieże Małemu y Młodemu Pułkownikowi w Zeyze Artylleryi.

Die 26. w Poniedziałek po Godzinie 12. nastąpiła Sessya, na ktorey gdy Jmć X. Biskup Wilenski zabierał się podawać Projekt Akcessu od Litwy do Konfederacyi, uprzedził Go Krol Jmć zawołaniem do Siebie Ministrow y rzekł, nieprzypomniano mi co należy, aby Drugiego Dnia Seymu Pieczęć Wakuiąca oddana była, ktorą zaraz Konferował Jmć Panu Chreptowiczowi Sekretarzowi Litt, y na nią przysiągł, oraz za Odebraną podziękował.

Pomięszany Tym Jmć X. Biskup Wilenski ktory układał Sobie Prawem Nowym ustanowić aby y Litewska Pieczęć w Duchowney Osobie przy Biskupstwie Wilenskim przez alternatę chodziła, y sam pierwey to zaczynał. Chciał zabrać Głos, ale mu niedozwolony, ponieważ ieszcze niepodpisał się na Konfederacyą tylko na Rewersie, do Tego więc Go powoływano, y opieraiącemu się Posłowie wymawiali, iak przez Rewers pociągał do Konfederacyi. Wielce więc nieukontentowany wyszedł z Senatu. Jmć X. Biskup Łucki podpisał się y zasiadł, a Jmć X. Biskup Smolenski niebył w Senacie y w nieodmiennym dotąd trwa za Protestowaniu się y do podpisu przystąpić

niechce Po:

Jmc

Po Konferowaniu Pieczęci Mnieyszey Litt JPanu Chreptowiczowi Sekretarzowi, Sekretaryą po nim JP. Oginskiemu Referendarzowi, Referendaryą JPanu Moszynskiemu Oboznemu, Obozenstwo JmćPanu Tyszkiewiczowi Ciwonowi Wilenę JK. Mć rozdał. Ceremonia zwykła gdy się zakonczyła JmćPan Przyłubski Poseł Kujawski zabrał Głos, dopraszaiący się przyięcia do Laski Swego Projektu, w ktorym na Fundamencie poprzedzaiącego Pisma, od Niektorych Ministrow y Senatorow, przed Spisaniem się Stanu Rycerskiego na Konfederacyą wyrazonym, nayduie się, iz nie dłuzey Konfederacya nad Seym trwac ma. Po JPanu Przyłubskim, w mowieniu swym JPan Kurzeniecki Poseł Pinski, dość gładko y zwięzle ułozonym, Oswiadczył JKMć od Powiatu Swego winną rekognicyą, y wdzięczność za nieustaiące troskliwosci o koło Dobra Publicznego, dziękował za Ofiarowaną Pieczęć Godnemu Prowincyi Litt Dygnitarzowi, przytym dopraszał się podpisania Projektu o początku do Konstytucyi na Sessyi prywatney dość zgodnie naterminowanego.

W tym mało wielu Posłow Głosy exabrupto, ktorych wszystkich Ten był Sens aby głosno y iawnie czytane były podpisy wszystkich Senatorow, ktorzy się podpisali do Konfedr, a gdy nienaleziono w Instrumencie accessionis Imienia Biskupa Wilenskiego /: gdyz On tylko w owey początkowey Stanowi Rycerskiemu na przystąpienie do Konfederacyi daney Sponsyi, naydował się :/ Posłowie w Głosach Swych nastawac poczeli, zeby się chciał podpisac. Y Lubo JmćX. Biskup odłozenia

do Jutra

do Jutra żądał, Posłowie niedopuscili Tey pauzy, upraszaiąc żeby albo zaraz podpisać się raczył, albo wyszedł ex Congremio. Chciał Biskup wziąść Głos od Laski, ale Posłowie Okrzykneli, alleguiąc Dzwięk Aktu Konfed. Qui non est Nobiscum est Contra Nas. Biskup tedy widząc wrzawę Izby, wyniosł się zniey iako się wyżey Namieniło; a Jmć Pan Marszałek Konfederacyi Koronn. zaspokajał w Głosie Swoim Stan Rycerski, iż gdy Wolą Onego dopełnił Jmć X. Biskup Wileński w Weyściu z Rady, życzył w Materyi uła: twić się, a do dalszych postąpić. Jakoż odezwały się Nowe głosy wszczegulności Jmć Pana Zielinskiego Posła Krakowskiego subsumuiącego wyższe żą: danie JPana Przyłubskiego Kujawę, aby in Capite Konstytucyi było zamierzenie, iako Długo Konfed. ma pociągnąć, a zwłaszcza gdyby się konczyła rowno z Seymem.

Zatym mowił Jmć Pan Marszałek Konfed. Koronn. że lubo w tym domawianiu się Stanu Rycerskiego, nie widzi nic nie należytego, z tym wszystkim nieprzy: znaie potrzeby, tak wczesnego zakreślenia, gdyż w początku y na Koncu Seymowania każdy Poseł wolnym będzie o toż Samo expostulować, trudno zaś na początku Dzieła, zakładać Granice Onemu, gdyż trudno wiedzieć ile potrzeba, y liczność Projektow wy: ciągać będzie, Czasu ad faciend.

Krol Jmć widząc że się na Spory zanosi, y że Stan Rycerski żądał w tey Mierze dania ad Turnum kre: skowania się, wezwał do Tronu Ministerium y Sessyą zasolwować zlecił.

Dz. 27.

Die 27 Aprilis Na Sessyi następuiącey. Po za:
gaieniu Sessyi przez JPana Mar Konfed Korony Uwiąt
czył JMć X Kanclerz Korony Mtodzieiowskiemu Donoszą
Stanom, o podanych od Ministrow Dworow Cudzo:
ziemskich Deklaracyach, Ktorey w Brzeszty Kwietnia
zawieraiącey w Sobie, Jeżeli w Jednym Dniu nie:
twierdzi Król JMć Konfed, miały wyść Ordynanse
do 50000 Woyska Na wciągnienia Onego wkrotce, oraz
Mieczem y Ogniem pustoszenia; Drugi na Dniu wcze:
rayszym Expiewaiący; Iż Dwory pretendzią, aby nie wypro:
sy rozwiązywała się Konfed aż zewnętrzne y zewnętrzne
Interessa zaspokoią się. Radził zatym wzpomniony JMć X.
Kanclerz skłonność do Proporzycyi Deklaracyi, y aby Pro:
jekt artykułu do Konstytucyi podpisać y na on zgodzić się.

Zabrał zatym Głos JPan Seminski Pisarz Ziem
Dobrzynskiey, wrowney tey Materyi y Deklaracyi mowił Pan:
ski Sluiermont Litski Stypułkowski, Godzinski Wolomer,
Krakowski Walewski y Dalsi Kolejno, sądząc byłą to:
nieczną y niepotrzebną potrzebą, aby wzrzeczonym
Projektuć artykułem do Konstytucyi dołożyć, iż do Uch:
wały Seymu tylko trwać ma Związek Konfederacki.
Sprzeciwiła się JMć Gurowski Mar Nadw Lit, Lubomirski
Sandomirski, Niemcewicz Brzeski, Łętowski Krakowski,
Chomentowski Sandomirski, Rzyszkowski Bracki, y Jemu
Allegowali, iż nie iest potrzeba takiey zamiar Czasu
na trwanie Konfed, ponieważ kiedy pory będą mocne
Stany po ustatwionych wszystkich Interessach wyjdą:
rać się z Konfed y onę zwinąć.

Jn Virtute Ktorych poniższych Głosow JPan Marszałek
Konfed Korony kazał powtorzyć Sekretarzowi Sessyi ow
czytanie wzpomnionego Projektu, y zagrzewał do zgodze:
nia się. Lecz JMć Pan Zielinski Krakowski iako z pierwszych

Zmiar

miar zupełnie zgadzał się na Kontext Onego, tak nieodstępnie pretendował, aby dołożyć hæc formalia a konfederacya skończącym się Seymem.

Do ufacilitowania więc Takowey rozności w zdaniach, Krol Jmć zlecił Ministerio Solwować Sessyą na Dzień Następuiący.

D. 28. Apr. Zagaił Sessyą Jmć Pan Marszałek Konfed. Koronę w Takowych Kontentach. Jz iako troskliwość y pieczołowitość JKMć ku Dobru Publicznemu iest widzialną y dowodną, tak przypominanie Ran Rplitey staie się zadaniem Nowych y Srogich bez wątpienia boleści, ufność tedy w chęciach JKMć Stanom Rplitey mieć doradzaiąc, do zgodzenia się na wiadomy Projekt, pobudzał.

Po skończeniu mowienia JPana Marszałka Konfed. lubo rozni Posłowie pragneli mieć Głosy, z tym wszystkim dany był od Laski W. Koronę Jmć X. Biskupowi Wilenskiemu ktory oświadczał się Jz się tego nie wstydzi że będąc przekonanym o niemożności, i na czey ratowania Oyczyzny Pierwszym był do Związku Konfederacyi; w niey zostaiąc radził uiąc się za ręce, w miłość wzaiemną wprzod się, odrzucić wszelką ambicyą, ustanowić gruntowne y doskonałe Prawa, ktore aby nie dependowały od Trzech tylko Osob, ale od Całey Rplitey, y nie były na ucisk Obywatelow y mniemanych tylko nieprzyiaciół, ale

dążące

Jmć

ale dążące do tego ut sit bene Patriae; ku Koncowi nakłaniał żeby przychylić się ku Propozycyom Trzech Potencyi, bez żadnego ujęcia y przydatku dopraszał się.

Drugi miał Głos Jmć Pan Dzierzbicki Kasztellan Brzezinski z początku dziękuiąc za Konferowaną Sobie Kasztellanią, potym idąc wmysł Jmć X. Biskupa Wileńs. zdoradzaniem podpisania Projektu.

Znowu dał się słyszeć Głos Xcia Mar. Konfed. Litt. w którym dziękował Krolowi Jmć za Konferowaną Pieczęć Jmć Panu Chreptowiczowi, z tych Trzech pobudek y iako Mar. Konfed. Tey Prowincyi, y iako Poseł Brzeski maiący Ten Punkt w Instrukcyi Swego Wdztwa, y iako zpokrewniony, ku reszcie mowy zagrzewał, do zgodzenia się na Projekt.

Mowił potym JPan Zwardowski Wda Kaliski, przypominaiąc dawnieyszych Seymow żądanie JKMć ażeby poświęcony Czas Obradom Publicznym Samemi Ceremoniałami niewycięczać, a zatym radząc zakonkludowanie introdukowanego Projektu y stosowania się we wszystkim do wysokich zdań y uwag JWJmć X. Biskupa Wilenskiego.

Podobnie mowił daley Xże Sułkowski Wda Gnieznienski, wprzod za Konferowane Krzesło dziękuiąc potym /: po ucałowaniu zwykłym sposobem ręki JKMć/ dopraszaiąc do podpisania Projektu.

Odezwał się zatym Jmć Pan Kasztellan Kijowski który wmowieniu Swoim ubolewał nad Stanem Oyczyzny, nad Czuciem JKMć, przytym sądził bydź rzeczą potrzebną, aby były Stanom kommunikowane expedycye Publiczne, w Materyi Okoliczności Teraznieyszych

Osobliwie

osobliwie wpunkcie zabranych przez wkroczenie Woysk Prowincyi, dla Informacyi, czego się można spodziwać lub nie, In ordine zas Projektu wniesionego, radził przypuscić Turnum.

Dalej głosował Jmć Pan Krajewski Kasztellan Raciązki, wystawiaiąc troskliwość y staranność JK. Mci wrużąc iż będąca Laska w ręku Jmć Pana Kuchmistrza Poninskiego, ze wszech miar tak Urodzeniem, iako przymiotami, a niemniey odbywanemi Funkcyami, wziętego Dygnitarza, tak pomyslne sprawi skutki, iak się dały widzieć w Godnym Antecessorze Poninskim Wdzie Poznanskim, ze kilkadziesiąt Lat Miłego Pokoju, ziednała doznawanie. Dodał oraz iż rownych zalet Marszałek Konfed. Litt. rowne Obiecuie Dobru Publicznemu Ewenta. Potym proponował Delegacyą do ułożenia Konstytucyi, do Traktowania z Postronnemi Ministrami y Ich Monarchami, do wyexaminowania Skarbu, oraz zachowania porządku w Seymowaniu.

Nastąpiło potym Wiele Głosow Posselskich a mianowicie Jmć Pana Zeniewa Starodubowskiego, Wołodkowicza Minskiego y Innych zachęcaiących do zgodzenia się na Projekt.

Notandum że procz Deklaracyi Ministrow Zagranicznych Uroczyscie podanych, były rozesłane Bilety do każdego Posła z kontradykuiących, z wywarciem postrachu, iezliby się na Projekt niezgodzili, Okrom tego wokowani byli Posłowie Obecznie do Tychże Potencyi Postronnych Ministrow, gdzie mieli sobie opowiedziane wielkie odkazania się in Casu niepodpisania Projektu.

Z tey okazyi

Jmć

Z tey Okazyi JP. Zielinski Krakowę, w Głosie Swoim domawiał się, azeby wypadłe rozne Deklaracye y Notty Dworow Zagranicznych w Akta wprowadzone y razem z Konstytucyą wydrukowane były.

Potym Głosie, mowił JP. Jelski Grodzieńsk. Iż zostaiąc między Młotem y Kowadłem, to iest między Ostrością y nalegania Ministrow Cudzoziemskich Dworow, a między Zalecenieni y Injunkcyą Instrukcyi swoiey, ktora broni słabosci podlegania zarzutowi Tychże Dworow, radził raczey, Pierwszy niż Drugi uchybiać wyrok, a co się sciąga do agituiącego się wzakwestyonowaniu Projektu, Oswiadczył się iż nigdy niepozwoli, zeby dłuzey Konfed. iak Seym trwać miała.

W Teyże Materyi mowił JP. Oraczewski Krakowę żądaiąc y życząc zeby zadysputowany o Terminy pewne Projekt per Turnum był roztrzygniony.

Nieodstąpił od Teyże Materyi wrezonowaniu JP. Kurzeniecki Pinski, ktory w Głosie Swoim to odpowiedział, iż biorąc przymowienie się interlocutorie, by Naymniey nie Duchem sprzeciwienia się lub zbijaniem Głosu Godnego Senatora Jmć Pana Kasztellana Raciązkiego, ale zwłasnych Konwikcyi y Pobudek, za sprawiedliwość poczytuiąc aby porządnie Seymować, ale za uwaga y potrzeba, zdaie się nie brać dopełnienia, kiedy nieułatwiwszy wprzod Pierwszego zakwestyonowanego Projektu, inne Materye, y Traktowania Onych wrzuca, nawet ieżeli są potrzebne, y bydź maią wyznaczone, dopiro zwykłą Figurą Seymowania, konkludowano chyba będzie, a zatym pilnuiąc się pewney

Drogi

Drogi y nieplątaiąc rozlicznych Gatunkow, extra mo:
dum wszczętych Materyi niepozwala, Niemniey
znayduiąc in Folijs Prawa, zeczynione, in Exteris
Negocyacye Stanom Kommunikowane bydz maią,
dopraszał się JKMć przykładem Jmć Pana Kasztell
Kijowskiego czytania y Informowania wiakowey są
sytuacyi Zagraniczne Interessa Rplitey, na ostatek
insistendo Samey Naturze Konfed, ktora wrazie,
gdzie powszechna zgoda niezapadła, Pluralitate
konczy, Względem Projektu, o trwaniu Konfed przy:
pominam Laskom domowienia się daley JP. Zielin:
skiego Krakowę, a teraz Kasztell Kijowskiego, JP.
Oraczewskiego y Jnnych abyta Kwestya zaspokoio:
na była per Turnum, ile że Czas dalszym Obradom znika,
a Ten tantum valet, quantum Deus.

Po Tym Głosie ktory był, Tey Sessyi Ostatnim,
Krol Jmć zamknął Onę na Dzien Jutrzeyszy do u:
miarkowania się y zgodzenia o wkroczoną dysce:
ptacyą.

D. 29. Aprilis Na Sessyi Seymowey. Zagaiona
Ta Sessya była zwykłym sposobem przez Jmć Pana
Mar. Konfed Koronę w Takowy Tenor. Że Serce
JKMć goryczą się napawa, przez przypatrywanie się
że blizu Dwu Tygodniowy bieg Seymowania schodzi,
na Samych zawadach y bezskutecznosciach, Spodziwa:
iąc się tedy po Stanie Rycerskim Jz Osłodzi Krolowi
Jmć Ten Nie smak, a zgodzenie się na Projekt y do
czytania Onego nakłaniał, przyłączył oraz podzię:
kowanie

Jmc

podziękowanie JPP. Kasztell. Kijowskiemu y Ra:
ciązkiemu za wspomnione Zasługi Antecessorow swo:
ich, w ktorych chcąc wstępować Slady, poświęca swę
pro Publico Applikacye, y gdzieby tego potrzeba Osobę
swą stawi Offiarą dla Oyczyzny.

Po skonczonym Tym zagaiaiącym Sessyą Głosie,
zabierał się iuż Sekretarz Seymowy czytać Projekt
wentyluiący się, lecz począł mowić JPan Wda
Brasławski, przekładaiąc iż Naymnieyszey tego
niewidzi potrzeby aby Konfederacya nad Seym dłużey
trwać miała, radził tedy co do tey szczegulności, po:
stąpić ad Turnum, a potym mieć się do zaspokoie:
nia Pretensyi Dworow, pozostaiące zaś Materye
wewnętrzne Rplitey zostawić w recessie.

Dalszy Głos JPana Dunina Łęczyckiego żądaiąc
ieszcze pozwolenia namysłu względem Tego
Projektu.

Wraz po Tym Głosie odezwali się Xżę Marcin
Lubomirski Sandomir. Narburt Lidzki, na Projekt
od Laski rekomendowany, in toto zgadzaiąc się, JP.
Gorolinski Drugi Łęczycki reassumował zdanie Tych
ktorzy Turnum dopraszali się.

JPan Chwalibog Krakowę Oswiadczaiąc przy:
wiązanie y rekognicyą Krolowi Jmc y od całego
Wdztwa y od Narodu Polskiego y od Własnych na:
wet Osob, a zatym zaufanie y poleganie swe na
zdaniach Panskich dokładaiąc to zgadza, z wolą
JKmc, aby Ten Projekt całkowicie był wpisany
y podpisany, tedy upewniał iż cały Stan Rycerski
zezwoli.

Mowili

Mowili dalej JmćPP. Jmć Staniszewski Warszawski Raczynski Poznanę Obaj promowuiąc utrzymanie się in esse Projektu.

Zaczął potym JmćX. Biskup Chełmę probuiąc że Seym y Konfederacya Osobliwie w Teraznieyszey postaci, iest toż samo wswey istocie y Nierozdzielności, zaczym niewidzi przyczyny na co one wnazwiskach y determinacyach rozdwaiac.

Nastąpił potym Głos Xcia Wdy Poznanę wktorym obszernie y dobitnie wyobrażał Stan Ewdzw Wielkopoll iako wostatnim zostaią ucisku y przygnębieniu; a zatym naprowadzał do iak Nayprętszego z Potencyami zaspokoienia się, y na Projekt zupełnie zgadzał się.

Po kilka razy Sekretarz Seymowy z Mieysca ruszał się dla czytania Projektu, lecz zawsze Głos ktory przerwał Onego zmierzanie. Jakoż y wtym razie, gdy się On zabierał do powtorzenia promulgacyi JPan Wda Bracł inter Locutorie wniosł, Iż iako Senator Przysięgły, quid quid Nocivi viderit, avertere debet, a zatym iako iest przeswiadczony że Konfedt nie zamierzona Existentia, szkodliwą iest Publico, tak na Onę placentine dozwolic niemogąc o Turnum upraszał y domagał się.

Jmć Pan Marszałek Konfedt Oswiadczył, iż pod Oko podpada, prawie tak pluralitas Senatu iako y Stanu Rycerskiego, a przeto chybaby trzeba, nato wziąść Osobne Turnum, czy ma bydz względem Projektu Turnus.

Reposuit JP. Wda Bracł że y dawne Prawa y Iu:

rament

Jmc

y Jurament Marszałł Kazą konkludowac, iż Materye Pluralitate, na ktore nie zaydzie wspolna zgoda, a zatym dla Ewinkulowania własnego Sumnienia, należy JMć Panu Mar puscic Wotowanie per Turnum

Wspar podobne zdanie y żądanie JW JMć X. Biskup Łucki

Ministerium Zatym y Laski Konfed udały się do Tronu, y iuż miał bydz przypuszczony Turnus, lecz JKMć y dla spoznioney pory, y dla Nadziei, ażalisz się te rozruznienia nieułatwią, kazał odłożyc Sessyą na Zajutrz

Dz. 30. Aprilis Na przypadaiącey Sessyi, ktorey zrana niebyło, lecz około Godziny 6. Popołudniu Krol przybył do Senatu, gdzie y Stany Zgromadzone oczekiwały.

Zagaił tedy zwykłym sposobem JP. Mar Konfed Koronę mowiąc iż tkliwe iest Serce JKMć nad upływaiącym proznie Czasem, w niezgodzeniu się na Projekt, a przeto radził JKMć wnieść do Senatu Powagą Majestatu, ażaliby dostoyność Uwag Panskich nienakłoniła Stany do Jednomyslnieyszych zdań y Skłonnosci.

Po ktorym JP. Marszałł Zagaieniu Krol JMć kazał się zbliżyc Ministrom do Tronu y Sam mowic począł w Tych wyrazach. Iż od wstąpienia Swego na Tron, usilnie y nieustannie starał się o Dobro Publiczne, ale rozne przerwy Tamowały mu w

skutecznienia

uskutecznienia Jego Zamysłow, żal tylko, nad tym
czuie, y wyraża. Jakoż y teraz dość ma przerażone swo:
ie Serce, że nie tylko słyszy utyskiwania Posłow Ziem,
nad groźbą y postrachami od Ministrow Cudzoziem
skich, onych potykaiącemi, ale sam doświadczył Zeyże
Jch Ostrości, gdy się z tym wyiawili, iż ieżeliby Projekt
wniesiony w tych swych Expressyach niebył dopusz:
czony, czyli odmieniony y zwleczony został, tedy Woy:
sko na Granicach będące wraz do Warszawy zostanie
wciągnionym, y po Nieprzyiacielsku bez żadnego wzglę:
du, na Stan y Osoby, ale rownie, iakby otwartym boiem,
postępować będzie, doniosł y to Jż z Zemisz Ministra
mi na Dniu Wczorayszym umowił był, w tych Ter:
minach ułożenie Projektu Jż Konfederacya razem z Sey:
mem ustać miała, jakoż y Kopią gotową w tych Kon:
tentach Krol Jmć prezentował, Dziś zaś wcale ustąpio:
ną Tego ukoncertowania, y Jnną za Nieodstępną forma:
tę podaną, gdy zaś Krol Jmć chciał utrzymać wczoray:
szy Exemplarz, Pewny Minister Zagraniczny dał się
z tym słyszeć, iż wprzod rękę swoię pozwoli uciąć,
Nie mniey odkrył y to Krol Jmć Jż wyczerpnął od
Tychże Ministrow Jż sami Nasi Obywatele, takowey
iako się rzekło w Projekcie domagaią się klauzuły,
a zaczym radził Krol Jmć subesse rerum momentis.

Po tym mowieniu Krolewskim powszechna
zaszła Ugoda w okrzykach razem odzywaiących się
Komusz mamy ufać, y na kim zasadzać się, ieżeli
nie na Woli y Przewodnictwie WKmć P. Mił

wszak

Jmć

wszak y pospolity y szczegulny Interess Rplitey, iest niemniey Interessem Majestatu WKMć.

Zaraz potym zezwoleniu został podpisany przez Mar Konfed. dotąd dysputowany Projekt wtych Słowach, y Seym y Konfederacya poty trwac maią, poki wszystkie Interessa Rplitey zakonczą się. Wtym pokazuie się bydz nalezioną y dobraną, iakoby Srednia Droga, między Pierwszą y Drugą dystynkcyą.

Zatym wziął Głos Jmć X. Kanclerz Koronny biorąc pozwolenie u JKMć y Zgromadzonych Stanow, aby mogło bydz ponowione czytanie Deklaracyi, alias Nott ostatnią razą podanych, od Ministrow Dworow Sąsiedzkich, iako tez Nowo wyszłey odpowiedzi a Ministerio Regno. Jakoz za nastąpieniem żądania wtey mierze Stanow, czytane były przez Xcia Jmć Sekretarza Koronny te Pisma, a singulariter Odpowiedz, ktora zawierała takową treść; Jz Stany Zgromadzone na Seym zpodziwieniem odbieraią pogrozki, y postrachy, ktore są tylko przyzwoitę wotwartych Nieprzyiazniach; a oraz wyciągaią od Tychże Ministrow Postronnych, podania in Scripto, Jakowe są Pretensye y Zamiary Dworow Ich, do Krajow Rplitey, iako onych wywody gruntownosci y zakryslenia, żeby taż Rplita wzieła przyzwoite Srodki, iak się determinowac.

Po ogłoszeniu przed Stanami wspomnioney Odpowiedzi, z okazyi zachodzących Jednego po Drugim Trzech Swiąt Sessya za Suspendowana została do Wtorku, to iest Do Dnia 4. Maja.

Dnia

Jmć

Dnia 4tego Maja Sessya przypadaiąca Seymowa.

Ta Sessya zagaioną została przez Jmć Pana Marszałka Konfed. Koronę w następuiących wyrazach. Iż składa JKMć Winne od Stanu Rycerskiego podziękowanie, tak za wszystkie troskliwości y dokładania się o koło Dobra Pospolitego, iako wszczególności, iako wszczególności za nakłonienie swą Powagą do Jednomyślności, y zgodzenia się na Projekt wstępny do Konstytucyi, wywodząc daley Szkaradność występku Krolobóystwa, żądał aby z Senatu wysadzone były Osoby do wysłuchania skrutiniow, tak iako Sam z Stanu Rycerskiego destynuię, z Korony Chwaliboga Posła Krakowę, Przyłubskiego Posła Brzeskiego Kujawę, Szamockiego Chorążego y Posła Wdw z Litwy Szowmana y Tomaszewicza Bracł., Rodziewicza Kowinę, Pruszanowicza Rzeczyckiego Posłow.

Zatym wziął Głos Xże Wda Kijowski, za podniesienie Siebie na wyższe krzesło dziękuiąc, y do ucałowania JKMć ręki o przystęp dopraszaiąc się, ktory otrzymał.

Daley mowił Jmć X. Kanclerz Koronę dokładaiąc się Krola Jmć aby pozwolił Xciu Jmć Sekretarzowi czytać Responsa od rożnych Zagranicznych Dworow do Interessow Rplitey sciągaiące się. Dla Oszczędności zaś Drogiego Czasu natarczywszym Okolicznościom potrzebnego, radził zaniechać czytanie Listow Naszych do rożnych Monarchow y Stanow pisanych.

Nastąpiły potym Głosy Jmć Panow Kasztell. Smolenskiego y Wdy Nowogrodz. Oba Dziękowali JKMć za konferowane Sobie Godności Senatorskie, y używaiąc potym zwy

kłego

zwykłego Obrządku, ucałowania ręki JKMci, przyłączyli oraz Wielkie rekognicye, za oddaną Pieczęć mnieyszą JP. Chreptowiczowi, ktorego wysokie Duszy y rozumu przymioty znamienicie wywyższali, y prawdziwie dobranym przyzwoicie y wyrownanie Pomocnikiem Wiekami Niewysławionego Ministra Xcia JMci Kanclerza W. Litt bydz mienili.

Wtcyże Samey Materyi Mowił JP. Podowski dziękuiąc za Kasztellanią Ciechanowską, y zwykłym Sposobem, wprzystępic do Tronu y ucałowania ręki Krolewę Konczac.

Za wyiściem zatym od Krola JMci zalecenia, Xże Sekretarz Koronę przy Tronie Stoiący, zaczął czytac Expedycye, a Raczey Responsa zroznych Gabinetow, znastępuiącym Porządkiem y kontentow oznaczeniem.

1mo Od Stanow zprzymierzonych Niderlandu pod Datą 9. Xbr 1772. Ktore Nad Sytuacyą Rplitey boleią, y uzalaią się, a iako przywiązane do Oyczyzny, y Narodu Naszego, zyczą wszelkich pomyslnych szczęsliwosci y pomyslnosci.

2do Od Krola JMci Angielskiego, pod Datą D. 17. Listopada, ktory także załował Losow Rplitey Polskiey y Oswiadczał wtym bojazn Swoią abyśmy przez Okolicznosci do Tego nieprzyszli Stanu, że chyba Sama tylko Opatrznośc Boska, wydzwignąc Nas potrafi.

3tio Z Danij pod Datą 16. Mar. Ktora Kondolencyą Okazuię, o przyiazni upewnia, y dobrych Sukcessow zyczy.

4to Od Krola JMci Francuskiego, rownie ubolewaiącego

Jmć

ubolewaiącego nad Naszemi Konjunkturami, pod Datą Dn. 10. Lutego, wyrażaiącego oraz Iż na Dwa Listy JKMć responduie, zdawna dla Rzplitey zabraną Przyiaźń y szacunek dochowuie, Obiecuiąc Niemniey wszelkiemi możnemi sposobami Dawać Dowody iak Nayskutecznieysze, Takowey Przyiaźni.

Po przeczytaniu y odsłuchaniu przerzeczonych Expedycyi JP. Gurowski Mar. Nadw. Litt., radził w Głosie swoim, aby tę wszystkie Listy były przez Druk Publico podane, żeby Całemu Narodowi była wiadoma Kondycya Kraju Naszego, w iakowey Nayduiemy się, y żebyśmy przez to stali się usprawiedliwionemi przed wspoł Bracią, iż z Nacisku Okoliczności, a z niełatwych powodow lub nieszczęśliwych chęci bierzemy się do Traktowania Sąsiedzkiemi Mocarstwami.

Mowił potym JP. Wda Inowrocławski ad mentem przepisu Prawa żądaiąc wysadzenia Kommissarzow ad Liquidandum Skarbu, powtore Stanom doniosł Insynuacyą JmćP. Mar. Konfed. Koronn., ktoremu wszelkie wyznał poważenie, o wykonanie dla Siebie Juramentu powolności, ktora Przysięga, ieżeli iest należycie y potrzebnie wyciągana, oddawał to Rezolucyi Stanow, tanquam altissimo Judicio.

Po zakonczonym Mowieniu JPana Wdy Inowrocławskiego, Krol JmćP. zwykłą Uroczystością kazał na Dzień Jutrzeyszy zasolwować Sessyą.

Dnia 5tego Maja. Tey Sessyi Zagaienie JP. Marszałk. Konfed. było w tych myślach, Iż ma za zaszczyt wespoł y z Stanem Rycerskiem polecieć się względom JKMć a Oyczyznę oddawać Jego Nieustannemu Opiekonstwu

czynił

1mo

czynił oraz nadzieię dostąpienia Tego Oboyga, pod tak mądrym Dobrym y Sprawiedliwym Panem.

Potym Głosie udali się Mar. W. Koronę y Nadw. Litt. do Tronu, dokładaiąc się woli JKMci, ieżli ma bydź dana Audyencya JPanu Alexandrowiczowi Posłowi dawniey do Porty, dla uczynienia Relacyi o Skutkach Tego Poselstwa, ile że po powrocie Onego, żaden ieszcze Seym nie odprawował się.

Pozwolona była Ta Audyencya, dany Głos y Mieysce, między Taboretami Marszałk Konfed., który czynił relacyą w tych Kontentach. 1mo Iż skoro stanął na Granicy Tureckiey, zaraz wszystkie Swiadczone honory y wygody Temu Urzędowi przyzwoite. 2do Że w Stambule Pierwszą miał Audyencyą u Wezyra, a potym przed Samym Sułtanem 3tio Że Cesarz przyiął z ukontentowaniem doniesienie o Szczęśliwey Elekcyi y Koronacyi Stanisława Augusta /: szczęśliwie Dziś Panuiącego 4to Że wysłuchano Skargi względem przywłaszczonego przez Moldawczyków przewozu na Rzece Dniestrze, y za odezwą wspokoynieyszym Czasie Sprawiedliwość uczynić Obiecaną.

Po takowey odbytey relacyi, przypuszczony był JPan Poseł do ucałowania ręki Krolewskiey, gdzie przystępuiąc zwykłym Sposobem trzykrotnie kłaniaiąc się oddał Listy y Credentiales od Dworu Stambulskiego wiadomym zwyczaiem w Materyą uwinione, był Takoż przypuszczony do Ucałowania Ręki Krolewskiey JPan Leduchowski Sekretarz Legacyi. Nastąpiło zatym czytanie Listow, tak Samego Cesarza, iako Wezyra Wielk., Wobu zamyka się Oswiadczenie Przyiaźni

Skute

skuteczney dla Rplitey Nayukochanszey swey Sąsiad:
ki y Przyiaciołki; Obietnica zachowania Spokoyności
poki Traktaty y Konwencye od Rplitey utrzymane nie:
naruszenie będą. Pochwała JmĆ Pana Alexandrowicza,
ktorego Zowie Naygodniey wybranym Polakiem z Zy:
ciem aby koniec Jego był szczęśliwy. Daley szło czy:
tanie Memoryału od JmĆ Pana Alexandrowicza w
Stambule względem Mostu na Dniestrze podanego,
z Rezolucyą ktora się w gorze przy relacyi Polskiey
nadmieniła, że w czasie Sposobnym Satysfakcyą
uczynić przyrzeczoną.

Tymże porządkiem y Obrządkiem pozwolona była
Druga Audyencya JmĆ Panu Oginskiemu ktory Cha:
rakter Poselstwa reprezentował w Widniu. Jego
Rezolucya w tym się zawirała; Jż wyznaie przed
Stanami, że mu zacząć by należało Swoie Opowiadanie
od Jego początku Jako JmĆ Pan Alexandrowicz, to iest
od złożenia Rekredensu, ale trafiwszy na Okoliczności,
w ktorych dla Polski gotowały się, daiące się teraz widzieć
nieprzyiazne Skutki, iako małe w swych reprezentacyach
odbierał względy, owszem doznawał unikania, tak bez po:
żegnania wyiechał. Niema zaś to Stany Seymuiące za:
dziwiać, lub wiakowe tak Krola JmĆ, iako onego wpra:
wiać posądzenie, że niezwiedziano co się w Gabinecie
Widenę układa, gdyż Naymocnieysze y Naykonsydero:
wansze Potencye, ktore do roboty nienależały, nic o:
knuiącym się niewiedziały Dziele, y wtedy tylko wzięły
wiadomość, gdy iuż przyszło do Skutku, lubo tę Poten:
cye maią swych Ciągłych Rezydentow. Tenże JmĆ
Pan Oginski doniosł Stanom, Jż Jego Ministrowanie

Widenę

Jmć

Widenskie to miało pro Objecto w Instrukcyi, żeby do:
praszać się Weyscia Woysk Cesarskich z Sstwa Spiskiego
y Powiatu Sandeckiego, oraz wdania Powagi Cesarstwa
Jchmć do Umiarkowania Partyi Narodu wzruszonego,
tak z Dworem Peterzburskim, iako z Stroną zostaiącą wspo:
koyności y Oglądaniu się. Dana była wtey mierze przed
Cesarzem Audyencya, y takowa nastąpiła rezolucya, iż
nie odmawia swey pomocy, tyle ile własne Interessa do:
zwolą. Daley gdy Stan rzeczy dzisieyszey wyiawił się, u:
stawiczne podawał to memoryały, to reprezentacye,
lecz zawsze, albo unikano, albo odmawiano Rezolucyą;
Wdał się daley w Konferencye z Ministrami Jnnych Dwo:
row Europeyskich Gwarantuiących Nasze Interessa, lecz
Ci więcey życzyli, niżeli się spodziewali, a tym bardziey Obie:
cywali Nam iaki podać ratunek. Na reszte na Ostatniey
Audyencyi, Cesarstwo się odkryło, że z Jnnemi Dworami
Prowincye Polskie zabieraiącemi, y ono łączy swoy postę:
pek. W takowym razie, lubo na nieszczęśliwe trafił Cir:
kumstancye, czynił iednak to wszystko, co kolwiek
Swiatło roztropności y potrzeba Okazywały, y nadgła:
sza się wtym do Listow y Rapportow swoich, ad Mini:
sterium Regni przesłanych, ktorych Kommunikacya,
wtey Jzbie Stanom, iako wiele zabrałyby Czasu, y za
przątnienia, tak prosił JKMć że Kancellarya wtey
materyi, do przeyrzenia się każdemu Senatorowi y
Posłowi, otwartą y dostępną była. Potym przystąpił
JMć Pan Poseł do Tronu y ręką Krolewską ucałował;
a X. Kanclerz Jmieniem Krolewskim wyznał przeswiad
czenie, Jż JMć Pan Ogiński, na przeciwnie wprawdzie
Interessom Krajowym trafił Czasy, y Losy, ale zwey strony
czynił.

Jmć

czynił wszystko co roztropność, wierność y pobożność dyktowały, a przeto przepowiadał względy JKMć.

Zatym JKMć sam mowić zaczął, po zwykłym Mini: strow do Tronu zawołaniu. W tym mowieniu pochwalał Krol Jmć zarliwość Stanu Rycerskiego w zastawianiu się o całość, swych Prerogatyw y Possessyi. Sam zaś ieszcze więcey w tey istocie Obowiązanym do utrzymania bydź sądził się, iako Paktami Konwencyi z Rplitą przyrzekł: szy y zaprzysiągłszy Awulsyi Granic bronić, y ile możności przeszkadzać, tak żeby się mogło zawsze rzecz Smiało, iż fecimus Ea, quæ potuimus, adimplevimus quæ facien: da erant. Y Lubo czytam na Dniu wczorayszym Respon: sa od rożnych Gabinetow, więcey życzą niż Obiecuią Nam bydź pomocnemi, z tym wszystkim Należy Nam Solennie Onych wezwać do Pośrednictwa y Gwarancyi, gdyż Po: tencye, rozczące do Nas Pretensye są Stroną, a jakże sa: me mogą bydź y Stroną y Sędzią.

Po tym przełożeniu dał Krol Jmć własną swą ręką uło: żoną Nottę do podania Ministrom Dworow rozczenia do Nas ścielących, y Kazał przed Stanami w głos czytać Tę Nottę, a potym zalecił Ministrom Krajowym, żeby podpisali, y uroczyście podali, Ktorey Noty treść to wzo: bie zamyka; Jż Stany przed się biorą zaprosić Gwaran: tow dla rozeznania swych y Postronnych Praw, nie: mogąc bydź Sędziami w własney Sprawie. Y na tym skonczyła się Sessya, ktorą Solwowano na Czwartek.

Dnia 6tego Maja Sessya następuiąca Seymowa.

Jako każde zasiadanie tak y Dzisieysze zagaił zwy: kłym Sposobem Jmć Pan Mar: Konfederacyi Koronę Wyrażaiąc w tym mowieniu, Jż wysokiey y wspania

Tey

Jmc

tey Duszy są właściwym Dziedzictwem JKMć, a ztąd wypływa troskliwość y staranność około Dobra Pospolitego, ktora iest nadzieią y zaszczytem Tey Nieszczęśliwey Oyczyzny; Zatym prosił JKMć, aby Nominowani byli z Stanu Kommissarze do wysłuchania Rachunkow Skarbu Koronę, podług żądania y oświadczenia gotowości na Dniu Onegdayszym JW. JMć Pana Wdy Inowrocławskiego, Sam zaś z Stanu Rycerskiego wymienił następuiące Osoby, ktore w Osobnym Akcie są wyrażone.

Tegoż Dnia Ci Posłowie, ktorzy pisali się do Konfed. przez Osobną Akcessyą, waruiąc Sobie niektore Salwy (iako się wyżey rzekło:) przystąpić musieli do Jednakowego z Innemi Aktu, bo Tego koniecznie żądali Ministrowie Trzech Dworow Sąsiedzkich.

Kommissya oraz Skarbowa Koronę Lubo zbraniała się Przysięgi wykonania JPanu Mar. Konfed. Koronę, iednakże na reszte wypełnić Jurament musiała, bo Oney zaproponowaną albo Urzędy złożyć in Triduo, albo zubasze władzy Konfed., niektorzy iednak recesserunt od Funkcyi.

Na Teyże Sessyi po odeszłym Głosie zagaiaiącym JP. Mar. Konfed. Koronę, Naypierwszy był Xcia Sułkowskiego Wdy Gnieznieńs., ktory przy podziękowaniu JKMć, za Czułość około Dobra Powszechnego, wyraził iednak, iż Obmyślony na Dniu Wczorayszym Sposob, y ustami JKMć opowiedziany udania się do Gwarantow, oraz podanie w tey mierze Notty Ministrom Dworow pretensye do Nas zakładaiących, miałyby wprzod bydź przez Stany rozważane, ieżeli mogą bydź użyte, niemnieysze w opasaniu y sci:

dzieniu

Jmć

y ściśnieniu przez Woyska Zagraniczne Ziemm y Obywa:
telow Rplitey, nie czas teraz o dalszych myslec Drogach chyba
ze JKMć po pewne iakowe Nodki y od kogo Offiary w wyba
wieniu Nas z tey potęgi, y pewne na ktorych swoie Na:
dzieje gruntuie fundamenta, a przeto objawienia onych
Stanom Zgromadzonym dopraszał się, przydaiąc dopo:
mnienia się Informacyi Jezli Notta, na Dniu wczoray:
szym Czytana, iest od Nas Ministeryalnie podaną, y
iakowa Nastąpiła odpowiedz, zeby Seymuiące Stany były
Informowane.

Dał się potym słyszec Głos JPana Posła Pinskiego Ku:
rzenieckiego, ktory do Tego zmierzał, iż gdy wszystko się pod
przemocą y przynagleniem, zeby Takowego przymusu więk:
sze były slady, radził nie dobrowolnie nie czynic, owszem
ani przez umiarkowanie temperowac, lecz Całkowity Narzut
przeymowac, zeby niedało się mniemac, ze chcemy gdy się
ugadzamy; Konkludował tedy, iż Gwałtu formalnego ocze:
kiwac Należy, a nie Samemi postrachami powodowac się,
bo tę tylko mogą bydz, dla pociągnienia ku Swym Ce:
lom uzyto, lubo moze niebędą zazyte. Daley dziękował
Krolowi Jmć za ukazaną Drogę udania się do Gwarantow
ofiarował się trzymac tego przykładu y wyroku, zagrzewał
Jnnych do rownego z Sobą za Krolem myslenia y postę:
powania.

Subsumował Głosem Swoim tez Same zdanie Jmć Pan
Miszewski Poseł Wyszogrod. dziękuiąc Krolowi Jmć za wyna:
leziony tak zbawienny srodek, udania się do Gwarantow
y upraszaiąc aby Skutkiem uiscił to, do czego Nas zachęcał
y doprowadzał; Naostatek radził wysłac Poselstwa do
Dworow Nas uszczerbic w Possessyi chcących, azaliby nie:
odmieniły Swych układow y pretensyi, a przynaymniey

nie zmieyszyły

niezmieyszyły y niezwolniły. Inaczey ziechawszy się na Sey wolny y obrociwszy się niespodzianie w Naturę Konfederacyi niespodziwa się dobrych Skutkow dla Oyczyzny.

Mowił potym JP. Gurowski Mar. Nad. Litt. Dziękuiąc Krolowi Jmć za Dobre Intencye o koło Dobra powszechnego Z tym wszystkim prosił Krola Jmć o przyięcie Losow wspolnych, y dzielenie się z Narodem, tak Słodkich, iako y Gorzkich Owocow, czasu y Okoliczności, a oraz ieżeli Ministerium ma Odpowiedź na Nottę prosił o publiczne czytanie.

Jmć X. Biskup Łucki, miał Mowę wzruszaiącą y przerażaiącą, zagrzewaiąc do wzięcia się ku ratunkowi, wsparł Głosy wyższe, dziękował Krolowi Jmć za napomknione Lekarstwo uleczenia Oyczyzny, radził Inwitacyą Gwarantow.

Zatym Jmć X. Kanclerz Koronny od JKMci Nominował Kommissarzow do Likwidowania Kommissyi Skarbu Koronnego.

Tenże Jmć X. Kanclerz z Mieysca Swego donosił Stanom, iż dopełniona iest Wola Krolewska w podaniu Notty Ministrom Zagranicznym, dopraszaiąc się u Krola Jmć o pozwolenie przeczytania odpowiedzi na to danej.

Więc po wzięciu od Tronu Dyspozycyi Xże Sekretarz czytał tę rezolucyę, ktorych Ten iest Sens, Na Pierwszą iak daleko zasięga zamiar pretensyi Dworow, Cesarski Minister odpowiedział, Iż się referuię do Konwencyi z Dwoma z Sobą trzymaiącemi Potencyami zawartey, ktorą Obiecał pod Czas Traktowania kommunikowac. Rossyiski zas y Pruski, Jednostaynie odwoływali się do Dedukcyi Praw Swoich, złożonych w ręku Jmć X. Kanclerza. Na Drugą ze Stany chcą do Gwarantuiących Dworow uczynić Odezwę, tak odpowiedziano, że Nigdy na to Potencye niepozwolą, iż Nieczas teraz o Pośrednikac

gdy

Jmć

gdy Interess konkludowac trzeba, że Omn Dni tylko daią pau:
zy, do wyznaczenia Delegacyi, z Sobą negocyowac maiącey,
a 7ma Junij chcą mieć całe Dzieła w Swey Kategoryi za:
konczone.

Po przeczytaniu Rezolucyi od Ministrow na Notty
ktorych treść się wyraziła, Sessya zwykle Solwowaną
została.

Dnia 7mego Maja. Zagaienie Tey Sessyi przez Jmć
Pana Marszałka Konfed. Koronn. było wtym kontexcie,
Iż wyrażał zwykłą y powinną Majestatowi JKMć Re:
kognicyą, iako Panu między Panuiącemi utalentowa
nemu, prosił oraz aby Destynowani byli Kommissarze
do przeyrzenia Czynow y Dyspozycyi Woyskowey.

Jakoż JKMć z Senatu przez Ministerium Nominował
ktorzy w Osobnym Akcie są wyrażeni.

Jmć P. Mar. Konfed. Stanu Rycerskiego wtymże
Samym wyrażeniu, iako wyżey.

Wtym zabrał Głos JP. Szydłowski Kasztell. Zarnow.
Czuiąc y czyniąc politowanie Nad zdrowiem JKMć mogą:
ce podlec zwątleniu, nie tylko przez ustawiczne prace
o Dobrą Kraju, ale nie mniey przez te dotkliwość iż ieszcze
myśli, y Kroki Panskie przeciwnie tłumaczone bywaią,
przyłączył też podziękowanie, za ukazaną Drogę do Gwa:
rantow, y o uskutecznienie dopraszał się.

Podobnie mowił Jmć X. Biskup Chełmn. wysławiaiąc
Dobroć y wspaniałość JKMć wznoszeniu tylu trudow,
y niesmakow, iako też obmyslenie Zbawiennych Srod:
kow dla Oyczyzny, wnadgłoszeniu się do Dworow Przy:
iacielskich.

Daley mowił Jmć Pan Wda Bracławs. explikuiąc
że nie tylko w Wolnym Narodzie, ale nawet w Monar:
chicznych

chiężnych Państwach Konsylia̋rze lub Osoby Parlamento-
we, mogą Oibrzeć Króla, lub mu dać swe reflexye,
ale nie prędzy aż za znalezieniem iakowey zdrożności,
lecz prożno, lecz ieżeli za Cnotę lub Zasługę, dawać Królowi
przymowki, nie iest zwyczaiem y przyzwoitością, Dziękować
tedy Królowi za Sposob, mogącego ieżeli nastąpić rabanbu,
y zaprzestać o doprowadzenie do złuiczonego brzegu.

Wrownych wyrazach y zdaniach szedł Głos JW. Łęto-
wskiego Podczaszego y Dworzanina Królowey, zgadzaiąc się
na wysłanie Posłow do Gwarantow, a tym czasem za-
dzięc zalimitowanie Seymu.

Potym JW. Korytowski Gnieźnieńy Wołłłowicz Minsy Suro-
wski Gnieźnieńy Łęczycki Starodubowy Lipski Gnieźnieńy
podnieśli swe Głosy, przyznaiąc JKMci dobre dla Kraiu swe-
go Intencye, lubo nieodpowiadaiące się, y niepomyślnie wychodzą-
ce; Dziękowali za wszystkie Staraniosci, ale że nie dość
do Subiectow mieć samo chcenie, lecz trzeba aby były pote-
mu y możności przychylne, przeto nie są odpowiadaiąc się
od Woli JKMci wodwołaniu się do Gwarantow, lecz pra-
gną innych obranego Drogę niewątpliwą, którąby doprowa-
dziła, do tey dla nas pomocy, inaczey bez Gruntownych Jako-
wych Perspektyw, radzili raczey poddać się Okoliczno-
wydrzigac rozkle Kraiu, zwłaszcza zwłaszcza Prawa dobro-
wolne, odeymuiące przewodzenie Jednego nad Drugim,
y Jsme Fatunki nieporządku y Kalwocci do Jutrzy.

Wraz następny Głos był JW. Dunina Łęczyckiego wczy-
taniu Instrukcyi swey zawarty, gdzie wyraźnie Obowią-
zuią swych Posłow Obywatele, azeby na nic nie zga-
dzali się wprzody, aż wysłani będą Posłowie do Dworow
Gwarantskich. Czytał oraz Sponsya Praelatowa od Ca-
su Króla Francuskiego Ludwikow Który nawet Woyny
trwaiące y dotrzymanie Praelatu Obiorskiego wspierał

przyrzeka

Jmc

przyrzeka. Konkludował Zatym iako Ten piastuiący charakter Posła, nic reprezentuię nic więcey, iako Tłumacza chęci Swych Ziemian, tak mimo Ich przepis, nic może nanic zezwolić, y do niczego przystępować wprzod aż wyrażone Poselstwa do przyiaznych Dworow destynowane będą.

Wtenże Cel zamierzał Głos JP. Tarkowskiego Posła Mielnickiego dziękuiąc Krolowi Jmć za zbawienne myśli y środki dla Kraju Sobie przyrodzonego y pod rząd oddanego, Prosił oraz o wysłanie Solennych Legacyi do Gwarantow.

Krol też Jmć zastanowił Sessyą na wzaiemnych rozbiraniach Tey Materyi, zaleciwszy Ministerio na Poniedziałek opowiedzieć zebranie się Stanow, na dalsze Obradowanie.

Dnia 10. Maja. Ta Sessya zwykłym Sposobem przez JP. Mar. Konfed. Koron. iest zagaiona w takowych Explikacyach Iż Cele Związku Konfed., niebyły Inne tylko uszczęśliwienie Krajowe, lecz gdy się na Takie Okoliczności trafiło, że Całego Kraju Ocalec niemożna, więc przynaymniey do Tego przykładać się radził, aby reszte ochronić, Wystawywał Też Siebie z Jedney Strony Szczęśliwym, Iż w Gronie Naydystyngwowańszych Mężow Nosi Laskę, z drugiey Nieszczęśliwym, iż ulec potrzebie y Cyrkumstancyom widzi nieuchronność, Czynił się przytym bydź Obowiązanym Ostrzedz Stany, że Spory y Oppozycye zdań y Głosow, pociągneli Ministrow Zagranicznych iż Wysłali Ordynanse do 50000 Woyska dla Niszczenia, a może Całkowicie zabrania Kraju, Jeżliby Delegaci ad Tractanda, niebyli wyznaczeni, y Limita Seymu niezaszła.

Miał potym Głos Jmć Pan Kasztellan Czechowski, dziękuiąc za Konferowane krzesło, dopraszaiąc się, y maiąc pozwolone Ucałowanie ręki JKonf., ubolewaiąc nad

Stanem

Jmć

nad Stanem Rplitey y iedynie w ratunku JKMć po:
kładaiąc ufność.

Zabierał zatym Głos JP. Kurzeniecki Pinski, Jako na
Dniu ieszcze Onegdayszym zamowiony, a niedany, Lecz Jmć
P. Marszałek Konfed. Koron. Inter Locutorie Oswiadczył się
Jż niemoże bydź dany komu Jnnemu Głos, gdy Go ieszcze sam
niekonczył, zaproponowawszy Stanom Akt Limity, ktory
był przeczytany zalecił, iakoż Czytanego w tych Kontentach,
Jż się wyznacza Delegacya z Zupełną Mocą konkludowa:
nia, tak Jnteressu w pretensyach Dworow, iako formae
Regiminis, y tego wszystkiego, co ustanowienie tera:
znieysze spectat.

Po przeczytanym rzeczonym Projekcie Jmć X. Biskup
Łucki mowił, w Wynurzeniu Kondolencyi, Szalisz Okoli:
cznosciom iuż przychodzi, z tym wszystkim w Projekcie Li:
mity y Delegacyi chciał mieć wyiętemi tę Artykuły. Wia:
ry Katolickiey Rzymskiey ubespieczenie, z Dyssydentami
Konkludowanie y Prawa Majestatu.

Daley miał Głos JP. Kasztell. Kijowy, ktorym dopraszał się
owszem Warował, aby Jura Majestatis, oraz forma Regi:
minis niepodpadały Decyzyi oddałey Delegatow, y co więk:
sza zamowił u Majestatu, aby Nieprzod Plenipotenci ad
Tractandum Nominowani byli, a z tę Punkta ktore się excypo:
wały wytoczone z Projektu będą.

Ponowił znowu JP. Korzeniewski Pinz. prozbę o Głos,
z tym Nawet wyznaniem że będzie przymuszonym weyść
z Jzby y zanieść Zaskarzenie Publiczne przed Aktami, ieżeli
dłużey mu będzie denegowany Głos, ktory iest Jedynym
zaszczytem, Jż Szlachcic na Seymiku, a Poseł na Seymie
może myslec y mowic podług Swey Woli.

Dany w tym był Głos Jmć P. Oraczewskiemu Krakow.
ktory użalał się nad Dolegliwosciami JKMć y wynurzył

Zdanie

zdanie Swe, aby pod Delegacyą niebyły podciągane
Prawa Majestatu

Tandem dany był Głos JmćPanu Kurzenieckiemu Pinę
Ktory wtym zawarł swe mowienie, Jz nie rzecz iest
dotykac, przymowkami y Dolegliwosciami Tron, ze nie:
widzi wtym zdrozności aby do Gwarantow wyprawic,
owszem bez namienienia nawet Krolewskiego, sa:
mym naten tu upaść należało, ze choćby Krol nawet
miał iakie powiewnosci nadziej, nie mogłby zapewne
Tego odkrywac wtym Czasie, gdy przymus nad Nami
wisi, ze niemozna teraz myslec o Formie rządu, gdy
Jnteressem Dworow Zagranicznych iest, miec u Nas
Rząd iak Naysłabszy, ze niemozna na Delegatow
spuszczac bez referencyi Decyzyi Naszych Losow, ze nale:
zy na Pismie żądac od Ministrow Zagranicznych uka
zania, ieżli mogą Nas, y maią wzleceniu do reszty niż:
czyc lub Zabierac.

Po tym Głosie odezwał się JP. Marsz Konfed Koronn
Jz zapytany powtornie od JP. Pinę zna Obowiązek odkryc
Stanom, co directe do wiadomosci y Jnteressu Onych się scią:
ga, lecz tak głęboką, iak JPan Pinę żąda, przyznaie się
iz Niema Sobie od Ministrow Kommunikowanym, ieżeli
zas y prywatnych Dyskursow ma zdawac rachunek, pod:
dawał to pod Rezolucyą Stanow.

Na co gdy Stany zostawały w Milczeniu JPan Pinski
Jnterlocutorie odpowiedział, ze nie ten Cel iest Onych do:
mawiania się, aby zpartykularnych Konwersacyi spra:
wował się, lecz gdy maią Opowiedzenie, ze Woyska
bydz maią wprowadzone, należy wiedziec o Dyspozy:
cyi na takowy krok, ktorą Stany widząc y uznaiąc sku:
tek niecofniony mogłyby ad Mitiora miec się

Zatym

Jmć

Zatym JP. Marszałek pytał się, ieżeli iest zgoda na przeczytany Projekt, Odezwali się JPP. Pinz in Singulari ale y Wielu Jnnych Posłow, że według zwyczaju, a iesz: cze więcey w tak ważney y znaczney Materyi proszą ad deliberandum.

Mowił potym Xżc Marcin Lubomirski Poseł Sandz że gdy niemasz zgody na wniesiony Projekt aby Tur: nus decydował.

Po Xciu Lubomirskim miał Głos JP. Walmor Grodz przepowiadaiąc Nieszczęśliwości dalsze Krajowe Jeżeliby Forma Regiminis et Jura Majestatica Delegatom absolutnie powierzone były.

Wsparł toż Samo zdanie JP. Sandomirski Drugi, y do roztrzygnienia Dyskwizycyi żądał Turnum.

Na resztę Krol Jmć za wezwaniem Ministerij, pod: niesionym Głosem tak mowić począł, Jż od wstępu na Tron, innych niemiał Celow, nad uszczęśliwienie Narodu, ale raz niesłomności Kraju, drugi raz opaczne tłumaczenia, potrze: cie y nadewszystko Nieszczęśliwe Okoliczności z przymie: rzenia się Trzech Sąsiadow, wydarły mu chęć y sposobność, uszczęśliwienia zupełnie Oyczyzny; Z tym Wszystkim gdy Go Bog, y Sumienie przeświadcza, chcąc szarpią żądła nie: nawiśne, nieodeymuią mu tey przynaymniey usilności, y życzyć nieprzestannie dobrze, y ile możności odwracać dal: sze złe, y między złym uchylać się od gorszego, a w tym rodzaju kładzie Nieprzyięcie Projektu Delegacyi, chyba wuią: wszy Formę Rządu y Prawa Majestatu, gdyż iak iest Appa: rencya, a nawet zamach y propozycya, zakrawa się na Ary: stokracyą, ktora iak była szkodliwa w każdey Rplitey odwoływał się do przykładu 12. Wdow w Polszcze a niema ieratu w Rzymie, na Ostatku opowiadaiąc przy utrzymowa: niu Religij Katolickiey Rzymę, z tym Wszystkim radził Sta: nom uczynić Sprawiedliwość Dyssydentom pozwolić Jm

Liberum

Jmc

Liberum Exercitium Własney Religij, y dac Plac do Ma:
gistratur y do Chleba nadgrodowego, a zabronic tylko Miey:
sca w Legislacyi, Sądu Osobnego Judicij Mixti y Wolno:
sci przyscia z katolickiego na iakie Jmne wyznanie, y Dru:
gi Projekt Delegacyi y Limity, razem z Instrukcyą od Tro:
nu kazał podac. Po Krolewskim Głosie Solwowana
Sessya.

Dnia 16. Maja. Tego Dnia po ulokowaniu się
na Mieyscach zwyczaynych, tak Krola Jmci iako y Rady
Seymowey przez Jmci Pana Podskarbiego W. K. Jako tez
Marszałka Konfederacyi Prezentowani byli Krolowi Jmci
Delegaci z Kommissyi Skarbu Koronn Jmci PP. Rogalin
ski Sta Nakielski y Piwnicki Miecznik Ziem Pruskich,
ktorym pozwolone było Mieysce po Posłach Ziemskich.

Zagaił potym Jmci Pan Mar Konfed Koronn zwykłym spo:
sobem w tych Kontentach. Jz Słowa JKMci na Wczorayszey
Sessyi wyrzeczone, de Omnibus Vos monui, Omnibus dixi, Vo:
bis Vestras, Meaq Sortes Committo, zniewalaią do Attencyi
Dostoienstwa Tronu, tę Słowa pokazuią troskliwość o dobrą
Pospolite, pokazuią zaufanie JKMci w Wiernym zawsze
dla Panow swych Narodzie; upewniał o skutkach, zagrzewał
do zgodzenia się na Projekt od Laski czytany, odkrył że ten
Projekt iest popierany od Ministrow Cudzoziemcy, y iedynie
może uczynic koniec Uciskom Naszym, że Wyszły Ordynan:
se do 50 Woyska, iz torgiwersacye, refutowanie mow, są:
dzi bydz rzeczą Niepotrzebną y niepozyteczną.

Miał potym Głos Jmci X. Biskup Łucki, w ktorym wyra
ził, że zadne pogrozki y postrachy, zadne uciski, Niewola
nawet y Exekucya, ktorey iuz doswiadczeza niepotrafią od:
mienic, ani zatamowac zdania Jego, względem ucalenia
Religij, względem utrzymania Praw Majestatu, y wzglę

dem

Jmc

y względem przykładania się ku Dobru Publicznemu, radził tedy podać Remonstracyą Ministeryalną Ministrom Zagranicznym y oddalenie Woysk z pod Mieysca ziazdu y Boku JKMć iako ubliżaiące Powadze Tronu y Wolnemu Obradowaniu, przychylał się we wszystkim do Projektu Limity y Instrukcyi od Krola Jmć podanych.

Zatym nastąpiło mowienie Biskupa Kujawę ktory wyraził Iż nie Czas teraz dobywać Lamentacyi, ktore zwykle w Wielkim Tygodniu odprawuią się Seria tractantur, więc Serio radzić należy, życzył tedy uledz Okolicznosciom, y prosił Krola Jmć aby uczynił Offiarę z Siebie, y ieżli się dyspensował a Pactis Conventis w Materyi oderwania Kraju, czemuż by rownie in reliquo niedeterminował się.

Daley był Głos Biskupa Chełmę ktory Oswiadczał Krolowi Jmć Naygorętszą podziękowania podziękowania rekognicyą za podany Projekt y Instrukcyą do Delegacyi, a do zgody powszechney zagrzewał.

Toż Samo Stan Rycerski subsumował Wielo Głosami wynosząc podziękowanie JKMć y na Projekt od Tronu do Limity y Delegacyi zgadzaiąc się.

W podobnych Myslach miał Głos JP. Wda Płocki ukazuiąc iż koniecznie referencya Delegatow bydź powinna do Wszystkich Stanow, a zatym na Projekt JKMć przystawał.

Nastąpił potym Głos Wdy Gnieźnę w zawym mowieniu, że Czas się prozno Marnuię na Samych podziękowaniach 1mo Dziękowaliśmy za Urzędy. 2do za Projekt zdania się do Gwarantow, 3tio Ogolnie za troskliwość około Dobra Publicznego, 4to Teraz za Projekt Limity

a Ten

Jmo

a Ten Czas darmo trawiącysię moglibyśmy Obrociec na co zbawiennieyszego dla Oyczyzny, iako to na Ocale: nie reszty Kraju, na uformowanie doskonalszego rzą: du, ktory niemoze bydz inaczey ulepszony, chyba więcem zbyt obszernych Praw Majestatowych, Radził tedy wziąć się do Formy, przez Wielkie Wieku Teraznieyszego Ko: ronowane Osoby, Katarzynę y Fryderyka ułozoney, w Prawach y zaszczytach Majestatu, ktory często swoy szafunek wylewał na mniey zdatne y Warte Subjekta, a nawet uchybiał czestokroc Obowiązkow przez Pacta Conventa ułozonych y przyiętych. Konkludował na reszte poradą, zeby zgodziec się na Projekt od Laski.

Na te zachęcenie do zgody względem Projektu zaden prawie nie odezwał się.

Daley szedł głos Kasztellana Zarnowę Szydłowskiego wystawuiąc niebespieczenstwo z Kommissu Delegatom tak zbytecznie Generalnego, warował referencyą do Sta: now, Jura Majestatis, y we wszystkim szedł in Sensu Projektu od Tronu wyszłego.

Potym Xżę Antoni Sułkowski Poseł Łomzynski, po: dobny Ton mniemania swego wywierał, iak Brat Star: szy, ze Delegacya w naywiększey Wagi Materyach, moze bydz Authoritativa, bo nie Osoby tę moc y czynność re: prezentuią, ale Rplita przez Wlanę na pewne Osoby Po: wagę swoią, rownie bił przeciwko Prawom Majestatu y wynurzył żądność, zeby ta Kuznia Duch Panowania rozżarzaiąca kiedykolwiek wygaszoną była, a zaczym na Projekt od Laski przystawał.

W Tenze Ton mowienia wpadał JP. Ziniow Starodubowę wywodząc Prædominia, y w Sądach złe præjudicata, zwa: lał to na Powagę nadto uwiększoną, Refutował mowę Krolewską y prawie niemal słowa tez ~~zwalał~~ Samę

zretorsyą

Jmć

zretorsyą powtarzał, na reszte do Projektu od Laski przyłączał się.

JP. Kruszewski Bielski zaczął swoy Głos odwoływania, żeby ci powstali, ktorzy maią zarzuty przeciwko Krolowi, żebyśmy przynaymniey onych na oko widzieli y miarkowali Jakiey Liczności y iakiego są hasła? Ukazywał że Prawa Majestatu ściśle są spoione z pożytkami Narodowemi; y że trzeba one zachować Nietkniętemi, żeby dobrzy y zasługuiący się mieli nadgrodę, przeciwnie sprawuiący się karę, konkludował zgodzeniem się per Totum na Projekt od Tronu.

W tym że samym zdaniu mowił JP. Jelinski Poseł Mozyrski utrzymuiąc Jura Majestatica y na Projekt od Tronu podany zupełnie się skłaniał.

A w tym też Ministerium ruszyło się z Mieysca zbliżaiąc się ku Tronowi y maiąc się do życzenia Krolowi żeby Sessyą Solwować kazał, Lecz Krol Jmć Nieukontentowany zawołał sam w Głos Ministerium na Mieysca. Widzę Urodz Posłow pragnących mowić, pozwolić Jm, niech się w tym stanie dość Ich chęciom.

Dany więc był Głos JP. Oraczewskiemu ktory zgadzaiąc się we Wszystkim na Projekt Delegacyi y Limity od Krola Jmć podany, żądał przytym dołożenia, żeby o Instytucyi Szkoł było obmyślenie, zkąd by młodź należytą biorąc Edukacyą byłaby Religij y Krajowi użyteczną, a Panu Wdzięcznieyszą, oraz na Zwierzchność od Boga nadaną względnieyszą y skromnieyszą.

Od kilku Dni żądał Głosu JP. Skirmont Pinski a zawsze mu był odłożony y zwleczony, na reszte przy dopraszaniu się o Głos na Dzisieyszey Sessyi dany, wraz zaczął y mowić, Lecz mu przerwał Xże Mar Konfed Litt

Oświadcza

Jmć

Oświadczaiąc Jż dał Pierwszy Głos JP. Tołocce Wołko:
wyskę W tym JP. Skiermunt interlocutorie dał się sły:
szeć, Jż będzie przymuszony przed Aktami uzalić się
o denegowanie Sobie Głosu, lubo w rownosci Charakteru
z Jnnemi Nayduiącemu się.

Wszelako dany był Głos JP. Wołkowyskę, ktory do:
mawiał się żeby na Czele Prawa był położony Waru:
nek S. Religij Katolickiey Rzymę, żeby dawnieysza
Władza Hetmanom była przywrucona, bo poki ta nie:
była ruszoną poty Oyczyzna Kwitnęła w swych Zaszczy:
tach, y Religia w swey Całosci, y gdyby na oną nienastą:
pioną, niebyłoby Konfed. Dyssydentskich, ac per Conse:
quens Radomskiey, a daley Barskiey, a zatym y Tych
Wszystkich Nieszczęśliwosci, ktorych doznawamy.
Utyskiwał na Sądy zepsute w Kraju, że Tylko za Bile:
tami Trybunały się Sądzą, żądał wysadzenia Delegatow
z Stanu Rycerskiego do Konstytucyi, cum Activitate
Temu Stanowi układania, a potym Dwom Stanom kom:
munikacyi.

Po tym Głosie iako zasklepiaiącym Wybor roznych
zdań Dnia Dzisieyszego otworzonych Sessyą Solwowa
ną na Zajutrz.

Dnia 17. Maja. Przed Ziechaniem się Stanow do
Jzby Radney, Rano Dnia Dzisieyszego Wołowani byli
Posłowie Ziemę do Ministrow Zagranicznych; ktorzy
Wszyscy Trzey zebrani byli u Rossyyskiego, gdzie byli za:
chęcani do podpisania się na Projekt do Delegacyi od
Łaski na Dniu Onegdayszym Wniesiony; Na co odpowie:
dzieli Posłowie, że to proponuie się y działoby się non de
Loco, Zaczym domagano się przyrzeczenia y na tę propo:
zycyą

Jmc

propozycyą, Teyże użyto Exkuzy, że nie tu mieysce od krycia się z Swemi Zdaniami, Żądano więc żeby Ci któ: rzy do Krolewskiego Projektu przychylaią się, oddali li się Osobno, lecz przecież Obustronni Posłowie nie byli Tey skwapliwości, wystawiać się na Oszaki Partye wytykaiące. Nastąpiły Zatym przegroźki, niszczenia, a nawet rabunkow, Lecz y to nie przełamało Tych Sta: łość, ktorzy preopcyą mieli do Projektu Krolewskiego y z tym rozieżdżano się na Sessyą.

Ta iuż Sessya daleko była utemperowańsza, y nie tyl: ko wyburzaiąca przeciw Krolowi, owszem z Respektem y oszczędnością Tronu odprawowana. Ktorą JP. Marc Konfed. Koronę zaczął od Tego wywodu. Iż krotko zagaia, ale smutnym iest Opowiadaczem, Strasznych Nowin, kto: rych radby raczey nigdy niezwiastować. Lecz że to Dzień albo Życia, albo Smierci, albo zguby, albo Ocalenia, albo Niewoli albo Wolności, z tych iedno do wybierania Stanom pozostaie; Donosi Niemniey, że gdy Projekt Delegacyi nieodzowney do Stanow, podług Teneru Tego ktory od Laski podany, przyięty y podpisany będzie, resz: ta Kraju Ocalić, Swobody Nasze zostawić się, owszem pomnożą się; Kiedy zaś odrzucony Celem y Łupem sta: niemy się Zagranicznego Żołnierza, a Zatym spodziewa się że JKMć iako Pan Litościwy y Dobroczynny Ludowi Swoiemu, odwroci tak wielkie niebespieczeństwo, złoży z Prerogatyw Tronu, pozwoli na wspomniony Projekt, a przynaymniey że Stany wyślą Delegacyą do Ministrow Zagranicznych, żądaiąc zawieszenia Rygoru do Piątku a zali ta Kwestya nieułatwi się.

W tenże kształt mowił JPan Gurowski Marc Nadw. Litt.

dowodząc

dowodząc Jż ieżeli każdego Jmć prywatnego Obywatela iest Obowiązkiem, Owszem powinnością dobrze życzyć Oyczyznie Swoiey, tym Więcey Krol Jmć zrodłem będąc wspaniałości y dopełnienia Obligacyi dla Ludu Swego spodziwa się iż zezwoli na wspomnioną przez Jmć Pana Mar. Konfed. Koronę Delegacyą do Ministrow Zagranicznych z Nami Interessowanych, Ktora Delegacya będzie miała in Commisso, nie tylko prosić w Wywarciu Ostrości, ale wyczerpnąć, ieżeli maią zlecenie od Swych Monarchow dania y narzucenia Nam Formy Rządu, y utrzymania po części czyli Całkowicie Projektu Delegacyinego. W czym rezolucya od Ministrow Postronnych byłaby Nam nie iaką skazuwką do czego zmierzać, y iak się determinować mamy.

Na tę Illacyą Sam Krol Jmć z Stronu odpowiedział. Że nie widzi potrzeby Takowey Delegacyi, gdyż zapewne Jmć nienastąpi odpowiedź, tylko iakową raz dali; Gdy JKMć dokładał się o odmiane tak Uciążliwych zamiarow, że nic nie uymą Takowego zaproponowania. Zatym mowił JPan Kasztellan Podlaski Wilczewski, że nie tak Narzut Obcy, iako własni Obywatele, stawszy się Winą y Instrumentem Nowości, wciągaią moc Zagraniczną do Implikowania się w Materye we wnętrzne, y wprowadzaią widoczną Arystokracyą; A zaczym iako Rzym upadł, iako Szwecya w takoweyże Sytuacyi zniżoną została, tak rowny Skutek przepowiadał y na Takową Formę niezezwalał, ani w Delegacyi teraz radzoney Celow nieupatrywał.

Mowił potym JP. Łoński Kasztellan Czechowski, Jż iako Regna in Majestate firmantur, tak na Pro

jekt

Jmc

Projekt od Tronu zalecony o zgodę dopraszał się, y owszem zgodzenie się iuż w Licznych Głosach Jmć PP. Posłow Naydował.

Dalszy Głos był Jmć Pana Suminskiego Posła Dobrzynskiego twierdzącego Iż o umnieyszenie, czy odpadnienie od Majestatu Praw Onemu własciwych, czas był przy Elekcyi Traktowac. Teraz zas nie iest pora, gdyż my przy wstępie Pana na Tron, zaslubili Go nie iako Sobie wzaiemnemi Warunkami y zaszczytami Tronu, a Zaczym na wtargnienie się przeciwko rzeczonym Tronu Ozdobom y własnosciom niezezwalał. Ktorzy zas Stali się Motorami rzucenia się na tak Swięte Zakłady, wykrzykał ve! Illis, per quos Scandala fiunt. In Reliquo do Zdania Jmć Pana Mar Nadw Litt przychylał się zeby Delegatow wysłac ad Ministerium extraneum, dla wyczerpnienia, ieżeli maią directe od Swych Dworow wzleceniu Narzucac na Nas Formam Gubernij.

Odezwał się JP. Jelenski Poseł Trocki, opowiadaiąc się Circa Jura Majestatis et Formam Regiminis, Ominuiąc dobry Skutek, aby tylko wcierpliwosci trwali.

Znowu JP. Mar Konfedr Koronny powtorzył pytanie, czy zgoda Stanow na Delegacyą do Ministrow względem odwrucenia Niebezpieczenstwa Surowosci.

Lubo wielu Odezwało się zgodzeniem się, Jchmć PP. Pinscy Obay Naypierwey, a z Niemi y bardzo wielu Jnnych dało się słyszec, iż w takowym razie zgadzaią się Jeżeli Krolowi Jmć y Senatowi iako wyższym Stanom zdawac się to będzie.

A gdy y Drugi raz o zgodę JP. Mar Konfdr Koronny wniosł dowiadywanie się u Stanow Ciż Jchmć PP.

Pinscy

Pinscy z Licznemi Jmć PP. Posłami odwołali się po:
wtore do Zdania Krola y Senatu.

Wtym zawołane było Ministerium do Tronu. Krol
tedy mowił w ten Sens. Iż raz wiernym Swey Oyczy:
znie, y Godnym Stanom, poruciwszy Losy Swoie y Ich
własne, nie ma co przydac, tylko przestrogę, zeby się
tak Sprawowali iak Głos Summienia Onych uczy,
zeby nawet gdy przeydzie Ostateczny Zgon Zycia, nieoba:
wiali się zgryzoty za uchybienie Obowiązkow; Dodał
niemniey, ze postrachy czestokroc bywaią Srodkiem
wykonania tylko Woli Swoiey, ze Nawet Nasi Oby:
watele, mogli ten napomknąc wynalazek, ze przez
Punkt honoru wdotrzymaniu przyrzeczenia, moze
przeciwko Nam takie Srozenie się nadstawuią, ze
ieżeli kto doswiadczy gwałtow, tedy Krol Sam Nay:
pierwszym Ofiaruie się Objektem, ze zapomina
o Sobie, byle nieodpowiedział Bogu, ze radzi kazde:
mu Natchnienia Ducha S. słuchac, ze bynaymniey
niepodbija zdań pod Swoie, dodał Oraz ze ieżeli poy:
dzie Turnus względem zaproponowaney niedawno od
Jmć P. Mar Stanu Rycerskiego do Ministrow o prze:
rzeczone dopytywanie się, zeby razem było tez złączo:
ne Głosowanie, czy od Tronu czy od Laski Projekt Li:
mity podany ma się utrzymac, z tym wszystkim
aby Ci ktorzy, mowy mieć ieszcze żądaią, Turnum
poprzedzili.

Lecz Jmć P. Mar Konfeck Koronny w krotkim mowieniu
ztym się odezwał, Ze zawsze było Prawnoscią Marszał:
kow, dawac od Turnum y Propozycye do Sentencyono:
wania, ktore Prerogatywę y On zachowuiąc, wolen
iest Obrac Materyą, na ktorą ma dac Turnum, y tak
in Ordine tylko Delegacyi do Ministrow, o wstrzyma:
nie rygorow, czy ma bydz lub ni przypuszcza porządek

Woto

Jmo

wotowania.

Na to z Nowu Krol Jmć Głosem Swym Oswiadczył, że albo w Obu Punktach, albo w zadnym ma się zawierac Turnus.

JP. Skiermont Pinski niemogąc otrzymac formalnego Głosu, Interlocutorie opowiedział Swę żądania, Jż gdy mogło by bydz rozumienie, że ulegaiąc powodzi y Woli JKMć nie Jeden powodował by się, mimo własne przekonanie, podług upodobania Krolewskiego, tedy byłby na to Sposob per Tacita Suffragia wotowac, tak o Nową wniesioną od Ministrow Zagranicznych Odezwę, iako Naybardziey w Materyi o Projekcie Limity et de Juribus Majestaticis.

JP. Mar Konfed Koron odpowiedział, Jż Konfederacya nie zna nad Sobą Prawa, Nie Cierpi zadney Części Legislacyi, przeto iako raz się Oswiadczył, tak powtarza, Jż zadney Jnney Propozycyi nieda ad Turnum krom względem wysłania lub ni? Rekwizycyi do Jmć Panow Ministrow Postronnych z Nami od Swych Monarchow Traktuiących, o dissymulacyą w twardosciach.

Krol Jmć chciał znowu coś mowic. Lecz Ministerium Krajowe do Tronu zbliżone y JPP. Marszałkowie Konfed Oboyga Narodow, wyperswadowali Krolowi, że pozwolił rozdac Koley Wotowania w tey szczegulnie Okolicznosci, Czy ma bydz Delegacya do Ministrow Cudzoziemskich, o odwrucenie lub utrzymanie rygorow.

Rozdane były Głosy y znalazło się Senatorskich afirmative 22. Negative 10. Jnney Natury Trzy, to iest że nie iest z Powagą dla Seymuiących Stanow wysyłac do Ministrow Delegatow, ale dość żeby Ministerium Status Regni, podało w tey mierze

Notty

Jmć

Notty. Z Stanu zas Rycerskiego pokazało się kresek 58 afirmative, a tylko 38. Negative Między Wotu:iącemi Posłami w wspomnioney Propozycyi. JP. Linkiewicz Mozyrski wymowił JP. Marszałkowi że Głosu po kilkakrotnie dopraszaiąc się otrzy:mać niemogł, a przeto teraz za Jedną Okazyą ten Głos ktory dawniey chciał mieć /: To iest Quen: do Jura Majestatica :/ odbywszy, ku rescie ad Casum dał Votum.

Po odeszłych Wotach ex Turno, Krol Jmć przy chylił się ad Pluralitatem y naznaczeni są De:legaci z Senatu Xże Wda Poznanski y Kasz:tellan Smolenski, oraz Wda Bracławski, z Sta nu Rycerskiego kilkunastu Posłow y na Tym Sessya Solwowana.

Gdy Delegaci przybyli Tegoż Dnia do Ministra Kopcyskiego, gdzie y dalsi Dway znaydowali się z Wielką Grzecznością y Dystynkcyą przyięto, Tandem co się tycze Interessu, Rzeczono że się skłaniaią do Cierpliwości na Dzien Piąt:kowy, że Ani Jotty z Projektu od Laski poda nego nie odstąpią, że to iest Wyraźną Wolą Ich Monarchow, że w przeciwieństwie będą przymuszeni wysypać Nayniezn[illegible]yszieysze na walności, nadczym się Sami prawie wzdrygaią y truchleią.

Dnia 18. Maja Przed Sessyą rano w Pią tek Gdy się Ministerium do Gabinetu Krole wskiego zebrało, Krol Jmć powiedział O:

nym

Onym, Jz gdy mamy iść Jmć na to zasiadanie gdzie upadek albo Ratunek Oyczyznie usposobiemy, należy się uzbroić w Męstwa, a nadewszystko Wam Ministerium ktorzy iesteście dla Drugich Wzorami, Co się tycze mnie w osobie moiey kończy się wszystko, bo Niemam po Sobie następcow y nie obiecuię, ale Wy Sakowy Los teraz uścielecie, Takowy Naypoźnieysi Prawnukowie osiągać będą. Ministeryum Całe tak się Tłumaczyło Krolowi, że wszystkie na Swięcie w Traktowaniu skutki, nie od dobrych Jntencyi, ani od Stałych tylko chęci, albo Nayrozważniey uznowanych Układow, ale Nayprzyncypalniey, od Mocy wspiraiącey Czyny, zależy; Na ktorey gdy Nam zbywa, a z przeciwka przymus nagina, musiemy się poddać Okolicznościom, y zgodzić się na Projekt od Łaski.

Krol tym zadziwiony y wzruszony tyle miał wyrzec, Jz w zupełnych Stanach Swą myśl wynurzy.

Za usiądzeniem na Tronie Krola Jmć y każdego z Seymuiących Stanow na Swych Mieyscach. Marszałek Konfed. Koronny Zagaił Sessyą w tych wyrazach. Jz Nayglębszą Krolowi Jmć Oświadczaiąc Rekognicyą y uniżoność, niezabiera Czasu Obszernością wymowy, ale w krotkości przystępuię do Samego Essencyonalnego Punktu, a zwłaszcza Jz Dzień y postępek Nasz Dzisieyszy albo zgubę albo ucalenie przyniesie, gdyż przemoc Sąsiedzka per Totum sprzeciwi się Projektowi od Tronu podane mu; Więc gdy Ty Krolu ulegasz tey przemocy względem zabranego Kraju, kiedy y w Punkcie Projektu z iedney strony zachodzi Jmpozycya, a z Nas bez mozna Sytuacya, uledz także pozostaię, iako gdy z Jnnych miar

Poświęca

Jmc

Poswięca y zaręcza Majestatowi Pańskiemu Nayi:
stotnieyszą Wierność y podległość, tak znaiąc y
widząc nieomylnie, Jż nieuchronny Nasz Czeka
upadek, doniosł, iż Swe Takoż Oparcie się Projekto:
wi od Tronu wniesionemu zakłada, a dla ukaza
nia Stanom, że nieproznym unosi się powodem daię
do przeczytania powierzoną na Ręce Swoie Deklara:
cyą Trzech Ministrow Dworow Sąsiedzkich.

Zatym nastąpiła Relacya Wdy Poznanę y Jmnych
ktorzy byli deputowani z Jzby Seymuiącey do Ministrow
Zagranicznych pod Czas Sessyi Srodowey, tak z Senatu
Jako y Stanu Rycerskiego ktora wtym się zawirała.
Jż są ze wszelkim honorem przyięci, że Ostrości Exe:
kucyine do Piątku Wstrzymane, ale co się sciąga
do Jnteressu nie pomyslnego niezyskali, y wtym refe:
rowali się do Odpowiedzi, przez Deklaracyą od Tychże
Ministrow wydaną, otwieraiącey się.

Daley czytano wgłos wspomnioną Deklaracyą;
Ktorey ta iest treść: Jż Trzy wyrażeni Ministrowie
Cudzoziemę zakładaią Solenną Protestacyą Przeciwko
Projektowi Delegacyi od Tronu podanemu, iako per
Totum Jnteressowi Dworow Jch przeciwnemu, że ni:
gdy na Oney nie przystaną, że ktoby był przeciwnym
Projektowi od Laski; za Nieprzyiaciela Swego y
Oyczyzny Onego uznaią, y tam z Onym iako Ta:
kowe Smie y Jzbotę zasługuiącym postąpią.

Po przeczytaniu Deklaracyi JP. Mar Konfed Koron
pytał Stanow, Jeżeli ma podpisać Projekt od Laski
przed kilku Dniami kommunikowany? Na co Stan
Rycerski in potiori Parte Posłow odezwał się że

niepozwala

Jmć

że niepozwala, ale uprasza o Turnum.

W tym Krol Jmć wezwał Ministerium do Tronu y mowic począł w ten sposob. Jz doczytuie się ku Rescie Deklaracyi Nowo przeczytaney że niewyraz to Ministrow Postronnych, ale iest podobniey Naszych Obywatelow, ale iak niegruntowny, niesłuszny, y nie: względny, gdy tych Mieni bydz Nieprzyiaciołami Oy: czyzny, ktorzy szkodliwemu Oyczyznie Projektowi od Laski wyszłemu kontradykuią, kazdy to Jawnie widzi, z tym wszystkim widząc przemoc, widząc zamachy Naypopędliwsze, a Niechcąc exponowac zyczliwych Oyczyznie Synow /: ktorych teraz pra: wdziwie poznaie y doswiadcza:/ na Szanc przeci: wnosci y hazardow bierze przed się srodek Takową ad Turnum de Turno podac propozycyą; Czy ma iść Turnus albo nie, względem utrzymania się czy odrzucenia Między Projektem Jednym od Tronu a Drugim od Laski.

Jmć P. Mar Konfed Koron przystał na Takowe ad Tur: num de Turno przystąpienie; Lecz Propozycyą odmie: nił, bo wyłączywszy wspolność wzmiankowania Projektu Krolewskiego, wniosł tylko o Jednym zapy: tanie, to iest czy ma iść Turnus względem utrzyma nia się vel spadnienia Projektu od Laski wnie: sionego.

Xże Sekretarz chciał Dystyngwowac Propozycyą podług uformowania Pierwszey od Krola Jmć poda: ney, lecz Krol Jmć sprzykrzywszy iuz sobie te discur: tacye, czyli chcąc pobłazyc Okolicznosciom, przestał y na Tey Propozycyi, ktorą Mar Konfed ułozył.

Ex Turno pokazało się z Senatorskich z Mini

strami

z Ministrami biorąc razem Głosow, nalazło się Jż potrzebny Turnus 12 przeciwnych 19. Poselskich że ma iść Turnus 51. Że sine Turno Obeydzie się 50 Summa tedy pro Turno Kresek 63 Contra Turnum 69. a całe przepisanie wynosi krysek 6.

Zatym po odeszłey przerzeczoney Kolei Głosow, Jmć X. Młodziejowski Kanclerz Koronny Mowił do Tronu. Jż iako JKmć dla Oszczędzenia Obywatelow wynalazł y zaproponował Turnum o Turnum, tak gdy Pluralitas mieć chciała przeważenie się na Projekt od Laski, iest pociągnionym na Oney przystąpić, Sądzi iednak wiele Punktow bydź tam potrzebnemi dołożenia, a tak Solwuie Sessyą na Poniedziałek daiąc przerwę Czasu, ad ponderationes przez Sobotę, a w Niedziele zwykłego Swięcenia zachowuiąc Interstitium.

Dnia 19. Maja Sessya następuiąca.

Tego Dnia ponieważ Krol Jmć był zabawny Expedycyami, przeto Xżę Jmć Kanclerz Litt przyszedłszy do Jzby Seymowey, y Stanowszy przy Tronie, opowiedział Stanom, że do Wtorku Solwuie się Sessya.

Dnia 20. Maja na następuiącey Sessyi.

Tego Dnia zwykłym Sposobem zagaił Sessyą Jmć Pan Marszałek Konfed. Koronny od Takowych Oświadczeń. Jż istota Rplitey wyciąga aby wszystkie Jey Actus, miały prawność y formalność y Takowym kształtem dokonywały się w zachodzeniu rożnych zdań: Poddałeś WKmć P. N. Mił Projekt

Delegacyi

Jmć

Projekt Delegacyi y Limity Seymu pod wyrok większości Głosow, ktorych Liczność gdy padła na zgodę względem Onego powszechną, doprasza się więc Oney, a za wynaleziony Sposob Ocalaiący Maiątki y Życia Obywatelskie iak Nayżywszą y nayglębszą Składa Majestatowi JKMć Rekognicyą, dokładał się oraz Woli JKMć, kiedy Termin Sądzenia Krolobóycow wyznaczyć raczy.

Był też w tey mierze czytany Projekt nazajutrz po S. Troycy Tey Sprawie wymierzaiący rozpoczęcie, o zgodzenie się na ktory Projekt JMć P. Mar. Konfed. Koron. dopytywał się zdan Stanow. Po ktorym zapytaniu JP. Korzeniewski Pinski żądał Głosu, Lecz JP. Mar. odezwał się, że niespodziwa się aby ten Projekt, tak iawney y Sprawiedliwey Natury podpadał z Jnnemi Jakowey Kwestyi czy Kontrowersyi. Reposuit JMć P. Kurzenicki że nie Celem sprzeciwienia się tak Należytemu Projektowi, ale dla przymowienia się o dołożenie niektorych potrzebnych Expressyi żąda Głosu.

Lecz JP. Marszałek wyraziwszy, iż tu nic ani dodać ani uiąć niepozostaię, ale indistincto od Jnnych Ten Projekt podpisu wyciąga, a przeto po troistym dołożeniu się o zgodę y odebraniu od Stanow zezwolenia podany był Krolowi JMć do podpisania, Jakoż Krol JMć z Marszałkami Ręką Swą On ulegitimował.

Potym był Czytany Akt Delegacyi y Limity od Laski podany dawniey w kontentach Swoich wspomniony, a Jnstrukcya od JKMć wniesiona na lazła u Stanow akceptacyą. Podpisany tedy Projekt Delegacyi z Limitą do Dn. 15 7br. 1773 Nominowani Kommissarzami Czyli Delegatami

Jmć

Delegatami; Senat Cały z Ministrami, a zas z Sta
nu Rycerskiego z każdey Prowincyi po 16. Krol Jmć
insuper od Siebie z Stanu Rycerskiego przydał 16
Komplet Zawarto, zeby Senatorow z Ministrami
było 10 a Posłow 24. niepozwalaiąc absentowa
nia się tylko z przyczyn obłożney choroby y Jnnych
Legalnych Jnteressow. Dymissyi Krolowi pozwoliwszy
Powagę.

Przed wyznaczeniem Delegatow, wyrazna była
Rekwizycya do Krola Jmć od Ministrow Zagranicznych
y od Marszałkow Konfederacyi zeby w Liczbe nie
wchodzili Jmć PP. Oraczewski Krakowę, Lipski
Gnieznienę, Kwilecki Pyzdrski, Obay PP. Pinscy
y Jnni Posłowie, ktorzy Nayżywiey opirali się
ultro, wnoszonym Projektom.

Po podpisaniu Projektu Limity, y wyzna
czeniu Delegatow, Gdy Stany na swych mieyscach
naydowały się Jmć X. Kanclerz W.K. mowić zaczął,
Donosząc Stanom Jż zwoli JKMć podał Notę Trzem
Ministrom w tym żądaniu, Jż gdy Rplita bierze
się ad Tractandum, y Tym Celem wyznaczyła Ple
nipotentow, doprasza się względow y Sprawiedliwo
ści, o tyle Exorbitancyi dzieiących się w Panstwach
Rplitey przez Woyska Trzech Potencyi; Opowiedział
oraz Jakowy skutek przerzeczony Noty Jż Ministro:
wie Widenski y Peterzburski Obiecali dać Rezolu
cyą, na Dniu Jutrzeyszym, a Pruski iakową iuż
dał, żądał zeby przez Xcia Jmć Sekretarza Koronę była
Przeswiętnym Stanom przeczytana, w Takowych O:
swiadczeniach, Jż powziąwszy Jnformacyą o dzieią
cych się przeciwnosciach y pokrzywdzeniach będzie

się starał

Jmć

się starał pomyślny zrządzić Sukcess.

Po przeczytaniu praemissorum, przymowili się Interlocutorie Kasztellan Kijowski y JMć Pan Kurzeniecki Pinski, Pierwszy Wdztwa Kijowskiego y Wołynia, a Drugi Swego Powiatu y Całey Prowincyi Litt od Uciążliwych Furażow y Prowiantow, przez wdanie się JKMć Stanow et Ministerij wzywaiąc wydźwignienia.

Zatym Solwowana Sessya, nie iuż na Dzień lub kilka, ale do Terminu Limity to iest 15. 7bra, a tym Czasem Delegaci włożone na Siebie Dzieło expedyować, Seym zaś sub Interstitio zostawać będzie.

Jmć

Kopia Manifestu Generalności Barskiey.

My Stany y Rady Rplitey Polskiey Węzłem Generalney Konfederacyi spoione.

Upada na koniec Polska, pod mocą Ogromnego związku, ktorego wzrost, stopnie y nieszczęśliwe skutki, tym niepodobniey przeyrzeć było, im więcey składaiące Go Potencye we wszelkich Pismach Swoich dla Rplitey Oświadczyły.

Potencye tak długo sobie wzaiemnie zadrosne nie łączą się Dzisiay, tylko dla zmocnienia się sił Naszych, wprawdzie ziednoczoney Ich sile nie oprzeć się niezdoła, ale mogoż się spodziwać aby prozna formalność, na ktorey wspierać się usiłuią usprawiedliwiła Ich przedsięwzięcie. Słuszność chociaż uciśniona nie traci Praw Swoich y Polski Prawa Natury nie będącym głosem, poty ufać nieprzestaniemy, że skargi Nasze będą nakoniec za Nami Interessować Europę. Postępek Tych Potencyi wydawać się powinien Tym uciążliwszy w oczach każdego Polaka, iż dla dania powierzchowney Gwałtowi Prawności wywraca zwyczaie, porządek, rownie powierzone Sobie od Narodu zaszczyty.

Jakoż powagą przywłaszczać sobie może, Taż Konfederacya, ktorey wyrzec się powinna Rplta, ieżeli pozwolić niechcę za zniszczenie wszystkich Praw Swoich; Narod Polski bez wątpienia iest mocen konfederować się, na zastawienie się grożącemu niebespieczeństwu. Lekarstwo to gwałtowne iest zdolne zatrząsnąć

znąc wszystkie zdrętwiałe części Stanow Rplitey
a żeby Tym Ogolnym wzruszeniem utwierdzić ią
na dawnych swoich Fundamentach.

Natura Konfederacyi nic innego nie iest, tylko spo:
sob ogłoszenia żądania powszechnego y Woli Narodu
całego, ktorego Celem nic niemoże bydź tylko szczę:
śliwość y prawdziwe Dobro Oyczyzny, lecz tak liczney
y wszech Władztwa składaiącey Szlachty, poruszenie
aby było porządne y w Generalny Związek złoczone
nieuchronney na to formę wyznacza Ustawa Rządu
naszego. Obywatele zacząć powinni przez Związki
po Wdztwach Ziemiach y Powiatach, ten albowiem iest
sposob iedyny poznać każdego wszczegulności Wolą,
z tey Ogolne żądanie Narodu. Te Związki Obowiąza
ne są mianować Marszałkow, Konsyliarzow, ktorzy
z pomiędzy siebie obieraią Marszałka Generalnego,
a Jako Rplita składa się ze Dwuch Narodow rownych
sobie w Prawach y Prerogatywach y Dzielności, tak
Zaz sama czynność zachować się powinna w konfed.
Polskiey y W. X. Litt. Wtenczas dopiero Dwie Gene:
ralne Konfederacye przez osobliwy Akt Unionis ściśle
łączą się y staią się Jedną Prawną konfederacyą czyli
Ciałem Naywyższey Rplitey wszech Władztwo w sobie
zawieraiącym; Według tey więc Formy Prawney stanę:
ła Konfederacya Nasza, mimo niebespieczeństwa
Życia Naszego y wszystkie nieuchronney przeszkody
ktore kładła przeciwność. Akta szczegulnych po Gro:
dach Ziemiach y Powiatach Konfederacyi rowne
Generalnych Koronę y Litt. komuż są tayne? Na
koniec czytała cała Europa Akt Solenny Unionis
przez ktory Dwie Solenne konfederacye zlane są
w Jedno. Owoż Uroczyste Munimenta Prawno:
ści Naszey, Owoż wywody Praw Naszych. Na
rad

Jmć

Narod przyodział na Własną Jemu Mowę y sta:
razliśmy się Jey Składem. Jeden Akt szczegulny lub
Ogolny Jmieniem Narodu wydany, nie rzekł nic na
Uszczerbek Powagi Naszey, aż poki niewypadły De:
klaracye Krajowego Podziału. Gdzież są albo:
wiem te Akta, ktoreby Nam zarzucić można?
Kiedyż wtym co rzekła Rplita? Ochociażby dzisiay
ięcząca pod Mocą y Gwałtem Mowiła, Ktoż nie:
widzi że miasto Okazania prawdziwych Swoich
Sentymentow nie powtarzałaby tylko to co by Jey
przemoc dyktowała.

Możemysz bez zdrady Oyczyzny wręcę Nasze ~~złożo~~
złożoną Jey władzę powierzyć bez Prawnemu w War:
szawie z Gromadzeniu? Uznamysz za Narod Ludzi
idących nie za Interessem Oyczyzny lecz tych Poten:
cyi, ktore nawet dopuścić niechcą, aby Nam zosta
wione Prowincye Swoią zaszczycać się mogły nie:
podległością. Niech tylko pozwolą Narodowi w
Wolności Oświadczyć zdanie Swoie, a pewni iesteś:
my że się nie wyprze powierzoney Nam Władzy
wniey Ostatnią Swoią gruntuiąc Nadzieię. Czyliż dosyć
iest Tytułem Konfederacyi Generalney upoważnić Spisek
prywatny, ażeby przez ten Srodek zniszczyć Prawa y zasz:
czyty Rplitey y zwyczaie. Ta Mniemana Konfederacya
Głowna iest ze Dziełem Narodu? Jakiesz wniey są
Slady Oświadczoney Woli Wdztw Ziem Powiatow?
Jest że Ona Wolną przynaymniey wpośrodku Broni
Obcey, nie, zapewne są to raczey Ministrowie y Gene
ratowie Trzech Potencyi, ktorzy w Słabości y Boiaźni
Obywatelow korzystaiąc, rozkazali zamienić Seym
w Konfederacyą. Zabrane Prowincye w Prawach
y Prerogatywach z pozostałemi rowne miałysz
na Tym Mniemanym Seymie, czyli Konfederacyi
Swoich Reprezentatorow? Izalisz nie dopuszczaiąc

Ich

Ich do uczestniczwa Rady nie zaczęto od zdeptania Ich Przywilejow a tym sposobem nie oddano z Ich pod Obce Panowania wprzod Niżeli Trzech Potencyi Pretensye były roztrząsane. Potrzebaż Więcey do przeświadczenia Całey Europy, że Wszelkie Dzieła Ninieyszey Konfederacyi Warszawskiey są dla Nas Obce y bynaymniey Nas nieobowiązuiące, y Owszem według Własnych Tey pretendowaney Konfederacyi Maxym, kroki Jey są essencyalnie przeciwne Naszym Prawom, Zwyczaiom y Ustawie Rządu Narodowego. Rzućcie tylko Oko na Mniemane Uniwersały przed Seymowe. Zalecaią te szczęgulnie Obranie Posłow ktorzyby znali Prawa Oyczyste, uczynione Oyczyznie krzywdy, rownie iako y Okoliczności y potrzeby, w ktorey się ona znayduię y ktorzyby umocowani od Swoich Wdztw mogli y chcieli utwierdzić, poprawić, y odmienić to wszystko, cokolwiek tylko służyć może ad Meliorandum et Conservandum Statum. Wzakże w Tych Uniwersałach y Imie Konfederacyi nie wspomnione, w Wielu Wdztwach Ziemiach y Powiatach Obrano Posłow na Seym Wolny z władzą bardzo ograniczoną bez Naymnieyszey o Konfederacyi Wzmianki; Do niektorych Nawet zamiast Obrania Posłow na Seym tylko Solenne Zaniesione Manifesta przeciwko wszystkiemu co by się stać mogło z uszczerpkiem Praw Dobra Rplitey przez rostropną Gorliwych Oyczyznie wiernych Obywatelow przezorność. Jakże y Jakim Prawem bez władzy y bez Uznanego Uroczyście charakteru drobna Posłow Liczba zgromadza się D. 16. Kwietnia w Domu Prywatnym, y zawiera Spisek, ktoren nie Generalną Mianowac Konfederacyą. Zadziwienie y Indygnacya Izby

Poselskiey

Jzby Poselskiey z Tey fatalney Nowiny Oburzyła się zaraz przeciwko tak niesłusznemu przedsięwzięciu w tak mocnych wyrazach. Jż my Sami nie byśmy Jm przydać niemogli. Niewiedzieli Gorliwi Mężowie w tym postępku, tylko upadek Oyczyzny tą Cnotliwych Odwagą pokazali się pomięszanemi. Taka albowiem iest moc Sprawiedliwości że Ten nawet Ktorego wybraniem na Marszałkostwo upodlone, tyle się Tey chimeryczney wstydzieł Godności Jż y Laski w Jzbie Poselskiey podnieść nie Smiał.

Niewiedzieli Gorliwi Mężowie w tym postępku tylko upadek Oyczyzny y wspaniałością Ducha poruszeni Publiczną przeciw Niemu zaniesli Protestacyą. Sami tylko zdraycy Oyczyzny Cnotliwych odwagą pokazali się pomięszanemi. Taka albowiem iest moc Sprawiedliwości że ten nawet ktorego wybraniem na Marszałkostwo. A tym Samym przyznał y z Swego Obrania y Konfederacyi Ktorey się stał Głową, nieprawność.

Dodaiemy do tych Obywatelskich Protestacyi Głosy Senatorow rownie Tey Nowości oponuiących się, był że wzgląd na Jch gorliwości? Powtarzamy więc Smieli iż trwamy zawsze upoważnieni Dostoynością y mocą, ktorą Nam powierzył Narod. Powtarzamy y to że poiąć niemożna iakim sposobem nazywać Warszawską Konfederacyą Generalną, ktora niewypływa z konfederacyi Szczegulnych Wdztw.? Jak poiąć można ieszcze a żeby kilka Posłow przed Swoią w Jzbie Poselskiey Legitymacyą ktorzy przed prawnym roztrząśnieniem na Rugach Publicznego Charakteru, nie są tylko Prywatnemi, mogli Sobie przywłaszczyć Prawo podniesienia Konfederacyi Generalney y w nią

zamienić

zamienić Seym Dniem przed zaczęciem Jego.
Czyliż radzoną się w tym na Seymikach? czyliż Dzieło tak Wielkiey wagi było Tam rozstrząśnione? Daliż na to Wdztwa Instrukcye Swoie? Mianowaliż Marszałkow Konsyliarzow? Zkądże poznać żądania Narodu? Czemuż tak prawne są Protestacye bez siłe? zgładzone iuż Imie Polskie? ieżeli nań ieszcze pozwalaią istności, ieżeli mamy Oyczyznę, ieżeli mamy Prawa. Więc uznać nie można za Prawną Konfederacyą. Uformowany przeciwko Rplitey w Warszawie Spisek, bo było było dać Prawność zbrodni przywłaszczenie władzy mocą nadaney, gwałtem utrzymowaney, czy godnę poszanowania, y czyliż upoważać może zupełne Praw Starodawnych zniszczenie, czy można Sobie było podchlebiać aby pretendowaną Konfederacyą Warszawską utwierdzić można było przymuszaiąc Strachem wszystkich składaiących Ten Seym, do przyięcia Projektow niektorych Osob Interessom Trzech Potencyi zupełnie oddanych. Prozna Nadzieja ~~pozn~~ przemoc nie miała Nigdy Prawney Władzy. Nowa Krzywda, czy może usprawiedliwić dawne? Wco się obruco Narody ieżeli niesłuszność niesłusznością wspierana bydź może.
Przeswiadczona iest Europa o Sprawiedliwości Skarg Naszych, przeswiadczony iest Swiat Cały, że Potencye przeciwko ktorym żalemy się, chcąc Osłabić Prawa Nasze odkryły Tym iawniey Nieprawności Swoich Pretensyę. Na odkrycie szkaradności Myśli Mniemaney Konfederacyi Warszawskiey, dosyć Jey iest wytchnąć. Że Taż Delegatom Swoim

Jmc

Swoim moc nieograniczoną dała zgodze:
nie się na Podział Polski y odmienienia po:
dług upodobania Swego Formy Rządu.
Zleciła przez Artykuł 15. Instrukcyi pro:
sić Sąsiedzkich Potencyi o przywrocenie do
dawney mocy Traktatu Kartowickiego, iako:
by przez Porte nadwerężonego wkłada na
siebie Obowiązek Ratyfikowania slepo,
co kolwiek ustanowią Delegaci.
Tę Slady skazuią z Obywatelow Wolnych Oyczy:
znie Swoiey wiernych, Czyliż nie raczey w mocy
Jarzma Jęczących, ieżeli nie zaprzedanych wstyd
zowie Niesprawiedliwości, Szefowie Tey preten:
dowaney Konfederacyi chcąc własne szczęście
na Krajowych wystawie Obalinach; Czuli to
iż trudne iest zgubić Rplitą Nas nie startszy
y żeby tak naganny Projekt tym prędzey ułatwić,
skassowali wszystkie Akta Nasze, przez wy:
roki ktorych wydać niemieli Prawa, wmawiaią
w Nas przyczynę Nieszczęść, ktorym my zabie:
żyć a przynaymniey utrzymać usiłowaliśmy.
Lecz iak pogrozki nietrwożą Nas iako niesłu:
szne. Mamy za Nami Swiadectwo własnego
Sumienia; Mamy Prawa y szacunek Cnotli:
wych Obywatelow, przyznaią Nam bez wątpie:
nia żeśmy się niebali prześladowania straszną
zemsty Ofiarą, tylko przez ścisłą powinność
Naszey Wierności, ktoraż Szlachetnieysza po:
butka, ktorysz godnieyszy Chwały zaszczyt,
Jako raczey podpaść Proskrypcyi, niżeli
pozwolić na zniszczenie Nayświętszych Praw
Religij y Oyczyzny. Skarżono Naszą Gene
ralną Konfederacyą że iest przyczyną ruiny Rplitey

przez

przez zniszczenie (: iak mowią :) sił Krajowych
ktoremi by Polska zdolna bydź mogła oprzeć się
Potencyi przewyższaiącey mocy.

Pytamy się z Kolei Naszey ale daleko zwięk:
szą słusznością, czemu te siły niebyły zażyte
przed Nami w początkach zaraz ~~dla nie~~ złama
nia Praw Xplitey, byliśmy Cierpliwi aż nad
to, y Dziś bylibyśmy bez Trwogi gdyby to było
uczynioną w Czasie cośmy tentowali bez
skutecznie mimo wszystkie ulitowania
y Ofiary Nasze: Prze Bog możnasz poczytać
występkom Jednemu Narodowi że wszystko
czynił co czyni y powinien był dla zachowa
nia Wolności Własney; O iak daleka iest
mniemany Konfederacyi Warszawskiey od zasłu:
żenia na podobny zaszczyt.

Appelluiemy do Całey Europy Niech Ona mię:
dzy nią a Naszą Konfederacyą rozsądzi Sprawę
kto zasłużył Oyczyznie, a kto ią zgubił, czyniliśmy
iako Cnotliwym przystało Obywatelom. Lecz For:
tuna przestała Sprzyiać Naszym zabiegom: Prze:
ciesz chyba za Naszym przykładem Polska idąc.
zdoła kiedy kolwiek podnieść się z Swoich Obalin,
uwolnić z Jarzma podbitą Wolność, a Panuiącey
Religij zachować Zwierzchność y winne uszano:
wanie.

Niechay by się ktorzy Dzisiay potwarzać Nas
ważą się łączyli ~~się~~ z Nami, a w ten Czas gdy Por:
ta Wierna Przymierzem Swoim na Naszą Obro:
nę podniosła Oręż; Niechayby Jednych Słabość
y chciwość nie skrempowała Waleczności drugich;
Niechayby Narod Cały rozwinął moc Swoię, y oka
zał Woiennego Ducha, ktoren mu tyle ziednał

zwycięstwa

Jmo

zwycięstwa bylibyśmy iuż blissi Nadziei odzyska:
nia Wolności Naszych y zbliżylibyśmy się do Skończe
nia Nieszczęść Naszych. Nieznaydowalibyśmy się
w tey smutney y przykrey potrzebie w pośrodku
Nas ~~Nas~~ własney dopytywać się Oyczyzny y Mię:
dzy Nami szukać prawdziwego Narodu. Niebyła
by wyniknęła Ta Liga, ktora Nas uciska. Euro:
pa Dziś Nasz upadek żywo czuiąca Stawiałaby Na:
szą Uwagę. Niechay zatym złi Obywatele usiłuią:
cy na zgubę Oyczyzny przestano Nas potwarzać, Nas
ktorzy ią broniemy. Czernią się Oni Nawet w oczach
Tych ktorym służą, My zas pewni iesteśmy szacunku.
Od Tych Samych Potencyi, ktore z rozroznienia się
Narodu profituią. Dalecy na koniec iesteśmy zalic się
na Wszystkich Obywatelow Ninieyszą pretendowaną
Składaiących Konfederacyą Wasz wyiąwszy mało
Liczbę ktorym Sasno Sumienie wyrzuca występek
Wszyscy przyznaią Nam Sprawiedliwość, y My
Jm wzaiemnie przekonani Jż tylko Samey przemocy
y gwałtowi ulegać muszą. Lęczą Oni na wyroki
Proskrypcyi, rzucone na Nas Serca Jch są za Nami,
ufać Nawet słusznie możemy że Wielką Stałość y
że w Nas upatruią Ostatnią Nadzieię Rplitey; Błogosła:
wią Protestacyą ktorą mamy Prawo czynić przeciwko
Aktom do Podpisania ktorych Oni są przymuszeni.

Nie rozpaczaycie O Rplitey. Mowio Nam Oni ufay:
cie zawsze odpowiadamy Jm wzaiemnie, Opatrzność
ktora Nam Dzisiay chłosta na koniec uciskami Na
szemi wytknięta Nadgrodzi Nam stateczną Miłość
Oyczyzny pozwalaiąc Jey bydź na Sławę szczęśliwszą
y więcey niż kiedyż kolwiek kwitnącą.

Rozciągać się daley niebędziemy nad nieważnością
Tych Aktow, Ta nad to iawna, roztrząsać niebędziemy
Praw Polskich y do Tylu Jey Prowincyi uformowanych

Preten

Pretensyi, Dowody Tey Wielkiey Sprawy przełożo:
ne są Oczom Europy, a wyrok Iey padł za słuszno:
ścią. Protestacye są Ostatnim Srodkiem ktory Nam
został. Srodek ten nadto słaby dla Obywatelow, kocha:
iących Oyczyznę Swoią. Znosiliśmy dość długo Cier:
pliwie prześladowania ktoremi byliśmy uciśnieni,
uciśnienia potwarze ktore przeciwko Nam wazono się
ogłaszać znosilibyśmy y daley samym milczeniem
płonne wzgardzaiąc oskarżenia, gdyby tylko o Na:
sze chodziło Osoby, gdybyśmy nie byli winni spra:
wić się z czynnościow Naszych Potomności, y
gdybyśmy nie lękali się Wniey stracić Naszego
szacunku. Nie iest to użyć dla zbicia uszczypliwo:
ści Osobistych y zarzutow prożno Nam czyniących że
używaiąc Nayświętszego Imienia Boskiego Prote:
stuiemy się przeciwko wszystkiemu zaszłym y
zayść maiącym Aktom pretendowaney Konfederacyi
Warszawskiey, ale iest to dla dopełnienia Nayświęt:
szych Obowiązkow Naszych, dla zostawienia Na:
stępcom Naszym Rplitey w Tym Stanie w ktorym ią
obieliśmy od Przodkow Naszych, Lecz rozsypani prze:
sladowani y nic Własności niemaiący, procz Cnoty
honoru y odwagi, coś więcey uczynić możem.

Miła Oyczyzno! nie mamy iuż dalszey Ofiary, kto:
rą Tobie moglibyśmy poświęcić, Straciliśmy Dobra,
nieoszczędzaliśmy na Twą Obronę Dni Naszych
Zazdrościemy Losu Tych, ktorzy dla Twoich zaszczy:
tow chwalebnie y mężnie krew przelali. Życie Sa:
me byłoby domiarem Nieszczęść Naszych, gdyby
nie nadzieia, że kiedyzkolwiek może bydź Tobie
pożyteczne. To od Czasu zawisło szczęście zdaie się
bydź odległe, lecz okoliczności zbliżyć się mogą y
spodziewać się godzi że te nad spieszą. Wiemy że

w oczeki

Jm

Wiemy że w oczekiwaniu Tey szczęśliwey kolei Prote:
stacye Nasze przywiodą Nas do Stanu Nędzy, Znosić
ią będziemy bez wstrętu, a Nadzieia Służenia Oy
czyznie osłodzi Gorzkość Stanu Naszego.

Protestuiemy się więc przed Potencyami Generalne
mi, Gwarantami Traktatow Naszych, przed Nayiaśn
Porto Ottomanską, ktora wspaniale y szczęśliwie
za Interessa Rplitey prowadzi Woynę, przed Wła:
sną Oyczyzną Naszą y całą Europą przeciwko
wszystkim Recessom wspoł Obywatelow Naszych
ktorych Nam prawdziwe Sentymenta są znaiome
iako gwałtem y Mocą wymuszonym.

Protestuiemy się przeciwko Wszystkim Przysięgom
nieważnym z siebie Samych ani zdolnym zrywać
Naturalne Związki każdego Obywatela z Swoią
Oyczyzną.

Protestuiemy się Contra Resultata Ostatnie ziaz
dow Senatu, ktorym Nadane Imie Senatus Con
siliorum, przeciwko pretendowanym Uniwersa
łom Seymikom Konfederacyom Seymom, iako
przeciwko Dziełom z Mocy Obcey, a nie z dobro:
wolnego Narodu zezwolenia wypływaiącym.

Protestuiemy się przeciwko Wszystkim Rezolu
cyom, Kongressom Aktualnego Warszawskiego,
Kommissyi Delegacyiney y władzy Delegatom powierzo:
ney, przeciwko Ich wszystkich Deliberacyom, prze:
ciwko Wszystkim Paktom, Konwencyom, Kontra:
ktom, Zamianom Ratyfikacyom y Generalnie
przeciwko Wszystkim Aktom, pod Jakimkolwiek
bądź Imieniem zmierzaiącym y zmierzać maią:
cym do Podziłu Prowincyi Polskich albo do utwier:
dzenia Podziłu zaszłego lub zayść maiącego, Prze:
ciwko w Znowieniu w Formie Rządu Religij y Wol
nosci

y Wolności uczynieniu. Tym niebespieczniey Seymu
iż w okolicznościach teraz trwaiących bydź nie może
tylko Skutkiem gwałtu y Broni Obcey.

Protestuiemy się przeciwko Aktom Wszystkim
przeszłym Ninieyszym y przyszłym iako Prawu
przeciwnym Natury, Prawu Narodow, Traktatom
zaszłym z Sąsiedzkiemi y Innemi Europy Potencya:
mi, przeciwnym Gwarancyom Wszystkich Trakta:
tow Constitutionis Status, Prawom kardynalnym
y Niepodległości Rplitey.

Zaklinamy kochaiących Obywatelow wspoł Na
szych, azeby tyle /: ile od Niech zależyć może :/ Stara
li się Ninieyszą Protestacyą roznosić y głosić wsze:
dzie, podać ią do Wszystkich Aktow gdzie tylko będą
mogli, ale nadewszystko Zaklinamy Ich aby ią
wtłaczali w Serca Swoie iako Zastaw Gorliwości
Naszey y Niezmazaney Oyczyznie Naszey Wierno:
ści, iako wzor powinności, ktoremi dopełnić obli
gowani będą w Pierwszey podaney porze do Dźwi:
gnienia Praw Rplitey Przeciwko Aktom wyci:
śnionym mocą gwałtem y Oppressyą.

Nakoniec iako Nayiaśnieysza Porta Ottomańska ra:
czyła Nas uznać za Swoich Wiernych Zprzymierzeń
cow, iako nie przestawa nie zwyciężonym Orężem
Swoim utrzymować Prawa y Całość Kraju Polskiego
bronić, y Jako z Jey pomyślności Oczekiwamy Ratunku
y uszczęśliwienia Rplitey. Tak składamy Akt Ni:
nieyszey Protestacyi w Jey Ręce, prosząc iak Nay:
usilniey o Ich przyięcie y konserwacyą iako szczegul:
ney Zastawy; dotrzymaney Wiary y Obowiązkom
Naszym y Naszey wdzięczności dla Teyże Nayiaśnieyszey
Porty Dan w Lindau w Mieście Wolnym

Cesar

Cesarskim Roku Pańskiego 1773. D. 26. 9bris.
Michał Hieronim Korwin Krasinski Marszałek Generalny Generalney Konfederacyi Koron. L. S.
Michał Jan Pac Marszałek Generalney Konfederacyi, Generalny W. X. Litt. L. S.

Kopia Listu od Generalney Konfederacyi Barskiey do Obywatelow Polskich pisanego.

Serdeczni Kochani Koledzy.

Maiąc Ducha zawsze zeznotliwemi złączonego, mamy Prawo do Wiary Waszey że Go z Sobą za ściśle złączonego trzymacie. Wielbiemy nie przestannie Stałość Waszą Kochani Kolledzy, a Im więcey tak rzadka teraz w Obywatelach Narodu Naszego Cnota, czyni Wam przykrości y udręczenia, Tym więcey Macie Naszego Uszanowania.

Przyszedł Czas w ktorym niepodobna było dłużey zatrzymać milczenia, na Dzieło Warszawskiey Roboty, y przyszło wydać Głos skargi Narodowey; O to więc tu powinności dopełnione w przyłączonym Akcie Protestacyi Konfederacyi Naszey Generalney. Czytaycie Go z pilnością Kochani Koledzy, a znaydziecie Iż w nim wszystko cokolwiek Dzieło Takie zawierać w sobie powinno było.

Porta iest składem Aktu Protestacyi Naszych, a wszystkie Europeyskie Kraje będą

Tym

Tym napełnione w Francuskim y Łacinskim Języku, Polskim iest pisany dla Naszego Narodu.

Tym odważniey publikowaliśmy Ten Akt, iż bardziey widziemy zbliżaiący się koniec niegodziwey Warszawskiey Roboty, a Nadzieia ratunku Oyczyzny podnoszącą się.

Przesyłaycie Kochani Kolledzy Kopie do Obywatelow Krajowych, gdzie komu zręczniey. Niechay wiedzą żeśmy się Publiczney przysłudze nie prozno poświęcili, że Oyczyste Dobro milsze nam iest, niżeli Nasze własne, y że to Ostatnie mężnie niesiemy Sakryfikuiąc Pierwszemu.

Wypisaliśmy w Akcie Naszym niepewność mniemaney Konfederacyi Warszawskiey, y Krzywdę wieloraką od Dzielących Potencyi; Niewzdrygaliśmy się uderzyć na złych Obywatelow, a Cnotliwym oddaliśmy Sprawiedliwości.

Przeydzie wkrotce Pora że Ten Nas Akt będzie poparty Silnie, tym Czasem uspakaiamy Ducha Naszego, że dopełniamy powinności. Ściskamy Was Serdecznie.

Kopia Deklaracyi Cesarza Jmć Tureckiego z Włoskiego na Polski Język przetłumaczona.

Wszedłszy na właściwy Nam Tron ktory Nas minąć niemogł, dla krwi Naszey wziętey od Dziedzicow Onegoż w Domu Naszym Ottomańskim, a Naszych Sławnych poprzednikow. Nay

pierwszą

Jmc

Naypierwszą myśl Naszą y staranie Obrucili:
my do Tego, azeby nie zwyciężoną Nigdy siłę y
Majestat Nasz Całemu Swiatu Ogromny po:
kazac iak Nayokazaley. Widzieliśmy przed
wstąpieniem Naszym na tę Nayspanialszą
Stolice, iak słuszna Woyna z Panią Peterzbur:
ską dla złamanych Nam Przymierzow, dla
poczynionych Gwałtow z Przymierzonemu Nam
y wielce Miłemu Narodowi Polskiemu. Na:
słuchaliśmy się zuprzeymym politowaniem
iakie drapiestwa zaboystwa y prawie Łotrostwa
poczyniło Woysko Moskiewskie Polszcze dla
utrzymania ustanowionego od Siebie Krola
mimo Wolą Naszą y Jnnych Dworow Nam
Przyiaznych, dla ponękania pod Jarzmo Wol:
nych Polakow; Chwaliliśmy przeto wszystkie
czynności Nieśmiertelney Sławy Poprzednika
Naszego, ktore popierac wszystką Naszą Nie
wzruszoną Potęgą Oswiadczamy się przed
Całym Swiatem przyrzekaiąc poty zaczętey nie:
poprzestac Woyny, poki zabrane Kraje, poczynio:
ne szkody, Wiernie z Przymierzoney z Nami
Rplitey Polskiey wrocone y nadgrodzone niebę
dą. Maiąc zas pewną Wiadomość z Doswiad
czenia ze w Samym Narodzie Polskim Część nie:
iaka Odrodkow daię y pomaga szarpac Członki
Swoie y wnętrznosci Matki Swoiey Jaszczorczą
ziadliwością rozrywa, Upomnionemi Jch mieć

chcemy

chcemy, aby się łączyli do prawdziwych Obywa:
telow Nam dobrze znaiomych; Jnaczey przymu:
szeni będziemy zażyć Naszey Potęgi, y Tey mocy
ktorey doznaią zawsze Nieprzyiaciele Nasi.
Niech nieczekaią Okropnych Skutkow, Srogiego
Jniewu Naszego, ktory się wkrotce na Nich
palić będzie, y nie prędzey zagasnie aż ią wpo:
piol y w Niwecz Obroci. Te Oswiadczenie
Nasze iak Nayuroczystsze rozsyłamy do Wszech
Dworow Ręką Naszą podpisane. W Stambule
D. 13. Februarij 1774. Roku.

Kopia Listu JW. Oginskiego Hetma
na W. Litt z Paryża do Xcia Jmci
Sapiechy H. Poll Litt pisanego 1774to
in Majo.

Czyste Jntencye moie dla Oyczyzny, dały mi zaszią
ucierpieć, Nayboleskiey mi iest atoli widzieć Obywa
telow na prześladowaniu y ucisku moim, wynie
sienie Swoie budować chcących, Otwartość ktorey do
W Xcey Jmci używam iest skutkiem Tey dbałości, o
Cześć y honor ktora każdemu Człowiekowi iest
przyrodzoną. Nad to są ieszcze zabiegi W Xmci
po roznych Mieyscach czynione azebym wnim
niemiał widzieć Obywatela od ratunku Oyczyzny
do Czernienia wspoł Obywatelow odwroconego.

Intrygi pogrozki, potwarze mogoz być wtym
Czasie powiększonego ugnębienia, ulubioną Cno:
tliwego

Cnotliwego Polaka zabawą? Strącać mocą Obcą Ludzi na Stopniach Oyczystych postawionych, nie iest że to przestępstwem Wierności ku Rplitey? Nim Ona będzie mogła kiedy zapytać o krzywdę Swoią, Ja rozumiem iż prywatni Swoiey między Sobą zawsze dochodzić mogą.

Jeżeli ieszcze Duch wyniosłości przeważać u WXMć będzie nad wszystkie Obywatelstwa pobudki, Miey przynaymniey WXMć to Oświadczenie moie przed oczyma Jż nie pierwey złupionym ze mnie Urzędem odziać się możesz, aż pierwey po życie moie posięgniesz. Uzbroy się więc razem przeciw Tym Obom rzeczom; Ja Onych nierozerwanie bronić będę. Zostaię etc: Michał Oginski Hetman W.W.X.L. mpp

Na List wyżey wyrażony Respons.

Nie iest moią rzeczą ciekawym Okiem wzierać do iakiego końca zmierzali myśli y Intencye WMć Pana, w zachodzących Krajowych Okolicznościach, Sam w Sobie tylko zupełnie iestem przeświadczonym, że dopełniłem wiernie Obowiązki Urzędu mego y Obywatelstwa, kiedy Woysko po całym Kraju rozsypane zgromadziłem, do Ostatniego nieszczęścia Ostatnim upadkiem grożącego, usilnym moim Staraniem y Negocyacyą ubespieczyłem y do dawnego przyprowadziłem kompletu, y ta iest moia co do Publicznego Interessu Explikacya.

Co zaś do partykularnych, między Nami zachodzących Kwestyi, y Tey się nie taie, że do

tego

Jmc

tego zawsze zmierzam Stopnia, ktorego Pierwey z Rangi, a teraz za przysługi Krajowi uczynione, godzi mi się spodziwać. Jezeli WMć Pan tę moie żądania masz za Personalną krzywdę, za powrotem Jego do kraju Oyczystego, taka odemnie nastąpi Satysfakcya, iakiey tylko WMć Pan żądać będziesz, y lubo w krajowych zachodzących Okolicznościach roznego byliśmy zdania, w tey Okazyi zupełnie chcę bydź z WMć Panem Jednomyślnym że honor nad Życie preferować iest każdego Obowiązkiem Zostaię &c: Sapieha Hł. P. W. X. Litt.

Mowa JW JMć X. Turskiego Biskupa Łuckiego y Brzeskiego na Seymie D. 3. Obr 1774. w Warszawie miana.

Tego Ja zawsze byłem zdania y Tego iestem podziś Dzień Nayiaśnieyszy Krolu P. M. M. że początek Czynności Naszych Publicznych czyli Seymu, iuż to Osmnasty Miesiąc ciągnącego się, ani iest zustaw Prawa, ani z woli WKMć, ani z chęci y żądania Narodu, ale Jedynie z Obrotu mocy Zagraniczney przez Udziałamy na to Instrument Konfederacyi, ktora po Nim od Instrukcyi od Wdztw y Ziem swoim Posłom danych wszczęta y ułożona, po mimo wiadomości także Senatu, ktora w prywatnym Domu z kilku Osob uplantowana y ufundowana została, a to iedynie dla Tego, aby za życiem Tego Instrumentu rychley y skuteczniey fatalney y boday nigdy niesłychaney w Polszcze podział kraju nastąpił

Jmc

nastąpił, y zebyśmy to Traktatem stwierdzili co od:
daiemy, do czego ani brania, ani oddawania Jnszego nie
upatruie Prawa, chyba wbierających Prawo przemo:
cy, a woddawaiących Prawo przymusu, tatedy
szczegulna przyczyna dała Istności Seymowi Tera
znieyszemu, przemoc mowie Trzech Graniczących
z Nami Potencyi, zrobieniem Konfederacyi do
skuteczniejszego dopięcia Zamysłow Swoich,
tak iakom powiedział uformowaney, przemoc
przez Noty Grozne Ministrow Cudzoziemskich
zrzucaiąc straszliwe grozby Woysk y Zniszczenia
Kraju, y tąż boiaźnią napełniaiąc Serca, przy
musiła Umysły wolno wrodzone przymuszenia
Tego, czego żądała po Nas, a Konfederacya wzią:
wszy, za Hasło obstawać przy Wierze, Wolności,
w Prawach y Dostoieństwie WKMć słodkiemi
Temi powabami tłumiła wstręt w Osobach
do robot nadzwyczaynych, zkąd boiaźń uciążli:
wości ziedney Strony, a Obietnice podchlebne swo:
bod Narodowych zdrugiey tyle dokazały wmy:
ślących Dobrze Obywatelach, że Jch pociągnęły
do ziednoczenia się z Sobą, lecz co tylko mieć
mogli Nadziei Dobrzy Obywatele wchodzący
wpomieniony związek Umysłom ułożenia Oy:
czyznie Swoiey, wszystkie te Jch Nadzieie upa:
dły razem, przez wymuszenie Aktu Limity
y Ustanowienie Delegacyi, gdzie Nam przystać
kazano, na rzeczy przed Nami ukryte, y od
Nas nieprzewidziane.
Uchyliliśmy się przed Przemocą Pierwszey spre
zyny

Jmc

sprężyny Seymu tego czyniąc, zato my Podział Braci Naszych y Prowincye Rplitey z przymusu w ludze Panowanie oddaiąc. Spuscilismy się na Drugą, spodziwaiąc się tego, że pod tak Swiętemi Tytułami Ocalenia Wiary Wolności, Praw y Dostoienstw WKmć uszczęśliwi pozostałych w Oyczyznie Obywatelow, y osłodzi Jm te gorycz ktorą uczuli przez oderwanie Prowincyi Rplitey

Lecz niestetysz wyznaczona y ustanowiona od Nas na to Delegacya, coż? za skutki swoiemi czynnościami sprawiła? oto można mowić do tego żalu ktorym Oycowskie WKmć serce y kochaiących Oyczyznę Obywatelow umysły napełniło, Gwałtowne Prowincyi, od Rplitey oderwanie /: na co zawsze wołałem utyskuiąc, y toż samo zawsze powtarzać będę, że Gwałt cierpiemy :/ do tego mowić żalu przydali ieszcze nową żałość, y nowy smutek własni Ziomkowie na uszczęśliwienie Nasze od Nas wybrani.

Gdzież albowiem Nayiaśnieyszy Krol Pan N. M. słodkie owe owoce obiecywane Nam pod Swiętym Hasłem Wiary, Wolności, Praw, y Dostoienstw WKmć, czyliż nie wszystko opak poszłą y przeciwnie się stało, oto Prerogatywy WKmć poniżone, Prawa Narodowe z Gruntu wzruszone, Wiara Nieubespieczona, kiedy tyle Cerkiew Uniackich na Ukrainie pod czas tey robety Naszey zabrane, Oto Skarb Publiczny przez wyznaczone konsyliarzom Niewiem Jakim Prawem Pensye wyniszcza się, Słowem mowiąc nic a nic takiego pokazać się niemoże, coby Sercu

Panskiemu

Pańskiemu troskliwemu zawsze o uszczęśliwie
nie Narodu przynieść mogło pociechę, y sa
tysfakcyą Publicznemu uszczęśliwieniu, a idąc
do szczegulnych Czynności Delegacyi, tak Publicznych
iako y Prywatnych, ustanowione Consilium Per:
manens /: ktoremu zawsze sprzeciwiałem się :/
choćby nie taiło w sobie Jnnych Nieszczęśliwości,
pod roznemi pozorami swemi ukrytych, dosyć sko:
dliwie stało się w swoich początkach, kiedy po:
niżyło Prerogatywy WKMci zawsze od Narodu
szacowane, utrzymywane y Paktami Konwentami
obwarowane.

Zaostrzyło nad tu chciwość z Zyskiwaniu Urzę:
dow w Nim postanowionych, a przytępiło chęć
Narodowi właściwą służenia Oyczyznie y Jey
bronienia iedynie z miłości.

Obmyslec y ustanowić Nowe Podatki na potrzeby
Rplitey Dzieło to iest także porzucone y zostawione
robocie Delegacyiney, lecz patrząc na Jey robotę w tym
Punkcie o Jako boiaźnią nienapełnia się Narod,
Narod odpadnieniem od Siebie Nayobfitszych
Prowincyi uszczuplony, Narod przez tyle Czasow
y przez tyle Woysk Cudzoziemskich Uciemiężony,
Narod tak dawno w bidzie y niedostatku potrzeb
swoich ięczący y utyskuiący, iaka mowię boiaźń
ztąd nie rodzi się w Narodzie, kiedy słyszy o Trzy:
dziestu Trzech Millionach, ktore się na Podatki
maią wyciągać, y iakim żalem w skrus nieprze:
nika, kiedy zdaleka pogląda y zrozumiewa, iak
te Milliony maią się obrocić, boć podobno Ma:
gistratury dla Podatkow, a Podatki dla Magi:
stratur ustanawiamy, aby ciśniący się do tych

Magi

Jmć

Magistratur Siebie bogacili, a kray ubozyli, lecz w tey materyi nieszerząc się daley, referuie się do wysokich Sentymentow Zacnego Męża y Wielkiego Ministra Xcia Jmć Lubomirskiego Marszałka W.K. na Dniu Onegdayszym dokładnie ułozonych y wyrazonych.

Od Publicznych ieżeli poydziemy do prywatnych Czynnosci Delegaceynych, ktoremi się nad Opis y Obowiązek Swoy zatrudniła, skutku Jch nieznayduiemy inszego, tylko narzekania y utyskiwanie Narodu, pomnożone do rozsądzenia prywatnych Interessow od Niey Kommissye, pod Tytułem przyspieszenia Sprawiedliwosci, Jakoż prosze Sprawiedliwość czynili, oto Sprawiedliwość można mowić tak Prawdziwie Spieszną, że ią Wielu niedostrzegło y niedoyrzało, Sprawiedliwosci tak prętkiego biegu, że ieszcze ustawy do rozsądzenia Spraw z Delegacyi nie wyszły, a iuż Innotescencye in Virtute Tych Ustaw po Grodach znaydowały się, tak mowię spiesznie Sprawiedliwosci od Delegacyi do Spraw prywatnych uplantowana biegła, że nie czekaiąc na Stronę pozwaną ad allegata Jedney po Dwanascie kassowała Dekretow Trybunalskich, a tak odbieraiąc Szlachcie tylu Dekretami ubespieczoną Fortunę, odbierała Sposob do zycia.

Coż dopiero mowić o kieszonkowych (: iż użyię Tego wyrazu :) Sancitach, ktore nie iuż z Delegacyi ale z konsyliarski wychodziły Jzby, lubo pod żadnym pretextem niemogą się nazywać Tym

Imieniem

Jmc

Tym Jmieniem Sancita. Te o jak Juryzdykcyom Kurs Sprawiedliwosci tamowały, iak Cudze maiątki za darowiznę dawały, y iakich Jnnych Tysiącznych bez Praw nieczyniły. Nikomu kto się w nich przeyrzał bydz niemoze tayno, dosyc powiedziec, ze Kray tak był rządzony, iakbysmy zadnego niemieli Prawa.

A tak zniczym się zgoła przed WKMc y zebranemi zupełnie Stanami Delegacya nie ma pochwalic, Jedna tylko od Niey ustanowiona Kommissya Edukacyna iak w Sobie chwalebna, y iak z osob ktore ią składaią niepensyonowanych, dla Wszystkich Magistratur przykładna, tak byłaby Krajowi Wielce uzyteczna, gdyby Kommissya Rozdawnicza niebyła Jey zawadą, ktora Edukacyney pozwala tylko nad Projektami Szkolnemi filozofowac, a Sama Maiątkiem post suppressam Societatem rządzi się samowładnie, y nad przepis Ustawy Delegacyney, Summy nawet dobrze przez przeszłych XX Jezuitow lokowane y Prawem Teyze Delegacyi, aby podnoszone niebyły obwarowane, Między Siebie dysponuie, takowego zas dysponowania bez prawie zacieraiąc, Sami wotuiąc na Projekt Swoy podany, w Przeszły Piątek na Delegacyi Prawo uchwalili approbuiące Swoie Dyspozycye, ma Ona pamięc o Sobie, a zapomniała o Obligacyach Koscielnych, zapomniała o Summach na Missye y Aniwersarze danych, ktorych nienalezało było dysponowac, ale ad mentem Fundatorow na Obligacye zostac były powinny. Zapomniała ucalic nawet Funduszow Kosciołow ~~nawet~~ Parachialnych in ante Jezuitom Jnkorporowanych, y owszem lepiey powiem, pamiętała raz

dysponowac

rozdysponowac ale iak zkrzywdą kosciołow y Fundatorow, zapomniała o kapłanach Supressa Societatis Jesu, ktorzy bez sposobu zycia zostaią.

Tę tedy tak wierną WKmć P. Mill uczyniwszy Relacyą Sprawiedliwie powinienbym się pisac na Rozwiązanie Konfederacyi z Godnym Posłem JPanem Krakowskim ale pod mocą Potencyi Zagranicznych zostaiemy, pewnie Nam tego Ministrowie Cudzoziemscy niepozwolą. Dopraszam się więc WKmć, aby nayprzod Materya Wiary ubespieczona, y Publiczne Interessa traktowane były, aby Ministeryum Narodowe o zabranie Cerkwi na Ukrainie, o Ewakuacyą Woyska skraju Notę podało, aby Fundusze Kosciołom Parochialnym dawniey Inkorporowane XX. Jezuitom powrocone były, aby Delegacya w prywatne Interessa niewdawała się, Sancita Konfederaccyne Szkodliwe Narodowi aby nie wypadały, Sądy rownie konfederackie aby ustały, a Sprawy do przyzwoitych Juryzdykcyi odesłane były. y zeby taz Konfederacya gdy tu przyiedziemy z Terminu Limity z Czynnosciami Naszemi do Approbaty rozwiązana była, a Tym Sposobem dogodzi się żądaniu Godnego Posła JmćPana Krakowskiego. Polecam przytym zasługi JmćPana Kraszewskiego Regimentarza Woyska Partyi Wielkopolskiey Łasce Waszey Krolewskiey Mosci P. M. Miłosciwego.

Jmc

Mowa Xcia Antoniego Stanisława Swiatopełka Czetwertyńskiego na Seymie z Limity przypadaiącym Dn. 15. 9bris 1774. miana.

Juz iak Umysł Obywatelski zostaie przyćmiony, że Nayzbawiennieysze Rady dziś tylko pozorną są przybrane barwą, we wnętrzny ze Skutkiem utracaiąc szacunek; ale niech nie dziwi nikogo wtym Czasie, wktorym wytwor y rostrop zdan zdał się wielką uczynić rożnice między Dobrem powszechnym y prywatnym, przeważaiąc mnieyszość nad Większość uszczęśliwienia Ludu.

Lecz czyimże, ieżeli nie Waszych Rąk iest Dziełem? wszak mylić się nie mogę, uszczęśliwiać Całą powszechność, nad ktorą moc Pierwszeństwa tylko Wam iest dana, ilebyście Naydostateczniey używać mogli. Wy ktorzy Mieysce Tronu upoważniacie Cnotami, Wy, ktorych Ręka władaiąca Berłem Krolestwa wtey wyniesiona od wpsołeczeństwa prewencyi, że tąż władać inaczey niemożecie, iak ku zbawieniu Ludu Wam pod Rząd powierzonego; Wy ktorym moc dana od Naywyższego Wszechwładztwa nie na zgnębienie y uciemiężenie Powszechności Całey, lecz na Pomoc przez Uczynienie zadoyść Obowiązkom Własnym na Was. Wy na koniec, do ktorych należy Sławę wzmacniać Krolestwa, czynić y rozkrzewiać Sprawiedliwość, pomnażać Dobro Narodu, Miłość ziednać Ludu, Prawa utrzymywać, powszechność zbogacać Krajową, niebydź Ciemięszcami Mieszkańcow, uzna

iącym

iącym Prawo dopełnienia, zgoła bydz szczęśliwemi przez Wiek upłyniony dla satysfakcyi Tychże, pomyśla albowiem żaden inaczey niemoże, iak że tych ustanowienie Naypierwsze, nie na Jnny, iak na Ten iest wynalezione koniec. Ale widze że Stan Rzeczy Dziś inaczey wydawac zdaie się, wtym Omylnym rozpaczy zostawszy Stanie, iako by iuż niebyło znac się powinnością do Tego, do Czego wzywa Prawo, Moc Tegoż y odpowiedz na Tymże fundamencie.

Dzięki czynic nie przestanne należałoby Naywyższemu, że Rady Nasze ieszcze do tąd Nazwisko mieć mogą Wolnych, to albowiem co Nas szczęśliwemi tyle czynic mogło wiekow, przez przeciąg przetrwania Krolestwa, to co upoważało Tron, panuiąc Wolnemu Narodowi, to co zachęcało do Miłości Krola, ale nikt nie iest Ten, ktory by mogł Władac Losem szczęścia, przecież Ten Częsty znayduie się, ktory podlega Nieszczęściu, wszak nie zmruzonym zapatruiemy się Okiem.

Ale Prześ: Stany doić na tym iest przestac, wiele albowiem y do Naszey przynależy powinności, Ktoż się Dziś uzali wtym przeciągu Panowania, aby mu niebyło wolne wynurzenie w Czasie Obrad Zdania Swego, nie był Ten y bydz nie mogł, bo znał Prawa Narodu, na ktorych Fundamencie wolno było każdemu obstawac przy Dobru prawdziwym Oyczyzny, mało znalazło się, bo skutki widziemy iawne, Wszak Trzech Seymow czynności Coż Nam przyniosły, ? Naypierwszy zaszczepił Niechęć, roziątrzył Umysły, rozroznił zdania, zgwałcił Prawa, przez tyle Lat używane; Alboż odięcie Władzy Hetmanom y Podskarbim było Użyteczne ? Nato chyba, aby Tych pod

Ten Czas

Ten Czas nie mieć przytomnych y czynić wszystko, co się zdało, iakoż tak nastąpiło, poustanawiawszy Kommissye Woyskowe y Skarbowe, Tych Urzędy bez Czynnemi zostawuiąc, poopisywawszy iakby Naywiększych Winowaycow Oyczyzny, y Ten Naypierwszy awantaż nadszedł daley, trzeba to wszystko było zmocnieć, iakoż się dopełniło. Wynaleźliśmy Sposob, że niezapominamy o Narodzie, bośmy Nowy przybytek Okazali przez wznowioną Ewakuacyą zmieyszywszy kurs Złota na tak długo, iak się przydało, nastąpił 1768 oto Nowy Sposob na zdradę ukonowany Narodu, bo tak Intryga pod Ten Czas kazała, wznowiona Konfederacya pamiętna Radomska, dany ubior chytrey Polityki, zwołano Wygnancow Oyczyzny z Zakontow Państw Cudzych, tułaiących się, uczyniony Związek pod hasłem, uspakaiaiąc Malikontentow, do Ich się stosuiąc Woli, ale wkrotkim przeciągu, narzekano na Przemoc, daiąc Nazwisko, że ta chcę dawać Prawo, obstaiących y niezezwalaiących na Takowe gwałtownosci w niewolą bierze, uskuteczniaiąc przecież żądania przez Napisanie Prawa, ale krwi Kropla w Obywatelskim zostawszy Sercu niezdała zamieszczyć do desperackiego udawszy się Sposobu, czyni Ofiarę Obywatelski Umysł, zna moc zesłabioną, rzuciwszy się do Oręża, będąc Licznym Orszakiem napełniona Żołnierza Cudzego w Własney Oyczyznie, przecież nie tracąc Nadziei wzywa do Sposobu Obrony po hasłem, kto kocha Wiarę Wolność y Własney Oyczyzny Dobro, ale Duch odrzucił Sposob widoczny Zbawienia ztłumił tę moc Udzielną, dał Czas Nieprzyiacielowi prześladować, Coż się daley dzieie? Oto przeciąg

Lat kilku

Lat kilku nayokropnieyszym w Oczach Całey Euro:
py stawa się widokiem, gdy odgłos powszechny
że Narod Polski za Prawa Swoie Zycie y Cały Swoy
Maiątek na Ofiarę poswięca. Sprawił Zatym podziw
Takowy Zament Krajowy, oczucił Umysły razno prze:
nikaiące Konsekwencye Sąsiadow Naszych, nakłonił
Ich Serca bye zpomocą. Chociaz dla Swego wtym
Zysku, przymusił czyniąc Pośrednictwo, że gdy nie
iest żaden Ten ktoremby zapalone Miłością Oyczyzny
Dobra poiednał zdania, przystąpił do Tego, do cze:
go użył Prawa Mocy gwałtowney, wyciśnienia
na Koniec zwłasności Prowincyi Krolestwa, y
ktoż się Oparł Takowemu postępkowi? Nikt zai:
ste, bo wszyscy zostaliśmy bez Sposobu Obrony;
Ale przecież y Tam nienastąpił koniec, bo zwołani
do uprzątnienia Zawad, do uczynienia zadość Gwałto:
wnym Krokom przemocy wzmogłey przez Trzysprzy:
mierzone Mocarstwa niechętney y niepowolney
Nazwiska Obrady, Stawać my się musieli Ofia:
rą, co do Uczynienia Cessyi Krajow odpadłych
Prowincyi, przez Zawarty wodstąpieniu Traktat,
daliśmy Zatym choć Niewszczesnie Mieysce rozwa:
dze, przymusiliśmy Nas Samych do Sposobu my:
slenia ułożenia odmiany Rządu, wezwaliśmy
do pomocy Tych, ktorzy Nam Nigdy życzyć nie:
mogli dobrze, bo Ani Interess Ich tego wyciągał,
ani zdrowa Polityka Nam radziła, ale czego zło:
śliwa moc nie wznowi? Coż dobrego zatwardziały
umysł przeymie? Czegoż Ambicya nie dokaże? Lecz

na coż

Jmc

na coz zawziętość oczuci się, ? na coz się podłość y przywara nie odważy, ? ale czegoz zdrada y podstęp nie wymoze, ? y temi to Stopniami prowadzone były od początku wszystkie Czynności y Negocyacye; Narzekaliśmy bowiem bo wszyscy y prawdziwie że Nierząd Kilkodziesiątoletni do Tego przyprowadził Stanu; Ale ten to upłyniony przeciąg Czasu Sprawił Spokoyność w Kraju zywności obfitość y Szlacheckich Dochodow pomnożenie, Coz Nam lepszego Nowość przyniosła, ? Obfitość w niedostatek, a przymnażaiące się coraz dochody Szlacheckie, więcey iak w trzecią Część Straty zamieniła. Wierzczym to Duchem przepowiedziane były Słowa na Seymie 1766. przez Dobrego Obywatela daiącego y do Dziś Dowody nieskazoney Wierności ku Swoiey Oyczyznie JW Jmć Pana Wielhorskiego Kuchmistrza Litt pod Ten Czas Posła Woiewodztwa Wołynskiego.

Ale Przeswiętne Stany iakbym źle myślał, gdybym nie znał Gruntu Obywatelskiego! Nierownie gorzey, gdybym poznawszy Mowił, że Ten Czuię nieznośną krzywdę Swoią, y że ią chcę bronić, nie wiem co za Wieki, nie powiem, co za Czasy, nie nazwę, co za Ludzie, albo Umysł nieznaiąmy, albo nakoniec to, że Dobra powszechności przestawszy Szacować, w Osobistości zakładamy Nadgrodę, ale iuzby Sprawiedliwości Więcey nie było, bo wszyscy tak źle myśląc zyć by nie mogli dla wspołeczeństwa nieumiawszy bydź wspułeczeństwu użytecznym.

Mowić więcey nie umiem, y gdy się zastanawiam

rozważnie

rozważnie, mowić bym był powinien, staie mi boiaźń w Oczach prawdę mowiąc, czeka mnie Los nadgrody, Ten bowiem powszechny, złość y zemsta, ale Serce y umysł Obywatelski Srodkuię między boiaźnią y odwagą, Prawa Narodu są za mną, że Neminem Captivabimus nisi Jure victum w Wolney Obrad Rplitey użyty do prawdoistnego tłumaczenia Obywatel, z tych Powodow mowiłem to, com sądził złego, ostrzegałem w tym com upatrował szkodliwego, broniłem Sposobem przepisanym Prawa to, co widziałem być Nayszkodliwszym Oyczyznie, Odwoływałem się na koniec Protestuiąc się na przeciw Gwałtownym Stanowienia Prawom, ktore niepochodziły z konwikcyi wszystkich tak iak bydź powinno, ale z powodu wymusu, iak się zdało.

Że są Obrad Czynności pociski wiadome Swiatu, Oyczyznie y Całey Europie, że w tym Opłakanym Czasie Więcey korzystać chcemy iak w Naylepszym powodzeniu się było Nam przez Prawo Nadano, ale dopoty dobrze bydź niemoże, dopoki albo Prawa Sposobem Wolnych Obrad Stanowione nie będą przez wszystkich, albo naciskiem przez Jednego; Jeżeli przez Wszystkich, to ieden mocy nie ma, bo w Wolnym Narodzie, w Wolney Rplitey, Jeżeli przez Jednego, to po Monarchicznemu, ale ieszcze nie tu mieysce. Weźmy posłuszeństwo Prawa Narodowego, nie piszmy Ustaw żadnych przez boiaźń, względy lub Interess, lecz przez Miłość y Gorliwość, a będzie

my tak

my tak mocni w utrzymaniu, iak w Rzymie y Lace:
demonij zostało, lecz nie tak iak Dziś czyniemy, że się
rządziemy Złością, lub podłością, raz Prawa gwałcące
przez tyle Lat używane, drugi raz za powiuwieniem
Wiatru przywracaiąc, na Dawny Prawa Osadziwszy
Stopień, y to, co 1764. wziął przez odebranie Władzy Het:
manom y Podskarbim, Dziś Zendo dawności przywro:
cił, a coż się ieszcze za Naszego Wieku dziać będzie?
gdy tę odmiany tak częste panuią u Nas w Leciech
Kilku.

Idę teraz do wyłuszczenia treści zdania Mego, wno:
sząc nie iako prozby Sprawiedliwy za Sobą maiącey
pozor, chcąc pozyskać rezolucyą zupełną od Zgroma
dzonych Rplitey Stanow.

Rzecz iest prawdziwa, że z wyrobow Trzech Stanow,
iuż po razy kilka powierzono iest Delegacyi Stanowie:
nie Praw, Ułożenie Rządu, uczynienie Sprawiedliwo:
ści Obywatelom Mocą Naywyższego Wszechwładztwa;
Iuż w przetrwaniu Osmnastomiesiącznego Czasu,
niezdaie się bydź przybytkiem urobionym spodziwa:
ney szczęśliwości od pozostałych w Domu Obywate:
low, y czego się spodziwać maią, to przewidzieć
można, że nic dobrego. Iużeśmy Naywyższe Mate:
rye y Naykardynalsze Prawo ustanowienia Rady
Niustaiącey na pozor wewnątrz nic znaczącego, do:
kończyli Dzieła, to szczęśliwość bydź maiąca dla Na:
rodu, ale zamiast lepszego, uciążliwsze y pozornie:
sze dla źle chcących czynić ustanowiliśmy Prawo;

Iuż

Jm

Juz utwierdziliśmy Prawo uciązliwe względem zniże:
nia Kurrencyi Złota, czyniąc znaczny przybytek y
miło Ofiarę Całemu Narodowi Naszego Starania,
daiąc Dowody, aby Jm zawsze miley te było przey:
mowac.

Juześmy znaczne poustanawiali Pensye, iak:
by w Naylepszym powodzeniu Krajowym.

Juz myslemy o Podatkach 33. millionow, a
z przybytkiem Redukcyi Teraznieyszey 36. millio:
now pewnie y niezawodnie Ustanowionych a per
Pluralitatem utwierdzonych nieodbicie, iakby
w nayspozobnieyszych Czasach.

Juz Woyska Aukcyą pewną mamy, przez za
dnego zastanowienia się, ze Kraju tyle ubyło.

Juz Starostwa dysponuiemy ad Usum Inven
tum, Naylepsze oddac y obruciec ku wygodzie.

Y ktoz tu powie; ze się dzieie zle w Kraju? bo
w Naszych Obradach nie słychac o tym, ze Cały Na:
rod Cierpi, a Nam tu bardzo wygodnie, pod pretex:
tem chcąc uszczęsliwic Obywatelow, uszczęsliwiac
Siebie. Ale to iest Przeswiętne Stany, co mnie
zastanawia, ze nie wszyscy z tego Dzieła korzysta:
iąc, wszyscy w Dzisieyszą Czynność wchodzący,
staiemy się Ochydą y Czernidłem, tak pozostałym
w Domu Obywatelom, iak y następney po nas
Potomnosci.

Ktoz albowiem wezwany Dziś iest do tych Obrad,
ieżeli nie Ten? ktoren przyrzekł y zaprzysiągł party
kularnie

partykularnie, podpisał się na koniec, że Wszystko czynić będzie.

Ktoż mowić iest ten, ktoryby Tey wzaiemności nie odebrał przez wzaiemny podpis, przez Solenne przyrzeczenie, z naczną iuż takowym Obiecawszy Nadgrodę.

Otoż iawne Dzieł Naszych są nezabudecze, oto postępki przykładne, to ci, ktorzy Naywięcey Starali się bydź Naynieznosnieyszą Słodyczą, to ci ktorzy przez złość y Ambicyą pod hasłem, że dla Dobra Narodu targneli się na to, co wistocie Dobrego Rządu od Wieku dawnego Nastąpić powinną, Dziś przez łagodność naymilszemi wudziele czynności staią się, to ci ktorzy bez Prawnie Osadzili mocą Mieysca Naypierwsze, naynieznoysnieyszym wzadaniu Stawszy się bolcem, Dziś Naylepszemi do poparcia Wszystkich partykularności, są to te Sprężyny, ktoremi podstęp chytrości zwykł kierować, ale coż to za sobą pociągnęło, o to, że Obywatelskiego iuż więcey nie stało Umysłu, bo Wszyscy zostawszy na Względach, od Woli tylko, a nie od przeswiadczenia wtym Stanowieniu Praw mieli zdanie, y łatwo doyść będzie można, takowe czytaiąc Ustawy Prawa.

Iuż iest Przeswietne Stany Consilium Permanens, y to Kardynalne Prawo dożące ku Uszczęśliwieniu, co da nie sądzę, iak Go znam ułożone, Iuż moc pragnąca do Skutku przywieść Takową Juryzdykcyą, dążyła do Stwierdzenia za Prawo przez uczyniony podpis

Jmc

uczyniony Podpis wszystkie Nayglównieysze nie u
bespieczywszy Materye, ale te do Was przemawiam z po:
wodow Obywatelstwa y Patryotyzmu, że niesłyszałem
pod Czas Delegacyi obstaiących przy Takowym podpisie,
Owszem słyszałem, że ta ustanowa Takowey Rady,
mogłaby Nas prędzey zbawić przez dokonczenie tych
Czynności, ktore z prawa należy tylko działać Sta:
nom Rplitey. Przypominam Tu Przeswiętnym
Stanom, żem niezezwalał na podpis Consilij Per:
manentis, Oswiadczam się y Protestuię, że nie
prędzey zezwole, aż poki Nayprynceypalniey Ma
terya Religij zaspokoiona nie zostanie, bo przez
Takowy podpis możnaby tę Juryzdykcyą Samemi
Osadzić Jnney Religij Osobami, bo staie mi Nay:
milsze y Naykardynalnieysze Prawo, Rex Catho:
licus esto, więc z tych Powodow y wszystkie Juryz:
dykcye bydź powinny Osadzone takowemi, to
naypierwsze żądanie.

Że poki pewność Granic Kraju pozostałego nie
zostanie, a to z przyczyn ułożenia dostatecznych
Podatkow, bo bez wiadomości, iakże Takowe regu:
lować można.

Traktat Commertiorum poki nie zostanie ube:
spieczony, bo Na tym zawisła szczęśliwość pozo:
stałego Kraju.

Articuli Separati, o ktorych ułożeniu wiakim
są Sposobie, dotąd Delegacya żadney nie ma wiado:
mości, te są konwikcye, ktore zawsze bronić powin:

ney

Jmo

powinny podpisu za Prawo Consilij Permanentis.

Jezeli ieszcze Przeswiętne Stany wyznaczą Delegacyą do dalszych Czynnosci konczenia, na ktorą z Mieysca Mego Smiele niepozwalam, chcę to Sobie uczynic wtym Mieyscu Ostrzezenie, aby Prawo nie cierpiało Gwałtu, aby Prawo wyrazne nie było pod Oczywistą przemocą, ze wszystkie Interessa Traktuiące się na Delegacyi, ułatwiane albo per Unanimitatem, lub pluralitatem powinny, lecz nie tak, iak się zdarzało, ze gdy się dopraszaią Posłowie z Prawa o Rezolucyą per Turnum dopoty iest zwlekana, dopoki się podoba, a nie konczące, czas na Kabale y Fakcyi, przez przeistoczenie zdań Oznacza się; Zaczym dopraszam się z Mieysca Mego, aby Takowe Ostrzezenie Swoy Walor miec mogło; Inaczey Protestowac się y zaskarzac wkazdym niezaniedbam Czasie.

Projekt podany od Posła aby był Czytany zawsze, nietak zas iak się dzieie, ze gdy się niepodoba słowo, nie pozwalam czytania, Wszak Prawo przyiąc lub odrzucic iest wolne.

Gdy by quo modo miało bydz odmowione Posłowi Turnum przez Prezesow zpowinnosci Urzędu, kazdy Senator z Prawa tę władzę miec powinien, dopuszczenia Turnum, ze Prezesowie zgodną według Materyi formowac powinni Propozycyą.

Są to.

Są to żądania, ktore wysłuchane bydź powinny, od Przeswiętnych Stanow przez danie rezolucyi ostateczney per Pluralitatem vel Unanimitatem.

Przypomnieć ieszcze iest moią powinnością, że Czas Następuie ułożenia Podatkow, Niech Ten Cetnar nie dźwiga Sama tylko Delegacya, ktora iest Zasłoną Czynności, w rzeczy Samey nic bez Woli referuiącey się czynić nie nie umie, chociażby z Prawa Mogła.

Jest to Jedyny Sposob przysługi prawdziwie dla Narodu bydź mu pomocą, aby taż Delegacya nie raczyła obciążać Narod Takową Ustanową Podatkow, iak zamyśla, y iak ma na to przygotowanie, nie mamy w tym żadney przeszkody, bo przemoc na ktorośmy zawsze narzekali, dość Nam zwolniała, y prawdziwie, że ta się wiele przychyla do Żądań Naszych, częstokroć gorszące się że Sami nie czuli iesteśmy.

Przypomnieymy Sobie, zawsze powtarzam, że nie dawny przykład 1768 Ustawy; Żeśmy chcąc Wiele, nie doczekać się nie mogli, uczyniwszy Kray Nieszczęśliwym y Jego Obywatelow. Boiaźń mnie bowiem zbira, bo więcey wiem iak pewnie, że to Nas niezastanowi, bo do tych Czas w Tey Delegacyi obstaiących przy Narodzie nie widziałem y nieszłyszałem, iak Jedynie Wielkiego y prawdziwie że Godnego ze wszech

miar

Jmo

miar Ministra JO. Xcia Jmci Lubomirskiego Marszałka W. K. ktory zawsze to na myśl przywodził, że może Nas Ludzi, że tę Magistratury Nami Osadzone będą, y że Tych Pensyi używać będziemy, ale tych trwałość nie długowieczna, bo Dwuch Lat tylko przeciąg, a ułożony Podatek Wnukom y Prawnukom do wypłatu zostanie za wieczny, ale Niech mi daruie Ten Godny Mąż, co powiem; że nieznalazł wtym Mieyscu y Czasie Pluralitatem, chociaż wtak popularney Materyi zdał się bronić.

Kopia Manifestu JJ. WW. Posłow Łęczyckich Trzech Dunina Kozuchowskiego y Jerzmanowskiego Tudzież J.W. Przyiemskiego Starosty y Posła Łomzynskiego D. 12. Aprilis w Grodzie Warszawskim uczynionego 1775 Anno.

Gdyby można na Opisanie tak wielkiey Rplitey Straty tyle zażyć Słow y wyrazow, ile sama rzecz y czynow Okoliczność wyciąga, Spodziwamy się wybrani na Wolny Seym Posłowie, za Pierwsze Związek Konfederacyi w Kraju rozpoczynaiące Osoby, przeciwne porzuciwszy, a wynikaiące Zaktu Plenipotencyi y Limity tłumaczenia, przez mniemaną Prawność razem łagodzącą a niemogącą nadgrodzić szkody, uznałyby za szczere z obowiązkow Instrukcyi, z powodow Obywatelstwa, cnoty y powinności Zażalenia Nasze.

Protestuiemy się Nayprzod przed Bogiem, ktory Serca przenika, przed Całą Europą, ktora zna winną tkliwość wolnych Obywatelow na przewrucenie Praw Narodowych, przed Tobą N. Krolu P. N. M. ktory poddałeś Losom Rady Całość Kraju, Dostoienstwo Twoie, Ustawę Rządu; przed Całą Rplitą Polską ktora Nayszacownieyszey

Wolności

Wolności Wiary y Całości Krajow Swoich Nam do zachowania y umocowania powierzyła, że nie Duchem Obcego tchnienia lub podniet, ale prawidłem Uroczystych Obowiązkow z Obywatelstwa y Funkcyi wynikaiących, na Prawie y Instrukcyi ufundowanych, y oraz z takowych przyczyn.

Staranność N. Krola Jmć P. N. M. o Dobro powszechne, Uniwersałami na Seym Wolny wydanemi, wzywaiąc Wdztwa Ziemie y Powiaty do Obrania Posłow, ktore Nas Niżey wyrażonych ieżeli nie do Obrony, to przynaymniey do Informowania się o przyczynach zabieżenia Temu, perswadowania y sprzeciwienia się bez Nieprzyiacielstwa będącym Sprzymierzonym Naszym Sąsiadom, Tu do Warszawy z pośrodku Siebie Obranych z Instrukcyami wysłały Posłow.

Lecz gdy zamiast Wolney Rady, iakowyś /: bez poprzedzaiących Partykularnych po Woiewodztwach Ziemiach y Powiatach y Naymnieyszey Onych Wiadomości :/ zastaliśmy Nadzwyczayny y iuż podpisany Związek, Oświadczaliśmy w Poselskiey Izbie, Iż nie maiąc Sobie władzy w Instrukcyach damy, Nie piszemy się y nie pozwalamy na Niego, ani na żadne pod Nim

Czynności

czynności.

Odrzucone tę Nasze Oppozycye, gdy Nam więcey dały poznać, Iż wnieyście w tę robotę, myślą, dowodem Samym potwierdzonego na każdy Plant sprzeciwienia się zatamować potrafi wszelkie bez Prawa na Obalenie Praw Kardynalnych, uszczerbek Wiary, Ochydę y zagubę Narodu, naruszenie y złamanie Wielorakich Traktatow, Nayiaśnieysze Potencye Europeyskie Interessuiących sporządzone.

Przeto widząc na Takowy pod Związkiem w Narodzie Wolnym bez wiadomości Ziem y Powiatow radzie, na zgubę Praw dawnych, Wiary, Kraju, y Narodu natężone usiłowania, Iakośmy się zawsze y w Dzień kończący się Teyże Dnia Wczorayszego Rady, a Nieważności wszystkich tych, przed podpisem Ich Protestowali robot Rady, Związku, y na Onę zwyczaiem z Izby nie pozwalali, tak Dnia Dzisieyszego iako na Seym Wolny z wolnym Głosem przysłani in Materijs Status et Jurium Cardinalium przy Prawach y Traktatach circa Liberum Veto obstaiąc, y za prawidło ię maiąc; Manifesta zaś Nasze Wszystkie dawnieysze y nie przeymowane do Akt Publicznych a w Mowach Naszych Pisanych y Drukowanych Protestacye y Oppozycye ponawiaiąc

przed

Jmć

przed Wszystkiemi Nayiasnę Potencyami Europeyskiemi w Traktaty Wszelkie względem bespieczenstwa y Interessow Polski wchodzącemi, o Nieważność wszystkich Takowey Rady Związku czyli konfederacyi y Delegacyi oraz Jch czynności, o niewinne rozebranie kraju, Uciemiczenie Woyskami Narodu wspokoyności zostaiącego, o Wszelkie wszkodach wewnetrznych Narodowych krzywdy, z Obowiązkow Urodzenia, iako Wolni, wychowania iako Obywatele, Edukacyi iako Synowie Oyczyzny, kochaiąc Narod iako Rodacy, iako Polacy Obstaiąc przy ucaleniu Granic, przestrzegaiąc Praw Narodowych Dawnych nienaruszenia, iako Posłowie y Plenipotenci, Jak Nayselemniey zodwołaniem się do Tychże Nayiasnieyszych Potencyi Europeyskich względem kraju y Narodu Polskiego bespieczenstwa Interessowanych, Manifestuiemy się y Protestuiemy.

Kopia Deklaracyi Tureckiey D. 13 Januarij 1775 wydaney. My Amorat Sułtan &c:

Dotąd o Uszy Nasze Obijaią się Gwałty y Skargi ktore Woysko Jozefa Krola Rzymskiego

Rzymskiego wyrządza w Przyiaznym Nam Narodzie Polakow. Dobyliśmy Strasznego Oręża Naszego na Pierwszego Onychże Nieprzyiaciela Katarzyną Drugą, y Iey siły gdy Nam tak Nieba pozwoliły starliśmy z honorem, z tym dla Nas powodzeniem że nie tylko Orężem ale y Gwałtem pędzeni Ludzie Polscy, od Moskwy odpadłszy, Naszey się Naywyższey powierzyli Opiece, do Zamysłow Iednomyślnych nachylili, y wraz z Nami Swoy Oręż Serce y Męstwo w naypierwszey będąc sposobności dobyć y Okazać przyrzekli.

Honor Domu Ottomańskiego a zawsze Swiatu Strasznego raz wziętych w Opiekę opuszczać niedozwala Polakow; Owszem o Gorliwość Praw Swoich tyle Lat o tak Wiele Gwałtow y ucierpienia stękaiących bronić y mścić się nad Nieprzyiaciołmi Nas pobudza.

A zatym dobrych Sąsiadow Naszych Węgrow y z Niemi Sprzymierzonych Przyiaciół zachęcać powinna wspolnym ręcę wiązać Orężem y Umysłem. Do Nich przeto Ogromne Woyska Nasze wysyłamy, y aby Nam byli powolni y przychylni Ostrzegamy, y to Oświadczenie Nasze Podpisem ręki Naszey Stwierdzamy. W Stambule Dn. 13. Januar 1775

Supplika od Jmci Sukcessorow Gonty y Zelaznika podana Krolowi.

Nayiasnieyszy Panie. Zadne pod Słoncem Kro:
lestwo nie przyszło ieszcze do Tego Stopnia po:
myslnosci, zeby choynosci dostatkami y nadgrodę
z Zasługami porownac mogły. Jedna iest Rplita
Polska, ktora pod Twoim Słodkim Panowaniem,
w Tey Naywyszszey Stanęła Sławie, ze kiedy
Jmc Potencye pomnazały Urzędnikow do
zgromadzenia Dochodow Swoich, wtenczas
wspaniałosci y Mądrosci Twoia, wystawiła
Swiatu Kommissyą Narodową rozdawniczą.
Nieprzestano nigdy w Naypoznieysze Wieki Nay:
iasnieyszy Panie głosic Choynosci Twoiey, ci
wszyscy ktorzy teraz obfitosci Łask od Tronu
Twego płynąca, naymnieysze dopełniła Pra:
gnienie; Rozdałeś Mitry między Wielkich w Oy:
czyznie Ludzi, podzieliłeś między Znakomitych
Patryotow w Delegacyi zasiadaiących Wszyst:
kie Krolewszczyzny. Wyznaczyłeś z Skarbu
Pensye dla Ministrow y Konsyliarzow Twoich,
wysoką Mądrascią słynących. Teraz zaś gdy za
dnego nie ma Obywatela, ktoregoby Zasług nie
przewyszszała Nadgroda. Osmielamy się zbli:
zyc zgłęboką pokorą do Majestatu WKMci
My Sukcessorowie Sławnego Gonty y Zelazni:
ka, niosąc pod Tron Jego rowne wszystkim
Zasługi Przodkow Naszych y z niemi rowną
Nadzieię

Nadzieie, że w Teraznieyszym Szafunku Łask Twoich y o Nas niezapomniesz.

Niewiemy ziakich Powodow Przeswiętna Delegacya pod Tytułem Nadgroda Zasług o Wielkich Dziełach Sławnego Gonty y Zelaznika zamilczyc mogła, wszakże oni byli Nay: pierwsi ktorzy zniepostakowaną Wiernością roz: kazy W.Kmć wykonywaiąc, zakonczyli chwalebnym przykładem Tych wszystkich Ludzi co teraz zacmiec usiłuią Szacunek Zasług Wielkich Mężow blaskiem Jednym Czynno: sci Swoich, a przeciesz tak Przeswiętni De: legaci, Jak JO. Marszałek niczym więcey w Samey rzeczy nie iest, ani bydz może, tylko nasladownikiem Wielkiego Gonty y Zelaznika.

Nie mowiemy Nayiasnę Panie ani Duchem zazdrosci, ani Umysłem Wyniosłosci, ale tylko żądamy przełożyc przed Tron Salamona Polskiego Krzywdę Naszą; Że Xże Poninski zastąpił w Re: gestrze Zasług y w Szafunku Łask Pańskich to mieysce, ktore przez Wielką Sprawiedliwość należało y należy Przodkom Naszym.

Osądz WKmć Naywyższym Rozumem Swoim, co kto więcey uczynił nad Waleczno go Gontę y Zelaznika. Jeżeli się chlubi Xże Poninski, że został Marszałkiem w Warsza wie chociaż nieobrany; wszakże nikt nieo:

bierał

Jmć

nieobierał Gontę pod Humaniem, a przecie podobnym iak Xże Marszałek sposobem, uczyniwszy Marszałkiem Żelaznika z reszty Konfederatow Swoich porobił Delegatow. Jezeli Xże Jmć Wynosi Cnotę swoie, że Objowszy Laskę prześladował zaraz Narod Zydowski, iako Nieprzyiacioł Wiary Chrześciańskiey, ktorych Zgromadziwszy do Warszawy pod pretextem Likwidacyi Długow y Podatkow, obrał z Fortuny y Maiątkow, y na Ostatek Pogłowne dla Siebie naznaczył. Rowney Zarliwosci dał Dowody Gonta, kiedy wyciąwszy Jch Kilkanascie Tysięcy w Humaniu y Ukrainie wszystkie dostatki zabrał. Prawda że wsposobie postępowania zdaie się bydz roznica; Jż Xże Poninski Marszałek Konfederacki poszedł do Sławy drogą Polityki, a Gonta Drogą Męstwa y Oręża, Ten w Warszawie a Tamten w Mieyscu dla Siebie determinowanym dopełniali wzaiemnie Rozkazy WKMć, zawsze iednak zasługi Obydwoch zmierzały do Jednego konca. Wszakże wytrząsać dowcipem cudze kieszenie, albo te Szablą uczynać powinno bydz rownym zaszczytem, byle koniec wyproznienia Workow był dopełniony.

Ufundował Xże Jmć Poninski w Delegacyi

Jmć

w Delegacyi Swoiey Naywyższe Sądy, y Nay:
wyższą Władzę, do ktorey pozwami pocią:
gana Naymaiętnieyszych Obywatelow w Spra
wach od Wiekow zaspokoionych; a to Tym
koncem zeby się kazdy z nich Okupił, potym
zeby Szlacheckie Substancye, tak były zakłu:
cone Jzby nikt ani Dziedzictwa ani spokoy:
nosci nie mogł bydz bespieczny. Ktotszym
wprawdzie Sposobem ale toz Samo uczynił
Kollega Jego Marszałek Humanski, ktory
wszedłszy do Humania, kilka Tysięcy
Szlachty wyrznąc kazał Delegatom swoim
y nie tylko po Nich Depozyta zabrał, ale
ieszcze wszystkie Papiery spalił, zeby za:
den w Ukrainie nie trafił do Swoiey For:
tuny.

Jezeli się nie dostało Tego szczęscia Marszał:
kowi Humanskiemu, ktore dzisiay iest
Ozdobą Xcia Jmć Marszałka Konfederackie:
go, ze nie tylko dyktuię Formę Rządu dla
Całego Krolestwa, ale ieszcze wchodzi w nay:
skrytsze z Dworami Negocyacye; Smiem
iednak upewnic WKMć ze gdyby Wyroki
Boskie pozwoliły były dłuższego zycia
Wielkiemu Gonciu Marszałkowi Human
skiemu, zwiększą daleko Sławą dla
Kraju zawarby był Traktaty y zwiększą

rozdro:

Jmć

roztropnoscią Ustawy podyktował.

Niechcemy wniczym pokrzywdzać Xcia Jmć Poninskiego, ktorego Cnota y Talenta rowna iest doskonałego Sławnego Gonty, przecież poznaiemy z Teraznieyszego Dzieła, że Xże Jmć nie musiał znaleść porządnego Archivum co do Sposobu Negocyacyi z Dworami, po antecessorach Swoich tak się zdaie że więcey musiało bydz Manuskryptow Informuiących, iak pozywać Lutrow w Wielkiey Polszcze, iak Kłucice Unrugow, o fałszowanie Monety po Trybunałach, iak skubać Szelężne y Czopowe, iak Czerwone Złote obrzynać, iak Pensyki u Dworu Saskiego Wierszami wypoetować, a nizeli iak z Gabinetami negocyować. My zas Nayiaśnieyszy Panie będąc Plemieniem Chmielnickiego wzieliśmy w Sukcessyi Zasługi, Cnotę Męstwo y wszystkie po Nim Negocyacye Traktatu Hadziackiego et Pactorum Subjectionis z Rossyą, z ktorych kazdy poznać może, że lepsze były Kondycye Prowincyi Kozackiey, nizeli teraz Tych Wszystkich Krolestw, ktore Xże Marszałek z Przeswię

tną

Jmć

tną Delegacyą dał y darował Sąsiedzkim Potencyom.

Spodziwamy się tedy Nayiasnieyszy Panie po Sprawiedliwosci W.K.Mć że zapatrzywszy się na rowny rozmiar za sług Xcia Jmć Marszałka Konfederac kiego z Zasługami Marszałka Gonty Humanskiego uczynic zechcesz rowny po: dział Nadgrody. A Jako ieden iest przy: ozdobiony Mitrą, tak y My zniezamy Głowy Nasze pod Tron Jego, prosząc abyś Nam takze na Nie Mitre wło: zył.

Prosiemy ieszcze o tez Same Pensye y Podatki na Krymki Zydowskie, a ieże: liby Naprzykrzeniem Naszym miał bydz Skarb W.K.Mć Obciązony; Więc Miłosciwy Panie, pozwol W.K.Mć zeby Xże Marszałek zprzyszłym z Łaski Pańskiey Xciem Gontą Marszałkiem Humanskim dzielił się wszystką nad grodą, iak się dzielą Sławą Cnotą Zasłu: gami y Męstwem Wasil Gonta

Jwan Zielazniak

Kopia Listu JO. Xcia Jmci Czartoryjskiego Kanclerza Litt. z Pol Elizeyskich do Rzewuskiego Marszałka Nad Koronę 1775 A°.

Mało odbieracie Listow z naszych Stron, bo prawda mało ma do Was przystępu. Masz teraz zupełną poufałość Krola. Masz dostateczne Swiatła do uznania prawdy. Przez kroki sprawiedliwe, ktoreś z Urzędu Swego dotąd poczynił, daiesz do Wierzenia że ią kochasz, dla tego z tym Pisaniem do Ciebie się udaię. Jeżeli nie zbyt Sobie ufasz, ieżeli bez przywiązania do Strony Sądzić o rzeczach będziesz, uznasz słuszność w Moich przestrogach, y użyiesz Ich ku Dobru ufaiącego Ci Krola, y wątpliwego ieszcze w Zdaniach o Tobie Narodu.

Pola Nasze Kończą się Dwoma Krajami, za ktoremi iest przepaść Wieczności, Jeden z nich zowie się Krajem przeszłości, Drugi Krajem przyszłości, każdego z Nowo przybyłych prowadzą w tę Dwie Krainy przez Część Kraju przeszłości Jednemi co y Życie zchodzącego Granicami okryslaią, gdzie Człowiek Widzi Historyą swego Życia, y czuie poruszenia przyzwoite każdemu przypomnieniu, wprowadzony bywa w Obszerny Kray przyszłości, gdzie się mu stawia to Wszystko, co się na Waszym Swięcie dziać ma, z Oyczyzną, Domem Przyiaciołami Jego.

Byłem w Kraju przeszłości, na Widzenie Spraw Moich, raz uczułem słodkie ukontentowanie

ukontentowanie, gdym widział, iako mi niektore moie Kroki, czyniły chwałę Rozumu dobrych poważnych Obyczaiow, dobrych w wielu rzeczach o Oyczyznie myśli Stateczności w Przyiaźni, zgadanych z tych Skutkow Samym bystrego Umysłu przewidzeniem, Rad ku zabieżeniu Im dążących, ale znowu Niektore Obrazy wielki we mnie wstyd y żal Sprawiły, Omyłki w ułożeniach, częścią ze zbytniego Sobie ufania, Częścią z Passyi zdarzone, Zawod na tych, po ktorych Wiele Sobie y Oyczyznie dobrego obiecywałem, Osobiste przeciwnym prześladowania, częste przegryzania, y zawstydzenia Drugich, tę y Inne Wady Publicznego y prywatnego Życia zbyt żywo Stawione kraiały mi Serce, iedna folgę przyniosła pociecha że koniec Moy był ze wszech miar chwalebny; Spieszyłem się do Kraju Przyszłości, y z ciekawości, ktora we mnie zawsze zbytnia była, y zniecierpienia przykrych w tey Stronie Widokow.

Gdym przez Tey Drugiey Krainy Granicy przeszedł, tak Wieloraką ta rozciągłą rzeczy Osnowę postrzegłem, że miałem strętwiały Stanął, aż mnie przewodnik oczucił, y wszystko z pilnością uważać kazał. Com Widział Życzącego się Moiey Familij, nie powiem Ci, bo to do Ciebie nie należy, Napisze do Nich ale aż Jeden przypadek Zeyści się.

Powinienbym Ci wiele pisać o Oyczyznie, lecz tak rzeczy Polskie zamięszane, tak ciemne

znalazłem

znalazłem, że ledwie coś w nich iak przez mgłę patrzyć mogłem; Spytałem się Przewodnika, czemu w tey krainie w ktorey się y nayodleglejsze przypadki tak wyraźnie widzą, iak by się teraz działy Moiey Oyczyzny rzeczy w takim zamieszaniu się mącą: Odpowiedział mi zwano cię Slepym iasno widzącym, a powiedz mi, czyliś w Stanie Teraznieyszym Waszego Kraju co kolwiek iamie widział, a ieżeli to co się teraz dzieie, nie zrozumiane iest, iak że tak prętko zrozumieć możesz co z Tego Zamięszania wyniknie, co przyszłe iest, co się dziać ma, Czasu ci Nato potrzeba, a rozpatrzywszy się zrozumiesz powoli.

Zapłakałem na Ten widok y na tę Słowa zwłaszcza że choć przez Mgłę patrzałem wrastaiącą coraz Nieprzyiaźń Krola z Narodem wzaiemną nieufność bez Nadziei odmiany, widziałem na Czas dalszy bardziey się mnożącą zdradę iednych, podłość Drugich, a przytym nie czynną Jnnych w Słowach gorliwość.

Pod pozorem porządkow, gwałtowne Publicznych y prywatnych Jnteressow zamięszanie. Jedną Stronę na przyszły Seym szczerze się gotuiącą y wcześnie robiącą, a Drugą bezdzielnie myślącą y rozprawuiącą, Slepe pomacku bez pewney reguły Stanowienia, y Częstę odmiany Podatkow, Jednych w małey Liczbie z Tego korzystuiących, większą Część

daleko

Jmo

Daleko Drugich wycięczonych y uciśnionych Po:
spulstwa rzucaiące Kray zamięszany y nie pewny,
a pomnażaiące Sobie Ludności Zabranych Prowincyi,
wiele gadania y pisania o Ludzkości y szczęśliwości,
a nazbyt Wielorakie gwałcenia Ludzkości, y powodz
nieszczęścia, Więcey Sądow, Więcey Niesprawiedliwo:
ści, Większe coraz wpływanie Moskwy w Rządy
Polskie, y zawodnę w Rossyi Nadzieie, nawet nie
złych Obywatelow. Młodz coraz gnuśnieyszą y
rozpuśnieyszą; Cudzoziemstwem w Małękich Frasz
kach Zaprzątnioną, Kobiety prozne, płoche, Nielubiące
Polski y Polakow, brzydzące się Patryotyzmem, mogą
czynić Ludzi Obywatelami, a czyniące Jch Fiutyńca
mi; Jak Wicher burzliwy kręcił wielo przypadka
mi Skołataney Polski ~~y Polakow~~, w tym odmęcie
Kręcącym się wypadł mi przed Oczy Tu Filut po:
dły wraz z Krolem, Tu Minister Cudzoziemski z Orę:
zem, Tu Kołnierzyk z Fartuszkiem, Złodziey z Orderem,
Minister z Workiem.

Tu się iedne Kraje odrywały od Polski, znowu
za Jnnych odpadnieniem Tamte powracały, po Ty:
siąc razy na to wszystko umrzeć trzeba było, gdyby
nie Smiertelność nie była Tey Krainy. Widziałem
przebog, Consulite Vobis prospicite Patriae. Mi:
nął Czas kiedy się kiedy się razem do Obrony y popra
wy wziąść trzeba było. Pierwszych Gwałtow odparcie
zagrodziłoby dalszym.

Poznano Was Coście Warci, iak kogo ziednać, iak
zastraszyć można. Prozne Nadzieie, będzie to lepiey
zgubiły Was. Uczcie się od kolonij Amerykańskich,
każdy Gwałtownik Waszych Praw, Swobod, y Całości
Nieprzyiacielem Naszym iest, głupi iest, albo zdrayca

Wasz

Wasz iest, kto Wam mowi, ze wpoczątkach się bronic rostropnosci nie kaze, albo ze wtakim razie bez Oręza bronic się mozna. Wtym zamięszaniu dano mi widzice iasniey co się Pieczęci tykało, przez wzgląd, zem ią długo y dość godnie nosił; z Tego Com widział, prosze Cie abys powiedział Krolowi ktory Mie zawsze Interessuię y przez Krew y przez łozone znaczne do wyniesienia Jego Starania, chociaz nieufnosci była przeszkodą do wzaiemnosci. Powidz mu ze będzie się do dania Tego Urzędu Poseł Rossyski, iak się do wszystkiego Często bez zlecenia Swego Dworu Mięszał, alisci Temu Sami Winni, Sami Tego często szukacie. Powidz ze mi wiadomo, iako Stachelberg będzie za Sapiehą Tyzenhausz za Sobą, Publicum ze Mną za Potockim, ze będzie miał Bilety Częste y długie od Stahelberka, Niech ze Jch nie czyta na Radzie Waszey Nieustaiącey, bo to szpetnie dla Krola, dla Rady, dla Narodu.

Niech Sam będzie Krolem, Niech Swego Słowa dotrzyma, ufaiącemu wtoz Słowo Chreptowiczowi, na ktorego się iednak gniewałem, ze nieprzyiechał do Mnie wchorobie, ktory radbym aby Więcey pokazał stałosci y czynnosci.

Widzę iednak ze wiele się przeciw Moim zyczeniom Stanie, mięszac się Wasze przytym Zamysły będą, Niektorzy zWaszey Rady, a będzie Jch bardzo mało, bo zwyczainie u Was mało iest Takich, ktorzy Własne maią Swoie zdanie, a Mniey ieszcze ktorzy maią stałość y odwagę wzdaniach.

Odezwoię

Jmc

Odezwą się y zracyą że nie maią władzy podawania Kandydatow na Pieczętarzow, że czynić Kanclerzow dla Krola pod czas Seymu należy, Napisze Wam z mocą Swoię zdanie przytomny Tam Borch, a Manifestem pogrozi, y wierzcie mi że: by to pięknicy było dla Krola dla Narodu y Kan: clerzow utrzymać tę Prerogatywę Pieczętarstwa.

Powinniście poznać że to są łudzenia y Dzie: cinstwa, te podawania Kandydatow.

Dość iest na Korrespondencyi Biletowey y Sta: chelberka z Krolem y z niektoremi po między Was, żeby bydź pewnym Obrania na iaki Urząd, a Wy śmiech z Siebie Temi Kandydatami czynicie.

Owoż to tyle Zamachow tyle polityki w u: stanowieniu Rady Nieustaiącey, a coż cie Cza su y Papieru na Projekta y Konferencye po: psuli. Prawa Ciemne zostawaią mocnieyszym sposob tłumaczenia; Jabym niechciał już tak Pięknego Ministerium mieć, ani od Mo: skwy, ani od Waszey Rady, a to na iedno wy dzie.

Kto iest winien Cudzemu Dworowi; a prze: ciwnie z Swoim Narodem Interessa maiącemu z trzymania Stopnia iakiego, traci w Naro: dzie ufność, y znayduie się często zatrudnio: nym w Okolicznościach, w ktorych szczegul: nie wynoszącemu Obowiązki walczo z Swię: temi Obowiązkami, Obywatela y Ministra Swoiey Oyczyzny. Życzącego Widzą od Polakow na Pieczętarstwo nie Kanclerzem, pięknie

iest

iest bydz sądzonym wpowszechnosci, tu Wartego Dostoienstwa, niż ią bez Wartosci posiadac.

Będą Ludzie czynic porownania między Waszym Xięstwem Kanclerstwem ziedney Strony, a Mną z Zoną Moią zdrugiey niepodoba ią mi się teraz złosliwe Ugryski y zarty, bo się zbyd były podobały za Zycia, Sapieha będzie Kanclerzem W. Litt. Na koniec brac w Areszt Tego Zamiesnika, co zroskazu Nowego Ministra rznięta Nową Rplitey Pieczęc, Nowym Sposobem utworzony Pieczętarz Nową tez zrobic trzeba Pieczęc.

Daremna będzie od Waszey Rady po Pieczęc po Mnie pozostałą. Zona Moia zawsze odemnie godnie kochana y Szanowana odpowi Wam z Stałoscią y roztropnoscią, ktora Radnikom Waszym za przykład służyc by miała

Widze iednak ze nie tak złe dla Oyczyzny miec Sapiehę Kanclerzem, iako gdyby ktoremu zpewnych Panow Litt Pieczęc by się dostała.

Prosze ieszcze Krolowi powiedziec, ze nie iest dla Niego Uteziwa, ze nie iest Jego prawdziwym Interessem miec słabych Ministrow, ze nie raz będzie z załamaniem rąk mowił Jz nie ma się na kogo spuscic, Jz się na Ludziach zawodzi a tym czasem przewrotne abystre Dowcipy korzystac z Niedostatku podciwych Rozumow potrafio.

Będą zapewne hałasy na Przyszłym

Seymie

Seymie o Sposob dawania Pieczęci, ale na nic dobrego Nie weydo.

Miałem Ci więcey pisać zwłaszcza co się Chreb: towicza tyka, ale Moy Przewodnik Woła Na Mnie że Staron nagli o List toć do Was odcho: dzi Spieszno, Napisze potym, Korzystaycie z Tego ~~co~~ Wam tu wyraził, bo pozno mieć rozum gdy do Nas przyiedziecie. Dan z Pol Elizeyskich

Periculum in Mora

Nota Posła Rossyskiego podana Consilio Perma nenti d. 16 9bra 1775 w Wyrazeniach Oboiętnych: Zaskarza Obywatelow po Wdztwach o iakieś Nowe rozruchy, Zaskarza Urzędnikow Wielkich y Nadwornych o Manifest uczyniony przeciwko Decyzyi Rady w Ma: teryi Pierwszenstwa Marszałka y zostawuię niby Rady Nieustaiącey Penetracyi, czy Dwor Jego może w podobnych Okolicznosciach wyprowadzić Całe Woy: ską z Kraju Rzeczypospolitey Naszey.

Nota ta straszną iest dla Kraju, Niebespieczną dla Rady grozi Nowemi y trwałemi Nieszczęsciami.

Pobudki Posła Rossyskiego do podania Takowego Pisma są Oczywiscie wyszukane. Spokoyność w Kraju pomi mo przykrych, a Nowych Praw Niesprawiedliwych, a Cięszkich Podatkow. Sama Nas zaręcza Iż żadnych Nie mamy się bać rozruchow. Manifest Urzędnikow Koronę o Krzywdę uczyniony z Prawa y za Prawem nie: sprzeciwia się Gwarantowanym od Rossyi Ustawom ktore pozwalaią zaskarzać y pozywać Radę Nieustaiącą gdy z Granicy Praw Swoich wykroczy.

Przeciwnie

Przeciwnie pobudki Rady Nieustaiącey do prasza:
nia się od Moskwy Weyscia zupełnego z Krajow Na:
szych są oczywiście gruntowne. Bo iest powinnością
Rady Nieustaiącey dopomnie się o Exekucyą Traktatu;
Bo Polska względem Moskwy wszystkie Kondycye
Traktatu dopełnia, bo Dawnemi Notami podczas Sey:
mu Poseł Rossyyski Kray z Woyska Oswobodzić przyrzekł,
bo Narod cały przez tę Woyska Uciemiężony ięczy, y
wybawienia czeka.
Są więc inne skryte pobudki ktore Posła Rossyyskiego
z iedney Strony, prowadzących w Radzie Nieustaią:
cey z drugiey, pobudzić mogą do Wzaiemnego zda:
nia y dobrowolnego zatrzymania Woysk Zagranicznych
w Kraju Naszym.
Z Strony Posła Rossyyskiego dąży do Tego chęć absolutnego
rządzenia się w Polszcze Władzą Własną, Straszną Woy
skiem przez Nas Samych Obywatelow płatnym.
Z Strony prowadzących w Radzie Nieustaiącey chęć utrzy:
mania Mocą Zagraniczną wykroczenia przeciw Pra
wu Tegoż Consilij, iakiemi dotąd są. Zwołanie Nie
Prawne Sądow Seymowych, Lokowanie Zydow za Oko:
pami Miasta, Oddanie Pieczęci Nowym Obrządkiem,
Kassowanie lub zawieszenie Dekretow, Dodawanie Kom:
missarzy. Uznanie Pierwszeństwa Marszałkowi Swe:
mu, Nad Urzędnikami Koronę y przyznanie Temuż
Marszałkowi Tytułu Senatorskiego Wielmożny, Sey:
mowemu dotąd Marszałkowi Niedanego.
To chyba nie prawne Kroki, y Inne mogące w dalszym
Czasie okazać się przewodzących w Radzie Nieustaią:
cey pobudzą do zniewolenia, Drugich do Skłonienia,

Wszystkich

Wszystkich by żądali y prosili o zatrzymanie Zagranicznego Woyska. Boiazliwe przestępstwo Nie szuka poprawy, ale wsparcia y Zasłony.
Ci atoli, ktorzy własną Kochaiąc Oyczyznę zasiadaią w tey Radzie, ktorzy nie winni pamiętaią Na Swę Prawa y Swę Przysięgi, nie mogą lepiey przeszłey Tey Rady nadgrodzić bez Prawia, iako gdy domagaiąc się Weyscia Woyska Rossyyskiego Siebie y Radę Swoią zchaniebnych Plam, Narod y Oyczyznę Swoią z Jarma Niewoli uwolnią. Periculum in Mora.

Kopia Listu Jednego Wołynanina do Xcia Sanguszka Woiewody Wołynskiego 1775 Ao pisanego.

Razem dochodzą Nas wiadomosci, ze Xże Sanguszko Miecznik Litt został Wdą Naszym Wołynskim, y ze Tenże Xże Sanguszko Na Radzie Nieustaiącey prosił o zatrzymanie Woyska Moskiewskiego w Polszcze.
Co za Smutne Nowin złączenie! Jak Okropna Senatorstwa Tego wrazba. Tymże haniebnym Zdraycy Oyczyzny Swoiey krokiem Wstęp Sobie do Naypierwszey u Nas Jodnosci uczynic W Xcia Mć Miałes. Bo wzywac Obcego Zołnierza, ktorego Nayzałosnieyszych Skutkow doznawał dotąd Cały Kray, iest zdrada Oyczyzny, iest Crimen Status.
Nieszczęsliwe Krolestwo, takich miec Radnikow y Senatorow, Nieszczęsliwe wybranie na Takie Osoby podaiące. Znamy to, Iz Naypierwsza w Wdztwie Dostoynosci dawana bydz powinna Ludziom, Nie tylko Krwią, ale bardziey Cnotą, Obywatelstwem, rozumem, Nieposzlakowaną pod ciwoscią Zasługami w Prowincyi y Całey Rplitey Znakomitym.
Aże Sromotny W.X.Mć uczynek, iakim Go w Oczach Ziemianow Naszych Stawia. Woiewodow miec powinnismy takich, ktoremibyśmy się szczycic y chwalic mogli,

do

do ktorych po Radę, pomąc, Więcey się O Swobody Nasze, po zalecenie do Tronu prowadzice by Nas powinno, Zaufanie w charakterze, wspaniałosci, Rozumie y przychylnosci Jego, a W Xcia Mci stałeś się Cieniem przeklęstwa, obrzydzenia y wzgardy powszechney.

Czy to Ostatnie głubstwo y ciemnosci Rozumu nie dały Ci Nowey Nasz Woiewodą poznac Szkaradnosci postępku Tego, y uczciwą przed Umysłem Twoim, iak Nieszczęsliwe było do tąd y będzie zawsze przebywanie w Panstwie Naszym Woyska Rossyskiego, iakie szkody kraju uciśnienie, płacz, wyniszczenie Szlachty y Kmieci, iakie Obyczajow ze przecie sprawiło.

Czy tez Masz tak twardę y nie czułe Serce, tak podłą Dusze, tak bez wstydną Niegodziwosci, ze widząc y znaiąc to Wszystko, odważyłeś się prosic o utrzymanie Tey zbyt doznaney dla Oyczyzny klęski, czyli zwyczayna z tym Sumieniem boiasn, pobudzała Cie do szukania w obcym Oręża Obronie; Polak czuiący się do dobrych zdan y postępkow, bespieczen iest bez Moskwy.

Cokolwiek bądz, zasłużyłeś na to, abyś się stał Ofiarą Sprawiedliwey Obywatelow zemsty, a pomyśl Sobie, czyliś u Samego Posła Rossyskiego iak zwyczaynie podli y nikczemni Interessow Jego posługacze, Niewyciągnął na Siebie wzgardy y urągania.

Dobry Wdztwa Wołynskiego Obywatel, Dobry Syn Oyczyzny, Nie maiący zadney do Osoby Twoiey

Mci

Jmy

Mę Xże urazy, Moim y rownie Podciwych Obywa:
telow Jmieniem Zapowiadam Ci, ze mice będziemi za
Spolnika zdrady y zbrodni Twoiey kazdego, ktory Ci
wdzięcznicy Godności Winszowac, ktory się Cieszyc z Niey
będzie, ze nie masz się u Nas nigdy na Publiki
y Ziazdy Nasze ukazywac, ze ieśli się na to odwazysz,
postępowaniem Naszym względem Ciebie słuszna
Mściwość, pogarda, y żal roziątrzony rządzic będzie,
ze zyczenie Nasze iest, aby wszyscy zdania y prozby
Twoiey spolnicy rownych doznali od Całego Narodu
zbrodni Swoiey skutkow. Jestem w tym przekonaniu,
ze to iedno Oyczyznę ratowac Moie, przykładnie u:
karac Takich wyrodkow, niech kazdy odbiera, co
zasłuzył.
Jeden Masz Sposob poprawy y uyscia kary, Odwo:
łuy Publiczne Twoie zdanie, proś o Wuyscie Woyska,
Kraiowi Tak cięszkich, y łącz się do ukarania Ta
kich Radnikow.
Kochaiący Oyczyznę Obywatel Woiewodztwa Wo:
łynskiego.

Zdanie Krola Jmći y Rady Jego Nieu:
staiącey z rezolucyą y odpowiedzią
Obywatelow 1776. A°.

Zdanie Pierwsze Pochwalic potrzeba wszyst:
kie Roboty Rady Nieustaiącey zeby per Indire:
ctum Powaga Jey approbowana bydz mogła,
kiedy per directum Nowym Prawem pomno:
zona y Większemi Przywilejami obdarzona
bydz nie moze.

Odpowiedz

Odpowiedz Znosić Consilium Permanens iest rzeczą Niegodną poniewaz Rada przy Boku Krolewskim wzrosła razem z Polską, wolno każdemu Nazwać ią iak się podoba, Radą Ustaiącą, albo Nieustaiącą, bo te Słowa znaczą co trwałość, albo nie trwałość, nie rozszerzaią Granicy Przywilejow, y żadney Nowey Władzy nie nadaią Konsyliarzom. Iak prętko widziemy że Consilium Permanens exorbituie na Swym Urzędzie, należy koniecznie cofnąć Go na zad do Swoich Karbow, y Osadzić na Stopniu Rady nierządow, poniewaz co Inszego są Rządy, a co Inszego Rada. Jezeli tedy kto iest w powinności radzice z Obowiązkow Konsyliarstwa swego, nieidzie zatym Konsequencya że ma Władzą rządzić y rozkazować.

Mimo Takowey uzurpacyi Rządow przywłaszczyło Sobie ieszcze Consilium Permanens Naywyższą w Sądach Zwierzchność, ktora niema żadney Konnexyi, ani z Obowiązkiem Rady, ani z Władzą Rządow. Taka zuchwałość nie może bydź tylko czystym Szaleństwem, albo skrytym zamachem na wywrocenie z Gruntu dobrego Porządku Krajowego, poniewaz według Praw y Natury Każdey Rplitey Rządy powinny bydź przy Stanach. Sądy przy Trybunale, a Rada przy tych Ktorzy są wyznaczeni do Boku Krolewskiego. Ktokolwiek będzie Delegowany do przeglądania Aktow Consilij Permanentis, niechay będzie pewny że Tam znaydzie więcey Mandatow Tamuiących Exekucyą Dekretow Trybunalskich

albo

albo Uniwersałow do Skarbu, o zapłacenie swo-
ich Pensyi, niżeli korrespondencyi z Rezydentami
u Postronnych Dworow, lub Jnnych Dowodow,
troskliwosci o Dobro Publiczne. A przecież Nay
pierwszy Cel ufundowaney Rady przy Boku Kro-
lewskim ten był, żeby Krolowie niewchodzili
Sami w Korrespondencyą z postronnemi Monar-
chami, y zdrady iakiey bez Wiadomosci Narodu
nie uknowali, dla tego Strożow Jm postanowio-
no.
Nie masz Człowieka w Polszcze, ktoryby nie widział,
nie czuł y nie Sarkał na tę Wszystkie Niegodzi-
wosci; Przeto spodziwać się należy że Wdztwa
nie omieszkaią Posłow Swoich Opatrzyć rozumną
w tey Mierze Jnstrukcyą, domawiaiąc się ażeby
Ta Rada Nieustaiąca Akta Swoie Komportowała,
a potym zwszelkich Czynnosci sprawiła się. Mo-
skwa Siedzi, Prowianty bierze, nikt z Nas dotąd
nie wi kto Jch zaprasza, y dla iakiey przyczyny
nie wychodzi.
Do Gdańska żaden Statek z Wisły przypłynąć
nie może bez niezwyczaynego Cła, od Wszyst-
kich Krajowych Produktow; A przecie żaden
Obywatel nie iest do tych Czas Obwieszczony,
czego się ma na Wiosnę spodziwać, y iakie
koło Tego Czyni Krol y Rada Jego Staranie.
Te Dwa Artykuły powinny by Więcey zatru-
dniać Radę Nieustaiącą, y napełniać Negocy-
acyami Jch Protokuły, żeby przynaymniey
Obywatele Wiedzieli, Jż pomienieni Konsylia-
rze tyle dla Nich pożytku przynoszą ile Jch
kosztuię.

Wątpię

Wątpić tedy nie można, że ktokolwiek zna od czego dependuię pomyślność Kraju, niemoże żadno miaro pochwalić ani per directum ani per indirectum roboti Concilij Permanentis, ponieważ w żadnym Kraju nie masz razem Dwuch Rządow, ani Dwuch Magistratur od ktoreyby Narod Jeden dependował.

Zdanie Drugie

Powiększyć potrzeba Podatkow przynaymniey do Osmnaście Millionow, ponieważ Dziewięć Mill. Trzydzieści y Siedm Złł ktore teraz Cały Kray złożył nie wystarczaią nie tylko na wydatek rozporządzony Seymem 18341461. Złł ale nawet wytrąciwszy 3333000. Złł niezostaie się na Zapłatę Woysku Tylko Sześć Milionow y Kilkakroć Sto Tysięcy nierachuiąc Jnnych Publicznych Wydatkow; Zaczym do Uskutecznienia Takiego Projektu, należy dobirać Posłow powolnych, ktorzyby się Perswazyami, reflexyami y Jnnemi roznemi Sposobami do zezwolenia na powiększenie Podatkow nakłonić dali.

Odpowiedz. Ktokolwiek rachuię potrzeby, a nie rachuię Funduszu, musi się koniecznie pomylić w Kalkulacyi. Jak prędko Dwie Części Krolestwa odpadło tak naturalnie Dwie Części potrzeby odpadać powinno. Będąc w Szczęśliwym Stanie, mieliśmy Obszernieyszy Fundusz do Podatkowania z Dwoch Nayobfitszych w Polszcze Krajow, to iest z Xięstwa Pruskiego y Prowincyi Ruskiey

a przecież

Jmć

a przecież nieznaliśmy Kontrybucyi. Zacoż tedy ~~każdy~~ teraz gdy Prussy Rus y Jnne znaczne Części od Polski oderwaną, Krol Jmć chcę Na rzucać Ten Podatek, nieznaiomy do tąd Całemu Narodowi. Niechay przewrucą Volumina Praw Stanowione Wone Czasy, kiedy Polacy Orężem y Sławą Granice rozpościrali, ieżeli komu Pensye albo Nadgrody z Podatkow Naznaczoną? Chociaż Zasługi y Męstwa Przodkow Naszych ustawicznie Woiuiących przyrownać nie można do Teraznieyszey podłości, do nie Czynności y powszechney Jnfamij Naszey. Dla Czego śmiechu godno zdaie się żądanie Dworu, żeby ci co w Domu Siedzą y Orzą płacili Pensye y Nadgrody czynili zasłużonym Pruznia kom co w Warszawie Tancuią y w karty graią. Gdyby niebyło Jawnieyszych Dowodow zbytniego obciążenia Naszego, tedy byłoby dosyć powiedzieć że ta Mizerna reszta składa Dziewięć Milionow Dziewięćkroć Sto Tysięcy Podatku, Czego nieskładała Cała Polska w Nayswobodnieyszym Czasie, kiedy ani Woysk Obcych niekarmiła, ani żadney przeszkody nie miała w Defluitacyi Produktow Swoich do Gdańska. Pamiętamy że Na Ten czas nie brało Woysko tylko puł Osma Milliona, a Skarb Koronny wystarczał na reszte potrzeb Publicznych, chociaż Jmportata Jego rzadko wynosiła do Czterechkroć Sto Tysięcy. Ztym Wszystkim Woysko było płatne, Krolowie nie zebrali, y Obywatel w

Domu

w Domu Swoim zazywał Spokoynosci.
Teraz nie wiem zkąd się namnożyło tak
Wiele Gatunkow potrzeb, że Summa Dziewięć
Millionow z trudnością wyciśniona, niewy:
starcza ani na Woysko, ani na Expens Pu:
bliczną, tak dalece że Krol y Rada Jego natę:
za Wszystkie Sposoby, żeby Znowu Obrać
Posłow podobnych Swym Delegacyinym,
ktorzyby Nas Gwałtem do Drugich Dziewięć
Millionow przymusili; Jeżeli na Nadgrodę
Strat Krolewskich, niechay Nam godzi się
spytać kto Nasze Nadgrodzi, Stracił Krol Żupy,
Stacity także Wdztwa Sol Suchedniową, na
Ktorey teraz Krol zarabia, a Obywatel drogo
płacić musi, chociaż po rzetelnemu mowiąc
Wina Tey Straty nie na Obywatela ale na
Krola y Jego Radę spływać powinna.
Juz teraz każdy zna co iest Papir Stęplowany, zna
co Sol, zna co iest Komin, zna co Moskal, bo
to wszystko przyprowadziło Ubogą Szlachtę do
Ostatniey Nędzy. A Zatym Niechay Sobie nikt
niepodchlebia, żeby Obywatele dali się omamić
y pozwolić obierać Posłow Takich, w ktorychby
zupełney nie mieli ufności, maiąc Swieży przy:
kład z przeszłego Seymu, iak Wiele złego zrobić
mogą Ludzie Interessowani, Łakomi, y Nieszu:
iący tylko Swego pożytku.

List Carowy Katarzyny II. do Krola JMci Polskiego D. 26. Febr. 1776 z Peterzburga.

Wielki Poseł Moy za powrotem Swoim do Dworu WK. Mci przywiozł y ponowi iak Nayżywsze Oświadczenia, że rownie nieodmienna iestem w Przyiaźni ku WKMci, iako w chęci y zamysłach tyle razy Ogłoszonych, Szukania pożytku y ubespieczenia Państ Jego. WKMci iesteś Przeświadczony y Cały Narod przeświadczonym bydź powinien, że niemasz sposobu Skutecznieyszego iako utrzymać Formę Rządu przez WKMci z Narodem za wdaniem Starania Mego, y Moich Sprzymierzonych ustanowioną. ale też tayno bydź nie może że każde ustanowienia pożyteczne y potrzebne bydź może, walczyć musi w początkach z Interessem lub zdaniem, które złączone zawsze są z pewnym układem, lub z tym zażyciem rzeczy które poprzedzały. Niedziwno tedy że doznaie swoiey przeciwności w sprawowaniu Swoiey Władzy. Rada Nieustaiąca, która ustanowiona dla utrzymania władzy Krajowey między Seymem a Seymem. A zatym nie dziwno także że się znalazły przeciwności, które mogły trwać przez Czas niciaki, y zmnieyszyć zaufanie y Nadzieje WKMci y Całego Narodu w tym Dziele, w którym WKMci y Narod założyli Uszczęśliwienie y przyszłą Spokoyność. Moy Poseł powraca Opatrzony Nayobszernieyszemi Roskazami do poparcia Narodu we wszystkich Obradach, które służyć będą do utwierdzenia Tego Dzieła. Mam sobie za powinność Oznaymić o tym WKMci, ażeby wszystkie rozniecone pogłoski były zniesione, y aby żadna Spekulacya albo Insynuacya iakakolwiek, które mię nakłaniały, lub nakłonić by mogły do Inszego przedsięwzięcia, procz utrzymania Dzieła postanowionego y promowowanego przezemnie y

moich

moich Sprzymierzonych, nieznalazły Mieysca w Jego Umyśle y całego Narodu. Proszę bydź pewnym że to nie dla chwały y Dostoieństwa, które dopuszczaią cofać się, iestem Stateczna przy moiey rezolucyi, ale dla przedsięwzięcia że Polska nie może bydź szczęśliwą, iako w tey Formie rządu, która teraz iest, skoro będzie w całey Mocy swoiey utrzymana, y poważana iako się należy. Wiernie wyraziwszy życzenia y zamysły moie, spodziwam się po WKMć że w każdym przypadku mieć będziesz do Mego Wielkiego Posła: któremu Jednemu daię moc zalecenia, y który przeto sam tylko ma moc Imieniem Moim mowienia: to zaufanie którego On potrzebować będzie, aby do Tego był tak użytecznym iako y Ja tego życzę. Przeto tylko WKMć uczynisz mię sposobną dania mu Wszczególności o Moim Szacunku y Przyiaźni z którą iestem. Katarzyna.

Respons JW. Branickiego Hetmana WK. na List JKMć Cyrkularny 1776

List Okolny WKMć P. M. M. Dnia 26. Lutego względem Uniwersału na Seymiki Przedseymowe zastał mię w Peterzburgu, z środka Tego Dworu mam honor zdanie moie otwierać WKMći.

Podroż moia Ninieysza iako y poprzedzaiąca za Cel miała Dobro Oyczyzny y ufność w Nayiaśnieyszey Imperatorowey, którą szczęście Same zdaie się poważać.

Od Panowania WKMć przez przeciąg kilkuletni poznać WKMć y bydź poznanym od WKMć szczęście miałem. Tchnęły zawsze Rady moie odważną prawdą. Tym Dzisiay Duchem pisze do WKMć, któ

rym

ktorym przewidziane Rzpltey Nieszczęścia zwyklem był przekładać Nieodmiennemy w Obywatelstwie Wier-
ności Ku W Kmci P. M. Mtt. Nie Nowe otwieram
Myśli, ale dawne odnawiam y do Dzisieyszych Okoliczności. Chcesz WKmć zrzucić zupełnie y ustą-
pienie Narodowych Interessow, zupełnie Zmyśl y
Czucia Narodu Swego. Sprawy WKmć powagę y pry-
watem aby Naród Wolnie przemowił, Niech mu będą
będą Zupełnie rzetelne Zamysły. Niech ma Wolne
Obrady; Zna dobrze zaiste Naród że od Roku 1717
od Zniszczenia Woyska stracił wewnętrzną siłę, Obronę
granicy Praw, Wolności Całości, stracił rzetelną Con-
syderacyą, stracił Prowincye znaczne y nigdy dość
nie odżałowane Kraje, zrodziła Niezgoda Swoiego zra-
dzenia, Nieznosi Naród nie czas potrzebę poprawy, która za Soba
wzięła dawną Konsyderacyą, y dawne Konsyderacyi Skutki.
Utrzymanie Woyska w liczbie od Rzpltey na Ostatnim Sey-
mie wyznaczoney, iest istotnym y Naypierwszym w Dzisie-
szych Okolicznościach Rzpltey Interesem, który popiera Szczę-
ście Każdego Obywatela iest powinnością, tak Moim Nayszczę-
śliwszym Obowiązkiem. Podatki na istotne Obronne
potrzeby, na Sprawie Słusznych zasadzone zwykłach, nie mogą
być uciążliwe; Cała Nas Niewola, Nad którą nie ni-
masz ciężkiego, y którą wymiedz wszelkim dostępnym
iesteśmy Obowiązani.

Przełożywszy potrzebę y konieczność Utrzymania Kompletu
Woyska, przystępuię do Innych Rzpltey Interessow. Stada Nie-
staiąca Stała się przez rozszyrzenie władzy Swoiey straszną
y niezgodną: Miała bydź Okiem Rzpltey, czyni się Trybunał
Sem y Seymem, przywłaszczeniem Mocy Sądzącey. Wszelkie
groźni Magistratury przywłaszczeniem Prawodawstwa, Grozi
Samowładność Rzpltey y Jawnego Rządu dobrego byłeby za
chowanego przemiane gotuie.

Że Nayi

Tu Nayiaśnieyszy Panie wynika potrzeba iezeli przywrocenie dawney Rady, iest rzeczą niepodobną, Rady Nowey w Arbitralnych czynach zatamowanie. Przemiana Starostw własność Dochodow Rplitey iest szkodliwą, Obywatelow powinnością iest służyć Oyczyznie Teyże wzaiemna nadgradzać zasługi, bez czego Jedni służenia mieć nie będą chęci, Drudzy mieć nie będą sposobności. W czasach Nayobfitszych względow Rplitey ku zasłużonym; Polska Cnotliwych y Mężnych Obywatelow dostatek miała.

Koncze N. Panie powtorzeniem zdania Mego, Iż Narodowi zostawić trzeba Narodowe Interessa; Iż ufność w Nim przywroci Starodawną w Krolach swoich ufność, Sekret przed Narodem, Rady Oboiętne y na koniec Sama nieczynność sprawiły, że Narod nie wziął Swoiey determinacyi y stał się nie tylko zyskiem, ale y wzgardą Obcych Narodow. Jestem z Naygłębszym Maiestatu uszanowaniem. Wierna Rada. Branicki H. W. K.

Respons JW. Rzewuskiego Hetmana Poll. Koronę na List Cyrkularny JKMci 1776 Ao

Tą Miłością Oyczyzny ktorą Człek Wolny tylko zwykł w Sercu nosić, a ktorey WKMć P. M. M. Listem Okolnym Swoim pod D. 26. Lutego datowanym odemnie wzywasz Niosę do WKMć Radę Wolną Przysięgo Wierności Ministrowskiey zabespieczoną.

Podobało się Bogu od Niemałego iuż Czasu zważyć cięższe Swe ramie na Polakow; Do Dziś Dnia Niewidziemy w przeciągu Lat 12. tylko nieprzerwaną Nieszczęśliwość; Kto by inaczey smiał powiedzieć nie znałby się z Prawdą, albo by ią przed Krolem chciał zataić, y byłby albo politowania, albo nagany Godnym. Każdy Rok, każdy Nowy

Nowy Seym przyniosł Nowy Cios Rplitey. Głod y Powietrze doięte Tym Nawet, ktorych domowa Woyna Oszczędzac zdawała się, a Ci ktorzy z Powietrza y Domowey Woyny Zycie wynieśli na Ubostwą y Nędze, nie przewidzieli iż ię wsamowłastwie konszyc maią, y na gorsze zachowali się. Tak iest Miłosciwy Krolu Ustępuiąc Prowincye Rplitey Obcym Potencyom, oddał Brat Brata w Niewolą, a oddaiąc Go z wyraznym Zapisem Samowłasztwa dopełnił Miarkę Okrucienstwa, y stał się Zaboyco Tego, ktorego Obroncą bydz powinien. Dał by Bog Miłosciwy Krolu gdyby pod Ow Czas w Polszcze Liter y Pisma nieznaną. Niedość na Tym Jednym ze piora zapędem, pozostałych w Tey reszcie Polski Obywatelow Tłumem Praw Nowych, często nie zrozumianych, Często Sobie przeciwnych, a prawie zawsze Szkodliwych zamięszał y Zakłucił, Zkąd zrosła Nowa Jakaś Forma Rządu, Nowy iakiś sposob Obrady Publiczney, ze ledwie od Narodu uznaney zaraz od Tegoz znienawidzoney.

Mowie o Radzie Nieustaiącey ktora z Tytułu Swego moc zaradzenia, a z Czynow Swoich moc Prawodastwa y Sądzenia Sobie przywłaszczaiąc, będzie zawsze Narodowi rzeczą niepoiętą, albo gdy ią poymie rzeczą nieznosną, a tak gdy Troskliwe WKMć o Dobro Oyczyzny Serce dis radzie mi każe, Radze Więc, a Radze tę Radę Nieustaiącą albo zniść, albo Jey władze Cofnąć do Granic Prawem Opisanych, a w ktorych Ona zachowuiąc się Narodowi więcey ciężyc nie będzie.

Niemasz potęgi Narodu istotney bez Woyska, Minęły te Czasy gdzie na Słowa dane mogł Słabszy przed Potężnym bez bronny zasypiac, Kto Dziś niechcę w Polszcze Woyska, albo nie iest Polskim

Obywatelem

Obywatelem, albo nim bydź niegodzien. Do:
swiadczenie Nieszczęśliwe już Nas przekonało, że
Obywatel bez Brzega, iest Człowiek zgotowym narzędziem
do przyięcia Jarzma, które Nam Pierwszemu Światowi
wzruszyć podoba się. Biada mi Mity będzie widzieć Na
tronie Mego, gdy zaś kupić bezpieczeństwo rządu, Gro:
nić y Obywatela; Każe więc WKMć Mnieyszą potrze:
bnym Cywilnym wydatkom ująć, a na Zapłatę zupeł:
ną Woyska to obmnieyć, pomnieyć nato że krew y zy:
cie Żołnierza przed Wszystkiemi płacone być powin:
no, y nigdy dość zapłacone być nie może.

Starostwa z Władzy rozdawniczey wypadłe, są bro
cim Punktem Rady Mojey. Ustaią w Obywatelach che
tnienia, gdy ustał Sposob Nadgrody. Mało kto kocha
Ojczyznę, dla Jey Samey wiele ią kocha, bo swoią do:
brzyć Wiecy kochaniem znayduią. Ten Drugi pochob
Ojczyzny, iest Mnieyszy dostonały niż Pierwszy, który
Wielkich Dusz iest tylko przymiotem, nie przeto iednak
iest Mnieyszy Wielkiey dla czynow Wielkich zachęty. Do:
bre iest Mistrzowy Krolu, gdy Kapłka ma zawsze got:
owy Sposob, iednych do Dzieł Wielkich zachęcać, drugim
za Dzieła Wielkie nadgradzać, a przeto radził bym nie:
zagubiać Tę Szlachetną do Dzieł y czynow Wielkich
podnietę.

Tę iest zdanie moie iedyną nieobaiętnością znalomitę,
a które na Rozbar Mądrego Króla WKMć podaię. Konczę oraz
Ręce wznosząc do Naywyższego, aby Oczy swe Łaskawe na
Ojczyznie Naszey Matonie zdarzył, aby konieć Nieszczęśliwey
Wolności uczyniwszy pozwolił odtąd odetchnąć Narodowi, aby
Wiarę y Wolność, Królowi y Obywatelowi Wzaiemnością
swą podawszy Rękę, a nie rozdzielnym złączeniem ich węzłow
dał teszcze Królowi y Obywatelowi Ducha Rady y odwagi,
Zostaię na całe Zycie. Wiernym Rada. Rzewuski [illegible]

Jmć

Respons JO. Xcia Jmć Stanisława Lubomir:
skiego Marszałka W.K. na List Cirkularny
JKMć przed Seymem 1776 wydany.

Okolnym Listem WKMć powołany do wyrażenia
Cobym Umieście Sądził w Uniwersałach y Instrukcyach
na Seymiki Przedseymowe, pełnie chętnie w tym Ro:
skazy WKMć z tą Wiernością ktora iest Oyczyznie
odemnie Zaprzysiężona, z tą Gorliwością ktorey W.
K. Mć P. M. Miłościwy do otwarcia zdania Mego
Łaskawie wzywać raczysz.

Niechcę rozrzewniać tkliwego Serca WKMć przy
pominaniem Tych Nieszczęśliwości, ktoremi w przeciągu
Tych Lat kilku Oyczyzna Nasza pognębioną została,
lecz iczeli Smutne Okoliczności włożyły na Nas potrzebę
przyięcia gorzkiego Losu, Sami przynaymniey spiesznym
do zguby Naszey krokiem dążyć, y Nieszczęśliwości Na
szych powiększać Niepowinniśmy.

Nadana Nam Ustawa Consilij Permanentis na blisko
przeszłym Seymie reprezentowana była, iako rzecz Krajo:
wi pożyteczna, lecz iak daleko w skutku y Czynnościach
Swoich chybia od Zamiaru Tey reprezentacyi WKMć
P. M. M. poznaiesz to Naydokładniey, Niemaiąc ex In
stituto Mocy Prawodawczey y Sądzącey, ani Praw tłu:
maczenia Rezolucyami Swemi Jedne Stanowi, Inne
tłumaczy; Mąc Sądową przez Wstrzymanie y Suspen:
dowanie Dekretow roznych Juryzdykcyi iawnie Sobie
przywłaszcza, Exekucyą Praw wstrzymuię, powierzone
od Rpltey Innym Juryzdykcyom Czynności na Siebie przey
mować usiłuię, a tak Okryślone Prawem Swey Wła:
dzy Granicę przechodząc, Sprawuię Jasne Praw y Spra:
wiedliwości wzruszenie; Juryzdykcyi Wszelkich Krajo:
wych Prawami Ustanowionych Zamięszanie, Wewnę:
trznego Porządku roztargnienie, zgoła blizki y pewny

do

do Anarchij gotuie Stopien. Upraszac mi przeto zgłębokim Respektem WKMć przychodzi, abyś na blisko następuiącym Seymie z Stanami Rplitey grożącym z Zakowego postępowania skutkom Swym zaradzeniem zagrodzić raczył.

Pozostałe Maiątki po Suppressyi Zakonu Jezuickiego czyniły otuchę obfitego Funduszu na Edukacyą Młodzi Cały Narod Wielce Interessuiącą. Było zamysłem Rplitey ku Naylepszemu pożytkowi Ten Fundusz Edukacyiny urządzić y ustanowić; Lecz skutki tak potrzebney y zbawienney myśli dalekie Dziś od swego zamiaru widzić się daią, gdy z tak z Naszego Funduszu pozostałego czyli z rozrządzenia niedosyć zabespieczaiącego pewność y Regularność Intrat, czyli z niedocieczenia ieszcze zupełnego Funduszu po Tym Zakonie pozostałego, zawod y Niedostarczenie w utrzymywaniu Tey Edukacyi wynika. Jest Więc nieuchronną potrzebą ażeby o Indemnizacyi pozostałego po Suppressyi Jezuitow Funduszu y ustanowieniu ztąd pewnych y Niezawodnych na Edukacyą Młodzi Intrat, Na blisko przyszłym Seymie skuteczniey zaradzono bydź mogło.

W uszczuplonym Kraju powiększone Podatki y Liczność Dobr Krolewskich zrodło Dochodow Rplitey tak są na Ostatnim Seymie rozrządzone ze Essencyonalnym Kraju potrzebom, Woysku, y prawdziwie pracuiącym Niewystarcza, zdaie się przeto bydź potrzebne umiarkowanie Tey szkodliwey pożytkom Rplitey Czynności, oddzielenie y uchylenie Expens Mniey potrzebnych na blisko przeszłym Seymie uchwalonych, Tudziesz uregulowanie bespieczeństwa y pewności Expens Krajowych Nieodbicie potrzebnych.

W Liczbie

w Liczbie Praw Wielu przez Delegacyą Stanowionych a tylko na Seymie per Intitulationes czytanych wielu Obywatelow wszczegulności uszkodzonych zostało, Dobroć WKMć Niech Im poda rękę Łaskawym zaradzeniem na przyszłym Seymie do Ich Ratunku. Nakoniec Nay: Panie Wielkim y Mocnym Sprawiedliwości y dobrego Rządu są Warunkiem Prawa, ale iasne niewątpliwe y Oboiętności Niepodpadaiące bydź powinny. Gdy więc w ustawach Seymu Ostatniego są Prawa Equivoce y Oboiętnie brzmiące, zostawuią nie pewność rozumie: nia Ich Zamiaru.

By Obywatele w posłuszeństwie Prawa Jurysdykcye w Exekucyi Onegoż wątpliwości nie miały, zdaiemi się rzeczą nieodbicie potrzebną na blizko przyszłym Seymie Ustawy y Oboiętność w sobie zawiraiące objaśnić, y z pod Wątpliwości wyiąć. Te są Miłościwy Panie Myśli y zdania Mego wyrazy, które z poprzysiężoney Oyczyźnie y Krolowi Wierności u Tronu WKMć składaiąc, Jestem z Nayglębszym Majestatu Uszanowaniem Wierna Rada S. X. Lubomirski M. W. K.

Respons JW. Kossowskiego Podskarbiego Nad Koronę na List Cirkularny JKMć na Seym 1776. Ad. w rezolucyi zdania podany.

Pierwszy raz, iak Urząd którym iestem zaszczycony od Lat Czternastu dozwala mi mieć czynność In Ministerio Rpltey, razem y honor złożyć z powinną adoracyą u Tronu WKMć zdanie moie na piśmie, w Sprawach y potrzebach Oyczyzny Moiey, odpowiadaiąc na List Cyrkularny WKMć, z okazyi nadchodzącego Seymu.

W czasach gdy Polska Mniey Nieszczęśliwa była miała Mniey Praw, Więcey Ducha iedności, y Wolności która skażoną została. Srodki czyli Lekarstwa których używaną do ratowania Tyże Wolności, przez odprawione na Dwych Seymach Delegacye

pomnaż

pomnożyły Nieszczęścia Kraju całego.

Chcąc dopełnić rozkaz WKMć byłoby potrzeba wiedzieć czyli Seym następuiący będzie Wolny, lub pod Konfederacyą. Ostatni był ogłoszony Narodowi za Seym Wolny, żaden z Posłow Niemiał w Instrukcyi Sobie danej czynienia Konfederacyi; Uczynili tę iednak mimo Woli Woiewodztw, z krzywdą Praw, y całości Krajow Rplitey. A Jako Rplitey wiele należy aby uchwalone Prawa na przeszłych Seymach pod Konfederacyą odprawionych były potwierdzone nie na Delegacyi, ale na Seymie Wolnym, tak sądził: bym rzeczą potrzebną, aby w Uniwersałach WKMć umieszczoną było, zalecaiąc Iż by umocowali Posłow Swoich Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty, do potwierdzenia iednych Praw, Drugich poprawienia, Innych zas zupełnie zniesienia, y podobnych czynienia Delegacyi zabronienia, zgoła mowiąc przywrocenia dawnych Praw do Tronu WKMć należących y Wolney Rplitey.

Niech Rada Nieustaiąca będzie Radą do Boku WKMć, a Nie Juryzdykcyą Naywyższą nad Juryzdykcyami od Rplitey postanowionemi. Sama Ludzkość woła za Narodem oraz Ostrzega o przyszłym Upadku Kraju przez Utratę Samey Soli Krajowey, za ktorą rocznie znaczne Milliony Gotowych Pieniędzy wychodzą, a do Tego ieszcze trudny y ciężki handel dla Kraju; To wszystko Niemoże Obiecywać Narodowi wniscia Pieniędzy w Tey Liczbie, w iakiey wychod Tych iest za Granice.

W tym Upadku w ktorym znayduie się Rplita Naypożyteczniejszy był by Sposob ubespieczyć Narod na Wszelkie przykrości Sąsiadow zawarcia przymierza Ziednym Koncem ~~przy~~ odwrocenia przykrych

Losow y uciemiężenia od Jnnych Sąsiadow:
Lub też chcąc bydz w Stanie Mocy Wszystko Sa
kryfikować tak aby Narod mogł bydz w konsyderacyi.
Będzie Naturalną Litością y wspaniałością WKMć zalecić Uniwersałem Swoim aby Woiewodztwa obmyśliły Sposob, żeby Dobra Wszelkie po Jezuitach były pewnym Funduszem na Edukacyą Narodową, a nie Funduszem Ubogacenia Partykularnych Osob.
Przepomnie nie mogę prozby Moiey za Duchowieństwem WKMć a w proporcyi rzetelnego Maiątku Swego, nie zas Arbitralnie Ułożoną Summę Titulo Subsidij Haritativi dawało do Skarbu, ponieważ toż Duchowieństwo, Wszelkie Podatki Rzpltey rownie z Jnnemi Obywatelami opłaca.
Jeden z Nayłatwieyszych Sposobow, a mniey trudny wydobycia Narod z tych Nieszczęśliwości, iest w Rękach WKMć, gdy Mądrością Swoią z Jednoczysz Umysły Obywatelskie, Staranność Ta WKMć w Tym Sposobie podanym, zaspokoi Troskliwą myśl Moią, ktora iest, abyś Nayiaśnie Panie, Panuiąc nad Nami, kochał zawsze Narod Rządom Twoim powierzony, y był rownie od Niego kochany. A teraz składam w ręce WKMć te myśli moie, zostaiąc z głęboką adoracyą do Ostatniego momentu Życia Mego Wierna Rada R. Kossowski Pod. Nad. Koronę.

Kopia Listu do Ziemianina przez Obywatela przed Seymikami Poselskiemi pisanego 1776.

Przypominam Mnie Serdeczny Przyiaźni, ktorey z zacunku ani Odległości poruszyć lub zwątlić nie mogła; Ytac to iest Przyiaźni bez Interessowaney korzyści, że Jey ani Czas ani Mieysca odmiana zmnieyszyć zdoła, lecz ta Dziś niebardzo iest w modzie.

Nadchodzą

Nadchodzą Seymiki, Juz są po Grodach Tomy Konstytu:
cyi Seymu Ostatniego, ani mowie o tych ktore się ścią
gaią do Cessyi Krajow od Polski oderwanych, bo w tym
należy obierać Dzieło wyższey mocy, Dzieło Samey ze
Opatrzności, ktora dawszy Naszym Sąsiadom moc więk:
szą dała Prawo do przemocy.

Lecz mowie o tych, ktore do wewnętrznych Kraju
sciągaią się Interessow, do ktorych Ministrowie Zagra
niczni Niewdawali się, a te albo Przemoc Własnych
Ziomkow dyktowała lub chciwość Łakomstwo, z Zem:
stą, z Szkodą Bliźniego sobie iednała. Jnne in Trubido
Stanowione, czestokroć post Latam pluralitatem
poprawione, a na Koniec z Aktow Grodzkich odbierane,
y per Totum odmienione, przepisowane, y po Zakon
czonym iuz Seymie, na Blankietach Marszałka Sey:
mowego Nakazem Rady Nieustaiącey wpisowane /:
Co zaswiadcza y podpis Sekretarza, Praeteritor Comitior
Secretarius:/ a iednak Ręki Prezesa Delegacyi podpi:
sem Autoryzowane y ad acta podane.

O tych Wszystkich Generalnie zdanie dać przytrudno,
bo są takie, ktorych brzmienie nic, albo mało znaczyć
się zdaie, lecz skutki y całe Cios Oyczyznie lub Obywa:
telowi przynoszące; Tytuł Jnszy, a treść Jnsza. Kap:
cyi moc nieskonczona, Dzieło Wieczne daiące Robo:
tnikom /: iuz y w Cudzoziemskich ogłoszone Gazetach /
niesławę.

Naylepiey o tych ustawach, skutkach y celach uwia
domią Jnstrukcye Wdztw Lauda, Tam zasiedzieli
w Domowey Spokoyności Bracia Nasi, zadney napa:
sci Nieobawiaiącey się poruszeni Zakupionemi Kom:
missyami, O Wsie Summy, Wiekami ani dysputo
wane, Cum Regula iako Pars Jnstyguiąca, Datkiem
lub podłością na Delegacyi pozyskała. Wynurza
Swoie Wexy, upadki y pognębienia; Czynić mu

sza

mierza zabiegi, aby konieczenie byty uchylone, dopiero:
iż się aby nie Ci lub Onym podobni byli na Seym przyszły
Listami. Mijam Nadtym Typiczne rozważenia, Niech
będzie bliższy przedmiot Oratora, lecz to Zangit Stanom
przekładam Wmć Panu, aby to Materyą było przyszłego
do Boy Seymowania.

Namieniam o Prawie Seymu Ostatniego Nadprzym
Pod Tytułem Objaśnienie Liberi Veti et oppositionis
Fol. 21. Które dozwala każdemu in Publico Votum dawać
zdanie Swoie, y na Tymto Prawie Opieram się odzwaczyć
Wmć Panu wtym Myśli moiey, nieobawiaiąc się Wrzty
od O. Inkwizycyi w Warszawie ustanowioney Pod Tytu:
Tem Rady Nieustaiącey.

Niezbudniesz się Wmć Pan zwyczaytych Uniwersałow
Przed Seymowych, które za zdaniem Consilij Permanentis
Determinowac odważyły się; Ex Mente Dwuch Seymow
1760 y Ostatniego Prawa, Dzien Seymikom Deputackim
15. Julij wyznaczony, przenosić na Inny Dzien. Że iest
moc Legislacyi Radzie zabroniona, tego nikt nie zdoła
wyekskuzować, a do Tego ze Seymiki Deputackie Nigdy za
Uniwersałami Krolewskiemi nie odprawiały się; Tylko ex
Termino Lege designato, y Nigdy ad Jura Majestatica
pociągane Nebyły; Ty mocy Konfederacyi Generalne
Nigdy nawet bez przywłaszczały chyba Seymiące, choc
Sobie wzuwpowały moc Prawodawczą, a ta Nowa Mai
gestatowa ieszcze nie odkrytyana Tyranbowym Zwy:
rolem na to się odważyła, co szczególnie Seymiące
Stany iedynie decydować mogą, ani mnie zbudować Thy
Carticellarid, Zawiązanie ogólnie potrzeb Rzpltey, to:
rzyłby przykładom złym, aby Instrukcyi Wodza swym
Sprawcy Prałom, Używszy Tey Ogolności. Ludera Ostr:
witate Jmć PP. Posłow. Bo to Activitat Kray zgubiła
Zniszczyła Obywatelow, przez Listow Kochanych, Uto:
rzy Aktivitam, Niczą uzasadzyć Swoiey Pamięci
Kiedno Utraconych Prowincyi, Lecha Nazmnożonych
Podatkow, z Epoche Swoich Dzieiow, Laską Obywatelom
Liczyć, Gorbą Lat niezliczonych y Nieikow; Trzeba prze
to

przeto aby było dokładnie Jmć wyrażono, co odmienić, y iak to ma bydź odmienionym.

Ustanowioną Nową Magistraturę pod Pozorem Nay: wroczystszych Narodowych Zyskow y Wolności, pod Jmieniem Rada Nieustaiąca, a gruntuiąc ią ac si na Dawnych Prawach okrysloną Jey Granice y Szale, w tych razy kilka powtarzanych Słowach. Niemaiąc nigdy mocy Prawodawczy lub sądzącey, gdyż ta Rada bydź tylko ma składem powszechych Interessow, nigdy sobie uzurpować niebędzie mogła mocy Sądzącey, lecz rezelwować będzie uskarzenia, odsyłaiąc do Sądow Seymowych One, ani nawet wdawać się w Materye Seymom zostawione.

A po takowych Opisach, ktoż by się był spodziewał Jż tymi Warunkami w swym Nastawaniu ścisnona Rada ta, będzie śmiało uzurpować sobie moc Prawodawczą, moc Jnterpretacyi Prawa, moc rządzenia Podatkami, moc wzruszać Dekreta Trybunałow y Jnnych Sądow, moc bez Sądu mianować kogo winnym Dekretow Exekucyą wstrzymywać.

Swiadczo Reskrypta od Rady wyszłe, pragnące z Trybunałow Explikacyi względem Dekretow, lecz Trybunały oparły się, nauczyły Radę że ieszcze Konstytucya 1667 nie zniesiona, ktora Dekreta Trybunalskie Jey mocy co y Seymowe Deklarowała.

Potym Niesmacznym od Trybunałow Responsie udała się Rada do Ziemstw Grodow, nakazuiąc Onym Raporta Stron Jndukty, Kontumacye, Rygory, Jndykcye, co Jey Prawo non praecomisit, z tego Summum haos, y nawet niemaiąc mieć mocy ani Prawodawczy, ani Sądowey wydała Uniwersały przepisuiąc Obywatelom Proceder Jurydyczny, iak kto kogo ma do Rady zaskarzać, iak na Dobrach per Speciem Pozwu Memoryałami kładzionemi obsyłać, ktore obsyłanie Ubogiego obywatela do kosztowney przymusza podruży, niszczy, Podatkow Rodzaiami wymyślonemi Juz wyniszczonego.

Przyszedł

Przyszedł Turnus na Jurysdykcyą Woyskową, Za dała Rada Aby Hetmani y Komendyerowie Woyskowe za Ordynansami Rady układały Lodzyą Woyska, aby Woyska nie Exekwowały Delictow tych tylko ze mogło, które będą approbowane approbata Rady Nieustaiącey, aby na Reliwizyą Konsylij Permanentis Woysko sięgało Ludzi, choiby Prawem ani Konstytucyami nie Sanctionowanych, aby Hetmani podług Dawney Roty Nieżawia pieniądze Reszcie Regimentom, Oprócz Zołdu na Żołnierzy Effekt wypłacali, a dawne Narodowe Woyska aby pomnieyszali.

Na te y inne Zadania rozropni Hetmani, Day przod co do Lodzyi Woyska, Uważali Prawo Fol. 12. Dające im do tego moc, a co do Exekucyi Delictow wyrazili, że tym trzymać się będą Prawa, które Delicta wypadłe przed ich benedict Copij y Dyfektarijusz za Late ważne deklaruie, y nie potrzebuiące żadney Approbaty. A co się tycze Zadania, aby za Konsensem Rady imać, choć nie znębanych Prawem f: Stanowy iest, a Kardynały Wielkopomney Pamięci, Rerpons dany od Jmci Pana Rzewuskiego. Fol. Fol. Koronę. f: które Warowną Prawem Naszych Zar: czą; Nemine Contradicente; Nisi Jure Vicino nakl bacznosci Obywatelskiey wystawił, a Względem Regu: laminu Oświadczyli się Hetmani, iż Woyska aktual: nego, z Zaszczytu Krwi Szlacheckiey uformowanego Swijąc nie mogą, a tym mniey do tego mogą ma Consilium Permanens.

Zaraz odpowiedzi Obruszyły Respektymenty Rady Nieustaiącey, która Wzięła Rezolucyą, wszelkiemi sposobami, ubezpieczyć Swey Ziemskey Dozwol, wyrobić na przyszłym Seymie Ustanowienie Corpusu Woyska Stałe Pyszney, które by Woysko od Ordynansow Samey Rady Depredowało, y na Ten cel to bardziey formuią się Projekta Podatkow z Roli czyli Rolnego, od Pługa, czyli Radła, aby każdy opłacał Ten Grunt który Go żywi.

Czopowe Generalne z Winow Prawem Szlacheckich, a to nie wcale abjurat, lecz plus offerendi, Mitac to przez Wsiowe z Dziadow Dziedziczney Miec w Bro:

warach

w Browarach od Gorelki Pana Litory obrzymał Kontraktowe Czopowe.

Zamawiało Czopowe Miasta Warszawy gdy niemwa: zaiąc na Objuraty podaną, Kwoty 200 Złt Czerwonych Dziesięcy, ac si plus offerentibus, puszczono te Czopowe JW. Biskupowi Kujawskiemu y Xięciu Sułkowskiemu Marszałkowi Koronnemu, tylko za Kwotę 200 Dwadzieścia Złt: dziesiąt Dziesięcy, a Żydzich Kontraktow Panowie Rady y owięcey Rabili, a Ubogi Szlachcic ani się przed Panami Radnemi do Czopa dowinie, a prawie y do Wałowych Kiszek, Ministeryow, bo to między Siebie Panowie Radni y Swoich rozbierają, ledwo Urzędy Koronne Szlachcic lepiey w Kochanej Warszawie potrafi.

Daley zaz Sama Rada wzięła wzpor z Jurysdykcyą Marszałkowską.

Żydzi Przed Ten, Litory na dokazanie Swey Imprezy gotow Marnotrawić Maiątki Szlacheckie do Swym Rękom zawiązione, stał się przyczyną Tego sporu. Dawne Przywileie Mazowieckich, a potym y Królow Polskich Prawa, Niemniey Dekreta Sejmowe Relacyine zabroniły Żydom, Oziadłego od Warszawy Blizey mil Dwoch zamieszkania, oprocz Sejmow y Walnych Ziazdow, co y Ostatniego Sejmu Konstytucya stwierdziła. Rada Nieustaiąca mimo Tych Praw wydała Deklaracyą, pozwalaiąc Żydom pomieszkania zaraz za Murami Miasta Warszawy. Miasto zapozwało Żydow y Xcia JMci Sułkowskiego Marszałka Koronnego Pernamus Krzeczuyą, Anym dalszego ad Forum Regis prefatum do Sądu Marszałkowskiego. Wypadł Dekret ratyfikuiący Exekucyą Dekretu Sejmowego. Chciano Exekucyą Dekretu wstrzymać Uczyciem Nawet Zagranicznej Mocy, Nareszcie wyprowadzono ona Sprawę ex vi prolatæ Sententiæ Ministra pozywaiąc, Zgardą Sądu Nayuyższey Jurysdykcyi, a mimo Prawo zakazuiące wszelkiey Appellacyi, z przepomnieniem że uzywać Zagranicznej Mocy do wstrzymania Rygoru Sprawiedliwości, czyni Zdrowego Rebellizą, a podług Prawa

go.

Emo

Nowego Prawa Sądow Seymowych Kryminalistu.

Ten Spor z Żydow ipsodzi Drugi z Cymze dziem Imć Sułtanowskim Niemnicy bez Prawy. Na Orzeczenie Żydow pod Wierzchem y zrobienia dla Nich Miasteczka Nowego Imieniem Zwanego; co Nawet co powszechności iest Zaleczano Miasteczka Jedno od Drugiego blizey mil Trzy Fundowac; Wyrobiony Przywileiy Imieniu Cudnu, y Zabitym Violenter Grunt odebrany Paulitom, Oco gdy Ienze dze Imć pozwany do Apeporskich Sądow. Sąd Ten Przywileiy uznawszy pro male Impetrato, Grunt Ten gwałtem zabrany oddac Paulitom ora harat, za Wiolencye Grzywnami ukarat, a zastrzeżone Wieczy Siedzenie przepuścił. Co Panowa Radnych, Ktorzy się mienią Wyższemi nad Wszelkie Jurysdykcye, ani się mogła podobac, Zaraz ab hoc Judicio Supremo Instantie Sanctionis Appellacyą na Seym, z tamowaniem Konstytucyi 1683, 1762. ktore Prawa wyraźnie zabroniły od Tych Sądow Appellacyi, y kare Napisały na Omieiaiących się nadto zuchwałość, y tak Kochany Dobrodzieiu z Żydem Sprawa, daleko ze na Seym z Marszałkiem, z Xięciem Sprawa, idzie y Kanclerz zanim.

Taż Sama Rada Mowy Prawodawczey Niemaiąca, wazyła się mimo expres Konstytucyi 1760 Opiekuiący Koronnych Urzędnikow Koronę, Wyrokiem wydanym Marszałkowi dawnemu Nadac Dziedzictwo Nad Ziemią Urzędnikami Koronnymi y Ziemskimi y dac mu Tytuł Wielmożnego, do tąd bydź Dla Senatorow używanego, Oczego ze Ani Seiopiec mogli Urzędnicy Swiatkiem Manifest w Grodzie Warszawskim y Inne.

Kiedy in Primordiis Nadania Tey Magistratury odważoną się Swego Marszałka uwielmożnic y przyznac mu Miesce przed Wszystkimi Stanu Rycerskiego, Ktoz zaręczy ze Taż Sama Magistratura, nie Omieli się Pogoz Marszałka y Inne Oroby Wolnemi czynic od płacenia Długow, etc Respensio z maiątku y Osob Swoich; Rownie to bydzie attentatum, Co Jedno Konstytucyą Wzgardza, potrafi Oprotym y Dwie Zniewaaye. Już z Mirzerony bw Lubl Wolności, y rownosci Szlacheckiey, Maiątki Poddanemi zgubione, Słowem moc Więcey niż Prawodawcza, bo Ever

siowey

Evercionem Status ciągnąca, Quartum prawie ordi:
nem ex Sobie Marszałka Rady Nieustaiącey formuiąca,
wzrale da Materya y na Seymie nawet Mianowana by
była Materya Status, a teraz iż Magistratura Se:
ma bez Seymu decyduie.

Były liczne przykłady uzurpowaney nie tylko Są:
dzącey Izby y Prawodawczey mocy. Pytuie ieszcze
Jeden bo prawdziwie na to iasny. Wydała Dar Rada
Wyrok bez prawie Słowa. Że Suspendujemy Exekucyą
Konstytucyi pod Tytułem Rebelizya Seymu Sey:
mowego o Ulicy Jasnowzwicze Fol 157. iakoś obry:
maney Subreptitie. Która gdyby nayprzod czyli per
Consilium Permanens może bydź Swoiey Wolności
za Suspendowana. Co mowie o Wyroku Dayże Rady
Nieustaiącey Nakazuiącym aby za Miesiący 5 po
Seymie zalonczonym Z. Drewnopki Sekretarz podał
ad Acta Nowa, a na Delegacyi odroczona w Sprawie
P. Arayeza Kommissya Z. Co świadczy podpis przed
teriti Comitiorum Secretarij:

Niech każdy Sądzi czyli za Suspendowac iedna, a iuż
Ex Voluminae Legum będąca Konstytucya, a Druga w Pięć
Miesięcy po Skończonym Seymie Konstytucyą in Volumen
Legum wpisac kazała, Nie iest to uzurpowac Władzy
nad Prawodawczą. Daż Sama Rada Nakazała
Swym Wyrokiem Exmissyatorom pozywac Dyst Wszyst:
kich na Sądy Seymowe, Gdzieby Nieustawali Rozpo:
rządzenia Rady, a przecie Konstytucya An. 1775. Teraz:
niejsza Fol 28. przypisała Gatunek Spraw Pomocy:
dowi, Jadzieży iakie rozkazania Maią bydź odsyłane
do Sądow Seymowych.

Co mowie o uzurpowaniu Władzy przenoszenia Seymi:
kow Deputackich Swoima Konstytucyami czyznaczonego.
Co mowie o wydźwięczeniu ex Universale aby Marszałek
był obierany z Prowincyi Lit: Wzrale to Widzieli z pro:
pisu Prawa Wiedzo kogo obierac maią; Będzie na
Drugi Seym Napisano kto ma bydź Marszałkiem
a potym kto ma bydź Posłem; Mało to iż tę Rzecz
Rzy, Pospolitey obiła się przypomniam.

Wyliczał

Wyliczac niebędę Przykładow Zasmieconey w Radzy in Judicando y z Mieszenie Delictu w Xięstwie Zmey Delicto w Sprawie JP. Rzymowskiego, nalezącego do Pozwu Sprawe Jurzemu Sądowi Rządzące, Strzymanie Edukacyi Delictu Trybunału Lubelskiego w Sprawie Jmć Pana Rozwadowskiego, Dzierzenie Delictow Kommissyow Sejmowych w Sprawach Xięia Radziwiłłowskiego, Tudzież Jmć Pana Siedleckiego, które Delicta Tanquam a Judicio a Republica Designato, chybaby Sejmy odmienić mogły. Są y Jmć Przykładzie, które Designant Usurpacyą Władzy Sądowey.

Jakoż to nieuymawiam Rzeczy bez Prawności, iakoż się nie obawiam aby pisarza nienastały, iakoż niedoszłą, do czego przyść może do Magistratura, Dziś wholeblowney Kostrzi tak mocną y groźną wstawiającą, kardy mowić będzie, Si lucet fiunt in Viridi, quid fiet in arido.

Niech Rada Na będzie na Czuwanie aby Jury zdyluye pamiętały, że maią nad sobą Sejmowe, Zwierzchność. Niech ona będzie Pośrednikiem Zwierzchności Krajowych Niech ma Troc moderę, ale nie Judiciare sub exegui. Niech nie Formuie Triginta Dierum, a Despoty znowu Rządy Krajowy nie wprowadza. Bywały y Dawniey Rady przy Boskich Krolow, ale Rzędy ani Sądowey, a coż dopiero Samowładzcy Nieuzurpowały Władzy.

Kommissya Edukacyi Narodowey, widząc że Fundusz Edukacyny Zagruntowany na Intratach Dóbr Exjezuickich rozmaitey prawie ad Nihilum Reductus, Chciała Zywo Swoy Manifest uczyniony popierać, ale zostało zatrumiona od Rady Nieustaiącey, która Nie tylko aniżeby się uczyniło Wiadomo, gdzie się podziały Vasa Sacra, Mobylia Summy Exjezuickie, ale nawet auwolnia Niektorych Donataryuszow a Solvendo Annuo Censu, upewniaiąc że na to Miejsce Nowy na Sejmie przyszłym Podatek postanowiony bydź musi.

Rozproszone Starostwa Dobra Krolewskie Częścią Zamiana w Dziedzictwa, częścią Juribus Emphiteuticis za frymarczone powinny wzbudzić Starozakonną Miłość Niech się one z Nowa powracaią ad Patrimonium Reipliey.

Niech

Niech zastąpią Zengorzki Kilich ktory Nam do podania gotuie Rada Nieustaiąca w Pojektach Nowych Podatkow Millionow Dziesięciu z Wiosek Naszych.

Wiemy że odpadły tę Prowincyę ktorych to Natury Sam wydatek, to handlowe zapobiegi Nam Millionyw prowadzały, a te Dziś od Nas ieszcze zabieraią, a tego Rada ani chcę dozierać, co każdy widzi, każdy czuie. Pragną Podatkow Millionow 30 a Kursuiących Pieniędzy 18 niemasz y z tych co rok mniey będzie, bo Sol Sama one wyprowadza, oprocz Jnnych potrzeb, a przy Cle Pruskim Nasz Landel Cale upada.

Dla czego iak Naysurowiey aby Posłow obowiązywać iawno, Jch Opisuiąc, nie dozwalaiąc Punktom Cetera Activitati, aby Tych tylko Obierać, ktorzy w Tym Woiewodztwie Maią prawdziwą Possessyą, aby Posłowie na Konfederacyą, na Delegacye, na Podatkow wszelakie Wniesienia nie pozwalali, aby Nie mieli mocy Activitatem Ullam In Innovandis Publicis Dationibus, aby sub Onere Utraccenia Capacitatis Zostawania na Funkcyi Wszelkiey z Tego Wdztwa etiam In Secunda Generatione nie ważyli się dozwalać bydź In Consilio Comitiali, gdzieby o Podatkow wznowienie lub Onych pomnożenie Traktować chciano, A coż dopiero one uchwalać postanawiania.

Chciey WMć Pan pilnować, Wszak Tu idzie o nas, o Nasze Wioski, co Nam po Wszystkim gdy Nam namnożą Podatkow. Niechciey WMć Pan temu wierzyć że Obce Potencye nakazo Nam ustanawiać Podatki. Nie iesto to Jch Interessem Nie będą Oni wymuszać żadney rzeczy na Nas, byleśmy o Wewnętrznym na Tym Seymie Kraju ulżenin radzili, myślili, Wszak to da się widzieć, a to iest y Dziś Jawno, żem Statecznie przywiązany y Nieodmienny WM WMć Pana. L.L. Znajomski mp

List Szambelana W Warszawie przed Sejmem 1776. pisany.

Życzysz Sobie Wmć Pan mieć odemnie Opisanie Warszawskich Dziwnych Okoliczności, chciałbi to bardzo do Malowania Obraz, ale trudność nigdy nie iest na Zawadzie gdzie idzie o Dogodzenie zadaniu y prozbie Przyiaciela.

Więcey Wmć Panu y nieumiem y nieomogę tylko zcetelnie pisać. Mam Zaiste Dworskie Dystynkcye ale mam y zaletugi. Nigdy nie Dwor nazwac nie może Niewdzięcznym, bo bym na tychmiast Nazwał Dwor Niesprawiedliwym. Jeżli z Łaski Nayiaśnieyszego mam Klucz Szambelanski, Dwor z Łaski Jmci ma 6000 Złp. Lwowskich Kontrybucyi pozyczonych od Oyca. Jeżeli mam Wioskę Krolewską Koło Warszawy, Krol ma Dry Wioski Jmci Dziedziczne przywłaszczone do Ekonomij Grodzinskiey. Na koniec iezli mam Order S. Stanisława, uwiązkiem go Jednego Dnia, co y Elektorom Stanowych Cyczyzny Niewolnikowie Jmaez. Nie iestem Więc ani z Krolem, ani przeciwko Krolowi, ale iestem z Cyczyzną, przeciwko Nieprzyiaciołom Cyczyzny, wktorey Łaskę, gdyby Nawet Ste Monarchowie Chcieli mieszać się, bym Ste Monarchom iawnym Przeciwnikiem.

Co do Stanu Warszawe co politycznym względzie, z Krol Rada Nieustaiąca, Ministrowie, Beladz Dworski. Poniatowski od Bezkrulewia przestał bydz Obywatelem, Poniatowski od Elekcyi Niemiec bydz Monarcha. Ma oczywiste Wady swoich Faworytow, ktorzy Nim rządzą. W tych Wady Rozwiązłego Ex Polaka, Glaira Ex Szwaycara, Figlotego Włocha, Niewiary daią mu Rady płoche, Drogi Zamysły Obcy, Prawi Szkodliwe: słuć, Wszystkę chcą Despotycznie, Kochcą rządzić.

Jak Krolem rządzą Faworyci, tak Rada rządzi Krol z Faworytami. Y Rada Więc chcą Despotycznie, bo Jemu ma Duch bo y Faworyci, Duch Nieobywatelski, Duch dawnemi Prawami gardzący, Nowych Ustaw żądaiący.

Ministrowie Narodowi Nie są Przyiaciele Krola, bo nie są Przyiaciele Rady, widzą potrzebę bronienia Praw Dawnych, ciągą te Jak Nieprzyiaźni niechcą Dworskich, ciągą się ta Niechcą, do Familij Krewnych y Przyiaciół Ministrow.

Cherzłowie, Beladz Dworski, Podskarbi Nadw. LTT, Konuszy Koronę

Koronę, są to Instrumenta zazywane do Exekucyi. Ich powiemo się iest fatsze rozmnożić, niżwiadomych y Intodych zwodzić, Sprowadzać Obywatelow, Ludzie Obcę: trzcami, groszą straszyć. Dnia iednego gdy Pobożnie mnie w Domu zatrzymała, wchodzącza mnie Braiąc, Przykrości Bessę razy widziałem przeżdżającego koło Okien moich Koniuszego Koronę. Przyjaciel ów Wmć Pan, Ze między Gnacemi, Niemiłościemy na koniec Dworskie Konwersy.

Nie opisuię Wmć Panu, co są Ministrowie Cudzoziemscy 2 bo łatwo się domyślić można, Że są z Dworem dla Swoich Interessow, znayduią awnem Nie tylko łatwą podległość ale wypraszaiącą nawet Rady y pomoc. Król Jmć się będzie ogolnym w Warszawie Postem Wszech Polonizuie awszot Dzielących Polskę.

Jakiemisz Srodkami Król z Faworytami y Radą Niewiadzącą chcą dojść do zamierzonego celu despotyzmu, srodkami Machiawela; Trzeba na Sejmy Nierządnych y Niesposobnych Posłow; Przyłączam Wmć Panu Liczbę Dworskich Kandydatow. Drugą Radą Stada Wilkow y Owiec.

Maxymy Rzy, Że trzeba na Sejmy Nierządnych y Niesposobnych Posłow, tak się Dwor chwyci, Że się Niewzględzi Exkluzye dawać Obywatelom Nayzacniejszym, Nie przyłączam Wmć Panu Liczby Exkludowanych, Są nimi Nayzgodniejsi Obrzędniey Zicznicy y Koronę, Ludzie Dalekiego widzenia, Nadzieja Narodu, Słowem Cała Polska Exkludowana, wyiąwszy Apprzywileiowana Liczbę.

Gdyby Wmć Pan do Warszawy zechciał, rozumiałby że Obrani Już są Posłowie; Na Dniu Wczorayszym Jednemu z Gabinetu Kancellaryi, że iest Sekretarzem Sejmowym.

Do przyszłe Wmć Panu myśl, zdaie się Dwor nie Nie wzięcie awarodzie, że zezwoli na Posłow Nierządnych y nie pewnych; Gruntuie się Dwor na zrzędności Ludzi Szlachtow, na boiaźni od Ambicyi Pierwszych po Wsiach Obywatelow, podtrzeć drobney szlachty mowią y Szlachty.

Coż na to w Warszawie Dobrzy Obywatele mowią, a

zwłaszcza

Mała Jch liczba Nadzwyczay zdaie się złączona, chciałaby Narod Widzieć Czulszym, Ostrożnieyszym, Mężnieyszym.

Listy Niektorych Ministrow na Seymiki Nadzwyczay iasne, Ostrzegaią Braci o Ostatnim Niebespieczenstwie, Narod Niebędzie mogł Narzykać, tylko Sam na Siebie, Jezeli da Wiarę Dworskim Namowom, ieżeli za Tłumaczow Woli Swoiey Nieobierze Ludzi pobożnych, Maiętnych, Oświeconych, Mężnych.

Czemusz Ja nie żyię w Wieku, w ktorymbym na Seymie Jnkwizycyi rozrządzał postępki Krola? Wtedy Obywatelowi poważnie było bydź Posłem, a Krolowi wspaniale pokazać się niewinnym.

Regestr Skryptow wszelkich w Tey Xiążce będących

		Fol:
1mo	Skrypt pod Tytułem Selosus Patriota	1.
2do	Przestroga o Redutach	9.
3tio	Racye pewne	12.
4to	Skrypt Sub Titulo Fructus	21.
5to	Deklaracya JP. Paca Mar. Konfed. Litt.	25
6to	Zdanie Polityka nad Nieszczęśliwością Polski	27.
7mo	Dekret Konfederacyi na Bierzynskim	51.
8vo	Kopia Listu JW. Biskupa Kamienieckiego do Marszałkow	58.
9no	Proces z Obwieszczeniem Jubileuszu JX. Młodziejewskiego Sekr.	65.
10	Objaśnienie Pisma S. w Processie wyrażonego	72.
11.	Kopia Listy Cesarzowey Węgierskiey do Delfina	232.
12.	Uniwersał Generalności	234.
13.	Dekret na JP. Dzierzanowskim	241.
14.	List Cirkularny Krola do Senatorow	247.
15	Respons na List Cirkularny JW. Libskiego Kasztell. Łęczyckiego	248.
16.	Kopia Listu Tegoż do JX. Młodziejewskiego Kanell. K.	249.
17.	Manifest JP. Kozuchowskiego	251.
18	Kopia Manifestu JP. Krajewskiego Instygatora Koronn.	253.
19.	Manifest Generalney Konfederacyi	256.
20.	Uniwersał Konfederacyi Barskiey	280.
21.	Akt Ogłoszenia bez Krolewia	290.
22.	Manifest JP. Mazowieckiego	313.
23.	Spektator Oyczysty	323.
24.	Kopia Listu Biskupa Wilenn. do Krola Jmci	345.
25	Kopia Listu JKmci do Biskupa Wilenn.	346.
26.	Kopia Uniwersału Generalności	349.
27.	Uniwersał Ogłoszenia bez Krolewia	351.
28	List Cirkularny od Konfederacyi do Senatorow	354.
29	Kopia Listu od Konfederata do Krola Jmci	355.
30	Reflexye nad ogłoszeniem bez Krolewia	361.
31.	Przetłumaczenie Listu	375.
32	Kopia Listu JX. Biskupa Kamienieckiego do Generalności	401.
33.	List Statystyczny do Przyiaciela	410.
34.	Rozmowa Krola z Xciem Kanclerzem Litt. y z Bratem	425.
35	Przestroga dla Narodu	433.
36.	Kopia Listu JX. Biskupa Kamienieckiego do Jednego z Mar.	473.
37.	List JP. Solderna Posła do JW. Ogińskiego H. Litt.	482.
38	Respons JW. Hetmana Litt. Posłowi	485.

Kontynuacya Regestru

		Fol.
39	Kopia powtornego Listu JP. Salderna Posła do JW. Hetmana	489
40.	Bilet Tegoż do JO. Xcia Jmci Wymana	Cud.
41.	List JP. Lutawskiego Thes. K. do Obywatelow W.X.L.	490.
42	Deklaracya Dworu Wiedenskiego	494.
43	akces JW. Oginskiego H.W.X.L. do Konfederacyi	497.
45	Kopia Listu Xcia Kanicza do JW. Paca M. L.	503.
46.	Uniwersał Generalności rewolucyacy Punkt o Krolobojstwie	504.
47.	Kopia Listu JX. Ostrowskiego Biskupa Kujawy do JP. Lenartowicza	507.
48	Skrypt pod Tytułem Suum Cuique	513.
49	Uniwersał Generalności	540.
50	Wezwanie Ludzi y Jmnych na zabicie Krola	544.
51.	Kopia Manifestu Zakluczami do Konfederacyi	545.
52	Deklaracya Jmperatorowey Kopey Listu y Jmnych Jmieniem	548.
53	Odpowiedz na Deklaracya	553.
54.	Manifest JP. Krajewskiego Justyzatora Korony	550.
55	List Cirkularny do Senatorow zwołuiących na Rady Wielkie	560.
56.	Kopia Deklaracyi Trech Ministrow Postronnych Potencyi	564.
57.	List JP. Lutawskiego do Aptiżry Polskiey	565.
58	Stos Dobrego Obywatela	569.
59	Kopia Listu Xcia Sołtyka B. K. do JP. Szwarcemberka Posła	577.
60	Mowa JP. Korsaka Posła przy Reassumpcyi Seymow	579.
61.	Kopia Manifestu Generalności Barskiey	582.
62.	mowa JP. Wodzinskiego B. Smolny przy zawięciu Seymu	584.
63.	Odpowiedz Jednostaynika Trech Ministrow Ministerium Wars	589
64.	Kopia Listu Ministrow Cudzoziemy do JP. Soninskiego	590.
65	Relacya Przed Seymowey y porządkowey Seymowania czynności	593.
66.	Kopia Manifestu Generalności Barskiey	651
67.	Kopia Listu od Generalności Barskiey do Obywatelow Polskich	669.
68	Kopia Deklaracyi Cesarza Tureckiego	670.
69	Kopia Listu JW. Oginskiego H.W. L.L. do X. Sapiehy H. P.W.L.	672.
70	Respons od Sapiehy na Ten List	673.
72.	mowa JW. Turskiego Biskupa Luckiego na Seymie miana	674.
73	mowa Xcia Czetwertynskiego Posła Straszawy	601.
74.	Kopia Manifestu JW. Ruskich o Niedarzeniu Seymu	677.
75	Kopia Deklaracyi Turskiey	680.
76.	Supplika od Subiektow Zyty do Krola	695
77.	Kopia Listu X. Kanclerza L.L. z pol Elizyolich do Krzywickiego	691.
78	Skrypt Periculum Jn Mora	696.
79	Kopia Listu Woyskiego Xcina do Xcia Sanguszka w Dy Wołyn	699.

Konstynuacya Regestru Tego manu Skryptu.

		Fol.
80	Zdanie Krola y Rady z odpowiedzio Obywatelow	700
81.	List Carowy do Krola Polskiego 1776	706
83	Respons JW. Branickiego Hetmana W.K. na List Cirkularny JKMci	707.
84.	Respons JW Rzewuskiego H. Poll. K. na List JKM. Circular	709.
85	Respons na List Cirkular JO.L. Lubomirskiego M. W.K.	712.
86.	Respons JW. Kossowskiego Podz. N. K. na Zakrzyz List	714.
87.	Kopia Listu do Ziemianina przez Obywatela przed Seymikami Poselt.	716.
88	List Szambelana Krolewskiego przed Seymem do Przyiaciela	726.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.